

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Über dieses Buch

Dies ist ein digitales Exemplar eines Buches, das seit Generationen in den Regalen der Bibliotheken aufbewahrt wurde, bevor es von Google im Rahmen eines Projekts, mit dem die Bücher dieser Welt online verfügbar gemacht werden sollen, sorgfältig gescannt wurde.

Das Buch hat das Urheberrecht überdauert und kann nun öffentlich zugänglich gemacht werden. Ein öffentlich zugängliches Buch ist ein Buch, das niemals Urheberrechten unterlag oder bei dem die Schutzfrist des Urheberrechts abgelaufen ist. Ob ein Buch öffentlich zugänglich ist, kann von Land zu Land unterschiedlich sein. Öffentlich zugängliche Bücher sind unser Tor zur Vergangenheit und stellen ein geschichtliches, kulturelles und wissenschaftliches Vermögen dar, das häufig nur schwierig zu entdecken ist.

Gebrauchsspuren, Anmerkungen und andere Randbemerkungen, die im Originalband enthalten sind, finden sich auch in dieser Datei – eine Erinnerung an die lange Reise, die das Buch vom Verleger zu einer Bibliothek und weiter zu Ihnen hinter sich gebracht hat.

Nutzungsrichtlinien

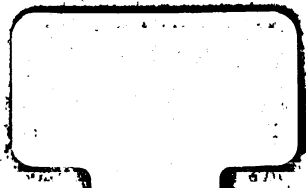
Google ist stolz, mit Bibliotheken in partnerschaftlicher Zusammenarbeit öffentlich zugängliches Material zu digitalisieren und einer breiten Masse zugänglich zu machen. Öffentlich zugängliche Bücher gehören der Öffentlichkeit, und wir sind nur ihre Hüter. Nichtsdestotrotz ist diese Arbeit kostspielig. Um diese Ressource weiterhin zur Verfügung stellen zu können, haben wir Schritte unternommen, um den Missbrauch durch kommerzielle Parteien zu verhindern. Dazu gehören technische Einschränkungen für automatisierte Abfragen.

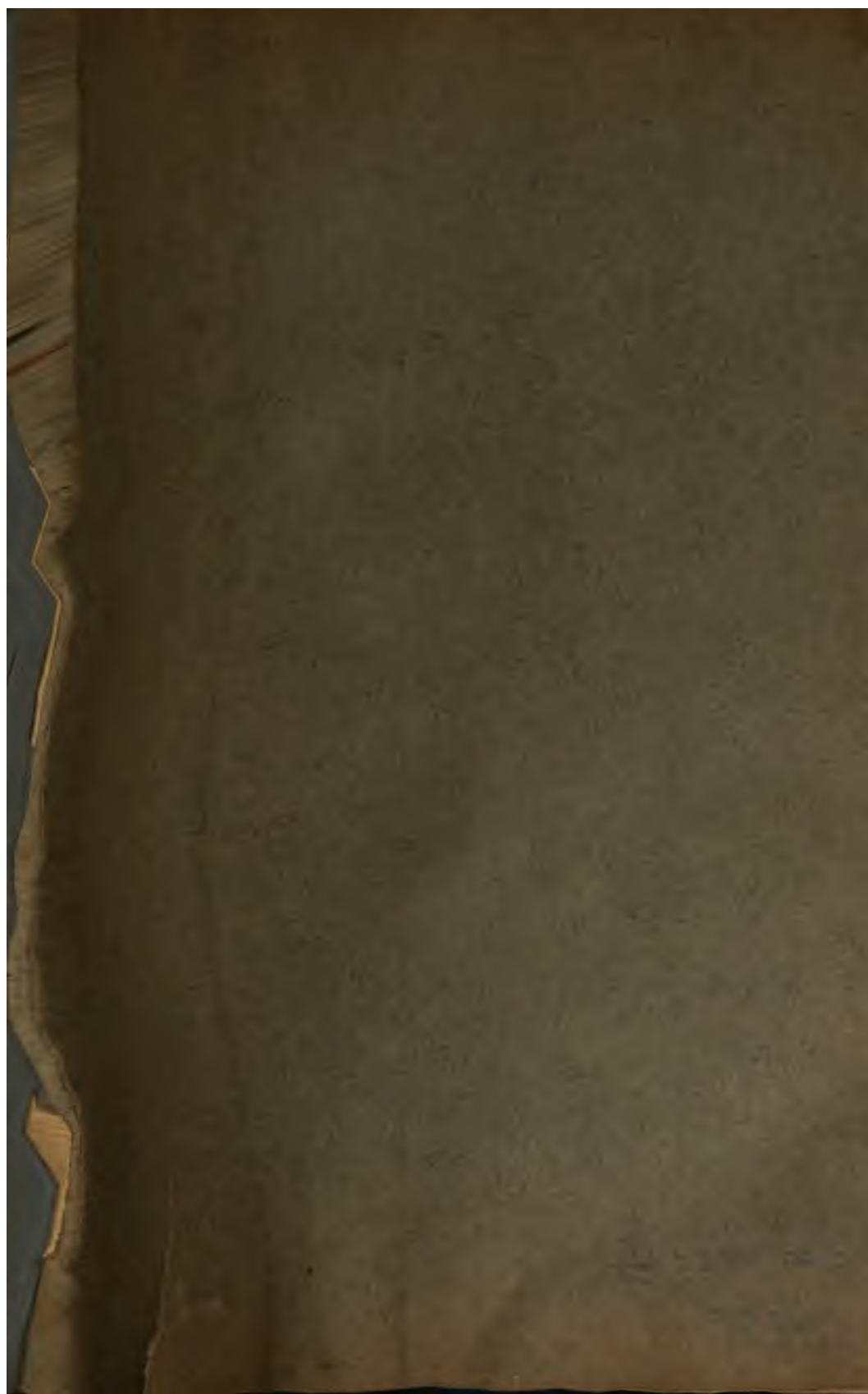
Wir bitten Sie um Einhaltung folgender Richtlinien:

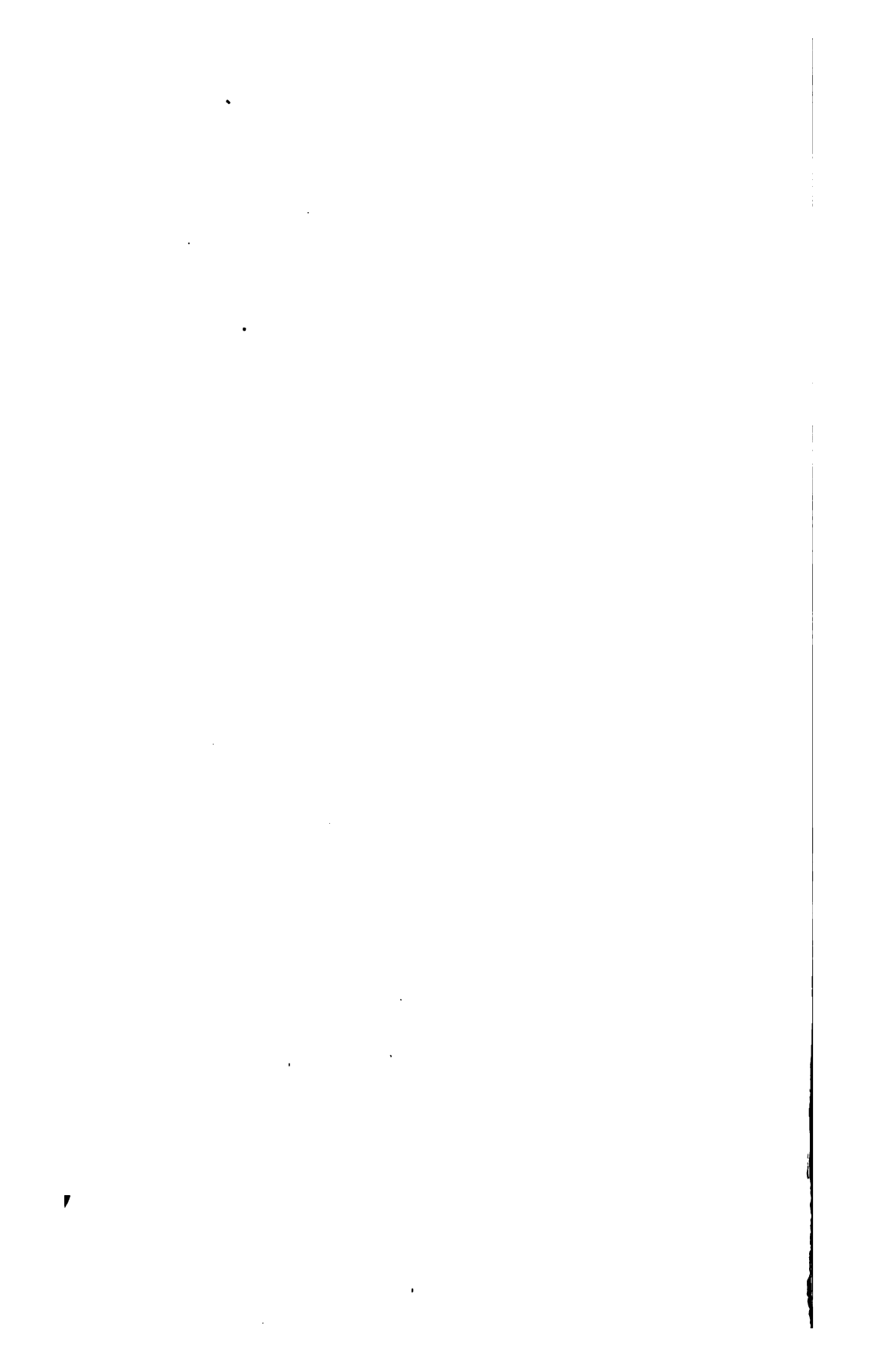
- + *Nutzung der Dateien zu nichtkommerziellen Zwecken* Wir haben Google Buchsuche für Endanwender konzipiert und möchten, dass Sie diese Dateien nur für persönliche, nichtkommerzielle Zwecke verwenden.
- + *Keine automatisierten Abfragen* Senden Sie keine automatisierten Abfragen irgendwelcher Art an das Google-System. Wenn Sie Recherchen über maschinelle Übersetzung, optische Zeichenerkennung oder andere Bereiche durchführen, in denen der Zugang zu Text in großen Mengen nützlich ist, wenden Sie sich bitte an uns. Wir fördern die Nutzung des öffentlich zugänglichen Materials für diese Zwecke und können Ihnen unter Umständen helfen.
- + *Beibehaltung von Google-Markenelementen* Das "Wasserzeichen" von Google, das Sie in jeder Datei finden, ist wichtig zur Information über dieses Projekt und hilft den Anwendern weiteres Material über Google Buchsuche zu finden. Bitte entfernen Sie das Wasserzeichen nicht.
- + *Bewegen Sie sich innerhalb der Legalität* Unabhängig von Ihrem Verwendungszweck müssen Sie sich Ihrer Verantwortung bewusst sein, sicherzustellen, dass Ihre Nutzung legal ist. Gehen Sie nicht davon aus, dass ein Buch, das nach unserem Dafürhalten für Nutzer in den USA öffentlich zugänglich ist, auch für Nutzer in anderen Ländern öffentlich zugänglich ist. Ob ein Buch noch dem Urheberrecht unterliegt, ist von Land zu Land verschieden. Wir können keine Beratung leisten, ob eine bestimmte Nutzung eines bestimmten Buches gesetzlich zulässig ist. Gehen Sie nicht davon aus, dass das Erscheinen eines Buchs in Google Buchsuche bedeutet, dass es in jeder Form und überall auf der Welt verwendet werden kann. Eine Urheberrechtsverletzung kann schwerwiegende Folgen haben.

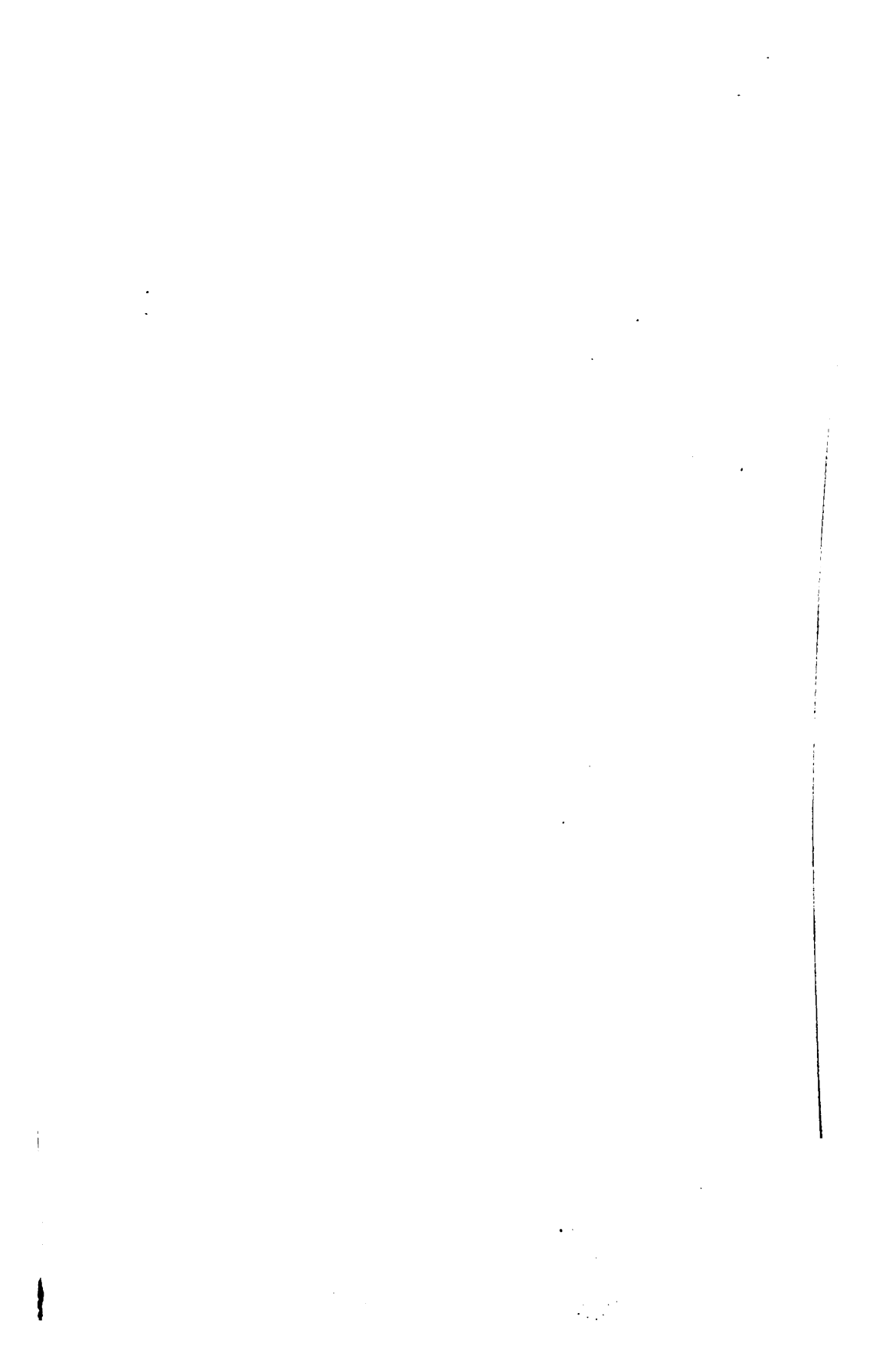
Über Google Buchsuche

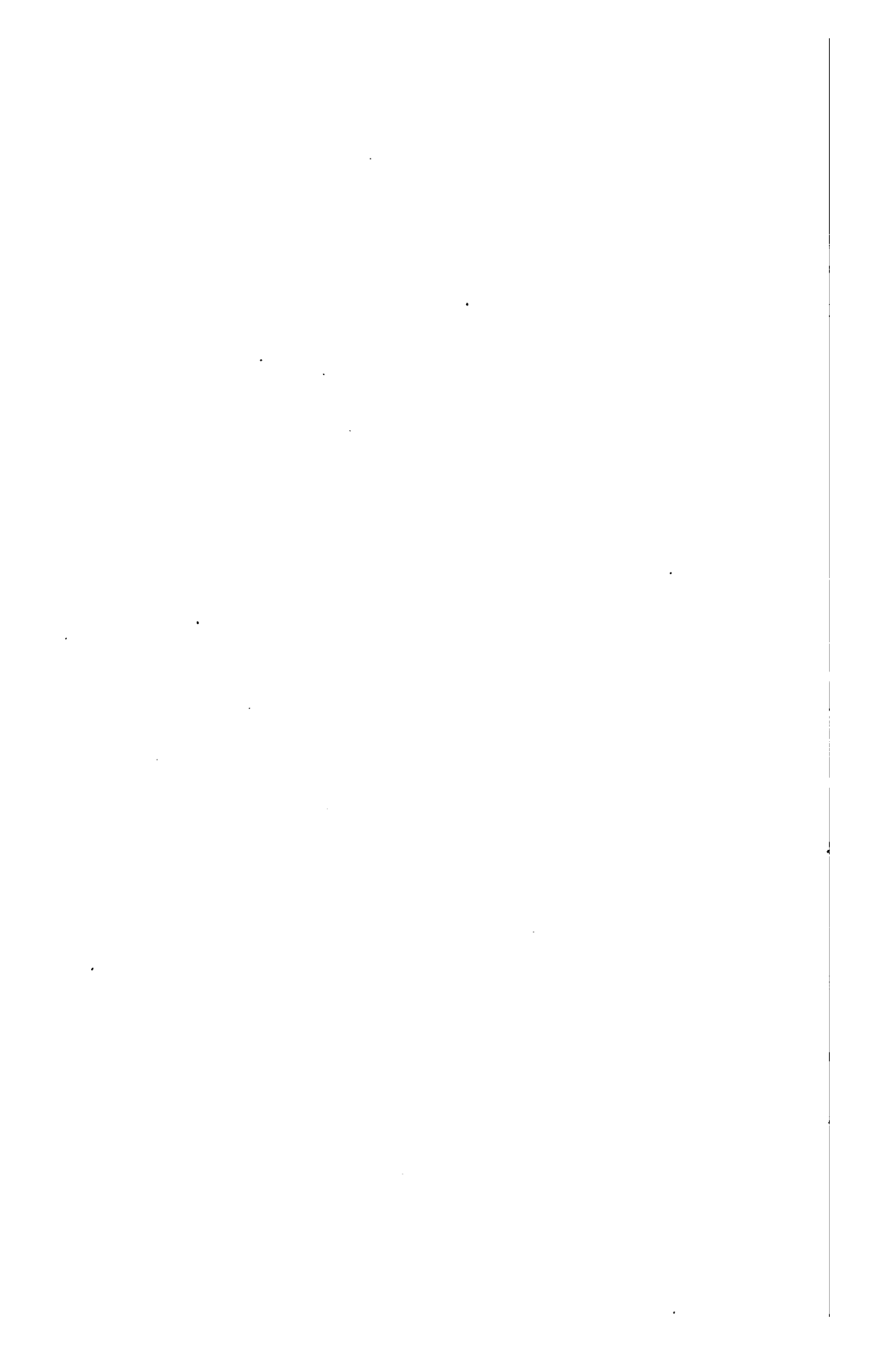
Das Ziel von Google besteht darin, die weltweiten Informationen zu organisieren und allgemein nutzbar und zugänglich zu machen. Google Buchsuche hilft Lesern dabei, die Bücher dieser Welt zu entdecken, und unterstützt Autoren und Verleger dabei, neue Zielgruppen zu erreichen. Den gesamten Buchtext können Sie im Internet unter <http://books.google.com> durchsuchen.

DISSERTATIONES
PHILOLOGICAE HALENSES

VOL. XVI

NEW YORK
PUBLIC
LIBRARY

HALIS SAXONUM
MAX NIEMEYER.

MDCCCXVI

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY
ASTOR, LENOX AND
TILDEN FOUNDATIONS.
R 1909 L

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY
ASTOR, LENOX AND
TILDEN FOUNDATIONS.
R 1909 L

INDEX DISSERTATIONUM.

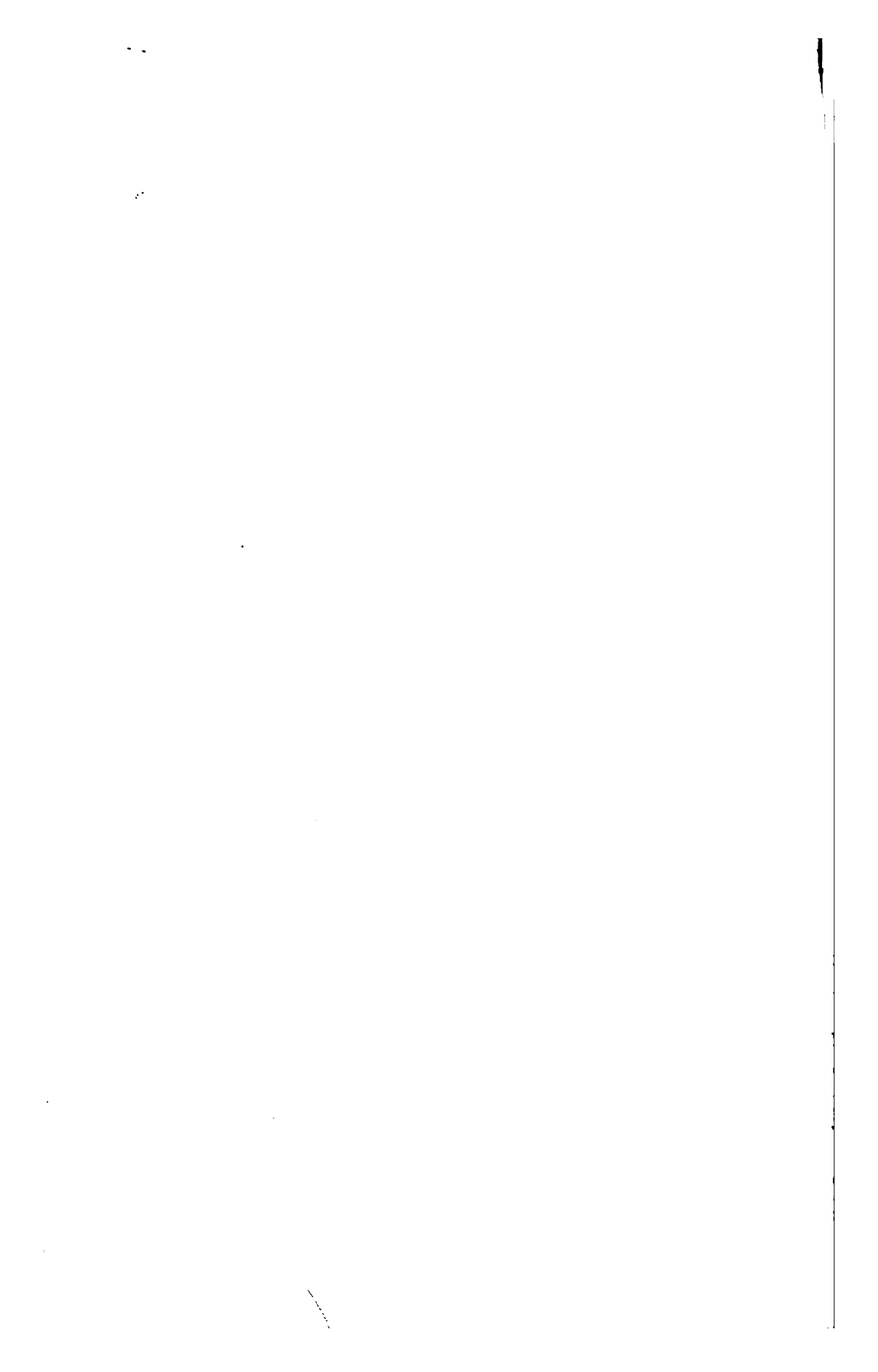
	pag.
Gifford, S. K., Pauli epistolas qua forma legerit Joannes Chrysostomus	1
Turner, E., Quaestiones criticae in Platonis Lachetem	89
Sadée, L., De Boeotiae titulorum dialecto	143
Richter, R., De ratione codicum Laur. Plut. 69,2 et Vatic. 126 in extrema Thucydidis historiarum parte	253

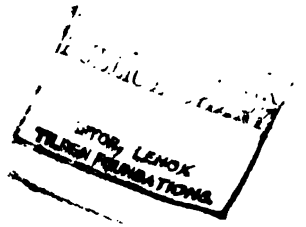

SETH K. GIFFORD:

PAULI EPISTOLAS QUA FORMA LEGERIT
JOANNES CHRYSOSTOMUS

Scriptores ecclesiastici quamquam ne prioribus quidem temporibus inde ab Erasmo neglecti sunt, tamen ab horum demum temporum viris doctis, velut Zahnio, Blassio, Nestlio, aliis, recte perspectum est, quanti ad textum Novi Testamenti constituendum, aestimandi sint.

Sed auctoritas eorum non solum propterea minus quam par erat adhibetur quod eorum scripta mendose tradita nec satis accurate edita sunt, sed etiam quod, perpaucis exceptis, opera quae exstant, utcumque edita, nondum satis diligenter perquisita eorumque testimonia plene congesta sunt.

Hoc igitur opusculo mihi proposui scripta Chrysostomi, auctoris sane non minimi momenti, denuo pervestigare et Pauli epistolarum textum constituere, qualis apud eum existat.

Editione quidem Chrysostomi etiam Benedictina¹ altera, quae est eadem quam in editione octava Novi Testamenti ad manum habuit Tischendorf, non minus quam codicibus Mosquensibus in Matthaeii² editione Novi Testamenti adhibitis, diligentissime usus sum, imprimis tamen nixus sum editione Fieldii³ quae apparatu critico praeter ceteras excellit. Dolendum igitur est quod vir ille doctissimus edidit non nisi Homilias in Epistolas Paulinas et epistolam ad Hebraeos et Evangelium Matthaei, ut in reliquis scriptis ad editionem Benedictinam quamvis invitis nobis descendendum sit.

---

1) Joannis Chrysostomi Opera omnia, Editio altera, Parisiis 1835—1839 apud Gaume.

2) C. F. Matthaei — Novum Testamentum, gr. et lat. Lipsiae, 1782—1788.

3) F. Field — S. Chrysostomi Homiliae in S. Pauli Epistolas. (Bibliotheca Patrum.) Oxonii 1845—1862.

Eas lectiones Chrysostomi quae consentiunt cum vulgata Novi Testamenti scriptura et lectiones discrepantes quas Tischendorf¹ in apparatu critico satis tractavit, non notavi, sed sicubi quid omisit ille aut minus accurate explicuit, vel supplevi haec ego vel accuratius explicare conatus sum.

Ac primum quidem lectiones discrepantes singularum epistolarum afferam, deinde eos locos notabo quibus Chrysostomum plus unam scripturam ante oculos habuisse manifestum est, tum exponam quae ratio inter eum et alios testes intercedat, denique eos locos colligere quibus Chrysostomus suas ac proprias lectiones exhibet, et de nonnullis eorum breviter disserere in animo est.

Paginas Chrysostomi numeravi secundum editionem Benedictinam alteram, ut fecit Tischendorf.

Notae sunt Fld. pro editione Fieldii; Mtf. pro editione Benedictina a Montefalconio parata; Moscc. pro codicibus Mosquensibus a Matthaeo citatis.

---

1) Cons. Tischendorf — Novum Testamentum Graece. Editio octava critica maior, Lipsiae 1872.

I.

Rom. I. 4—19.

4. *και πνευματι* habet Mtf. ⁴⁶⁹ *txt.* (cd.¹ invito); non item com. — *κατα πνευμα* habet Fld. ⁴⁶⁹ et *txt.* et com. Idem legitur 8¹⁵⁶. Eadem confusio inter *και* et *κατα* occurrit 2. Tim. 4¹. | *του κυρ. ημων* om. ⁴⁶⁹.

5. *περι* pro *υπερ* libere affert ⁴⁷⁰: *τι ινα πιστευσωμεν; περι του ονοματος αυτου.*

8. *μεν* ⁴⁷³ habent Mtf. et Fld. et Moscc.; om. edd. priores.

10. *παντοτε* om. ⁴⁷⁷ Moscc. et Mtf. (cd.¹ invito) et Fld. (edd.³ invitis).

11. *επιποθω γαρ ιδειν υμας* ⁴⁷⁷ om. Fld. et Moscc. Ex com. autem colligendum est eum haec quoque legisse: *δ γαρ βουλεται ειπειν, τουτο εστιν· εκ πολλου του χρονου και επεθυμον και ηρχομην υμας ιδειν* etc. Locus laudatur 9⁴⁶³ ubi verba ipsa leguntur.

13. *αδελφοι* om. ⁴⁸⁰ Moscc. et edd.⁴ ap. Fld., non item 3³⁶².

14. *Ελλησι τε και βαρβαροις σοφοις τε και ανοητοις* om. ⁴⁸³ Moscc. et Fld. Cf. com. *ibid.*: *Ειτα δεικνυς οτι ουδεν αυτοις αυτος χαριζεται . . . φησιν· “Οφειλετης ειμι”,* et infra *“Ουτω το κατ’ εμε προθυμον . . .”*

Similiter legitur 6²⁴⁴ *ωσπερ ο Παυλος φησι, “Οφειλετης ειμι ευαγγελισασθαι Ελλησι τε και βαρβ.”* Aliter coniungit verba 9⁴⁶⁴ *Οφειλ. ειμι, το κατ’ εμε προθυμον, και υμιν . . .* Neque tamen videtur Chrysostomus hoc loco aliam scripturam nisi vulgatam habuisse.

16. *το ευαγγελιον* sine additamento ⁴⁸³.

17. *καθως γεγραπται* ⁴⁸⁴ non ad litteras sed ad sensum expressit.

19. *οτι* habet ^{488, 489}: *διοτι* 2¹¹⁶ et 5⁵⁸⁵. Cf. v. 21 ubi modo *οτι*, modo *διοτι* posuit.

Rom. I. 21 — II. 28.

21. *η ηχαριστησαν* om. ⁴⁹⁰ Moscc. et Fld.

24 et 28. *ο θεος αυτους* hoc ord. Montf. ^{492. 501.} Non item Fld. nec Moscc.

30. *υπερηφανους* om. ^{502.}

32. *ειδοτες* pro *επιγοντες* ⁵⁰² — *επιγοντες* 2 ¹⁵³ et 5 ⁵⁸⁵ — *γνοντες* 4 ⁸⁷⁹ | *αυτοι* pro *αυτα* ⁵⁰² Montf. cd.¹ excepto (non item Fld.) et 11⁷¹⁴ — *αυτα* legitur ^{503. 775} et alibi sexies.

Rom. II.

1. *τα γαρ αυτα* usque ad *κρινων* om. ⁵⁰³ sed ex interpretatione apparet eum legisse: *οταν γαρ κατακρινης τον μοιχον, μοιχηνς δε αυτος, . . . κατα σαντου την αποφασιν ηνεγκας.*

9. *Ιουδ. τε πρωτον και Ελληνος* ⁵⁰⁶ om. Fld. et Moscc., sed cf. com. ^{506D}: *βαρει παλιν και εν τη κολασει τον Ιουδαιον* — et verba leguntur 2 ¹⁵³ et alibi ter.

12. *εν νομω* ⁵⁰⁹ txt. et 4 ²²⁰ et 5 ⁴⁹ et 5 ²⁷²; aliter autem in com. 9 ⁵⁰⁹: *ο δε Ιουδαιος εννομως, τουτεστι, μετα της φυσεως και του νομου κατηγορουντος. εννομως* etiam 4 ¹⁷⁸ ed. Mtf. cdd. nonnull. advers.

17. *ιδε* habet 515 et 4 ⁷⁹³ et 7 ³³⁹ et 8 ³⁵⁵ — *ει δε* 6 ¹² | *νομω* sine artic. praebent 515 txt. cdd.⁴ ap. Fld. et Mosc.¹, et 517 com. cdd. omnes. — *τω νομω* legitur 4 ⁷⁹³ et ^{ter} ut supra.

19. *φως των εν σκοτει* om. ⁵¹⁶ Fld. et Moscc., habet autem 6 ³¹, id quod confirmat interpretatio ^{ibid.}: *ου γαρ ουτως αι του ηλιου ακτινες χειραγωγουσιν ημων του σωματος τους οφθαλμους, ως αι του νομου εντολαι καταναγαζουσι τα της ψυχης ομματα.*

24. *καθως γεγραπ* ⁵¹⁷ non affert.

25. *περιτ. μεν γαρ* habet ^{518 bis} et 612.

26. *οταν* pro *εαν* habet ⁵¹⁹ | *μετατραπησεται* pro *λογισθησεται* ⁵²⁰ semel et in comm. haec: *και ουκ ειπε λογισθησεται αλλα τραπησεται* (cdd.³ ap. Fld. et Mosc¹ dant *μετατραπησεται*) *οπερ εμφαντικωτερον ην· ωσπερ και ανωτερω ουκ ειπεν, η περιτομη σου ακροβυστια λογιζεται αλλα γεγνε.*

28. *ουδε η εν τω φαν. εν σαρκι περιτ.* ⁵²¹ om. Fld. et Moscc. Leguntur autem in com. haec: *και γαρ η περιτομη εν τω φανερω.*

Rom. II. 29 — III. 26.

29. *ου ο επαινος usque ad εκ του Θεου om. ad h. l. ut Tischdf. indicavit. Cf. autem com. ^{ibid.}: και την πιστιν εισαγει· και γαρ αυτη εν καρδια και πνευματι τον επαινον απο του Θεου χει.* — Verba ipsa leguntur 4⁴⁷ et 11⁸⁰⁴.

Rom. III.

3. *καταργησει legitur ⁵²² (Moscc. καταργηση; cdd.⁵ ap. Fld. καταργει) et ⁵²³ et 10⁸²².*

5. *κατα ανθρωπον λεγει habet ⁵²⁴ et explicationem: ως αν τις, φησι, κατα ανθρωπινον διαλεχθειη λογισμον.*

6. *επει πως usque ad τον κοσμον om. ⁵²⁵; habet autem. 5²⁷² quod confirmat ^{ibid.} com.: Επι γαρ του Θεου το κριτης, αντι του δικαιος ειληπται, καθα και Παυλος αυτο τεθεικε λεγων· Επει πως κρινει ο Θεος τον κοσμον;*

7. *ψευσματι ⁵²⁴ Fld. et Moscc. et cd. ap. Mtf. (ψευδει ed. Mtf.).*

8. *ει μη pro και μη ⁵²⁴ Fld. (excepto cd.¹) et Moscc.*

9. *τι ουν; προεχομεθα; ου παντως· προητιασαμεθα γαρ ⁵²⁷ txt. Mtf. et cdd.⁵ ap. Fld. quod Fieldio videtur ex cdd. Novi Test. assumptum (vid. Annotat. Tom. I p. 511). — τι ουν; προκατεχομεν περισσον; ητιασαμεθα γαρ ed. Fld. ⁵²⁷ ex cdd. al. et Moscc. id quod legitur etiam ⁵⁴⁴.*

20. *διotti εξ εργαων usque ad ενωπιον αυτου quae etiam Chrysostomo tribuit Tischdf. nec in txt. nec in comm. repperi.*

22. *δια της πιστεως sine additam. habet ⁵³⁰. — δια πιστεως Ιησου Χριστου 1⁸¹⁴.*

25. *δια της πιστεως ⁵³⁰ om. Fld. et Moscc. | παρεσιν — aut legit Chrysostomus πωρωσιν aut id quod mihi ex com. magis probatur, intelligit παρεσιν idem ac παραλυσιν significare (⁵³²B): Δια την παρεσιν, τουτεστι την νεκρωσιν· ουκει γαρ υγειας ελπις ην, αλλ' ωσπερ σωμα παραλυθεν της ανωθεν εδειτο χειρος, οτω και η ψυχη νεκροθεισα.*

26. *προς την ενδειξ. της δικ. αυτου non ad verbum attulit sed sententiam in com. ad verba εν τω νυν καιρω expressit ⁵³²: το δε, εν τω νυν καιρω, την πολλην δεικνυτος εστιν δυναμιν και φιλανθρωπιαν. Οτε γαρ απεγνωσθημεν, φησι, και*

Rom. III. 29 — IV. 13.

καιρος αποφασεως ην, και ηυξηθη τα κακα, και πληρωθησαν αι αμαρτιαι, τοτε την εαυτου δυναμιν επεδειξατο, ινα μαθης ποση παρ' αυτω της δικαιοσυνης η περιουσια.

Et supra ad v. 25 in verbis *εις ενδειξιν* etc. explicandis, coniungit cum iis explicationem quae ad verba *προς την ενδειξιν* v. 26 pertinet scil. *εις το ειναι αυτον δικαιον κ. τ. ε.* Ex quibus colligimus eum haec verba utroque loco legisse nec tamen in versu 26 citando repetere voluisse.

29. *μονον* ^{584 bis} et ^{9⁶⁹¹} (*μονων* edd. ante Mtf.) | *ουχι* και ^{584 ex Mosc.¹} et ^{9⁶⁹¹} — *ουχι δε και* ^{584 Flid. et Mtf.}

Rom. IV.

1. *τον πατερα* ^{544 txt. et com. bis} “*πατερα δε αυτον κατα σαρχα εκαλεσεν*”. Fortasse igitur loco sequenti p. 545 *πατερα* pro *προπατορα* emendandum est: *Διο και σφροδρα σεμνυνει προπατορα καλων και αναγκην αυτοις επιτιθεις του πειθεσθαι εν πασιν αυτω* | om. autem *ευρηκεναι* (v. Tischdf.).

3. *επιστευσεν* ⁵⁴⁷: και *επιστευσεν* ^{4⁴²⁹}: *επιστευσεν δε* ^{4^{302. 466}}.

4. *τω δε μη εργαζ.* om. ⁵⁴⁶; habet ^{3¹²} et ^{3⁸¹⁶}.

5. *λογιζεται* usque ad finem v. 6 om. ⁵⁴⁶; facile autem ex interpretatione intelligitur haec eum legisse.

8. Silentio praetermisit.

10—13. Hunc locum libere affert, versus integros non posuit.

11. *σημειον ελαβε και σφραγιδα* ⁵⁴⁸, iterum ⁵⁴⁹: *Ειπων γαρ, οτι σημειον ελαβε και σφραγιδα, και την αιτιαν τιθησι, λεγων* “*Εις το γενεσθαι αυτον πατερα περιτομης*” et paulo post: *τινος γαρ εσται σημειον, τινος δε σφραγιδς*; sed eadem verba sine και citavit ^{4^{302. 466}} | *πιστεως της εν τη ακροβ.* “*ποιας πιστεως; της εν τη ακροβ*”, non aliter ^{9⁵⁴⁸}: sed sine τη ^{4⁴⁶⁶} | *γενεσθαι* pro *ειναι* (vide supra) posuit iterum ⁵⁴⁸: *εις το γεν. αυτον πατερα κοινον και των πιστευοντων . . . και των εν περιτομη . . . τοτε ουν αυτον δυναση προπατορα εχειν οταν στοιχησης τοις ιχνεσι της πιστεως.*

13. *ποιαν δε επαγγελιαν φησι; το κληρονομον αυτον ειναι του κοσμου.*

Rom. IV. 15 — V. 16.

15. ο γαρ νομος⁵⁶¹ et 8³⁴⁶ — οτι ο νομος⁵⁶⁰ oratione sic postulante.

16. Post τουτο add ουν⁵⁶⁰ non item 8³⁴⁶ | Verba ου τω εκ usque ad finem versus solutius affert.

*19. ου κατενοησεν⁵⁶⁸ Montf. (Fld. om. ου et add μεν) et 3⁵⁸⁰ et 6³³¹. — ου κατεν. μεν habet 9⁶⁸⁹ ubi Fld. om. ου ex cd.¹. — κατενοησεν sine ου 1⁵⁶⁰ et 12⁴⁷⁸. De scriptura duplici infra dicam.

22. Non expressit Chrysostomus.

23. Post αυτη add εις δικαιοσυνην⁵⁶⁰ txt.: non item 3⁴²⁶.

Rom. V.

*1. κατεχωμεν⁵⁶¹ ter — κατεχομεν 3¹⁷⁵.

2. εστηκαμεν⁵⁶² (Fld. praem. και ex cdd.⁶).

5. δια πνευ. usque ad ημιν om. 564. Sed plane ex com. intelligitur eum haec non ignorasse.

6. ετι post ασθενων om. 565.

8. ο θεος εις ημας hoc ord. 565 ex codd.³ ap. Fld. et Mosc.¹, et 3⁶⁰⁰ | οτι ει, omisso ετι, et comma pro puncto post απεθανε posito 565. — οτι ει ετι 11¹⁶⁶. — οτι ετι 17⁴⁶ et 3⁶⁰⁰. Hic locis coniungit cum praecedentibus et plene interpungit post απεθανεν.

11. και την pro νυν την 4⁷⁹⁴ (non item ad h. l. 9⁵⁶⁶).

12. εισηλθεν ο θαν. 570 txt. (ex cdd.⁶ ap. Fld. et Moscc.) et comm. — ο θαν. διηλθεν txt. ed. Fld. ex cdd.²

14. εν τω ομοιω 571 et sic coniungit: πως εβασιλευσεν; εν τω ομοιωμ. | μη αμαρ. 571 quod confirmat comm. πως τυπος φησι; οτι ωσπερ εκεινος τοις εξ αυτου, καιτοι μη φαγουσιν απο του ξυλου, γεγονεν αιτιος θανατου . . . ουτω και Χριστος τοις εξ αυτου.

16. αμαρτησαντος txt. Fortasse autem ex interpretatione legendum est αμαρτηματος: και τι ποτε τουτο εστι το λεγομενον; Οτι τον μεν θανατον και το κατακριμα μια ισχυσεν αμαρτια εισενεγκειν η δε χαρις ου την μιαν εκεινην

*) Quae asterisco notata sunt de his disseremus infra in parte altera.

Rom. V. 20—VIII. 1.

*ανειλεν αμαρτιαν μονον, αλλα και τας μετ' εκεινην επεισελ-
θουσας.*

20. *ου δε* ⁵⁷⁶. — *οπου sine δε* 4⁷⁸⁶. 9⁵²⁴. 12²³⁷.

Rom. VI.

1. *ερομεν om.* ⁵⁷⁶ (cd.¹ ap. Fld. invito) et 9⁵²⁴ et 12¹³⁸. —
επιμεινωμεν ex eodem cd. ap. Fld.

3. *αγνωετε, αδελφοι* ⁵⁷⁷ | *εις Χριστον εβαπτισ.* hoc
ord. ⁵⁷⁷. ⁵⁸³.

9. *ειδοτες* ⁵⁸⁵ om. Moscc. et Fld. oratione fortasse ita postu-
lante: “*πιστευομεν οτι και συζησομεν αυτω και ποθεν τουτο
δηλον; οτι Χριστος . . .*” | *κωριενει* habet 1⁵⁶³. (Finem versus
ad h. l. omittit.)

10. *Verba ο γαρ απεθαν. et εφραπαξ* ⁵⁸⁵ om.: habet autem
10⁵⁵⁷ et 12⁴⁷⁹ | *τω θεω ζη* hoc ord. ⁵⁸⁵.

13. *τω θεω exeunte v.* ⁵⁸⁶ om. omnes: ⁵⁸⁷ om. Fld. cum
cdd.⁷ et Moscc.

15. *αμαρτησωμεν* ⁵⁸⁸ ex cdd.² ap. Fld. et Moscc.

17. *εκ καθηρας καρδιας* 9⁴⁶⁶ quod Fld. ex omnibus cdd.
praebet, est fortasse sumptum ex 1. Tim. 1⁵.

20. *ητε δουλοι* hoc ord. ⁵⁹⁷.

21. *το μεν γαρ* ⁵⁹⁷ Fld. et Moscc. (om. *μεν* Mtf.).

23. *τα μεν γαρ* ⁵⁹⁸.

Rom. VII.

7. *την δε pro αλλα την* ⁶⁰³.

13. *δια του usque ad θανατον* om. ⁶⁰⁷. Leguntur autem
11⁸⁵⁵ sed tamen *κατεργαζεται pro — ζομενη.* | *ινα φανη
η αμαρτια* ⁶⁰⁷ (cdd.⁵ ap. Fld. om. η) et comm.: *τουτεστιν, ινα
δειχθη οσον κακον η αμαρτια.*

23. *εν τοις μελεσι* pri. loc. om. 617. 618 Fld. et Moscc. (Mtf.
habet ⁶¹⁷).

Rom. VIII.

1. De additamento *αλλα κατα πνευμα* quod legitur 7²⁴⁰
et quod multi Novi Test. cdd. praebent cf. com. 9⁶²³ ad v. 3: *δια*

Rom. VIII. 2—26.

τουτο και εκει ειπων “ουδεν αρα κατακριμα” προσεθηκε “τοις μη κατα σακρα περιπατουσι”, και ενταυθα “Ινα πληρωθη το δικ. του νομου εν ημιν” λεγων, το αυτο τουτο επηγαγε· μαλλον δε ουχι τουτο μονον, αλλα και πολλην πλεον. Ειπων γαρ Ινα το δικαι. του νομ. πληρ. εν ημ. τοις μη κ. σακρα περιπ. επηγαγεν “Αλλα κατα πνευμα”, δεικνυς οτι ου κακων απεχεσθαι δει μονον . . . Ex quibus plane intelligitur eum verba αλλα κατα πνευ. ad v. 1 non posuisse.

2. εν Χρισ. Ιησ. ⁶²⁰ om. Fld. et Moscc. et 7²⁴⁰. 8⁹¹. 10⁸¹⁹: habet ⁶²⁰ Mtf. et ⁶²¹ Mtf. et Fld. Scripturam autem plane confirmat comm. ⁶²¹ και γαρ ειπων, “τις με ρυσεται εκ του σω. του θαν. τουτου;” εδειξε Πατερα δια Υιου τουτο ποιουντα· ειτα παλιν το πνευμα το αγιον μετα του Υιου “ο γαρ νομος του πνευ. της ζωης εν Χρ. Ιησου ηλευθ. με” φησιν· ειτα παλιν τον πατερα και τον υιον. | σε habet Mtf. ⁶²⁰. ⁶²¹ (cd. invito) — με Fld. ^{ibid.} Codicum. Moscc. alter habet σε, alter με — με legitur 7²⁴⁰. 8⁹¹. 10⁸¹⁹.

*11. δια το ενοικουν αυτου πνευμα ⁶²⁹. ⁶³⁰ quod comm. confirmatur: και την αιτιαν της τοσαυτης τιμης τιθεις, προσεθηκε λεγων Δια το ενοικουν . . . Cf. 11^{22c} Ανθρωπου γεγονε δουλη πασα η κτιστη δυναμις δια τον ενοικουντα Θεον Λογον | δια του ενοικουντος αυτου πνευματος εν υμιν habet 8⁵²⁹ et 10⁴⁵⁵ (vide infra).

18. εις ημας om. ⁶⁴¹ comm.: habet ⁶⁴⁰ txt. et alibi septies. Cf. Gal. 3²³ ubi addit verba εις ημας sine dubio ex hoc loco | αποκαλυπτεσθαι ⁶⁴⁰ txt. et quater alibi — αποκαλυφθηαι ⁶⁴¹ com. et ter alibi.

23. εχοντες, και ημεις αυτοι ⁶⁴³ — εχον., ημεις αυτοι ²⁶⁰⁷ — εχον., και αυτοι 5³⁹⁷.

26. ταις ασθενειαις ⁶⁴⁵ edd. — της ασθενειας cdd.³ ap. Fld. et Moscc. | προσευξομεθα edd. ⁶⁴⁶ bis et 5⁵⁵⁰ et 12⁴³⁹: προσευξομεθα ⁶⁴⁶ bis ex cdd.⁵ ap. Fld. et Mosc.¹ et 4³⁵² et 10⁵¹⁹. | υπερεντυγχ. υπερ ημων ⁶⁴⁶ Mtf. — εντυγχ. υπερ ημων ⁶⁴⁶ Fld. et Moscc. et ⁶⁴⁷ et 5¹⁵⁹. Similiter 9⁶⁶⁰ com. nisi quod υπερ ημων omisit: ει τοινυν και το πνευ. εντυγχ. (sic Fld.) στεν. αλαλη., και ο Χρ. απεθανε, και εντυγχανει υπερ ημων.

Rom. VIII. 28 — IX. 25.

28. *εις αγαθον* ^{655. 666 bis et 2201 et saepe} — *εις το αγαθον* ^{655. 666 semel ex cdd.² ap. Fld. et Mosc.¹}

34. *ος εστιν* ⁶⁶⁰ edd. — *ος και εστιν* ⁶⁶⁰ ex cdd.⁶ ap. Fld. et Moscc.

35. *τις ημας sine copula* ⁶⁶¹ et saepe.

Rom. IX.

3. Post *συγγενων* om. *μου κατα σαρχα* ⁶⁶⁸ — *habet μου των κατα σαρχα* ^{1270. 307 et alibi quater} — *habet μου κατα σαρχα* (omisso *των*) ²⁴⁸³ et alibi quater.

4. *διαθηκαι* ⁶⁶⁸ edd. et ¹⁵⁶⁸ — *διαθηκη* ⁶⁶⁸ ex cdd.³ ap. Fld. et Moscc. et ⁵⁴⁷¹ et ⁹⁶⁶⁹ | *επαγγελια* ⁶⁶⁸ (cdd. Moscc. adversantibus) et ¹⁵⁶⁸ et ⁹⁶⁷¹ — *επαγγελια* ⁶⁶⁸ ex Moscc. et ⁵⁴⁷¹ et ⁹⁶⁶⁹. Similiter fluctuat comm. ^{669 E}: *ων η υιοθ. και η δοξα και η λατρ. και η επαγγ. και γαρ ο νομος εκειθεν ο περι του Χριστου λεγων, φησι, και αι συνθηκαι αι προς αυτους πασαι, και αυτος εξ αυτων, και οι πατερες οι δεξαμενοι τας επαγγελιας εξ εκεινων παντες.*

5. *δ* (om. Mtf. ⁶⁶⁸ non item Fld.) *ων επι παντων θεος ευλογητος εις τους αιωνας* ^{668 txt. 1568. 591 et 5471 et 6508 et 9724} edd. et *δ* usque ad *Θεος* ¹⁰²⁰² et ⁸²²⁰. — ⁹⁷²⁴ om. Mosc.¹ *Θεος*, et cd.¹ ap. Fld. hunc ord. praebet: *ο ων ευλογ. ο επι παν. Θεοσεις τους αιων.*

In comm. ^{671 D} verbis *ο ων επι παν. Θεος* omissis legitur: "*ος εστιν ευλογ. εις τ. αιων. αμην*"· *την υπερ παντων ευχαριστιαν αναφερον αυτος τω Μονογενει του Θεου.* (Plura de hoc loco vid. infra).

8. *ταυτα λογιζεται* ⁶⁷² Fld. ex omnibus cdd.

9. *επαγγ. γαρ ο λογ. ουτος* ⁶⁷³ praetermittet sed in comm. legitur: *πως ουν ο Ισαακ εγεννηθη; Ου κατα νομον φυσεως . . . αλλα κατα δυναμιν επαγγελιας.* | Post *ελεεσομαι* ⁶⁷³ add. edd. *προς σε*, quod Fld. cum cdd.⁶ et Moscc. om.

19. *θεληματι* pro *βουληματι* habet ⁶⁷⁹ (non item ¹⁵⁶¹).

20. *μενουγγε ω ανθρω.* hoc ord. ⁶⁷⁹ et *sexies* alibi.

25. *εν τω Ωση* libere affert ⁶⁸³ *και γαρ Ωση* (*εν Ωσ.* cdd.⁵ ap. Fld. et Moscc.), *φησιν, ανωθεν ταυτα εγραφεν, ουτω*

Rom. IX. 26— XI. 7.

λεγων· “καλεσω κ. τ. ε.” et infra haec: τον Ωσηε εκαλεσε μαρ-
τυρα βωοντα και λεγοντα, “καλεσω . . .”

26. αυτοι pro εκει habet ⁶⁸⁸ (Fld. et Moscc. et cd. ap. Mtf.) verbis antecedentibus και εσται usque ad λαος μου υμεις praetermissis.

27. ως η habet ^{684. 686} et 9⁷⁰⁴ — ως ει Montf. eisdem locis | Ibidem καταλειμμα Fld.; εχκαταλ. Mtf.

32. Pro δια τι habet ⁶⁸⁵ τις ουν εστιν η αιτια; legitur autem δια τι ⁷¹⁶⁸.

33. επ' αυτον pro αυτω habet ⁶⁸⁶.

Rom. X.

1. του Ισρ. pro αυτων ⁹⁸¹¹ “ex aliis cdd.” et 5²⁵² ex cd.¹

5. την εν του νομου δικαι. hoc ord. ⁶⁸⁸.

10. om. ⁶⁸⁹. Verba autem στομ. usque ad σωτηριαν prae-
bet 9⁷⁸⁴ et versum totum 3^{318. 315}.

12. εις παντας (παντα ^{691 bis} Mtf., non item Fld.) και επι παντας τους επικαλ. ^{691 bis} et ^{sexies} alibi (semel om. Fld. ⁶⁹¹ et ut videtur Moscc. quoque και επι παντας: altero loco om. Fld. τους επικαλ. αυτον).

14. ακουσωσι ⁶⁹⁷ ex cdd.² ap. Fld. et Moscc.

15. κηρυξωσιν ^{ibid.} ex cd.¹ ap. Fld. et Moscc.

17. Θεου pro Χριστου ⁶⁹⁸ et ^{saepe}.

Rom. XI.

1. ον προεγνω post αυτου add. ⁷⁰² et 8⁴⁰⁴ et 10⁶¹ et com. ⁷⁰²: Δια τουτο ουδε απλως ειπε τον λαον, αλλα προσ-
εθηκεν ον προεγνω. (αυτου om. in com. ^{708 bis}).

2. ουκ οιδατε, omisso η, ⁷⁰⁸ sic: τις ουν η λυσις; ουκ οιδατε . . .;

3. και τα ⁷⁰⁸ semel et 104 Fld. — om. και ⁷⁰⁸ semel et 704 Mtf.

6. add. ει δε εξ εργαων, ουκει εστι χαρις, επει το εργον ουκει εστιν εργον ⁷⁰⁵ (cdd.³ ap. Fld. et Mosc.¹ invitis) et 1⁷⁸⁵.

7. επιζητει ^{710 bis}; επεζητει ⁸⁶¹ | τουτο ^{710 bis} Fld. et Moscc. (τουτου Mtf.) et ⁸⁶¹. Hunc locum Fieldius ita edidit “mutata ad mentem Chrysostomi distinctione, scilicet ut tota

Rom. XI. 8—XII. 2.

periodus per interrogationem efferatur" (vid. Annotat. Tom. I p. 538): *τι ουν ο επιζητει Ισρ. τουτο οκ επετυχε;*

Mihi quidem videtur, quae eadem cdd.⁴ ap. Fld. offerunt, haec potius scripsisse Chrysostomus: *τι ουν επιζητει Ισρ. τουτο ο οκ επετυχεν;* id quod ex comm. colligo: *τουτο δε οκ ερωτωντος μαλλον εστιν η εγκαλουντος. Εαντω γαρ μαχεται, φησι, ο Ιουδαιος, ζητων δικαιουσινην, ην ου βουλεται λαβειν. Ειτα αποστερων αυτους παλιν συγγνωμης, απο των εληφοτων δεικνυσιν αυτων την αγνωμοσινην, οντω λεγων, Η γαρ εκλογη επετυχε. Κάκεινοι τουτους κατακρινουσιν.*

8—9. *εως της σημ. ημερ. και Δαν. λεγει om.* ⁷¹¹.

13. *μεν ουν habet 12²: om. 9⁸¹²: om. ουν* ⁷¹⁵.

16. *ει η ριζα* ⁷¹⁷ (Mosc.¹ invito). Cf. comm. ⁷¹⁷ C: *Ει γαρ αγια η ριζα, οντοι δε οκ αγιοι, αρα πορρω της ριζης οντοι.*

17. *εν αυτοις om.* ⁷¹⁸.

20. *ενεκεντρισθης pro εστημας* ⁷¹⁹.

21. "*φεισηται pro φεισεται tacite edidit Montef. repugnantis libris*" (Fld. ann. p. 539). Quod in Fieldii ipsius editione ad h. l. exstat *φεισηται*, est sine dubio errori typhotetae adtribuendum; certe alio loco 9⁸⁰² habet *φεισεται* ubi item edidit Montef. *φεισηται*.

23. *παλιν ο θεος hoc ord.* ⁷²⁰.

25. *ακρις ου usque ad εισελθη om.* ⁷²¹: habet autem 7⁷³⁹ et 11⁴²³.

26. *και οντως . . . γεγραπ. om.* ⁷²¹: sed verba *και οντως* (alii *τοτε*) *πας Ισρ. σωθησεται* leguntur 7⁷³⁹.

29. Interpretatur ⁷²² ante v. 28.

30. *ωσπερ γαρ υμεις* ⁷²² ed. Fld., sed cdd.³ et uterque Mosc. om. *γαρ. — ωσπερ γαρ και υμεις* ponit Mtf.

Rom. XII.

1. *μελη pro σωματα* habet 5²⁷⁷ et 8⁵⁵² et 10⁵²² (non item ad h. l. nec 5⁶⁰⁴).

2. Post *δοκιμαζειν υμας* ⁷³⁰ add. *τα διαφεροντα* (hactenus Mtf.) *και γινωσκειν* Fld. et Moscc. Huc spectat etiam com. *ibid.*:

Rom. XII. 6—XIV. 23.

Ἦ τουτο φησι, ανανεωθητε ινα μαθητε τα συμφεροντα και το θελημα του θεου· η οτι ουτω δυνασθε ανανεωθηναι, εαν μαθητε τα συμφεροντα και τι ποτε βουλεται ο θεος.

6. Post *την χαριν* add. *του θεου* ⁷⁸⁵ Fld. cum cdd.⁶ et Moscc. id quod improbat comm. *λεγει μεν γαρ αυτο και παρα του θεου δεδοσθαι· ως οταν λεγη “Εκαστω ως ο θεος εμερεσε μειτρον πιστεως” και παλιν “κατα την χαριν την δοθεισαν ημιν”.* — *υμιν* pro *ημιν* cdd.⁴ ap. Fld. et Moscc.¹

Rom. XIII.

6. *θεου γαρ εισι λειτουργοι εις τουτο αυτο* hoc. ord. ⁷⁵⁵ bis.

7. *ουν* post *αποδοτε* add. ⁷⁵⁵: non item ⁷⁷⁶.

9. *τω λογω τουτω* ⁷⁵⁷ hoc ord. et *σεαυτον* pro *εαντον* habet ²⁵⁸⁶ (non item ad h. l. ⁹⁷⁵⁷).

13. *μη ερεσι και ξηλοις* ⁷⁶³ bis ⁷⁶⁷ Fld. et Moscc. et cdd. ap. Mtf.

14. Post *κυριον* add. *ημων* ⁷⁶³.

Rom. XIV.

1. *διαλογισμων* ⁷⁷⁰ (Fld. cum cdd.⁴) et ⁷⁶⁹⁹ et ⁹⁴⁶⁴ et ¹⁰⁷⁶² — *λογισμων* ed. Mtf. cd. invito.

8. *τω κυρ. αποθνησκωμεν* ⁷⁷² ex Moscc. et cdd.² ap. Fld. Indicativum autem probat comm.: *Ου γαρ εαυτοις αποθνησκωμεν μονον αλλα και τω δεσποτη, αν αρα αποθανωμεν. . . . Ικανον μεν ουν και τουτο πεισαι οτι φροντιζει ημων, οτι αυτω ζωμεν και αυτω αποθνησκωμεν.*

9. *και απεθανεν* ⁷⁷³ bis et ⁹³²⁴. — *ομ. και* ⁷⁷³ semel.

12. *δωσει* ⁷⁷⁴ habet Fld. semel ex cdd.⁴, semel ex omnibus. — *αποδωσει* dat. Mtf. bis.

• 14. *ομ. Ιησου* et *ειναι* ⁷⁸¹ com. (non autem txt.). Legitur *ειναι* ²²⁶⁹.

21. Post *προσκοπτει* add. *η σκανδαλιζεται η ασθenei* ⁷⁸³. ⁷⁸⁴ ad quod pertinet com. ⁷⁸⁴ B: *ουτω και ο Παυλος εκελευσεν ειπων, καλον το μη φαγειν κρεα· ουκ επειδη ακαθαρτον, αλλ’ επειδη σκανδαλιζεται και ασθenei ο αδελφος.*

23. *εστιν* ⁷⁸⁵ om.

Rom. XV. 2—21.

2. *ημων* ⁷⁹¹ (*ημων* ex cdd.² ap. Fld.) et ⁷⁸⁴ cui convenit comm.: *Ὁ δε λεγει, τουτο εστι· δυνατος ει; Λαμβανετω σου πειραν της δυναμεως ο ασθενης· εκεινος μανθανετω σου την ισχυν, εκεινην αρεσον.*

3. *δ* ⁷⁹² om.: habet autem ⁵⁸⁵², ⁷⁸⁴⁵, ¹⁰²⁵³.

4. *εις διδασκαλιαν ημων* pro *εις την ημετεραν διδασ.* habet ⁷⁹² fortasse propter *προς νουθεσιαν ημων* 1. Cor. 10¹¹ quocum hunc locum confudit ut ex iis quae ⁸²⁴³ scripsit apparet: *οσα γαρ προεγραφη, εις νουθεσιαν ημων προεγραφη, εις ους τα τελη των αιωνων κατηγησεν· ινα δια της υπομονης και της παρακλησεως των Γραφων την ελπιδα εχωμεν.* Similiter legitur ⁸²⁰⁰.

11. *και επαινεσατωσαν* ⁷⁹⁸ Fld. et cd. ap. Mtf. — *και επαινεσατε* Moscc. — *επαινεσατε* sine *και* ed. Mtf.

10. *παλιν λεγει*

11. *παλιν*

12. *παλιν Ησαιος λεγει*

} om. ⁷⁹⁸.

13. *εν* ante *τη ελπιδι* ⁷⁹⁸ om. cdd.³ ap. Fld. et Moscc.¹.

14. *δε* post *πεπεισμαι* ⁸⁰² om. Fld. et Moscc.¹ et ^{txt.} et com.: habet Mtf. ^{txt.} | *και αυτοι* ⁸⁰² habet Fld. ex libris omnibus et ^{txt.} et comm.: om. Mtf. ^{txt.} (cd. invito).

19. *πεπληρωμεναι* ⁸⁰⁵, etiam ex com. ⁸⁰⁶: *και ουκ απλως ειπε κηρυξαι το ευαγγελιον, αλλα πεπληρωμεναι το ευαγ. του Χριστου.*

20. *οπου ουχ* hoc ord. ⁸⁰⁶ quod confirmat comm.: *Ουδε γαρ ειπεν οπου ουκ επεισθησαν, αλλ' οπου ουδε ανομασθη Χριστος.* — *ουκ οπου* ⁹²⁴³ etiam ex com. intelligitur: *ενθα μεν ην κατεσπαρμενος ο λογος, παρατρεχει· ενθα δε ουδεις ην, ενδιατριβει, καθως και αυτος φησι, γραφων, Ουτω δε φιλοτιμουμενος (sic hoc loco, non item supra) ευαγγελιζεσθαι ουκ οπου ανομασθη Χριστος. | ευαγγελισασθαι* ⁸⁰⁶ Fld. et Moscc. — *ευαγγελιζεσθαι* ed. Mtf. et hic et ⁹²⁴³. | *Χριστος* sine *ο* ⁸⁰⁶ bis Fld. et ⁹²⁴³ (Mtf. ponit articulum ⁸⁰⁶). | *οικοδομω* ⁸⁰⁶ Fld.: *οικοδομησω* Mtf. (cd. invito).

21. *αλλα* om. ⁸⁰⁶ oratione postulante: *λεγων, καθως γεγραπται.*

Rom. XV. 23—XVI. 1.

23. *δε εχων* ^{807 semel} et 12⁵⁵³. — *εχω* (omisso *δε*) ^{807 semel}
Fld. ex cdd.⁵ — *εχων* (omisso *δε*) ^{807 semel} Mtf.

24. *ως εαν* (*αν* ^{semel} Mtf.) *πορευωμαι, ελπιζω* (omisso *γαρ*)
^{807 bis} et 12⁵⁵³. — *ως αν πορευωμαι . . . ελευσομαι προς υμας*
(*verbis ελπιζω γαρ non allatis*) 9⁴⁵².

25. *διακωνων* ^{812, 813} et 9⁴⁶² et ^{saepo} cf. comm. ⁸¹³: *ου γαρ ειπε, πορευομαι ελεημοσυνην αποφερων, αλλα, Διακωνων.* — *διακονησαν* 3²⁹⁹ et 9⁴⁵³.

26. *ευδοκησαν* ^{812 txt.} et 10⁸¹⁷. — Comm. ⁸¹³ legit: *η-δοκησαν γαρ Μακεδονια και Αχαια τουττεστιν, εδοκιμασαν, επεθυμησαν.* — *ευδοκησεν* legitur 10⁴⁶⁶ et 9⁴⁶².

27. *ευδοκησαν γαρ* ^{812 txt.} et 10⁸¹⁷.

29. *ελευσομαι* ^{814 txt.} In comm. autem haec leguntur: *Επειδη δε εντανθα προσεθηκε "του ευαγγελιου" δια τουτου φαμεν ου περι χρηματων μονον ειρηκεναι, αλλα και περι των αλλων απαντων· ωσανει ειπεν οίδα δε οτι ερχομενος οψομαι υμας εν απασιν ευδοκιμουντας και κομωντας τοις αγαθοις και μυριων επαινων αξιους των κατα ευαγγελιον· Unde colligit Blass¹⁾, nescio an recte, Chrysostomum οψομαι pro ελευσομαι legisse.*

31. Et explicationem hanc ad v. 31: *τουττεστιν ινα δεκτη μου γενηται η θυσηια ινα μετα προθυμιας υποδεξωνται τα διδομενα*, existimat idem ad lectionem *δωροφορια* potius quam *διακονια* spectare. At propter ea quae antecedunt: *το δειξαι οτι δικαιως ανεδεξατο το διακονησαι τοις αγιοις, ειγε τοσουτοι οι απειθουντες*, et ob ea quae supra ⁸⁰⁴ ad v. 16 leguntur: *αυτη γαρ μοι ιερωσυνη το κηρυττειν και καταγγειλιν· ταυτην προσπερω την θυσηιαν*, ubi *θυσηια* idem ac *κηρυττειν* significat, mihi videtur lectio *διακονια*, id quod textus ⁸¹⁴ praebet, retinenda esse.

31. *εν Ιερουσ.* pro *η εις Ιερουσ.* ⁸¹⁴.

Rom. XVI.

1. *ημων* om. ⁸¹⁵ et 3³⁶³: habet 2⁵⁸⁵ et 11³⁴⁵ et 12⁴⁹⁶. Cf. etiam comm. ⁸¹⁵: *και αδελφην εκαλεσε· ου μικρον δε Παυλου*

1) In publicis scholis Halensibus.

Rom. XVI 2—19.

κληθῆναι ἀδελφῆν. | διακονοῦσαν (sine και) hoc ord. ⁸¹⁵
et ^{εσπε}.

2. πραγματι ⁸¹⁵ om. comm. (non item ⁸¹⁵ txt., nec ^{3⁸⁶³}).
πραγ. χρηζῆ hoc ord. habet Mtf. | αὐτοῦ ἐμοῦ ⁸¹⁵ ter et ^{3⁸⁶³}
et ^{12⁴⁹⁷}. — ἐμοῦ αὐτοῦ ^{12^{472, 496}}.

3. Legitur ^{3⁸⁶⁴} (non item ad h. l.) ἀσπάζονται ὑμᾶς
Ἀκυλας καὶ Πρισκυλλα, οἵτινες ὑπερ τ. ψ. μου τ. εἰν. τρ.
υπεθῆκαν. Cf. 1. Cor. 16¹⁹ ubi eadem confusio occurrit. |
συλλειτουργοὺς pro συνεργοὺς ⁷¹⁶ (cdd.³ ap. Fld. invit) et comm.
⁷¹⁶: τι γὰρ φησι; πρῶτον συλλειτουργοὺς αὐτοὺς καλεῖ τῶν
ἀφαιτῶν πονῶν καὶ τῶν κινδύνων δεικνύς κοινῶν: ἐπεὶ
φησιν, οὐ ὑπερ κ. τ. ἔ., et paullo post ad v. 4: “οἷς οὐκ
ἐγὼ . . . τῶν ἐθνῶν” haec in explicatione scribit: Ἐνταῦθα τῆν
φιλοξενίαν καὶ τῆν ἀπο τῶν χρημάτων λειτουργίαν αὐτι-
τεται. At ^{3^{206, 211, 224}} legitur scriptura vulgata συνεργοὺς.

6. εἰς ὑμᾶς quod Tischdf. Chrysostomo tribuit quodque etiam
Fld. ex cdd. plerisque edidit, est ex comm. quem Tischdf. citavit
emendandum ut εἰς ἡμᾶς legatur. Ad quod confirmandum haec
quoque adscribam: Λεοντῶν γὰρ θερμότεραι αἱ τότε γυναῖκες
ἦσαν διανεμουμέναι πρὸς τοὺς ἀποστόλους τοὺς ὑπερ τοῦ
κηρυγματος πόνους.

7. γεγonaσιν ἐν χρισ. sine additam. ^{823, 824}.

8. ἐν κυρίῳ om. ⁸²⁴.

9. καὶ pro ἀσπασασθε ⁸²⁴. — ἐν κυρίῳ pro ἐν Χριστῷ ⁸²⁴
(Fld. ex cdd.⁵ et Moscc. et cd. ap. Mtf.).

11. καὶ pro ἀσπασασθε utroque loco ⁸²⁴.

12. Post ἀγαπητὴν add. μου ⁸²⁵ Fld. et Moscc. (non item
Mtf.).

15. Ἰουλίῳ ⁸²⁵ Fld. et Moscc.; -λίαν Mtf. | καὶ Νηρεᾶ ⁸²⁵.

16. τοῦ θεοῦ pro τοῦ Χριστοῦ ⁸²⁵ dant cdd.⁴ ap. Fld. et
Moscc.

18. καὶ ἐλογίας ⁸³¹ om. cd. ap. Fld. et Moscc.¹. — ^{7³³²}
leguntur haec: τῆν χρηστολογία ἐξαπατωσίν τας καρδίας τῶν
ἀκακῶν.

19. σοφοὺς μὲν ⁸³³ Fld. et Mtf. (om. μὲν Moscc.).

Rom. XVI. 20—30. 1. Cor. I. 18—II. 1.

20. *συντριψει* ⁸³⁸ *txt.*, id quod non solum comm. toto confirmatur sed etiam his verbis: *τουτο δε ομου και ευχη και προφητεια ην*, quorum quidem *προφητεια* ad priorem versiculi, *ευχη* ad posteriorem partem pertinere videtur. Haec tamen (10⁵⁵¹) videntur lectionem *συντριψαι* probare: *παρακαλωμεν τον θεον λεγοντες, Συντριψον τον Σατ. υπο τ. ποδ. ημ.*

22. *εν κυριω* om. ⁸³⁸.

26. *τε γραφων* ⁷⁸⁹ *txt.* Fld. et Moscc. — om. *τε* ⁷⁹⁰ *comm.* omnes.

27. *αυτω* ⁷⁸⁹ *txt.* Fld. et Moscc. — *ω* ⁷⁹⁰ *comm.* omnes.

1. Cor. I.

18. *ημιν* habet ²⁶ *txt.* ²⁸ *com.* et 10⁷⁶⁴. — om. 2³¹¹ et 12⁵⁵¹. Lectionem autem *ημιν* confirmant haec ex comm.: *Αλλα ταυτα ημιν γνωριμα, τοις δε απιστοις ουκει. Δια τουτο ελεγεν, οτι "Ο λογος κ. τ. ε."*

22. *και οι Ιουδ.* ³⁰ (Moscc.¹ et cd.¹ ap. Fld. *in* *invitis*): om. *οι* 2⁵⁹² et 12⁵⁵¹.

23. *εθνεσι* ³⁰ ex cdd. ap. Fld. et Mtf. et Moscc.¹ et 10⁷⁶⁴ ex cdd.⁴ ap. Fld. et 2³¹¹ et 3⁵⁹⁸ et 12⁵⁵¹. — *Ελλησι* ³⁰ Edd. et 10⁷⁶⁴ Edd. et 2⁵⁹².

28. *εξελεξατο ο θεος* om. ³⁹.

30. *και δικαιο.* pro *δικαιο. τε* ^{41, 42}.

1. Cor. II.

1. *καγω, αδελφοι* hoc. ord. ⁴⁹ et 1⁹⁰⁶. — *ελθων προς υμας* habet ⁴⁹ *txt.* et 1⁹⁰⁶ haec: *καγω, αδελφοι, ηλθον προς υμας ου καθ' . . . η σοφιας.* — om. autem *ελθ. πρ. υμας* comm. ⁵⁰ et 3¹⁶⁴. | *η σοφιας* habet ⁴⁹ *txt.* et 1⁹⁰⁶ et 2⁵⁹² (vid. supra). Ex comm. autem ad v. 1 elucet eum haec verba non legisse: "*Ου γαρ εκρινα του ειδεναι . . . εσταυρωμενον*". *τουτο δε ελεγεν οτι καθολου της εξωθεν σοφιας εστιν αμορφος, ωσπερ ουν και ανωτερω ελεγεν "ηλθον ου καθ' υπερροχην λογου*". Hoc loco certe non omisisset *η σοφιας* si in suo exemplari legisset.

1. Cor. II. 4—III. 10.

4. *ανθρωπινης* ante *σοφιας* ^{51 bis} ed. Mtf. cdd.² *in* *vitis* (non item Fld. nec Moscc.); idem habet Mtf. 1⁹⁰⁶ et 9¹⁰⁷. | *πειθους σοφιας λογοις* ⁵¹ edd. *bis*. — *πειθοι* ^{semel} ex cdd.⁵: ^{semel} ex cdd.³ — *λογων pro λογοις* ^{bis} ex cd. (Fld.). — Nec negligenda sunt haec ex comm.: *οταν μεν ουν εν σοφια λογων γενηται αποδειξις.*

11—12. Desunt in cdd. ap. Fld. et Moscc. Habet Mtf. sine dubio ex cdd. Novi Test., qua de re vid. Fld. Annot. Tom. II p. 575. Versum 11 autem affert Chrysostomus 10³⁰⁹ et *saepe*, nec dubium est ex comm. quin utrumque versum legerit: *ειτα περι της του πνευματος γνωσεως μετα ακριβειας ειπων, και διδασκας οτι οντως εξισαζει προς την του θεου γνωσιν, ως η ανθρωπου γνωσις αυτη προς εαυτην, και δειξας οτι παντα εκειθεν εμαθομεν, και αναγκαιως εκειθεν, επηγαγεν· Α και λαλουμεν.*

11. *οιδεν pro εγνωκεν* 10³⁰⁹ et *saepe*.

14. *του θεου om.* ⁶⁵ et *quater*. | *και ου δυν. γνωνα* ⁶⁷ sic adhibuit: *ειτα και την αιτιαν τιθησι λεγων· οτι ουκ οιδεν οτι πνευματικως ανακρινεται.*

1. Cor. III.

1. *ως νηπιους εν Χρ.* habet ⁷⁶ *txt.*: *om.* ⁷⁸ *com.* (cdd.² *in* *vitis*) et 8¹⁹⁹. At 5²⁰ sic coniungit: *και παλιν, ως νηπιους εν Χρ. γαλα υμας . . .*

2. *και ου* ⁷⁶ *txt.* Mtf. (non item Fld. nec Moscc.) — *ου sine και* ⁷⁸ *com.* et *saepe*.

3. *ζηλος και ερις* ⁷⁹. — *ερις και ζηλος και διχοστασια* (*διχοστασιαι cd.*¹ ap. Fld. et Mosc.¹) ⁷⁸. — *ερις και ζηλος και διχοστασιαι* 3¹⁶⁶, 8^{163, 330}, 12¹²³. Cf. 11⁸² *οπου γαρ εριδες εν υμιν και ζηλοι και διχοστασιαι.*

4. *ουχι σαρκικοι εστε* ⁷⁹ et *comm. ibid.*: *ο δε ζηλος σαρκικους εποησε· το δε γενεσθαι σαρκικους, ουκ αφηκεν ακουσαι των υψηλοτερων.*

10. *τεθεικα* ⁸¹ Fld. et Mtf. (cdd.² *in* *vitis*) et 12¹³¹. | *αλλος δε* ⁸² ex cd. ap. Fld. et Mosc.¹ et 12¹³¹. | *του θεου* ⁸¹ *comm. confirmatur: ειπων γαρ σοφον εαυτον, ουκ αφηκεν*

1. Cor. III. 12—V. 5.

αυτου τουτου ειναι, αλλ' ολον εαυτον προτερον αναθεις τω θεω, τοτε εαυτον ουτως εκαλεσεν.

12. *ει τις* (omisso *δε*)^{85, 89, 3477, 5215, 12133}.

13. *το πυρ* (sine *αυτο*)⁸⁵ Fld. ex cdd.² et Moscc. et 2³⁷⁸.

20. *των ανθρωπων*⁹⁶ Fld. ex cdd.³ et Moscc.¹ et 3¹⁶⁶.

1. Cor. IV.

6. *εν υμιν*¹¹³ et 10¹⁸. Neque aliud 3¹⁶⁶ ex interpretatione colligendum est, quamquam in textu id quod Tischdf. indicavit *εν υμιν* legitur: *ει εγω ο διδασκαλος ουδεν οικοθεν ευρον ουτε προτερον αυτος τω θεω προσηλθον, αλλα κληθεις τοτε υπηκουσα, πως υμεις οι μαθηται, και παρ' εμου τα δογματα δεξαμενοι δυνασθε μεγα φρονειν, ως αυτοι τουτων ευρεται γενομενοι.*

7. *τι γαρ εχεις*¹¹⁴ et 10^{97, 548} et 3⁵⁶¹ (non item 3¹⁶⁶ nec 12³¹⁰). Lectioni γαρ convenit. comm.: *Ουδε γαρ ουτως εχρην μεγα φρονειν. Ουδεν γαρ οικοθεν εχεις, αλλα παρα του θεου λαβων.*

10. *ημεις ατιμοι, υμεις δε ενδοξοι* hoc ord.¹¹⁸: non item¹²⁷.

11. *μεχρι*¹²⁹ et alibi quater. — *αχρι*³²¹⁸ et 12³⁷².

15. *πολλους* pro *μυριους*¹³⁰ et 3¹⁶³ et 10⁵³⁴.

16. *ουν*¹³¹ om. Fld. et Moscc.

17. *μου τεκνον*¹³⁷: *τεκνον μου* 1⁵. | *εν Χριστω* (sine *Ιησου*) 10⁴⁸⁷.

1. Cor. V.

1. *εν τοις εθν. ονομαζεται*^{146 bis} et saepe, quod confirmat comm. 2³⁸²: *Και ουκ ειπεν ητις ουδε εν τοις εθν. τολμαται αλλ' ουδε ονομαζεται.*

5. *σωθη*¹⁴⁹ sine additam. Fld. et Moscc. Sed paullo post in comm. 160 haec leguntur: *και ουκ απλως ειπεν ινα το πνευμα σωθη, αλλ' "Εν εκεινη τη ημερα"*. Καλως αυτους και ενκαιρω της ημερας εκεινης αναμνησκει. Quae lectio per se sane placeret et pleniori Novi Testamenti codicum scripturae praefenda videretur nisi in comm. Chrysostomi ad 2. Cor. 1¹⁴ eadem exstarent: *και θεα πως αυτους υψηλους ποιει, και φιλοσοφιας πληροι παραπεμπων εκεινη τη ημερα*. Qua

1. Cor. V. 6—VI. 1.

repetitione, ni fallor, probatur his locis potius suis ipsius verbis eum uti quam apostoli verba afferre. In aliis auctoris nostri scriptis ubi locus laudatur Mt. haec habet: *σωθη εν τη ημερ. του κυρ. Ιησ.* 3¹⁴⁰. — *σωθη εν τη ημερ. του κυρ. ημων Ιησ. Χρ.* 1^{12, 199, 911} et 3⁶⁹⁰.

6. ζυμοι¹⁵⁰ et ^{εσπε} quod commentarius confirmat: *Ωσπερ γαρ εκεινη* (scil. ζυμη) *φησι και βραχεια οισα, ολον προς εαυτην μεταβαλλει το φερημα· οντω και . . .*

9. *εν τη επιστολη* habet¹⁵⁷ ^{txt.}, in comm. autem haec: *επειδη γαρ ειπεν "ουχι μαλλον επενθησατε ινα εξαρθη ο τοιοτος" και "εκαθαρατε την παλαιαν ζυμην" και εικος ην αυτους υποπιτεσαι οτι παντας τους πορνους δει φευγειν . . . τη ον επιδιορθωσει ταυτη κεχρηται, λεγων, Εγραψα υμιν μη συναμιγνυσθαι πορνους.* Unde elucet Chrysostomum *εν τη επιστολη* in suo codice non habuisse, neque est cur putemus Paulum iam antea epistolam ad Corinthios scripsisse nisi his ex verbis conicimus.

10. *πλεονεκταις* sine *τοις*¹⁵⁷.

11. *συναμιγνυσθαι*¹⁵⁷ ^{txt.} sed om. comm. (vid infra). Sic coniungit sine *συναναμ.* etiam 7⁸⁹⁶: *εαν τις, αδελ. ονομαζ., η̄ . . . μηδε συνεσθιειν.* — *η̄ πορνος*¹⁵⁷ ^{fluc. cdd.,} sed ex com.¹⁵⁸ *η̄* legendum est: *Νυν δε εγραψα υμιν εαν τις αδελφος η̄ τοιοτος τω τοιουτω μηδε εσθιειν | η μεθυσος η λoid.* hoc ord.^{157, 158.} — *η λoid. η μεθυσος* 11⁷⁹³.

13. *και εξαρειτε* (*εξαρατε* cd. ap. Fld. et *εξαρατε* sine *και* cd.¹ ap. Fld. et Mosc.¹)¹⁵⁹, 8³⁸⁴ (Mt. ed.¹⁵⁹ *και, εξαρειτε*).

1 Cor. VI.

1. *τις υμων, προς τον αδελφον αυτου πραγμα εχων,*¹⁵⁹ ^{txt.} — *τις υμων πραγμα εχων* (verbis *προς τ. αδελ. αυτ. omissis*)¹⁶⁰ ^{com.} (Moscc. et Fld. ex omnibus libris). Paulo post autem: *Πως γαρ ουκ ατοπον προς τον φιλον μικροψυχουντα, τον εχθρον καταλλακτην λαμβανειν, φησι;* quae ad verba omissa pertinere possunt. *προς τον ετερον πραγμα εχων* habet 11²⁶⁷, et 1⁷⁴¹ leguntur haec: *εξ υμων πραγ. εχ. προς τον ετ.*

1. Cor. VI. 5 — VII. 3.

κριν. επ. των απιστων, sed in com. 10¹⁶⁰: ουκ ειπεν, επι των απιστων, αλλ' "επι των αδικων".

5. μεταξυ pro ανα μεσον ¹⁶³.

8. αλλ' αυτοι ¹⁶³ et 11⁵⁷⁷. — αλλ' υμεις 4⁸⁸⁸ et 10⁷⁵⁹.

9. η ineunte versu om. ¹⁶³.

10. ουτε πλεον. ου (sic Fld. et Mtf.: ουτε adhibent Mosc.) κλεπται ¹⁶³ hoc ord. Quem ad ord. spectat et comm.: τι λεγεις; περι πλεονεκτων διαλεγομενος, τοςουτον οχλον επηγαγες ημιν παρανομων ανθρωπων; Ναι, φησιν, αλλ' ου συγχεων τον λογον τουτο ποιω, αλλα και ταξει προβαιων. Ωσπερ γαρ περι των πορνων διαλεγομενος μεμνηται παντων ομου, ουτω παλιν του πλεονεκτου μνησθεις, παντας εις μεσον αγει. Eundem ordinem servat 2⁵⁵⁶ et 12⁴⁰⁰ (non item 1¹⁵² et alibi ter). — κληρον. sine ου habet ¹⁶³ et sexies alibi; ου κληρο. 2²⁶⁹ et alicubi quater.

15. του Χριστου pri loco ^{177. 178} | εισιν; αρας ^{177, 178 bis} (Mosc.¹ et cd.^F ap. Fld. bis habent εστιν; et statim ex rasura αρα).

17. om. 178 Fld. (cd.¹ invito) et Mosc.¹ — Cd.¹ ap. Fld. et Mosc. alter hoc ord. ponunt: Η ουκ οιδατε οτι ο κολλωμενος τη πορνη εν σωμα εστι; Ποθεν δηλον; Ο δε κολλ. τω κυρ. εν πνευ. εστιν. Εσονται γαρ, φησι, κ. τ. ε.

20. δοξασατε δη ¹⁶⁹ et 5^{345, 573}. — δοξ. δη αρα 10²⁶⁶ et 10¹⁸⁰ ex Mosc.¹ et cdd.² Fld. — δοξ. δη αρατε ed. Mtf. et Fld. 10¹⁸⁰. — δοξ. δη τον Θεον. τουτεστι αρατε τον Θεον ¹⁸⁰ ex cdd.² Quare videtur Chrysostomus scripturam δοξασ. δη aut δοξασ. δη αρα ante oculos habuisse; at alteram lectionem δοξασ. δη, αρατε τον Θεον eundem non ignorasse satis probant loci ex Hom. 4 in 1 Epis. ad Tim. quos citavit Tischdf.

1. Cor. VII.

*3. οφειλην ¹⁸⁶ ex comm.: δια γαρ τουτο και οφειλην το πραγμα εκαλεσεν, et paullo post ad v. 5: και καλως ειπε "Μη αποστειρειτε", αποστειρησιν υν, ην οφειλην ανωτερω, ειπεν. | ευνοιαν pro οφειλην legitur 1^{352, 353} et 3^{239, 242, 243} et 7¹³⁶ quod confirmant cum alia tum haec commentarii: 3²³⁹ ποιον ευνοιας ειδος ζητεις; ουδεν τι τοιουτο λεγω, φησι,

1. Cor. VII. 4—7.

αλλα σωφροσυνην και σεμνοτητα. και γαρ των οικειων εκεινος ενουος λεγεται, ος αν τα δεσποτικα δεξαμενος χρηματα μηδεν εξ αυτων διαφθειρει . . . ενουος εστω περι την παρακατα-θρηνην ο ανηρ. | δε om. 186 (non item 1352).

4. δε om. 3²³⁹ bis, 243 (non item 1352).

5. σχολασητε 1³⁵³: σχολαζητε 187, 198 et 1³⁵⁴ et 5⁶³⁹ | συνερχησθε 3³⁷⁴; συνερχεσθε 188 et saepe.

6. om. 188 Fld. et Moscc. Sed legitur 1⁴³¹ et 3³⁷⁴ et 10⁸⁰⁷, verbis *Δια την ακρασιαν υμων* ex v. 5 additis. Cf. comm. 10⁸⁰⁷: *τουτο δε λεγω κατα συγγνωμην, ου κατ' επιταγην· ου γαρ της αυθεντιας κρισις ην προηγουμενη, αλλα της εκεινων ακρασιαις συγγνωμη· Διο φησι· Δια την ακρασιαν υμων. Ει γαρ την Παυλου γνωμην θελεις μαθειν, ακουσον τι φησι. Θελω κ. τ. ε. Similiter coniungit etiam 10³⁹³: τουτο δε λεγω δια την ακρασιαν υμων et 1⁴³¹ et 3³⁷⁴. Sed in hac re non sibi constat Chrysostomus sicut ex interpretatione v. 5 apparet: . . . προστιθησι την αιτιαν. Ποια δε εστιν αυτη; “*Ινα μη πειραζη υμας ο Σατανας*”. *Και ινα μαθης οτι ουχ ο διαβολος αυτο μονον εργαζεται το της μοιχειας επηγαγε, “Δια την ακρασιαν υμων*”.*

7. ο μεν ουτως, ο δε ουτως om. 188 Fld. et Moscc. | το ante ιδιον 188 semel habet, semel om. | Post *εμαντον* add *εν εγκρατεια* 188, 10⁸⁰⁷, 1^{330, 359, 361} et saepe, om. 1³⁵⁹ bis et 12²³³. — Uno loco 1³³⁰ praebet cd. *εν εγκρ. δηλον οτι*, et aliis locis duobus, 10¹⁸⁸ et 11^{665a}, habent cdd.² *τουτεστι εν εγκρ.* Quibus ex verbis additis suspicari licet *εν εγκρατ.* appositum esse ad ea quae antecedunt explicanda.

Sed saepe ex commentario plane manifestum est Chrysostomum hoc additamentum posuisse tamquam ab apostolo profectum esset. (Qua de re, cf. Fld. Ann. Tom. II. 594).

Sufficiat hoc exemplum unum adhibere 1³⁵⁹. *Επει ει το Παυλου βουλημα θελεις μαθειν, ακουσον ποιον εστι· θελω, φησι, παντας ανθρωπους ειναι ως και εμαντον εν εγκρατεια. Ουκουν ει παντας θελεις εν εγκρατεια ειναι, ουδενα θελεις ειναι εν γαμψ.*

1. Cor. VII. 8—31.

8. *καλον αυτοις* ¹⁸⁸ Fld. et Mosc.¹ et 1³⁶¹. ³⁶⁴. ³⁶⁹; *καλον αυταις* ¹⁸⁸ Mtf. cum Mosc.¹ et cdd. ap. Fld. | *αυτους εστιν* 1³⁶¹. ³⁶³. ³⁶⁴ et 6¹⁸⁵. *εστιν* om. ¹⁸⁸ et 1³⁶⁹.

9. *γαμειτωσαν* ¹⁸⁸ ed. Savil. *γαμησατωσαν* ¹⁸⁸ (Mtf. et Fld.) et 1³⁶⁴. ³⁶⁵ bis. ³⁴⁵.

11. *και ανδρα γυν. μη αφιεναι* om. Fld. et Moscc. (Habet Mtf. sicut Edd. prior. ex Novi Test. cdd. ut saepe). Verba leguntur 1³⁶⁶.

14. *αρα* om. ¹⁹⁰.

16. *και τι* pro *η τι* ¹⁹¹ (cd.^F ap. Fld. et Mosc.¹ invitit); *η τι* legitur 3⁴²⁸ et 4¹⁷³. ²⁸⁷.

16—17. *σωσεις; ει μη εκαστω* ¹⁹¹. Locus legitur ¹⁹¹ *και τι οιδας, ανερ, ει την γυναικα σωσεις; και παλιν. Ει μη εκαστω κ. τ. ε.* (Mosc.¹ et cd.¹ ap. Fld. om. *και παλιν* et ponunt *η μη* pro *ει μη*. Praeterea habent Mosc. alter et cd.^F ap. Fld. *ενί pro ει μη*) — *σωσεις* sine additam. legitur 3⁴²⁸. 4¹⁷³. ²⁸⁷. (Quae quidem affert Tischdf. ex Cat. 136 de verbis *ει μη* neque in libris Chrysostomi inveni nec, nisi fallor, cum eius scribendi usu conveniunt.) | *και ουτως* usque *διατασσομαι* om. ¹⁹¹. Haec autem leguntur 9⁸¹²; *και γαρ και αλλαχον φησι, καθως εν πασαις ταις Εκκλησιαις διατασσομαι.*

Plurima ad h. l. a versu 26 usque ad capitis finem omisit Chrysostomus quod in alio libro de his rebus se scripsisse dicit. Qui liber est De Virginitate quem Montefalconius edidit Tom. 1 p. 327 seqq. unde praecipue ea hausit quae ad hanc partem capitis extremam notavi.

30. *οι χαιροντες εν κτησεσιν* 1⁴⁰¹. — *οι χαιροντες επι κτημασιν* 7⁸¹³. — *επι κτησεσιν* 12¹¹⁴ ubi sic legitur: *εαν εχοντες γυναικα, ως μη εχοντες ωμεν, εαν μη χαιρωμεν επι κτησεσιν, εαν τω κοσμω χρωμεθαι ως μη καταχρωμενοι.*

31. *χω. τω κοσμω τουτω* 7⁸¹³ et 12³³. — *τουτω* om. 12¹¹⁴ (vide supra ad v. 30).

1) Huc pertinent quae Nestle dicit: "häufig auch das Gut des einen unter der Flagge eines andern Namens segelt" p. 117 (Einführung in d. Griechische Neue Testament. Göttingen 1899).

1. Cor. VII. 34 — VIII. 10.

*34. μεμερ. και η γυνη και η παρθ. ¹⁹⁶ et ¹²⁹⁰ et ³³⁸⁸, quod sic explicat 10¹⁹⁶: ειπων γαρ μεμερ. και η γυνη και η παρθ. τουτο τεθεικε το διαφορον και η διεστηκασιν αλληλων. και ορον διδους της παρθενου και της ου παρθενου, ου γαμον ειπε ουδε εγκρατειαν αλλα απραγμοσυνην και πολυπραγμοσυνην. (Plura de hoc loco infra.) | η αγαμος μεριμνα ¹²⁹⁰, ²⁸⁹⁷, ³⁸⁸⁸. | και σωματι και πνευματι (τις omisso) ¹²⁹⁰, ²³⁶⁰, ⁸⁹⁷, ³²⁶⁷, ⁸⁹².

37. ος δε εστηκεν εδραιος εν τη καρδια αυτου . . . (ος) κερικεν εν τη καρδια αυτου ¹⁴⁰⁵. | μη εχων αναγκην, εξουσιαν δε εχων (εχων loco altero pro εχει) habet ¹⁴⁰⁵ bis.

38. την εαυτου παρθενον om. ¹⁴⁰⁵, ²⁷⁶²; sed ¹³⁶¹ haec leguntur: Δια τι και ο μη εκγαμιζων την εαυτου παρθενον κρεισσον ποιει;

1. Cor. VIII.

2. ει δε ¹⁰¹⁹⁹ — om. δε ¹⁵⁶⁴, ³⁵⁵⁹.

5. Post ωσπερ add. ουν ²⁰¹ bis et ¹⁵⁹².

6. δι' ου ²⁰², quocum convenit comm.: Ωστε το Εξ ου τουτο ουκ εστι χωρις του Χριστου· εξ αυτου γαρ δια του Χριστου εδημιουργηθημεν.

8. υστερουμεν ²⁰⁴ (-ρουμεθα cdd.² ap. Fld. et Moscc.) et ⁹⁷⁸². — υστερουμεθα ¹⁰²⁶⁰ Mtf. et Fld. ex odd.⁴

9. δε post βλεπετε om. ¹¹⁴⁷⁹ et, ut videtur, etiam ad h. l. ²⁰⁵, modo enim habet: βλεπετε γαρ, φησι, μη πως; modo: ουκ ειπεν . . . αλλα πως; “βλεπετε”, φοβων αυτους; modo: Ειπων, “βλεπετε μη προσκομμα γενηται”. | Pro ασθενεσι habet ²⁰⁵ ασθενουσι των αδελφων, quod idem in comm. posuit: και ουκ ειπε τοις αδελφοις αλλα τοις ασθενουσι των αδελφων· αυξων την κατηγοριαν, οτι ουδε ασθενοντων φειδονται και ταυτα αδελφων . . . . Νυν δε ουκ ασθενης μονον αλλα και αδελφος. — ασθενουσι sine των αδελ. habet ¹¹⁴⁷⁹.

10. ασθενους οντος ²⁰⁵; aliter autem ¹⁰²⁵⁸: ινα μη η συνειδησις αυτων ασθενης ουσια οικονομηθη (οικοδομ. ex cdd. ap. Fld.) εις το τα ειδωλοθυτα εσθιειν.

1. Cor. VIII. 11 — IX. 27.

11. και απολλυται²⁰⁵ Fld. et Mosc.¹ Eodem spectat comm.: *αλλ' εως αυτον απολλυσθαι μετα την σωτηριαν ουτω γενομενην . . . και οτι μετα ταυτα παντα δια βρωμα απολλυται.* — και απολειται²⁰⁵ ed. Mtf. ex cd.¹ (item Mosc.¹), et 4⁵¹⁰. | *γρωσει, habet 4⁵¹⁰. — βρωσει Edd.²⁰⁵ ex comm. (vid. infra).

1. Cor. IX.

6. του μη εργαζ²¹⁸ et 3⁴⁴⁶, quod plane demonstrat comm.²¹³: *Ουκουν και ημεις εξουσιαν εχομεν και του αργουντες ζην;*

9. εν γαρ τη νομω Μωσεως hoc ord.²¹⁴ et 7³⁹⁸.

11. μεγα⁵¹⁵. — ου μεγα 10⁸⁶¹. — τι μεγα 11³⁵⁹.

12. Add. πολλω ante μαλλον²¹⁶ ter et 5¹⁷³.

20. μη ων αυτος υπο νομον²²⁸ txt. omnes. Eodem etiam haec verba commentarii spectare videntur: *Ινα γαρ τους οντας αληθως ταυτα (scil. υπο νομον) μεταστηση, εγενετο αυτος ουκ αληθως, επιδεικνυμενος μονον, ουκ ων, ουδε εκ διανοιας αυτα πραττων ουτως εχουσης.* Loci quos notavit Tischdf. nihil ad rem pertinent, libere enim scribuntur et praeter haec verba alia omittunt, sicut 11⁸⁰⁸: *Εγενομην τοις Ιουδ. ως Ιουδαιοις, τοις ανομοις ως ανομος, τοις υπο νομον, ως υπο νομον.*

27. υποπιαζω²³⁶ ex Mosc.¹ et cd.¹ Fld. ter. — υποπιεζω²³⁶ bis ex Mosc.¹ et cd.¹ Fld. Multus est Chrys. in hoc loco explicando p. 236, unde haec affero: *και γαρ δρομος εστι και παγκρατιον και φυσεως τυραννις κατεξανισταμενη συνεχως και ελευθεριζειν βουλομενη, αλλ' ουκ ανεχομαι, αλλα κατασπελλω και υποταττω . . . αυτην. . . ουκ ειπεν αναιρω ουδε κολαζω ουδε γαρ εχθρα η σαρξ· αλλ' υπωπιαζω (sic Edd. contra summam sententiae loci) και δουλαγωγω, ο δεσποτου εστιν ου πολεμιου· διδασκαλου, ουκ εχθρου· παδοτριβου, ουκ εναντιου.* — Similiter 12⁴⁶⁰ *Υπειπιεζε δε το εξανισταμενον, και εδουλαγωγει το αφηνιασαι βουλομενον.* Quae omnia pariter atque ea quae Tischdf. in contrariam partem citavit, non de adversario dicuntur sed de vi quae, quamquam non inimica (ουδε γαρ εχθρα η σαρξ), tamen coercenda et suppressenda est.

1. Cor. X. 1—27.

Quacum sententia congruit optime *υποπιεζω*, minime congruit *υπωπιαζω*.

1. Cor. X.

1. *παντες* loc. altero om. ²³⁷: habet 3²⁷⁵ et 5⁵⁴⁷.

2. *παντες* om. ²³⁷: habet 3²⁷⁵ et 5⁵⁴.

3 et 4. *και παν. το αυτο βρωμα πνευμ. εφαγον, και παντες* (om. ²³⁷) *το αυτο πομα πνευμ. επιον* habet ²³⁷, 3²⁷⁵, 7⁷²¹, 12⁵⁴⁸. Quod notavit Tischdf. ad vv. 3 et 4 ex 5⁵⁴ minus ad rem pertinet cum ibi Chrysostomus locum solute tantum laudet.

7. *ειδωλολατραι γινεσθε* ²³⁹ *semel* Edd. (iterum ex odd.² ap. Fld.) — *ειδωλολατρας γινεσθαι* ²³⁹ *semel* Edd. et 3²⁷⁵.

14. *αδελφοι* pro *αγαπητοι* ²⁴⁸.

17. *εσμεν οι πολλοι* hoc ord. ²⁶⁰.

19. *φημι; ουκ οτι* ²⁵¹ Fld. et Moscc.; et plane ex comm.

20. *αλλ' οτι* ex sequentibus colligi potest: *ταυτα δε λεγω, φησι, και απαγω, ουκ ως δυναμενων βλαψαι τι των ειδωλων, η ισχυν εχοντων· ουδεν γαρ εστιν· αλλα βουλομαι καταφρονειν αυτων υμας. Και ει βουλει καταφρονειν, φησι, τίνος ενελεν μετα σπουδης αυτων ημας απαγεις; (sic Fld.) Οτι ου προσαγεται τῃ Δεσποτῃ τῷ σφ. ᾧ (sic Fld. et Moscc.; Mtf. ed. ὁ cd.¹ invito) γαρ θυει, φησι, τα εθνη, δαιμονιοις θυει.*

24. *του ετερου* ²⁵² et 1⁸²¹ et 5²⁸⁴. — *του πλησιον* 3³⁷⁸, 8⁴⁰³, 10³⁵³. Cf. 1⁸²¹: *Δια τουτο και ο Παυλος φησι, Μηδεις το εαυτου ζητειτω αλλα το του ετερου εκαστος, ειδως οτι το εαυτου εν τῷ του πλησιον κειται συμφεροντι.*

25. *δια την συνειδησιν* habet ²⁵⁷ *txt.*; om. autem comm. ^{bis} (cf. v. 27).

27. *εαν τις υμας καλ. . . θελητε* ²⁵⁷. — *εαν τις υμας καλεση . . . θελητε* 12³³³. — *ει τις υμας καλει . . . θελετε* 10³⁹³. | *πορευεσθε* ²⁵⁷ ex cd.¹ ap. Fld. et Mosc.¹ et ³⁹³: ex odd.² Fld., qua quidem cum lectione convenire videtur comm. ³⁹³ *οχι νομοθετων το πορευεσθαι(?) λεγει, αλλ' ουκ επεχων· ουτω και εντανθα, "Εαντῷ δε λαλειτω και τῷ θεῷ".*

1. Cor. XI. 6—XII. 10.

6. *ει δε προ ει γαρ* ²⁷² *ter* et *κειρασθαι* (το omissio) *ibid.* bis (Mtf. ed. *κειρεσθαι*). — *ει δε . . . κειρασθαι* sine το etiam ²⁷⁴. | *γυνη* om. ²⁷² bis; habet ^{semel}.

7. *την κεφαλην* om. ²⁷³; infra autem in comm. haec: *ουδε γαρ οτι κεφαλην εχει τον Χριστον μονον ουκ οφειλει καλυπτεσθαι, φησι, την κεφαλην, αλλ' οτι και αρχει της γυναικος.* Verba om. etiam ⁴⁷⁶⁷ (cd. invito); non item ⁴⁷⁴. | *γυνη* sine artic. ²⁷³ et ⁴⁷⁶⁷. — *η δε γυνη* habet ⁴⁷⁴.

9. *ο ανηρ* et *η γυνη* ²⁷³ (Mosc.¹ et cd.¹ ap. Fld. invitis) et ¹¹⁶⁶³. (Cf. Eph. 5²³ ubi Chrys. idem *ο ανηρ* adhibet.) — *ο ανηρ . . . γυνη* habet ⁴¹⁴¹. — *ανηρ, γυνη* (art. omissio) ¹¹⁹⁴, ⁴¹⁴².

12. *δια της γυν.* ²⁷⁴: “*ουκ ειπεν εκ της γυν.*”

14. *υμας διδασκει* hoc ord. ²⁷⁴.

21. *προλαμβανει εν τω φαγ.* ²⁸⁵; in comm. autem om. *εν τω φαγ.* — Legitur ³²⁹⁴ *προλαμ. φαγειν*, et ¹¹⁴⁹¹ haec habet: *ωσπερ περι των προλαμβανοντων εις τα δειπνα διαλεγομενος. . .*

22. *τι υμιν ειπω* om. ²⁸⁶, habet hoc ord. ³²⁹⁵.

24. Post *το υπερ πολλ. κλω.* add. ³²⁹⁵ *εις αφεσιν αμαρτιων.*

25. *ομοιως pro ωσαντως* habet ²⁸⁸; non item ³²⁹⁵.

26. *οσακις γαρ αν* ²⁸⁸; sed infra in interpretatione om. *γαρ.* Item ¹⁷⁴⁵ bis (non ¹⁷⁴⁶).

28. *ανθρω. εαυτον* ²⁹² *txt.* et comm. Infra autem ²⁹³ in loco retractando haec habet: *Δια τουτο φησι, “Δοκιμ. δε εαυτον εκαστος”* hoc ord. Iterum ²⁷⁸⁵ *εκασ. εαυτον.*

31. *εκρινομεν* ²⁹⁴ et alibi duodeciens. *διεκρινομεν* ¹⁹⁴⁹, ²⁷⁷, ³⁶⁹¹, ⁵⁵⁸⁴. | *υπο κυριου* (sine του) ²⁹⁴ et *saepe*: desunt ¹⁰¹⁵⁹.

32. *κρινομενοι δε* ¹¹⁹⁹ et *saepe*. — *νυν δε κριν.* ²⁹⁴, ¹⁹¹¹ et alibi quater.

33. *αδελφοι μου* om. ²⁹⁴. — *αδελφοι* sine μου habet ³²⁹⁶.

1. Cor. XII.

3. *πνευματι Θεου* sine εν ³⁰⁵.

10. *προφητεια* habet ³⁰⁷, ³⁰⁸ (utroque loco Mosc.¹ et cd.¹ ap. Fld. invitis) et ⁵¹⁹⁵. — *προφητεια* legitur ⁶³⁴⁰.

1. Cor. XII. 11 — XIV. 27.

11. *το εν* 10⁷⁷⁶ et *alibi quinque*. — *om. το* 307 et *bis.* | *ιδια* habet 309 et *saepe*.

29. *μη παντες διδασκ. μη παντες δυναμ.* *om.* 336.

1. Cor. XIII.

3. *εαν* ante *παρδω* *om.* 339; *habet autem* 340 *bis.* | *καυθησονται* 339 *ed. Fld. ex cdd.² et Mosc.¹ — καυθησονται* 339 *Mtf. et 1^{544, 850} et 2⁷³⁰.* | *καιθησ.* (non *καυχησ.*) *ex his elucet: ωστε και εμπρησθηται, τουτο γαρ εστιν “Εαν παρδ. τ. σ. μου ινα καυθ.”*

5. *τα εαυτης* 353 *bis, 354* (*Fld. ex cdd.² et Moscc.*) et 1¹²⁴. — *το εαυτης* *ed. Mtf. 353, 354.*

11. *τα του νητε. κατηργ.* *hoc ord.* 363.

1. Cor. XIV.

3. *θεω* 375 *semel omnes; τω θεω* *semel* *Mtf. (non Fld.).*

7. *η το καθαριζομενον* 377 *om.*

9. *εαν μη ευσημον λογ. δια της γλωττης δωτε* *hoc ord.* 377. | *πως γνωσθη. το λαλουμενον et γαρ post εσεσθε* 377 *om. Fld. ex cdd.² et Mosc.¹*

11. *ο εμοι* (*Moscc. εν εμοι*) *λαλων βαρβαρος* 378 (*Plura vide Tischdf. ad h. l.*).

14. *προσευξομαι τη γλωσση* 379 *ter.* *Cf. comm. ibid.: και ηυχοντο μεν, και η γλωττα εφθεγγετο . . . ο νους δε ουκ ηδει το λεγομενον. Διο και ελεγεν Εαν προσευξομαι τη γλωττη.*

16. *και γαρ pro επει* 379.

19. *αλλα θελω πεντε λογους εν εκκλησια δια του νοος μου λαλησαι* et *hoc ord.* 380. *Cf. comm.: τι εστι, “Δια του νοος μου λαλησαι” . . . Νων α λεγω.*

25. *και ουτω τα κρυπτα* 388, 390, 392 (non item 6⁶¹⁴). | *ουτω* ante *πεσων* *om.* 388, 390 (non item 392 nec 6⁶¹⁴). | *ο θεος* 388, 390, 392 *ed. Fld. ex cdd.² et Moscc. (Mtf. om. ο).* *ο θεος* *legitur etiam* 6⁶¹⁴.

26. *αποκαλυψιν εχει* 392 *om.*; *habet autem* 10¹¹, *ubi quidem om. διδαχην εχει.*

27. *Add. δε post ειτε* 393.

1. Cor. XIV. 35—XV. 48.

35. *γυναιξιν* ⁴⁰¹ Fld. et Moscc. et cdd.² ap. Mtf. et 11⁶⁶⁸ (*γυναιμι* ed. Mtf. ⁴⁰¹).

37. *ει γαρ τις* ⁴⁰². | *εισιν αι εντολαι* ⁴⁰² (cd.¹ ap. Fld. et Mosc.¹ om. ai).

1. Cor. XV.

5. *επειτα* ⁴¹³. — *ειτα* 3⁹²⁵ et 9³. | *δωδεκα* ⁴¹³ et 9³, id quod confirmat comm. ⁴¹³: *Ποιους δε δωδεκα ενταυθα φησιν αποστολους; μετα γαρ την αναληψιν ο Μαρθιας κατελεγη.*

7. *επειτα Ιακωβη* (omisso *ωφθη*) ⁴¹³ quod comm. confirmari videtur: *Διο ουδε απαξ ειπε το "ωφθη", . . . νυν δε και δις και τρις και εφ' εαστιν σχεδον των εωρακοτων τιθησιν. ωφθη γαρ Κηφρα, ωφθη, φησιν, επανω πεντακοσιοις αδελφοις, ωφθη καμοι.* Vix credi potest hoc loco omissurum fuisse Chrysostomum *ωφθη Ιακωβη* si ante oculos habuisset.

8. *ωσπερει τω* ^{414 bis 415, 416} Mtf. — *ωσπερει τω* ^{414 bis 415, 416} Fld. et 3³⁵², 10^{108, 211}. Cf. 10^{808 B}: *και γαρ εκτρωμα εαυτον καλει.*

9. om. *του θεου* 3¹⁵⁰ et 9⁵¹²: non item 4⁸⁶⁸ nec 6²²³.

10. *η χαρις* sine *του θεου* 3¹⁶², 9⁶⁸³, 10⁹⁷, 11^{651 B}.

14. *πιστις υμων* ⁴²⁴ plane ex comm.: *και ουκ ημεις δε μονον κενα εκηρυξαμεν, αλλα και υμεις κενα επιστευσατε.*

15. *κατα αυτου* pro *κατα του θεου* ⁴²⁴.

21. *των νεκρων* habet ⁴²⁶. — *ο θανατος* et *η αναστασις* habet ⁴²⁶ et 10⁴⁴⁹.

24. *εξουσιαν* sine *πασαν* ^{427, 428}: (non item 5⁸⁶⁷).

37. Pro *των λοιπων* ⁴⁵² habet semel *των τοιουτων σπερματων*: semel *των τοιουτων tantum*.

38. *και ο θεος* pro *ο δε θεος* ⁴⁵².

39. *η αυτη σαρξ* (*σαρξ* om. semel Fld. ex cdd.² et Moscc.) ^{453 bis} et 6⁵⁶¹. | *αλλα αλλη μεν σαρξ* (om. Fld.) *ανθρω.* ⁴⁵³ et 6⁵⁶¹. | *αλλη δε σαρξ.* (om. Mtf. ⁴⁵³) *κτηνων* ⁴⁵³ et 6⁵⁶¹. | *και αλλη πτηνων και αλλη ιχθυων* ⁴⁵³. — *αλλη δε ιχθυων αλλη δε πετεινων* 6⁵⁶¹.

44. *ει εστι σωμα ψυχ. εστι και σωμα πνευματ.* om. Moscc. et Fld. ex omnibus cdd.

1. Cor. XV. 48—XVI. 19.

48. και ante οιος om. ⁴⁵⁹.49. και ante καθως om. ⁴⁶⁰.51. ου κοιμηθησομεθα ⁴⁶¹, quod sic explicat: ὁ δε λεγει τουτο εστιν ου παντες μεν αποθανουμεθα, παντες δε αλλαγησομεθα, και οι μη αποθνησκοντες.55. κεντρον — νικος hoc ord. ^{462 bis} et ³⁹⁰⁵ et ⁵²²⁶. | νικος — κεντρον ²⁴⁷² et ⁷²⁹³. | θανατε pri loco, αδη altero loco, ubique ponit.57. διδοντι ⁴⁶³ Fld. ex omnibus edd. (δοντι ed. Mtf.).58. αρα ουν, αδελφοι, εδραιοι γινεσθε ⁴⁶³.

1. Cor. XVI.

2. σαββατου ⁴⁶⁶ Edd. — σαββατων ⁴⁶⁶ ex Mosc.¹ et cd.¹ ap. Fld. et ^{3302 bis} ³⁰⁵.4. εαν δε ⁴⁶⁸ et ³³⁰⁶. — και εαν ³³⁰⁵.5. διελευσομαι pro διερχομαι ⁴⁶⁹; (non item ¹⁰⁴⁸⁵, ⁵¹⁷).6. η και (και om. Moscc.) παραχειμασω ⁴⁶⁹ et ¹⁰⁴⁸⁵.7. τινα χρονον hoc ord. ⁴⁶⁹.8. επιμενω ⁴⁶⁹.9. αντικειμενοι ⁴⁷⁰ txt. — οι αντικειμ. ⁴⁷⁰ com. et ¹⁰⁵⁰⁰.10. καθως και εγω ⁴⁷⁴ et ¹⁰¹⁸⁷. — ως κἀγω ¹⁰⁴⁸⁷ et ¹¹⁶³³. — ως και εγω ¹¹³⁰⁵.11. μετ' ειρηνης ⁴⁷⁴. — εν ειρηνη ¹⁰⁴⁸⁷.12. μετα των αδελφων om. Fld. et Moscc. Eodem spectat comm.: Ουτος και ευπαιδευτος δοκει ειναι και πρεσβυτερος του Τιμοθεου. ινα ουν μη λεγωσι, τί δηποτε τον μεν ανδρα ουκ απεστειλε, τον δε νεον αντ' εκεινου. | Θεου ουκ ην θελημα ex Mosc.¹ falso, ut ex interpretatione plane manifestum est: πολλα αυτον παρακαλεσα ινα ελθη· τι ουν ουκ ειξεν εκεινος ουδε επενευσεν, αλλ' αντεστη και εφιλονηκησεν; ου λεγει τουτο, αλλ' ινα μητε εκεινον διαβαλη, και υπερ εαντου απολογησθαι, φησι, “και παντως κ. τ. ε.” | ελευσ. δε προς υμας⁴⁷⁴.17. εχαρην pro χαιρω ⁴⁷⁶.19. ασπασονται υμας εν κυριω πολλα Ακυλας και Πρι-σκιλλα ⁴⁷⁶. — Haud dubie lapsu memoriae haec ⁹⁸¹⁶ ponit:

1. Cor. XVI. 19—2. Cor. I. 22.

Δια τουτο και Κορινθιοις ελεγεν, Ασπασασθε Αιυλαν και Πρισκιλλαν συν τη κατ' οικον αυτων εκκλησια.

2. Cor. I.

3. ο πατηρ των οικτιρ. και θεος πασης παρακλη. ⁴⁸⁸ et 11¹⁹. — ο θεος των οικτιρ. ⁴⁸⁹ ter, et ^{comm.}: τουτο γαρ μα-
λιστα ιδιον θεου . . . το ουτως ελεειν. δια τουτο θεον οικτιρ.
καλει. Etiam ⁵⁵⁴⁷ legitur ο θεος των οικτιρ. και πατηρ πασης
παρακλ.

4. ημων post θλιψει priore loco habet ⁴⁸⁵ txt.; om. ⁴⁸⁹,
⁴⁹⁰, ⁵⁵⁴⁷, ⁷⁶¹¹.

6. δε post ειτε ⁴⁹⁷ semel om. Fld., semel habet (cdd.² invitis):
⁴⁹⁸ om. Fld. et Mtf. | υπερ της υμων παρακλη. και σωτηρ.
pri. loco ⁴⁹⁷ et txt. et ^{comm.} et ⁵⁰² bis. | υπερ της υμων παρακλη.
και σωτηρ. altero loco ⁴⁹⁸ txt. (comm. om. και σωτηρ.).

8. ου γαρ θελομεν (cdd.² Fld. habent θελω) ⁵⁰⁰ semel. —
ου θελω (sine γαρ) ⁵⁰⁰ semel et ⁹³⁵⁴ et ¹⁰⁵⁴³. — ου θελω δε
²¹⁶⁵ et ter. | ημων habet ⁵⁰⁰ txt. et ²⁴⁶⁶: om. ⁵⁰⁰ semel, ²¹⁶⁵,
¹⁰⁵⁴³, ⁹³⁵⁴. Id est, omittit ημων omnibus praeter duos locis,
ponit autem ημιν post γενομενης ubique. Cf. 2. Cor. 10⁸ ubi
omittit bis ημων post εξουσιας, et ponit μοι (vel ημιν) post
εδωκεν.

10. τηλικου. θανατου ¹⁵⁷⁴. — τηλικ. θανατων ⁵⁰². ⁵⁰³
et ^{sexies}, quod probat comm.: ουκ ειπεν, εκ τοσουτων κινδυ-
νων. επειδη γαρ μελλον πραγμα η αναστασις ην, δεικνυσιν
οι τουτο καθ' εαστην γινεται την ημεραν. | ερρυσατο
ημας και ρυσεται (ρυσεται ex cdd.² ap. Fld.) ¹¹²⁵⁹ (Fortasse
ex 2. Tim. 4^{17, 18}. Vide infra ad h. l.). — ερρυσατο ημας,
ηλπ. δε οτι και (add. επι ⁵⁰² semel) ρυσεται ⁵⁰² bis ⁵⁰³, ⁶²¹⁴,
¹²⁴⁶⁶, — ερρυσ. ημας και ρυσεται, ηλπικ. δε οτι και επι
ρυσεται ¹⁵⁷⁴.

13 et 14. Verba ελπιζω usque επιγνωσεσθε post μερους
ponit, quod confirmat comm.: παλιν απο των παρελθοντων
τα μελλοντα πιστουμενον.

22. om. ο et ημας ⁵²¹ (non item ³⁴⁷²).

2. Cor. II. 1 — IV. 11.

1. *τουτο* om. ⁵³¹.10. *ει τι* (om. *ει τι* cd.¹ ap. Fld.) *κεχαρισμαι ο* (*ω* ex cd.¹ ap. Fld. et Mosc.¹) *κεχαρισμαι* hoc ord. ⁵³⁷. — Paulo post in comm. om. bis *ο κεχαρισμαι*.12. *του Χριστου* om. in comm. ⁵⁴⁴.13. *εις Μακεδονιαν* om. ⁵⁴⁴ et 3 ⁶⁶⁰; habet autem 3 ⁶⁵⁹.14. *ημας θριαμβ.* hoc ord. ⁵⁴⁴ bis. | *εν Χρισ.* (sine articulo) ⁵⁴⁵ comm.

2. Cor. III.

1. Add. *συστατικων* post *εξ υμων* ⁵⁵³ Fld. et Moscc., quod confirmat comm. (cf. Tischdf.).2. Verba *και αναγιω.* et *ανθρωπων* ⁵⁵⁴ om. Edd. Praebent autem cdd. Moscc.; item cdd.² ap. Fld. nisi quod *γνωσκομενοι και αναγνωσκομενοι* legitur. Vulg. habet 1 ⁶⁰⁸.9. *η διακονια της δικαιοσ. περισσ.* hoc ord. ⁵⁶³.10. *ου δεδοξ.* ⁵⁶³ (Fld. ex cdd.³ et Moscc.), et 1 ⁴⁶⁷ et 5 ¹⁰⁶ (*ουδε* ⁵⁶³ ed. Mtf.).13. *ωστε μη ατενισαι* ⁵⁶⁴, ⁵⁶⁵ semel et 6 ²⁰⁴ (cf. v. 7). — *εις το μη ατεν.* ⁵⁶⁵ semel. Similiter variat coniunctiones cum infinitivo ad 2. Cor. 8 ⁶ et 1. Thess. 3 ³ (vid. infra).14. *εν τη* ⁵⁶⁴, ⁵⁶⁶, ⁵⁶⁷ bis. — *επι τη* 6 ²⁰⁴, ²⁰⁵, ²⁰⁶ bis, ²⁰⁸.16. *επιστρεψης* pro *επιστρεψη* praebere videtur comm. ⁵⁶⁷: *και ουκ ειπε μεν ηρικα αν αφης τον νομον, τουτο δε ηγιξατο· οτε γαρ επιστρεψεις προς κυρ., περιαιρ. το καλ.*

2. Cor. IV.

1. *εχοντες ουν* pro *δια τουτο εχοντες* ⁵⁷⁶ bis.2. *ενωπιον του θεου* om. ⁵⁷⁷ et 10 ⁷⁰⁹. (Cf. cap. 7 v. 12).4. *αυγασαι αυτοις.* Cf. comm. ⁵⁷⁹: *και τι εστι το συν-εσκιασμενον, και οπερ αυτοις ουκ εστι πεφωτισμενον;*5. *δια Ιησουν* ⁵⁸⁰ txt.: *δια (τον) Χριστον* comm.6. *της δοξης* om. ⁵⁸¹ comm.10. *του Ιησ. φανερωθη* hoc ord. ⁵⁸⁴ bis.11. Add. *εν ημιν* post *φανερωθη* ⁵⁸⁴ Fld. (cdd.³ invitis) et Moscc. et Mtf.

2. Cor. IV. 12 — V. 14.

12. ενεργειται εν ημιν hoc ord. ⁵⁸⁵.

14. συν Ιησ. om. ⁵⁸⁶. — δια Ιησου habet ⁵⁸⁵ et ²⁵⁰⁸. — Legitur ³³¹⁵ και ημεις εγερει δια της δυναμειως. | ειδοτες om. ⁵⁸⁶ et ²⁵⁰⁸ et ³³¹⁵; item comm. ⁵⁸⁶: και ημεις πιστενομεν, διο και λαλουμεν. Τι πιστενομεν, ειπε μοι; Οτι ο εγειρας Ιησουν κ.τ.ε., et ²⁵⁰⁸: πιστενομεν γαρ, φησιν, οτι ο εγειρας κ.τ.ε. | ο εγειρας Ιησουν (sine τον κυριον) habet ⁵⁸⁶ et ³³¹⁵. — τον κυριον Ιησουν ⁵⁸⁵. — τον κυρ. ημων Ιησ. Χριστον ²⁵⁰⁸.

17. ημων post της Θλιψεως modo habet, (sexies); modo omittit, (septies).

2. Cor. V.

2. εν τω σκηνηι τουτω ⁵⁹⁴ ex cd. ap. Fld. et Mosc.¹ (Fortasse ex v. 4 petitum).

*3. ενδυσαμενοι (vide infra).

4. φθαρτον pro θνητον ⁵⁹⁵. Item ex comm.: και γαρ τουτο εστιν, η το σωμα βαρυνομεθα· ουχ οτι σωμα, αλλ' οτι φθαρτον περικειμεθα σωμα, και παθητον· τουτο γαρ ημιν και την λυπην παρεχει. αλλα αναλιστα και δαπανα την φθοραν η ζωη παραγινομενη, την φθοραν, ου το σωμα. θνητον habet ⁵¹¹. Cf. comm. ibid.: και φθαρτον μεν το σωμα, ου φθορα δε το σωμα, και θνητον μεν το σωμα, ου θανατος δε το σωμα.

5. ημιν om. Edd. ⁵⁹⁵ (Mosc.¹ invito). Sed sic legitur ²⁵¹⁵: λεγων οτι και αρραβωνα ημιν εδωκεν.

8. μαλλον om. ⁵⁹⁶ bis. | αποδημησαι pro εδδημησαι ⁵⁹⁶ semel (non item ibid. bis). — ενδημησαι προς τον θεον ⁵⁹⁶ ter.

12. υμιν pri. loco om. ⁶⁰² et ¹⁰⁵⁵³. | ινα εχητε libere affert ⁶⁰²: οτι τουτο δι' υμας ποιουμεν, ου δι' ημας, ινα υμεις εχητε καλλωπιζεσθαι ουχ ινα ημεις; paullo autem post haec adhibet, manifesto tamquam ab apostolo profecta: ινα εχητε καυχασθαι προς τους εν προσωπω καυχωμενους.

14. του θεου του χριστου ⁶⁰³ bis et ⁶¹¹ quod etiam comm. ⁶¹¹ confirmat: αλλα δι' αυτο μεν ουν τουτο και επειγωμεθα προς το αρεσαι τω θεω και πνευματικην συναγαγειν

2. Cor. V. 15 — VII. 10.

εμποριαν, οπερ και ανωτερω ελεγεν, οτι η αγαπη του Θεου συνεχει ημας. — του Χριστου habet 4⁴⁰² ¹⁰⁷.

15. κριναντες τουτο plane om. ⁶⁰³ comm. — (οτι ει εις vid. Tischdf.). — και υπερ παντων απεθανε om. ⁶⁰³ et 9⁶³⁵ Fld. ex cdd.³ Locus laudatur etiam 9⁶⁰¹ ad hunc modum: εις υπερ παν. απεθ. ινα οι ζων. μηκ. . . .

16. γινωσκομεν om. ⁶⁰⁴ comm.

18. δια του Χριστου ⁶⁰⁶ ^{txt.}: comm. autem omittit του: ταυτα δε παντα εκ του Θεου δια Χριστου.

2. Cor. VI.

1. συνεργ. δε και ^{611, 612}.

16. ἢ τις pro τις δε ⁶²⁷. | υμεις εστε pro ημεις εσμεν ⁶²⁷ ^{bis}, id quod confirmat comm.: δ δε λεγει τουτο εστιν· ουτε ο βασιλευς υμων εχει τι κοινον προς αυτον (scil. βελιαρ) . . . ουκουν ουδε υμεις δει. Και πρωτον τιθησι τον βασιλεα, και δευτερον αυτους. | Καθως ειπεν ο Θεος οτι sic affert: αποφηναμενος, οτι “υμεις γαρ κας Θεου ζωντος” . . . μαρτυριαν επαγει . . . τις ουν η μαρτυρια; “Ενοικησω γαρ εν αυτοις”, φησι.

18. παντοκρατωρ om. ⁶²⁸.

2. Cor. VII.

3. Add. ως και προειπον post προειρηκα γαρ ⁶³² ^{txt.} quod “Ex Gal. 5²¹ huc translatum opinatur Millius” (Matth. ad h. l.).

7. εν τη παρακλη. ⁶³⁵, semel om. εν, semel habet επι. | ωστε με μαλλον χαρηναι om. ⁶³⁵,

8. et ponit, v. 8 ab initio, ωστε ει και pro οτι ει και ⁶³⁸ et 3³³¹. | εν τη προτερη επιστολη habet 3³¹¹ (om. προτερη 10⁶³⁸).

9. εξ ημων ζημιωθητε hoc ord. ⁶³⁹.

10. αμεταμελ. κατεργαζεται ^{640, 641} ^{bis} et alibi quinquies, ubique igitur praeter 2³⁹⁶, quo loco εργαζεται legitur. | η δε του κοσμου λυπη θαν. κατεργ. libere dedit ⁶⁴⁰: τι δε εστι “κατα κοσμον”; Εαν λυπηθης δια χρηματα, δια δοξαν, δια τον απελθοντα, παντα εκεινα κατα κοσμον. Διο και θανατον

2. Cor. VII. 11—VIII. 10.

ποιει, unde colligas *κατα κοσμον eum legisse pro του κοσμου*.
Scriptura autem vulgata legitur 6¹⁷⁵ et 7²¹⁵.

11. *τουτο* om. ⁶⁴¹ (non item 5²⁸⁰). — *αυτο τουτο* om. 10⁴⁸⁶, 651.

12. *ενωπ. του Θεου* om. ⁶⁴² (cd. ap. Fld. et Mosc.¹ exceptis) ⁶⁵⁰ (Cf. cap. 4 v. 2).

13. *επι δε τη* (δε post *περισσ.* omisso) *παρακλ. υμων*, habet Fld. ⁶⁵⁰, et txt. et com.: *και δειξας αυτου την αγαπην . . . λεγει παλιν αλλο σημειον της αυτων εννοιας . . . και δεικνυσι της αγαπης αυτων το γνησιον*. *Επι γαρ* (γαρ pro δε, oratione sic postulante propter sequens *φησι*) *τη παρακλησει υμων περισσοτερως μαλλ. εχαρ. . . φησι*.

13. *τα σπλαγχνα* (pro το πνευμα) *αυτου αναπεπ.* ⁶⁵⁰, et in comm. haec: *ουκ ειπεν αυτος αλλα τα σπλαγχνα αυτου, τουτεστι η αγαπη αυτου η περι υμας*. Quae quidem videntur ex v. 15 huc traducta.

14. *γεγονε* pro *εγενηθη* sicut saepe.

15. *εστιν εις υμας* hoc ord. ⁶⁵¹ et 10⁴⁸⁶, 666.

2. Cor. VIII.

6. *ωστε ημας παρακαλεσαι* ⁶⁵⁵. — *εις το παρακαλ.* 10⁶⁷⁴.

7. *ωσ περισσενητε* ⁶⁵⁸ bis et plane ex comm. *και ουκ ειπε ινα δωτε αλλ' ινα περισσενητε, πιστει τη των χαρισματων, και λογω τω της σοφιας, και γνωσει κ. τ. ε.* | *εξ υμων* (εν ημιν omisso) *αγαπη* ⁶⁵⁸.

9. *Ιησ. Χριστου* om. ⁶⁵⁸ et 10⁶⁷³ et 9⁷⁹² (cdd.³ invitis): habet autem 11²⁶⁹ et 1⁶⁷⁵. | *δι' ημας* ⁶⁵⁸ et 10⁶⁷³. — *ινα ημεις . . . πλουτησωμεν* ⁶⁵⁸, 11⁸³¹, quacum tamen lectione non congruit commentarius ⁶⁵⁹: *Εκεινος δοξαν εκενωσεν, ουκ ινα υμεις τω πλουτω αυτου, αλλα τη πτωχεια πλουτησητε*. — *δι' υμας . . . ινα υμεις . . . πλουτησητε* habet 1⁶⁵⁷, neque aliter ibi ex comm. colligendum.

10. *γνωμην υμιν εν τουτω διδωμι προς το συμφερον* ⁶⁵⁹, infra autem leguntur haec: *τω ειπειν, "γνωμην διδωμι" και "προς το υμων συμφερον"*.

2. Cor. VIII. 11 — IX. 7.

11. *επετελεσατε (ουκ ειπεν εποησατε, αλλ' επεθη-
κατε τελος)* ⁶⁵⁹ et infra *προθυμ. εκ του θελιν, ουτω και το
ποιησαι (pro επιτελεσαι) εκ του εχειν.*

12. *καθ' ο αν (semel εαν)* ⁶⁵⁹ bis Fld. et Moscc. (semel
addit Mtf. *τις*).

13—14. Verbis *αλλ' εξ ισοτ. εν τω νυν καιρω* omissis
ponit ^{660, 661} haec: *Ειπων γαρ ταυτα, επηγαγε. "Το υμων
περισσευμα εις το εκεινων υστερημα."* et paucis interiectis:
*"Ινα γεν. ισοτ. εν τω νυν καιρω, και το εκεινων περισσ. εις
το υμων υστερημα."* et paullo post: *"Οπως γεν. ισοτης εν τω
νυν καιρω"*. Locus iterum laudatur ⁷⁴⁵² ubi leguntur ab *το
υμων περισσ. usque ad το υμων υστερημα* sicut habet vulgata.

17. *προς υμας om.* ^{665, 666, 668}.

19. Post *εκκλησιων* add. *συν ημιν* ⁶⁶⁶ (non item 9⁵). |
προθυμ. υμων ⁶⁶⁷ ^{ter} (*ημων* Moscc.¹ et cd.¹ ap. Fld.). Propter
haec plane est legendum *υμων*: (⁶⁷⁷). *ινα και θεος δοξαζηται
και υμεις προθυμοτεροι γινησθε.*

2. Cor. IX.

2. *οτι Αχαια παρεσκ. αποπερ.* praetermittit ⁶⁷³, habet
autem 9⁴⁶² et 10⁴⁸⁶.

3. *δια τουτο επεμψα τους αδελ.* ⁶⁷⁴. | *το υπερ υμων*
om. ⁶⁷⁴ bis et ponit *ινα μη κενωθη το καυχημα* hoc ord. et
εν τουτω τω μερει.

4. *ταυτη τη υποστασει της καυχησης* hoc ord. ⁶⁷⁵ bis.

5. *ηγησαμην προπεμψαι τους αδελφους, ινα προκαταρ-
τισωσι ταυτην (infra locum retractans omittit ταυτην) την ευλο-
γιαν υμων ετοιμην ειναι.* Hoc loco videtur Chrysostomus sen-
tentiam modo spectasse nec satis diligenter scripsisse. Certum
est lectionem vulgatam, *παρακαλεσαι τους αδελφους ινα προ-
ελ. εις υμας* a Pauli ratione scribendi non abhorrere. Cf. 2. Cor.
8⁶ et 1. Cor. 16¹².

6. *τουτο δε λεγω, οτι ο σπειρ.* ⁶⁷⁶ (vid. Tischdf.).

7. *μηδε εξ αναγκης* ⁶⁷⁷ bis et 11²³⁰. — *η εξ. αναγ.*
habet 3³⁰⁴.

2. Cor. IX. 8 — X. 8.

8. *περισσεύσαι* pro *περισσεύσαι* ⁶⁷⁷ ed. Fld. "ad mentem auctoris": "*προστιθῆσι την ευχην, λεγων, Πασαν χαριν περισσεύσαι*".

10. *χορηγήσαι, πληθύναι, αυξήσαι*. Haec etiam commentario confirmantur: *Αλλα συλλογιστικως μεν αυτο ου τιθησιν . . . εν δε ευχης μερει, et 4⁷⁹¹: Ο δε θεος της ειρηνης, ο διδους αρτον εις βρωσιν και σπερμα τω σπειροντι, πληθυνοι . . . και αυξησειε . . .*

11. *ινα εν* ⁶⁸⁸ et ex interpretatione: *Ουκ ινα εις τα μη δεοντα αναλισκητε, αλλ' εις εκεινα α πολλην φερει τη θεω την ευχαριστιαν.*

13. *του Χριστου* om. ⁶⁸⁸ et ⁸⁸⁸ et *της* repetit post *κοινωνιας* ^{688, 684} et ⁸⁸⁸.

14. *εποθουν. υμας + ιδειν*, ex comm. ⁶⁸⁴: *παρακαλουσιν αυτον (θεον) ινα καταξιωθωσιν υμας ιδειν. Επιποθουσι γαρ τουτο, ου δια τα χρηματα, αλλ' ωστε θεαται γενεσθαι της δεδομενης υμιν χαριτος. | εφ υμας pro εφ υμιν* ⁶⁸⁸ ex Moscc. et cd.¹ ap. Fld.

2. Cor. X.

4. *της στρατειας* om. ^{690, 691 bis} et ¹⁶⁶² et ²⁵⁹⁵. (Habet ^{†628}.)

5. *λογισμους γαρ καθαιρουντες* ⁶⁹¹. Post *καθαιρουντες* add. cd. A (Fld.) *ου πιστει*: cd. B, *ου τειχη*: D, *ου πιστεις*: E, in marg., *ου πιστιν*: Vet, fide. Hic, ut videtur, legendum est *φησι id quod γαρ* postulat, et in his quae antecedunt: *Ωστε εκεινων ισχυροτερα· διο και μειζωνων δειται των οπλων. Οχυρωματα δε λεγει τον τυφον τον Ελληνικον και των σοφισματων και των συλλογισμων την ισχυν. Αλλ' δμως απαντα ηλεγξε τα οπλα, φησιν, ισταμενα κατ' αυτων* est fortasse *ου πιστει* pro *φησι* ponendum ita ut haec verba sedem inter se permutasse censeantur.

8. *εδωκεν μοι* ^{697 bis}; *ημιν* autem ex comm. est potius ponendum: *παλιν το παν αυτω (scil. κυριω) ανατιθησι, και κοινον ποιει το δωρον. | υμων* post *καθαιρεισιν* om. ^{696, 697}.

2. Cor. X. 9 — XI. 16.

9. Add. *δε* post *ινα* ⁶⁹⁷ et 3³⁵⁰. | *δια των επιστι.* om. ⁶⁹⁷ (non item 3³⁵⁰).

11. *τω λογω* om. ^{697 bis} et 3³⁵⁰.

12. Post *συγκριται* habet *εν εαυτοις* pro *εαυτους* ⁶⁹⁸ Fld. (cd.¹ et Mosc.¹ invitis). Ad lectionem autem *εαυτους* pertinet comm.: *Ο δε λεγει, τουτο εστιν ου προς εκεινους εαυτους παραβαλλομεν, αλλα προς αλληλους. εν εαυτοις* quidem videtur ex iis quae in textu sacro sequuntur huc falso irrepsisse.

13. *αφικεσθαι* ^{698 bis} ed. Fld. (cd.¹ invito). Cdd. Moscc. inter se dissentiunt.

14. *μεχρι* pro *αχρι* ⁶⁹⁸.

17. *ο καυχ.* (sine *δε*) ⁶⁹⁹.

2. Cor. XI.

7. *οτι δωρεαν* usque *υμιν* om. ⁷⁰⁹ et 3³⁵⁰, neque in comm. tractavit.

9. *αβαρη υμιν* ⁷¹¹ semel et 3³⁴⁹ hoc ord. (*υμιν* om. ⁷¹¹ semel).

10. Add. *μου* post *καυχησις* et om. *εις εμε* ⁷¹¹ et 3³⁴⁹.

12. *ο δε ποιω και ποιησω* om. ⁷¹² (item 10 ⁷⁴⁶, ac pergit *αλλ' ινα εκκοψω . . . και ινα εν ω καυχ.*). — “*αλλ' ο ποιω και ποιησω*” habet 3³⁴⁹.

14. *ει γαρ αυτος . . . τι μεχα* (v. 15) habet ⁷¹⁸ (non item 3³⁵⁰).

15. *ων το τελος* usque *εργα αυτων* om. ⁷¹⁸. Sed ante oculos eum habuisse fortasse ex his colligendum: *Πως ον αυτους επιγνωσμεθα; Απο των εργαων αυτων*. Alio loco autem, 2⁴⁴⁵, haec verba coniungit cum 1. Thess. 2¹⁵: *Ακουσον πως το κακως ποιησαι κολασιν φερει και τιμωριαν. Ειπων γαρ ο Παυλος περι των Ιουδαιων, οτι τον κυριον απεκτεινεν, και τους προφητας εδιωξαν, επηγαγεν, Ων το τελος εσται κατα τα εργα αυτων*.

16. Omnia ab *ει δε μηγε* usque ad finem versiculi om. ⁷¹⁸, quae tamen plane agnoscit comm.: *Ου γαρ ειπεν ινα καυχωμαι . . . Και μικρον μελλων καυχασθαι. Et supra το μεν γαρ πραγμα αφροσυνης εστι, φησι, το καυχασθαι. εγω δε*

2. Cor. XI. 17—XII. 1.

ουχ ως ανοηταινων αυτο ποιω, αλλα αναγκαζομενος. Praeterea verba *ει δε usque ad δεξασθε με* habet 3^{751 bis} et 10⁷²⁶.

17. *ου κατα κυριον λαλω* hoc ord. 7¹⁹ et 10⁷³⁵, sed *ου λαλω κατα κυρ.* 3^{351 bis}.

18. *κατα σαρκα* 7²⁰ et 3^{351 semel}. — *κατα την σαρκα* 3^{351 semel}.

20. Partes manifesto sic posuit ut argumentum a minoribus ad maiora ascendat: *Ανεχεσθε γαρ, φησιν, "ει τις λαμβανει, ει τις υμας κατεσθιει"* (haec *ει τις λαμβανει* ex od.¹ ap. Fld. et Mosc.¹ confirmat interpretatio quae sequitur). *Ορας οτι δεικνυσιν αυτους λαμβανοντας, και ουχ απλως λαμβανοντας, αλλα και μεθ' υπερβολης; το γαρ κατεσθιειν τουτο δηλοι. "Ει τις υμας καταδουλοι". Και τα χρηματα υμων, φησι, και τα σωματα και την ελευθεριαν εξεδωκατε. τουτο γαρ μειζον του λαβειν. . . Ειτα το χαλεπωτερον προστιθησι λεγων, "Ει τις επαιρεται"* et paucis interiectis "*Ει τις υμας*" (quo ordine etiam alibi ponit) "*εις προσωπον δερει*". Aliis autem locis, 10⁷¹⁸ et 11⁵⁰⁵, ponuntur verba *ει τις λαμβανει* post *κατεσθιει*.

21. *κατα ατιμιαν λεγω* cum antecedentibus coniungit et intelligit, ut videtur, verba *ως οτι ημεις ησθενησαμεν* per interrogationem dici. Sic enim explicat: *ο γαρ βουλεται ειπειν, τουτο εστι· μη γαρ ου δυναμεθα και ημεις ταυτα ποιειν;*

24. *υπο Ιουδαιων* post *ελαβον* ponit 7²⁶: ante *ελαβον*, 12³⁶⁹: ante *πεντακις*, 1¹⁶⁸ et 4¹⁰⁷: om. 11^{252, 253}.

26—27. Libere affert 7^{26, 727} multis omissis et ordine mutato. — Lectionem autem vulgatam habet 1¹⁶⁸ et 4^{107, 108}.

31. *ο ων usque ad αιωνας* om. 7²⁹.

32. *εν Δαμασκω* om. 7²⁹ et 10⁵¹ et saepe.

33. *δια του τειχ.* usque ad *χειρ. αυτων* non exprim. 7²⁹, habet autem 12⁵⁰⁸.

2. Cor. XII.

1. *καυχασ. δη ου συμφερει μοι* 7³² txt. Comm. autem haec praebet: *τι τουτο; ο τοσαντα ειπων φησι "Καυχασ. δη"* ως *ουδεν ειρηκως;* (sic ed. Fld., non ut Tschdf. ex Mtf. laudavit).

2. Cor. XII. 2—12.

Ex quibus dubium est legeritne Chrysos. *καυχασ. δη αν ποτιυς καιχασθαι δει. Sed καιχασ. δη ου συμφερει confirmatur comm.* 735: *ωστε κἀντευθεν δηλον, οτι περι αυτου πας ο λογος. διο και αρχομενος ελεγε, “Καυχασ. δη ου συμφερει (μοι).” ουκ αν, ει περι ετερου εμελλεν ερειν απερ ειπε, τουτο ειπων. τινος γαρ ενεκεν ου συμφερει περι ετερου καιχασθαι; | ου συμφ. μοι confirmant haec* 732: *και τινος ενεκεν φησιν “ου συμφερει μοι;” Ινα μη με εις απονοιαν επαρη, φησι. | ελευσ. γαρ* 732 *txt.: in comm. non tractavit.*

2. *εν Χριστω om.* 733 *et* 3³⁶³ *et* 8⁴⁸⁸ *et* 12³⁷².

5. *ει μη εν ταις ασθενειαις om.* 734.

7. Verba *ινα μη υπεραιρωμαι* loco altero om. 735 *et saepe.* Habet autem 1¹⁹⁶ *et* 10⁵⁰¹ *et* 11⁵²² ubi tamen oratio ab verbis *εδοθη μοι σκολοψ* incipit ut nulla repetitio molesta exstet. Lectionem confirmat 10⁵⁰¹ ad 2. Cor. 1⁹ ubi haec leguntur: *επει και προιων φησιν, εδοθη μοι σκολοψ τη σαρκι, τους πειρασμους λεγων, ινα μη υπεραιρωμαι; et magis pertinent haec (2¹¹): αλλ’ επειδη ηπαργην εις τριτον ουρανον και απηνεχθη εις τον παραδεισον, ινα μη τη υπερβολη των αποκαλυψεων τουτων επαρθω και μεγα φρονησω, συνεχωρησε τους διωγμους τουτους, και τους αγγελους του σατανα αφηκε κολαφιζειν με δια των διωγμων και των θλιψεων ινα μη υπεραιρωμαι.*

8. *ινα αποστη απ’ εμου om.* 736 *et saepe.* Sed verba leguntur 2¹², *et alii loci duo videntur lectionem confirmare, quos affero: (7³⁶³) πολλοκις παρεκαλει τον θεον αποστησαι αυτου (odd. αποστηναι απ’ αυτου) τους πειρασμους. Et magis ad rem haec ex 5¹⁵⁷²: ο Παυλος εβουλετο τον αγγελον του σαταν αποστηναι απ’ αυτου, τουτεστι, τους πειρασμους, τας θλιψεις, κ. τ. λ.*

9. *ειπε pro ειρηκε* 737 *et saepies.* — *ειρηκε* habet 2⁷²⁶, 5⁵³⁵, 12³⁶⁹, 387. | *μαλλον om.* 737 *bis et* 2¹⁹⁵ *et* 3¹⁸³ *et* 5⁶⁴¹. | habet *μου* post *ασθενειαις* ut supra.

12. *τα σημεια* 744, — *τα μεντοι σημ.* 10²¹¹, quibus locis coniungit cum iis quae antecedunt: *Ει και ουδεν ειμι, quacum collocatione congruit comm.* 744: *Μη τουτο ιδης, φησιν, ει ευτελης εγω και μικρος, αλλ’ ει μη τουτων απηλασας,*

2. Cor. XII. 16 — XIII. 4.

ων παρ' αποστολου απολαυσαι εχρην. — Sine ei και ουδεν ειμι laudatur locus 10¹⁰, ubi rursus habet τα μεντοι σημεια, et 10⁶⁹⁸, ubi adhibet τα μεν σημ. | εν παση υπομονη και σημειοις και τερ. (δυναμεσιν omisso) ⁷⁴⁴. — εν παση υπομ. εν σημ. και τερ. και δυν. habet 10²¹².

16. εστω δε, αυτος εγω ⁷⁵¹. Nec aliter interpretatio: *εχει δε τις ισως ειπειν, οτι αυτος μεν ουκ ελαβον, πανουργος δε ων παρεσκευασα τους υπ' εμου αποσταλεντας . . . αιτησαι τι παρ' υμων, και δι' εκεινων αυτος εδεξαμην.*

17. μη τινα ⁷⁵¹ ^{txt.}, sed ex comm. colligas nescio an recte Chrys. μη τις legisse: *Ειπατε γαρ, φησι, μη τις των παρ' ημων αποσταλεντων επλεονεκτησεν υμας; ουκ ειπε, μη τις ελαβε τι παρ υμων, αλλα πλεονεξιαν το πραγμα καλει . . . Και ουκ ειπε, μη Τιτος, αλλα "μη τινα;" (sic codd.) ουδε γαρ τουτο αν εχοιτε ειπειν, φησιν, οτι ο δεινα μεν ουκ ελαβεν, ετερος δε ελαβεν. ουδε εις των αφικομενων.*

19. οτι (od.¹ om.) κατενωπιον του θεου εν Χρ. λαλουμεν habet 10⁵⁵³ (neque tamen ad h. l.). | αγαπητοι om. ⁷⁵³.

20. εριθειαι et ακαταστασαι om. ⁷⁵⁴; non item 1⁴⁵⁶.

21. ελθοντα με ταπειν. ⁷⁵⁵ et decies. — ελθοντος μου ταπειν. με ²³⁶⁷.

* *επι τη ασελγ. και ακαθαρ. (omisso και πορνεια)* ⁷⁷¹ et 10^{105, 530}. Non aliter comm. ⁷⁵⁵: *ειτα λεγει και το ειδος της αμαρτιας: "Επι τη ασελγ. και ακαθαρ. η επραξαν". Και αυτος μεν εντανθα πορνειαν αινιττεται· ει δε τις ακριβως εξετασειε, και απαν ειδος αμαρτιας τουτω δυναται καλεισθαι τω ονοματι. Hic nimium est dubium quin Chrysostomus lectionem και πορνεια et noverit et reiciat. Aliis locis duobus ²⁵⁰ et 11²⁹⁷ adhibet τη ακαθ. και πορν. και ασελγ.*

2. Cor. XIII.

*3. *επει δοκιμην* ⁷⁶¹ et 10¹⁴⁰. — *η δοκ.* ⁴⁶⁷³ et 11⁵⁵³. — *ει δοκ.*; ¹⁴¹⁵ et ^{saepo}.

4. *και γαρ ει εσταυρ.* ^{762, 764} quod confirmant haec: *τι εστι ει εσταυρ. εξ ασθeneias; και γαρ ει ειλετο, φησι, πραγμα υπομειναι δοκουν ασθeneias εχειν υποληψιν, αλλ' ουδεν τουτο*

2. Cor. XIII. 7—Gal. II. 9.

την δυναμιν αυτου διακοπτει. | *και γαρ και* (και om. Mosc.¹ et codd.³ ap. Fld.) *ημεις ει* (ει ed. Fld. ex codd.³)⁷⁶⁵, quod etiam comm. confirmare videtur: *Ει δε τα σκνθρωπα και φορτικα υπομενομεν δι' αυτον, ευδηλον οτι και τα φαιδρα· διο και επιγαγεν, "αλλα σωζομεθα συν αυτω εκ δυναμεως Θεου".* Paulo tamen ante legitur "*ζησομεθα εν αυτω*".

*7. *ινα μη ημεις*⁷⁶⁷ et 10^{983, 761} (Fld.). — *ουχ ινα ημεις*²⁶⁶⁰ et 9⁶⁸² et 11^{656a}.

13. Add. *και πατρος post Θεου*^{774 bis} (codd.³ Fld. et Mosc.¹ dissentientibus) et 10²⁰³.

Gal. I. 1)

5. *των αιωνων* om. 1⁷⁸⁹ et 1⁵⁶⁸ et 7⁶³³; (non item 5⁴⁷¹).

8. *ευηγγελισαμεθα υμας* (pro υμιν)⁷⁹⁵.

11. *δε post γνωριζω* om. 797.

13. *ποτε εν τω Ιουδ.* om. 789 (Fld.), habet autem 8⁶⁷ et 11³¹⁸ et 12⁹³³.

22. *ταις εν Χρ.* om. 803, 804. Legitur 3¹⁴⁶: *ταις εν Παλαιστινη, φησιν*, quod videtur *ταις εν Χρ.* excludere.

Gal. II.

1. Add. *δε post επειτα*⁸⁰⁴ Edd. (codd.³ invitis). | *παλιν* om. 804 et 3^{434, 437}.

5. *ινα ημας καταδουλ.* om. 807, 808. Ex comm. autem sunt colligenda: *καθαπερ και ουτοι τοτε εποιουν, υπο την δουλειαν αυτους την παλαιαν εισαγαγειν βουλομενοι . . .*

9. *την χαριν του Θεου*⁸¹¹ Fld. — *την χαριν του κυριου* Edd. al. (codd. invitis). — *του Χριστου* praebet cd.¹ ap. Fld., quod probat etiam comm.: *επι τον Χριστον αναγει τον λογον και την υπ' εκεινου χαριν δοθεισαν αυτω· και μαρτυρας τωτων τους αποστολους καλει, και φησιν, οτι Γνοντες την χαριν του Θεου(?) κ. τ. ε. | Ιακωβος και Κηφας* hoc ord.⁸¹¹ txt. Comm. autem plane videtur alio ord. posuisse: *οπου μεν συγκριται*

1) Hanc unam epistolam continet neuter codicum Mosc.

Gal. II. 16 — Gal. III. 19.

εαυτον εδει, Πιερου μεμνηται μονου· οπου δε μαρτυριαν καλεσαι των τριων ομου, και μετ' εγκωμιου, “Κηφας”, λεγων, “και Ιακωβος και Ιωαννης”.

16. ει μη pro εαν μη ⁸¹⁷ et 3⁴⁴⁹ bis | ινα δικαιωθω-
μεν usque ad finem v. om. ⁸¹⁷, habet autem 3⁴⁴⁹ nisi quod pro
clausula οτι εξ εργαων . . . σαρξ, repetit ex versu ineunte διοτι
ου διζ. ανθρ. εξ εργ. νομ. ει μη δια πισ. Ιησ. Χριστου.

Gal. III.

8. προιδουσα γαρ, φησιν, η γραφη ⁸²⁷. Hic non sumptum est γαρ ex Pauli verbis ut affirmat Tischdf. sed Chrysostomus sua sponte γαρ propter φησι utitur. Item erravit Tischdf. ad Gal. 5¹.

10. γεγραπται γαρ (οτι omisso) ex his colligi potest: επειδη δε ειχε φοβος και αυτους ετερος (γεγραπτο γαρ “Επι-
καταρατος . . .”) | του νομου τουτου ⁸²⁸ bis. — om. τουτου
⁸²⁹ semel.

11. παρα τω θεω om. ⁸²⁸. Sic legitur locus: “οτι δε εν νομω ουδεις δικαιουται παντι που δηλον” tamquam παντι που pro παρα θεω positum sit. Mihi autem rectius videtur verba παντι που δηλον ipsius auctoris intelligere, quippe qui hoc loco “αποδειξιν” proponere velit, similiter ac 11⁸²² scribit παντι που δηλον και πολλαχοθεν τουτο δεικνυται.

14. εν Χρισ. Ιη. om. ⁸³⁰ quod comm. manifesto probat: πως εις τα εθνη; “Εν τω σπερματι σου”, φησι, “ευλογηθησονται παντα τα εθνη”, τουτεστιν εν τω Χριστω. Ει δε περι Ιουδαιων τουτο ελεγτο, πως αν εχοι λογον . . . τουτους ετεροις ευλογιας αιτιους γενεσθαι; . . . Οθεν δηλον οτι περι του Χριστου το παν ειρηται· αυτος γαρ ην σπερμα του Αβρααμ. και δι' αυτου τα εθνη ευλογηται. Cum enim demonstrare velit verba εν τω σπερ. σου ad Christum pertinere, elucet eum εν Χρ. non ante oculos habere.

16. Post σπερμασιν add. αυτου ⁸³¹ (codd.² invitis).

19. τι ουν ο νομος ⁸³¹ libere affert: τινος ουν ενεκεν τον νομον εδωκεν, φησι; των παραβασεων χαριν, (omisso προσε-
τεθη), et paullo post: δεικνυς οτι ουκ εικη αλλα πανυ χρησιμωσ

Gal. III. 23—IV. 14.

εδοθη “των παραβουσιων χαριν”. Videtur igitur *εδοθη* legisse, vel fortasse *ετεθη*, ut D*FG al.

23. Post *αποκαλυφθη* add. ⁸³³ *εις ημας* (ex Rom. 8¹⁸), non item 9⁵⁷⁵.

28. *αρσεν η θηλυ* ⁸³⁴; *ουκ αρσεν ου θηλυ* 9⁸¹⁶; et alibi varie.

Gal. IV.

3. *δεδουλωμενοι* om. ⁸³⁵ (cdd.² *invitis*) et paullo post in comm. haec sine *δεδουλωμενοι* habet: *επειδη δε ετι νηπιω-δεσπερον διεκειμεθα, αφηκεν υπο τα στοιχεια του κοσμου ειναι*.

5. *εξαγοραση* ⁸³⁵ bis Fld. et Mtf.

6 et 7. om. Fld., dissentientibus cdd.² qui pro *κληρ. δια θεου* praebent *κληρον. μεν θεου, συγκληρονομος δε Χριστου*. Hos versiculos habet etiam alius codex (B) in marg. qui pro *υμων κραζον, ημων κραζων* dat. et exeunte versiculo, *θεου δια Χριστου*.

8. *μη φυση ουσι* ⁸³⁶ quod confirmant haec: *διο και θεους ου φυση τα στοιχεια εκαλεσε*.

11. *υμας* post *φοβουμαι* ⁸³⁶ om. cdd.² ap. Fld. quod confirmat comm.: *Ειπων δε “φοβουμαι”, και το, “μη πως” προσθεις*. Idem om. etiam 3¹⁰³ et 9⁸³⁷ (non 1⁷⁴⁵).

12. *Αδελφοι, δεομαι υμων, ουδεν με ηδικησατε* ⁸³⁷ sic coniungit.

13. *της σαρκος μου* ⁸³⁷ semel habet; semel omittit *μου*. | *το προτερον* ⁸³⁷ om. bis (semel *προτερον* sine *το* praebent cdd.²).

14. *πειρασμον μου τον* ^{837, 838}. — *ουδε διεπτυσατε* (pro *εξεπτ.*). Cf. comm. *ibid.*: *ηλαυνομην, φησι, εμαστιγουμην, . . . και ουδε ουτω κατεφρονησατε μου. Τουτο γαρ εστι, “τον πειρασμον μου τον εν τη σαρκι μου ουκ εξουθ. ουδε διεπτυσατε . . . ασθενειαν γαρ και πειρασμον ταυτα καλει.* | *ως Χρισ. Ιησουν* om. ⁸³⁸ nec adhibet in comm.: *Πως ουν ουκ ατοπον διωκομενον μεν και ελαυνομενον, ως αγγελον θεου δεχεσθαι, παραινουντα δε τα δεοντα μη δεχεσθαι; τις ουν ην ο μακαρισμος υμων; et paullo post: πως*

Gal. IV. 15 — V. 7.

εγχωρει τον τιμηθεντα παρ' υμων, τον ως αγγελον δεχθεντα, τοις εναντιοις αμειψασθαι; His locis procul dubio expectandum fuit *ως Χρ. Ιη.* cum id maioris momenti esset nec facile interpretationi deesse potuit. Quare equidem crediderim ubi legantur quidem haec verba, 7⁶¹³ et 9⁸²⁶, interpolata esse ex codd. Novi Test.

15. *τις ουν ην* ⁸³⁸, vid. supra.

20. *δε* post *ηθελον* om. ⁸³⁹.

24. *αι* ante *δυο* ⁸⁴¹ txt., non item com. ⁸⁴²: *τι εισι* “*δυο διαθηκαι*”; *δυο νομοι*. — *αι* deest etiam 2¹⁰⁶, 3⁸²⁸, 7²⁴⁴.

25. *δουλευει δε . . . αυτης* (Mtf. ⁸⁴²) non habet Fld., haec tamen in comm.: *Τι ουν απο τουτου; οτι ου μονον εκεινη δουλη ην, και δουλους ειικτεν, αλλα . . . ut videatur δουλ. γαρ* legisse.

30. *εβαλε τον υιον της παιδισκης· ου γαρ μη κληρονομησει* (semel cdd.² — *ση*) ⁸⁴³ ter. Sed paullo infra haec: *Εκπιπτει των πατρων ο παις, και γινεται φυγας και πλανος μετα της μητρος*.

Gal. V.

1. *τη γαρ ελευθερια, φησι, η Χριστος υμας εξηγορασε, στηκετε και* ⁸⁴⁴ . . . Hic non est γαρ Paulo attribendum, ut opinatur Tischdf., sed auctori. Qua de re vid. supra ad cap. 3 v. 7. | Lectionem *εξηγορασε* pro *ηλευθερωσεν* confirmat, ni fallor, commentarius: *Μη γαρ εαυτους ηλευθερωσατε οτι παλιν επι προτεραν τρεχετε δεσποτειαν; αλλος εστιν ο υμας εξηγορακως, αλλος ο την τιμην δους υπερ υμων*.

3. *παλιν* ante *παντι* om. ⁸⁴⁵. Alio loco 1⁷⁹⁶ semel om. : semel habet. | *πληρωσαι* ⁸⁴⁵, ⁸⁴⁶. Cf. comm.: *Μη μερος πληρωσης, αλλα το παν*.

5. *ημεις γαρ δια πιστεως εν πνευματι ελπιδα* ⁸⁴⁶. — “*αρκει γαρ η πιστις ημιν πνευμα παρασχειν, και δι' αυτου δικαιοσυνην*”.

6. *ισχνει* ex cdd.⁴: *εστι* edidit Fld.

7. *αληθεια μη πειθεσθαι* om. ⁸⁴⁷ et 12¹²¹, 150 et recte, meo quidem iudicio, coniungit (ut Tert. praescr. 27) *τις*

Gal. V. 13—Ephes. I. 8.

υμας ενεκοψεν cum verbis quae antecedunt: *ετρεχετε καλως· τις υμας ενεκοψεν; πως ο τσοουτος ενεκοπη δρομοσ; τις ο τσοουτον ισχυρασ; Infra “Η πεισμονη ουκ εκ του καλουτος υμας”* sic explicat: *ουκ επι τουτοις εκαλεσεν υμασ ο καλων, ωστε ουτω σαλευσθαι.* De lectione *αληθεια μη πειθεσθαι μηδενι πειθεσθε*, scripsit Blass (“Gram. d. neutest. Griechisch”) 2. Auflage, p. XIII).

13. *υμεις δε αδελφοι επι ελευθ.* hoc ord. ⁸⁵¹.

17. *ταυτα δε αλληλοισ αντικειται* ⁸⁵³ *txt.* (*αντικεινται* ex odd.³). Comm. habet *αντικεινται* et videtur *αλληλοισ* omittere.

19. *πορνεια, μοιχεια* hoc ord. ⁸⁵⁶; non item comm.: *Εστω γαρ η μοιχεια και η πορνεια της σαρκος καθ’ υμασ.*

20. *ερεις, ζηλοι* ⁸⁵⁶ et 1⁴⁵⁶.

21. *φρονοι* post *φθρονοι* ⁸⁵⁶. Haec verba non leguntur 1⁴⁵⁶, qua de re erravit Tischdf.

25. Sic affert ⁸⁵⁷: *επει ουν τσαντη του πνευματοσ η ισχυσ, εκεινη ζωμεν, εκεινη αρκωμεθα· ο και αυτοσ επαγει λεγων· “ζωμεν ουν εν πνευματι και πνευματι στοιχωμεν”*: et infra, *στοιχωμεν, τουτεστι, αρκεσθωμεν τη του πνευματοσ δυναμει.*

26. *γνωμεθα* ⁸⁵⁷ ex odd.³ et Cat.

Gal. VI.

1. *εν τινι παραπτωματι* om. ⁸⁵⁷ *ter*, habet autem 1⁹⁴ et 4⁷⁹⁸ quod confirmat ibid comm.: *ουχ απλωσ τα μεγαλα λεγει αμαρτηματα . . . αλλα τα μικρα και κατεσταλμενα.*

3. *ει γαρ τις δοκει* hoc ord. ⁸⁵⁹.

10. *εχομεν* habet ⁸⁶¹, ⁸⁶².

16. *στοιχουσιν* ⁸⁶⁵ Fld.

Ephes. I.

4. Add. *και* ante *εξελεξατο*.⁴ Ad idem redit comm.: *ο δε λεγει τοιουτον εστι· δι’ ου ευλογησεν ημασ, δια τουτου και εξελεξατο.*

8. *εν παση σοφιᾳ και φρονησει* coniungit cum sequentibus *γνωρισασ ημιν*, v. 9.

Ephes. I. 10 — III. 9.

10. *τα επι της γης εν αυτω* Edd. p. 9, sed om. *εν αυτω* Mosc. et cdd.³ ap. Fld. qui praebent *τα επι της γης· ην προ-εθετο, φησι, εν αυτω* quasi haec interpretationis causa ex v. 9 denuo excipiat. Cum autem ea verba paullo ante tractaverit neque hic quicquam addiderit, melius videtur verba *εν αυτω* cum editoribus exeunte v. 10 legere.

15. *εν Χρισ. Ιησου* ¹⁸ *txt.*; infra in comm. haec: “*την πιστιν την καθ’ υμας δια του Χριστου.*”

Ephes. II.

5. *και οντας ημας* ⁸⁰, sed in comm. *και* omittit: *πλην αλλα και τα ημων κατ’ ιδιαν φησι· οντας γαρ* (om. *γαρ* cdd.²) *ημας νεκρους*. Nisi forte *γαρ* ex mente Chrysostomi intelligendum est. | *χαριτι εστε σεσωμ.* om. ⁸⁰.

6. *και* ab initio omittere videtur ⁸⁰ et 11². — Post *συνεκαθ.* add. *ημας* ⁸¹ et 11², ⁴²³ (non item 12⁶¹). | *εν Χρισ. Ιησου* habet ⁸⁰ et in comm.: *Δια τουτο γαρ επηγαγεν, “εν Χρισ. Ιησου.”*

*8. *εξ ημων* ⁸¹ et 9²⁶¹. — *εξ υμων* 5³⁷² et 11⁴, vide infra.

20. *λιθου* ⁴⁴ *txt.* Edd. (cdd.³ om.). — *Χριστου* ⁴⁴ *txt.* ed. Fld. (*Ιησ. Χρισ.* praebent cdd.⁴). In comm. ⁴⁵ *οντος ακρογ. Ιησ. Χρισ.* quod cdd. dant, excludit Fld. ex Cat. — Praeterea legitur *ο το παν συνεχων εστιν ο Χριστος. Ο γαρ λιθος ο ακρογων. και τους τοιχους συνεχει και τους θεμελιους.*

21. *οικοδομη* ⁴⁵ *ter.*: *η οικοδ.* ⁴⁴ *txt.* (cdd.³ invitis). Cf. comm.: “*μια οικοδ. το παν, και ριζα μια.*”

Ephes. III.

6. *επαγγελιας* (vid. Tischdf.). Alio loco 11² ed. Fld. *κληρονομιας αυτου* (cd.¹ et Cat. invitis).

8. *παντων αγιων* (*ανθρωπων* cdd.² *semel*) ⁵² *identidem*. Cf. comm.: *Ουκ ειπε, των αποστολων· ωστε κακεινο τουτου ελαττον. Εκει γαρ ειπεν, “Ουκ ειμι ικανος καλεισθαι αποστολος”*.

9. *τα παντα* (*τα* om. *semel* cdd.³) ⁵² *txt.*, ⁵³ *bis*, sed inferius: “*Ο γαρ παντα δι’ αυτου κτισας.*”

Ephes. III. 20—V. 23.

20. *υπερ παντα* ⁵⁵ (cd.¹ om. *υπερ*) et 3⁶³⁶ et 5³⁶⁹. — (om. *υπερ* 3⁴²³, 4³⁰).

21. *εν Χρισ. Ιησου* (sine *και*), quod ex comm. quoque intelligitur: *Ωστε και τουτο μερος εστι θαυμαστου, και του των υπηργμενων ημιν μεγαθους παρα του Θεου, το δοξαζειν δια Ιησου Χριστου.*

Ephes. IV.

3. *ειρηνης* ^{78, 61, 82}, nec aliter comm.: *Ουκ εστιν εν εχθρα και διαστασει ταυτη ειναι.*

4. *και πατηρ* ^{93 bis} et ^{92 txt.} ex Mosc. et cdd.⁴ ap. Fld. | *εν πασιν ημιν* ^{92, 98 bis} Fld. et Mosc.

13. *μεχρις ου κατατησομεν* ⁹⁶. — *κατατησωμεν* 3³¹⁴ et 5⁸⁵. | *και μετρον* ⁹⁶ Fld. ex cdd.³ (non item 5⁸⁵).

16. *μελους* ^{97 bis} et identidem in comm.

22. *Post της απατης* add. *αυτου* ¹¹¹. Cf. comm.: *Ωσπερ αι επιθυμια αυτου φθειρονται, ουτω και αυτος.*

23. *αναενουσθε δε* (om. *δε* Mosc. et cdd.³ ap. Fld.) ¹¹².

27. *μηδε διδοτε* ^{118, 119} Fld. et Mosc.

29. *προς την* (sic Mosc. et Fld. ex cdd.⁴) *οικοδομην της χρειας* ^{121, 4¹⁴⁵}. Sed 3²³³ sic legitur: *ειπων γαρ ει τις αγαθος, επηγαγε, Προς οικοδομην της εκκλησιας, δεικνυς οτι ουτος εστιν αγαθος ο τον πλησιον οικοδομων.*

Ephes. V.

3. *παρ' υμιν* pro *εν υμιν* ¹⁴⁰ ex Mosc. et cdd.³ Fld. et 12³²².

8. Add. *τοιωνν* post *τεκνα* ¹⁴⁶.

19. *εν τη καρδια* ^{155 semel}. — *εν ταις καρδιαις* ^{155 semel} et 5^{157, 577}.

21. *φοβω Χριστου* ^{162 bis} et ¹⁷¹. — *φοβω Θεου* ^{162 semel}. Item comm.: *ει γαρ δι' αρχοντα υποτατη πολλω μαλλον δια τον του Θεου φοβον.* — *Χριστου* habet Mtf. ^{156, 156}: *Θεου*, Mosc. et cdd.³ Fld.

23. *κεφαλη* post *Χριστος* habet ^{163 txt.} et ¹⁶⁵ (Fld. ex cdd.³). Aliter autem comm. ¹⁶⁴: *δεικνυς, οτι ο ανηρ κεφαλη*

Ephes. V. 24 — Philipp. I. 27.

εστι της γυναικος, φησι· καθως και ο Χριστος της Εκκλησιας.

24. *ως* ¹⁶⁸ txt. (codd.⁴ dant *ωσπερ*) et ¹⁶⁵ bis comm.

27. *την εκκλησησ.* ¹⁶⁶ om. ex Mosc. et codd.³ ap. Fld.

28. *ο αγαπων* usque ad *αγαπα* ¹⁶⁸ plane om. sic: “*ως τα εαυτων σωματα*” *δια τι*; “*Ουδεις γαρ ποτε κ. τ. ε.*”

31. *μητερα* add. *αυτου* ¹⁸⁹ ex codd.² — *Σινε αυτου* ¹⁷⁹ et ³²⁵⁹ et 11¹⁷⁸.

33. *οι καθ' ενα εκαστος . . . αγαπατω* ¹⁷⁰. — *ινα εκασ. αγαπα* ³²⁸⁹. Ad idem redit comm. 11¹⁷⁰: *Πλην ου δι' αυτον ειρηται μονον ουτως, αλλα και δια την γυναικα, ινα ως την ιδιαν σαρκα αυτην θαλη, ως και ο Χριστος την εκκλησιαν. Η δε γυνη ινα φοβηται τον ανδρα.*

Ephes. VI.

8. *ο* (om. semel codd.⁴, iterum codd.³) *εαν* (αν semel) *τι* (*τις* dant codd.³) *εκαστος* (*ανθρωπος* semel codd.) *ποιηση* (*ερχασηται* semel) ¹⁸⁹ txt. et comm. et 191.

12. *ημιν η παλη* ¹⁹⁸ et *saepe*.

14. *περιζωσαμενοι* ^{199, 200 bis, 206} et 5³⁷. — *περιεζωσμενοι* ⁴²⁶ et 11²⁰¹. Cf. comm. 11²⁰¹ E: “*ου γαρ εισιν εζωσμενοι εν αληθεια*”.

17. *δεξασθε* Edd. ^{205, 206, 209} (*δεξασθαι* dant semel codd.², semel codd.⁴).

Philipp. I.

5. *μεχρι του νυν* ^{225 bis, 226}.

7. *δικαιον εμε* ²²⁷. — *εμοι δικ.* ⁹⁴⁶¹ (codd.³ Fld. om. *εμοι*). — *δικ. εμοι* ¹²⁵⁰⁵. | *υπερ απαντων υμων* ²²⁷. — *περι υμων* (om. *παντων*) ²³²⁹ et ⁹⁴⁶¹ et ¹²⁵⁰⁵.

14. *του Θεου* om. ²³⁵ et *undecies* (habet ³⁵⁹⁵).

22. *ει δε το ζην* ²⁴⁸ (*το δε ζην* sine *ει* dant codd.²).

23. *γαρ* post *πολλω* om. ²⁶² et *saepe*.

24. *επιμειναι τη σαρκι* ²⁴⁹ et *saepe*.

27. *και μια ψυχη* et cum praeced. coniungit ²⁵⁵. Cf. comm. *ibid.*: *ουτω γαρ εστι και εν μια εστηκεναι ψυχη οταν εν πνευμα εχωμεν.*

Philipp. I. 28 — II. 18.

28. *υμιν δε* ²⁵⁶ Edd. et ²⁶⁹: *υμων δε* ²⁵⁶ ex odd.³ et cat.

29. *εχαρισθη το υπερ Χριστου* ²⁶⁶ quod confirmari comm. existimaverim: *το παν ανατιθεις τω θεω και χαριν ειναι λεγων και χαρισμα και δωρεαν το πασχειν υπερ Χριστου*. Namque verbis *ανατιθεις τω θεω* vix usus esset si *εχαρ. απο Χριστου* legisset. Similiter haec quoque ad lectionem vulgatam spectare videntur: (11³⁵⁸) *Χαρις γαρ εστι το παθειν υπερ του Χριστου, ως που και αυτος φησι· οτι υμιν εχαρισθη απο θεου ου μονον το εις αυτον πιστευειν αλλα και το υπερ αυτου πασχειν*, ut intelligamus *εχαρισθη απο (του) Χριστου*, quae 2¹⁹⁵, 5¹⁶⁶, 11⁶⁰ (odd.), ⁶⁸, leguntur, ex confusione orta esse.

30. *ειδετε εν εμοι* habet ²⁵⁷ verbis *και νυν ακουετε εν εμοι* omissis (uno cd. excepto, qui praebet *και νυν ακουετε*). Cf. comm.: *ουκ ειπεν, ακηκοατε αλλ' ειδετε*. — Legitur 9²⁶⁷ *ειδετε εν εμοι και ηκουσατε*, quod ex Phil. 4⁹ assumi potuit.

Philipp. II.

1. *τι παραμυθιον* ²⁶² txt. (*τις παραμυθιον* ex Mosc.¹), in comm. autem haec: *τουτεστιν, ει τινα μοι βουλεσθε παρακλησιν εν τοις πειρασμοις δουναι . . . ει τινα παραμυθιαν αγαπης*, et infra: *ει εστι τυχειν απο της αγαπης υμων παραμυθιας τινος . . . | τινα σπλαγγνα* Edd. ²⁶² et 1⁵⁸³ et 3⁶⁰⁰, et comm.: “*ει τινα εχετε σπλαγγνα και οικτιρισμους*”. — *τις σπλαγγ.* ²⁶² bis ex odd.².

5. *γαρ φρονεισθω* ²⁶⁸, ²⁶⁹ (270 odd.² om. *γαρ*) et 1⁶⁵⁷ et 3⁶⁰⁰. — Deest *γαρ* 6³⁰¹ et 11⁸⁵ (cd. invito).

7. *εν ομοιωμ. ανθρωπων* ²⁸¹, ²⁸². In comm. autem ²⁸³ videtur potius *ανθρωπου* legere: *το σχηματι, ουκ εστι φυσει, και το ως ανθρωπον ειναι, και το εν ομοιωματι ανθρωπου ειναι ουκ εστι τουτο ανθρωπον ειναι*.

10. *Ιησου* ²⁸¹ txt., ²⁸⁷ semel: *Ιησου Χρισ.* ²⁸⁷ semel et 12³⁶⁷.

11. *εξομολογησεται* ²⁸¹ txt.: *-σεται* ²⁸⁸ et 7⁴⁶³.

12. *και νυν* ante *πολλω* ²⁹⁴ txt. et 10¹³⁷. — om. *και νυν* ²⁹⁴ comm. (cd.¹ invito) et 1⁵⁴⁴ et 10¹³⁷.

18. *το δε αυτο* ³⁰² semel et *quinq.* — *το αυτο δε* ³⁰² semel.

Philipp. II. 21 — Coloss. I. 23.

21. *οι γαρ πολλοι* pro *οι παντες γαρ* habet 10⁵⁰⁹ (non item aliis locis). | *τα του Χριστου Ιησ.* ³⁰⁸ txt. — *τα Ιησ. Χρισ.* ³⁰⁴ (cd.¹ *Χρισ. Ιησ.*) et 8⁴⁰⁸ et 10⁵⁰⁹.

27. *επι λυπη* ^{305, 307} et 1²⁷⁰ et 3²²⁶ et 11²⁵⁹ (cdd. Moscc. praebent semel *λυπη*, semel *λυπην*).

28. *παλιν* om. ³⁰⁷.

30. *εργον του Θεου* ³⁰⁸ et 11⁷⁹⁷, item comm. ³⁰⁸: *Ουδε γαρ δι' εμε εποιει, αλλα δια τον Θεον ηγγισε μεχρι θανατου.* — *εργον του Χριστου* ³⁰⁷ txt. | *προς εμε* ³⁰⁷ txt. — *προς με* ³⁰⁸ et *ter.*

Philipp. III.

3. *πνευ. Θεου* ^{316, 317, 318} Fld. et Moscc. Idem probare videtur comm.: *Ημεις γαρ εσμεν η περιτομη. Πως; Οι πνευματι Θεου λατρειοντες, και ουκ εν σαρκι πεποιθοτες.* Hic opposita sunt *σαρξ* et *πνευμα*, neque alia est eius sententia cum pergit: "*Οι πνευματι Θεου λατρειοντες*" *τουτεστιν, οι πνευματικως λατρειοντες. Ειπε γαρ μοι, τι βελτιον, ψυχη η σωμα;*

9. *του νομου* ³²⁵ (cdd.² om. *του*) et ³²⁸; (sine *του* 1⁵⁶³).

17. *μιμηται* pro *συμιμηται* ³³⁷ et 2⁶¹⁸.

Philipp. IV.

3. *συναντιλαμβανον* ^{345 bis}.

16. *εις τας χρειας μοι* ³⁶⁰. — *την χρειαν μου* 11^{220, 726}. — *την χρειαν μοι* 5¹⁷⁴. — *εν ταις χρειαις μου* 10⁶⁶³.

19. *πληρώσαι* ^{361, 362}, quod confirmatur commentario: *Ορα πως και επευχεται, καθαπερ οι πενητες. Ει δε Παυλος επευχεται τοις διδουσι, πολλω μαλλον ημεις. . .*

22. *μαλιστα οι* ³⁶³ Fld.

Coloss. I.

12. *τω Θεω* (sine *πατρι*) ^{386 bis}.

14. *αμαρτηματων* ³⁸⁸ Edd. (cdd.³ praebent *αμαρτιων*).

23. *τη post παση* ⁴⁰⁵ ex cdd.² ap. Fld. et 11⁸⁷¹ et 7⁸¹⁸.

Coloss. II. 2—IV. 8.

2. του θεου πατρος (ed.¹, και πατρος) και του Χριστου 415, 416. Cf. comm.: Ωστε του θεου τουτο εστι το μυστηριον, το δια του υιου προσαγοσθαι. Ex quibus manifestum est πατρος και του Χρισ. eum legisse cum inter θεον et υιον accurate distinguat.

12. βαπτισμω 424 Edd. — βαπτισματι 424 ex cdd.³ et 4⁴⁶⁷.

13. και υμας — σαρκος υμων, Mtf. et Mosc. et cdd. ap. Fld. Quod colligi potest ex comm.: υπο γαρ την δικην εκεισθε αποθανειν. | ποτε οντας νεκρους hoc ord. 424.

14. ηρκεν 424 bis. — ηρην 2⁵⁵³ et 5²³².

18. α μη εωρακεν 429, plane etiam ex interpretatione: Ου γαρ ειδεν αγγελους, και ουτως διακειται ως ιδων.

20. ει ουν 429 semel Mtf. et cdd.³ ap. Fld. — om. ουν 429 semel (ed. Fld.), 429 semel omnes, et 1⁴⁰⁴. | απο των στοιχ. του κοσμου om. 9⁴⁶⁴; habet autem ad h. l. 429, quod probat etiam comm.: ουκ εχει ακολουθιαν· εδει γαρ επειν, πως ως ζωντες υποκεισθε τοις στοιχειοις;

Coloss. III.

15. εν σωμ. ενι hoc ord. 442.

16. τω θεω (κυριω semel Mtf., cdd. adversantibus)⁴⁵⁰, 454 bis.

17. του κυρ. Ιησου 450 txt. et 455 Fld. ex cdd.³, quacum lectione convenit comm. 455: Ουδεις δυναται ειπειν κυριον Ιησουν, φησι, ει μη εν πνευματι αγιω· τουτο το ονομα τοσαντα εργαζεται. — του κυρ. ημων Ιησ. Χρισ. ed. Mtf. 455 et 7⁶³². | θεω και πατρι 450, 455 et 5⁶⁰³ et 7⁶³².

22. φοβου. τον θεον (non κυριον sicut notavit Tischdf.) 457, 459, 460.

25. κομειται 457 et 460 ex Mosc. et cdd.³ ap. Fld. et cat. — κομισεται 460 Edd.

Coloss. IV.

2. εν ευχαριστια 461: “Τουτο γαρ, φησι, εργον υμων εστω εν ταις ευχαις ευχαριστην”.

*8. ινα γνω . . . περι υμων 469 et 3³⁶⁴. Cf. comm. 469: ουκ ινα υμεις τα εμα μαθητε, αλλ’ ινα εγω τα υμετερα· ουτως ουδαμου το αυτου τιθησι.

Coloss. IV. 14 — 1. Thess. IV. 1.

14. ο αγαπητος ⁴⁷⁸: “Εγκωμιον και τουτο ου μικρον . . . το Παυλου ειναι αγαπητον”.

16. την εκ Λαοδικειας ⁴⁷⁸: “Τινες λεγουσι, οτι ουχι την Παυλου προς αυτους απεσταλμενην, αλλα την παρ’ αυτων Παυλω· ου γαρ ειπε, την προς Λαοδικεας, αλλα την εκ Λαοδικειας φησι γραφεισαν”.

1. Thess. I.

1. απο Θεου πατ. ημων και κυρ. Ιησ. Χρ. quod praebent cdd.², om. Fld. ⁴⁹² txt. et cat.: ⁴⁹³ om. omnes.

5. προς υμας ⁴⁹⁵ Edd. — (εις υμας, cdd.² et cat.).

6. μιμηται εγενηθητε (vel εγενεσθε) του κυριου (ημων et και omissis) ⁴⁹⁵ com. et 10⁶⁵⁹.

1. Thess. II.

8. ομειρομενοι (Mtf. μειρ.) ⁵⁰⁵ bis: “ουτω, φησι, ομειρομενοι υμων, ουτως υμιν προσδεμεθα”. Sic ed. Fld. cum cat. (cdd.² invitis), verbis τουτεστιν επιθυμουντες quae ap. Mtf. leguntur (vide Tischdf.) omissis. | εγενηθητε ⁵⁰⁵; γεγενησθε ⁵⁰⁶.

9. Add. γαρ post νυκτος ⁵⁰⁹ bis et 3²¹⁵.

13. Ab initio Διο και ημεις ed. Fld. ⁵¹¹ (δια τουτο pro διο dant cdd.²).

15. Ιησουν post αποκτ. habet ⁵¹¹ (cdd.² invitis) et 2⁴⁵⁶ et 7²²⁰. — om. ⁵¹² et 1⁷⁰⁵, 7⁶⁶ et 2²⁵⁹.

19. τις γαρ ημιν ⁵¹⁴ semel. — τις γαρ εστιν ημιν ⁵¹⁴ semel. — ημων habet 4⁷⁰ et 11⁷¹⁹. — μου 7⁶⁶⁶ et 10³⁵⁴.

17. αδελφοι ⁵¹² om. Fld. (cdd.² invitis).

1. Thess. III.

3. τω μηδ. σαιν. ⁵¹⁴, ⁵¹⁵ Edd. (cdd.⁴ praebent το). — εις το habet 3⁶⁰⁵. — ωστε 11⁵⁴.

8. στηγητε ⁵²² (cdd.³ ap. Fld. invitis) et ⁵²⁵ (cd.¹ excepto).

1. Thess. IV.

1. το ante λοιπον ⁵²² om. semel Mosc., altero loco om. cdd.² Fld. — ουν post λοιπον dant cdd.³ — το λοιπον, αδελ. Edd.

1. Thess. IV. 3—V. 21.

3. του ante Θεου om. ^{532, 533} (cf. 1. Thess. 5¹⁸).

6. αυτου om. ⁵³⁴ ter et 9⁴⁸⁸.

8. εις ημας ⁵³⁴ Edd. — εις υμας praebent cdd.⁴

9. εχομεν ^{539, 540} et 9⁴⁶².

10. αδελφους και τους ⁵⁴⁰ ed. Fld., quocum congruit, ni fallor, comm.: . . . παντας τους αδελφους και (και om. cdd.²) τους εν ολη τη Μακ., και εις τους αλλους παντας, φησι.

11. καθως (και add. Mosc.) παρηγγειλαμην υμιν hoc ord. ⁵⁴⁰.

13. Modo legitur καθως: modo, ως.

14. ουτως ο θεος και ^{547, 548} et 10⁴⁹⁶. — και ο θεος 3⁹⁰⁶. | Add. και εξησεν post ανεστη ⁵⁴⁷ (Mosc. et cat. et cdd.² ap. Fld. invitis) et 10⁴⁹⁶ (non item 3⁹⁰⁶).

15. φθασωμεν ⁵⁵³ et saepe. — φθασομεν 5⁸⁶².

16. πρωτον ⁵⁵⁸ Fld. (non item Mtf.) et ⁵⁵⁴.

1. Thess. V.

1. γραφ. υμιν hoc ord. ⁵⁶² ter (cdd.³ semel invitis). | εχετε ⁵⁶² ter (semel εχομεν ex cdd.²) et plane ex his: Δια τι μη ειπεν οτι ουδεις οιδε; . . . το γαρ, “ου χρειαν εχετε”, και ως περριτον, και ως ασυμφορον, ζητειν ουκ ειασε.

3. ειρηνην και ασφαλειαν (praemisso semel εχειν Mosc.) ⁵⁶⁵ bis ex cdd.² ap. Fld. et cat. — ειρηνη και ασφαλεια ⁵⁶⁵ bis Edd. et alibi quater.

4. ως κλεπτης ⁵⁶⁶, neque aliter comm.: Επι γαρ των εργηγορωτων και εν φωτι οντων, καν γενηται τις εισοδος ληστου, ουδεν λυμνησθαι δυνασεται· ουτω και επι των ορθως ζωντων.

5. και ante ουκ εσμεν ⁵⁶⁶ ponit Fld. (cdd.² invitis).

10. γρηγορωμεν ⁵⁶⁸ ex cdd.³ ap. Fld. — καθευδωμεν ex cdd.²

18. ευχαριστουντες pro ευχαριστειτε ⁵⁷⁶ (Fld. ex cdd.⁴) et 2⁹⁹⁶ (non item 5⁶³⁶). | εν Χρ. Ιη. εις υμας om. ⁵⁷⁶ et 2⁹⁹⁶. (Haec ed. Fld. ⁵⁷⁶ ex cd.¹).

21. δοκιμαζετε ⁵⁸¹ Edd., ⁵⁸³ bis Edd. et 10³⁰⁸ (Fld.). — δοκιμαζοντες ⁵⁸¹ ex cdd.³, ⁵⁸³ bis ex cd.¹. et 10³⁰⁸ (Mtf.).

2. Thess. I. 8—III. 16.

8. του κυριου Ιησου ⁵⁹⁹ ed. Fld. (non item Mtf.). — του κυρ. ημων Ιησου Χρισ. praebent cdd.²

9. ολεθριον ^{604 bis} Fld. ex cdd.² et Mosc. — (ολεθρον Mtf.).

2. Thess. II.

2. μητε (cd.¹ Fld. praebet μη; cd.¹ μηδε) θροεισθε (cdd.² et cat. θροεισθαι) ⁶⁰⁷ semel. — μη θροεισθε ⁶⁰⁷ semel et 11^{588, 591}.

4. ως θεον ante καθισαι habet ⁶⁰⁷ (cd.² invitit) et 11⁵⁹².

8. ως κυριος Ιησους ⁶¹² Edd. et ⁶¹³. — om. Ιησους ⁶¹² ex cdd.² et 5¹⁹⁸. | αναλωσει ^{612, 613} et 5¹⁹⁸, quod probat comm.: καθαπερ γαρ πυρ επελθον . . . αναλίσκει· ουτω και ο Χριστος τω επιταγματι μονον και τη παρουσια τον αντιχριστον αναλωσει.

10—11. ανθ' ων γαρ (cdd.² add. φησι) . . . αυτους, δια τουτο πεμψει (omisso και) ⁶¹⁴. Cf. 8²⁸¹: Ο μεν ουν Παυλος περι του αντιχριστου διαλεγομενος προφητικως ειπεν οτι πεμψει αυτους ο θεος.

12. εν τη αδικια ⁶¹⁴ ter. — om. εν 3⁵⁹⁰ et 8²⁸¹.

16. ο θεος ⁶¹⁵ Edd. — om. ο ⁶¹⁵ ex Mosc. et 6⁶⁰⁸. | και πατηρ ⁶¹⁵. — ο πατηρ ⁶⁰⁸. — αιωνιον ^{615, 616} (αιωνιαν Mosc.).

2. Thess. III.

14. και μη συναγαμγ. 3³⁸¹ et ^{quater}. — (Deest και ad h. l. ⁶²⁴).

16. τροπω praebent omnes cdd. et Edd. Mtf. excepto qui de commentarii ad h. l. verbis: Πανταχοθεν βουλεται ειρηνευειν ωστε μηδομοθεν εχειν φιλονεικias αφορμην. Πανταχου γαρ ειρηνη καλον, haec adnotat: "cumque ex serie liquidum perspicuumque sit Chrysostomum legisse εν παντι τροπω sic et nos incunctanter posuimus hic et infra". Hanc autem interpretationem non minus in verbum τροπω quam in τροπω quod Mtf. vult, cadere posse, ex comm. ad 1. Tim. 2⁸ (11^{661 a}) videmus ubi haec leguntur: η δε παρατηρησις λοιπον μη περι τοπον εστω, αλλα περι τον τροπον της ευχης. Πανταχου μεν ευχου, φησι, πανταχου δε οσιους χειρας επιαιρε·

1. Timoth. I. 1—II. 1.

τουτο εστι το ζητουμενον. Chrysostomus igitur *πανταχου* usus est quo etiam illud *τροπον* explicet.

1. Timoth. I.

1. *Ιησου Χρισ.* loc. altero praemisso *κυριου* ⁶³⁶ txt. — *Χρισ.* *Ιησ.* sine *κυριου* ⁶³⁶ Fld. et Mosc. (Mtf. ponit *κυρ. Χρισ. Ιησ.*)

6. *ματαιολογιας* ^{642, 643}.

12. *χαριν (και χαριν* praebent semel cdd.²) *εχω τω ενδυναμωσαντι με Χριστω Ιησ. τω κυρ. ημων.* ⁶⁵⁰ txt. et ⁶⁵¹. In comm. autem haec habet: *Ορας πως πανταχου το εαντου κατορθωμα κρυπτει, και το παν ανατιθησι τω θεω . . . “και (και ex omnibus cdd.) χαριν εχω τω ενδυναμ. με Χριστω Ιησου.” Τουτο του θεου· ειτα παλιν το αυτου, οτι πιστον με ηγησατο . . . et paullo post: τι εστι, “τω ενδυναμωσαντι με;” Quibus ex verbis commentarii “το παν ανατιθησι τω θεω” et “τουτο του θεου” colligi potest Chrysostomum habuisse aut *ενδυναμωσ. με τω θεω* aut nihil nisi *ενδυναμωσ. με.**

14. *η χαρις του κυρ. ημων* ⁶⁵⁰ txt. — *η χαρις του θεου* ⁶⁵¹ b, quam lectionem alteram plane probat comm. ⁶⁵²: *Ου γαρ της επηρτημενης ημας δικης μονης απηλλαξεν ο θεος, αλλα και δικαιους εποιοησε . . . Ειπων τοιωνν πολλα και μεγαλα περι της φιλανθρωπιας του θεου, οτι βλασφημον οντα . . . ηλησε . . . επηγαγε γων, “Μετα πιστεως και αγαπης (της ex cdd.²) εν Χρισ. Ιησου.” | της εν Χρισ. Ιησ. ⁶⁵⁰ (sine της ⁶⁵² Fld., cdd.² invitis, ut supra).*

16. *απασαν* ⁶⁵³ txt. — *πασαν* ⁶⁵³ a, ⁶⁵³ b et alibi ter.

17. *σοφω* post *μονω* ed. Mtf. ⁶⁵³ b, ⁶⁵⁴ et ¹ ⁶⁵⁸ et ⁵ ⁴⁷¹. — om. *σοφω* ⁶⁵³ b, ⁶⁵⁴ (Fld. ex cdd.²) neque in comm. tractat.

1. Timoth. II.

1. *πρωτον παντων* ⁶⁵⁷ a et in comm.: “*τι δε εστι το, πρωτον παντων*”; | *υπερ παντων ανθρωπων* ⁶⁵⁷ a txt. Comm. autem plane excludit *ανθρωπων*: *Αλλ’ ιως ερει τις οτι υπερ απαντων, ου παντων ειπεν, αλλα των πιστων. Τι ον, οταν λεγη υπερ βασιλεων; ου γαρ δη τοτε θεοσεβεις ησαν βασιλεις . . . Ειτα, ινα μη κολακεια το πραγμα η, προ-*

1. Timoth. II. 5—IV. 10.

λαβων ειπεν “υπερ παντων”, και τοτε, “υπερ βασιλεων”.
Neque aliter 11^{661a}: ωσπερ γαρ τας ευχας υπερ παντων κελυει
ποιειν.

5. ανθρωπος⁶⁶⁰ ponit Fld. ex codd.⁴, quod confirmat comm.
Ωσπερ ουν ανθρωπος γεγονεν ουτω και θεος ην.

9. χρυσιω^{661, 661b} (Mtf.) et ^{μαρμ}. — χρυσιω^{661, 661b} (Fld.
ex codd.⁵).

1. Timoth. III.

3. αισχροκερδη^{664b} ed. Mtf. (non item Fld.); deest etiam 2⁷⁰⁹.

11. διλογους pro διαβολους⁶⁶⁷. (Fortasse ex v. 8.) |
νηφαλεας⁶⁶⁷ ex codd.²

13. καλον εαντοις hoc ord.⁶⁶⁷.

14. ταχιον⁶⁶⁷ (Mtf.) et 11⁷⁰⁸. — ταχεως⁶⁶⁷ (Fld. et
Moscc.).

16. θεος^{667a} txt (cd.¹ Fld. dat ο θεος) et 1⁶⁰⁹ et 8⁹⁹.
Non alienum erit eos locos videre qui huc pertinent. 11², Δι’
ημας γαρ Χριστος γεγνε και εν σαρκι ωφθη.^{667a}, εις στερον
αναγει το πραγμα οτι (pro οτι dant codd.³ λεγων θεος) εφαν-
ερωθη εν σαρκι ο δημιουργος·¹) ωφθη, φησι, εν σαρκι. “Ωφθη
αγγελοις” Ωστε και αγγελοι μεθ’ ημων ειδον τον υιον του
θεου προτερον ουκ ορωντες. Si ea dubia sint, haec profecto
ad lectionem θεος spectant: Δια τουτο φησιν “Ομολογουμενωσ
μεγα εστιν” και γαρ οντως μεγα· ανθρωπος εγενετο θεος
και θεος, ανθρωπος· ανθρωπος ωφθη αναμαρτητος, ανθρω.
ανεληφθη, εκηρυχθη εν κοσμω· et eodem planissime haec ex
8⁹⁹: Ον ειδεν ουδεις ανθρωπων ουδε ιδειν δυναται . . . Ει
δε αλλαχον φησι θεος εφανερωθη εν σαρκι, μη θαυμασης.
οτι η φανερωσις δια της σαρκος, ου μην κατα την ουσιαν
γεγονεν.

1. Timoth. IV.

10. κοπιωμεν (και praemisso^{669b} Mtf. et codd.³ ap. Fld.)
και ονειδιζομεθα^{669b, 670a} et 11⁶⁸⁶. Idem confirmat comm.:

1) Cf. 10²⁰²: εξ αυτου γαρ δια του Χριστου εδημιουργηθημεν.

1. Timoth. V. 1—2. Timoth. I. 18.

τινος ενεκεν παντες ημιν ονειδιζουσιν; ου δεινα, φησι, το-
σαυτα πεπονθαμεν; ουχ υβρεις και λοιδοριας και μυρια
κακα; . . . ει μη επι θεω ζωντι ηλπικαμεν, τινος ενεκεν
ταυτα υπεμειναμεν;

1. Timoth. V.

1—2. *πρεσβ. ως μητερας, νεωτερουσ ως αδελ.* hoc ord.
672^a. | *αλλα παρακαλει praeterit vel potius libere affert: "Τι
ουν, αν δεηται διορθωσεως; Ως αν ει προς πατερα, φησι,
προσενεχθειης αμαρτονα, ουτω και προς εκεινον διαλεγου.*

5. *ηλπικεν επι τον θεον* 672^b bis et 1⁴¹⁶. — *ηλπισεν επι
κυριον* 7⁴⁴¹.

8. *προνοει* 674^b: *προνοειται* 3¹⁰¹.

11. *καταστρηνιασωσι* 680, 682 bis et saepe — (-σουσι ex
Mosc.¹ semel).

14. *χηρας* 680 txt. (om. cdd.³ Fld.) 681 semel (om. cdd.⁴) et
1⁴⁸². — Deest idem 11⁶, 631 semel, 682 et 12²⁴⁹.

16. *επαρκη* habet 682 bis. — *επαρκεση* 682 semel et 3³⁷².

1. Timoth. VI.

7. Add. *τουτον* post *κοσμον* 696 txt. et 2⁹² et 3⁶³⁵ — (non
item 2⁹¹⁶ nec 3⁴⁹⁴).

8. *αρκεσθησομεθα* 698 et novies: (-σωμεθα 698 ex Mosc.¹).

9. Add. *του διαβολου* post *παγιδα* 698 (cd.¹ invito) et
7⁸¹² (non item 11⁸¹¹, 823). | *ανοητους* 698 (Edd. priores) et saepe.
— *ανοητους* 698 ed. Fld. ex cdd.³ et 699 bis. *ανοητους* autem
confirmare videtur comm. 699°: *πως γαρ ουκ ανοητος* (Fld. *ανοη-*
τος) *επιθυμια οταν μωρους εχωσιν, οταν νανους . . .*

10. *περιεπειραν εαυτους* hoc ord. 698, 699.

13. *ζωοποιοντος* 703 bis, infra autem haec leguntur: *του
τα παντα δυναμενον ζωογονειν.*

2. Timoth. I.

5. *πρωτον* om. 711 (cd. ap. Fld. invito) et 4⁸⁰⁵; habet 5⁸⁷⁷
et 9²⁸³.

18. *παρα κυριου* 724, 725, 726, 727 (cdd.² praebent bis *κυριω*).

2. Timoth. II. 16 — IV. 17.

2. Timoth. II.

16. *καινοφωνιας* ⁷⁴² (*κενοφ.* ex odd.²), quod sic explicat: *ουδε γαρ μεχρι τουτου στησονται, οταν γαρ τι καινον επεισενεχθη, αι καινοτομιας τιχτει.*

21. *και* ante *ειρηνησ.* ⁷⁴⁸ (ex odd.² et cat.) et 1⁹⁰⁵.

2. Timoth. III.

6. Add. *και ηδοναις* post *επιθυμ.* ⁷⁵⁵ txt. (Fortasse ex Tit. 3³): non item ⁷⁶³ ter.

8. *τον νουν κατεφθαρ.* hoc ord. ⁷⁶⁵.

11. *υπεμεινα* pro *υπηνεγκα* ⁷⁶⁶ bis (cd.¹ invito) et 11⁷⁸¹.

12. *ευσεβως ζην* hoc ord. ⁷⁶⁶ et ^{bis}. — *ζην ευσεβως* ⁷⁶⁷ et quinquies.

2. Timoth. IV.

8. *ο κυρ. εν εκεινη τη ημερα* ⁷⁷⁶ om. Fld. (odd.² in-vitis). Desunt etiam 11⁵¹⁷. — *ο κυρ. ο δικαιος κρ. εν εκεινη τη ημερα* habet 7⁷⁹⁰ et 2⁵⁸⁰. — “*ον αποδ. μοι ο δικ. κριτης*”, Ποτε; “*εν εκεινη τη ημερα*” 3³⁴⁴. — “*ον αποδ. μοι κυρ. εν εκειν. τη ημερ. ο δικ. κρ.*” 3⁵⁰⁴.

13. *φελωνην* (cd. ap. Fld. *φαιλωνην*) ^{779, 780}. — *φελωνην* 11^{312, 313}. *Ιματιον ενταυθα λεγει· τινες δε φασι το γλωσσοκομον, ενθα τα βιβλια εκειτο* ⁷⁸⁰.

14. *αποδωη* ⁷⁸⁰ txt. et 1²⁷⁰. Ex comm. autem apparet eum *αποδωσει* legisse (⁷⁸⁰ D): *Αλλ' ουκ ατιμωρητι, φησι, ταυτα αυτω προχωρησει*, et (⁷⁸¹ E): *Και προς παραμυθιαν των ασθενεστερων τουτο ειρημεν· ο και προφητεια εστιν (μαλλον iure addit Blass) η αρα· αποδωσει αυτω κατα τα εργα αυτου.*

16. *αλλα* om. ⁷⁸¹, sed habet 11²¹⁸. | *συμπαρεγενετο* ⁷⁸¹ et 9⁴⁵³.

17. *αλλ' ο κυρ.* ⁷⁸¹ et 11²¹⁸. | *και ερρυσατο με . . . και φουσεται*, ^{781, 782} et comm.: “*Ερρυσατο με, φησι, εκ στοματος λεοντος.*” *Και παλιν “φουσεται” ουκει εκ στοματος, αλλα τι; “απο παντος εργου πονηρου*”. Potest tamen fieri ut *ερρυσατο* ex 2. Cor. 1¹⁰ profectum sit et Chrysostomus ante oculos *ερρυσθη* habuerit quod ipsum ad 11²⁶⁹ posuit.

Titus I. 10—Philem. 9.

Titus I.

10. *εκ περιτομης* (sine της) ⁸⁰¹.

Titus II.

7. Post *σεμνοτητα* add. *αφθαρσιαν* ⁸¹⁶ ex cdd.⁴ ap. Fld.

8. Post *λεγειν* ⁸¹⁶ semel add. *τι* (sic Fld. ex cdd.⁴):
semel om.

10. *του θεου σωτηρος ημων* hoc ord. ⁸¹⁶ Mf. (non item Fld.).

Titus III.

1. *πειθαρχειν* ⁸²⁴ om. Fld. (cdd.³ invitis).

7. *γενηθωμεν* ^{826, 829} (Edd. prior.). — *γενωμεθα* Fld. ex cdd.⁴ et Cat.

8. *πιστος ο λογος* ⁸²⁹ coniungit cum praecedentibus et plene distinguit post *λογος*, id quod confirmat comm.: *Επειδη γαρ περι μελλοντων, διελεχθη και ουτω παροντων, επηγαγε το αξιοπιστον. Αληθη ταυτα εστι, φησι, και δηλον εκ των φθασαντων. | θεω* sine *τω* ^{831 bis} ed. Fld. (cdd.³ invitis).

10. *νουθειαν και δευτ.* hoc ord. ^{831, 832}. — *και δευτ. νουθ.* ⁷⁸²⁷ et ¹¹⁷⁴⁹ et ¹⁰⁸⁶⁰. — *η δευτ. νουθ.* ¹¹⁶⁹⁷.

Philem.

6. *ημιν* ⁸⁴⁸ txt. Edd. (cdd.⁴ ap. Fld. invitis). — *υμιν* autem probare videtur comm.: *τουτεστιν ινα πασαν αρετην επελθης, ινα μηδεν ελλειφθη. Ουτω γαρ η πιστις γινεται ενεργης, οταν εργα εχη.*

7. *χαριν* praebent semel cdd.⁴, semel cdd.² ap. Fld., sed propter haec videtur *χαραν* legendum esse: “*χαραν εχομεν*”, *τουτεστι, συ μοι παρηρσιαν εδωκας εκ των εις ετερους γενομενων. “Και παρακλησιν*”, *τουτεστιν, ου μονον ηδομεθα αλλα και παραμυθουμεθα.*

8. *παρηρσ. εχων εν Χρισ.* hoc ord. ⁸⁴⁹ txt. (cdd.² Fld. invitis) et comm. — *εν Χρισ. παρηρ. εχων* ³¹⁶⁰ et ⁵¹⁷³.

9. *Ιησου Χριστου* ⁸⁵⁰ sic affert: *ποσα δυσωπητικα; απο της ηλικιας, οτι πρεσβυτης· απο του δικαιωτερου παντων,*

Philem. 10—22.

οτι και, Δεσμιος Ιησου Χριστου. — εν Χριστω Ιησ. habet 3¹⁶⁰ et 9^{463, 826} et 12⁵³⁶. — εν Χριστω 11⁶¹.

10. ον εγω ⁸⁵⁰ (Fld. ex cdd.⁴) et 1⁹⁶⁰. — om. εγω 11³⁷¹ et 1³⁸.

11. ον ενεμψα προς σε ⁸⁵¹. — ον ανεπεμψα 1³⁸.

12. προσλαβου ⁸⁵² et 1³⁸. Cf. comm. ⁸⁵²: Ουκ ειπεν, “αποδεξαι”, ουκ ειπεν “μη οργισθης” αλλα “προσλαβου”. τουντεστιν, ουχι συγγνωμης μονον, αλλα και τιμης εστιν αξιος.

13. Habet υπερ σου loco προς εμαντον et om. υπερ σου post ινα ⁸⁵² (non item 1³⁸).

16. Post μαλιστα add. δε ⁸⁵³ ex cdd.³ | ποσω δε . . . κυρω om. ad h. l., nisi ad eadem pertinent haec: Ει δε εμος αδελφος, ουκ επαισχυνθηση και συ. — Verba leguntur 1³⁸.

22. ετοιμασον pro ετοιμαζε ⁸⁵⁹.

II.

Transeamus ad eos locos quibus apparet Chrysostomum duas ex lectionibus quae in codicibus Novi Testamenti servantur novisse. Quorum sunt haec tria genera. Primum ubi diserte dicit alios aliter legere; deinde ubi ex commentario colligi potest in alia parte operum aliam eum scripturam posuisse; denique ubi duas lectiones inter se opponit quarum alteram probat, alteram, cum veram esse neget, se non ignorare tacite demonstrat. Exempla profero haec.

Rom. 2²⁶. μετατραπησεται et λογισθησεται. 9⁵²⁰ sic legitur: και ουκ ειπε λογισθησεται αλλα τραπησεται (μετατραπησεται dant odd.⁸) οπερ εμφανικωτερον ην. ωσπερ και ανωτερω ουκ ειπεν η περιτομη σου ακροβυστια λογιζεται αλλα γεγονεν. Nemini non videbitur hoc loco Chrysostomus lectionem λογισθησεται novisse, alteram autem μετατραπησεται probare quod rem fortius proponat et cum summa loci sententia melius conveniat. In eandem sententiam disputat Fld. Tom. I p. 510 (Annotationes).

Rom. 4¹⁹. Lectionem κατενοησε sine ου confirmant haec oppositis particulis μεν et δε (1⁵⁶⁰): κατενοησε μεν γαρ το εαυτου . . . εις δε την επαγγελιαν . . . | Lectio ου κατενοησε plane ex his efficitur (6³³¹): ου κατενοησε το εαυτου σωμα νενεκρωμενον. Ορας πως αφηκε τα ορωμενα; πως ουκ ειδεν εις το γηρας; καιτοι γε αυτο προ των οφθαλμων εκειτο· αλλα τοις της πιστεως οφθαλμοις εωρα, ου τοις του σωματος. Διο ουκ ειδε το γηρας ουδε την νεκρωσιν της μητρας Σαρρας.

Rom. 5¹. εχωμεν ex his elucet (9⁵⁶¹): μηκειτι αμαρτανωμεν, μηδε προς τα προτερα επανερχωμεθα.

Et *εχομεν* plane est ex 3¹⁷⁶ manifestum: *το μεν γαρ δικαιωθηναι . . . και το ειρηνην εχειν προς τον θεον . . . ταυτα γεγενημενων εστι. τα δε μελλοντα ην η δοξα εκεινη, η απορητος . . .* Hoc loco verba ταυτα γεγενημενα εστι congruunt cum *εχομεν*, neque tamen cum *εχωμεν*, at supra μηκει *αμαρτανωμεν* consentit solum cum coniunctivo, *εχωμεν*.

Rom. 8¹¹. Lectio *δια του ενοικουντος αυτου πνευματος confirmatur* 10⁴⁵⁵: *Αρα του πνευματος το ζωοποιειν, — et* 8⁵²⁹: *το πνευμα εστι το ζωοποιουν· και ζωοποιησει δια του ενοικουντος αυτου πνευματος εν υμιν.*

Lectionem *δια το ενοικουν αυτου πνευμα* probant haec (9⁶²⁹): *Και την αιτιαν της τοιαυτης τιμης τιθεις, προσεθημε λεγων, Δια το ενοικουν αυτου πνευμα.*

Rom. 8¹⁰. (9⁶²⁸): *Ουκ ειπε το πνευμα ζων αλλα ζωην, ινα δειξη και ετεροις τουτο δυναμενον παρασχειν.*

Rom. 8⁸⁶. *του Χριστου et του θεου* (9⁶⁶¹): *Και ουκ ειπε του θεου· οντως αδιαφορον αυτω και Χριστον και θεον ονομαζειν.*

Rom. 9³². (9⁶⁸⁶): *ουκ ειπε εξ εργαων αλλ' ως εξ εργαων νομου, δεικνυς οτι ουδε ταυτην εσχον την δικαιοσυνην.*

Rom. 11²¹. (9⁷¹⁹): *και ουκ ειπεν, ουδε σου φεισεται, αλλα μη πως ουδε σου φεισεται, υποτεμνομενος του λογου το φορτικον, και ποιων εναγωνιον ειναι τον πιστον.* His exemplis tantum non dicit se novisse utramque lectionem, cum causam afferat cur altera improbata alteram praeferat.

Rom. 12¹³. Lectio *χρειαις* certa est ex 10⁷⁴⁰: *Ουκ ειπε, παρεχετε αυτων ταις χρειαις, αλλα κοινωνειτε αυτων ταις χρειαις, δεικνυς οτι μειζονα λαμβανουσι η διδοασι. — Et μνειαις, ex* 11⁷²⁶: *και τι θαυμαστον, ει τοις ειτι ζωσι κοινωνων τις των αυτων αξιουται τοις αγωνιζομενοις, ωσπερ ον και τοις απελθουσι, τοις ηδη κειμενοις, τοις εστεφανωμενοις, τοις ουδενος δεομενοις, εστι κοινωνειν και μετα θανατον; Ακουε γαρ του Παυλου λεγοντος ταις μνειαις των αγιων κοινωνουντες.*

Rom. 13¹². In comm. 9⁷⁶³: *Οτε μεν γαρ περι της κακιας εφησεν, εργα ελεγεν· οτε δε περι της αρετης, ουκειτι εργα*

αλλ' οπλα, explicare videtur quamobrem hoc loco οπλα non εργα legendum sit.

1. Cor. 7³. Lectionem *την οφειλην* exhibet 10¹⁸⁶: *Τι δε εστι η οφειλομενη τιμη; . . . δια γαρ τουτο και οφειλην το πραγμα εκαλεσεν.*

Alteram scripturam *την οφειλομενην ευνοϊαν* confirmat 3²³⁹ (Vide supra p. 23).

1. Cor. 7³⁴. *μεμερισται και η γυνη και η παρ-θενος* quae praebent plerique Novi Test. codices, adhibet Chrysostomus 10¹⁹⁶: *ειπων γαρ "μεμερ. και η γυνη και η παρ-θενος" τουτο τεθεικε το διαφορον κ.τ.ε.* Sed quae leguntur 1⁴³²: *ου γαρ θελει αυτην (h. e. την χηραν) μεριζεσθαι αλλ' ολην ειναι των πνευματικων . . . και τα του κυριου μεριμναν,* spectant ad lectionem codicum Bvg al, και μεμερισται (divisus est). και η γυνη η αγαμος και η παρθενος μεριμνα.

1. Cor. 8¹¹. Nemo dubitare potest quin Chrysostomus lectionem vulgatam *επι τη ση γνωσει* noverit, aliam tamen accepit, *τη ση βρωσει*, quae suam ipsius interpretationem totius loci adiuvet (10²⁰⁶): *Ειτα ο μεν δεσποτης ο σος αποθανειν υπερ αυτου ου παρητησατο, ου δε και ουτως ουδενα αυτου ποιη λογον, ως μηδε τραπεζης εναγους αποσχεσθαι δι' αυτον. αλλ' εφς αυτον απολλυσθαι μετα την σωτηριαν την ουτω γενομενην, και το δη χαλεπωτατον, δια βρωμα. Ουδε γαρ ειπεν επι τη ση τελειοτητι, ουδε επι τη ση γνωσει, αλλ' επι τη ση βρωσει.*

1. Cor. 9²². *παντας — παντως τινας*, (10²²⁹): *πασι μεν γεγωνα παντα, ου παντας δε προσδοκων σωζειν, φησι, αλλ' ινα καν ολιγους σωσω . . . δια τουτο ειπε "παντως" οτι αναγκη πασα τον ουτω θερμως σπουδαζοντα και επιτυχειν.*

1. Cor. 10¹⁶. *ευλογιας — ευχαριστιας*, (10²⁴⁹): *ευλογιαν γαρ οταν ειπω, ευχαριστιαν λεγω.* Utramque lectionem novit et alteram pro explicatione alterius habet.

1. Cor. 12³¹. *κρειττονα — μειζονα: και ουκ ειπε, τα μειζονα, αλλα, τα κρειττονα, τουτεστι, τα χρησιμωτερα, τα συμφεροντα.* Hic causam affert cur alteram lectionem praeferat.

2. Cor. 1¹⁰. Lectionem κινδυνων novit sed θανατων approbat quia auxilium suppeditat doctrinae de resurrectione (10⁵⁰²): *Ουκ ειπεν εκ τοςουτων κινδυνων, ομου μεν δεικνυς το αφορητον των πειρασμων, ομου δε εκεινον, ονπερ εφην, πιστουμενος τον λογον* (sc. τον περι αναστασεως).

2. Cor. 1¹⁵. (10¹⁵⁸): *χαριν δε ενταυθα την χαραν λεγει.*

2. Cor. 2¹². *εις το ευαγγελιον, τουτεστι δια το ευαγγελιον.* His locis rursus affert alteram lectionem ad alteram explicandam.

2. Cor. 5³. *εκδυσαμενοι — ενδυσαμενοι.* (10⁵⁹⁴): *ει γε και ενδυσαμενοι* (sic cdd. omnes et edd.) *ου γυμνοι ευρηθησομεθα. Τουτεστι καν αποθωμεθα το σωμα, ου χωρις σωματος εκει παραστησομεθα, αλλα και μετα του αυτου αφθαρτου γενομενου. . . . τινες δε φασιν, ο και μαλιστα εγκριτεον· Ειπερ και ενδυσαμενοι, ου γυμνοι ευρηθησομεθα. Ινα γαρ μη απο της αναστασεως παντες θαρρωσι, φησι, “Ειγε και ενδυσαμενοι”, τουτεστιν, αφθαρσιαν και σωμα αφθαρτον λαβοντες, ου γυμνοι ευρηθησομεθα δοξης και ασφαλειας.* Hac ex explicatione manifestum est in initio εκδυσ. legendum esse pro ενδυσ. quamquam cdd. invitis, sed eis quae sequuntur alteram lectionem approbat quacum quidem consentiunt 2⁵¹¹ comm. et 2⁵¹⁴ et 5¹⁷⁵ et 10⁵⁹⁷.

2. Cor. 13³. *επει δοκ. ζητειτε* legitur 10^{140, 761}, id quod confirmat comm. (761): *ο δε λεγει τουτο εστι . . . επειδη βουλεσθε δοκιμαζειν ει εν εμοι ο Χριστος οικει και ευθυνας απαιτειτε . . . εισεσθε οτι.* Sed aliis locis habet aut η δοκιμην (4⁶⁷³ et 11⁵⁵³ et 1⁴¹⁵ Colb) aut, quod nihil aliud significat, *ει δοκιμην . . .*; (1⁴¹⁵ Mt.; 2^{886, 743}; 3²¹¹; 6⁵⁰²; 10¹²). Cf. comm. 2⁷⁴³: *και καθαπερ ο Παυλος εβοα λεγων, Ει δοκ . . . Χριστου; ουτω και ουτοι δυνανται βοαν και λεγειν Ει δοκιμην ζητειτε του εν ημιν αγωνισαμενου Χριστου;*

2. Cor. 13⁷. *ινα μη ημεις* legitur 10^{883, 761} (Fld.) sicut etiam comm. 767: *τουτεστιν ινα μη ουτως την δοκιμην επιδειξωμεθα της δυναμεως της εν ημιν, δια του κολαζειν υμας . . . αλλα τί; Ινα υμεις το καλον ποιητε. — ουχ ινα ημεις,* 2⁶⁶⁰ et 11^{656 a}. Cf. 9⁶⁸²: *Ει γαρ Παυλος ουχ ουτω βουλεται φαι-*

νεσθαι δυνατος· “Ου γαρ ινα ημεις δοκιμοι φανωμεν”, φησι, “αλλ’ ινα υμεις . . . ποιητε”· πολλω μαλλον ο θεος.

Eph. 2⁸. εξ ημων plane intellegitur ex 11⁸¹: τη χαριτι εστε σεσωμενοι, φησι, δια πιστεως. Ειτα ινα μη παλιν το αυτεξουσιον λυμηγηται, εθηκε και τα ημων· και παλιν αυτο ανειλε, και φησι· “και τουτο ουκ εξ ημων”. Ουδε η πιστις, φησιν, εξ ημων· ει γαρ μη ηλθεν, ει γαρ μη εκαλεσε, πως ηδυναμεθα πιστευσαι; Similiter legitur etiam 9²⁶¹.

εξ υμων confirmat comm. ad 10⁴: και γαρ τουτο αυτο το πιστει σωθηται, φησι, ουκ εξ υμων· ου γαρ προσηλθετε πρωτοι, αλλ’ εκληθητε. Ωστε ουδε το μικρον τουτο, υμετερον ολον. . . Δια τουτο και Εφεσιοις γραφων ελεγε χαριτι εστε σεσωμ. δια πιστ. και τουτο ουκ εξ υμων.

Eph. 5¹⁴. και επιφανσει σοι ο Χριστος, (11¹⁴⁷): Καθευδοντα και νεκρον, τον εν αμαρτιας φησι· . . . και ανεργητος εστιν ως ο καθευδων, και ουδεν ορα, ως εκεινος, αλλ’ ονειρωττει και φανταζεται. (το επιφανσει σοι ο Χρ. hic addiderim ex odd.² ap. Fld.) οι μεν “επιφανσεις” φασι “τον Χρ.” οι δε, “επιφανσει σοι ο Χρ.”· μαλλον δε τουτο εστι. Αποστηθι της αμαρτιας και δυνηση τον Χρ. ιδειν. Approbat igitur επιφανσει σοι ο Χρ.

Philipp. 1¹⁸. καταγγελλεται. Ουκ ειπε καταγγελλεσθω ως τινες οιονται, λεγοντες οτι τας αιρεσεις εισαγει, αλλα, “καταγγελλεται”. Πρωτον μεν γαρ ουκ ειπε, καταγγελλεσθω (sic legit Fld. ex cat.) ως νομοθετων, αλλα το συμβαινον απηγγειλε, δευτερον δε, ει και νομοθετων ελεγεν, ουδε ουτω τας αιρεσεις εισηγεν. Hic loco contra haereticos “μιαρους και αναισθητους” qui sibi hac ex scriptura “καταγγελλεσθω” ius praedicandi sine auctoritate ecclesiae vindicarent, demonstrare vult Chrys. potius καταγγελλεται legendum esse.

Philipp. 4¹⁹. (11³⁶²): πασαν χρεϊαν υμων η πασαν χαριν, η πασαν χαράν. Αλλ’ αν μεν η “πασαν χαριν” μη ταυτην μονον φησι, την επι γης ελεημοσυνην, αλλα παν κατορθωμα· αν δε “πασαν χρεϊαν”, οπερ οιμαι και μαλλον λεγεσθαι, τουτο εστιν ο δηλον βουλεται. . . .

Hoc loco vel tres scripturas novit ex quibus χρεϊαν aliis duabus praefert.

Colos. 2^{17, 18}. (11^{428 E}): *Οι μεν ουν τουτο στιζουσι, "το δε σωμα, Χριστου"· η δε αληθεια επι Χριστου γεγονεν· οι δε, "το σωμα Χριστου μηδεις υμας καταβραβεντω", τουτεστιν, επηραζεται.*

Hic duplicem interpungendi rationem novit.

Colos. 4⁸. *ινα γνω τα περι υμων και παρακλ. τας καρ. υμων. Ορα τι φησι. ουχ ινα υμεις τα εμα μαθητε αλλ' ινα εγω τα υμετερα· ουτως ουδαμον το αυτου τιθησι.*

Hoc loco alteram scripturam *ινα γνωτε τα περι ημων* non ignorare videtur, sed improbare quod apostoli caritatem ecclesiae non satis fortiter demonstret, sicut ex sequentibus intelligitur: *"Ον επειμψα προς υμας εις αυτο τουτο"*. *Ενταυθα την αγαπην δεικνυσι την πολλην, ει γε και δια τουτο αυτον απεσταλκε κ. τ. λ.*

Quod paullo infra dicit: *Και Εφεσιοις δε αυτον τουτον πεμπει και υπερ της αυτης αιτιας*, conicere licet eandem scripturam eum legisse Eph. 6²². Ubi autem hunc locum interpretatur lectionem vulgarem probat, quacum quidem consentit commentarius 11²⁰⁷: *Α μεν γαρ ην δογματων και παρακλησεως, ταυτα δια της επιστολης εδηλου· α δε απαγγελιας φιλης, ταυτα τω κομιζοντι την επιστολην επετρεπεν. Διο και επηγαγεν· "Ινα γνωτε τα περι ημων", τουτεστιν, ινα μαθητε. Videtur igitur scriptura ινα γνω τα περι υμων in Eph. 6²² non accipienda esse, sed errore memoriae factum esse ut duos locos et lectiones permisceret.*

2. Tim. 4¹. *"κατα την επιφανειαν αυτου και την βασιλειαν αυτου"*. *Κρινειν, ποτε; Εν τη επιφανεια αυτου τη μετα δοξης, τη μετα βασιλειας. Η τοιουνν τουτο λεγει, οτι ουχ ουτως ηξει, ως νυν· η οτι διαμαρτυρομαι σοι την επιφανειαν αυτου και την βασιλειαν.*

Hic habuit Chrysostomus et *κατα την επιφαν. et και την επιφαν.*

2. Tim. 4¹⁷. *Εκ πληροφορηθη, τουτεστι, πληρωθη* similiter atque ad 2. Cor. 1¹⁵ et 2¹² (vid. supra) conici potest utramque eum lectionem ante oculos habuisse.

His ex exemplis, ni fallor, colligendum est in Oriente saeculo quarto exeunte multis locis Novi Testamenti nullo modo

certam lectionem fuisse, sed variantes lectiones exstitisse non paucas.

Licebat igitur episcopo et doctori qualis erat Chrysostomus ex dubiis ipsi eligere, neque ullum vestigium percipimus auctoritatis certae et constitutae ad quam applicare se oporteat, sed sententia loci solus est discrepantiarum arbiter. Huc accedunt quae de scriptoribus ecclesiasticis monet Nestle (Einf. N. Test. p. 121). "Zu beachten ist bei denselben, dafs nicht jeder Schriftsteller die ganze Zeit seines Lebens hindurch, an allen Orten seiner Wirksamkeit dasselbe Bibelexemplar vor sich gehabt hat."

III.

Quae ratio intercedat inter Chrysostomum et alios testes.

1.

De Marcione.

Lectiones Marcionis quas hic comparandas posui sunt ex opere Zahnii¹⁾ sumptae. Praeterea alios testes praecipuos quos Tischendorf adhibet ad locos singulos adscripsi.

Rom. 2¹². *εννομως* pro *εννομω*, Chr. 9⁵⁰⁹ comm. et 4¹⁷⁸ cdd. (vide supra) et Marc.

2¹³. *του νομου* utroque loco Chr. Marc. KL al.

13⁹. Post *κλεψεις* om. Chrys. *ουκ επιθυμησεις* sicut Marc., sed contra ac plerique; idem unus ex omnibus addit tantummodo *ου ψευδομαρ*.

τουτω τω λογω hoc ord. Chr. Marc. ALP al d e f vg.

14¹⁰. *βηματι του Χριστου* Chr. Marc. Tert. N°LP al.

1. Cor. 1²⁸. *εξελεξ. ο θεος* om. Chr. Marc.

6²⁰. "*δοξασατε δη, αρατε τον θεον*", iterum "*δοξασωμεν δη τον θεον, αρωμεν τον θεον εν τω σωματι*" Chr. (vid. supra).

"Iam nunc quomodo honorabimus quomodo tollemus deum in corpore perituro" Tert. Marc. 5, 7.

Qua de re recte notavit Zahn (Gesch. d. K. II, 506) "Auch Chrys. scheint eine solche L. A." (scil. *δοξασατε, αρατε*) "ohne και zu kennen. Sie ist die Mutter des lat. Textes".

---

1) "Marcions Neues Testament". — Gesch. des neutest. Kanons II. Bd., 2. Hälfte, Leipzig 1892.

1. Cor. 10⁹. *εκπειρ. τον Χριστον* Chr. Marc. DEFGKL al.
 10¹⁹. *ειδωλον τι εστι, tum ειδωλοθ. τι εστι* hoc ord. Chr. KL al. Item Marc. nisi quod *ιεροθυτον* pro *ειδωλον* ponit.

12²⁴. *υστερουντι* Chr. Marc. $\aleph^{\circ}$ DEFGKL al.

14¹⁹. *θελω πεντε λογους εν εκκλ.* hoc ord. Chr. Marc.,
 — *δια του νοος* Chr. KL d e al. unde plane neque ex lectione *νοι* deductum est id quod Marcio habet, *δια τον νομον*. (Cf. Zahn Gesch. d. K. II, 511).

14²¹. *ετεροις pro ετερων* Chr. Marc. DEFGKLP al.

14³⁴. *επιτετραπται* Chr. Marc. K al. (-*τρεπται* L).

15⁴. *τη τριτη ημερα* hoc ord. Chr. Marc. al.

15⁶⁰. *ου κληρονομησουσιν* Chr. Marc. FG f g cop.

2. Cor. 4⁶. *λαμψαι* Chr. Marc. al.

ελαμψεν sine ος Chr. Marc. DFG d e f g al.

4¹⁰. *φανερω. εν τω σωμ. ημων* hoc ord. Chr.

Manifestatur in corpore nostro Tert. ^{Marc.}

5³. *εκδυσαμενοι* Chr. Marc. DFG al.

Gal. 2¹. *παλιν* om. Chr. Marc.

5³. *πληρωσαι pro ποιησαι* Chr. Marc. al.

Ephes. 2¹⁹. *αλλα συμ(ν)πολ.* (*εστε* omisso) Chr. Marc. D^oEKLP.

3⁸. *τον ανεξιχ. πλουτον* Chr. Marc. $\aleph^{\circ}$ D^oEKLP.

εν τοις εθνεσιν Chr. Marc. DEFGKL al.

3⁹. *φωτισαι παντας* Chr. Marc. $\aleph^{\circ}$ BCDFGKLP al.

4⁶. *πασιν ημιν* Chr. Marc. DEFGKL al.

4²⁶. *τω παροργ.* Chr. Marc. $\aleph^{\circ}$ DFGKLP al.

5²⁸. *ο αγαπων . . . αγαπα* om. Chr., quae eadem Marcio et Latini nonnulli confusa exhibent. Quae confusio quomodo orta sit exposuit Zahnus (Gesch. d. K. II, 523).

Philipp. 1¹⁴. *του θεου* om. Chr. D^oK al.

“Audentius sermonem enuntiant”, Tert. ^{Marc.} 5. 20.

1. Thess. 2¹⁵. *τους ιδιους προφητ.* Chr. D^b^oEKL al. Cf. Tert. ^{Marc.}: et prophetas suos, licet suos adiectio sit haeretici. Unde colligit Zahnus Marcionem *προφητας αυτων* scripsisse, qua de re haec monet (Gesch. d. K. II, 521). “Es wird ein zu-

fälliges(?) Zusammentreffen sein, daß der antiochenisch-syrische Text ähnlich *τους ιδιους προφητ.* hat. Hätte Marcion, welcher durchweg einen abendländischen Text zu Grunde gelegt hat, und sich sehr selten mit der antiochenischen Recension berührt, wirklich *ιδιους* geschrieben, so würde Tert. wohl anders übersetzt, und in Bezug auf das vor *προφητας* eingeschobene Attribut kaum von *adiectio* gesprochen haben."

At rectius, meo iudicio, dicit Nestle (Einführ. N. T. p. 253). "Mir will scheinen, *ιδιος* ersetze so oft das Pronomen ohne besondern Nachdruck, daß Tertullian für *τους ιδ. προφ.* nicht notwendig *suos prophetas* oder irgendwie anders als *prophetas suos* schreiben mußte."

Haec exempla et vi et numero sufficiunt ut videas Chrysostomum et Marcionem haud raro inter se consentire et multas lectiones adhibere plane ex eodem fonte derivatas, quod eo notis gravius videri debet quod tam exigua Marcionis Apostolici pars servata sit. Neque obstat huic opinioni quod hic illic velut 1. Cor. 6²⁰ et 2. Cor. 5⁹ (quos locos supra notavi) Chrysostomus non lectionem Marcionis sed aliam approbat, neque enim his minus quam iis quas praetulit lectionibus efficitur Chrysostomum has scripturas antiquissimas novisse. Quod utile erit monere cum postea ad tractandos locos pervenerimus quibus hic et alii testes discrepant.

Nec rem aliter in Tertulliano se habere haec exempla monstrant quae ex opere Rönshii¹⁾ infra adscripti, — quare fit ut Zahnus optimo iure dicat, (Theol. Lbl. 1899 Sp. 180) "daß nämlich vieles und wichtiges, was man als nur abendländischen Text mit Achselzucken zu betrachten pflegte, auch im Orient und zwar nicht nur bei den Syrern, sondern auch bei den Alexandrinern lange Zeit herrschend gewesen ist und erst durch die nach der Zeit des Origenes entstandenen officiellen Textrecensionen außer Kurs gesetzt worden ist".

1) Hermann Rönsh, Das neue Test. Tertullians. Leipzig 1871.

De Tertulliano.

- Rom. 6¹⁰. *τω θεω ζη* hoc ord. Chr.
 "deo vivit" *Pudic.* 17.
- 6¹⁸. *τω θεω* altero loco om. Chr.
 "et membra vestra arma iustitiae" *Res. Car.* 47.
- 14¹⁰. *βηματι του Χρ.* Chr. Marc. al.
 "apud Christi tribunal" *Praescr.* 44.
- 14¹⁸. *εν τουτοις* Chr. al.
 "qui in istis servit" *Istun.* 15.
1. Cor. 2¹⁴. *του θεου* om. Chr. al.
 "quae sunt spiritus" *Marc.* 2. 2.
- 6²⁰. *δοξασατε δη, αρατε τον θεον* Chr.
 "Glorificate et tollite dominum in corpore vestro"
Pudic. 16.
- 7¹³. *αυτον pro τον ανδρα* Chr. al.
 "ne dimittat eum" *Uxor* 2. 2.
- 11¹⁴. *υμας διδασκει* hoc ord. Chr.
 "vos, inquit, docet" *Coron.* 6.
- 15⁴⁸. *οιος ο επουρ.* sine και Chr.
 "qualis caelestis" *Res. Car.* 10⁹¹⁰.
- 15⁴⁹. *καθως εφορ.* sine και Chr.
 "sicut portavimus" *Res. Car.* 49⁹¹¹.
2. Cor. 4¹⁰. *φανερωθη. εν τω σωμ.* hoc ord. Chr.
 "manifestetur in corpore nostro" *Res. Car.* 44.
- 4¹⁴. *ο εγειρας Ιησουν* Chr.
 "qui suscitavit Iesum" *Res. Car.* 44.
- 6¹⁶. *η τις pro τις δε* Chr.
 "aut quis consensus templo dei" *Pudic.* 15.
- Gal. 5⁷. *ετρεχετε καλως, τις υμας ενεκοψεν* (sine
αληθ. μη πειθασθαι) Chr.
 "Iam bene currebatis, qui vos impediit" *Praescr.* 27.
- Ephes. 4³⁰. *του θεου* om. Chr. al.
 "spiritum sanctum" *Mart.* 1.
 Sed "spiritum dei sanctum" *Res. Car.* 45.

1. Thess. 5¹. *γραφ. υμιν* hoc ord. Chr.

“scribendi vobis” Res. Car. 24.

1. Tim. 2¹. *ανθρωπων* om. Chr.

“orando pro omnibus, etiam pro inimicis nostris”
Orat. 8.

3.

De Codicibus uncialibus litteris scriptis.

Ut accuratius appareat quae ratio intercedat inter Chrysostomum et codices unciales ex parva, ne longum fiat, ad Galatas Epistola variantes lectiones infra adscribam. Sed cum certa tantum exempla proferre velim, non protuli nisi quae aut in commentario tractantur, aut identidem in scriptis citantur. Neglexi etiam discrepantias litterarum ut *ειδον* pro *ιδον* 1¹⁹ et crasin ut *καμοι* pro *και εμοι* etc. de quibus nil pro certo affirmari potest.

Gal. 1¹. *ανθρωπων* pro *ανθρωπου*¹⁾ 61 al.

1⁴. *υπερ* pro *περι* N^cB 17, 67 al.

του ενεστω. αιωνος hoc ord. N^cDEFGHKLP.

1⁵. *των αιωνων* om. 76, 108, 109 d^{scr}.

1⁷. *ανατρεψαι* pro *μεταστρεψαι* Chr. solus.

1⁹. *προειρηκα* N^{*} 3, 33, 35, 67*, 108* al.

1¹⁰. *ει γαρ* D^bcKLP.

1¹⁷. *ανηλθον* NAKLP.

1¹⁸. *πετρον* N^cDFGKLP.

1²². *ταις εν Χρ.* om. Chr. solus.

2¹. *παλιν* om. Marc. Ir. Ambr. Copt.

2⁶. *ο θεος* NAP.

2¹¹. *πετρος* DEFGKL.

2¹⁴. *πετρω* DEFGKLP.

εθνικως ζης hoc ord. D^{sr}E^{sr}KL.

τι pro *πως* KL.

2¹⁶. *ειδοτες* sine *δε* AD^cKP syr.

ει μη pro *εαν μη* Chr. solus.

---

1) Omnibus locis annumerandus est Chrysostomus.

- 2²⁰. του υιου του Θεου κACD^bcEKLP.
 3¹. εβασκαυεν sine additam. κABD^a*FG.
 εν υμιν DEFGKLP.
 3⁸. εν σοι ευλογ. hoc ord. 76, 115.
 3¹⁴. εν Χρισ. Ιησ. om. Chr. solus.
 3¹⁷. τριακοντα ετη hoc ord. κABCDEFPG.
 3²³. συγκεκλεισμενοι CD^aEKL.
 4⁸. μη φυσει hoc ord. D^bFGKL.
 4¹⁴. πειρ. μου τον D^a*EKLP.
 4¹⁵. αν εδωκατε κ^cD^aEKLP.
 4¹⁸. το ζηλουσθαι DEFGKLP.
 4¹⁹. αχρις pro μεχρι κ^cACDEFPGKLP.
 4²¹. ακουετε κABC KLP.
 4²⁶. το (γαρ ut videtur) Λγαρ ABDEKLP.
 4²⁶. ημων sine παντων κ^a*BCDEFG.
 4²⁸. ημεις εσμεν κACD^cEKLP.
 5¹. εξηγορασε pro ηλευθερωσε Chr. syr^p.
 στηκετε sine ουν DEKL.
 5³. πληρωσαι 61, 76, 80, 115 al.
 5⁷. αληθ. μη πειθεσθαι om. Chr.
 5¹⁴. πληρουται DEFGKLP.
 5¹⁷. ταυτα δε κ^cACD^cKLP.
 5¹⁹. Add. μοιχεια κ^cDEFGKL.
 5²¹. Add. φονοι ACDEFPGKLP.
 5²⁴. Ιησου om. DEFGKL.
 6⁸. εκ της σαρκος αυτου DEF^a*G.
 6¹⁴. καυχασθαι κBCD^cEFGLP.
 6¹⁵. ισχυει κ^cD^cKLP.

Ex his sex et quadraginta exemplis undecim omnino carent testimonio codicum uncialium. In reliquis quinque et triginta, congruit Chrys. aut cum K aut cum L vices octies et cum ambobus vices¹ sexies. Plerumque etiam codex P cum illis facit.

Cum codice D congruit Chrysostomus duodevices, cum FG decies septies, cum κ decies, cum B septies, cum κ^c octies, at dissentit bis, cum D aut ^b aut ^c, et plerumque, cum ambobus, undecies, at dissentit semel.

Quomodo testes inter se consentiant aut differant de lectione *Κηφας* pro *Πετρος* hac in epistola proposuit Nestle (Einf. N. T. p. 250), neque alienum erit addere Chrysostomum omnibus locis cum KL consentire.

Reliquis epistolis diligenter pervestigatis fere idem atque in epistola ad Galatas repperi. Unde sequitur:

1. Chrysostomum saepenumero lectiones suas ac proprias adhibere;

2. lectiones non paucas praebere quas alii testes antiquissimi tradant, quaeque saepe ei communes sint cum codicibus qui occidentales vocentur;

3. multas variantes lectiones quas codices N^e et D^{b^c} suppeditent quasque in cdd. posterioris temporis KL legimus ei iam notas fuisse et approbatas.

IV.

De lectionibus quibusdam peculiaribus.

Restat ut in fine opusculi lectiones proprias quas Chrysostomus vel solus exhibet vel cum perpaucis testibus communes habet colligam et de nonnullis eorum breviter disseram.

Rom. 1) 1²¹. *η ευχαριστησαν* om.

1³⁰. *υπερηφανους* om.

1³¹. *ασυνετους* om.

2²⁶. *οταν* pro *εαν*.

μετατραπησεται pro *λογισθησεται*. Certe congruit *μετατρα*. melius quam *λογισθη*. cum *γεγονεν* in v. 25, id quod monet Chrysos. (vide supra) cum utroque loco de re gesta agatur non de re imputanda. Praeterea facilius intellegitur *λογισθη*. emendatum fuisse ex Rom. 4^{3, 5} et alibi quam contra.

3⁸. *ει μη* pro *και μη*.

Hic videtur Chrysostomus intellegere apostolum iam a versu 8 ineunte suam ipsius sententiam proferre et contra adversarii excusationem in v. 7 sic respondere, tanquam dicat, "immo vero iudicaberis nisi vera sunt quae detrectatores nostri nobis obiciunt". Quae cum satis absurda sine argumento appareant sequitur etiam absurda esse quae opponat adversarius.

Haec ex comm. ad h. l. adscribam: *Αν γαρ μη κολαζονται, φησι, τοιαυτα ποιουντες αναγκη τον βλασφημον εκεινον περιφερεισθαι λογον, το ποιησωμεν τα κακα ινα ελθη τα αγαθα. Ει δε τουτο ασεβες, και οι λεγοντες αυτο δικην δωσουσι, τουτο*

---

1) Profiteor me in hac maxime epistola scholis Fr. Blassii multum debere.

γαρ εδηλωσεν ειπων, "ων το κριμα ενδικον εστιν", ευδηλων ουι κολαζονται. *Ει γαρ οι λεγοντες τιμωριας αξιοι, πολλω μαλλον οι πρασσοντες.*

3²². *δια της πιστεως* verbis *Ιησ. Χρισ.* omissis.

3²⁵. *δια πιστεως* om.

4¹. *ευρηκεναι* om. Chr. B 47*.

4¹¹. *εις το γενεσθαι* pro *εις το ειναι*. (Cf. v. 18.)

5¹². *εισηλ. ο θανατος* hoc ord.

6¹. *ερουμεν* bene omittit Chrys. quod hoc loco minime aptum est. Hic enim non quaeritur quid dicendum, sed quid agendum sit. Similis est v. 15 ubi item *τι ουν* sine *ερουμεν* legitur. Non similes sunt reliqui loci, e. g. Rom. 7⁷ et 9¹⁴ ubi quaestio explicanda infertur.

6³. *εις Χρισ. εβαπ.* hoc ord.

Ιησουν bene om. Chr. cum B al.

6¹⁰. *τω θεω ζη*, sicut Tert. "deo vivit", qui ordo congruit cum superioribus *τη αμαρτια απεθανεν*. Similiter, 13⁶, videtur series verborum *θεου γαρ εισιν λειτουργοι* praeferenda vulgatae quod in principio collocatum *θεου* maiorem gravitatem habet.

7²³. *εν τοις μελεσιν* priore loco om.

9⁵. De hoc loco vexatissimo paullo uberius videtur tractandum.

In textu ⁴⁶⁸ legitur *ο ων επι παντων θεος κ. τ. λ.* Sed paullo post in comm. omittit *επι παντων θεος* et habet solum *ος εστιν ευλογητος εις τους αιωνας, αμην· την υπερ παντων ευχαριστιαν αναφερων αυτος τω μονογενει του θεου.*

His verbis sine dubio doxologiam refert ad Christum non ad Deum. Quaerendum est utrum verba *ο ων επι παντων θεος* ante oculos habuerit, an non.

Ex commentario solo efficitur eum non novisse et 9⁷²⁴ quoque ubi locus laudatur omittit alter codex Mosc. verbum *θεος* et codex alius ap. Fld. hoc ordine habet, *ο ων ευλογητος ο επι παντων θεος εις τους αιωνας*, id quod redolet correctoris additamentum. Aliis sex locis ubi hunc versum laudat legitur scriptura vulgata: 1⁵⁶⁸, 6⁹¹, 5⁴⁷¹, 6⁵⁰⁸, 8²²⁰, 10²⁰².

Verba deum et Christum pro synonymis habere Chrysostomum saepe in eius libris apparet, scil. 9⁴⁷⁷ E: *ουτως αδιαφορον και πατρος και υιου λεγειν*, et planissime, 11⁸²⁴ in comm. ad Titum 2¹⁸: *Που εισιν οι του πατρος ελαττονα τον υιον λεγοντες; του μεγαλου, φησι, Θεου και σωτηρος*, et p. 271: *Ακουε γαρ Παυλου λεγοντος, Προσδεχομενοι την μακαριαν ελπιδα και επιφανειαν της δοξης του μεγαλου Θεου . . . Αρα ονν μη περι του πατρος ειρηται; Ουδαμως· η γαρ επαγωγη ονκ αφησι, λεγουσα . . . του μεγαλου Θεου και σωτηρος ημων Ιησου Χρ. Ιδου και ο υιος μεγας.*

Haec sufficiant ad comprobandum Chrysostomum putavisse Filium quoque a Paulo sicut Patrem Deum appellari. Non est igitur cur putemus eum verba ista ponere non potuisse. Posuitne autem hoc loco?

Legimus 1⁵⁹¹ haec: *Καθαπερ ονν ηρουσατε κυριον τον πατερα καλουμενον, φερε, δειξωμεν υμιν και τον υιον λεγομενον Θεον.* Ad quod confirmandum affert primum ex Isaia et Psalmis locos, deinde quae sequuntur: *Ο Παυλος δε, Εξων ο Χριστος, το κατα σαρκα, φησιν, ο ων επι παντων Θεος ευλογητος εις τους αιωνας.* Postea citat Eph. 5⁵ et Titum 2¹⁸ et Joan Evang. 1¹.

In eandem sententiam loquitur 10²⁰² in comm. ad 1. Cor. 8⁶: *Ον τοινν ουδε τα ονοματα ως αποκεκληρωμενα διειλε, τω μην υιω το κυριος, τω δε πατρι το Θεος προσνεμων. Οϊδε γαρ αυτα και εναλλαττειν η γραφη πολλακις, ως οταν λεγη “Ειπεν ο κυριος τω κυριω μου”· και παλιν “Δια τουτο εχρισε σε ο Θεος, ο Θεος σου”· και, “Εξων ο Χριστος το κατα σαρκα, ο ων επι παντων Θεος” και πολλαχου αν ιδοις ταυτα μεταβαινοντα τα ονοματα.*

Neque est negligendum Chrysostomum in priore loco ad fulciendam sententiam suam quater Novum Testamentum citavisse cum hic unum solum locum ex Novo Testamento afferat vel, si putemus hunc interpolatum esse, nullum omnino, quod maxime mirum esset.

Quater praeterea ut supra diximus, verba de quibus scribimus laudantur.

Perdifficile est igitur credere omnes hoc locos interpolatos esse.

Nihilominus ista verba in commentario ad hunc locum eum omisisse et solum *ως εστιν ευλογητος εις τους αιωνας* scripsisse valde mirum videtur. Meminerimus tamen multas partes parvas praesertim in prima huius epistolae parte, ut supra identidem commemoratum est, ab auctore nostro neglectas esse, cum id non spectaret ut in tempus praesens de iis disserteret, quarum tamen plurimae in aliis scriptis atque interdum saepius inveniuntur. Fieri quoque potuit ut Rom. 1²⁵ animo eius obversaretur ubi eadem verba *ως εστιν ευλογητος εις τους αιωνας* leguntur.

9²⁵. *Ωσει λεγει.* (Cf. Aug. "sicut Osee dicit".) Quod B *εν* omittit, ad eandem lectionem spectare videtur.

9³³. *επ' αυτον* pro *επ' αυτω*.

10⁵. *την εκ του νομου δικαιοσ.* hoc ord.

11⁸. *εως της σημ. ημερ.* omittit Chrysostomus.

11¹⁷. *εν αυτοις* suo iure omittit quod ineptum additamentum esse videtur.

11²⁰. *ενεκεντρισθης* pro *εστηκας* est fortasse ex *ενκεντρισθω* v. 19 petitum, quod verbum opponere videtur vocabulo *εξεκλασθσαν* (*εξεκλασθ.* enim legit Chrys. ut $\aleph$ AC al. pro *εκλασθ.*, quam lectionem commendat Blass ex odd. BD* al.) neque probandam esse lectionem reor *ενεκεντρισθης* praesertim' cum lectio vulgata congruat optime cum Paulina cogitandi ratione. (Cf. 2. Cor. 1²⁴, et Gal. 5¹.)

12². *και* ante *μη* om. sicut 47^{txt.} 67** guelph go (item cd. Ath. a von der Goltz inventus).¹⁾

13⁶. *Θεου γαρ εισι λειτ. εις. τουτο αυτο* hoc ord. (Vid. supra 6¹⁰).

13⁹. *ου κλεψεις, ου ψευδομ.* (omisso *ουκ επιθυμησεις.*)

13¹³. *μη ερισι και ζηλοις.*

13¹⁴. Addit *ημων* post *κυριον*.

16¹. *διακονον ουσαν* (*και* om.) hoc ord.

1) Cf. Lic. Ed. von der Goltz, "Eine textkritische Arbeit des zehnten Jahrhunderts", p. 33. (Texte u. Untersuchungen) N. F. II. 4.

16⁸. συλλειτουργους pro συνεργους. (Vide supra.)

16⁸ } εν κυριω om.
16²² }

1. Cor. 1²⁶. εξελεξατο ο θεος om. Chr. sicut Marc.

2¹⁴. του θεου om. Chr. et al.

3¹². δε om.

4⁷. τι γαρ pro τι δε.

4¹⁵. πολλους pro μυριους.

5¹⁰. τοις ante πλεονεκταις om.

6⁵. μεταξυ pro ανα μεσον.

6⁹. η om.

6¹⁵. Ante Χριστου priore loco praemittit του.

7¹⁴. αρα om.

7³⁰. Addit εν κτησεσιν post οι χαιροντες.

7³⁷. εξουσ. δε εχων.

8⁵. Addit ουν post ωσπερ.

8⁹. τοις ασθενουσι των αδελφων pro τοις ασθενουσι.

8¹¹. βρωσει pro γνωσει.

9¹². Ante μαλλον praemittit πολλω.

10¹⁴. αδελφοι pro αγαπητοι.

10¹⁷. εσμεν οι πολλοι hoc ord.

10¹⁹. Ab initio τι ουν φημι; ουχ οτι ειδωλον τι εστιν, η οτι...

οτι ειδωλον tum οτι ειδωλοθυτον hoc ord. habent

KL syr^{utr.} go al.

Lectionem ουχ οτι ειδωλον τι εστι (vel εστι τι) verbis tamen οτι ειδωλοθυτον praemissis praebent etiam DEFGdefg Amb. Item Tert. (v. Tischdf.) nihil habuisse videtur nisi ουχ οτι ειδωλον τι εστι quae quidem possis suspicari sic a Paulo scripta esse. (Cf. quae ex comm. Chrysostomi supra p. 28 exscripsi.) Tum ab alio aliquo additis verbis η οτι ειδωλοθυτον τι εστι facile intellegetur quo modo diversa quae codices exhibent et scriptura et ordo effici potuerint.

10²⁶. δια την συνειδησιν om. (Fortasse ex v. 27 petitum).

11⁶. ει δε pro ει γαρ.

11⁹. ο ανηρ et η γυνη. (Similiter Eph. 5²⁸ habet Chrys. ο ανηρ.)

11¹⁴. υμας διδασκει hoc ord.

11²¹. εν τω φαγειν omittere videtur.

12⁸. εν ante πνευ. θεου om.

14¹⁴. προσευξωμαι τη γλωττη.

14¹⁹. θελω πεντε λογους εν εκκλη. hoc ord. Chr., velut Marc.

14²⁷. Add. δε post ειτε.

14³⁷. Add. γαρ post ει et habet γινωσκετω pro επι-γινωσκετω (velut B) et addit ταυτα.

15¹⁵. κατα αυτου pro κατα του θεου. Cf. Tert. ros. car. 48 "qui testimonium dixerimus" sine additamento.

15²¹. η αναστασις των νεκρων. Similis est v. 42.

15³⁷. των τοιουτων pro των λοιπων. Cf. Tert. ros. car. 52²²⁸: "Si forte frumenti aut alicuius eiusmodi", et Tert. Marc. 5¹⁰ "Si ponit exempla grani tritici vel alicuius eiusmodi".

15⁴⁸. και ante οιοσ bene om. Chrys. velut Tert. ros. car. 10²²⁰: "qualis caelestis". Item in versu sequenti

15⁴⁹. και ante καθως om. Chrys. ut Tert. ros. car. 10²¹⁰ et Marc. 5²⁰ "sicut portavimus": item Or. Cyp. Ir.

16¹². μετα των αδελφων plane om. quod facile ex versu antecedente huc traduci potuit.

2. Cor. 1¹⁰. και ρυεται om. cum AD* d e syr^{sch.} — τηλικ. θανατων cum d e syr^{utr.} go Or (cf. von der Goltz "Textkrit. Arbeit" p. 69). Thdrt. Hier. Ambrst.

1¹². Post ειλικρινεια om. του θεου ut syr^{p. txt.} Thdrt. Ambrst.

1¹³. και επιγινωσκετε, καθως και επεγνωτε ημας απο μερους, ελπιζω δε οτι και εως τελους επιγινωσσεθε. Qui ordo verborum nescio an praefendus sit cum sententia ελπιζω δε . . . εως τελους non nisi ad vocem ημας referri possit.

1¹⁹. Χρισ. Ιησ. om.

2¹. τουτο om.

2¹⁰. και γαρ εγω, ει τι κεχαρισμαι, δι' υμας, habet Chrys. in comm.

ο κεχαρισμαι quod in codicibus varie scribitur et vario ordine ponitur bene omittit. Ortum est fortasse vel inde quod primo κεχαρισμαι solum additum est in apodosi, vel quod altera lectio ο κεχαρισμαι pro ει κεχαρ. ex margine in textum recepta est.

3². και αναγινωσκομενη et ανθρωπων videtur omittere.

4¹. εχοντες ουν pro δια τουτο εχοντες.

4². ενωπιον του θεου om.

4¹⁰. φανερωθη εν τω σωματι hoc ord., cum A vg^{clb} Cop. Tert.

4¹¹. και γαρ pro αει γαρ. (Marc. ημεις γαρ; FG al. ει γαρ.)

Cf. 2. Cor. 13⁴ (και γαρ ημεις), ubi apostolus eandem argumentationem et sententiam exposuit. Praeterea perraro vel potius semel (2. Cor. 6¹⁰), excepto hexametro citato Tit. 1¹², αει a Paulo adhibetur.

4¹⁴. ειδοτες bene omittit Chrys. cum πιστευομεν οτι . . . εγερει rectius dici videatur atque cum Pauli ratione dicendi consentiat. (Cf. Rom. 6⁸ et 10⁹). Nec difficile fieri potuit ut illud ειδοτες propter id quod interponitur adderetur.

εχειρας Ιησουν praebet Chrys velut cdd. 17, 73. Item Athos cd. (Vide "Textkr. Arbeit" p. 103). Similiter τον Ιησουν B r. vg. Arm. Tert. ^{res. car. 44} "qui suscitavit Jesum".

5⁸. μαλλον om.

5¹². υμιν post συνιστανομεν omittit Chrys., quod hic non magis necessarium est quam 6⁴ et 3¹.

ινα εχητε κανχασθαι, nisi vero κανχασθαι Chrysostomo potius quam Paulo tribuendum est. (Vide supra.)

5¹⁵. κριναντες τουτο et και υπερ παντ. απεθανε om.

6¹⁶. η τις pro τις δε, item Tert. ^{Pudic. 15} "Aut qui consensus templo dei" . . .

6¹⁸. παντοκρατωρ om.

7⁶. ο θεος om.

7⁸. Ab initio *ωστε* pro *οτι*, verbis *ωστε με μαλλον χαρηται* v. 7 exeunte omissis, quod si bene consideraverimus quae sit sententia loci rectius dici videbitur, quoniam *ωστε . . . ου μεταμελομαι* optime verba *τον υμων ζηλον* sequitur, nec facile intellegatur quae ratio intercedat inter *ωστε χαρηται* et *οτι μεταμελομαι*. Praeterea series vocum *ωστε . . . χαρηται* v. 7 et *νν χαιρω*, v. 9 et *μαλλον εχαρημεν* v. 13 nemini, nisi fallor, placebit.

8⁷. *ως* (pro *ωσπερ*) . . . *περισσευητε*.

8¹⁰. *προς το υμων συμφερον* pro *τουτο γαρ υμιν συμφερει*.

8¹¹. *επετελεσατο* pro *επιτελεσατε*. | *εκ του θελειν* pro *του θελειν*. | *ποιησαι* pro *επιτελεσαι*.

8²². *πεποιθ. πολλ. τη εις υμας* om.

9³. *το υπερ υμων* om. Chrys. cum F^{sr} G g 45.

9⁷. *μηδε* pro *η*.

9¹³. *του Χριστου* om. et add. *της* post *κοινωνιας*.

9¹⁴. *επιποθ. υμας ιδειν*, ut n^o Ambrst.

10⁴. *της στρατειας* om.

10⁸. *υμων* post *καθαιρεσιν* bene omittit Chrys. cum *οικοδομην* et *καθαιρεσιν* hic in commune dici videantur nec ad Corinthios solos pertinere.

10¹¹. *τω λογω* iure fortasse omittit Chrysos. cum *δι' επιστολων αποντες* etiam sine *τω λογω* optime opponatur vocibus *παροντες τω εργω* anteceditaque oppositio inter *λογος* et *επιστολαι*.

10¹⁴. *ου γαρ μη ως εφικομενοι* praebet txt.

Lectionem *εφικομενοι*, hoc tamen ordine, *ου γαρ ως μη εφικ. probat comm.: ουχ απλως παρεγενομεθα, αλλα κατηγγειλामεν, εκηρυξαμεν, επεισαμεν, κατωρθωσαμεν. Εικος γαρ εκεινους (scil. τους ψευδαποστολους) και απλως παραγινομενους τοις των αποστολων μαθηταις, εαντοις το παν λογιζεσθαι, εκ της ψιλης επιδημιας. Αλλ' ουχ ημεις ουτως· ουδ' αν εχοι τις ειπειν, οτι ουκ ισχυσαμεν μεχρις υμων ελθειν, και τω λογω μονον εκτεινομεν την μεχρις υμων καχησιν· και γαρ και υμιν τον λογον εκηρυξαμεν.*

Fortasse primum scriptum est *ως γαρ μη* (ut B. 114. 116) *εφικομενοι εαυτους*, ut esset enuntiatum interrogativum, tum, *ου* praemisso, enuntiatum declarativum factum, inverso *ως* modo post *μη*, ut Chrysostomus habet, modo post *γαρ*, ut plerique.

11⁷. *οτι δωρεαν . . . ευηγγ. υμιν om.*

11¹⁰. Addit *μου* post *καυχησις* et omittit *εις εμε*.

11³¹. *ο ων ευλογητος εις τους αιωνας om.*

11³². *εν Δαμασκω om.*

Casu accidisse ut Chrysos. haec verba saepius omiserit negaverim, quae supervacua fiunt additis illis *την πολιν Δαμασκηων*.

12². *εν Χριστω* quoque nescio an bene omittat Chrysostomus.

12⁵. *ει μη εν ταις ασθενειαις* omittit, quae facile ex v. 9 huc traduci potuerunt.

12⁶. *εαν δε και θελησω*. congruit bene cum Pauli scribendi ratione. Cf. 1. Cor. 7^{11, 28} ; Gal. 6¹ ; 2. Tim. 2⁵.

12⁹. *μαλλον om.*

12¹⁶. *αυτος εγω*, quod non est minus idoneum hic quam ad v. 13 et 2. Cor. 10¹.

13⁴. *και γαρ ημεις ει*, et semel *σωζομεθα συν αυτω* pro *ζησομεθα εν αυτω*.

Gal. 1¹. *ουδε δι' ανθρωπων*.

1⁵. *των αιωνων om.*

17. *ανατρεψαι* pro *μεταστρεψαι*, illud quod fortius est et conatibus adversariorum accuratius respondet qui, ut Paulo videntur, evangelium Christi potius delere quam commutare volunt. Nam id quod praedicant isti ne appellari quidem potest evangelium (vide versum ineuntem) ne dicam Christi evangelium.

1²². *ταις εν Χριστω* omittit, quod cum minus necessarium est tum facile adici potuit.

2¹. *παλιν om.*; item Marcion (v. Zahn, Gesch. d. K. II, 497) Iren. Amb. copt.

2⁹. Add. *Χριστου* (vel *θεου*) post *χαριν*.

2¹⁶. *ει μη* pro *εαν μη*.

3⁸. *εν σοι ευλογη*. hoc. ord.

3¹⁴. εν Χρισ. Ιησ. omittit et ponit λαβωσιν pro λαβωμεν.

4³. δεδουλωμενοι om.

4²⁸. κατ' επαγγελιαν pro δια (της) επαγγελιας.

5¹. εξηγορασε pro ηλευθερωσεν quod Chr. ut syr^p. habet convenit optime cum sententia saepe in hac epistola expressa: 3¹⁸, 4⁵, (2²⁰ αγορασαντος(?)), et imprimis cum 1. Cor. 7²⁸.

— υμας pro ημας habet Chr.

5⁵. δια πιστεωσ εν πνευμ. pro πνευματι εκ πιστεωσ.

5⁷. αληθεια μη πειθεσθαι om. (Vide supra p. 47.)

5²⁵. ζωμεν ουν (εν) πνευματι και πνευματι στοιχωμεν.

Ephes. 1⁴. Addit και post καθωσ.

4²². Addit αυτου post απατης.

4³⁰. του θεου omittit Chrys., ut 2, 49, Aeth. al.

του θεου coniunctum cum πνευμα αγιον non alibi in Novo Test. invenitur.

5⁸. Addit τοιυνν post τενα.

5²⁸. ο Χρισ. της εκκλησιας, omisso κεφαλη. (Vide supra.)

5²⁷. Ponit αυτην pro αυτος et omittit, ut videtur, την εκκλησιαν.

5²⁸. ο αγαπων . . . αγαπα om.

Philipp. 1¹⁴. τον λογον sine του θεου ut D°K**Lal.

1²⁷. και μια ψυχη.

4³. συναντιλαμβανου pro συνλαμβανου quod Rom. 8²⁶ et in Septuaginta ter: (Ex. 18²², Num. 11¹⁷, Psm. 88²²) legitur, alibi tamen admodum raro, verisimilius est a Paulo scriptum quam a Chrysostomo inventum esse.

Coloss. 1¹². τω θεω pro τω πατρι.

1. Thess. 1⁶. μιμηται εγεν. του κυρ. pro μιμηται ημων εγεν. και του κυρ.

4⁶. αυτου post αδελφου om.

4¹⁴. ο θεος και pro και ο θεος; item B, syr^p.

5¹. γραφ. υμιν hoc ord. Chr. cum & 47 syr.^{utr}. Tert. res. car. 24 Hier.

5¹⁸. εν Χρ. Ιησ. εις υμας om.

2. Thess. 2¹⁰. *ανθ'ων γαρ . . .* ^{11.} *δια τουτο*, sic coniungit, *και* omisso.

1. Tim. 1⁶. *ματαιολογιας* pro *-ολογιαν*.

2¹. *ανθρωπων* om., item Tert. ^{orat.} 3.

3¹¹. *διλογους* pro *διαβολους*.

5². *πρεσβ. ως μητερας νεωτερ. ως αδελφους*
hoc ord.

2. Tim. 3¹¹. *υπεμεινα* pro *υπηνεγα*.

Philem. ²². *ετοιμασον* pro *ετοιμαζε*.

EDUARDUS TURNER:
QUAESTIONIS CRITICAE IN PLATONIS
LACHETEM

Scriptores orationis pedestris Atticos opera sua numeris composuisse iam pridem plane cognovit Aristoteles, qui in hac re non solum exemplum eorum imitatus est sed etiam hanc legem huius generis scribendi praescripsit¹⁾: *ρῶθμόν δεῖ ἔχειν τὸν λόγον*. Hanc legem sine dubio elicuit ex artis scribendi observatione inter alios magistri sui Platonis et Isocratis, qui vicissim Thrasymachum, inventorem huius modi componendi secuti erant. Ut ex scriptis Aeschyli Sophoclis Euripidis, ut de ceteris taceam, eruit eas tragoediae leges, quae ad nostram aetatem in eius libro, qui inscribitur *περὶ ποιητικῆς*, pervenerunt, sic optimis orationis pedestris scriptoribus comparatis hanc legem de numeris constituit. Ac ne Cicero quidem huius rei omnino ignarus fuit, qui in eo libro, qui *Orator* inscribitur, narrat Isocratem in hac arte paene omnes ceteros adeo superavisse, ut ipse iam senex se iuvenem serviliter numeros coluisse fateretur, postea autem a nimia numerorum severitate relaxasse. Itaque numeris quoque modus constitutus est certus, quem aut citra aut ultra progredi non oportet. Eodem spectat etiam quod Aristoteles loco allato adicit: *ρῶθμόν δε (δεῖ ἔχειν) μὴ ἀκριβῶς τοῦτο δεῖ εἶναι, ἐὰν μέχρι τοῦ ἦ*. Cavendum enim semper erat, ne oratio quid reprehensionis ex numeris acceperet, neve forma numerosa animum audientis a re ipsa avocaret, neve numeri *καταφανέστεροι* fierent, neve carmen exstaret, ubi non deberet, quod Aristoteles ipse planissime admonuit. Cicero autem exemplum Asiaticorum secutus numeros modo in clausulis²⁾, non per orationem totam ut Attici, adhibet. Sed iam satis constat

1) Rhet. 3. 8. 1408. b. 30.

2) Orator. 174. 176.

3) De clausulis Ciceroneanis. E. Müller. Kiel. Diss. 1890. — De clausula rhetorica etc. G. Wüst. Strassburg 1881.

hanc rem per saecula permulta nescio quo modo in oblivione iacuisse, nisi forte aures vulgi hebetiores factae essent, quam ut numeros pristinos quanquam accurate adaequatos, tamen argute celatos, diutius agnoscere possent. Iam anno 1867 Ludovisus Campbellus editor et interpretis illustris in praefatione editionis suae Platonis Politici et Sophistae conatus ex sermonis ipsius observatione definire ordinem temporum, quibus dialogi Platonici scripti sunt, permulta maximi momenti et ponderis de singulis verbis, nonnulla quoque de numerosa enuntiatorum structura commemoravit. Per annos autem triginta editor hic permodestus observationes suas ab aequalibus neglectas videbat donec Vincentius Lutosławskius, inventor et vocabuli et scientiae, quam "Stilometriam" vocat, librum¹⁾ emisit, in quo praefationem Campbellanam non legisse pro maximo omnium dedecore habebat. Observationes autem Campbelli magis ad temporum ordinem quam ad numerosam dialogorum compositionem pertinent. Interea viri alii doctissimi operam et studium in numeros perquirendos conferebant. Peters²⁾ in programme gymnasi Parchimensis anno 1883 ostendere conatus est Isocratem sese in numerorum usu ad colas et clausulas astrinxisse. Eodem errore, ut ipse fatetur, laborabat diu etiam Blassius, qui anno 1891 numeros Isocrateos³⁾ in programme Kiliensi tractare coepit, observationes autem accuratiores et uberiores in editionis suae praefationem scriptoris⁴⁾ eiusdem anno posteriore addidit, quarum summam in praefatione Aristotelis⁵⁾ rei publicae Atheniensium anno 1893 editae repetivit. Denuo de eadem re agebat idem editor egregius et indefessus in libro, quem ante hos decem annos de eloquentia Attica scripsit, in quo praeter oratores etiam Platonem tangere non pepercit. Tum demum anno superiore iuris publici fecit librum de numeris apud scriptores artificiosae

---

1) On the Origin and Growth of Platos Logic, Vincentius Lutosławski. London 1898.

2) De Isocratis studio numerorum. Schulprogramm. Parchim 1883. K. Peters.

3) De numeris Isocrateis. Kieler Programm. 1891. F. Blass.

4) Isocratis Orationes. Leipzig 1885. F. Blass.

5) Aristotelis *Ἀθηναίων πολιτεία*. Leipzig 1893. F. Blass.

orationis pedestris Atticos¹⁾, ubi accuratissima diligentia omnes suas observationes de hac re et conguessit et amplificavit. Sed ne tum quidem operam et studium in numeris perquirendis illustrandisque consumere desiit, sed nuperrime in Hermae volumen XXXVI et in scripta philosophorum in Theodori Gom-perti collecta et in Album Gratulatorium Henrici van Herwerden observationes criticas in Phaedrum, Convivium Lachetem Platonis auxilio usus numerorum contulit. Iam pridem errorem eorum, qui opinati sunt hos scriptores sese in usu numerorum ad cola aut ad clausulas astrinxisse, patefecerat, quo errore Eduardus Norden²⁾ in libro suo de oratione pedestri apud Graecos et Romanos usque anno ipso 1898 iactabatur. Phaedro Convivioque per omnes partes, et diversis dialogorum quorundem aliorum locis examinatis numerisque ubique inventis Blassius demum concludit Platonem vocabulum nullum, quin etiam ne ullam quidem syllabam, sine responsione valde accurata scrip-sisse, immo vero pausis vocis inter verba sive eiusdem loquentis sive plurium disputatorum inter se sermonem excipientium plane neglectis totam orationem numeris artissime conexam composuisse. Non potuit autem tam brevi tempore omnia Platonis scripta per-scrutari sed in medio reliquit³⁾ utrum omnes dialogi sic com-positi essent, an alii paucis locis tantummodo numeros habeant, alii autem per omnes partes. Quae verba nos quoque ad numeros apud Platonem perquirendos incitaverunt, neque ineptum ad eam rem illustrandam videbitur primum examinare eam rationem com-ponendi, quam Plato iam in primo flore aetatis secutus sit, qua de causa inter alias, quae mox apparebunt, Lachetem apponere nobis visum est. Ante hos decem annos plerique credebant formam traditam Platonis scriptorum vix recedere ab ipsa, quam scriptor dedisset, aut certe paucas corruptelas quae inessent facillimo negotio coniecturis removeri posse. Fortuito autem miles quidem in Aegyptum exiturus in bellum secum solacio expeditionis laborum tulit duos Platonis libros ad eam rem

1) Die Rhythmen der Attischen Kunstprosa. Leipzig 1901. F. Blass.

2) Die Antikekunstprosa vom VI. Jahrh. v. Chr. bis in d. Zeit d. Renaissance. Leipzig 1898. E. Norden.

3) Die Rhythmen der Attischen Kunstprosa p. 76.

maxime idoneos, Lachetem de fortitudine et Phaedonem de animorum immortalitate, quorum fragmenta nonnulla pessime habita ad hoc tempus per tot saecula fortuna benigna nobis servavit. Quamvis varium sit indicium virorum doctissimorum de his chartae frustis haec tamen omnibus concedenda sunt: scripta Platonis iam primo post eius mortem saeculo corrupta fuisse, et saeculis tredecim, quae insecta sunt usque ad tempus codicis Bodleiani irrepsisse multas alias corruptelas, quas tollendi conatus interpretum in universum plane fuit adhuc fuerint. Iudicii igitur editorum inter se differentibus operae pretium videtur haec fragmenta Lachetis auxilio numerorum explorare et minuti examinare ut, si possimus, de eis quae vulgantur, sapientius iudicemus, et postea ad cetera Platonis scripta purganda emendandaque nos scientius et prudentius applicemus. Quaerendum igitur primum omnium est ex aliis dialogi partibus, utrum numeri omnino in Lachete praesto sint, quorum auxilio inventorum iudicium de chartae lectionibus reddere poterimus.

Priusquam ad numeros Lachetis constituendos transimus, eas numerorum leges breviter enumerare, quas Blassius in scriptis suis copiose exposuit, neque ineptum hoc loco neque perspicuitatis causa inutile videbitur. Has responsionis figuras ille et constituit et designavit: A = aa, bb, cc; B = abba, abbca; b = ab, ab, abc, abc; D = abccba, abeddcba; rarissime invenitur figura E, in quam redigendae sunt eae responsionis formae, quae a quattuor iam enumeratis leni discrimine distant. In his omnibus figuris constituendis unum licentiae genus ubique legitimum est, ut tribrachys loco dactyli sit. Vocalis longa (vel diphthongus), quae fine vocis ante vocalem posita est, corripitur. Elisio, ubique fieri potest, sicut apud poetas constituenda est, pausis vocis neglectis sive unus loquitur solus sive plures alter ex altero sermonem excipiunt. Raro fit ut et elisio et correptio in eis locis ubi interpungitur negligi possint. Secundum has leges igitur locos Lachetis paucos disponamus et quaeramus utrum iam in hoc dialogo Plato numeros colere coeperit.

Quaerenti mihi locos idoneos ad testimonium numerorum afferendum duae viae patefactae sunt. Poteram enim aut deligere

p. 39. 113.) Porro πο(ι)εῖν, ἀλλὰ νῦν δὴ — καὶ ἄρχεσθαι 179B. αὐτῶν (— — — —), tum -των, ἐπιμελεῖ = σθαι καθ' ὄσον οἷ[οί τ'] (— — — —). Engelhardtus in programmate gymnasi Gedanensis anno 1834 et editione sua huius dialogi primus anacoluthon hoc loco notavit, quem secutus Badhamus verba ἡγησάμενοι δευρο ἐκαλέσαμεν post ὄντας inseruit. Hac coniectura comprobata Schanzius parva quadam mutatione εἰς συμβουλήν ἡμᾶς (syllabas longas sex) παρεκαλεσαμεν διτι (syllabas breves octo) scripsit sed coniecturam ne Badhami quidem ad numeros redigere potui. Si hoc loco Plato scripsisset, quod Schanzius coniecit, addidisset ut revera fecit (infra 186 A), numerorum gratia etiam alias sex syllabas longas et octo breves. Altera ex parte Christianus Cronius defendit quæ tradita sunt: ἡμᾶς enim ex ἡμῖν, quod supra scriptum sit, esse supplendum et participia ὑπομνήσοντες et παρακαλοῦντες ad παρελάβομεν esse referenda. Verba tradita facile ad numeros revocari possunt sic in hanc figuræ alterius formam: ab ce dd ba: [οἷ]οί τ' ἔσμεν, εἰδότες ὄν καὶ ἡμῖν . . . : ἄριστοι· εἰ δ' ἄρα πολ- λάκις μὴ (— — — —). Interiecta sunt primum b) δεῖς ὄντας ἡγη = b') [θερα]πενθέντες γένοιντ' ἄ- (— — — —) porro [ἡ]γησάμεθα μεμε = ληκέναι περὶ αὐ[τῶν] (— — — —). Denique d) αὐτῶν εἴπερ τισὶν : δ') ἄλλοις, πῶς ἔν θερα (— — — —). Meo quidem iudicio Cronius emendationes Badhami et Schanzii recte reiecit neque video cur quicquam emendandum vel mutandum sit. Pergunt inde numeri sic: προσεσχῆκατε τὸν νοθν : τῷ τοιούτῳ ὑπομνή- (— — — —), tum -σοντες διτι οὐ χρῆ αὐτοῦ ἀμελεῖν : καὶ παρακαλοῦντες ἡμᾶς ἐπὶ τὸ (— — — — — — — —). Nunc apparet figura secunda huius formae a bb cc dd a: a) ἐπιμέλειάν τινα πο(ι)ήσασθαι τῶν ἰ[έων] . . . : a') ἦ ὀλίγω μακρότερα. οὐσσιτοῦμεν γὰρ. Interiecta sunt primum b) -έων κοινῇ μεθ' ἡμῶν = b') "Ὄθεν δ' ἡμῖν ἔδοξε; tum c) -μῖν ἔδοξε ταῦτ' ὦ = c') Νικία τε καὶ Λά[χης]; (Itaque recte praebet codex Venetus ἔδοξε ταῦτ' pro vulgatis ταῦτ' ἔδοξεν) denique d) [Λά]χης χρῆ ἀκοῦσαι καὶ ἐὰν = d') ἦ ὀλίγω μακρότερα (— — — —). Sed haec hactenus. Ex hac expositione colligitur Platonem initium quidem Lachetis composuisse numeris, qui tantum abest ut sint aut exigui aut, non satis

γ', ὃ Δά[χης]. Porro εἶναι, ὅτι αὐτὸς = ἄρτι ἐφάνης ἀν-; 200 A.
 et -φάνης ἀνδρείας πέρι οὐ = δὲν εἰδὼς ἀλλ' εἰ καὶ ἐγώ;
 tum (ἐ)γὼ ἕτερος τοιοῦτος ἀναφανήσομαι : πρὸς : τοῦτο βλέ-
 πεις καὶ οὐδὲν ἐτι διοίσει ὡς (ἐ') - [( )_ _ _ _ _ _ _ _ _ _ (_)];
 tum ἔοικε, σοὶ μετ' ἐμοῦ μηδὲν . . . : -ναὶ ὧν προσήκει ἐπί- 200 B.
 στήμην (_ _ _ _ _ _ _ _); interiecta sunt μηδὲν εἰδέναι : ὧν
 προσήκει ἐ - (_ _ _ _). Porro ἐμοῦ μηδὲν εἰδέναι ὧν προσ-
 ῆκει . . . : ἔχειν ἀνδρὶ οἰομένῳ τι εἶναι (_ _ _ _ _ _ _ _);
 interiecta sunt ἐπιστήμην = ἔχειν ἀνδρὶ. Figura altera sequi-
 tur, cuius initio anapaestum iambi loco habemus id, quod non
 infrequenter fit: (σὺ) μὲν οὖν μοι δοκεῖς ὡς ἀληθῶς . . . :
 σθαί, οὐδὲν πρὸς αὐτὸν (itaque recte B. T.) Βλέπειν ἀλλ[λά]
 [( )_ _ _ _ _ _ _ _]; interiecta sunt ἀνθρώπειον = πράγῳ
 ἐργάζε[σθαι]. Porro -πειν, ἀλλὰ πρὸς τοὺς = ἄλλους· ἐγὼ
 δ' οἶ[μαι] et ἐγὼ δ' οἶμαί ἐμοὶ πε = ρὶ ὧν ἐλέχμεν νῦν
 (_ _ _ _ _ _). Tum figura secunda apparet ἐπιεικῶς εἰρησθαι
 καὶ εἶ . . . : ἐπανορθώσεσθαι καὶ μετὰ (_ _ _ _ _ _ _); inter-
 iecta sunt τι αὐτῶν μὴ ἰκανῶς εἰρη = ται, ὕστερον ἐπανορ-
 θώσε[σθαι] (_ _ _ _ _ _ _), cuius numeri membrum alterum
 fit eodem tempore initium figurae tertiae sic: -ται, ὕστερον
 ἐπανορθώσεσθαι | καὶ μετὰ Δάμωνος, οὗ σὺ est una syllaba
 minoris mensurae quam id, quod sequitur, πον οἶε καταγελαῖν,
 καὶ ταῦτ' οὐδ' (ἰ)δὼν πῶποτε τὸν Δάμωνα (_ _ _ _ _ _ _ _
 (_)_ _ _ _ _ _ _), ubi nomen Δάμων syllabam priorem bis ex-
 hibet brevem, ut Plutarchus, quem nuper adduxi, nos admonuit,
 et tribrachys bis est par dactylo. Tum sequitur figura secunda
 huius formae a bb cc aa: [Δά]μωνα, καὶ μετ' ἄλλων, καὶ ἐπει-
 δὲν βεβαι[ώσωμ'] compares quaeso cum his: [δεῖ]σθαι μαθεῖν.
 [Λα.] Σοφὸς γὰρ τοι εἶ, ὃ Νικία = ἀλλ' ὁμῶς ἐγὼ Λυσι-
 μάχῳ τῷδε καὶ (_ _ _ _ _ _ _ _ _ _), nam pronomem σύ, ut
 alias saepe, additamentum alicuius interpretis mihi esse videtur;
 interiecta sunt primum [βε]βαιώσωμ' αὐτα = διδάξω καὶ σε
 denique καὶ οὐ φθονήσω· δοκεῖς γάρ = μοι καὶ μάλα σφόδρα
 δεῖσθαι (_ _ _ _ _ _ _). Cum pro geminis eiusdem lectionis
 formis habere liceat, tamen nolo μάλα σφόδρα in suspicionem
 vocare, propterea quod similis abundantia πάνν σφόδρα haud
 infrequenter apud Platonem invenitur, et verba ipsa iterum in

- 200 B.** Alc. I. 124. D. leguntur, ubi numeri recte se habent: [ἀνθρω]ποι
ἀτὰρ νό γε καὶ μάλα σφόδρ' ὅτι μὲν = ἐγὼ οὐ ψεύδη οὐδὲ
- 200 C.** μὴν ὅτι γ' ἐγὼ (υ υ υ υ υ υ υ υ υ). Quae sequuntur proxime
abest ut in figuram tertiam redigi possit, in qua syllabae
-ω σὲ μὲν κάμῃ repentendae sint, sic: Μελησίᾳ συμβουλεύω,
σὲ μὲν κάμῃ (-ω, σε μὲν κάμῃ) περὶ τῆς παιδεί = ας τῶν
νεανίσκων χαίρειν ἔαν Σωκράτη δὲ τουτονί, ὅπερ ἔξ ἀρχῆς
(υ υ υ υ υ υ υ υ υ [υ υ υ υ] υ υ υ υ). Figura prima sequitur
sic: ἔλεγον, μὴ ἀφιέναι· εἰ = δὲ καὶ ἐμοὶ ἐν ἡλικίᾳ (υ υ υ υ
υ υ υ υ), tum ἦσαν οἱ παῖδες τὰ αὐτ' ἄν = ταῦτ' ἐποίουν.
[Ni.] Ταῦτα μὲν καὶ (υ υ υ υ υ υ υ υ), ubi sine dubio nume-
rorum causa τὰ αὐτ' pro ταῦτ scribere licebit, praesertim cum
Blassius iam demonstraverit omnes hos artificiosae orationis pe-
destris scriptores haud valde appetentes esse κράσεων, quas
grammatici dicunt. Porro ἐγὼ ξυγχωρῶ ἔάνπερ ἐθέλῃ Σω =
κράτης τῶν μειρακίων ἐπιμελεῖσθαι, tum μηδέν' ἄλλον ζητεῖν
ἐπεὶ = κἄν ἐγὼ τὸν Νικήρατον, et ζητεῖν ἐπεὶ κἄν ἐγὼ τὸν
= Νικήρατον τοῦτ' ἤδιστ'. Talia enuntiata mihi revolventi
tam artificiose conformata et inter se artissime contexta semper
in mentem venit illa columna¹⁾ eximia Ephesia, quae sive a
Scopa sive ab alio caelata, a quacunque parte visa spectantibus
semper exhibet tres inter se cohaerentes figuras, modo Pluto-
nem Proserpinam, Mercurium, deos inferos; modo Proserpinam
Alcestimque alteram alteri vale dicturam, inter quas stat viator
Mercurius; modo Mercurium viatorem et Alcestim, quam reduc-
turus est superas ad auras, ut ita dicam, et Mortem, modo Al-
cestim certaminis praemium, Herculem victorem, Mortem victum.
Haud minus eleganter quam ille marmoris faber fecit, et procul
dubio non sine multa litura Plato enuntiata sua sic castigavit
ad unguem et figuras responsionis ad amussim adaequatas copu-
200 D. lavit. — Inde pergunt numeri sic [ἡ]διστ' ἐπιτρέπομι = εἰ
ἐθέλοι οὗτος (υ υ υ υ υ υ); tum ἀλλὰ γὰρ ἄλλους μοι ἐκά =
στοτε συνιστησιν, ὅταν (υ υ υ υ υ υ) ubi numerorum causa
σ pro ξ scripsi. Responsum Niciae in figura altera sic desinit:
τι αὐτῇ περὶ τούτου μνησθῶ ἀδ[τὸς] . . . : ἂν μάλλον ἔπα-

1) Thanatos. 39. Prog. Winklemann. Fest 1879, v. Robert.

200 E. propter similitudinem soni positionisque verborum numerus ἡμᾶς ζητεῖν μάλιστα μὲν = ἡμῖν αὐτοῖς διδάσκαλον gratissimus

201 A. est, tamen simplicior mihi videtur haec numerorum dispositio:

a) ἐγὼ γὰρ φημι χεῖναι ᾧ | ἄνδρες | — b) οὐδεὶς γὰρ ἔκφορος . . . : a') ἡμᾶς ζητεῖν μάλιστα μὲν | ἡμῖν | b') αὐτοῖς διδάσκαλον, interiecta sunt c) λόγου — κοινῇ πᾶν = c') τας ἡμᾶς ζητεῖν, ut figura secunda exstet, cuius membra extrema formam figurae tertiae solitam exhibent sic: abcc'a'b', quam statuere eo minus dubito quod inter a et b non solum vocis pausa sed etiam parva quaedam sententiae interruptio intercedit (⊂_ _ _ ⊂_ _ _ ⊂_ _ _ | _ _ ⊂_ _ _ ⊂_ _ _). -σκαλον ὡς ἄριστον, δεόμεθα = γὰρ, ἔπειτα καὶ τοῖς μειρακίοις (⊂_ _ ⊂_ _ _ ⊂_ _ _ ⊂_ _ _), tum τοῖς μειρακίοις, μήτ' ἐρημά : των φειδομένους μήτ' ἄλλου μη[δενός] (_ _ _ ⊂_ _ _ _ _ _ ⊂_ _ _). Porro μήτ' ἄλλου μηδενός· ἐὰν δ' ἡμᾶς αὐτοῖς : ἔχειν ὡς νῦν ἔχομεν οὐ ξυμβουλεύω (⊂_ _ _ _ _ _ _ _ _ ⊂_ _ _); tum λέω. εἰ δέ τις ἦ = μῶν καταγελάσεθ' (_ _ ⊂_ _ _ _ _ ⊂_ _ _). Iam exploratum est anapaestum loco spondei aut iambi in numeri initio poni posse, ut nil obstet quominus figu-

201 B. ram primam sic constituamus: ὅτι τηλικοῖδ' ὄντες εἰς = διδασκάλων ἀξιοῦ[μεν] ((⊂_ _ ⊂_ _ _ _ _ ⊂_ _ _). Sed valde mirum est quam similia sint haec verba verbis, quae longo quidem intervallo antecedunt. Nam [φη]μι χεῖναι ᾧ ἄνδρες — οὐδεὶς γὰρ ἔκφορος λόγου — κοινῇ . . . paene eiusdem mensurae sunt atque [καταγε]λάσεθ', ὅτι τηλικοῖ δ' ὄντες εἰς διδασκάλων ἀξιοῦ[μεν] (⊂_ ⊂_ ⊂_ ⊂_ ⊂_ _ _ _ _ _ ⊂_ _ _ _ _ ⊂_ _ _). Porro -σάλων ἀξιοῦ μὲν φοιτᾶν τὸν = "Ὀμηρον δοκεῖ μοι χεῖναι προ- (⊂_ _ _ _ _ _ _ _ _). Nunc προβάλλεσθαι, δς ἔφη οὐκ ἀγαθήν compares quaeso cum verbis antecedentibus τις ἡμῶν καταγελάσεθ', ὅτι τη-. Itaque haud scio an haec verba in figuram alteram abbeccā redigenda sint, βουλεύω, εἰ δέ τις comparatis cum ἡμῶν καταγελά- (_ _ _ ⊂_ _ _ _).

{	τις ἡμῶν καταγελάσεθ', ὅτι τη-
{	{ τηλικοῖδ' ὄντες εἰς δι-
{	{ δασκάλων ἀξιοῦμεν }
{	{ σκάλων ἀξιοῦμεν φοιτᾶν τὸν }
{	{ "Ὀμηρον δοκεῖ μοι χεῖναι προ-
}	προβάλλεσθαι, δς ἔφη οὐκ ἀγαθήν.

Porro -σθαι, δς ἔφη οὐκ ἀγαθὴν εἶναι αἰδῶ = κεχηρμένῳ 201 B. ἀνδρὶ παρεῖναι. καὶ ἡμεῖς; tum οὐν ἐάσαντες χαίρειν εἴ τις τι ἔρεῖ = κοινῇ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν μεираκίων; et -κίων ἐπιμέλειαν = πο(ι)ησώμεθ'. [Av.] Ἐμοὶ μὲν; μὲν ἀρέσκει, ὃ Σώκρατες ἀ λέγεις καὶ : ἐθέλω. | δαυπερ γεραίτατός εἰμι. Hic syllaba ultima vocabuli ἐθέλω ante vocalem in vocis pausa produci potest. Blassius autem in libro qui Album Gratulatorium Henrici van Herwerden inscribitur, proposuit ἐθέλω γ', quod disputatores "immo volo" respondere solerent. Porro δαυπερ γεραίτατός εἶ = μι τοσοῦτω προθυμότατα ([∪]∪∪∪∪∪). Anapaestus enim in numeri initio pro spondeo aut iambo ferri potest. Sin autem neges formam traditam hoc loco quidem mutari debere, numeros adesse tamen nullo modo negare possis. Nempe sine ulla mutatione haec verba sic ad numeros 201 C. redigere possumus: λέγεις· καὶ ἐθέλω, δαυπερ = γεραίτατός εἰμι τοσοῦτω (∪∪∪∪∪∪∪∪): tum ἐθέλω, δαυπερ γεραίτο = τός εἰμι τοσοῦτω προθυμό- (∪∪∪∪∪∪∪∪) et -τατα μανθάνειν = μετὰ τῶν νεαν-; porro -νίσκων. ἀλλά μοι οὕτω = σί ποιήσον ξωθεν. Blassius, qui in libro allato hunc locum ad numeros redigit, admonet αὔριον supervacaneum esse cum ξωθεν per se vim eandem atque "cras" vel "cras mane" habere soleat, et Socrates paullo minus respondere videatur quam rogatus sit, quod contra deceret. Non solum supervacaneum est αὔριον, sed numeros turbat, quo omisso sequentia recte se habent omnia: ξωθεν ἀφίκον οὔκἀδε καὶ μὴ ἄλλως πο(ι)ήσης ἵνα βου . . . : σονουσίαν διαλύσομεν. [Σω.] Ἀλλὰ ποιήσω, ὃ Ἀνσίμαχε (∪∪∪∪∪∪∪∪∪∪∪∪∪∪). Codices optimi exhibent διαλύσομεν, neque video cur editores lectionem codicum deteriorum tuiti sint. Interiecta sunt -σης ἵνα βουλευσώμε = θα περὶ αὐτῶν τούτων et περὶ αὐτῶν τούτων = τὸ δὲ νῦν εἶναι τήν. Denique Ἀνσίμαχε ταῦτα καὶ = ἤξω παρὰ σ' αὔριον et σ' αὔριον ἐὰν = θεός ἐθέλη. Sic omnia ad numeros redigere potuimus, etsi non sine ulla mutatione, sed tamen ut ad coniecturam confugiendum esset, rarissime fiebat. Numerorum enimvero est hoc unum opus, corruptelam correctionemque, morbum et medelam monstrare, quo officio etiam hoc loco functi sunt. Iam satis plane ostendisse

- 201C. mihi videor Platonem et initium et finem huius dialogi numeris composuisse. Convertamur igitur ad genera orationis diversa in aliis dialogi partibus. Non inutile ad eam rem erit apponere locum quemdam, ubi oratio loquentis ab ceteris disputatoribus non interruptitur. Itaque inspiciamus orationem Lachetis, quae
- 182D. a littera D paginae 182 initium capit: Ἄλλ' ἔστι μὲν, ὦ Νικία, χαλεπὸν λέε = γειν περὶ δτουσὺν μαθήματος, ὡς οὐ (_ _ _ _ _) (_ _ _ _ _ _ _ _ _), quo loco paeana quartum pro choriambo, licentiam illam legitimam apud hos scriptores habemus. Inde a figura secunda numeri pergunt sic: -θήματος, ὡς οὐ χρή μανθά(νειν) . . . = [ἀγα]θὸν δοκεῖ εἶναι καὶ δὴ καὶ (_ _ _ _ _ _ _ _ _); interiecta sunt -νειν πάντα γὰρ ἐ = πίστασθαι ἀγα[θόν] (_ _ _ _ _). Porro καὶ τὸ δπλιτικὸν τοῦτ' εἰ μὲν = ἐστι μάθημ' ὅπερ φάσ' οἱ δι[δάσκοντες] (_ _ _ _ _ _ _ _ _). Sed δπλιτικὸν τοῦτ' εἰ μὲν ἐστι idem est atque φάσ' οἱ διδάσκοντες, καὶ οἶον, iambo cum spondeo in numeri initio exaequato; tum [οἶ]ον Νικίας λέγει = χρή αὐτὸ μανθάνειν; porro μανθάνειν εἰδ' ἔστι μὲν = μὴ μάθημ' ἀλλ' ἕξαπα- tum [μά]-θημ' ἀλλ' ἕξαπατῶσιν οἱ = ὑπισχνούμενοι, ἢ μάθη[μα] (_ _ _ _ _ _ _ _ _). Sed a participio ὑπισχνούμενοι incipit figura altera sic: ὑπισχνούμενοι, ἢ μάθημα μὲν τυγχάνει] . . . : τί καὶ δέοι ἂν αὐτὸ μανθάνειν; λέ[γω] (_ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _); interiecta sunt τυγχάνει ὄν, μὴ μὲν = τοι πάνυ σπουδαῖον (_ _ _ _ _ _ _), tum figura prima [λέ]γω δὲ ταῦτα περὶ = αὐτοῦ εἰς τὰδ' ἀπο- (_ _ _ _ _ _ _); iterum figura quarta (abcbea) αὐτοῦ εἰς τὰδ' ἀποβλέψας ὅτι οἶμαι . . . : οὐδὲν ἄλλο μέλει ἐν τῷ βίῳ ἢ τοῦτ'. Interiecta sunt primum βλέψας ὅτι οἶμαι ἐγὼ τοῦτ', εἴ τι ἦν οὐκ . . . : -θῆναι Λακεδαιμονίους, οἷς οὐδὲν ἄλλο, deinde τοῦτ' εἴ τι ἦν = οὐκ ἂν λελη-. (aa') _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ ; bb') _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ ; cc') _ _ _ _ _). Porro -λει ἐν τῷ βίῳ ἢ τοῦτὸ = ζητεῖν καὶ ἐπιτηδεύειν (_ _ _ _ _ _ _ _ _); tum -πιτηδεύειν ὅτι ἂν = μαθόντες καὶ ἐπιτή[δεύσαντες] (_ _ _ _ _ _ _ _ _).
- 183A. Numeri continuantur in forma figurae primae sic: -πι τηδεύσαντες πλεονε = ποῖεν τῶν ἄλλων περὶ τὸν (_ _ _ _ _ _ _ _ _). Figura altera huius formae, abbcca, sequitur: a) [πε]ρὶ τὸν πόλεμον, εἰ δ' ἐ . . . = [αὐ]τὸ τοῦθ' ὅτι ἐκείνοι (_ _ _ _ _ _ _); interiecta sunt primum b) [πόλε]μον εἰ δ' ἐκείνους ἐ = λελήθει,

ἀλλ' οὐ τοῦ[τους] (∪∪∪∪∪); deinde c) οὐ τούτους γε τοὺς 183 A.
 διδασκά = λους αὐτοῦ λέληθεν αὐτὸ (∪∪∪∪∪). Itaque
 iniuria scripsisse Schanzium ἡλεῖσθαι pro λέληθεν, quod codices
 omnes tradiderunt, apparet aequae ex numeris atque ex sermonis
 contextu ipso, ut Cronius recte cognovit (vide Laches p. 31 erk.
 v. C. Cron). Nunc sequitur figura quarta, cuius membra ex-
 trema sunt μάλιστα τῶν Ἑλλήνων σπουδάζουσιν ἐπὶ τοῖς
 τοιοῦτοις . . . : [ποι]ητῆς παρ' ἡμῖν τιμηθεῖς, τοιγάρτοι δὲ
 ἂν οἴηται τραφ- (∪∪∪∪∪∪∪∪∪∪); interiecta est
 bis figura secunda sic: καὶ παρ' ἐκείνοις ἂν . . . καὶ παρὰ
 τῶν ἄλλων, verbis interiectis inter se respondentibus ἂν τις
 τιμη = θεῖς εἰς ταῦτα. Notatu digna sunt verba καὶ παρὰ
 et καὶ παρ' ἐ, quae in numeri initio similiter posita sunt;
 delendum enim est supervacaneum ὅτι, quod figuram respon-
 sionis turbat; tum -ρὰ τῶν ἄλλων πλεῖστ' ἂν ἐργά- . . . : -δίας
 ποιητῆς παρ' ἡμῖν (∪∪∪∪∪∪) verbis interiectis iterum
 inter se respondentibus -ζοῖτο χρήματ'. ὥσπερ γε καὶ τραγω-
 (∪∪∪∪). Nunc apparet figura secunda huius formae (abbacca):
 a) τιμηθεῖς, τοιγάρτοι δὲ ἂν οἴηται τραγω [δίαν] . . . = οὐκ
 ἔξωθεν κύκλω κατὰ τὰς ἄλλας πόλεις . . . = ται, ἀλλ' εὐθὺς
 δεῦρο φέρεται καὶ τοῖς δ' ἐπι . . . (∪∪∪∪∪∪∪∪∪∪).
 Interiecta sunt primum τραγωδίαν = καλῶς ποιεῖν. Denique
 ἐπιδείκνυμενος = περιέρχεται ἀλλ' (∪∪∪∪∪). Hartmannus
 igitur recte, ut opinor, deleuit verba περὶ τὴν Ἀττικὴν, de
 quibus scripsit in libro suo qui "De emblematis in Platonis
 textu obviis" inscribitur; "his demum verbis eiectis apte inter
 se opponuntur κατὰ τὰς ἄλλας πόλεις et δεῦρο". Pro ἐπι-
 δείκνυσι tradito coniectum est a Badhamo ἐπιδείνυται, quod
 Schanzius parva quadam mutatione recepit; lectione autem co-
 dicum omnium tuita figuram tertiam sic constituere possumus:
 [φέ]ρεται καὶ τοῖσδ' ἐπιδείν|σιν εἰκότως τοὺς δ' ἐν δπλοῖς 183 B.
 μαχομένους ἐγὼ τούτους : ὁρῶ τὴν μὲν Λακεδαιμον' | ἡγου-
 μένους εἶναι ἄβατον ἱερὸν καὶ οὐδ' ἄκρω (∪∪∪∪∪∪∪|
 ∪∪∪∪∪∪∪∪∪∪). Cur tandem lectionem traditam
 non retineamus? Conferas quaeso Leg. VII 817 D. ἐπιδεί-
 ξαντες ᾧδας; vel II 658 B. ἐπιδείκνυται θαψωδίαν, κι-
 θαρωδίαν, τραγωδίαν (sicut hoc Lachetis loco), κωμωδίαν,

- 183 B. vel Euthyd. 274 A. ἐπιδεικνύναι σοφίαν, vel denique Xen. Conv. 3. 3, ubi σοφίαν supplendum est, sicut hoc loco τραγωδίαν. Cur igitur non licet etiam Platoni hoc loco ἐπιδεικνύσιν (τραγωδίαν) dicere? Badhamus fortasse propter participia proxima ἐπιδεινύμενος et ἐπιδεικνυμένους de recta via paululum descensit. Sed nolo pluribus in re minime dubia morari. Recte se habent etiam numeri proximi sequentes: οὐδ' ἄκρω ποδὶ ἐπιβαίνοντας κήκω δὲ περιμόντας (______υ____). Tum -ριόντας αὐτήν καὶ πᾶσιν μάλλον ἐπιδεικνυ(μένους) . . . : μάλιστα τούτοις οὐ κἄν αὐτοὶ ὁμολογήσει[αν] (____υ____υ____υ____). Interiecta sunt -μένους καὶ = μάλιστα. Porro -αν πολλοὺς σφῶν προτέ = ρους εἶναι πρὸς τὰ τοῦ (____υ____). Tum in pausa vocis est correptis syllabae longae ante vocalem neglecta sic: πολέμοῦ. Ἐπειτ' ὦ Λυσίμαχ' οὐ πάνυ = ὀλιγοῖς ἐγὼ τούτων παραγέγον' ἐν (____υ____υ____υ____υ____). Sequitur figura tertia, in qua vocabulum αὐτῶ repetere licet cum commodo numerorum -γοῖς ἐγὼ τούτων παραγέγον' ἐν αὐτῶ (αὐτῶ) τῷ ἔργῳ, καὶ ὁρῶ οἷοί = εἰσιν ἐξ ἑστίν δὲ καὶ
- 183 C. αὐτόθεν ἡμῖν σκέψασθαι. ὥσπερ γὰρ ἐπιτηδες (____υ____υ____υ____υ____|____υ____υ____υ____υ____). Tum sequitur figura quarta: -δες οὐδεὶς πῶποτ' εὐδόκιμος γεγο . . . : -δευσάντων. καίτοι εἰς γε τὰ ἄλλα πάντ' interiecta sunt -κιμος γέγονεν ἐν τῷ πολέμῳ = ἀνήρ τῶν τὰ ὀπλιτικ' ἐπιτη- (____υ____υ____υ____υ____) ἐκ τούτων οἱ ὀνομαστοὶ comparatis cum -σθαι. ὥσπερ γὰρ ἐπιτηδες, ut figura formam abceba exhibeat. Porro -νομαστοὶ γίγονται, ἐκ τῶν ἐπιτηδευσάντων = ἐκασθ', οὔτοιδ', ὡς ἔοικεν παρὰ τοὺς ἄλλους οἴ[τω] (____υ____υ____υ____υ____υ____). Quid manifestius esse quam responsio sequens potest? οὕτω σφόδρ' εἰς τοῦτο δεδυστηχῆκασιν ἐπεὶ = καὶ τοῦτον τὸν Σιτησίλεων, δν ἡμεῖς μετ' ἐμοῦ (____υ____υ____υ____υ____υ____υ____). Figura altera sequitur, cuius membra extrema formam figurae tertiae notam exhibent sic: abceab: ἐν τοσοῦτῳ ὄχλῳ ἐθε|άσασθ' ἐπιδεικνύ[μενον] . . . = [αὐ]τοῦ λέγονθ' ἃ ἔλεγεν ἐ|τέρωθι ἐγὼ κάλ- (____υ____υ____υ____υ____υ____υ____|____υ____υ____υ____υ____); verba interiecta inter se respondent: -άσασθ' ἐπιδεικνυμενον = καὶ τὰ μεγάλα περὶ αὐ- (____υ____υ____υ____υ____). Porro [κάλ]λιον ἐθεασάμην ὡς ἃ . . . = [ἐπι]δεικνύμενον οὐχ ἐκόντᾶ προσ. (____υ____υ____υ____υ____υ____); interiecta sunt -ληθῶς ἐπι =

δεικνύμενον (—υυυ). Schanzius igitur videtur ἐν τῇ ἀληθείᾳ 183 C. recte inclusisse, quae verba codex Vaticanus 1029 omisit. Lectiones huius codicis numeri saepe conprobant. Hoc loco autem est numerorum responsum ambiguum. Possumus enim verba interiecta sic apponere (ἐν τῇ pro ὡς ἀ- supra scripto) ἀληθείᾳ ὡς = ἀληθῶς ἐπι- verbis ἀληθει- et ἀληθῶς similiter positis. Tum sequitur figura D huius formae abbcdda: a) -βαλοῦσης γὰρ τῆς νεῶς ἐφ' ἣ ἔπεε . . . = a') -πάνου πρὸς τῇ λόγγῃ οἶον ἀπέβη. (υ-----υυυυ), tum b) νεῶς ἐφ' ἣ ἐπεβάτετε πρὸς ὄλ = b') κάδα τιν ἐμάχετ' ἔχων δορυδρέ-. denique c) πανον διαφέρων δὴ δπλον εἶτε καὶ[τὸς] = c') τάνδρός, τὸ δὲ σόφισμα τὸ τοῦ δρεπάνου (υ-----υυυυ5) 183 E. interiecta sunt d) [καὶ]τος τῶν ἄλλων διαφέρων τὰ μὲν = (-----υυυ) d') οὐκ ἄλλ' οὐκ ἄξια λέγειν περὶ. Itaque recte omisit Parisinus E τοῦ post δρεπάνου; tum figuram tertiam sic constituere possumus a) -νου πρὸς τῇ λόγγῃ οἶ- b) οἶον ἀπέβη. μαχομένου γὰρ αὐτοῦ = a') ποῦ ἐν τοῖς τῆς νεῶς, b') σκεῦσει καὶ ἀντελάβετ' εἴλκεν οὐκ ὄ (υ-----| υυυυυυυυυ). Interiecta sunt [οἶ]ον ἀπέβη. μαχομένου = γὰρ = αὐτοῦ ἐνέσχετό που ἐν τοῖς. Tum figuram primam τῆς νεῶς σκεῦσει καὶ ἀντελάβετ' = εἴλκεν οὐκ ὄ Στησίλειος βουλόμ[ε]νος] (υ-----υυυυ). Porro figuram alteram huius formae abbcdda: a) -νος ἀπολῦσαι, καὶ οὐκ οἶός τ' ἦν . . . = a') -δὴ δὲ παρημείβετ' ἡ ναῦς τὴν ναῦν: interiecta sunt primum b) ἡ δὲ ναῦς τὴν = b') ναῦν παρῖει; tum c) τέως μὲν οὐκ παρέθει ἐν = c') τῇ νηὶ ἀντε χόμενος; denique d) ἀντεχόμενος τοῦ = d') δόρατος ἐπειδὴ. Itaque recte habet Venetus ἐπειδὴ δέ. Figura secunda iterum constituenda est sic: τὴν ναῦν καὶ ἐπέσπα αὐτὸν . . . : τῆς χειρός, ἕως ἄκρου τοῦ; (υυυυυυ) interiecta sunt -ἔσπα αὐτὸν τοῦ δόρατος ἐχόμε = νον κατηφίει τὸ δόρυ διὰ τῆς (υ----- υυυυυυ). Inde numerose pergitur oratio usque ad finem. Minime inepte comparatus est Plato cum poetis tragicis a viris doctis, nempe multa in hoc dialogo scaenica agnoscī possunt. Laches ille miles loquax et gloriosus memoria proeliorum priorum adeo stimuletur ut infracta amputataque loquatur. Conferas quaeso quae Engelhardtus (in editione sua et in prog. gymnasi

- 188 E. Gedanensis anno 1834) de hac re dixit. Sunt enim in hac Lachetis oratione sola non minus quam quattuor anacolutha. Plato igitur τοῦ μιμῆσθαι ἔνεκα, id quod Aristoteles in περὶ ποιητικῆς affirmat tragoediae naturae maxime proprium esse, Lachetem excitatum, secundum militum seniorum mores de pugnis prioribus loquentium, enuntiata disiuncta effundentem facit, ipse autem artem arte celando est male contentus nisi omnes hae sententiae infractae legibus numerorum parent et oboediunt. Iam mihi videor numeros in initio fineque huius dialogi, et in hac Lachetis oratione longa satis plane exposuisse. Ne quis autem etiam nunc de hac re minime dubia in dubio sit, reliquum est ut examinem aliquem ex eis locis, ubi disputatores partibus rapide mutatis sermonem inter se excipiunt. Ad eam rem illustrandum mihi maxime idoneus videtur locus
- 193 C. ad paginam 193 C. ubi Socrates Laches Nicias alter alterius sermonem interrumpens utuntur genere quodam stichomythiae vel potius enallages, si licet appellationes, quibus apud poetas scaenicas uti solemus, ad dialogos transferre. Ad crebram nominum repetitionem vitandam recta linea ducta (—) indicavi, ubi disputator alter dicere incipit. Statim apparet figura secunda: καρτεροῦντα. — Πάνυ γε — Καὶ . . . = -λουσιν εἰς φρέαζ καταβαί[νοντες]; interiecta sunt γε — Καὶ ὄσοι = δὴ ἐθέλου- (vel ἂν ἐθέλω). Porro -νοντες καὶ κολυμ = βῶντες καρτερεῖν, tum -βῶντες καρτερεῖν ἐν τούτῳ = τῷ ἔργῳ, μὴ ὄντες δεινοί (∪_∪_∪_∪_∪). Porro ἢ ἐν τινι ἄλλῳ τοιοῦτῳ = ἀνδρειότερους φήσεις τῶν ταῦ[τα]. Tum -τα δεινῶν — Τί γὰρ ἂν τις ἄλλο φαί = η, ὃ Σωκράτης; — Οὐδέν, εἴπερ οἴ(οιτο) (∪_∪_∪_∪_∪_∪_∪), et -οιτο γ' οὕτως — : Ἀλλὰ μὴν οἴ[μαι]; deinde -μαι γε — Καὶ μὴν που ἄφρο = νεστέρωσ γ' ὃ Ἀλάης οἴ; sic disputatores sua quisque in vice aut disserere aut respondere sine ulla numerorum intermissione pergunt. οἱ τοιοῦτοι = κινδυνεύου(σι). Tum figuram quartam huius formae habemus abcba: a) -δυνεύουσί τε καὶ καρτεροῦσιν ἢ . . . = a') ἄφρων τόλμα τε καὶ καρτέρησις ἐν (∪_∪_∪_∪_∪_∪_∪). Haud indigna notatu sunt verba καὶ καρτεροῦσιν et και καρτέρησις similiter posita: Interiecta sunt primum b) οἱ μετὰ τέχνης . . . : b') αἰσχρὰ ἢ, ἄφρων (∪_∪_∪_∪_∪).

πράττον = c') *τες*. — *Φαίνονται*. — *Οὐκ οὖν* (---υ---). 193 C. Porro *τῷ πρόσθεν ἐφάνη ἡ* = *μῖν οὖσα καὶ βλαβερά* 193 D. (---υ---υ---); tum *-μῖν οὖσα καὶ βλαβερά* — *Πάνυ γ'* — *Ἡ δέ γ'* = *ἀνδρεία ὠμολογεῖτο καλόν τι* (---υ---υ---υ---). et *καλόν τι εἶν'* — *Ὁμολογεῖτο γὰρ* = *Νῦν αὖ πάλιν φασὲν ἐκεῖνο τὸ* (υ---υ---υ---υ---). Tum *αἰσχρόν, τὴν ἄφρονα καρτέρησιν* : *ἀν* - : *δρεῖαν εἶναι* — *Ἐοίκαμεν*. — *Καλῶς* [(---)---υ---υ---υ---(-)] et *οὖν σοι δοκοῦμεν λέγειν* = *Μὰ τὸν Δι' ὃ Σώκρατες* (υ---υ---υ---). Tum dactylo addito idem numerus repetitur sequentibus:

ἐμοὶ μὲν οὐκ | — *Οὐκ ἄρα* | *που κατὰ* } — { (υ---υ---|---υ---υ---) }
 τὸν σὸν λόγον |
 δωριστὶ ἤρ' | *μόσμεθ'* ἔ | *γὰρ τε καὶ* }

Sic pergitur figura B. (abccab) *ἐγὼ τε καὶ σύ, ὃ Λάχης τὰ | γὰρ ἔργ'* οὖ *ξυμφωνεῖ . . . : γὰρ, ὡς ἔοικε, φαίη ἄντις | ἡμᾶς ἀνδρείας μετ-* (υ---υ---υ---υ---|υ-----) interiecta sunt *ἡμῖν τοῖς λόγοις* = *ἔργῳ μὲν γὰρ ὡς* (---υ---), *ἔχειν, λόγῳ δ' ὡς ἐγὼ οἶομαι οὐκ ἂν εἶνῃ* = *ἡμῶν ἀκούσαι διαλεγόμενων*. — *Ἐληθέστατα* (υ---υ---υ---υ---υ---). Traditum est *ἀκούσει* et *ἀκούσοι*. De optativo aoristi conferas Phaedr. 241 D. *ἀκούσαις*; 275 D. *δόξαις*; Conv. 202 C. *τολμήσαις*; etiam Demos. 20. 138. *ἐγκαλέσαι*; 143 *δόξαι*; Xen. Hell. 1. 4. 12 *Τολμήσαι*; porro Aristoph. Plut. 1036. 1134; Vesp. 572. 726 et alibi. 193 E. *ληθέστατα λέγεις* — *Τί οὖν; δοκεῖ καλόν* = *εἶν(αι) οὕτως διακείσθαι*; — *Οὐδ' ὄπωστίον* (---υ---υ---υ---υ---) si cum Blassio de superacaneo *ἡμᾶς* delendo consentis, sin autem id fieri neges, figura altera sic constituenda est: *Ἐλέστατα λέγεις*. — *Τί οὖν; δοκεῖ καλόν . . .* = *ἡμᾶς διακείσθαι*; — *Οὐδ' ὄπωστίον*, ut supra; interiecta sunt *δοκεῖ καλόν εἶναι οὕτως* = *ἡμᾶς διακείσθαι*; — *Οὐδ' ὄ-* (υ---υ---υ---υ---). Corrector codicis Γ addidit supra *ῶ λέγομεν* verba *τῷ λόγῳ*, quae ex ceteris codicibus ommissa esse Blassius putat. His verbis ante *ῶ* insertis, locum ad numeros sic redigere possumus. *-τίον*. — *Βούλει οὖν τῷ . . .* = *τοσοῦτον*; — *Τὸ ποῖον*, interiecta sunt *τῷ λόγῳ, ὃ λέγομεν π(ε)ι* = *θώμεθα τό γε τοσοῦτον* (---υ---υ---υ---). Numeri requirunt *πιθώμεθα* loco *πειθώμεθα*, nam *τούτῳ* sine dubio corruptum est, nisi forte hoc verbum orationi

193 E. Socratis sequente attribuamus. Numeri autem confirmant coniecturam Blassi, qui *τούτω* delebit. — *γομεν πιθώμεθα τό γε τοσοῦτον*; — *Τὸ ποῖον — δὴ τοῦτο, καὶ τίτι;* — *Τῷ λόγῳ.*
δς καρτερεῖν κε[λεύει] [υ-υ-υ-υ-υ-υ-υ-υ-υ-υ]. Nunc habe-

194 A. mus responsionem valde miram: *κελεύει, εἰ οὖν (οὖν) βούλει καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τῇ ζητήσει ἐπιμείνωμεν τε καὶ καρτερήσωμεν* . . . : — *Ἐγὼ μὲν ἔτοιμος, ᾧ Σώκρατες μὴ προαφίστασθαι, καὶ τοι ἀήθης γ' εἰμὶ τῶν τοιού[των]* (υ-υ-υ-υ-υ-υ-υ-υ-υ-υ) . . . Interiecta sunt *ρήσωμεν, ἵνα καὶ μὴ*:

$\left\{ \begin{array}{l} \text{ἀνδρεία καταγέλαση ὅτι οὐκ} \\ \text{ἀνδρείως αὐ-} \\ \text{τὴν ζητοῦμεν, εἰ ἄρα πολλάκις αὐ} \end{array} \right\} = \left\{ \begin{array}{l} \text{-----} \\ \text{-----} \\ \text{-----} \end{array} \right\}$
--

ἡμῶν αὐτὴ ἢ ἀνδρεία[α]. Tum *ἀνδρεία καταγέλαση ὅτι οὐκ* = (*ἀνδρείως αὐ*) *τὴν ζητοῦμεν, εἰ ἄρα πολλάκις αὐ[τῇ]* (υ-υ-υ-υ-υ-υ-υ-υ-υ-υ) initio numeri et verbo eodem repetito, vel si melius videatur *ἀνδρείως αὐ* = *τὴν ζητοῦμεν*, vel forte *οὐκ ἀνδρείως* = *αὐτὴν ζητοῦ-*. Denique interiecta sunt *εἰ ἄρα πολλάκις αὐτὴ ἢ καρτέρησις* = *ἔστιν* — *Ἐγὼ μὲν ἔτοιμος*

194 B. *ᾧ Σώκρατες μὴ* (υ-υ-υ-υ-υ-υ-υ-υ-υ-υ). Itaque lectio codicis Vaticani 1029, qui saepe minoris aestimatus est, quam decebat, per numeros confirmatur. Omisit enim hic codex vocabulum *ἀνδρεία*, quod Heusdius addubitabat. Hoc loco *ἡμῶν αὐτῶν* pro *ἡμῶν* et *μὴ καὶ* pro *καὶ μὴ* vulgantur, quorum utraque numerus renuit. A pronomine *με* incipit figura secunda, quam cretici duo (*-των λόγων* = *ἀλλὰ τίς*) priori figurae adiungunt. *με καὶ φιλονικία εἴληφεν . . .* = [*ἀ*]ληθῶς ἀγανακτῶ, εἰ οὐτωσί; interiecta sunt *πρὸς τὰ εἰρημένα. καὶ* = *ὡς ἀληθῶς ἀγανακτῶ*. Sed [*ἀ*]ληθῶς ἀγανακτῶ εἰ οὐτωσί δ' νοῦ μὴ οἶός τ' εἴμ' . . . = *ἔμοιγε δοκῶ περὶ ἀνδρείας ὅτι ἔστιν οὐκ οἶδα δ'* (υ-υ-υ-υ-υ-υ-υ-υ-υ-υ); interiecta sunt *-ός τ' εἴμ' εἰπεῖν* = *νοεῖν μὲν γάρ*. Iterum habemus figuram secundam: *ἅπῃ μ' ἄρτι διέφυγεν, ὥστε μὴ ξυλ . . .* = — *Οὐλοῦν, ᾧ φίλε τὸν ἀγαθὸν κυνηγέ[την]* (υ-υ-υ-υ-υ-υ-υ-υ-υ-υ) verba reliqua respondent inter se sic: *λαβεῖν τῷ λόγῳ αὐτὴν* = *καὶ εἰπεῖν ὅτι ἔστιν*. Sequitur figura prima: *-τὴν μεταθεῖν χρῆ* = *καὶ μὴ ἀνιέναι*; et [*ἀν*]έναι. *Παντάτασι μὲν οὖν* est

membrum primum figurae alterius, cuius membrum quartum est 194 B. *Νικίαν τόνδε παρακαλώ[μεν]* (—υ—υ—υ—υ—); interiectis verbis — *Βούλει οὖν καὶ* initium numeri repetitur *Νικίαν τόν[δε]* sed a verbis *Βούλει οὖν* incipit iterum figura secunda. Ne eisdem verbis saepius utamur, haud scio an melius sit sic figuram primam constituere *ν* paragogico ante *μὲν* scripto: [*ἀν*]έναι — *Παντάπα = σιν μὲν οὖν — Βούλει οὖν*. Tum figura B huius formae abccab constituere possumus [*βού*]λει οὖν καὶ *Νικίαν τόνδε παρακαλώμεν ἐπὶ τὸ κνηγγέσιον, εἴτι . . . = -ρός ἐστιν — Βούλομαι πῶς γὰρ οὐκ; — Ἰθι δὴ (δῆ) ᾧ | Νικία ἀν- 194 C.* *δράσι φίλοις χει-* (υ—υ—υ—υ—υ—υ—υ—υ—υ—|υ—υ—υ—υ—υ—) interiecta sunt *τι ἡμῶν εὐπορώτε-*, quibus repetitur initium numeri — *ρός ἐστιν — Βούλομαι. πῶς*. Porro *-μαζομένοις* (—υ—υ—υ—υ—υ—) ἐν λόγῳ καὶ ἀπο = *βοήθησον εἴ τιν' ἔχεις*. Itaque immerito addubitavit Hartmannus¹⁾ verba *καὶ ἀποροδοσι*, nam *ἀπορεῖν* tantum abest ut imaginem Platoniam corrumpat, ut de hominibus ἐν λόγῳ *χειμαζομένοις* aptissime dicatur. Recte enim se habent etiam quae sequuntur. Figura altera apparet: *ἔχεις δύναμιν. τὰ μὲν γὰρ δὴ . . . = εἰπῶν ὅτι ἡγεῖ ἀνδρείαν*. Verba interiecta non solum inter se respondent *ἡμέτερο' ὁρᾶς : ὡς ἄπορα· σὺ δ'* sed etiam repetunt *ἀνδράσι φίλοις χειμαζομένοις* quibus supra usi sumus. Porro *εἶναι ἡμᾶς τε* repetunt verba extrema figurae proximae prioris *ἡγεῖ ἀνδρείαν*, sed ab *ἡμᾶς* incipit figura secunda. Potestne fortasse *εἶναι* omitti ut saepe post *νομίζειν* et *ἡγεῖσθαι?* *ἡμᾶς τε τῆς ἀπορίας ἔκ = λυσαι καὶ αὐτὸς ἃ νοεῖς τῆ;* tum *λόγῳ βεβαίωσαι = — Δοκεῖτε τοίνυν μοι, denique κεῖτε τοίνυν μοι πάλαι = οὐ καλῶς, ᾧ Σώκρατες* (—υ—υ—υ—υ—). Sic continuantur numeri per totum dialogum disputatoribus inter se sermonem aut saepe aut raro excipientibus. Neque possum invenire ubi facile desistam, cum manifestum sit et iam pridem a Blassio exploratum Platonem in usu numerorum sese neque colis neque clausulis astrinxisse Nordenom etiam invito. Demonstratum igitur nunc habemus Platonem numeris composuisse initium finemque huius quoque dialogi et orationem Lachetis longam et hunc locum ubi sermo loquentis

1) Hartmann, "De emblematis in Platonis textu obviis". Leyden 1898.

194 C. ab sodalibus eius saepissime interruptus est. Delegi hos locos ex toto dialogi non eo, quod hi facilius quam alii ad numeros revocari possunt sed potius ut varias dialogi partes et genera orationis diversa illustrarem. Neque necesse est numerorum expositionem ultra producere; testimonium enim est iam satis copiosum. Itaque auxilium in verbis Platonis genuinis restituendis habemus, quod in iudicio de ipsis chartis antiquis ferendo maximi preti est. Convertamur igitur ad illas chartas et auxilio numerorum usi inspiciamus lectiones novas, quae nobis ibi feliciter servatae sunt.

Pars altera.

189 C. Non ineptum videtur primum omnium pauca de chartis ipsis proferre. Inter thesauros Aegyptios post tot annos effossos perspicua sunt illa Phaedonis Lachetisque Platonis fragmenta, quae una cum multis aliis Mahaffius¹⁾ anno 1891 et iterum anno 1893 iuris publici fecit. De quibus fragmentis disputaverunt multi viri docti, inter alios Mahaffius ipse, Usener, Dielsius, Theodorus Gomperz, nuperrime Hartmannus²⁾ in libro iam p. 26 allato, Koellnerus in Philologo anno 1899. Maximam autem laudem meruit Fridericus Blass, qui anno 1898³⁾ de lectionibus novis iudicium accuratissima diligentia comparatum reddidit. Hac chartae paginas Stephanianas fere quattuor a littera D p. 189 ad litteram B p. 192 complectuntur. Post librum Mahaffi editum paucis annis alia quoque fragmenta parva inventa sunt, quae commentariolo instructa Gilbertus Smylius⁴⁾ in Hermathenae Dublinensis volumine XXV iuris publici fecit. Sunt omnino ex Lachete columnae septem (vel columnarum partes) tricenorum versuum, quorum singuli litteras grandes a

---

1) Flinders, Petrie Papyri Part. I 1891, II 1893.

2) Hartmann, Mnemosyne XX p. 152 sq.

3) Ber. der phil. hist. Klasse der Königl. Sächs. Ges. der Wissenschaft zu Leipzig. 1898. Blass.

4) Gilbert Symly, Hermathenae 25. 1899. Dublin.

quintis decimis ad vicenas quartas numero habent. Qui huius 189C. rei peritissimi sunt, censuerunt has chartas haud amplius quam quinquaginta post Platonis mortem annis scriptas esse. Tot saeculis igitur antiquiores quam codices quo maxima cum cura inspici autem dignae sunt. Quibus chartis recentiora aliquot saeculis etiam alia papyri fragmenta itidem ex Aegypto extulerunt Grenfellius et Huntius¹⁾, juvenes Britanni laude dignissimi, quae et ipsi cum commentario ediderunt et Wilamowitzius²⁾ breviter tractavit. Haec complectuntur unam tantum paginam Stephanianam 197 A ad 198 A. Nunc ad numeros explicandos pergamus. Ut omnia suo quidque in ordine proprio tractem, incipiam a fragmentis, quae Smylius edidit, a pagina 189 circa litteram D. Primae litterae, quae legi possunt, ultimae vocabuli ἀκοΥCΑC sunt, tum post parvo intervallo litterae ΤΟΥΑΕ, et in sequente versu ΟΥΤΟΟΤΛΑΝΥΜΙΝ. Editor commemoravit καὶ ante ΥΜΙΝ omissum esse, quod Bekkerus codices Parisienses B' et E secutus inter alios jam expulerat. Quid autem de hoc καὶ nobis interrogantibus respondebunt numeri? λόγοι γένωνται, οὐ πᾶν μέμνημαι. Compares quaeso cum verbis ἐγὼ δ'ακούσομαι καὶ ἀκούσας αὐτῶν. Porro ὑμεῖς οὖν repetit finem huius numeri μέμνημαι et tum responsio continuatur λέγετε καὶ διέξιτε πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς περὶ ὧν προ-φθέμεθ' = μετὰ Μελησίου τοῦδε πο(ι)ήσω τοῦθ' ὅ τι ἂν ὑμῖν δοκῇ (○○○-○○-○○-○○-○○-○○-○○-○○). Quo casu felici potest tam mira responsio ad syllabas triginta producta exstare. Nam haec est forma figurae tertiae legitima, sed καὶ ante ὑμῖν funditus turbat responsionem et cum charta omittendum est. Smylius arbitratus lectionem codicum longiorem quam chartae coniecit Πειστέον μέντοι Λυσιμάχῳ τούτῳ, quae ad numeros redigere non potui. Ego autem non possum intellegere cur mutandum sit: Versus duo enim modo quadraginta litteras habent et alibi chartae singuli versus vicenas ternas syllabas complectuntur. Conferas quaeso 190 E (vide [Blass] Ber. d. phil.-hist. Classe d. kōngl. sächs. Ges. der Wiss. zu Leipzig, 1898,

1) Oxyrhynchus Papyri. Vol. II. London 1899, p. 123.

2) Götting. Gelehrte Anzeiger. 1900. p. 49.

- 189D. p. 199, 200). Conjectura Smyli est tanto brevior, quanto chartae lectio longior videtur. Porro Smylius sibi videbatur litteras *OI* ante *Λυσιμάχῳ* legisse, spatio unius litterae interposito. Nunc vocabula chartae inter se non separantur, ut littera *C* hoc spatio inter *I* et *A* scribi posset et ipsum *I* facile putetur residuum litterae *H*. De littera *O* Smylius ipse maxime dubitabat, quippe quae in charta non satis distincte legeretur. Sed nolo pluribus de hac re minime dubia. Ambiguum enim nullo modo prorsus est responsum numerorum, *δόκη*. [Σω.] *Πειστέον, ὃ Νικία τε καὶ = Ἀρχῆς, Λυσιμάχῳ καὶ Μελησίᾳ* (∪∪∪∪∪∪∪∪). Ne unam quidem syllabam delere sine damno numerorum possumus. Porro *Λυσιμάχῳ καὶ Μελησίᾳ ἃ μὲν οὖν νῦν = δὴ ἐπεχειρήσαμεν σκοπεῖν τίνες ἢ δι-* (∪∪∪∪∪∪∪∪∪∪). Pro οἱ charta exhibet ἦ, de quo numeri discernere non possunt. Nunc finis prioris numeri fiat eodem tempore initium figurae alterius, quae sequitur *-σαμεν σκοπεῖν τίνες οἱ δι = . . . μὲν οὐ κακῶς ἔχει ἔξε-* interjecta sunt *-δάσκαλοι ἡμῖν τῆς τοιάντης | παιδείας γενοασιν = ἢ τίνας ἄλλους βελτίους | πεποιήκαμεν, ἴσως μὲν* (∪∪∪∪∪∪∪∪∪∪∪∪), ut figura hanc formam (a b c b c a) exhibeat, et in charta *εἶχεν* pro *ἔχει* non recte legatur. Tum *-τάζειν καὶ τὰ τοιαῦθ' ἡμῶν αὐτοὺς*
- 189E. = *ἀλλ' οἶμαι καὶ ἡ τοιάδε σκέψις* (∪∪∪∪∪∪∪∪): porro *ἀλλ' οἶμαι καὶ ἡ τοιάδε σκέ . . . : τι καὶ μάλλον ἐξ ἀρχῆς εἶη* (∪∪∪∪∪∪∪∪); interjecta sunt *-ψις εἰς τὸ αὐτὸ = φέρει, σχεδὸν δέ* (∪∪∪∪). Quae sequuntur figuram tertiam exhibent sic: *ἐξ ἀρχῆς εἶη ἄν, εἰ γὰρ | τυγχάνομεν ἐπιστάμενοι | ὄτουσιν περι . . . = βέλτιον ποιεῖ ἐκεῖν' ὃ | παραγένετο καὶ προσέτιγ' | οἳοί τ' ἔσμεν αὐ-* [a] ∪∪∪∪∪∪∪∪ [b] ∪∪∪∪∪∪∪∪ [c] ∪∪∪∪∪]; interjecta sunt *-χανομεν ἐπισταμενοι ὄτουσιν = περι ὅτι παραγενόμενον τῷ* (∪∪∪∪∪∪∪∪∪∪). Sed possumus figuram secundam quoque constituere: *-λον ἐξ ἀρχῆς εἶη ἄν. εἰ γὰρ . . . = τῷ βέλτιον ποιεῖ ἐκεῖν' ὃ.* (∪∪∪∪∪∪∪∪) verbis interiectis inter se sic respondentibus *τυγχάνομεν ἐπιστάμενοι ὄτου = οὖν πέρι ὅτι παραγενόμενον* (∪∪∪∪∪∪∪∪∪∪∪∪): quod nescio an melius videatur. Nos maxime dolemus, quod charta itiam ibi lacunam habet ubi *τυγχάνομεν* legi debebat, quod nisi

190 A. γενετο) οἷοί τ' ἐσμὲν ποεῖν (~~~~~).
~~~~~

Porro αὐτὴν παραγίγνεσθ' ὄμμασιν, = δηλον ὅτι ὄψιν γ' ἴσμεν αὐ- (~~~~~) tum ὄμμασιν δηλον ὅτι ὄψιν γ' = ἴσμεν αὐτὴν ὅτι ποτ' ἐστίν. Hoc loco scribenti ν paragogicum cum commodo numerorum mihi sine dubio condonari potest. Neque merito addubitavit Bodhamus verba ἧς περὶ σύμβουλοι ἂν γενοίμεθα ὡς ἂν τις αὐτὴν ρᾶστα καὶ ἄριστα κτήσαιτο, quae longe abest ut prorsus inutile additamentum, quod ille (p. 88 suae editionis) censebat, efficiant. Melius autem est πῶς pro ὡς scribere et figuram primam sic constituere: ἧς περὶ σύμβουλοι ἂν γε = νοίμεθα πῶς ἂν τις αὐτὴν. Figura altera sequitur: πῶς ἂν τις αὐτὴν ρᾶστα καὶ ἄ... = μηδ' αὐτὸ τοῦθ' εἰδεῖμεν, ὅ τι. (~~~~~); interjecta sunt -ριστᾶ κτήσαιτο. = εἰ γὰρ μηδ' αὐτο (~~~~~) elisione in pausa vocis neglecta ut saepe fit. Quae tradita sunt ad numeros redigere non potui. Chartae lectio male distincta est. Smylius hoc unum tantum commemoravit lectionem chartae breviorē

190 B. esse quam vulgatam Bodhamus jam verba καὶ ἱατροὶ delenda esse arbitratus erat. Conjectura per chartam confirmari videtur, et numeri comprobant: δεῖμεν ὅτι ποτ' ἐστίν = ὄψις ἢ ὅτι ἐστίν, tum sequitur figura secunda verbis καὶ ἱατροὶ omissis, ἐστίν ἀκοή, σχολῇ ἂν γε σύμβου = ὅν τινα τρόπον ἀκοήν ἢ ὄψιν (~~~~~) interjecta sunt σύμβουλοι ἄξιοι = λόγου γενοίμεθ ἢ (~~~~~). Itaque recte posuit Parisinus E particulam γε ante σύμβουλοι, denique ἢ περὶ ὀφθαλμῶν = ἢ περὶ ὠτῶν ἂν. Hactenus fragmento commentarioque Smyli uti potuimus. De sequentibus multi viri docti egerunt et alii alia consuerunt. Itaque iterum ad vatem nos recipiamus, si sententiis horum sive illorum faveat. Primum nobis interrogantibus figuram secundam monstrat: ἦν ἢ ὄψιν κάλλιστ' ἂν κτήσαιτο τό τις ἀληθῆ... = ὦ Λάχης καὶ νῦν ἡμᾶς τῶδε παρακαλεῖτον (~~~~~) interjecta sunt λέγεις ὦ Σώκρα = τες [Σω.] Ουκοῦν ὦ Λά- (~~~~~), porro καλεῖτον εἰς συμβουλήν = τίν' ἂν τρόπον τοῖς δε[σιν] tum figuram secundam, cuius membra extrema formam solitam triperititam figurae tertiae exhibent (abc dd abc) -σιν αὐτῶν ἀρετῇ |

- 190 B. Graecarum convictum esse. (Vide The Republic of Plato vol. II p. 103, 104. Jowett and Campbell, Oxford 1894.) Figura secunda est nunc constituenda: [Σω.] Οὐκοῦν ὃ γ' ἴσμεν = com-
- 190 C. pares cum δήπου τι ἔστι; interjecta sunt quattuor spondei sic: ἴσμεν κἀν εἴ = ποιμεν δήπου, tum quattuor trochaei -που τι ἔστιν = [Λα.] Πῶς γὰρ οὐ; [Σω.] Μη. sequuntur. Porro: τοίνυν, ᾧ ἀριστε, περὶ ὅλης ἀρετῆς εὐθέως σκοπώμεθα . . . = ρι πρῶτον ἴδωμεν εἰ ἰκανῶς ἔχομεν πρὸς τὸ εἶδέναι καὶ ἡ[μῖν] (— — — — — — — — — — — — — — — — —) interjecta sunt primum σκοπώμεθα Πλέον . . . = μέροςσ τινὸς πέρι, tum πλέον γὰρ ἴσως ἔρ = γον ἀλλὰ μέροςσ τι. ut figuram quartam apponamus: -μῖν, ὡς τὸ εἶκος ῥάων ἡ σκῆ = ψις ἔσται [Λα.] Ἄλλ' οὕτω ποιῶμεν (— — — — — — — — — — — — — — — — —), -μεν ᾧ Σώκρατες, ὡς σὺ βούλει . . . compares cum -θα τῶν τῆς ἀρετῆς μέρων ἡ, cujus numeri intium repetitur interjectis verbis [Σω.] Τί οὖν ἂν προελοίμε (— — — — — — — — — — — — — — — — —). Non recte dat charta δπως pro tradito ὡς: Figura B abbc sequitur verbis ἡ, ἡ et δοκεῖ, δοκεῖ similiter positus: ἡ δηλον δῆ, δι τοῦτ' εἰς δ τείνειν δο[κεῖ] . . . : ἡ γάρ; [Λα.] Καὶ μάλα δῆ οὕτω δοκεῖ. [Σω.] Τοῦτο τοί[νυν] (Τοῦτ' οὕν) — — — — — — — — — — — — — — — — —, interjecta sunt (καὶ) ἡ ἐν τοῖς δπλοῖς = μάθησις; δοκεῖ denique δέ που τοῖς πολλοῖς = εἰς τὴν ἀνδρεία. Recte igitur praebet charta τὴν ante ἀνδρεία. Lectio chartae autem editoribus brevior quam tradita videbatur, quare Blassius proposuit οὖν pro τοίνυν, quod ad numeros quoque magis idoneum est. Tum figura secunda constituenda sic: -θησις; δοκεῖ δέ που τοῖς πολλοῖς εἰς τὴν ἀν . . . : [ἐπιχει]ρήσωμεν, ᾧ Λάχης εἰπεῖν ἀνδρεία τι (— — — — — — — — — — — — — — — — —) interjecta sunt -δρειαν. ἡ γάρ; [Λα.] Καὶ μάλα δῆ οὕτω = δοκεῖ [Σω.] Τοῦτ' οὖν πρῶτον ἐπιχειρή- (— — — — — — — — — — — — — — — — —). Quae sequuntur sine parva quadam muta-
- 190 E. tione non potui ad numeros revocare neque melius remedium invenire quam quod Blassius me humanissime admonuit; τρόπῳ ἂν pro ἂν τρόπῳ scriptis possumus comparare -πεῖν ἀνδρεία τί ποτ' ἔστιν ἔπειτα τὸ μετὰ τοῦτο σκεψόμεθα καὶ δτω τρόπῳ ἂν; tum τοῦτο σκεψόμεθα καὶ δτω τρόπῳ ἂν τοῖς νεα- compares cum -νισκοῖς παρα γένοιτο καθ' ὅσον οἶον τ' ἐξ ἐπι- (— — — — — — — — — — — — — — — — —) (vgl. Alkib. I. 1241 D.

quod re vera corruptum esset. Sic hoc loco recte inclusit ille 191 B. verba *τὸ ἐκείνων*, quae charta omisit sed *τὸ γε τῶν Ἑλλήνων* 191 C. pariter corrupta etiam Bodhamum fugerunt. Haec quoque verba supervacaneum additamentum interpretis alicujus esse numeri plane ostendunt, neque numeri tantum sed sermo quoque: videlicet equites etiam barbarorum erant, *τὸ ὀπλιτικὸν* autem non nisi Lacedaemoniorum. Haec est secunda conjectura virorum doctorum per chartam confirmata, mox autem tertia apparebet. Nullo modo igitur vanum aut inutile est conari coniciendo scripta Platonica purgare et emendare, dummodo caute fiat (vide quae Gompertius de hac re scripserit in *Zeitschrift für Phil. u. phil. Kritik* 109 a. 1896 p. 149). Nunc figura altera sic constitui potest. *Λάχης τῶν Λακεδαιμονίων τούτους . . . = πρὸς τοῖς γερροφόροις ἐγένοντ', οὐκ ἐ[θέλειν]* (υ-υ-υ-υ-υ-υ-υ-υ) interjecta sunt *γάρ φασι καὶ Πλαταιαῖς ἐπειδὴ* (υ-υ-υ). De τῶν, quod charta ante *Λακεδαιμονίων* habet et Mahaffius quidem probat, numeri responsum ambignum reddunt, cum aut tribrachys (*τὸ Λακε*, υ-υ-υ) aut dactylus (*τῶν Λακε*, υ-υ-υ) cum dactylo (*γερροφό*, υ-υ-υ) membri alterius comparare possimus. De *τούτους* autem pro *Λακεδαιμονίους* numeri longe abest ut responsum ambiguum reddant. *Λακεδαιμονίους* enim est planissimum scribarum additamentum. Porro series creticorum cum anacrusi, quam grammatici vocant apparet, *θέλειν πρὸς αὐτοὺς μένοντας μάχε = σθαι, ἀλλὰ φεύγειν, ἐπειδὴ δ' ἐλί[θησαν]*. Huic seriei ordo verborum sive *πρὸς αὐτοὺς μένοντας* cum charta sive *μένοντας πρὸς αὐτοὺς* cum codicibus neque foret neque nocet. Quamquam numeri hanc rem in medio relinquunt, tamen ordo chartae verborum accipiendus sine ulla dubitatione est, ut Blassius jam ostendit. Corruptelae enim non semper delent numeros. Conferas quaeso *καὶ* pro *ἐν* ante *Πλαταιαῖς* supra. Mox nobis occurrit felix Asti conjectura *ἄρτι* pro *αἴτιον*, quod Jacobsius jam pridem addubitaverat. Corruptela ex sequente *αἴτιος* nata manifesta est. Lectionem genuinam autem tradere relictum est chartae, quae δ *ἄρτι* exhibet. Tum numeri pergunt sic: *[ἐλί]θησαν αἱ τάξεις τῶν Περσῶν ἀναστρεφο[μένους] . . . = [μάχ]εσθαι καὶ οὕτω νικῆσαι τὴν ἐκεῖ μάχην* (υ-υ-υ-υ-υ-υ-υ-υ); interjecta sunt *μένους ὥσπερ*

- 191 C. *ἰππείας* = *μάχεσθαι καὶ οὕτω* (υ_ _ υ_ _ υ_). De syzygia, quam grammatici dicunt, vide quae Blassius (Die Rhyth. der Att. Kunstprosa p. 188) scripserit. Chartam *ἰππες* pro *ἰππείας* praebere mihi mendum scribae merum videtur. Porro *-χην* [*Λα.*] *Ἀληθῆ λέγεις* = [*Σω.*] *Τοῦτο τοίνυν δ' ἄρ(τι)* (υ_ _ υ_ _ υ_). Sed a *Τοῦτο* incipit figura quarta (abcoba). *Τοῦτο τοίνυν δ' ἄρτι* ἔλεγον ... = *οὐκαλῶς ἠρόμην βουλόμενο* (υ_ υ_ _ υ_ υ_ υ_ υ_ υ_ υ_) interjecta sunt *ὅτι ἐγὼ αἴτιος μὴ καλῶς* ... = *κρίνασθ' ὅτι οὐκαλῶς ἠρόμην*, denique *λῶς ἀποκρι* = *νασθ' ὅτι οὐ*. Engelhardtus in gymnasii Gedanensis programmate (anno 1834) anacoluthon hoc loco monstravit, et Stallbannius in sua editione signo sermonis interrupti apposito addidit „jam verbum finitum debuit subici“. Sed neque hi neque editores recentiores etsi locum pro corrupto habentes emendare potuerunt, quod sane conari vanum est. Vidimus enim supra Platonem etiam in enuntiativis interruptis numeros auxilii curare solitum esse. Vates monstrat primum figuram secundam: *-μενος γὰρ σου πυνθέσθαι μὴ μόνον τοὺς* ... = *ἀνδρείους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν τῷ ἰππι[κῶ]* (υ_ _ _ υ_ _ _ υ_ _ υ_ υ_) cum dactylis duobus interjectis *ἐν τῷ δ* =
- 191 D. *πλιτικῶ*, tum figuram primam *τῷ ἰππικῶ ἐν τοι ξυμπαντιτῷ* = *πολεμικῶ εἶδει καὶ μὴ μόνον* (υ_ υ_ υ_ _ _ _ υ_ _ υ_). Itaque recte exhibet charta *ἐν τοι* pro *traditis καὶ ἐν*. Porro *-νον τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ ἀλλὰ* ... = *ἀνδρείους ὄντας καὶ ὅσοι γε* (υ_ _ _ _ υ_ υ_ υ_ υ_ υ_) interjecta sunt *ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν τοῖς πρὸς* = *τὴν θάλατταν κινδύνοις*. Non recte igitur exhibet charta *κινδυνεύουσι* pro *κινδύνοις*. Tum iterum figura quarta abcoba. *ἀνδρείους ὄντας καὶ* ... = *-σοι πρὸς λύπας ἢ φο-* (υ_ _ _ _ υ_) interjecta sunt primum *ὅσοι γε πρὸς νόσους καὶ ὅσοι πρὸς πενίας* ... = *ἀνδρεῖοί εἰσι, καὶ ἔτι αἶ μὴ μόνον ὅ-* (υ_ υ_ _ υ_ υ_ υ_ υ_ υ_ υ_ υ_); denique *-σοι πρὸς πενίας ἢ* = *καὶ πρὸς τὰ πολιτικ(ὰ)* (υ_ _ υ_ υ_ υ_ υ_). Manifesta scribae menda *ἄλλαι* pro *ἀλλὰ, τε* pro *γε, πρὸ* pro *πρὸς, πενίας καὶ* pro *πενίας ἢ καὶ* videntur mihi vix commemoratu digna. Charta habet *ἢ φόβους* ante *ἀνδρεῖοι* quod numeri plane comprobant. Sunt qui *καὶ μένοντες ἢ ἀναστρέφοντες* emendari volunt. Engelhardtus habebat *καὶ-ἢ* pro *καὶ-καὶ* vel *ἢ-ἢ* vel *εἴτε-εἴτε* rarum et ex negligentia quadam ortum, Theaet. 143 C *τε-ἢ* collato.

- 191 E. distat. Quam futiles in universum fuerint priores scripta emendandi Platonica conatus ostendunt non solum chartae ipsae (maxime Phaedonis) sed etiam numerorum leges, quae nuperrime erutae sunt. Verum tamen dicis exsecrationibus, quas Britanni quidam, in eos petentes tradita emendare, evomere soleant, non deterreor quominus ordinem verborum numeri causa paullo mutem. Ordine enim ταῦτόν ἔστιν servato sequentia ad numeros redigere vix potuimus, facile autem ἔστιν ταῦτόν scripto: -μην, πάλιν οὖν περικῶ, εἰπεῖν ἀνδρείαν περῶ = τον, τι ἔν ἐν πᾶσι τούτοις
- 192 A. ἔστιν ταῦτόν (—○○—○—). Quod etiam per numerum sequentem confirmatum est: -στὶν ταῦτόν. ἢ οὔπω καταμανθά = νεις δ λέγω; [Λα.] Οὐ πάντι. [Σω.] Ἄλλ' ὄδε [δε] (—○○—○○—). Itaque charta τὴν ante ἀνδρείαν non recte inseruit, qui est sine dubio conatus interpretis alicujus hunc locum ad priora verba τὴν ἀνδρείαν accommodandi. Tum sequuntur alia figurae primae exempla: πάντι. [Σω.] Ἄλλ' ὄδε λέγω ὥσπερ ἄν = εἰ τάχος ἡρώτων τί ποτ' ἔστιν, δ (○○—○○—○○) et ἔστιν, δ καὶ ἐν τῷ τρέχειν = τυγχάνει ἂν ἡμῖν καὶ ἐν (—○○—○○—). Tum figura tertia constituenda est, ex qua colligitur particulam γε, quam charta ante τῷ μανθάνειν inserit, sine damno numerorum omitti non posse: τῷ μιθαρίξειν καὶ ἐν τῷ λέγειν καὶ ἐν γε τῷ μανθά = νειν καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς, καὶ σχεδόντι αὐτὸ κεκτῆμεθ' (—○○—○|—○○—○○—). Nunc pervenimus paene ad chartae finem, cujus lectionem tradita brevior esse editores arbitrati sunt. Ex numeris solis hunc locum corruptum esse colligere fortasse poteramus, nam sine licentiis quibusdam dubiis quae tradita sunt ad numeros redigi non possunt. Dielsius¹⁾ commemoravit verba στοματός τε καὶ φωνῆς ἢ διανοίας cum prioribus ἐν τῷ λέγειν καὶ ἐν γε τῷ μανθάνειν male congruere. Sed eius conjecturam, ἢ νοήματος ἔμα τε καὶ (verbo διανοίας deleto) quam Mahaffius "ingeniosam" vocabat, etiam minus facile quam tradita ad numeros revocare potui. Praeterea mihi quidem verba τρέχειν et μιθαρίξειν, χειρῶν et σκελῶν videntur in ordine inverso vel chastico, ut dicere solemus, inter se apte opponi, recto autem

1) Deutsche Litteratur-Zeitung 1893, p. 1446.

ordine λέγειν et μανθάνειν, στόματός τε καὶ φωνῆς et δια- 192 A.
 νοίας. Haec quidem Socratis verba extrema numero iudice recte
 se habent: πράξειςιν ἢ σκελῶν = ἢ στοματός τε καὶ (— — — — —)
 et -τός τε καὶ φωνῆς ἢ διανοί = ας, ἢ οὐχ οὐτω καὶ συ
 λέγεις (— — — — —). Non video igitur cur quicquam hoc
 loco mutandum sit. Corruptela quaerenda est in eis, quae verbo
 πράξειςιν antecedunt. Delere autem περὶ, id quod Astius pro-
 posuit, nullum remedium praebet. Donec aliquis lectionem mani-
 festo genuinam reponere post sit, tradita forma retinenda est.
 Figura secunda appareat, si χερῶν pro χειρῶν scribere liceat
 (v. Kühner-Blass. Gram. I. 426) κτήμεθ'. οὐ καὶ περὶ ἄξιον . . .
 = τῶν χερῶν πράξειςιν ἢ σκελῶν (— — — — —), interjecta
 sunt ἄξιον λέ = γειν ἢ ἐν ταῖς (— — —). Haec verba finem
 paginae ultimae occupant et vix agnoscuntur. Videamus igitur
 quid haec fragmenta nos doceant. Menda chartae sunt haec:
 1) 189 D. εἶχεν pro ἔχει. 2) 189 E. καὶ ante σχεδόν. 3) 190 C.
 φραμὲν μέντοι omittit. 4) 190 D. δπως(?) pro ὡς. 5) 191 A.
 τάξει pro τάξει. 6) Αἰνέα pro Αἰνειίου. 7) 191 B. τῶν Λακε-
 δαιμονίων pro τὸ Λ. 8) 191 C. σε inserit ante ἠβόμην.
 9) ἰππες. 10) 191 C. κινδυνεύουσι. 11) 191 D. σύμπαντι
 pro ξ. 12) εἶδεν pro εἶδει. 13) ἀλλὰι pro ἀλλὰ. 14) τε pro
 γε. 15) πρὸ pro πρὸς. 16) ἢ omittit. 17) 191 E. ὃν bis pro
 οὐν. 18) πυνθάνομαι pro ἐπυνθανόμεν. 19) τὴν inserit ante
 ἀνδρεία. 20) τρέχε pro τρέχειν. Menda codicis Bodlei-
 ani sunt haec: 1) 189 D. Καὶ inserit ante ἡμῖν. 2) Λυσιμαχος
 pro Λυσιμάχῳ. 3) οἶ pro ἦ. 4) 189 E. ἐτυγχάνομεν pro τυγ-
 χάνομεν. 5) ὦν pro ὦ. 6) παρεγένοντο pro παρέγενετο.
 7. ἄριστ' ἂν(?) pro ἄριστα. 8) 190 A. εἶ omittit. 9) καὶ ἰατροὶ
 inserit. 10) 190 B. ἡμῖν omittit. 11) τίνα pro τίν' ἂν.
 12) ταῖς ψυχαῖς pro τὰς φυγὰς. 13) 190 C. γενοίμεθα pro
 γενοίμεθ' ἂν. 14) δπως ἂν pro δπως. 15) αὐτῷ pro αὐτὸ.
 16) ἄρα pro ἄρα αὐτὸ. 17) 190 D. τὸ omittit. 18) ἀνδρεία
 τί ποτ' ἐστὶ pro τὸν ἀνδρείον. 19) εἶ pro καλῶς. 20) μὴ
 τοῦτο pro τοῦτο. 21) μάχεται τοῖς πολεμίοις pro τοῖς πολε-
 μίοις μά. 22) πον pro ποτ'. 23) 191 B. τὸ ἐκείνον inserit.
 24) τό γε τῶν Ἑλλήλων item. 25) τὸ pro τοι ante τῶν Σκυ-
 θῶν. 26) Λακεδαιμονίους pro τούτους. 27) 191 C. ἐν pro

192 A. καὶ. 28) μένοντας πρὸς αὐτοὺς μάχεσθαι pro πρὸς αὐτοὺς μένοντας μά. 29) δ̄ omittit. 30) αἴτιον pro ἄρτι. 31) 191 D. ὅτι pro ἔτι. 32) γε omittit. 33) ἀνδρεῖοι pro ἀνδρεία. 34) ἀνδρεῖοι omittit. 35) γε omittit. 190 C. 36) εἰδωμεν. 37) σύμβουλοι γε pro γε σύμβουλοι. Item in codice Veneto (T) sunt triginta quattuor menda; in apographo Coisliniano (Γ) etiam triginta quattuor. Codex Σ autem exhibet triginta tantum, et Ξ undetriginta tantummodo post chartam paucissima. Sed haec comparatio admodum arithmetica sicut illa Lutoskławskiana stilometria codicibus injuriam aliquam fortasse inferre potest, cum multae partes chartae pessime habitae legi non possint, ut multa ejus menda latebris obscuritatis se occultent. At contra adeo perspicui sunt quidam ex codicibus, maxime Bodleianus, ut omnia eorum menda pateant. Videtur igitur operae pretium, non solum quot sed etiam qualia menda primum in charta, tum in codice Bodleiano inveniuntur, inquirere. Additamenta scribarum ad explicandum in charta sunt haec: 1) 191 C. σε ante ἡρόμην quod perfacile addebatur, ceterum numeros eosdem manere sinit. nam καλῶς σ' ἡρόμην in recitando separatur a καλῶς ἡρόμην lenissimo discrimine, numero autem neutiquam distingui potest. 2) 191 E. τὴν ante ἀνδρείαν. Altera ex parte in Bodleiano haec additamenta apparent. 1) 189 D. καὶ ante ὑμῖν, tanquam si persona secunda in hoc enuntiato jam non satis promineat (ὁμεῖς, ἑμᾶς αὐτοὺς, ὑμῖν). 2) 190 A. καὶ ἰατροὶ(?). 3) 190 D. ἀνδρεία τί ποτ' ἐστὶ pro τὸν ἀνδρεῖον. 4) 191 B. τὸ ἐκείνων. 5) ibidem τό γε τῶν Ἑλλήνων et 6) Λακεδαιμονίους pro τούτους. 7) 191 C. ἐν pro καὶ. Charta igitur praebet duo, tantum Bodleianus autem septem additamenta interpretum. Porro charta omittit: 1) 190 C. φραμὲν μέντοι quod excusari fortasse potest, cum φραμὴν proxime ante scriptum sit (v. Repub. Jowett and Campbell II. p. 103. 104). 2) 191 D. ἦ. Bodleianus autem omittit: 1) 190 A. εἰ. 2) B. ἡμῖν. 3) ibidem ἔν. 4) 190 D. τὸ. 5) 191 D. γε. 6) 192 A. γε. Charta igitur modo bis, Bodleianus sexies omisit verba, quae aut numero aut sensui necessaria sunt. Tum ordinem verborum inspiciamus, qui numeros turbat: in charta modo 189 E. Καὶ ante σχεδόν; contra in Bodleiano 1) 190 C.

δπως ἄν. 2) *ibidem αὐτό.* 3) 190 D. *μὴ τοῦτο.* 4) 191 A. 192 A. *μάχηται τοῖς πολεμίοις.* 5) 191 C. *μένοντας πρὸς αὐτοὺς μάχεσθαι* (ordo enim verborum est certe falsus cum numeri non turbentur). Itaque charta ordinem verborum cum numerorum damno semel tantum mutavit Bodleianus autem (quinquies) (quater) superest una tantum comparatio: Charta sola lectionem genuinam nobis servavit in sequentibus locis: 1) 189 D. *ἦ pro οἱ.* 2) 190 B. *ἡμῖν.* 3) *ibidem τιν' ἄν.* 4) 190 C. *γενοίμεθ' ἄν.* 5) *ibidem αὐτό.* 6) 190 D. *τὸ.* 7) *ibidem τὸν ἀνδρείαν.* 8) *ibidem καλῶς.* 9) 190 E. *μὴ ἀποκρίνασθαι.* 10) 191 A. *τοῖς πολεμίοις μάχηται.* 11) 191 B. *τὸ ἐκείνων om.* 12) *ibidem τό γε τῶν Ἑλλήνων om. et* 13) *τούτους.* 14) 191 C. *καὶ.* 15) *πρὸς αὐτοὺς μένοντας.* 16) *ibidem ὁ ἄρτι.* 17) 191 D. *ἦ φόβους ἀνδρεῖοι.* 18) 191 E. *ἀνδρεῖα.* 19) *ibidem ἀνδρεῖοι.* 20) 192 A. *γε.* Altera ex parte Bodleianus solus ne unam quidem lectionem genuinam servavit sed hoc codice amisso ex ceteris hoc loco quidem veram restituere possemus. Neque parva laude dignum videtur apographon Vaticanum 1029, quod solum 190 B. *τὰς ψυχὰς,* 191 B. una cum charta sola *τοῖ.* 190 C. cum charta Coisliniano I. Parasino E *αὐτό* servaverit. Etiam Parisinus G pauciora menda quam Bodleianus exhibet, nisi forte negligentius collatus est. Venetum 184 (Bek. Ξ) corruptelas pauciores quam ceteros codices exhibere est quidem res mopinata. Charta autem multis saeculis quam codices antiquior est eo ipso, digna, quae majorem fidem auctoritatemque habeat. Adde quod lectiones chartae paene omnes numerosiores sunt, tum non possumus non concludere haec fragmenta multo minoris a quibusdam aestimata esse quam deceret. Vidimus igitur quo propius ad aetatem Platonis ipsius accedamus eo magis manifestos apertosque fieri numeros. Sed nolo pluribus.

Convertamus nos nunc ad tertium fragmentum, quod videtur viris ejus rei peritis haud multo aut ante aut post Christum natum scriptum esse. Longe abest ut antiquum sit cum chartis ex Crocodilopoli servatis comparatum, antiquius tamen est quam codices ceteri octingentis annis. Incipit a pagina 197 circa

- 199 A. litteram primam et continet unam tantum paginam Stephanianam. Sunt tres columnae, quarum prima et tertia adeo male habitae sunt, ut modo paucae litterae in initio et fini versuum scriptae legi possint. Columna autem secunda est paene integra incolumisque servata. Laches dicit et sua verba verbis Socratis proximis prioribus sic numeris adjungit: [τί]θεσαι. [Αα.] Νῆ τοὺς θεούς, καὶ εἶ γε = λέγεις, ὃ Σώκρατες καὶ ἡμῖν (υ____υ__υ__υ). Hoc loco charta cum ΞΓ et aliis quibusdam
- 197 A. codicibus non recte omisit γε ante λέγεις. Tum sequitur figura altera (abba) εἶ γε λέγεις ὃ Σώκρατες . . . = τοῦτ' ἀπόκριν' ὃ Νικία (υ__υ__υ__υ__υ) interjecta sunt καὶ ἡ μῖν ὡς = ἀληθῶς τοῦτ' (υ__υ__υ) - γεις ὃ Σωκρατες καὶ = ἡμῖν ὡς ἀληθῶς. Iterum figura secunda apparet Νικία πότερα σοφώτερ' ἡμῶν ταῦτ' εἶ[ναι] . . . = φῆς ἃ πάντες ὁμολογοῦμεν ἀνδρεῖ εἶναι. (υ__υ__υ__υ__υ__υ__υ) interjectis verbis -ναι τὰ θηρία repetitur initium numeri φῆς ἃ πάντες δ- (υ__υ__υ). Itaque recte dat charta φῆς ante ἃ. Numeri autem renuunt conjecturam Grenfelli et Hunti, qui ταῦτα τὰ θηρία εἶναι φῆς proposuerunt. In charta eum legi possunt modo ταῦτα et [φ]ῆς ἃ παν[τες]. Exemplum figurae tertiae sequitur, ubi pausa vocis post εἶναι vim syllabae unius habet, ut saepe fit, -λογοῦμεν ἀνδρεῖ' εἶναι [-], ἢ πᾶσιν ἕναν = τιούμενος τολμᾶς μηδ' ἀνδρεῖ' αὐτὰ καλεῖν (υ__υ__υ__υ__υ)[-]__υ__υ__υ). Post καλεῖν est in charta lacuna spatio litterarum tredecim aut quattuordecim. Tum sequitur nomen Ἀάχης et spatium duodecim aut tredecim litterarum usque ad verba [ο]ύτε θηρία. Nunc autem secundum libros intersunt octo tantummodo litterae inter καλεῖν et Ἀάχης, sed contra in lacuna post Ἀάχης ubi spatium est modo duodecim vel summum tredecim litterarum litterae septendecim inveniuntur. Recte igitur mihi videntur editores ἔγωγε transposuisse. Quid indicant numeri? -δρεῖ' αὐτὰ καλεῖν = [Ni.] Οὐ γάρ τι ἔγωγ' tum ὃ Ἀάχης, ἀνδρεῖα καλῶ οὔτε = θηρί' οὔτ' ἀλλ' οὐδὲν τὸ τὰ δεῖν' ἕπ' (υ__υ__υ__υ__υ__υ__υ). Hic numeri conjecturam editorum vel potius lectionem chartae confirmant. Chartam τὰς pro τὰ adhibere est nullius momenti, mendum merum. Numeri pergunt sic: -δεν τὸ τὰ δεῖν' ἕπ' ἀνοίας μὴ φο = βούμενον, ἀλλ' ἄφοβον καὶ μῶρον (υ__υ__υ__υ__υ__υ__υ)

◡---◡) tum figuram alteram habemus: ἦ καὶ τὰ παιδία 197B.
 πάντ' οἷε μ' ἀνδρεῖα . . . : τὸ αὐτὸν ἐστίν. ἐγὼ δ' ἀνδρείας
 μὲν μετ[ά]; interjecta sunt καλεῖν ἃ δι' ἄγνοιαν οὐδὲν δέδοικεν;
 ἀλλ' οἶμαι, τὸ ἄφοβον καὶ τὸ ἀνδρεῖον οὐ τὸ αὐτὸν (◡◡◡◡
 ---◡---◡◡◡). Deplorandum est vocabula ἄγνοιαν et ἀνοίας
 usque in lacunas chartae incidisse, cum codices et editiones
 inter se de modo horum verborum scribendorum differant.
 Schanzius utroque loco ἄγνοια scribere maluit; item Stallbaumius,
 Hermannus autem ἄνοια praetulit. Numeri consentiunt modo
 huic modo illis. Priore loco codices omnes ὑπὸ ἀνοίας dant;
 sed altero loco inter alios Coislinianus δι' ἄγνοιαν exhibet.
 Adde quod Ficinus videtur ἀνοίας et ἄγνοιαν legisse, cum hunc
 locum Latine vertens non eodem vocabulo usus sit sed pro ὑπὸ
 ἀνοίας “propter ignorantiam”, pro δι' ἄγνοιαν “ob insciantiam”
 dederit. De feris vocabulo ἄνοια Nicias apte usus esse
 mihi videtur, de pueris autem non minus apte ἄγνοια dicere.
 Praeterea de feris μῶρον dicitur aptius post ἀνοια, quam post
 ἄγνοια. Editores putabant lectionem traditam οὔτε ἄλλο οὐδὲν
 longiorem quam, quae in chartae lacuna contineri posset. Sed
 vocabula θηρία οὔτε ἄλλο cum elisione scripta esse possunt.
 Confer infra 197 D. ubi charta τοιαῦτ' ὀνόματα, libri τοιαῦτα
 ὀνόματα exhibent. Hoc modo habemus tantum viginti unam
 litteras, quem numerum etiam versus paginae alterius septimus
 habet. Itaque non video cur tradita forma mutanda sit. Cum
 commodo numerorum scripsi τὸ ἀντὸν pro ταῦτὸν. Blassius
 enim jam demonstravit Platonem non maxime appetentem esse
 κράσεων, quas grammatici dicunt. Numeri igitur confirmant
 Blassi conjecturam μετὰ pro καὶ, sic μὲν μετὰ προμηθείας
 πάνν = τισιν ὀλίγοις οἶμαι μετεῖ[ναι] (◡◡◡◡---◡◡). Tum
 sequitur figura altera solita abba -εῖναι θρασύτητος δὲ καὶ
 τόλμης καὶ ejusdem mensurae sunt atque [ἀπρομη-]θείας πάνν
 πολλοῖς καὶ ἀνδρῶν καὶ γν- (---◡◡---◡---◡) et duo
 paeones quarti interjecti sunt τοῦ ἀφόβου = μετ' ἀπρομη-
 θείας. Codices et editores inter se differunt de προμηθεία et ἀπρο-
 μηθεία scribendi modo. Charta dat -θείας. Schanzius scribit
 προμηθείας et ἀπρομηθείας, Hermannus autem et inter alios
 Stallbaumius formas, quae in -εία desinunt, praeferunt. Hoc

- 197 B.** loco numeri ad sententiam horum magis quam illius inclinantur. Porro *ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ παῖ = δων καὶ θηρίων ταῦτ' οὖν δ̄* (---υ---υ). Tum iterum figuram primam habemus, ubi eadem vocabula similiter posita sunt, et correptio vocalis langae ante vocalem in vocis pausa neglecta est *οὖν δ̄ σὺ κα-λεῖς ἀνδρεῖα καὶ οἱ πολλοὶ ἐγὼ = θρασεα καλῶ. | ἀνδρεῖα δὲ τᾶφ ρόνιμα πε-* (υυυυ|---υυυυυ). Finis hujus
- 197 C.** numeri eodem tempore fit initium figurae sequentis: *ἀνδρεῖα δε τὰ φρόνιμα πε[ρι] . . . = ᾧ Σώκρατες, ὡς εἶ δδ' ἔαν[τόν]* jambis quattuor interjectis *-ρι ᾧν λέγω = [Λα.] θέασαι, ᾧ.* Hoc loco charta *δδε* post *εἶ* omittit, quod numeri sine damno fieri posse negant. Correptione vocalis longae ante vocalem in vocis pausa iterum neglecta habemus: *[ἐ]αυτὸν δὴ ὡς οἶεται κοσμεῖ τῷ λόγῳ. οὖς δὲ πάντες* (---υ---υ). Tum *οὖς δὲ παντες ὁμολογοῦσ' ἀνδρείους εἶναι τοῦ = τους ἀποστερεῖν ἐπιχειρεῖ ταύτης τῆς τιμῆς* (---υ---υ). Porro *οὐκοῦν σέγ', ᾧ Λά = χης ἄλλα θαρρεῖ* (---υ---υ). Haud inficete scripsit Wilamowitzius de chartae lectione (Gött. Gelehrt. Anzeiger 1900 p. 49) nos omnes pudere *σέγε* pro tradito *ἐγωγε* non jam pridem conjecisse. Numeri sic pergunt: *ἀλλὰ θαρρεῖ φημί γὰρ σ' εἶ = ναι σοφὸν καὶ Λάμαχόν γ' εἶ[περ]* (---υ---υ), tum *καὶ Λάμαχόν γ' εἶπερ ἔστ' ἄν | δρεῖοι καὶ ἄλλους γε συχνοὺς* non solum inter se respondent sed etiam priorem numerum *αὐτὸν δὴ ὡς οἶεται κοσ|μεῖ τῷ λόγῳ. οὖς δὲ πάντες* repetunt. Itaque charta non recte omittit *γε* ante *συχνοὺς*, quod numerus ipse sequens plane ostendit: *-λους γε σύχνοὺς Ἀθηναίων [Λα.] Οὐδὲν ἐρῶ πρὸς ταῦτ' ἔχων εἰπεῖν ἰναμή με φῆς ὡς ἀληθῶς Αἰξωνέα εἶναι. [Σω.] Μήδὲ γ' εἶπης, ᾧ Λάχης* (---υ---υ) *εἰπεῖν* et *εἶπης* similiter positus. Verba, quae sequuntur, finem hujus numeri
- 197 D.** repetunt *εἶπης ᾧ Λάχης = καὶ γὰρ μοι δοκεῖς*. Nunc autem apparet mendum scribae, nam charta omisit *μὴ* ante *ἤσθησθαι*. Codices dant *οὐδε μὴ*, quod editores recte ut ex numeris colligitur in *τοῦδε μὴ* correxerunt. Charta autem recte habet *δὴ* loco vocabuli *δδε*. *-κεῖς τοῦδε μὴ ἤσθησθ' ὅτι δὴ ταύτην τὴν σοφίαν παρὰ Λάμωνος* (---υ---υ). Porro *-αν παρὰ Λάμωνος τοῦ ἧ = μετέρον ἐταίρου παρεῖ-* (υυυυ---υ)

et ἡμετέρου ἑταιρου παρεῖ = ληφεν ὁ δὲ Λόμων τῷ Προδί- 197 D.
 tum -μων τῷ Προδίωυ πολλά πλησιάζει . . . = καὶ γὰρ πρέπει
 ὦ Σώκρατες σοφιστῆ (_ _ _ _ _ _ _ _ _). Itaque injuria in-
 serit charta τὰ ante πολλά; sed responsio continuatur δς δὴ
 δοκεῖ τῶν σοφιστῶν κάλλιστα τὰ τοῖαντ' ὀνόματα διαιρεῖν
 = [σο]φιστῆ τὰ τοιαῦτα μάλλον κομψεύεσθαι ἢ ἀνδρὶ δν ἡ
 πόλις ἀξι[οῖ] (_ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _). Πολλά
 omissio hi numeri duo proximi priores in eandem figuram redigi
 possunt, quod longe a quocunq̄ casu abhorret μὼν . . . διαι-
 ρεῖν . . . = καὶ — ἀξι[οῖ] (_ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _
 _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _). Utrum ἡ πόλις ἀξιοῖ an ἀξιοῖ ἡ πόλις prae-
 stet, numeri in medio relinquunt. [ἀξι]οῖ ἀτῆς προεστάναι.
 [Σω.] Πρέπει μέντοι ὦ μακάριε τῶν με = γίστιων προστα-
 τοῦντι <καὶ> μεγίστης φρονήσεως μετέχειν δο[κεῖ]. Ab ἀξιοῖ
 incipit pagina chartae tertia. Legi possunt initio versuum
 Αξ..... ΕCΤΑΝ..... et ΠΟΥ, ut editores putabant,
 qui proposuerunt προεστάναι. Πρέπει μέντοι που. Hanc lec-
 tionem numeri renuunt. Praeterea ΠΟΥ et ΤΟΙ adeo similia
 sunt ut editores facile decipi potuerint, versus enim secundus 197 E.
 μέντοι που scripto litteras undevigniti, tertius autem modo
 sedecim haberet. Itaque mihi videtur charta hoc loco nihil
 varietatis exhibere. Nunc placet numerorum gratia ἔμοιγε loco
 formae simplicis μοι: δοκεῖ δ' ἔμοιγε Νικίας ἀξιος εἶναι
 ἐπισκέ = ψεως ὅποι ποτὲ βλέπων τούνομα τοῦτο τίθησι
 (_ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _), tum τὴν ἀνδρείαν = [Λα.] Αὐτὸς
 τοῖνον, a quo incipit figura altera sic: Αὐτὸς τοῖνον σκοπεῖ
 ὦ Σώκρατες. [Σω.] Τοῦτο . . . = Μὴ μέντοι μ' οἴου ἀρήσειν
 σε τῆς κοινω- (_ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _), verba quae interjecta
 sunt repetunt initium; μέλλω ποιεῖν, ὦ ἄριστε = μὴ μέντοι
 μ' οἴου ἀφήσειν. Iterum est figura altera apponenda τῆς κοι-
 νωνίας τοῦ λόγου = . . . νοῦν καὶ συσκόπει τὰ λεγόμενα
 verbis λόγου et λεγο- similiter positus, et verbis interjectis inter
 se respondentibus τοῦ λόγου ἀλλὰ = πρόσεχε τὸν νοῦν. Porro
 καὶ συσκόπει τὰ λεγόμενα. [Λα.] Ταῦτα γ' ἔστω, εἰ δο = κεῖ
 χεῖναι. [Σω.] Ἀλλὰ δοκεῖ. σὺ δέ. Νικία. λέγ' ἡμῖν (_ _ _ _
 _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _); tum -μῖν πάλιν ἐξ ἀρχῆς = οἴσθ' ὅτι
 τὴν ἀνδρεί. Charta igitur non recte dat δὴ pro δὲ vel γε

197 E. tradito. Nunc placet vocalem brevem in pausa vocis cum com- modo numerorum producere. -αν κατ' ἀρχὰς τοῦ λόγου = ἐσκοποῦμῆν, ὡς μέρος (_ _ _ _ _), tum ἀρετῆς σκοποῦντες; [Nl.] Πάνυ γ' [Σω.] Οὐκοῦν καὶ σὺ τοῦτο = ἀποκρίνω ὡς μόριον, ὄντων δὴ καὶ ἄλλων (_ _ _ _ _); πορρο μέρων ἃ σύμπαντ' ἃ = ρετὴ κέκληται; [N.] Πῶς (_ _ _ _ _). Denique -ται [Nl.] Πῶς γὰρ οὐκ; [Σω.] Ἄρ' οὐκ ἄπερ ἐγὼ καὶ σὺ ταῦτα λέγεις; ἐγὼ δε = καλῶ πρὸς ἀνδρείᾳ σωφρο- σῆνην καὶ δικαιοσύνην καὶ ἄλλα (_ _ _ _ _).

Bodleianus exhibet haec scribarum menda: 1) 197 A. Θηρία ἃ pro Θηρία φῆς ἃ. 2) ibidem πότερον pro πότερα. 3) ibidem ᾧ Λάχης, ἔγωγε pro ἔγωγε ᾧ Λάχης. 4) 197 B. ἄνοιαν pro ἄγνοιαν. 5) 197 C. ἔγωγε pro σέγε. 6) 197 D. omittit δὴ. 7) ibidem προιστάναι pro προεστάναι. 8) 197 E. οἴου μὲ ἀφήσειν pro μ' οἴου ἃ-. 9) 197 D. οὐδὲ μὴ pro τοῦδε μὴ. 10) ibidem δε pro γε.

Charta autem habet decim menda: 1) 197 A. γε om. 2) ibidem τὰς pro τὰ. 3) 197 C. ὅδε om. 4) ibidem ἔμαχον pro Λά-. 5) ibidem γε om. 6) 197 D. μὴ om. 7) ibidem προεἴληφα pro προεἴληφεν. 8) ibidem τὰ πολλὰ pro πολλὰ. 9) ibidem γὰρ om. 10) 197 E. δὴ pro γε.

Venetus (T) praebet haec: 197 A. Θηρία ἃ pro Θηρία φῆς. 2) ibidem πότερον. 3) ibidem ᾧ Λάχης ἔγωγε pro ἔγωγε ᾧ Λάχης. 4) 197 B. ἄνοιαν pro ἄγνοιαν. 5) 197 C. ἔγωγε pro σέ γε. 6) ὅδε pro δὴ 197 D. 7) ibidem προιστάναι. 8) οἴου με pro μ' οἴου 197 E. 9) 197 D. οὐδὲ μὴ pro τοῦδε μὴ. 10) 197 E. δὲ pro γε.

Apographon Coislinianum (T) convexit ἄνοιαν et προ- ιστάναι, exhibet autem alia menda: μάλιστα pro κάλλιστα, ὅπη pro ὅποι, καλῶ Θρασέα pro ἐγὼ Θρασέα καλῶ.

Codex Σ. habet item menda duodecim. Liber Bessarionis (Bek. Ξ) iterum pauciora menda quam ceteri codices exhibet (vide Schanzi "Platon-Codex" p. 48).

Charta sola lectiones genuinas has servavit: 1) 197 A. φῆς ἃ. 2) ibidem ἔγωγε ᾧ Λάχης. 3) 197 C. σέ γε.

Apographon Coislinianum recte praebet: 1) 197 B. ἄγνοιαν. 2) 197 E. γε. Neque Bodleianus neque Venetus solus lectiones

veras, servavit quas his codicibus amissis conferre ex aliis libris 197 E. non possemus. Haec charta Oxyrhyncha igitur quamquam minoris aestimanda quam Flinders-Petriana, tamen nullo modo est contemnenda. Nunc autem hoc numerorum indicio propitio de chartis audito, convertamur ad eos Lachetis locos, quos editores aut corruptos aut interpolatos habuerunt.

Pars tertia.

Inspiciamus primum paginam 180 circa litteram B⁵⁹, ubi 180 B. Venetus *αὐτοῦ* solum pro *τοῦ αὐτοῦ* praebet et codices quidam Bekkeriani καὶ ante *περὶ παιδᾶς* omittunt, et codices optimi *ὀλιγωρεῖσθαι* adhibent. Badhamus scripsit *ὀλιγωρεῖν*, quod Schanzius in *ὀλιγῶρος* mutavit. Hermannus autem et Kralius et Cronius et Schmelzerus in suis editionibus formam traditam retinuerunt. Interrogemus igitur quid numeri velint. *Λάχνητα τόνδ'*. [*Λα.*] *Ἀληθῆ γὰρ οἶει . . .* = [*πε*] *ρὶ τοῦ πατρὸς τοῦ αὐτοῦ τε καὶ τοῦ* (∪∪∪∪∪∪∪); interjecta sunt *-ει ᾧ Νικία, ὡς δγ' ἔλεγεν = ὁ Λυσίμαχος ἄρτι περὶ τοῦ* (∪∪∪∪∪∪). Itaque et numeri, et recta loquendi consuetudo negant *του* omitti posse. Porro *Μελησίον πάνν μοι δοκεῖ . . . = καὶ εἰς ἀπαντας ὄσοι τὰ τῶν* (∪∪∪∪∪∪∪). Interjecta sunt cum similitudine verborum positionis: *εἶ εἰρησθαι καὶ εἰς ἐκείνους = καὶ εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς ἀπαντας* (∪∪∪∪∪∪∪) (De *εἶ* ante vocalem vide Kühner-Blass Gram. I 196). Tum *τὰ τῶν πόλεων πράττουσιν διὰ αὐτοῖς = σχεδόν τι ταῦτα ξυμβαίνει ἂ οὔτος* (∪∪∪∪∪∪∪). Hic exemplum *συνιφῆσεως*, quam grammatici dicunt, habemus. Sine dubio condonabitur mihi cum commodo numerorum ξ pro σ scribenti. Tum sequitur figura altera *λέγει καὶ περὶ παιδᾶς καὶ περὶ τᾶλλ' ἴδι . . . = [ἀ]μελῶς διατίθεσθαι, ταῦτα μὲν οὖν καλῶς* (∪∪∪∪∪∪∪). Itaque καὶ scribendum est ante *περὶ παιδᾶς*. Interjecta sunt *τᾶλλ' ἴδι' ὀλιγῶ = ῥως τε καὶ ἀμελῶς* aut *τᾶλλ' ἴδι' ὀλιγωρεῖ = σθαί τε καὶ ἀμελῶς δι-*. Responsum est igitur hoc loco ambiguum.

181 A. Badhamus delevit *Σωκράτης*. Codex Σ dat pro *ἐκάστοτε μέμνησθαι* ordinem verborum inversum. Quid docent numeri? Primum figuram quartam hujus formae monstrant abccba: [*Σωφρο*]νίσκου λέγοιεν ἀλλ' ὦ παιῖδες . . . : [πά]τερ, οὔτος. [*Λυ.*] *Ἐδγετὴν Ἥραν* (υ-υ-υ-υ-); interjecta sunt -δες λέγετέ μοι, ὅδ' ἐστὶν *Σω[κράτης]* . . . = -κάστοτε. [*Παι.*] Πάνυ μὲν οὖν ὦ πά- (υ-υ-υ-υ-υ-); denique ἐστὶν *Σωκράτης* περὶ = οὗ μέμνησθ' ἐκάστοτε (υ-υ-υ-υ-), ὦ Σώκρατες διτι ὀρθοῖς . . . compares cum verbis -λως καὶ δὴ καὶ διτι οἰκεί- (υ-υ-υ-υ-): interjecta sunt *ὀρθοῖς τὸν πατέρ' ἄρι* = στον ἀνδρῶν ὄντα καὶ ἄλ- (υ-υ-υ-υ-). Itaque inuria addubitavit Badhamus et *Σωκράτης* et καὶ ἄλλως.

184 D. Suspecta Badhamus habebat verba ἡ βουλή: eidem *νυνδὴ* ante *ἔτι* supplendum videtur. Numeri autem non obsequuntur. Correptione diphthongi in vocis pausa neglecta habemus [*προ*]-*κειμένου*. [*Λυ.*] Ἀλλὰ δέομαι ἔγωγ' ὦ Σώκρατες = καὶ γὰρ ὥσπερ *ἔτι τοῦ διακρίνοντος δοκεῖ* (υ-υ-υ-υ-υ-υ-). Hic cum commodo numerorum *διακρίνοντος* pro *διακρίνοντος* scribendum est, nam Plato ipse scribendo non distinxit simplex o a diphthongo ou-. Porro *κρίνοντος δοκεῖ μοι δεῖν ἢ* = μὴ ἢ βουλή, εἰ μὲν γὰρ *συν* (υ-υ-υ-υ-υ-). Tum ab ἡ βουλή incipit figura prima: ἡ βουλή εἰ μὲν γὰρ *συνεφερέσθην* = τῷδ' ἦττον ἀν τοιούτου *ἔδει νῦν* (υ-υ-υ-υ-υ-υ-). Sex jambi sequuntur *δέ-την ἐναντίαν* = γὰρ, ὡς *ὀρθῶς, Λάχης*. Tum γὰρ ὡς *ὀρθῶς Λάχης Νικία* εἰ . . . = σύμψηφος εἶ. [*Σω.*] *Τί δ' ὦ Λυσίμαχε* (υ-υ-υ-υ-υ-υ-υ-) cum interjectis verbis *Νικία ἔθρε'* = εὖ δὴ ἔχει ἄ (υ-υ-υ-υ-) et *-χει ἀκοῦσαι καὶ σοῦ* = ποτέρω τοῖν ἀνδροῖν (υ-υ-υ-υ-), ut figura B (abccba) sit. Sic recte se habent omnia, neque ἡ βουλή deleri neque *νυνδὴ* inseri potest. Mox codices praebent *ὁπότε*, editores autem omnes conjecturam Schleiermacheri optimam acceperunt, neque respuit numerus. Nam καὶ ante *ποιοῖ* delete, quod me Blassius humaniter monuit, figuram alteram sic constituere possumus. *ὁπότερ' ἂν οἰπλείους ἐπαινῶσιν ἢ* = *χρησθαι*. [*Λυ.*] *Τί γὰρ ἄντις ποιοῖ, ὦ Σώκρατες*. Tum *ἡμῶν τούτοις* = *μέλλεις χρησθαι*.

188 D. delevit. Badhamus, ut solet, quam plurima damnavit et ζην et οῦ et ἡρμους. Ex hoc labyrintho potest fortasse numerus iter monstrare: εἶναι ἀρμονίαν καλλίστην ἡρμους οὐ λόραν . . . : ὄραν' ἀλλὰ τῷ ὄντι ζην ἡρμους εὖ ἀ- (_ _ _ _ _ _ _ _ _ _) : interjecta sunt οὐδὲ παιδιδας, quae initium repetunt ὄραν' ἀλλὰ τῷ. Itaque repetitio participii ἡρμους fit orationis decus non dedecus, quod Schanzius putavit. Aut tradita sunt retinenda aut conjectura Orelli lenissima accipienda est, quod mihi praestare videtur. Mox Badhamus stilum in illud δὲ post οἴομαι vertit et Schanzius in conjectura infelici parum circumspecte acquiescit. Pergunt enim numeri sic:

-τος αὐτοῦ τὸν βίον = σύμφωνον τοῖς λόγοις (_ _ _ _ _ _ _ _ _ _).

Sed σύμφωνον τοῖς λόγοις πρὸς τὰ ἐργ' ἀ = τεχνῶς δωριστὶ ἀλλ' οὐκ ἴαστι (_ _ _ _ _ _ _ _ _ _). Denique ἴαστι οἴομα δ' οὐδὲ = φρυγιστὶ οὐδὲ Λυδιστὶ. Itaque δὲ sine numerorum damno omitti non potest.

192 C. Schanzius uncis inclusit verba περὶ ἀνδρείας, quae Badhamus jam in suspicionem vocaverat. Hanc quoque rem numerus indicet. Figura quarta formae hujus abscoba statius apparet: καρτερία τις εἶναι τῆς ψυχῆς . . . εἰ . . . = ἀποκρινόμεθ' ἡμῖν αὐτοῖς τοῦτο (_ _ _ _ _ _ _ _ _ _). Interjecta sunt primum τό γε διὰ πάντων περὶ . . . = εἶγε τὸ ἐρωτώμενον (_ _ _ _ _ _ _ _) denique ρὶ ἀνδρείας πεφυκὸς = δεῖ εἰπεῖν [Σω.] Ἀλλὰ μὴν δεῖ (_ _ _ _ _ _ _). Itaque περὶ ἀνδρείας non omittendum videtur, et Schmelzerus et Cronius etiam defendunt formam traditam. Sed melius sit fortasse μέρος ἀνδρείας cum Badhamo scribere. Si περὶ ἀνδρείας retinetur, putandum est ex εἰπεῖν pendere. Recte collegisse ex apographo et codicibus δτι οὐτι Schanzius videtur, nam numeri sic pergunt: τοῖνον ἔμοι γε φαίνεται δτι οὐτι πᾶσα γ' ὡς ἐγὼ οἶμαι (_ _ _ _ _ _ _ _ _ _). Tum sequitur figura quarta sic: -μαι καρτερία ἀνδρεῖα σοι . . . = μὲν οὖν ἴσθ' δτι τῶν καλλίστων (_ _ _ _ _ _ _ _ _ _); interjecta sunt primum, σοι φαίνεται τεκμαίρομαι δ' ἐνθεῖδε· σχεδὸν . . . = -λῶν πραγμάτων ἡγεῖ συ ἀνδρεῖαν εἶναι. [Λα.] Εὖ (_ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _), tum [σχε]δὸν γάρ τι οἶδ' ᾧ Λά . . . = λῶν

πραγμάτων ἦγει (—υ—υ—υ) quae repetunt initium membri 192 C. prioris. Denique duo choriambi -χης ὅτι τῶν = Πάνυαλῶν.

Parisinus G solus ex omnibus codicibus dat πρὸς ὅτι. 195 A. Cronius commemoravit formas ὄπου, ὄπως ὄστις et ceteras pro ποῦ πῶς, τίς, in interrogationibus ab alio repetitis inveniri solere. Tamen haec lex neutiquam sine exceptione vera est. Conferas quaeso Aristophanis Ran. 1424 τίνα γνώμη; τίνα; Ares 608 παρὰ τοῦ; παρὰ τοῦ et 1234 ποίους θεοῖς; ποίοισιν; porro Antiphonis fragmentum apud Athenaeum 402 D. (v. Kock. Antiph. Frag. II, 17—20, et ann. ad Aristoph. Ran. 1424). Hoc loco quidem codices optimos lectionem genuinam servavisse numeri aparte docent. ὦ Σώκρατες. [Σω.] Πρὸς τί τοῦτ' εἶπες βλέ = ψας, ὦ Λάχης. [Λα.] Πρὸς τί; χωρὶς δήπου (—υ—υ—υ—υ—υ). Verba eadem in numero similiter posita commemoratu digna esse haud necesse est urgere. Porro Πρὸς τί; χωρὶς δήπου σοφία ἐστὶν ἀνδρείας. [Σω.] Οὐκοῦν φησί γε = Νικίας. [Λα.] Οὐ μέντοι μὰ Δία ταῦτα τοι καὶ ληρεῖ. [Σω.] Οὐκοῦν διδά- (—υ—υ—υ—υ—υ—υ—υ—υ). Hic diphthongus in pausa vocis ante vocalem non corripitur, id quod haud infrequenter fit, praesertim cum pausa inter verba disputatorum diversorum accidit. Quo tandem casu talis responsio fieri potest! Tum διδάσκωμεν αὐτόν, ἀλ = λὰ μὴ λουδορῶμεν οὐκ (—υ—υ—υ—υ). Fraudis igitur convicti per numerum quoque sunt codices B et T, qui indicativum διδάσκωμεν praebent. Deinde Οὐκ ἀλλὰ μοι δοκεῖ, ὦ Σώ = κρατες Λάχης ἐπιθυμεῖν (—υ—υ—υ—υ) sed -κρατες Λάχης ἐπιθυμεῖν καμὲ φανῆναι compares cum καὶ αὐτός ἄρτι τοιοῦτός τις ἐφάνη [Λα.] Πα[γν] —υ—υ—υ—υ—υ—υ—υ verba quae interjecta sunt, ut saepe, initium hujus numeri repetunt μηδὲν λεγόντ' ὅτι = καὶ οὗτος ἄρτι τοι—. Itaque recte dant codices optimi τοιοῦτός τις, quod editores inuria reiecerunt.

De verbis τὸ ὑγεινὸν εἰπεῖν οἶόν καὶ νοσῶδες Engel-195 C. hardtus arbitratus est τε trajectum esse, cum τὸ ὑγεινὸν τε εἰπεῖν οἶόν καὶ νοσῶδες expectandum esset. Badhamus ipse putat τε praecipuam molestiam ponere, damnat autem mirabile

ἢ ἄλλω, quattuor trochaeis interjectis *Ὁὐκ ἔγωγε* = [Nl.] ἄλλὰ 195 C. τοῦτο (—υ—υ—υ—υ—). Sequuntur duo exempla figurae alterius alia: ἢ ἄλλω τινὲ δημοσίῳ[γω] . . . = ἐπιστημονίῳ οἶον ἐ[γῶ] (υ—υ—υ—υ—) γω πλὴν τῶ τῶν δεῖ = νῶν καὶ μὴ δεινῶν. Itaque recte praebet Venetus οἶον pro δν et καὶ μὴ δεινῶν non omittenda sunt, ut vulgata. Denique -νι οἶον ἐγῶ ἀνδρεῖον καλῶ . . . = Ἐγώ γ' ὅτι γε τοὺς μάντις καλεῖ (υ—υ—υ—υ—), verbis καλῶ et καλεῖ, ut fieri solet, similiter in utroque numeri membro positus; interjecta sunt -ον καλῶ; [Σω.] κατανοεῖς = ᾧ Λάχης δ τι λέγει (—υ—υ—υ—).

Eichlerus (in Fleck. Annal. Vol. 123) numeris librisque 196 D. omnibus invitis πᾶσα damnavit. Numeri enim formam figurae alterius solitam abbecca exhibent: ἔσται. ἐὰν μὴ αὐτὴν ταύτην ἐπιστήμην] compares cum ἄρα τῶ ὄντι οὐκ ἂν πᾶσ' ὅς γνοίη οὐ δ' ἂν (υ—υ—υ—υ—) verba interjecta inter se respondent sic: -μην προσλάβη οὐχ οὐ = τως ἔλεγες οὕτω (—υ—υ—) et οὕτω μὲν οὐκ κατὰ τὴν = παροιμίαν ἄρα τῶ (υ—υ—υ—υ—). Confer quae Cronius (Laches, Anhang p. 85) de hac conjectura recte agnoverit. Itaque Eichlerus πᾶσα injuria addubitavit. Neque silentio praetermittere possum responsonem admodum mirifice adaequatam nisi quod nomen *Κρομμωνίαν* cum simplici μ scribere cogimur quod sane Stallbaumius libris et inscriptionibus nullo modo invitis jam pridem voluit (vide Schale des Aeson. Museo Arguelogico. Madrid, Antike Denkmäler II Tafel I). Editores recentiores quoque hoc nomen derivare voluerunt hi a Kromo. Nep-tuni filio, illi a κρόμμον, quae est hujus nominis forma epica. Poetarum sane apud Bacchylidem solum [C. XVII. 24. κρομμῶνος] legitur hoc nomen, ubi codex quidem formam cum simplici μ adhibet, quamquam editor princeps metri causa κρομμῶνος in κρομμυῶνος sine dubio recte correxit. At haud scio an Plato legibus eisdem atque Bacchylides esse non astrinxerit. Nam ἀνδρεῖος ἔσται ἐὰν μὴ αὐτὴν ταύτην τὴν ἐπιστήμην | προσλάβη οὐχ οὕτως ἔλεγες; [Nl.] Οὕτω μὲν idem est atque [δ]τι οὐδὲ τὴν κρομμωνίαν ἂν πιστεύεις σὺ γ' ἀνδρείαν γεγονέναι. τοῦτο δὲ λέγω σὺ παίζων (υ—υ—υ—υ—|υ—υ—υ—υ—).

LEOPOLDUS SADÉE:
DE BOEOTIAE TITULORUM DIALECTO

Boeoticæ dialecti grammaticam composuerunt antehac:

1. Henricus Ludolfus Ahrens in libro primo operis palmaris De Graecæ Linguae Dialectis (Gottingæ 1839);
2. Ernestus Beermann in dissertatione Lipsiensi De Dialecto Boeotica, quam Georgius Curtius nono Studiorum volumini inseri iussit;
3. Antonius Führer in dissertatione Gottingensi De Dialecto Boeotica (anno 1876 edita);
4. Riccardus Meister in libro primo operis Die griechischen Dialecte (Gottingæ 1882).

Atque in hoc quidem libello de eadem propemodum re conscripto inscriptionibus tantummodo ut dialecti fontibus usus sum, ratus eis demum per se cognitis exhaustisque ad ea quæ codicibus Boeotica significantur progredi licere certis legibus eruditum.

Titulos qui quidem usque ad annum 1892 inventi essent, Guilelmus Dittenberger edidit in volumine primo Corporis Inscriptionum Graecarum Graeciae Septentrionalis. Cuius luculentissimi operis inscriptionum numeros suis quemque locis sine ipsius operis nomine afferam.

Tituli qui abinde publici iuris facti sunt, his potissimum libris continentur:

1. Bulletin de Correspondance Hellénique, inde a volumine decimo sexto. Nota scripsi BCH 16 sqq.
2. Ἐφημερίς ἀρχαιολογική, inde ab anno 1892. Nota scripsi Ἐφ. 1892 sqq.
3. Revue des Études grecques, inde a volumine quinto. Nota scripsi REG 5 sqq.

Praeterea catalogi nummorum Musei Britannici usus sum ea parte quæ inscribitur *Central Greece*: conquisivi ex ea num-

mos Boeotorum qui quidem de dialecto quid possent edocere.
Nota scripsi CGC.

Nonnumquam tituli Lesbiorum laudandi erant. Quod ita
feci, ut commonerem de fasciculo altero eius operis quod Inscriptio-
nes Graecae Insularum Maris Aegaei vocatur, nota usus Ins. II.
Ceteras quas adhibui notas explanare supersedeo.

Pars prima.
**Quae communia sint dialecto Boeoticae cum
Lesbia et Thessalica.**

A. DE SONIS.

§ 1. De labialismo.

A Boeotis consonae labiales e gutturalibus ortae eis quoque in locis pronuntiatæ sunt, ubi Attici dentalibus aut gutturalibus uti maluerunt.

a) Consonae labiales locum obtinent dentalium.

Observatur vocum initio, cum priscam gutturalem vocalis excipit *e*. Testes sunt *πέτταρες*, *πεῖλε*, *πεῖσαι*, *Περμασός*, *Φετταλός*, -*φεστος*, *βείλομαι*, *Βελοφοί*; eodem *ὀβελός* num spectet, valde dubium est.

Boeotos *πέτταρες* dixisse multis exemplis probari potest; eligenda putavi ea quae titulo praebentur Orchomenio 3193: *πέτταρες ὀβολοί*, *πέτταρας ὀβολός*, *πετταράκοντα πέτταρες (δραχμή)*. Neque minus *πετρα-*, *πέτρατος*, *πετράς* (unde *Πετραδίων*) inveniuntur; conferas velim *πετράτη*, *πετράμεινον* tituli 3172 (v. 142. 115) et ipsius Orchomenii.

Adverbium *πεῖλε* tribus nominibus propriis comparet: *Πειλεξενίς* 654, *Πειλεμάχω* 24203, *Πειλεκλίδας* 318310. Initium formae *Τειλεφάνεις*, quae bis in eadem familia legitur (*Φίλλων Τειλεφάνειος* 243110, avus eius qui *Φίλλων Τειλεφάνιος* nominatur 2724d6), a lingua Boeotica alienum esse certissimum est.

Pro Atticorum *τεῖσαι*, *Τεισι-* Boeotis *πεῖσαι*, *Πεισι-*¹⁾ placuisse aoristo *ποταποπισάτω* 317285 et nominibus propriis

1) A stirpe *τεισι-* quae apud Boeotos est *πισι-*, distat stirps *τεισι-* ('honorare'), quam et Boeotice retinere dentalem nomine accipimus

Πισιδίκα 655, *Πισίδικον* 317910, *Πισίμειλος* 319312 discrimis.

Fluminis *Τερμασός* mentionem facit Pausanias IX 29, 5¹). A Boeotis appellatum esse *Περμασός* viri nomine *Περμάσιχος* 2072 ostenditur, quod a flumine repetendum esse manifestum est.

Gentis nomen quam Attici vocant *Θετταλοί* Boeoti initio vocis consonanti labiali pronuntiant *Φετταλοί*. Testes viri sunt titulorum 664 et 24308, qui ethnica voce *Φετταλός* nomine utuntur proprio.

Participium perfecti passivi eius verbi cuius aoristum *θέσσασθαι* ex Pindari et Archilochi carminibus novimus, *θεστός* est; occurrit in nomine *Ἐρμόθεστος*, de quo vide GP² 112. Boeotos quidem non *θεστός* dixisse sed *φεστός*, nominibus *Θιόφρεστος*, *Θιόφρειστος* 317290, 319243 et *Φεστίας* 17526 demonstratur.

Locrorum *δείλεται* Boeotice *βείλεται* opponitur. Cuius rei ad ea exempla provoco quae post Dittenbergeri volumen editum in lucem prolata sunt: *τὸν βειλόμενον, βείλων[τη]* BCH 19. 157B8.9, *βείλειτη, βει[ίλων]τη* ib. 21. 554.2.7.

Urbem illam Apollinis oraculo clarissimam Boeoti *Βελφοί* nominabant. In titulis formae *Βελφόν* 23854, *ἐμ Βελφοῖς* 241823, *Βελφίς* 619 comparent.

Quo modo de vocabuli *ὀβελός* — habes *ὀβελόν* 17398 — littera labiali iudicandum sit, incertum est. Si quis secum reputaverit Delphos, Argivos, Gortynios, Tarentinos, Arcades *ὀδελός* dixisse, is facile adducetur, ut inter *ὀβελός* et *ὀδελός* eandem rationem intercedere sibi persuadeat atque inter *Βελφοί* et *Δελφοί*, *βείλεται* et *δείλεται*. At *ὀβελός* forma ne ab Attico quidem sermone est aliena²): quam indidem repetere, unde Boeotorum labialem, Atticae linguae indole prorsus vetamur.

Τισιμένεις 1888b9. Quae Brugmannus Griech. Gramm.³ 47 scripsit: '*Τισιμένεις* = *Τεισιμένης* (zu *τείσαι, ποιή*)', contra ea pugnant quae idem scriptor in eodem libro p. 115 contendit: 'lesb. *Πισιδίκα*, thess. *πεῖσαι*, böot. *ποταποπισάτω* gegen att *τείσαι*.'

1) *ἔει δὲ καὶ οὗτος ὁ Τερμησός περὶ τὸν Ἐλικθνα.*

2) Kretschmer, Die griechischen Vaseninschriften 117.

Labialismi, cuius exempla modo protuli Boeotica, ex omnibus Graecorum gentibus participes nullae sunt nisi Lesbii, Thessali, Cyprii. Constat Balbillam *πέσυρα*¹⁾, Sappho *πήλυι*²⁾ scripsisse, Lepethymi et Methymnae filiae nomen fuisse *Πεισιδίκα*³⁾. Lapidibus Thessalorum *ἀππεισάτου*, *Πεθθαλοί*, *βέλλεται* debentur, Pelei nomini non *Πάλιον* subesse sed *πήλε* rectissime monet Fickius (GP² 431). In aere Edaliensi bis legitur *πέσει*. Qui consensus ad origines Boeotorum investigandos summi momenti est.

b) *Labiales exstant pro gutturalibus.*

Ferdinandus de Saussure ex ea ratione, quae intercedit inter *βουκόλος* et *αἰπόλος*, collegit gutturales, quas vocant velares, privari post *u* vocalem labialismo (Mém. de la soc. de lingu. VI 101). Cuius dissimilationis Boeoti non sunt composites: occurrunt apud eos soni *π* et *β* e *q* et *g* orti⁴⁾ non minus post *u* quam post ceteras vocales, neque vero solum post sed etiam ante *u*. Exempla habes haec:

Κόκκινψ et *Κοκκουβίας* 1888a₁₂, 1745₁₀ (Thespiis);

Κόρνψ 3640 (Thebis);

Πυλιμιάδας 602 (Tanagrae);

Βυλιά[δας] 585 IV₁₅ (Tanagrae).

Eorum nominum primum alterumque illustravit Dittenberger, qui de vocabulo avis illius commonuit; tertio lumen afferri glossis Hesychianis *κόρνξ· νεανίσκος* et *κόρνψ· νεανίσκος* exposuit Bechtel (Spitznamen 13). *Πυλιμιάδας* sagaciter Gu. Schulze ita explanavit in KZ 33. 243, ut *πν*- compararet cum veterum Indorum *ku-*, qua voce ut nominis compositi parte priore exprimitur res deterior ac vitiosa, faceretque mentionem vocis

1) ... *υρεσκαυδέκοτος* in catalogo Mytilenaeo Ins. II nr. 82s.

2) *πόλυ P*, corr. Bergk.

3) Wilamowitz Ind. Lect. Gott. 1885/1886 pag. 14.

4) Non debet neglegi labialis origo. Nomen *Κίννψ* (3636. 3637) hoc loco minime est commemorandum, quia *π* illud, quod sono finali *ψ* continetur, originem non a *q* duxit: vir appellatus est a flumine Libyo *Κίννψ*, quod Herodotus affert IV 175, V 42. Desideratur GP² 347.

πούλιμος qua pro *βούλιμος* usos esse Boeotos testatur Plutarchus (Quaest. conviv. 694a)¹⁾. *Βυλιάδας* Tanagraeus eodem nomine appellatur ac *Βυλιάδας* Larisaeus, quem e titulo sepulchrali *Εὐδέξιος Βύλιππος Βυλιάδαιοι* (Hoffmann GD II 34 nr. 45) novimus. Ubi cum *Βυλιάδας* pater sit filii *Βύλιππος*, neminem fugere debet eam labialem, qua incipit vox, manasse e gutturali: nam *Βύλιππος* idem nomen esse quod *Γύλιππος* manifestum est.

Larisaeo lapide quem modo attuli probatur ne hanc quidem labialismi speciem contineri Boeotiae finibus. Quod Lesbi vestigia nondum apparuerunt, forte accidisse censeo.

§ 2. De ρα pro ρα Atticorum posito.

1. Vocalem *ρ*, quam vocant, in tribus stirpibus *ρο* pronuntiaverunt Boeoti: *στροτός*, *ἐροτός*, *βροχός*. De *στροτός* et *ἐροτός* iam pridem constabat; *βροχός* Boeotorum ante hos viginti annos adeo non comparuerat, ut neque a Meistero (Griech. Dial. I 216) neque ab Hoffmanno (De mixtis Graecae linguae dialectis 10) memoraretur.

Vocis *στροτός* permulta exempla praesto sunt: taedet effundere omnia. Satis est eos afferre locos, quibus *ἐστροτεύαθη* occurrit: 317427, 31756, 317810, 31796, 318013. Et propriorum nominum magno numero subest vocabulum, quae per omnes fere Boeotiae urbes pervagantur.

Stirpem *ἐροτό* — habes in nominibus propriis *Ἐροτίων* 24294, 320716, 3624; *Ἐροττις* aut *Ἐροττίς* 2950.

Eodem modo adiectivi *βροχός* nullum adhuc vestigium exstat nisi in nominibus virorum: *Βρόχυλλος*, *Βρόχουλλος* 1908, 33431; *Βροχός* 23832, 413932; *Βρόχχιος* 2724b4.

Ubicumque earundem stirpium *ρα* occurrit, negare licet *ρα* istud tribuendum esse Boeotis. In monumenti sepulchralis 585 columna tertia, quod anno 426 a Chr. n. constitutum esse summa cum probilitate coniecit Röhlius, inter nomina civium Tanagraeorum compareret quidam *Ἐράτων*. Qua re Tanagraeos quinto

1) Τὸ μὲν οὖν βούλιμον λιμὸν ἐδόκει μέγαν ἢ δημόσιον ἀποσημαίνειν, καὶ μάλιστα παρ' ἡμῖν τοῖς Αἰολεῦσιν ἀντὶ τοῦ β τῶι π χρωμένοις. οὐ γὰρ βούλιμον, ἀλλὰ πούλιμον, οἷον πολὺν ὄντα λιμὸν, ὀνομάζομεν.

saeculo *ἔρατός* pronuntiasset si cui probari videretur, interrogandus est, num inde, quod in lamina quadam Styrensi *Λόχαγος* nomen inscriptum esset, concludi posse existimaret *ᾧ* vetus servatum esse a Styrensibus. At titulo 3206, quem anno a. Chr. n. 329 incisum esse Foucartus statuit, participium praebetur *στραταγιόντος*. Quod inter formas Boeoticam *στραταγιόντος* et volgarem *στραταγοίντος* intercedere iudico; in eodem titulo habes *Τελέσαρχος* et *Λαόνικος*, quas formas et ipsas a dialecto Boeotica videbimus abhorrere. Quodsi iam exeunte saeculo quarto vulgaris dialecti vestigia in Boeotia deprehendimus, sequitur ut nulla re impediamur, quo minus eiusdem faciei formas, quae in eiusdem vel inferioris aetatis titulis comparent, ex eodem fonte repetamus. Itaque formas *Φιλοστράτω* 28265, *Ἐράτωνος* 28581, *Βραχούλλεις* 281818, quae exstant in tertii saeculi titulis, nihil ad Boeotorum linguam cognoscendam pertinere pro certo habendum est.

Ceteroquin *ρα* exstat per totam Boeotiam. E. gr. in tit. Thespiensi 1888 sicut *Καλλίστροτος*, *Πολύστροτος*, *Σωστροτίδας*, ita *Πετραδίων*, *Καφισοθράσεις* invenimus. Propterea Dittenberger *Θροσιούστροτος* 41282 nomen hominis Boeoti esse recte negavit: immo vero ex Aeolensibus Asianis repetendum esse idem vir coniecit summa cum probilitate.

In stirpibus *στροτό-*, *ἔροτό-*, *βροχύ-* Lesbii, Thessalique vocalis *τ* pronuntiatione utebantur eadem qua Boeoti. Qua in re Lesbii, Thessali, Boeoti sine dubio plane consenserunt temporibus priscis; permixtione postera factum est, ut Lesbii *ἔροτός* amitterent, *στροτός* Thessali. De voce *στροτός* a Lesbii servata inter omnes constat. Participium *ἔροτός* nomini inest Thessalico *Ἐροτοκλίας* tituli Metropolitanani Coll. 331. *Βροχύς* Thessalus nuper comparuit in tit. originis incertae *Ἐφ.* 1900. 51 I 13.

§ 3. De *ι* post *ρ* in *ε* mutato.

Quaestio est de origine prioris *ε* vocabuli *τρέπεδα*, quod in titulis Boeotorum iuxta *τράπεδα* comparet. Habes enim *τρεπέδδας* 3172139 (in eodem titulo Nicaretæ bis *τραπέδδας*) et *τρεπεδδίτας* 242034. De qua origine vere iudicasse censeo Guillelmum Schulze (GGA 1897. 904), qui *τρέπεδα* illud

titulorum eandem vocem esse statuit atque *τρίπεζα* Hesychii (*τρίπεζαν τὴν τράπεζαν Βοιωτοί*). Voces *τρέπεδα* et *τριπεδα* non nisi scriptura differunt: vocalis *ι*, cum *ρ* exceperat, ita pronuntiabatur a Boeotis, ut ab *ε* non multum distaret.

Sed ecce eiusdem pronuntiationis testimonia in Lesbiorum Thessalorumque lapidibus. Memineris velim genetivi *Δαμοκρέτω*, qui titulo Mytilenaeo continetur Ins. II nr. 749, cui adiciendae sunt formae Thessalorum *κρενήμεν*, *Υβρέσταν*, *ἀπελευθεροσθένσα* collectae ab Ottone Hoffmann Griech. Dial. II 320.

§ 4. De *ι* ante vocales consonanter pronuntiato.

Hoc loco mihi nomina exponenda sunt *Δαματρος*, *Δαματρα*, *Ἀφροδισα*, quaeveniuntur in tribus lapidibus sepulchralibus Tanagraeis (890. 885. 854.). Quibus nominibus accedit *Καφισα* in titulo ipso quoque Tanagraeo, quem Theodorus Reinach publici iuris fecit REG 12. 53 sqq.: [*Κ*]αφισα Ἐροτίωνος A 68. Ex ea re, quod haec mulier sine ulla controversione civis Tanagraea putanda est, efficitur illos quoque homines Tanagraeos arbitremur licere.

Sonorum mutationem, quam expositurus sum, in vocibus Thessalorum et Lesbiorum quibusdam iam diu perspexerunt viri docti; quare ab eis incipiam.

Guillelmus Schulze QE 295 scripsit haec: „Erant inter Thessalos qui certas aliquot consonas ante *ι* duplicare amarent: *ἰδδῖαν* Coll. nr. 361 B13; *Κρανουννῖοις* 361 A8; *προξεννῖον*, *προξεννῖοι*, *πόλλῖοις* BCH XIII. 400 nr. 17 vv. 6. 9. 13. . . . Quae res aptum vix recipiet explicatum nisi in his Thessalos *ι* vocalem pronuntiatione in consonam vertisse . . . concedamus.“ Videmus igitur *ι* consona apud Thessalos idem effectum esse, quod in linguis Germanorum occidentalium, in quibus consonas ante *ι* consonam duplicari vel, ut cum doctis viris dicam, produci constat.

In eis quidem formis, quas attulit Schulze, *ι* consonam, in quam ea tantum vocalis poterat mutari quae carebat accentu, expressam esse vides litteratura. Fieri autem potuit ut non iam exprimeretur: intelleges igitur, quid sibi velint *ἀργυροῖ* Coll. 15572, *κῦρον* 34520, nomina propria *Μνασσας*, *Ἀγασσας*,

Ἄσας, Ἀμεισας, Νικασας, Πεισας, quae suffixo *-ία* derivata esse iure meritoque contendit Fickius (Bezz. Beitr. 26. 121); quam sonorum mutationem a vocativis *Μνάσιᾶ, Ἀγάσιᾶ, Ἀμείψιᾶ* (cf. *δέσποτα, ἄδελφε, Ἀπολλων, Πόσειδον* simm.) profectam esse suspicor.

Tertia denique quaedam orthographia statuenda est, qua non modo *i* consona, sed etiam duplicatio illa consonae vicinae negligitur: agnoscimus in *Διοννσοι* (genetivo nominis *Διονύσιος*) et *τρακάδι* Coll. 1329 Π a11, 13326.

Cuius triplicis scripturae, qua Thessali usi sunt, alteram tertiamque apud Lesbios quoque reperies litteraturam: alterius sunt *πέρροχος* et *ἄλλαν* Sapphus (fr. 92. 110; de *ἄλλαν* iam Ahrens I 57 recte iudicavit), tertiam habes in *ἀργυρα πρόσωπα* tituli cuiusdam Aegaeensis (Hoffmann II 107 nr. 1534) et in *χρύσω χρυσότερα*, quem Sapphus comparativum (fr. 123) primus recte intellexit Fickius (Ilias 551).

Iam non dubitare possumus, quo modo de *Δαματρος, Δαματρα, Ἀφροδισα, Καφισα* sit iudicandum: eiusdem rationis sunt atque *τρακάδι, Διοννσοι* Thessalorum, *ἀργυρα, χρυσότερα* Lesbiorum. Ergo eadem ratione a Boeotis vocalem *i* in consonam versam esse atque a Thessalis Lesbiisque demonstratum est.

B. DE FLEXIONIBUS.

§ 5. De dativis plur. in *-εσσι*.

Stirpium eius declinationis quam vocant tertiam, dativus pluralis Boeotice cadit in *-εσσι*. Haec collegi exempla: *Ἀκραϊφιεί-εσσι* 2734, *Φιλετηγείεσσι* 17906, *βούεσσι* 317139, *Δαιμόνεσσι* BCH 19. 375 nr. 283, *Χαρίτεσσι* 32072, *νικώντεσσι* 24106, *πεπιτευόντεσσι κή πεποιόντεσσι* BCH 21. 5547, *παριόντεσσι* ib. 8, *Ἐλικωνιάδεσσι* 1788. 1789, *ἄνδρεσσι* 3210. 3211. 3408. Simplex *σ*, quod in *παραμ[ει]νάντεσσι* 17807 deprehenditur, aut errori lapicidae aut dialecto vulgari tribuendum est.

Dativos in *εσσι* apud Lesbios Thessalosque floruisse inter omnes constat. Neque minus iam diu notum fuit Locros orientales eisdem formis usos esse. Qua in re Phocenses a vicinis non descivisse nuper didicimus lege Labyadarum, in qua *σαμῶ-*

εσσι scriptum invenimus (Coll. 2561 C 41). Ab eiusmodi dativis occidentalium Locrorum *μειόνους* (IGS III nr. 333 14) toto caelo distat¹⁾.

§ 6. De declinationis suffixo *φι*.

Titulus quidam Tanagraeus quem Theodorus Reinach edidit (REG 12. 53 sqq.), in lateris A versu 28 vocabulum praebet *ἐπιπατρόφιον*. Cuius vocis vim ac sensum perspicere quantum intersit, primus docuit Solmsen (Mus. Rhen. 56. 476). Exposuit vir doctus vocabulo *ἐπιπατρόφιον* casum *πατρόφι* subesse formamque *πατρόφι* alterum esse exemplum figurae illius Boeoticae, cuius Hesychius mentionem faceret, cum scriberet: *πασσαλόφιν τοῦ πασσάλου. ὁ δὲ σχηματισμὸς Βοιώτιος*. Sed quod maxime nostra interest, idem terminus est Aeolidis, id quod iam Hinrichs (De Homericæ elocutionis vestigiis aeolicis 93) monuerat. Habes in Anecd. Paris. III 160, 8 in schol. ad Iliadis Γ 338 *παλάμηφιν τῆ χειρὶ· ἢ λέξις παράγωγος, ἢ διάλεκτος Αἰολίς*, et in scholiis Orpiani Hal. I 709: *κατ' ὄρεσφιν· ἐν τοῖς ὄρεσιν . . . αἰολικῶς*.

§ 7. De *-μεν* infinitivorum terminatione.

Infinitivi activi verborum quae *μι* terminatione dignoscere solemus, cum apud Atticos, Iones, Arcades, Cyprios insignes sint suffixo *-ναι*, Boeotice *-μεν* praebent:

εἶμεν persaepe, *διδόμεν* REG 12. 70 24;

δόμεν 3172 148.

Cum *εἶμεν* congruit *ἔμμεν* illud Thessalorum itemque Lesbium illud *ἔμμεναι*, namque *-μεναι* artissime cohaerere cum terminatione *-μεν* linguarum comparatione demonstratur. Accedit Homeri illud *ἔμμεν* sane item Aeolicum. Nonne igitur denuo

1) Exitum *εσσι* Eleorum quoque proprium fuisse dativo *φυγάδεσσι* eius tituli ostenditur quem edidit Szanto (Jahreshefte des österr. arch. Inst. I 197 sqq.). Eodem titulo praebentur *δαμοσιῶμεν* et *δαμοσιῶα*, declinationes et ipsae more Aeolico perfectae. A Dorum sermone cotidiano quem quidem inscriptionibus noverimus, dativi in *-εσσι* non minus abhorrent quam ab Ionum, Atticorum, Arcadum, Cypriorum: *ύέεσσι*, quam formam Gustavus Meyer (Griech. Gramm. 3 473) ut Syracusanam porfert, non exstat (cf. Blassii adnotationem ad Coll. 3235).

statuendum est Boeoticam dialectum cum Lesbia et Thessalica cohaerere historice? At idem illud *-μεν* Graecorum est occidentalium, cf. *εἶμεν* Locrorum, *ῥῆμεν* Laconum. Sed tamen ne hac quidem in re consensus ille Boeotiae cum Thessalis Lesbiisque debetur casui; quod hinc vides.

Apud Boeotos enim non modo verborum quae *μι* terminatione dignoscuntur, verum etiam quae *ω* ostendunt, infinitivi activi suffixum praebent *-μεν*. Exempla in titulis reperiuntur haec:

ἀγίρμεν et *καταγγελλόμεν* 4136 4. 6, *γραφόμεν* 3055 6, *νεμέμεν* 1778 8, *νομιδέμεν* BCH 19. 157 II 9, *φερόμεν* ib. et 1739 16; *ἀδικίμεν* 4136 4, *λειτωργίμεν* 3083 24, *ποιίμεν* REG 12. 71 8, *σουλείμεν* BCH 19. 157 II 7, *προστατεῖμεν* 1780 15, *δαμιώμεν* BCH 19. 157 II 7.

Manifestum est terminationem *μεν* ut ab hac declinatione alienam affluxisse ei demum e verbis in *-μι*. Perantiquis temporibus id factum esse inde apparet, quod Boeotorum mori non solum pars quaedam adiuncta est Thessalorum, verum etiam Homerus favet, id est Aeolenses illi Asiani favent, qui primi cecinerunt arma virumque Achillem Phthiotam. Ut enim Pharsali vetustiore terminationem invenimus superstitem (*ἔχειν* habes Coll. 326 4), ita Larisae et Crannone *μεν* viguisse constat (*ἔπαρχόμεν* Coll. 345 19, 361 B 20). Eadem ratione qua Pharsalii, usi sunt Lesbii, quorum titulis *κόπτην*, *δείγην* simm. praebentur, cum Larisaeis autem et Crannoniis congruit Homerus, cuius in carminibus *Φειπέμεν*, *Φειπέμεναι* simm. aut tradita sunt, aut facili negotio possunt refici: quas Homeri formas novatas non cohaerere cum infinitivis Boeoticis Thessalicisque eadem ratione novatis cum mihi persuadere non possim, in hac libelli parte Boeotorum infinitivi mihi sunt collocandi.

§ 8. De *σσ* in temporibus sigmaticis.

Tempora sigmatica earum stirpium, quae in vocalem correptam cadunt, apud Boeotos duplici *σ* ornata fuisse hisce exemplis demonstratur:

Ἀγασσιγίτων 27181, 27195;

Ἀγασσίδαμος 24463, 31812, BCH 23. 924, 198 VII 11;

σωνναλέσσαντες REG 12. 69 15.

De origine duplicis σ dissentiunt viri docti. Plerique ei favent coniecturae, qua σ duplex creditur ex stirpibus exitus sigmatici repetendum esse, in quibus ipsis quoque Boeotice mansit geminatio:

ἐπιτελέσσωντι (sic) 24108;

Τελεσσίσι-- 2378.

Restant duo exempla σ duplicis:

Δάμασις 1908.3231;

Τέλεσις REG 12. 7466;

sed cave eis nimium momenti tribuas: etenim si quis dixerit geminationem illam esse hypocorismatis, eo minus is refelli possit, quia Boeoti in nominibus hypocoristicis geminationem eximie amplectuntur.

Volgari dialecto nonnulla debentur exempla simplici σ scripta. Veterrimum omnium quorum quidem aetas possit definiri, haud scio an sit adiectivum patronymicum *Τελεσάρχιος* 320610; titulum Foucart anno 329 tribuit: idem est in quo *στραταγίοντος*prehendimus (pag. 11). *Ἄγασι*- habes in lapide 53769, quem editores quarto aut tertio saeculo incisum esse iudicant. *Ἐλάσιππος* polemarchus comparet in titulo 31785, qui vergenti saeculo a. Chr. tertio tribuendus est.

Aoristos *ἀγάσασθαι*, *καλέσαι* nusquam Graeciae reperies nisi apud Aeolenses Asianos: *ἀποπεράσει*¹⁾, [*καλ*]εσσάτωσαν, *ἄμωσαντες* non minus quam *συντελέσαντα* lapidibus praebentur. De origine duplicis σ utut iudicandum est, non dubito quin Boeotice geminatio illa tempore effecta sit eodem ac Lesbice, id est prius, quam Aeoles e Graecia septemtrionali trans mare navigarent; id quod iniuria, si quid video, negavit Schulze KZ 33. 131.

§ 9. De perfecti activi participio.

Participium perfecti activi his locis exstat:

καταβεβάνων 30555,

*ἐμβεβαλόντων*²⁾ BCH 21. 5542;

Φεφυκονομειόντων 3172125;

1) Gu. Schulze GGA 1897. 899 docet *ἀποπεράσει* formam esse antiquam et legitimam coniunctivi aoristi, quam in titulis Ionum et Cretum iam dudum observaverunt viri docti.

2) Supplevit Meister Sitzungsber. d. Sächs. Ges. d. Wissensch. 1899. 141.

πεπιτευόντεσσι κῆ πεποιόντεσσι BCH 21. 5547;
δεδώωσα, δεδώωση REG 12. 7230.27.

Accedit *ἀπειλθείοντες*, quæ forma in duobus lapidibus Thespiarum (17483. 17492) comparet. Non adhaeret eius participii stirpi κ illud, quod contra habes in forma indicativi *διεσσειλθεικε* et ipsa Thespiensi. Idem participium in titulo 1756, ubi Dittenberger ob lacunæ magnitudinem *ἀπειλ[ειλυ]-θείοντες* maluerat, Bechtelius refecit (Bezz. Beitr. 26. 151) illud tantum falso arbitratus præsentis esse participium, quod refellitur hoc inscriptionis 1757 exordio: *Τιμέου ἄρχοντος ἀπεληλυθότες ἐκ τῶν ἐφήβων εἰς τάγμα.*

Duas res exemplis modo collectis cognoscimus hæc:

1. apud Boeotos participium perfecti activi eadem terminatione fuisse ac præsentis;

2. apud Boeotos participio perfecti activi κ illud perfecti plerumque proprium defuisse.

Ac in terminatione quidem cum Boeotis Lesbii et Thessali consentiunt: *τῷ κατεληλύθοντος* Mytilenæ (Ins. Π nr. 69) habes, *ἐποικοδομεικόντων, ἐνοικοδομεικόντεσσι* Phalannæ (Hoffmann II 15 nr. 7 21. 45). Augmentum κ autem Homeri quoque participiis non nullis deesse: *κεκμηώς, τεθνηώς, τετληώς, κεκαφηώς* quis est qui ignoret?

C. DE FICTIONE NOMINUM.

§ 10. De adiectivis patronymicis.

Paterna nomina exprimuntur in dialecto proprie Boeotica non genetivo ad filii nomen appposito, sed adiectivo patronymico in -*ιος* addito. Legis exemplis abundant tituli; hoc quidem loco tria eaque ex titulo 2429 elegisse sat est:

Ἄρχων Σπερχώνιος,
Ἐροτίων Ἀντιμάχιος,
Θείβιχος Καλλι[χ]άριος.

In eodem titulo ter non adiectivum patronymicum, sed genetivus paterni nominis emergit:

Διωνύσιος Ἡρακλείδαο,
Ἵπατ[ό]δωρος Ἀριστείδαο,
Ὀμολώχος Ἐδωννίδαο.

Inde apparet ea patrum nomina excipi e lege quam statuimus, quae ipsa iam sunt patronymica, quod rectissime observavit Böckhius ad CIG 1574.

Genetivus singillatim se offert iam sub finem saeculi quarti, sed ab anno demum 250 a. Chr. n. solus adhibetur, adeo ut inde dignoscantur titulorum aetates. Bene exposuit Guilelmus Larfeld in praefatione Sylloges XII sqq. Genetivi quos modo dixi deprehenduntur in titulo Orchomenio 3206, quem sub annum 329 incisum esse demonstravit Foucart, et in titulis Acraepiensibus 2723. 2724. 2724*b*, quos annis 312—304 contineri exposuit Holleaux. Sunt eidem fere, quos iam attigit Larfeld in disputatione, quam modo laudavi, ab Henrico van Gelder (Mnemos. 1901. 300) neglecta:

Ἀπολλόδωρος Τελέσταιο 3206 11,
 Νικίων Γρυλ[ί]ωνος 2723 3,
 Μοίριχος Εὐ(κ)ώμω 2724 5,
 Ἀμεινοκλεῖς Ἀμεινίαο 2724 7,
 Ἡρόδωρος Εὐκώμω 2724*b* 3.

Quorum quinque genetivorum Dittenberger tertium et quintum ita removit, ut *Εὐβωλίω* scriberet. Contra Bechtelius ex utroque *M* et ex altero *K* retinere mavult, certe non iniuria confisus nomen *Εὐκωμος*, quamquam nondum legatur in Fickii suoque libro, a Graecorum indole minime abhorrere. Agnoscendi igitur sunt in titulis saeculi quarti vergentis quinque genetivi. Ista aetate cum soni et declinationes linguae vulgaris tota Graecia pervagarentur, syntaxim quoque e legibus linguae vulgaris mutari coeptam esse plane credibile est.

Sed quid, quod in titulo 3467, qui saeculi est quinti, invenitur *Εὐχάρι τῆτριετιφάντω*? Neque saeculo quarto posterior est titulus 2465, in quo iterum paterni nominis adhibetur genetivus: *Θεοκλῶ Ἐρμαῖω*. Vides cum mulierum nominibus adiectivum patronymicum prius coniungi desitum quam virorum¹⁾; quamquam veterem morem ne tertio quidem saeculo plane

1) Recentioris aetatis sunt *Λεξ(ῶ) Λέξ(ω)νος* 2797 (ubi vide Dittenbergeri adnotationem) et *Σαυμελα Πούθωνος* 3213. Pro *Σίμα Βάκχιος* 2117 vereor ne scribendum sit *Σίμα. Βάκχιος*.

inauditum fuisse titulo 1832 edocemur, in quo *Λουσίς Πεδά-
γενεία* exaratum est. Hic maxime memorabilis est titulus ille
Tanagraeus, quem Theodorus Reinach REG 12. 53 sqq. edidit:
perbene adnotat editor (89) patres virorum fere omnium adiectivo
patronymico, patres mulierum genetivo nominis paterni appellari.

Lege nominis paterni adiectivo patronymico exprimendi ad-
strictum Lesbiorum quoque Thessalorumque sermonem invenimus,
ita autem, ut adiectiva patronymica a patronymicis in *-δας* deri-
vata neque ab Lesbiiis neque a Thessalis sint aliena: conferas
velim *Ἡροΐδα Ζωϊτάω Ἡροϊδάω* Ins. II 38 nr. 818, *Ἐπι-
κράτεις Ἐπικρατίδαίος* Coll. 345 49.

D. DE VOCABULORUM THESAURO.

§ 11. *Βρήσα*.

Βρεισάδας, quem habes in saeculi quinti titulo 2556, is est
qui Bresae natus est; cf. *Κρισάδας* 2724 b2, *Θειβάδας* 2430 5.

Βρήσα fuisse nomen promunturii Lesbiiaci auctor est An-
drotion in Et. M. s. v. *Βρισαῖος* (cf. Böckhium ad CIG 2042).
In quo promunturio colebatur *Διώνσος Βρησαγένης* (Ins. II 96
nr. 478) vel *Βρησαῖος* (Hes.) vel *Βρησεύς* (CIG 3160. 3161;
Smyrnae). A *Βρησεύς* gentilicium derivatum est *Βρησηίδης*,
cuius femininum est *Βρησηίς*; quam formam Homero reddendam
esse primus statuit Fickius (Bezz. Beitr. 7. 151).

* * *

Tam multis rebus cum invenerimus congruere Boeotos cum
Lesbiis Thessalisque, facere non possumus quin unius eiusdem-
que regionis incolas quondam fuisse eas tres gentes statuamus.
Quae coniectura optime confirmatur loco illo Thucydideo, quo
certiores finis invites dimicasse Methymnaeos Tenedios Aenios
cum Boeotis recordatos sibi pugnandum esse ut ipsis Aeolibus
contra Aeoles eos, ex quibus suae sedes olim essent deductae.¹⁾

1) Thuc. VII 57,5: *Μηθυμναῖοι μὲν . . . , Τενέδιοι δὲ καὶ Αἰ-
νιοὶ . . . Αἰολῆς Αἰολέσσι τοῖς κίττασι Βοιωτοῖς τοῖς μετὰ Συρακοσίων
κατ' ἀνάγκην ἐμάχοντο.*

Pars secunda.

**Quae communia sint dialecto Boeoticae cum lingua
Graecorum occidentalium.**

Caput primum.

**De Boeoticis eis item occidentalibus quae Thessalicae
quoque inventuntur.**

Boeotorum linguam cohaerere cum Thessalis ut Lesbiorum affinibus supra vidimus. Duo autem insunt elementa dialecto Thessalicae: alterum Aeolicum, alterum occidentalis Graeciae proprium. Quorum de priore orto, cum Lesbii etiam tum incolebant Thessaliam, verba feci in parte prima. Alterum elementum Graecorum est eorum qui Pindum transgressi in Penei fluminis vallem invaserunt. De eis Boeoticis, quae hanc linguae Thessalicae partem attingunt, hoc loco dicendum est.

§ 12. De $\tau\tau$ orto e consonis quibusdam inter se vicinis.

1. $\tau\tau$ ortum e $\delta + \sigma$.

καταδουλίττασθη 3083 22, 3198 4; *καταδουλίτταστη* 3200 10, 3201 7, 3203 9, BCH 19. 157 Π 5; *κομιττάμενοι* 2406 8, *κομίττη* 3172 151; *ἀπολογίττασθη* REG 12. 72 23. 26, *-αττη* 3172 140; *δριττ[ά]ριων* 2792 3; *κατασκευάττη* 3169 9, REG 12. 71 13; *ἐψαφίττατο* 3054 8, 3172 113.

In titulo 3172 147 et dialecto et sensui adversatur [*ἀνά*]γ-*κασαν*. Optimo iure igitur Dittenberger correxit [*ἀνα*]γ*κασ(θ)είσαν*: non dubium est, quin lapicida, cum prius σ incidisset, errore iam alterum exarasse sibi visus sit. — Formam *ἀγώρασσην* REG

12. 7121 non expedio: *ἔρμασσις, ἀποστέγασσις* Trozeniorum comparari nequeunt, cum illa nomina optime consentiant cum optativo aoristi *δικάσσαιεν* Argivorum (Dittenberger Syll.³ 4288).

2. *ττ* ortum e *τ + j, θ + j*.

χαρίφειταν Fröhner Monum. et mémoires 1896 I; *δοπίτια* 240612, *δοπίτιον* REG 12. 7228. 30; *δοπίτιοι* in titulo Aegostenitano 2074. 11.

*περιπτόν*¹⁾ 308318.

διὰ μέντω 242020.

Eodem *τ* spectat nominis viri *Τευμασιγένεις*, si modo recte lectum est a Reinachio REG 12. 7473: me oculos deficere fateor. De *τευμασι-* verba fecit Bechtelius Bezz. Beitr. 26. 148.

3. *ττ* ortum e *κ + j, χ + j*.

*θάλατταν*²⁾ persaepe habes velut in titulis 504 — 510 tertii saeculi sub finem exaratis. Contra *θάλασσαν* non exstat nisi in titulis post a. 250 incisus (ut 16645), uno lapide 2408 excepto, cuius inscriptio iam a. 364 vel 365 orta dialecti nequam est perquam Boeoticae; ergo nihil ad rem pertinet.

Præsens *πράττω*, cuius participium habes in *πραττώσας* 3172146, analogia natum est. Sed verum præsens lege illa magna Gortynia innotuit, cuius tabula prima ostendit *πράδδεθθαι*. Juxta aoristos *καρῶξαι, δρύξαι* simm. cum praesentia *καρῶττω, δρύττω* exstarent, ex aoristo *πράξαι* praesens *πράττω* ductum est.

4. *ττ* originis incertae:

Κίττος 17529. Nomen comparativum est, etiamsi quae ratio inter hominem et hederam intercedat non perspiciamus.

Φέτταλος 664. 24308.

Idem *τ* productum apud Cretes deprehendimus: in magna Gortyniorum lege *δάττωνται, ἀποδάτταθθαι, δοπίτιοι, ἰάτται* reperiuntur. Sed quod nostra maxime interest, eundem sonum in eisdem sedibus Thessali quondam ediderunt, id quod inde potissimum luce clarius apparet, quod vernacula lingua dicti sunt *Πετθαλοί*. *Πετθαλός* Thessalorum ac *Φετταλός* Boeotorum

1) Explicuit Boppius comparatis derivationibus vocum Indicarum *apatyā-, nityā-*. Eadem ratione *ἔπισσαι* et *μέτασσαι* Homeri formatas esse perspexit Ebel (in Kuhnii diar. 1. 302).

2) Conferas velim *θαλάγγαν· θάλασσαν* Hesychii.

(unde *Θέτταλος* nomen proprium) una eademque vox est. Vestigia eiusdem τ producti in eis Graeciae regionibus, quas Thessali incolebant ante, quam Pindum superarent, Gu. Schulze collegit GGA 1897. 901.

§ 13. De $\nu\theta$ in terminatione verbali pro $\nu\tau$ adhibito.

Pro Atticorum τ Boeotice θ habes in verborum terminationibus $\nu\theta\iota$, $\nu\theta\omega$, $\nu\theta\eta$ vel $\alpha\theta\eta$, $\nu\theta\omicron$:

1. $\nu\theta\iota$:

ἀναλώσωνθι BCH 21. 55410, *ἀποδεδόανθι* 317135, *διαιτελίωνθι* 24069, *δάωνθι* 22285 (*ζώωνθι* 33034, 33156, *ζῶνθι* 33526), *ἐκποιίωνθι* REG 12. 7224, *ἴωνθι*¹⁾ BCH 21. 5549, *οὔσονθι* 173915.

In titulo Aegostenitano 207 Boeotice composito inveniuntur *παρίωνθι*, *ἐκτεθήκανθι*, *καλέωνθι*.

θ illud quamdiu in usu fuerit, inde perspicitur quod inter ea quae modo tuli exempla, alterius saeculi sunt 3303. 3315. 3352.

Servatum est τ , si qua praecedit aspirata consona ita, ut anterioris syllabae initium sit. Quamobrem apud Boeotos semper exstat *ἀντίθεντι*, e. g. 32013.

Sequitur, ut τ coniunctivi *ἐπιτελέσσωντι* (24108) et aliarum formarum a Boeotico more abiudicandum sit. Ac mihi quidem ex Aetolorum scribendi usu videtur irrepsisse.

2. $\nu\theta\omega$:

δαμιώνθω 31986, *ἔνθω* 317288, *καρουξάνθω* BCH 16. 458 III5, *οὔπερδικιόνθω κῆ προϊστάνθω* 30805, 30815, *σουλώνθω* 319913, *στασάνθω* REG 12. 7116.

In titulo Aegostenitano 207 *ἀνγραψάνθω*.

3. $\nu\theta\eta$ vel $\alpha\theta\eta$:

ἀδικίωνθῃ 33927, *ἔστροτείαθῃ* 317427, 31756, *μειμίσθῶαθῃ* BCH 21. 5546.

In titulo Aegostenitano 207 *παργινώνθῃ*.

1) Recte distinxit Meister (Sitzungsber. der S. Gesellsch. d. Wiss. 1899, 142).

4. νθo:

ἐποιήσανθo 3172106, συνεβάλονθo 241820, 31912.

ἀπεγράψανθo saepissime exstat velut in titulis 2809—2832, qui omnes post annum 250 ac plerumque saec. a. Chr. n. altero incisi sunt. Neque tamen nisi ter τ istud volgare reperitur. ὑπεγράψανθo BCH 21.554¹⁴ scriptum est, sed in versu sequenti ἐμισθώσαντο habes; titulus anno 250 recentior est.

In origine investiganda viri docti multa periclitati sunt. Ac mihi quidem maxime arridet coniectura ea quam Guilelmum Schulze secum communicasse mihi narravit Bechtelius: aspiratam consonam in verbi substantivi tertiis personis pluralis ortam inde in cetera verba translata esse. Origo illa in verbo substantivo facilis erit intellectus, si Graece sonum *h* memineris sedem mutare. Quo fieri poterat ut *ηντι*, *θέντω* cederent formis *ἐνθι*¹⁾ *ἐνθω*, quarum θ soni τ cum *h* coniuncti signum est.

Una gens Graeca in eadem verborum sede atque Boeoti aspiratas offert: Thessalos dico. In titulo illo Larisaeo ἐγένονθo et ἐφανγγένθειν traduntur (Coll. 345.12.41); in eiusdem civitatis alio coniunctivus²⁾ κατοικείουνθι scriptus est (BCH 13.378 nr. I 3). Quae res ad affinitatem Boeotorum recte diiudicandam maximi momenti est.

§ 14. De δδ pro Atticorum ζ scripto.

Attici ζ locum obtinet δδ Boeotorum, quod vocum initis in simplex δ mutatur.

1. Intra vocem δδ exstat in

γραμματίδδοντος, quod persaepe exstat, e. gr. 24206.15.33, δοκιμάδδει 17397, 317268, κατ[α]δουλίδδειτη, καταδουλιδομένως BCH 19.157 II 5.8, ιαρειάδδοντος saepe, e. gr. 32002, λάδδουσθη 30546, σχολάδδων 28496, τρεπέδδας et τρεπεδδίτας 3172139, 242034, ἐπεψάφιδδε saepe, e. gr. 3172109.142.

Post a. 250 non desunt exempla scripturae γραμματίδδοντος 28193, 28205, 41372 al. Eodem spectat νομιδέμεν BCH

1) ἐντι in codicibus Aristophanis Ach. (v. 902) errori debetur.

2) Primus recte interpretatus est Gu. Schulze GGA 1897. 881.

19. 157 Π 9. Sed multo plura eodem tempore exempla sunt scripturae δδ (ut 2815, al.).

In compositionum compagibus δδ habes:

Πολύ-δδαλος 1888 α 9 (anni 424), *περί-δδνγα* REG 12. 76 54 (verg. saec. III).

2. In initio vocis δ exstat in

δαμιώνθω, *δαμιωέμεν*, *δαμιώντες* 3198, BCH 19. 157 Π 7, I 4, 3198 — 3204; *Δεύξιππος* 2434 14, 3175 17 cum hypocoristicis *Δεξις* 2798 et *Δευξίας* 2231 (cf. Add.), 2717 16, BCH 21. 555 28. 29, *δάει* 1778 1 al., *δώνθι* 2228 5, *Δώπουρος* 947, *Δωπύραν* 2228 3 (saec. III verg. aut ineunt. II), *Δώϊλος* quinquies, e. gr. in 945.

Volgare est ζ, habes saeculo II: *ζάει* 3377 10 al., *ζώνθι* 3303 4, 3315 6, *ζώνθι* 3352 6, *Ζωπουρίνα* 3352 4.

Sonus δδ, qui et mediae dentalis cum *i* consonanti coniunctae et spirantis palatis *j* progenies est, praeter Boeotos Eleis et Cretibus proprius fuit. Sed ad affinitates Boeotorum recte definienda maioris momenti est illud, quod Thessali quoque stant a Boeotorum partibus: testis est *ἐξανακάδεν* inscriptionis illius de honoribus Sotaero tribuendis.

§ 15. γίννται.

Praesens γίννμαι in titulis Boeoticis bis legitur:

γίνντη 1737 5,

τὸ γινιούμενον 3303 6.

Accedit τὰς *παργινυμένως* tituli Aegostenitani 207 (v. 7).

Congruunt cum Boeotis Larisaei: *τὰν δνάλαν κίσκε γινύειται ἐν τάνε*, et *τὰν δνάλαν τὰν ἐν τάνε γινυμέναν* legitur in titulo celeberrimo, quem Lollingii sagacitati debemus (Coll. 345 22. 45).

Exortum esse censeo praesens γίννμαι e γίγνομαι Prellwitzii sententiam amplexus, qui in dissertatione De dialecto thessalica ita scripsit: „*Γίγνομαι* forma ab Atticis servata satis antiquo tempore *γίννμαι factum in analogiam verborum *ζεύγνυμι*, *μίγνυμι*, *ἔγνυμι* cett. transiit“ (pag. 13).

* * *

Thucydides memoriae prodidit Boeotos antiquitus Arnae habitasse, deinde sexagesimo post Troiam dirutam anno a Thessalis expulsos sedes in Boeotiam transtulisse¹⁾. Atque e dialectorum affinitatibus modo expositis concludendum est hunc auctorem gestas res narrasse, non fabulas; etenim qua ratione alia explicari possint affinitates illae, nisi ita ut gentes quae eis coniunguntur inter se cohaesisse pro certo sumas, equidem non video.

Caput alterum.

Quae affinitates intercedant inter dialectum Boeoticam et Graecorum occidentalium dialectos eorum, qui mediam Graeciam obtinent.

§ 16. De participiis praesentis in *-είμενος*.

In titulo Coronensi 2858 haec legis:

Ἐπιδὲ Τίμων..... χρείσιμός ἐστι τοῖς δειμένοις.

Formam *δείμενος* rectissime Dittenberger ita illustravit, ut e *δεφέμενος* repeteret. Addidit participium *ἀδικείμενος*, quo Aristophanis homo ille Boeotus utitur, eodem modo ex *ἀδικεέμενος* fluxisse putandum esse, nam Aeolensium moris verba contracta ad normam verborum in *μι* declinandi ne levissimum quidem vestigium in titulis Boeoticis comparere.

Participia in *-είμενος* nusquam Graeciae reperiuntur nisi apud Locros et Delphos; de Eleis res incerta. In lege de colonia Naupactum mittenda *ἐγκαλειμένωι* scriptum est (IGS III nr. 334 41); titulis Delphicis *ἀφαιρείμενος, καλειμένας, ποιείμενος* simm. praebentur (cf. Wendelii indicem 191).

De origine participii in *-είμενος* difficile est iudicatu. Nescio an suspicari liceat *ἀδικεέμενος* ex *ἀδικεόμενος* ea lege ortum esse, quam Ioannes Schmidt KZ 32. 321 sqq. olim valuisse demonstrare conatus est. Quae lex si recte statuta est, possis conicere in eiusmodi participiis vocalem eam, quae

1) Thuc. I 12, 3: *Βοιωτοί τε γὰρ οἱ νῦν ἐξηκοστῶι ἔτει μετὰ Ἰλίου ἔλωσιν ἐξ Ἄρνης ἀναστάντες ὑπὸ Θεσσαλῶν τὴν νῦν μὲν Βοιωτίαν, πρότερον δὲ Καδμηΐδα γῆν καλουμένην ὠκίσαν.*

suffixo antecedit, *o* fuisse tum, cum accentu fuit insignis, mutasse qualitatem, cum accentu caruit; fuisse igitur aetatem, cum Graeci *ἀδικεόμενος*: *ἀδικεμένω* declinarent; eamque declinationem a mediae Graeciae incolis ita esse mutatam, ut *ε* in omnes casus induceretur.

§ 17. De verborum in *-δδω* temporibus sigmaticis.

Eorum praesentium quae Attice in *-ζω* cadunt, aoristus sigmaticus efficitur a Boeotis dupliciter: habes formas in *-ττα*, ex altera parte in *-ξα*. Ac de illis quidem iam antehac verba feci, cum eas exponerem ab eis Graeciae occidentalis incolis repetendas esse, qui *Φετταλοί*, *Φαντικός*, *Βουτικός* pronuntiarent (in § 12). Restat igitur, ut de aoristis in *-ξα* disseram. Exempla sunt haec:

ἰαρειάξασα 2876 3, *ἰαρειάξασα* 1816 2; *ἔκομιξάμεθα* 1737 21; *ἐμέριξε* 4137 5; *ἐπεσκέαξε* 2876 8. Accedit aoristus *ἑσοίξα*, cuius testis est *Σοίξιππος* 2440 2.

Constat ξ illud, quo aoristi *ἰαρειάξαι*, *κομίξαι*, *μερίξαι*, *σμενάξαι*, *σοίξαι* instructi sunt, antiquitus proprium fuisse non nisi stirpium gutturalium. Neque vero minus constat ab Aetolis, Locris, Phocensibus hoc ξ in verborum declinationem inductum esse eorum, quorum litterae ξ consona subest non gutturalis. Qua in re sat est commemorasse formam *ἠλαξάστω* tituli Delphici perantiqui, quem nuper Francogalli ediderunt (BCH 23. 611), ex quo dialectos Delphorum Locrorumque occidentalium artissimis vinculis coniunctas fuisse apparet. Analogiae eius quam descripsi participes esse Boeotos formis *ἔκομιξάμεθα*, *μερίξαι* certissime demonstratur, quoniam praesentium *κομίζω*, *μερίζω* sono ζ inesse dentalem edocemur nominibus *κομιδή*, *μερίς*. Quae cum ita sint, Boeotorum aoristos in *-ξα* ex eodem fonte ducere licet, e quo ceteri mediae Graeciae incolae maximeque pars Dorum hauserunt.

§ 18. De nomine *Βοιωτός*.

Derivationis ratione ea, qua insigne est Boeotorum nomen, ad gentis originem certe definiendam quam maxime adiuvamur. Fickius enim ad Coll. nr. 334 haec adnotavit: „Die Ethnica auf

-τός sind bei den Nordgriechen beliebt: *Βοιωτός*, *Ἀποδοτός*...., am häufigsten in Epirus....: *Δοεσσός*, *Καρτατός*, *Κλαθιατός*, *Ῥοιατός*, *Ῥγγεσσός*, *Φοινατός*“; de quibus ethnicis iterum verba fecit Bezz. Beitr. 26. 247. Unde profectus Otto Hoffmann rectissime exposuit Boeotos gentis Transpindanae quam vocat partem fuisse nomenque *Βοιωτοί* eam ob rem accepisse, quod priscis temporibus sub radicibus Boei montis sedes habuissent. (De mixtis Graecae linguae dial. 34).

§ 19. De nominibus in -κλέας.

A nominibus in -κλέφης hypocoristica in -κλος proficiscuntur, a quibus nomina terminatione -έας insignia derivata sunt. Quorum exempla quattuor in titulis Boeoticis reperiuntur:

Διοκλέας (Tanagrae) 1630 (titulus aetatis recentissimae); *Μνασικλίας* (Tanagrae) 1219; *Ξενοκλίας* (Acraephiae) 2715 1, 4132 5; *Σανκλίας* (Thespiis) 3193 8.

Nominibus in -κλέας maxime Thessalos favisse intellegis ex eis, quae Fickius et Bechtelius GP² 169 collegerunt. Sed ne ab Aetolorum, Locrorum, Phocensium quidem sermone erant aliena. In titulis Delphicis a Baunackio editis occurrunt Aetoli *Διοκλέας* 2564 4, *Οἰνοκλέας* 2525 4; Amphisensis *Ἀριστοκλέας* 2223 6; Lilaeenses *Καλλικλέας* 2048 15, *Νικοκλέας* 2172 15; accedit *Δαμοκλέας* Tithorensis IGS III nr. 189 3. Nomen *Πηλεκλέας*, quod invenimus Erinaeo cuidam homini inditum Coll. 1719 3, aut e Boeotia originem ducere aut ex Thessalia vix est quod moneam.

Ut eae Graeciae regiones, de quibus agitur, nominibus in -κλέας abundant, ita non abundant ceterae. Conferas velim amplissimum catalogum ephedorum Eretriensium, quem postremus Stauropulus *Ἐφ. ἀρχ.* 1895. 131 sqq. edidit: inter tot nomina in -κλέης, -κλήης ne unum quidem reperies quod terminatione -κλέας exornatum sit¹⁾. Quod casu fieri non potuisse pro certo habeo.

1) Nam genitivos in -κλέω non ad nominativos in -κλέας, sed in κλέης referendos esse inde apparet, quod *Ῥνήριμος Μεγακλέω* (151) pater est eius qui sequitur *Μεγακλήης Ῥνηρίμου*. Cf. quae Kretschmer exposuit KZ 33. 569 sq.

§ 20. De praepositione ἐν-ς a Boeotorum sermone aliena.

Constat Atticorum, Lesbiorum, Dorum εἰς, Ionum, Dorum ἐς ex ἐνς emanasse, quam formam Argivi et Gortynii retinuerunt¹⁾. Boeoti σ non affigunt; vocabulum ἐν significationi est eis non modo in eodem loco manendi, verum etiam alio transeundi vel locum mutandi. Quod hinc videmus:

1. Praepositionem ἐν cum accusativo coniunctam habes in: ἐν τὰν Ἀσίαν 3206, ἐν τὼς δολίτας [κῆ] ἐν τὼς ἱππότητας 17473, τοὺ ἀπεγράψανθο ἐμ πελοπόρας amplius tricies ut 27154, ἐν στάλαν 3172131.

2. Praefixum ἐν vi praefixi εἰς praeditum comparet in ἐνφερέμεν BCH 19. 157 Π8, ἔμπρακτος 317154, ἔππασις persaepe in tit. honorariis, ἐππάματα 3172 quater; ἔππασις, ἐππάματα ex ἔμππασις, ἐμππάματα orta esse videbimus.

3. Idem quod Atticis est ἔστε, Boeotis est ἔντε (quod cum ἔντε Locrorum, ἔντε Phocensium cohaerere re ipsa patet): ἔντε κα(ν) δάει 30547, ἔντε τῶν δρων τὸν μέσον 317013.

Congruunt cum Boeotis Aetoli, Loeri, Phocenses, Elei, nec non Thessali²⁾. Similiter Arcades Cypriique ἰν cum utroque casu coniungunt. Cum eidem consuetudini Itali, Germani, alii adstricti sint, dubitari non potest, quin Boeoti quique cum eis consentiunt veterem morem retinuerint, cum Attici, Iones, Lesbii, Dores formas ἐνς, ἰνς novarent. Sequitur, ut ei qui origines Boeotorum investigare sibi proposuerit, ex hac quidem similitudine Boeotos cum ceteris gentibus affinitate coniunctos fuisse concludere non liceat.

* * *

1) ἐνς Ἀθανάλαν CIG Pelop. I nr. 5547, ἐνς ἀγοράν Amer. Journ. of Archaeol. sec. Ser. I 212.

2) In earundem gentium numero Megarenses duxit Brugmann (Griech. Gramm. 438). Iniuria, si quid video. Occurrit enim ἐν non nisi in titulo Pagaeo valde dilacerato 189 (ἐν τὰν αὐτὰν στάλαν v. 26) et in titulis Aegostenitanis 210. 211 (ἐν πελοπόρας ἀπεγράψατο); in ceteris titulis et ipsorum Megarensium et colonorum εἰς adhibetur. Cum in catalogo 214 et ipso Aegostenitano ἐν πελοπόρας ἀπεγράψανθο scriptum sit, non debet dubitari, quin ἐν una cum formula ἐν πελοπόρας ἀπογράφεισθαι de Boeotis deprompta sit. Si quis igitur Megarenses a

Eo tempore, quo Aetoli fines imperii propagarunt, nonnulla sermonis Aetolorum propria sermoni incolarum Boeotiae urbium quarundam sunt admixta. De quibus hoc loco verba faciam.

1. In titulis Orchomeniis sub finem saeculi a. Chr. n. tertii incisus *στ* pro *σθ* scriptum invenies:

3172 140 ἀπολογίτταστη, 3198. 3199. 3200. 3201. 3203.
3204 καταδουλίτταστη μειδὲ ἐφάπτεστη, BCH 19. 157 II 5
καταδουλίτταστη.

2. In titulis eiusdem aetatis ab Orchomeniis, Tanagraeis, Chaeronensibus, Chorsiensibus conceptis dativus qui vocatur Aetolicus deprehenditur:

ἦγγυς 317139 (Orch.),
ιαόντυς . . . ἢ μεταφερόντυς REG 12. 715. 6 (Tan.),
τύς γονέυς 33485 (Chaer.),
τύς χρειάν ἐχόντ[υς]¹⁾ 238315 (Chors.).

3. In titulis Orchomeni post a. 250 a Chr. n. incisus praesentis *δαμιώω* vestigia deprehenduntur:

δαμιώμεν (id est ζημιόων) BCH 19. 157 II 7,
δαμιώοντες 3198—3204, BCH ib. I 4.

A Boeotorum vetere sermone aspiratam in tenuem mutatam et dativos tertiae declinationis terminatione *οις* ornatos abhorrere, ea in re viri docti consentiunt. Sed de origine praesentis in *ώω* discrepant sententiae: Otto Hoffmann *δαμιώω* a dialecto Aeolica repetendum esse censet (De mixtis Gr. linguae dial. 14), Guilelmus Schulze, si eius verba recte intellego, Boeotos illius declinationis compotes fuisse iudicat una cum Aetolis et Phocensibus temporibus iam priscis (GGA 1897. 895). Quibus calculum quominus adiciamus eo impedimur, quod eiusmodi formae non inveniuntur nisi sub finem saeculi tertii neque usquam Boeotiae nisi in urbe eadem, cuius incolas eadem aetate e lingua Aetolorum recepisse alia certum est.

Ac Boeoti quidem, quod narravit Polybius, cum Abaeocrito duce in pugna Chaeronensi ab Aetolis devicti essent,

ceterorum Dorum consuetudine facit discrepantes, is uno illo titulo Pagaenititur, cuius sermo qua sit condicione quicquam pro certo dici nequit.

1) suppl. Foucart.

ἐγκαταλιπόντες τοὺς Ἀχαιοὺς προσέειμαν Αἰτωλοῖς τὸ ἔθνος (Pol. XX 5). Quam pugnam cum a. 245 fuisse sciamus, vestigia sermonis Aetolici quae in titulis Orchomeniorum, Tanagraeorum, Chaeronensium, Chorsiensium saeculo tertio vergente conceptis comparent, ab eo ipso anno in Boeotorum sermonem irrepsisse concludemus.

Caput tertium.

De Boeoticis item occidentaliū Graecorum propriis omnium.

A. DE SONIS.

§ 21. De productione suppletoria.

Constat nasales et liquidas cum *j* aut *s* coniunctas lingua Graeca non tolerari sed in *νν*, *μμ*, *ρρ*, *λλ* verti. Eas consonas productas post vocalem correptam Lesbii Thessalique retinent, ceteri Graeci non servarunt: plerumque correpta vocalis duplici liquida vel nasali excepta productae vocali cessit, quam consona excipit simplex. Hac eadem ratione Boeotos usos esse demonstraturus sum, ita quidem ut *s* finale et *s* ex *ts*, *tj* ortum primo omittam.

a) *s* + *n*:

Φάεινος 1745 2, 3287 2. — Consentit *Φάηνος* in nummis Argivorum (Coll. 3312), dissentit *φάεινος* Aeolensium Anecd. Ox. II 273, 31.

Διώνυσος subest in *Διωνυσόδωρος*, *Διωνύσιος*, *Διωνύσιχος* nominibus creberrimis. Conferas velim *Ζώνυσος* Lesbiorum (Ins. II nr. 69a 5, b 3), *Διονύσοι* Thessalorum (Coll. 1329 II a 11).¹⁾

b) *s* + *m*:

Verbi substantivi formae *εἰμί*, *εἶμεν* persaepe exstant cf. 593. 595. 605 (*EMI*), 3969 (*EIMI*, litt. dom.), 3198 3

1) *Διώνυσος* Eleuthernaeorum (Mith. 10. 92) aetati inferiori tribuendum est quam *Διώνυσος* Boeotorum et Arcadum (*Διωνύσιος* Coll. 1246 A 4), eidem fere cui *ἀμφιλλέγειν* Delphorum, Megarensium, Cretum (Coll. 2561 A 42, 3025 3, BCH 3. 292 10). Quod in Iliade traditur *Διώνυσος* (Z135), id cum legibus neque Aeolici neque Ionici sermonis conciliari potest.

(εἶμεν). — In lege de colonia Naupactum mittenda εἶμεν, ἐξεῖμεν exstant; Lesbiorum ἐμμὶ, ἔμμεναι, Thessalorum ἐμμὶ, ἔμμεν quis est qui ignoret?

ἀμέω[ν] 2383 9. — Heracleotae Lucaniae *ἡμέες* scribunt (Coll. 4629 I 50), Larisaei ἀμμέ, ἀμμέον (Coll. 345 13. 12).

c) *s + l*:

χείλιοι 2419 4. 7. 8, 2418 15, 3171 39, 3172 septies. E χείλιοι profecta est forma χίλιοι, quam semel habes in 3172 118 (tit. verg. saec. III), 1737 19, 4137 4. — Lacedaemonios χήλιοι pronuntiasse constat e titulo Coll. 4413; apud Lesbios χέλλιοι viguisse ex forma χέλληστυς (Ins. II nr. 498 13) elucet.

d) *n + s*:

παρμείναντα 3083 10; παραμίναντας 3322 7, παραμῖναν 3325 3.

e) *l + s*:

ἀνάγγελε 4136 2, ἀπεστείλαμεν 1737 16.

Cf. παραμεινάτω et παραμήναι in titulo Strationum IGS III nr. 447, συμμενάντων et ἀπυστέλλαντος in titulo Larisaeorum Coll. 345.

f) *r + j*:

Ἀρτάμιδι Σωτείρη 2232. Παμπείριχος 4261; eiusdem viri nomen Παμπίριχος scribitur 4260 1 (paulo post 250 a. Chr. n.). Eadem scriptura occurrit in Παμπίραο 3068 11 et ἀγιρέμεν 4136 4. — Recordare quaeso nomen Ἀπειρώτας, cui subest ἄπειρος appellativum, quod primus Lottner (KZ 7. 180) cum nostro *ufer* cognatum esse intellexit; Aeolenses ἄπερρος dixisse grammatici testantur.

g) Originis incertae:¹⁾

βείλετη (e. g. BCH 21. 554 2. 7), βωλά e. g. 529 1 et in nominibus Ἀυτόβωλος, Νικοβώλα simm. — Heracleotarum δήλωνται,

1) Brugmannus earum quas enumerabo vocum λλ Aeolicum e λν emanasse professus (Griech. Gramm.³ 73) mihi non persuasit. Nam ubicumque consonae duplices duci possunt a liquidis coniunctis cum nasalibus certo veriloquio, λ duplex post vocalem brevem in omnibus Graeciae civitatibus persistit integrum. Demonstratur exemplis prolatis ab

Argivorum βωλά (Coll. 4629 I 146, 3277 15) fuit; Larisaei βέλλειται (Coll. 345 20), Lesbii βόλλα (Ins. II nr. 4 3) pronuntiaverunt.

ὄφειλι 1738 4. — Congruit ὄφείλη in lege Labyadarum (Coll. 2561 C 17); Lesbiis placuit ὄφέλλην (Ins. II nr. 67 7).

Ex eis quae attuli exemplis intellegitur a Boeotis duplices consonas eadem ratione in simplices mutatas esse qua ab Aetolis, Locris, Phocensibus, Doribus. Atque *e* productum ut vocalis erat inter *ē* et *ī* in medio posita, quae medio fere saec. tert. ad pronuntiationem *ī* pervenit, ita *o* productum a vetere *o* longo aberat minime. Namque *o* productum inde a litteratura Ionica recepta semper scribitur littera Ω, cum *e* productum iam domesticae litteraturae aetate non raro litteris *EI* coniunctis exprimatur.

Restat ut de eo *s* cum *n* coniuncto agamus quod adhuc omittebam.

Ac primum quidem *ns* in finibus vocabulorum versatum consonam *s* continet aut veterem aut ortam ex *ts*. Quibus in formis Argivi Cretesque *vs* retinent. Habes e. gr.

τὼς Φιδίως δούλως 3317 3: τὼς ἐγραμμένους leg. Gort. XII 30;
τὰς Φιδίας δούλας 3305 2: τὰς ἀπλόους τιμάνς ib. I 47;
τρῖς et τὰς ἐμπράξις 3172: τρίνης ib. V 54;
καταβάς 4136 1: ἡ καταθὲνς ἡ ἐπισπένσανς ib. VI 19.

Deinde *ns* in media voce exstat atque ita quidem, ut *s* e duplici *s* ortum sit, cui subest *ts* aut *tj*¹). Exempla sunt dativi plur. stirpium exitu *nt* insignium earundemque stirpium femina. Hic Argivi Cretesque nec non Thessali atque Arcades *vs* servarunt. Habes e. gr.

πᾶσι in Πασάρετος 3179 19: νικάσανσι leg. Gort. XI 39;
πᾶσαν 4136, παρμείνανσαν 2228 3: πάνσα Pharsali (Coll. 326 2);

ipso Brugmanno: ὀλλυμι — ὀλέσαι, ἔλλός — ἔλαφος, palaeosl. *jeleni* (G. Meyer, Bezz. Beitr. 5. 184), Παλλάς — palaeotheod. *folo* (Fick, Bezz. Beitr. 22. 125). Formae *gelnomai*, *foφέλνω*, *φέλω*, *φολναμός*, *φόλνος*, quarum progeniem *βειλομαι*, *ὄφειλω*, *εἴλομαι*, *οὔλαμός*, *οὔλος* esse comperimus, aut prorsus ficticiae sunt aut falsae: neglexit Brugmann glossam *γόλαμος*· *διωγμός* (Hes.) a. Gu. Schulze (QE 18) in censum vocatam.

1) Cf. ἀνταποδιδῶσα in titulo Damocratis (Coll. 1172 17).

σταθεῖσα 3170 1: κύνεσαν Lycosurae (Dittenberger Syll.²
nr. 939 12);

ἑώσας 2223 7, τᾶν Μωσῶων 2410 3: καταλιπόνσα leg. Gort.
VI 32.

Quibus in exemplis vocales productas deprehendimus easdem, de quibus ante verba feci. Quamquam scripturam recentiore *ι* pro *ει* mihi occurrisse non memini; sed casui tribuendum esse censeo.

Numquam vocalis producta in correptae locum succedit, si duarum, quae brevem excipiunt consonarum, altera fuit digamma. Dixerunt igitur Boeoti ξένος, ἔνα- et ἔνατος, κόρα, ὄρος; apparet eos item corripuisse *α* vocis καλός¹⁾.

Litteraturae Ionicae tituli omnes ξένο- habent, e. gr. Ἐπιξένω 2782 21. Sequitur ut domesticae quoque litteraturae ΨΞΕΝΟ- legendum sit ξένο-.

ἐνακηδεκάτη reperitur 3172 96, ἔνατον BCH 21. 555 27.

Litteraturae Ionicae tituli ad unum omnes κόρα, κόρος praebent: κόρα 710—712, κόριλλα 713—721, Κορίνα 1161, κοριδίω 2421 6, Διοσκόροις 554, Διοσκορίδας 929. Sequitur ut domesticae quoque litteraturae ΦΟΡΑ, ΦΟΡΟΞ legenda sint γόρα et γόρος²⁾

ὄρος 1785 1, persaepe in tit. 3170.

Eodem modo apud Locros eorumque affines *Ϝ* plane evanuit. In lege de colonis Naupactum mittendis ξένον comparet (IGS III nr. 334 2), in lege Labyadarum ηενάταν (Coll. 2561 D 7), in plebiscito Aetolorum ὀρίξη (Coll. 1413 18). Dores inter se discrepant.

§ 22. De Dorica quae vocatur contractione.

Graeci occidentales contractionis ea lege utuntur, cuius prior pars ab Atticorum Ionum, Arcadum Cypriorum, Lesbiorum Thesalorum consuetudine plane diversa est:

1) ξένος, κόρα, ὄρος, καλός littera *Ϝ* scripta in titulis deprehenduntur; ἐνα- et ἔνατος et veriloquio et ea lege postulantur, quam Wackernagel KZ 25. 260 sqq. constituit.

2) Non recte igitur Dittenberger scripsit γάρω 3992.

- a) Vocalis prior si correpta fuit, alterius vocalis tamquam colore est syllaba contracta;
 b) Vocalis prior si producta fuit, eam ipsam sequitur syllabae contractae color.

Boeoti ut multo rarius quam ceteri Graeci contractione usi sunt (id quod in parte quinta exponetur), ita nihilo minus eandem legem non ignorabant. Quod hisce exemplis perspicitur.

Ad priorem regulae partem spectat *πρᾶτος* ordinale, quod recte viri docti ex *πρό-ατος* profectum esse censent.¹⁾ In titulis inveniuntur *πρᾶτω* 3171 27, *πρᾶτον* 3175 6, *Πρᾶταρχος*, *Πρατίνας* cett.

Eadem forma Graeci utuntur occidentales, e. gr. Lacedaemonii: *Πρατόλα* Coll. 4440 4.

Ad alteram legis partem pertinent genetivi in *-ᾱ*, deinde *ᾱς*, *ᾱᾱ-*, *τᾱν*.

In genetivis stirpium exitus *ᾱ* non coalescunt vocales nisi aetate recentiore. Quod infra accuratius exponam; hoc loco sat est adnotasse genetivos *Ἐυρέα*, *Σωκλείδα* 2420. 2787, ex quibus apparet tertio saeculo contractionis legem valuisse eandem atque antea.

Vox *ἄφος* Boeotice *ᾱς* evadit. Saepe comparet in tit. Chaeronensibus de servis manumittendis 3303 cett., qui omnes saeculi sunt alterius. In paucis eiusdem aetatis laterculis (3315 5, 3386 12) *ἄως* quod emergit, inter *ᾱς* Boeoticum et vulgaris dialecti *ἔως* intercedere manifestum est.

ᾱᾱ- habes in *Ἀδάμας* 2296, *Ἀακράτεις* BCH 21. 552 4, *Ἀακράτειος* 3175 15, *Ἀακρατίδας* 2717 7, *Ἀάκρων* BCH 23. 198 VI 9, *Ἀάνομος* 1821, *Ἀαπομπίδαν* BCH 23. 92 11, *Ἀάφι[λος]* 2710; altera ex parte non contractis vocalibus *Ἀγεισίλαος*, *Ἀκουσίλαος*, *Ἀριστόλαος*, *Ἀρχέλαος*, *Περίλαος*, *Πιθόλαος*, *Πολύλαος* cett. Apparet Boeotos eadem ratione usos esse qua Arcades et Thessalos: coalescere *ᾱο*, si *λαός* collocatum est in nominis compositi parte priore, non coalescere, si in altera (Fick-Bechtel, Griech. Pers.² 189). Si quae formae cum ea lege pugnant, facile excusari possunt. Nam primum quidem

1) Cf. *ὑπατος*. E *πρώτατος* Graeci occidentales pro altera legis parte *πρωτος*, non *πρᾶτος* facere debuerunt.

Λαόνικος, quem patrem Argiliae habes in tit. 3206 15 anno 329 inciso, nescio an illic dictus sit vulgariter, id quod eo minus habet offensionis, quia in eodem titulo volgaria deprehenduntur alia (*στραταγιόντος, Τελεσάρχιος*, cf. § 2). Deinde quod *Ἀριστόλας, Ἀρχέλας, Θιοδεξίλας* iuxta *Ἀριστόλαος, Ἀρχέλαος, Δεξίλαος* occurrunt, sumamus licet cum Fickio et Bechtelio translata esse contractionem in nominum partem alteram e priore, idque initium cepisse a priore parte nominum eorum, quae constituta erant eisdem binis elementis, sed vice versa dispositis.

τᾶν ex *τάων* contractum in titulo Nicaretæ ter coniunctum se praebet cum *ὑπεραμεριάων* (3172 58.98.116); *τᾶν Μωσῶων* tituli est 2410.

Respondent legis Gortyniae formæ *καδεστᾶ, ᾶς, τᾶν τιμᾶν*.

§ 23. De assibilatione.

Consentiunt fere viri grammaticarum rerum periti, ubicumque *σ* ex *t* ortum compareat, id numquam effectum esse vocali *i*, tamquam dentalem exceperit, sed semivocali *j* ante vocalem ex *i* profecta. Quae formae contra eam legem pugnent, eas analogiae deberi. Negant ergo *σ* vocis *εἴκοσι* ita ex ea dentali, quae integra est in *Φείκατι* Heracleotarum, fluxisse, ut consona *t* vicina vocali *i* affectus sit; immo *σ* e *διακόσιοι, τριακόσιοι* simm. translatum esse. Neque minus negant eam tenuem, quae in *τριακάτιοι* Graecorum occidentalium offertur, antiquiorem esse quam sibilum illum quem Attici Ionesque et Arcades pronuntiant (*τριακόσιοι, τριακάσιοι*); immo illud *τ* ex *ἐκατόν, Φείκατι* translatum esse.

Quae res utut se habet, certum est in retinendo aut analogia restituendo sono *t* Boeotos stare a partibus Graecorum occidentalium.

I. *τ* vetus in tribus potissimum sedibus servatur.

1. Tertia sing. act. persona cadit in *-τι*:

ἀντίθεται persaepe, e. g. 3329 6; *ἀφίεται* 1779 2; *δίδοται* 3467.

2. Tertia plur. act. exit in *-ντι, -νθι*:

ἀντίθεντι persaepe, e. gr. 3315 3; exempla exitus *νθι* vide § 13.

3. Numerale viginti apud Boeotos fuit:

Ψίκατι, e. g. 3171 39.

Exitus verbi neque minus nominis numeralis eidem sunt atque apud Graecos occidentales. Adeas velim legem Labyadarum (Coll. 2561): reperies *ἀμφιλλέγοντι, ήίκωντι, παρέωντι, Ψίκατι*.

Nomina suffixo *ti-* derivata Boeotice in *σις* cadere solent: *ἀνθεσις, ἔππασις* persaepe, *ἔμβασις* 1739 10, *ἀπόδοσις* 3172 106, *μίσθωσις* et *πρόρρησις* BCH 21. 554 1. 2. At unum est vocabulum vetere *t* insigne: nomen dico vici *Ἐντρειτις*, Homeri *Ἐντρησις*, quod nomini *Ἐντρεϊφάντος* tituli 3467 subest. Vocis *λῶτις* velim memineris, quae bis legitur in titulo Delphico 2501 26.

II. *τ* restitutum in adiectivis suffixo *ιο-* derivatis agnoscimus.

1. Numeri aliquoties centuplices vocibus exprimuntur exitus *κάτιοι*:

διακατίης 3171 38, *πεντακάτιη, δεκακάτιη* 3172 168. 100.

2. Ab *Ἀφροδίτα* descendit *Ἀφροδίτιος*:

Ἀφροδίτιος 1757 23, *Ἀφροδίτια* 3303 3.

Ceterum cave patronymica *Λαμεδόντιος* 1747 5, *Ἐδρυφάντιος* 2431 11, 3206 8 eiusdem legis testes esse affirmaveris. Nam Thessalorum patronymicis *Λεόντειος, Ὀπλοῦνειος, Ἀντανόρειος* simm. efficitur exitum *-ειος* provinciae suae fines propagasse; quod idem apud Boeotos factum esse non est cur neges.

Iterum concinunt Boeoti cum Graecis occidentalibus. E titulis Cois mihi sunt praesto: *ἐναύτια* Coll. 3636 37, *Ἀρταμιτίον* 3718 2.

Formis, quas modo enumeravi, adversantur *Ἀφροδίσιος, Ἀρτεμισία, Προβασία, Φαδώσιος*. De quibus nunc est disse- rendum.

Atque *Ἀφροδίσιος, Ἀρτεμισία, Προβασία* quidem linguae vulgari tribuere non dubito. *Ἀφροδίσιος, Ἀφροδισία* saepe leguntur in titulis ad unum omnibus aetatis recentis aut recentissimae. *Ἀρτεμισία* comparet in titulo Thebano (2421 3), quem editores statuunt incisum esse medio fere saeculo tertio; sed ne

id quidem scimus, utrum mulier ea quae *Ταραντίνα* consecravit, civis fuerit an serva. *Προβασία* is nominatur fluvius qui per fines Orchomeniorum fertur influitque in lacum Copaida. Forma quam posui nominis ter in titulo 3170 scripta est; sed cum idem fluvius a Theophrasto (Hist. plant. IV 11, 8) *Προβασία* appelletur, Ahrensio censeo assentiendum esse, quippe qui a Boeotis ipsis *Προβασία* pronuntiatum esse contenderit (Diall. II 516); qua in re eo confirmor, quod in eundem titulum linguae vulgaris *ἐκ* et *μέσον* irrepserunt.

Aliter de nomine *Φαδώσιος* iudicandum est, quod exstat in titulo Thespiensi a Colinio edito (BCH 21. 555 18. 19). Idem esse atque *Ἄδούσιος* Atticorum (CIA IV suppl. I fasc. 2 nr. 53 a 3) idemque atque *ἄδούσιος* glossae huius Hesychianae *ἄδούσιον· ἄρεστόν, σύμφωνον* suspicatus est Bechtelius (Bezz. Beitr. 26. 151). Quod si recte disputatum est, sequitur ut *Φαδώσιος* eadem ratione ex **Φαδόντιος* profectum sit qua *γερούσιος, ἐκούσιος, ἐθελούσιος* e **γερόντιος, *Φερόντιος, *ἐθελόντιος*¹⁾, id est ut *t* subsecuta semivocali *j* a Boeotis sibilatum sit non minus quam ab Ionibus Atticis, Arcadibus Cypriis, Lesbiiis. Porro efficitur, ut sonus ille sibilus *σ* nominis *Φαδώσιος* antiquior sit tenui *t* vocum *διακάτιοι, Ἄφροδίτιος*.

Inde de *Ἄφροδισα* forma recte nos iudicare posse spes est. Legitur in titulo quodam sepulchrali Tanagraeo (854); de eiusdem civitatis titulorum nominibus *Λαματρος, Καφισα* supra (§ 4) verba feci. *Ἄφροδισα, Λαματρος, Καφισα* una ratione explicanda esse ipsa re constat. Et quoniam illud videtur non dubitari posse, quin descendant *Λαματρος, Καφισα* e *Λαμάτριος, Καφισία*, hoc quoque certum est *Ἄφροδισα* respondere formae *χρυσσιτέρα* in eo fragmento Sapphus scriptae, ad quod versus finem § 4 provocavi. Quamobrem, si modo mulier *Ἄφροδισα* nata erat ibidem ubi defuncta est, concludi licet adiectivi ab *Ἄφροδίτα* derivati antiquissimam Boeotorum formam fuisse *Ἄφροδίσιος*, postea in *Ἄφροδισσῆος*

1) Colloquio Bechtelius me monuit participiorum stirpibus exitus *nt* a Germanis occidentalibus, Baltis, Slavis suffixum addi *ia* -: Lituanicos declinare *sukšs, sùkanexio, sùkanexiam*. . . .

abisse. Quod si verum est, trium aetatum formas exstare apud Boeotos statuendum est: antiquissimam Ἀφροδίσιος in Ἀφροδισα servatam; recentiorem Ἀφροδίτιος novo *t* instructam; recentissimam Ἀφροδίσιος e lingua vulgari receptam.

B. DE DECLINATIONE.

§ 24. De pronomine reflexivo.

Atticorum pronominis ἐαυτόν locum Boeotice αὐτὸς αὐτόν obtinet. Coalescebant casus ambo inter se, tum prioris casus opprimebatur vocalis in proclisi ita, ut αὐσαντόν oreretur. Quod recentiore aetate ἄσαντόν scriptum videmus: de qua forma vide sis quid suspicatus sit Wackernagel KZ 33. 8.

1. αὐτὸς αὐτόν:

ἕπερ αὐτὸς αὐτῷ 3055 9; ἔδωκαν κατ' αὐτὸν αὐτῶ[ν] 3172 121; τοῖς στρατιώτης αὐτοὶ αὐ[τοῖς?] 2406 (supplevit Dittenberger).

2. αὐσαντόν:

[κ]ατ' αὐ[σ]αυ[τ]ῶν 3172 149 pro spatio legere malo quam cum Dittenbergero αὐ[τὸ]ν αὐτῶν. Idem αὐσαντῶν in titulo BCH 19. 157 II 9 comparat.

3. ἄσαντόν:

ἄσαντῷ κῆ τῆ γου[νηκ]ί 3303; παραμείναντες ἄσαντῷ . . . κῆ τῆς γονεύς αὐτῷ 3348 4. Titulus uterque Chaeronensis est, saeculi secundi.

Reflexiva αὐτὸς αὐτόν, αὐσαντόν apud omnes Graecos inveniuntur occidentales. Quantum apud Delphos viguerint, e Wendelii indice diligentissime composito facile est cognitu; sermonis Dorici testes mihi sint et Heracleotae, qui τὸς πολιανόμως τὸς ἐπὶ τῷ Φέτειος ποθελομένως μετ' αὐτὸς αὐτῶν ἀπὸ τῷ δάμω (Coll. 4269 I 114) incidi voluerunt, et Calauraeatae, quorum civis quaedam ἀνέθῆκε τῷ Ποσειδάνι δραχμὰς τριακοσίας ὑπὲρ τε αὐσαντῆς καὶ . . . (Coll. 3380 1—3). Reflexivum αὐτὸς αὐτόν in locum pronominis simplicis successisse tibi persuadebis recordatus Eleos, quibus Aetolos immixtos fuisse constat, tertio fere saeculo haec scripsisse: ἂ πόλερ . . . φαίνεται χάριτερ ἀνταποδιδῶσσα τοῖρ ἀντᾶρ εὐεργέταιρ (Coll. 1172 16, ubi vide Blassii adnotationem).

C. DE VOCABULORUM QUORUNDAM FIGURIS
SINGULARIBUS.

§ 25. De vocis forma *πρισγύς*.

Boeotorum substantivum *πρισγύς*, cuius testimonia sunt *πρισγεῖς* 2418 6. 18, *πρισγεῖ[ας]* 1720 6, eadem gutturali insigne est qua Cretum *πρισγευτάν*, *πριγευτᾶ*, *πριέγωνα*¹⁾, *πριεγίστω* (Baunack, Inschrift von Gortyn 30), Coorum *πρηγιστεύσαντος* (Coll. 3742 4). Quae ratio inter gutturalem et Ionum Atticorum, Lesbiorum Thessalorum labialem intercedat, nescimus; difficultates ne a Guilelmo Schulze quidem (GGA 1896. 249 adn. 3) expeditae sunt.

§ 26. *ιαρός*.

In titulis Boeoticis *ιαρός* scribitur; *ιερός* ante saeculum secundum non exstat, atque exstat quidem in titulis eis, qui aut maxime exigua aut nulla vestigia sermonis praebent Boeotici. Habes e. g. *ιεράν* in titulo 3412; qui titulus plane vulgaris est, nisi quod in *Θηλουθίου*, *ἀντίθρην*, *Εἰλειθύη*, *ἄνθεσιν* vetus mos potest recognosci. Ac ne in eo quidem titulorum genere quiescit *ιαρός*: in titulo 3357 inter mera volgaria *ιαράν* nomenque *Ἀγχιάρως* deprehenduntur.

In voce *ιαρός* illud observamus quod non raro observare licet: in sacris rebus formam vetustiore quam diutissime retineri.

Ex numero gentium Graecarum occidentales solae *ιαρός* dixerunt eadem vocabuli figura usi, quam Indi *īśirā*-pronuntiant. Occurrunt e. g. in duabus trabibus Misthrae repertis *ηιαρέων* et *ηιαρέος* (Coll. 4426). Ceteri Graeci *ιερός*, *ιερός* adhibent, Lesbi *ἱρος* forma propria.

§ 27. *Ἄρταμις*.

In titulis comparent formae *Ἄρτάμιδος* (546. 3407), *Ἄρτάμιδι* (3214 2, 2228 3, 2232 2, 3385 2 cett.), [*Ἄρταμιδο*--2459 a, *Ἄρτάμων* 3348 2, *Ἄρταμῖς* 832, *Ἄρταμισία* 833.

1) Nescio an hoc *πριέγων* nomini vetusto Tanagraeo subsit *Πριέγων* 657.

Tituli 2228, 3385 (accedunt 3386, 3391, 3411) sunt saeculi a. Chr. n. secundi: vides igitur deae nomen a Boeotis religiose a mutatione servatum esse. *Ἀρτεμις* non comparet nisi in titulo 3412, in quo *ἱερὰν* quoque deprehendimus. In nominibus hominum *Ἀρτεμι-* pro *Ἀρταμι-* non raro invenitur; sed *Ἀρτεμεῖς* tituli 834 mulierem peregrinam fuisse ut terminatione demonstratur¹⁾, ita *Ἀρτεμιδώρα*, *Ἀρτεμίδωρος*, *Ἀρτεμόβλια* titulorum eorum, qui subsecuntur, Tanagraeos fuisse cives minime constat.

Nomine *Ἀρταμις* Graeci occidentales deam invocabant. Exempli causa ad *Ἀρτάμιτα Ἰακυνθοτρόφον* Cnidiorum provoco (Coll. 3502 13). Ceteri Graeci, in quibus Thessali, *Ἀρτεμις* dixerunt.

§ 28. De Neptuni nomine.

In titulo 2465 litteratura Ionica scripto occurrit *Ποτειδάωνι*. Forma ergo *Ποτειδάωνος* inscriptionis archaicae *Ἐφ. ἀρχ.* 1899. 64 *Ποτειδάωνος* intelligenda est.

Boeoti igitur deum illum salipotentem et multipotentem nomine *Ποτειδάων* venerati consentiunt cum Graecis occidentalibus, qui omnium Graecorum uni ea forma usi sunt. Testes deligamus Corinthios (*Ποτειδάων*, *Ποτειδάν* Coll. 3119), Carpathiopolitas (*Ποτειδάν* Coll. 4320 34), Phocenses (*Ποτειδάν* Coll. 2561 B 15). A *Ποτειδάων* descendit hypocoristicum²⁾ *Ποτειδών* Thessalorum (Coll. 1321. 1322). Apud Aeolenses vero, Iones, Atticos, Arcades *Ποτειδάων* est inauditum: Alcaei *Ποσειδαν* (fgm. 26) ab Homeri *Ποσειδάων*, Ionum *Ποσειδέων*, Atticorum *Ποσειδών* a **Ποσειδήων* profecta sunt, cum Arcades insignes sint forma *Ποσειδάν*, quae subest *Ποηοιδάν* illi Laconum.³⁾

D. DE VOCABULORUM THESAURO.

§ 29. De verbo *δδδω*.

Vocem *ποθδδωμα* quam habes in titulo Orchomenio 3172 161, omnium Graecorum occidentalium propriam esse contendo, quam-

1) Cf. Guil. Schulze in Museo Rhen. 48. 252 sqq.

2) Hypocoristicum esse intellexit Hoffmann GD II 296.

3) Perbene monuit Collitz in libello Die Verwandtschaftsverhältnisse der griechischen Dialekte 14.

quam in Dorica inscriptione me legisse non memini. Occurrit in titulo Epirotico Coll. 1339 5.

Ab eodem verbo *ῥῥῶ* descendit nomen *παροῤῶτας* quod e titulo metrico cognoscimus 2852.

§ 30. De particula *κα*.

A Boeotorum sermone abhorret atque discrepat particula illa *ἄν* Ionum, Atticorum, Arcadum propria. Immo *κα* adhibetur, quod paucis exemplis demonstrabo:

ἦ δέ κά τις ἀντιποιεῖτη 3080 4;

ἄς δέ κα ζῶει 3348 4;

ῶσινάς κα ἄ ἀρχὰ δοκιμάδδει 1739 7.

ἄν comparēt tantum in titulis linguae plane vulgaris velut 3321. 3325. 3328, *κα* etiam tum retinetur, cum *ἔως* vulgare pro *ἄς* substitutum sit, e. g. 3343 3:

ἔως κα γαμίσει.

Quod semel habes *καν*:

ἔττε καν δῶει 3054 7,

id mihi ita explicandum videtur, ut qui titulum incidit *κα* Boeoticum et *ἄν* vulgare confudisse putandus sit. Dittenbergeri supplementum [*συνωμολογείσαν*]*το* si recte se habet, terminatio *-ντο* ut alterum vulgaris linguae vestigium deprehenditur.

Particula *κα* extra Graecos occidentales ignota est. Lesbii voce *κῆ* usi congruunt cum Thessalis et Cypriis.

Pars tertia.

De Boeotici sermonis declinationibus vocibusque et Aeolicis simul et occidentalibus.

§ 31. De stirpium in *ι*-declinatione.

Maiorem partem vocabulorum quae huc pertinent, ab Atticis declinari constat stirpibus in *i* et *ei* alternis: πόλις, πόλιν — at πόλεος, πόλει, πόλεις. Boeoti stirpe in *ei* extrusa priorem inducunt in casus omnes. Quamvis pauci casus servati sint titulis, cognoscitur plane ratio:

Sg. gen. ἀποδόσιος 3172 132, μάντιος 2724 8, μισθώσιος
BCH 21. 554 3, πόλιος persaepe;

Sg. dat. πόλι persaepe, σουγχωρείσι 3171 48;

Plur. acc. ἐμπράξις 3172 157, προρρείσις BCH 21. 554 13.

Vergente saeculo tertio *i* productum litteris *EI* scriptum non raro invenimus; formas πόλει 3173 4, προρρείσει BCH 21. 554 2 dupliciter intelligas licet, id est ita, uti πόλει, προρρήσει aut ex lingua vulgari depromptas esse statuamus aut non nisi scriptura differre a πόλι, προρρήσι.¹⁾

Eadem declinandi ratio et apud Lesbios exstat et apud Graecos occidentales. Adeas velim e. gr. foedus illud inter Mytilenaeos ac Phocenses factum (Ins. II nr. 1), in quo sunt πόλι(ε)ς, πολίεσσι, adeas altera ex parte Labyadarum legem, qua praebetur θωιάσιος (Coll. 2561 D 23). Ceterum Iones Arcades Cyprii ipsi quoque stirpes exitu *ei* insignes abiecerunt.

1) Namque ut in titulo 3173 vulgare est εἰσπραξις (v. 4), in altero titulo ἀπολογισασθη (v. 10), ἐμισθώσαντο (v. 15): ita multa sunt exempla signorum *EI* et *I* inter se commutatorum.

§ 32. De verbi substantivi participio praesentis.

Participii praesentis stirps *se-* formis Heracleensibus *ἐντες*, *ἐντασι* illustrata cessit apud Boeotos stirpi *eso-* eidem, cuius coniunctivus est *ἴωνθι*. Nova cognoscitur in his exemplis:

Sg. gen. *παριόντος* 3172 49.99;

Plur. nom. *ἴοντες* 3081 6;

gen. *ἰόντων* 2383 10;

dat. *παριόντεσι* BCH 21. 554 8;

acc. *ἴοντας* BCH 19. 157 II 8;

Accedunt femin. *ἔωσα* 2383 17, *ἔωσας* 1721 9, *ἰωσάων* et *ἰώσας* 3172 115.147.

In eadem sede stirpem *eso-* deprehendimus apud Lesbios non minus quam apud Graecos occidentales. Lesbiorum quidem consuetudo cognoscitur ex illius de exsulum Mytilenaeorum reditu foederis formis *ἰόντων*, *ἰόντα*, *ἰόντι*, *ἰόντας*, *ἰόντεσι* (Ins. II nr. 6); pro his Gortyniorum *ἰόντας*, *ἰόντες*, *ἰόντων* mihi testes sunt. Hic iterum cum Lesbiis Graecisque occidentalibus consentit reliqua Graecia praeter Atticam.

§ 33. De coniunctione *αἰ*.

Boeoti voce *εἰ* orbi utuntur forma *αἰ*, quae post litteraturam Ionicam receptam *ἦ* scribitur. Quod mansit usque in saeculum a. Chr. natum alterum; e. gr.

ἦ δέ κά τις ἀντιποιεῖτη 3080 4.

Eadem aetate *εἰ* iuxta *ἦ* habes:

εἰ δέ κά τις ἀντιποιεῖτη 3081 4.

Coniunctio *εἰ* ab omnibus Graecis occidentalibus est aliena. Apparet e cuiusvis regionis titulis, velut Argivorum decreto anti-quissimo IGS Pelop. I nr. 554: *αἰ' τις <τις> . . . . εὐθύνοι*. Redit *αἰ* Lesbi: *αἰ δέ κε καταγρέθῃ* Ins. II nr. 1 13.

Pars quarta.

**De propriis quibusdam omnium antiquitus
Graecorum servatis Boeotice.**

A. DE SONIS.

§ 34. De *ā* producto.

Boeoti sonum *ā*, qui apud Iones Atticosque in *ē* abiit, non mutaverunt.

§ 35. De vetere *h*.

Sonum *h* pronuntiatum esse Boeotice ei tituli argumento sunt, in quibus litteratura domestica adhibita est. Exemplum aptissimum titulum Tanagraeum 1888 esse ratus singula afferam:

*c*¹¹ *Ηιλπόκριτος*,

*f*⁹ *Ημεραῖος*,

g^{6.10} *Ηείριχος, Ηεραῖος*.

Hic vides *h* non modo in eis sedibus comparere, in quibus postulant grammatici, sed etiam in voce *ήίπκος*, ubi ratione caret: vetustior forma in *Χήριπκος* 2814⁶ servata est. Idem titulus *Ἀριόδιος* (*d*¹²) praebet idque pro ipso veriloquio: non enim stirpem *ἀριό-* cum *ἀραρίστω*, Lat. *artus* coniungere debet dubitari.¹⁾

In Boeotia *Ηισμείνα*, *Ηισμεινός* dictum esse elucet ex titulis:

2455 *Ηισμεινίοι*,

2706^a *Ηισσμεινίας*, 2892 *Ηισμεινίας*,

3630 *Ηισσμειν--*.

1) Cf. *Επαρόστου* IGS III nr. 40s.

Cum in vase quodam Attico colore nigro figurarum insigni *Ηισμήνη* pictum sit (Kretschmer, *Vaseninschr.* 228) Corinthiorumque *Ηυσμήνα* *h* praebet idem (Coll. 3135), vetus, ut videtur, in prima voce est spiritus; ac veriloquio nescio an res confirmetur. Nam Fickio auctore *-σμεινος* eadem vox est quae apud Lacedaemonios evasit fluminis nomen *Σμήνος*¹⁾ (Bezz. Beitr. 22. 48). Cum illo *Σμήνος* ea ratione coniungere licet nomen *Ηισμηρός*, ut *hi-* pro reduplicatione habeatur.

Nomen deae *Ηιστία*, quod in titulo Tanagraeo quodam comparet, cum ea forma congruit, qua Tarentinos usos esse scimus: *Ηιστιαῖος*, *Ηιστίαχος* e laminis nummisque cognovimus (Coll. 4616. 4626. 4627). Arcades vero pro expectatione scripserunt *Φιστίαν* (Coll. 120318). Quae Solmsen ea de re disputavit (*Untersuchungen* 213sq), etsi me non fugerunt, tamen ea mihi non persuasit; quamquam ne ipse quidem habeo, quomodo *h* Boeotorum ac Tarentinorum expedium.

§ 36. De digammo.

Digamma in vocis capite ubique servatum est usque ad recentissima dialecti monumenta; in media voce iam quinto saeculo omittitur. Atque in hac libelli parte de illis tantum vocibus verba mihi sunt facienda, in quibus sonus vetus a Boeotis retentus est.

a) De *F* initio nominumposito.

Exempla afferam singularum stirpium quam recentissima, cum longum sit enumerare omnia.

Φαδιούλογος 2788 3 (post ann. 250), *Φάδων* 2781 6 (ante 250),

Φαδώσιος BCH 21. 555 18. 19 (post a. 250); *Φασίας* 3068 7 (post a. 250).

Φαλίδιος 1888 d 11 (anni 426).

Φανάων 2781 18 (post 250); *Φαναξίων* 3180 17 (222 — 200).

Φάρμιχος 2832 2 (222 — 210).²⁾

1) Paus. III 24, 9: *Πρὸς θαλάσση δὲ ἐπὶ ἄκρας ναὸς ἐστὶ Λικτύνης Ἀρτέμιδος . . . Ταύτης δὲ ἐν ἄριστιερᾷ τῆς ἄκρας ποταμὸς ἐκδίωσιν ἐς θάλασσαν Σμήνος.*

2) Veriloquium temptavit Solmsen *Mus. Rhen.* 53. 148.

- Φάρων* 3171 14 (post a. 250).
Φαρτίας 2251; *Φάρταλος*¹⁾ 1742 8 (post a. 250).
Φασκώνδας 3091 1 (non multo post 250).
Φαστίας, Φαστιούλλει 3180 53. 54 (222—200).
Φειάρινος 1919 litt. dom.
Φεαβόλος Monum. et mém. 1896. 137.
Φελατή 3171 26 (post a. 250).
Φελιξίων 3179 20 (222—210).
Φέργων Φεργονίω 2818 16 (circ. ann. 246).
ἀπὸ Φεσπ(έρας) 1740 6 (post a. 250).
Φέτια 3171 37 (222—200).
Φίδιον 3200 7 (200—150).
Φίκατι 3303 6 (saec. II).
Φιλαρχίοντες 2466 3 (post 250).
Φίλλων 2431 10 (sub a. 300).
Φιμππίδας BCH 21. 556 47 (post 250).
*Θειο-Φίτος*²⁾ 3511 (litt. dom.).
Φισοτέλιαν 507 4 (222—205).
Φίστωρ 3172 165 (222—200).
Φιριάδας 3172 45 (222—200).
*Φοί*³⁾ 2407 7 (a. 366).
Φοινίας 1888 d3 (a. 424).
Φυκέταν 3200 7 (200—150); *ΦεΦυκονομειόντων* 3172 125
 (222—200).

Semel *Φη* scriptum est, in titulo Tanagraeo 593:

Ἐπὶ Φηκαδάμοε εἰμί.

Constat Ioannem Schmidium *Φη* e *sv* repetivisse (Pluralb. d. idg. Neutra 432 sqq.). Sed cum idem *h* in *Μηγαρεὺς, μὴε-γαλο-*, aliis stirpibus⁴⁾ compareat, in quibus eadem ratione declarari nequit, hac in re viri maxime egregii acumini confidere vereor.

1) Cum *δρατῆς, δρατῆχος* coniunxit Bechtel, Spitznamen 12 adn.

2) Eum, qui *θεῶν φύσῃτι* natus est, intellegunt Fick et Bechtel, Griech. Personenn. 129.

3) *εἶμεν NOI* apographum Pocockii; corr. Böckh.

4) Collegit Kretschmer, Vasensinschr. 159.

b) De *F* media in voce sito.

Exempla perpauca aetatem tulerunt. Quaecumque habemus, saeculo sexto aut quinto tribuenda sunt. Haec collegi:

Φισφόδιος 'Eφ. 1900. 109.

καλφόν Mém. de la soc. de lingu. VII 448.¹⁾

Καρνηφίω 'Eφ. 1896. 243, 'Eφ. 1900. 108.²⁾

Κλε[F]εθοίνιος 2252; *Κλεφίχα* 'Eφ. 1896. 244.

*πά(F)ιδι*³⁾ 3989.

ἐπόφεισε 2729, Arch. Anz. 14. 142.

Ὀλόφαρος 'Eφ. 1896. 243.

χαρίφειταν Mon. et mém. 1896. 137.

Accedit nomen *Κορφείδας*⁴⁾ tituli 2533 sub finem saec. IV incisi. Neque ipsum nomen quid sibi velit, neque quomodo eo tempore digamma potuerit retineri, assequor.

Verum cave confundas hoc digamma cum illo, quod post *v* occurrit ante vocalem. Est enim strepitus is, quo pronuntiatio labitur a vocali *u* ad vocalem insequentem. Quem sonum ut in sermone servatum Boeoti et recentiore aetate digammo significare perrexerunt. Habes

ΒακενF- in 'Eπί ΒακέFαι 3229.

εὐF- in *ΕὐFαενέτα* 3510, *ΕὐFαρχίδας* 992, *ΕὐFάγορος* 2955.

Eodem incertum est num spectet *ΔριμυFόρηος* 2463 9. Nam ab eorum Graecorum partibus, qui ante *o*, *ω* in primis vocibus posita digammum omiserunt, utrum Boeoti steterint necne, cum nesciamus⁵⁾, eodem iure *Δριμυ-Fόρηος*, quo *ΔριμυF-όρηος* licet dividere.

1) Huius tituli a Mauricio Holleaux detecti imaginem non inveni. Quam ob rem alibi ad eum provocare dubitavi.

2) Agitur de Apolline quem vocant *Καρνηλίον*.

3) Emendavit Meister; E pro C in lapide.

4) „Foucartus KOPP habet, quum reliquiae quarto loco a Loewyo enotatae haud dubie litterae F sint“ Dittenberger. Sed ne nomen *Κορφείδας* quidem expedio.

5) E *πρωροέ* 4249 nihil est colligendum, quia Boeoticae originis an non sit monumentum prorsus incertum est. Ad tituli 3287 vocem *ἐνωιά* provocare mihi non magis licet propter inscriptionis aetatem admodum recentem quam Solmsenio (Untersuch. zur griech. Laut- und Verslehre 187).

Aetate imperatorum Romanorum ut reliqua dialectus resuscitatur, sic etiam *F* vocis ἀφείδω, quod sub finem saeculi tertii pronuntiari desitum esse ἀίδοντος testatur titulorum 3210. 3211, renascitur: tum ecce formae grandiloquae ζαψαφυδός, ἀύλαφυδός, μιθαφαφυδός, τραγαφυδός 3195, quae risum movent.

§ 37. De sigmate geminato.

A Boeotis sigma duplex duorum sibilorum concursu ortum in sonum simplicem non vertitur. Praeter dativos pluralis in -εσσι aoristosque stirpium exitus sigmatici, quos in parte prima enumeravi (§§ 5 et 8), futurum respice quaeso verbi substantivi ἔσση REG 12. 695

in titulo Tanagraeo sub saec. a. Chr. n. tertii finem exarato.

§ 38. De duplicibus quibusdam consonis Boeotice salvis.

Graeci occidentales voce ἔμπασις, Arcades ἴμπασις usi sunt pro Atticorum Ionumque ἔγκησις. Boeoti nisi quod ἔπασις dicunt faciunt cum Graecis occidentalibus. Exempla permulta cum occurrant, satis habeo decreta honoraria commemorasse ea, quibus Dittenberger numeros 504—531 adscripsit. Formae enucleandae cum frustra operam navassent viri docti, Ioanni Schmidtio, summi acuminis ingeniique viro, contigit, ut acu rem tangeret, cum ex ἔμ-πασις statueret ortum esse ἔπασις (Pluralb. d. idg. Neutr. 414 sqq.); et contigit ita, ut -ππα illud, quod subesse vidit, postquam hac aetate et alio quodam modo dictum comparuit in Boeotia, plane supersedeat suspicione eorum qui π prius e nasali ortum esse coniecerunt: reperitur enim in parte posteriore nominum Γυνό-ππαστος¹⁾, Θιό-ππαστος (505 2, 'Eφ. 1892. 35 nr. 64 2).²⁾ Retinuerunt igitur sonum, cum antecederet vocalis, Boeoti duplicem, quem ceteri simplicem reddiderunt. Alterum π priori assimilatum esse inter omnes constat ita, ut de prisca radice forma nihil affirmari possit.

1) Quid Γυνο- sibi velit, incertum est. Suspiciari licet affine id esse voci Γωνο- in Γούν-ιππος Coll. 345 87.

2) Schulze, KZ 33. 318, Fick-Bechtel, Griech. Personenn. 231.

Eadem ratione, qua ἔππασις ex ἐμππασις factum esse consentiunt viri docti, Bechtelius Boeotorum illud ἔπτε — ita enim dixerunt, non ἔστε, 3054 7, 3170 13 — ex ἔν-πτε repetere conatus (Herm. 36. 424) Brugmanno, qui contra dialecti indolem ἔπτε ex ἔστε mutatum esse sibi persuaserat, oblocutus est, sed ita, ut quid de duplicis τ origine sentiret non pronuntiaret.

§ 39. De ν paragogico.

ν ἐφελκυστικόν, quod vocant, a Boeotico sermone quondam prorsus semotum, ante medium saeculum a. Chr. n. tertium in titulis non invenitur.

Litteraturae domesticae titulis 3468 et 1873 illo praebetur ἔδωκε Εὐπλοῖωνι, hoc ἐπόεισε in fine inscriptionis.

Altero saeculi terti dimidio tituli 2406. 3171. 3172 incisi sunt; accedit is quem Colin BCH 21. 554 edidit. In quibus haec habes exempla:

ἔλεξε· ἐπιδεί et παρκέκλεικε αὐ[τόν] 2406 1. 12;

ἀπέδωκε Εὐβώλῳ 3171 15;

ἐπίθωσε αὐτόν 3172 117;

ἔλεξε· ἐπιδεί, . . . διεσσεῖλθεικε, δπάρχι . . . , παριόν-
τεσσι αὐτοῖς BCH 21. 554 1. 2. 8.

Ea fere aetate ν volgare irrepere coepit. In basi quadam Canthari statuarii, qui paulo ante medium saeculum tertium videtur fuisse, Κάνθαρος ἐπόεισεν subscriptum est (2471). Itemque in dedicationum recensu, qui sub finem saeculi terti exaratus est, ἐν ἔλαβεν πὰρ . . . comparet (2420 35).

Adversari videtur tit. 2230 litteraturae domesticae: [τόν]δ' vel [τόν]δ' ἀνέθηνεν Ἀθάναι. At cuius aures adeo sunt obtusae, quas effugiant dactyli? Accedit ὅδε pronomem a Boeotico sermone alienum. Proinde cave fragmento isti quicquam in hac re momenti tribuas.

B. DE NOMINUM VERBORUMQUE FLEXIONE.

§ 40. De nominativi singularis exitu non sigmatico.

In titulis Boeoticis nominativi deprehenduntur non pauci, qui nominativi signo carent. Comparent cum in α tum in ει;

hoc quidem genus primus statuit Blass in Mus. Rhen. 1881. 604 sqq. Exempla collegi haec:

a) *Nominativi in α:*

- ἸΑθηνάδα 2257, Thisbae;
ἸΑπολλωνίδα 4231, Anthedone („fieri potest, ut littera evanuerit“ Dittenb.);
Καλλέα 1889, Thespiis (litt. dom.);
Καλλία 2852, Haliarti (litt. dom.);
Μογέα 3467, originis incertae (litt. dom.);
Νεσιίδα 4209, Anthedone;
Ὀλίδα 4127, Thebis.

Habes septem nominativos nominum hypocoristicorum, tribus exceptis aetatis antiquissimae. Accedunt duo eiusdem aetatis nominativi nominum non hypocoristicorum:

- Ἐγυτονίδα 3508, Tanagrae (litt. dom.);
[Ἐδ]ορμίδα 3738, Thebis (litt. dom.; de supplemento Dittenberger ipse dubitat).

Huc non spectare nominativum *πυθιονίκα* 1888 b 9 Ioann. Schmidt suo iure statuit (Pluralb. d. idg. Neutr. 354 adn.). Provocare potuit¹⁾ ad Pindari ἸΟρσοτρίαινα Ol. VIII 48:

ἸΟρσοτρίαινα δ' ἐπ' Ἰσθμῶι ποντίαι
ἔρμα θοδὸν τάνυεν

et ad *Χρυσοτρίαινα* poetae Attici, qui cecinit haec (CIA IV 1, fasc. 3 pag. 179):

Τήνδε κόρην ἀνέθηκεν ἀπαρχὴν . . . λοχὸς ἄγρας,
ἦν οἱ ποντομέδων Χρυσοτρίαιν' ἔπορεν.

b) *Nominativi in ει:*

- ἸΑθανίκκει 555, Tanagrae;
ἸΑρηφίλλει BCH 23. 194 I 13, Acraephiae;
ἸΑκύλλει 585 III 4, Tanagrae (426 a. Chr.);
ἸΑμφοτ[τει]²⁾ 2858 1, Coroneae;

1) Mecum communicavit Bechtelius.

2) ἸΑμφοττει, ἸΑμφοττώ, ἸΑμφοττίς hypocoristica nominis ἸΑμφοτεράνυμος (Eph. 1893. 108) esse bene monuit Hoffmann (Bezz. Beitr. 22. 134).

- Βιούτη* 1753 6, Thespiis;
Βονάττει 3180 70, Orchomeni;
Βραχύλλει 538 22, Tanagrae;
Διδύμει 4195, Anthedone;
Εἰρωῖλλει 2781 21, Copis;
Εὐνόμει 3183 10, Orchomeni;
Εὐρούμει 1672 6, Plataeis;
Φαστιούλλει 3180 54, Orchomeni;
Θάλλει 538 12, Tanagrae;
Καλάμμει 2745, Acraephiae (litt. dom.);
Κεράλει vel *Κεράλλει* 3634, Thebis (litt. dom.);
Κυδίλλει 3236, Orchomeni (litt. dom.);
Μέννει 2427, Thebis (litt. dom.);
Μνασίλλει 3068 4, Lebadeae;
Ξέννει 537 b 19, Tanagrae;
Πουθίλλει 3179 10 al., Orchomeni;
[Πε]οπάττει 2431 Π 5, Thebis;
Πρόππει 3206 4, Orchomeni;
Πτωῖλλει 2427 12, 3582 Thebis (litt. dom.), 3180 30 Orchomeni;
Τιμόλλει 3175 12, Orchomeni;
Φίλλει 3182 5, Orchomeni.

Occurrunt igitur amplius viginti nominativi in *-ει* eique ad unum omnes nominum hypocoristicorum, id quod Blass vidit primus. Inde apparet non sine aliqua ratione grammatica easdem formas simul esse asigmaticas atque hypocoristicas. Quem conexum inquirere ab hoc loco alienum est: unum commemoro Kretschmerum, qui probare conatus eos in *-ει* nominativos habendos esse pro stirpium in *t* casibus vocativis (KZ 33. 268 sqq.), quamquam Brugmanni tulit assensum (Griech. Gramm.³ 221), mihi non persuasit propterea, quod impetrare a me nequeo, ut divellam nominativos in *-ει* a nominativis in *-α*. Neque verum est, quod Zimmer (KZ 32. 194), Kretschmer Kretschmerumque subsecutus contendit Brugmann, ea tantum nomina signo carere nominativo, quae duplici consona insignia essent: assentiri te *Εὐρούμει* et *Βιούτη* Thespienses vetant.

Nominativi non sigmatici ne a reliqua quidem Graecia sunt alieni. Bechtelius cum in Megarensium arbitrio Coll. 3025 inveniret

genetivos τοῦ *Θάλας* et τοῦ *Ἀραίας*, eiusdem formæ genetivum esse *Προκλείδας* tituli Anactoriensis IGS III nr. 521 perspexit eumque cum nominativo Boeotico *Μογέα* ita coniunxit, ut *Μογέα, Προκλείδας* declinationis cuiusdam reconditoris vestigia esse coniceret. Testimoniorum numerus postea auctus est: ut habes *Σάτιμον Ξερίας Κασσωπαῖον* IGS III nr. 484 3; vide quid Dittenberger ad eiusdem voluminis num. 521 adnotaverit.

Ex eis quae modo exposui, colligendum mihi videtur hypocoristica in *α* et *η* priscis temporibus signum nominativi non addidisse, Orchomeniorum igitur nominativum *Βουκάττεις*, quem legimus in titulo satis antiquo 3270, recentiorem esse nominativo *Βουκάττει* tituli Orchomenii 3180, quem vergente saeculo tertio incisum esse constat. Praeterea sicut *Βουκάττει* aliaque a nominibus non hypocoristicis signum nominativi mutuata sunt, non dubito quin *Ἐγγυτονίδα, Σωκλείδα* ad hypocoristicorum exemplum declinata sint.

§ 41. De stirpe debiliore in *-ον* retenta.

Boeotos *Ποτειδάων: Ποτειδάωνος* declinasse supra (§ 28) demonstravi. Eadem ratione in Homeri carminibus ea flectuntur nomina, quae in eandem vocem *-άων*¹⁾ cadunt: *Ἀλκμάωνος, Ἀμυθάωνα, Ἀπισάωνα, Ἀρετάωνα, Ἰάωνες, Ἀνιάωνος, Μαχάωνα, Παιήωνα* uno excepto: *Ποσειδάωνος, Ποσειδάωνι, Ποσειδάωνα*. Efficitur Boeotos, non Homerum hoc in vocabulo antiquam declinationem servasse; poetam metro coactum casus obliquos novasse in propatulo est (~~~~ pro ~~~~).

Quod si tenemus, de exitus patronymicorum in *-όνδας* origine recte iudicabimus. Exempla titulorum enumerabo omnia:

Ἀρωπόνδας 2812 14;

Ἐρμαῖόνδα[ς] 2947;

Χαρρόνδα[ς] 3408 1.

Ut *Ἰκεταονίδης* Homericum descendit ab illa stirpe, quae subest accusativo *Ἰκετάωνα*, ita e patronymicis *Ἀρωπόνδας, Ἐρμαῖόνδας, Χαρρόνδας* discimus Graecos quondam *Ἀρώπων*:

1) Fickius voces *ἀίτας, ἐνηής*, Lat. *aveo* cognatas esse censet (GP² 383).

Δρώπτονος, Χάρων: Χάρωνος simm. declinasse eandem secutos rationem quam Homerus: *Ἰήσων, Ἰήσονος*.

Eiusdem declinationis vestigia in Thessaliaprehenduntur: *Κλεόνδας, Παρμονίδαιος* Prellwitz adnotat De dial. Thess. 49**.

§ 42. De secunda pers. sing. pron. pers.

In Boeotis priscam formam nominativi *tu* mansisse duo quinti saeculi testimonio sunt tituli:

τὸ δέ, Φοῖβε, δίδου χαρίφεταιν ἀμοι[φάν] Mon. et Mém. 1896.

137;

τὸ δ' εἶ πρασσ[σ', ᾧ] παροδῶτα 2852.

§ 43. De articulo.

Ut *tu* vetus, itidem *toi* Indogermanicum servavit Boeotia, primo *τοί*, postea *τῦ* ac *τεί* scriptum. Femininum etsi non comparet, nihilo minus *ταί*, *τή* Boeotos dixisse certissimum est.

E magno exemplorum numero pauca deligo:

τοὶ πολέμαρχοι τοὶ ἐπὶ Πολυκράτιος ἀρχοντος 3172 102;

τὴ τε ἱαρεῖες κῆ τε[ῖ ἰα]ράρχη 3080 5.

Sequitur ut pluralis numerus vocis Atticae *ὄδε* a Boeotis, qui non *-δε*, sed *-ι* affigant, recte dictus sit *τοιῖ*, *τυῖ*; illud e. g. offertur titulo 3191, hoc insequenti. Ceterum ut *ποιέω* interdum pro *ποιέω*, itidem *τοῖ* est iuxta *τοιῖ*: *τοῖ ἀπεργράψαντο ἐν δπλίτας* 2781 2. Proinde cave articulum *τοί* illic sentias etiam tum pro demonstrativo adhibitum esse: quippe abhorret plane a more Boeotico nulloque exemplo adiuvatur, refellitur omnibus.

§ 44. De *-εν* tertiae pluralis aoristi passivi terminatione.

Tertia pluralis aoristi passivi in *-εν* cadit:

ἔσσεγράφεν 2389 2, 2390 3.

Eadem terminatio non modo apud Graecos occidentales occurrit omnes, e. gr. apud Acarnanes: *ἐπιώληθεν* IGS III nr. 485 1, verum etiam Homero nota est: *δάμεν* simm.

§ 45. De tertia plur. imperativi in *νθω* (*ντω*).

Tertiae personae pluralis imperativorum a Boeotis non, ut alibi, amplificantur littera *ν*; hic item patrum consuetudini adstricti manserunt. Titulis exempla praebentur haec:

- ἀγγραιψάνθω* 207 15 (tit. Aegostenitan.);
δαμιώνθω 3198 6;
ὀπερδικιόνθω κῆ προϊστάνθω 3080 5, 3081 5;
ἐνθω 3172 88;
καρουξάνθω BCH 16. 458 nr. III 5;
στασάνθω REG 12. 69 16;
σουλώνθω 3199 13.

§ 46. De verborum contractorum declinatione quadam.

In titulis duo verba contracta ita declinantur, ut binae stirpes inter se coniunctae se praebent, quarum altera in *aje-* cadit, altera in *eje-*: *συλάω* dico et *τιμάω*.

Praesens *συλάω* subest imperativo *σουλώνθω* modo allato et participio *σουλῶντες*, quod exstat e. gr. in titulis 3198 5, 3199 12. Praesentis *συλέω* vestigium habes in infinitivo *σουλῆμεν* tituli Orchomenii BCH 19. 157 II (v. 7).

Praesentis *τιμάω* exemplum in titulis deest; sed magno nominum numero, quorum prior pars est *τιμασι-*, efficitur *τιμάω* minime ignotum fuisse Boeotis. Praesens *τιμέω* cognoscitur e *τιμέωσα*, quod certo supplemento restitutum est a Foucarto 2383 17: *εὐχάρι[στο]ς ἐῶσα κῆ [τιμ]έωσα*.

Eandem stirpium commutationem apud Graecos occidentales viguisse, viri docti iam dudum animadverterunt. E Delphicis quidem titulis Wendelius haec exempla conguessit: *συλήτω*, *συλήν*, *συλάση* — *συλέοι*, *συλέων*; *ἐπιτιμήν* — *ἐπιτιμέων*; Att. *θωάν* — Delph. *θωεόντων*; Delph. *χρηάηται* — Boeot. *χρειείσθη*. Cave vero solos opinere Graecos occidentales huic favisse varietati recordatus et Homerum *μενοινας* et *μενοίνεον*, *δμόκλα* et *δμόκλεον* dicere, Sapphus *ῥρημι* adversari Atticorum verbo *δρῶ* ex *δράω* orto: manifestum est eas vocalium mutationes lege quadam effectas esse, quae ad Graecos pertinebat omnes.

Quam legem Ioannes Schmidt ita recte constituisse mihi videtur, ut *a* vetus ante *o* in *e* abiisse diceret (Pluralbild. d. indog. Neutra 326 sqq.).

§ 47. De verbi substantivi declinatione.

Hoc loco formae verbi substantivi tractandae sunt tres: tertia plur. imperativi $\acute{\epsilon}\nu\theta\omega$, tert. sing. impf. $\epsilon\acute{\iota}\varsigma$, tert. plur. impf. $\epsilon\acute{\iota}\alpha\nu$. Quae formae in hisce titulis occurrunt:

$\acute{\epsilon}\nu\theta\omega$ 3172 88;

$\pi\alpha\rho\epsilon\acute{\iota}\varsigma$ 3198 7, 3379 11, BCH 21. 556 43;

$\pi\alpha\rho\epsilon\acute{\iota}\alpha\nu$ 3172 52, 3173 4, 3199 13, BCH 21. 555 22. 26. 32. 556 36.

Imperativo $\acute{\epsilon}\nu\theta\omega$ subest stirps *se-*, cuius provincia est tertia pluralis et participium praesentis. Forma haec prisca Argis quoque quinto saeculo exstitit: $\alpha\nu\tau\omicron\iota \acute{\epsilon}\nu\theta\omicron\iota \acute{\epsilon}\nu\tau\omega \acute{\epsilon}\nu\varsigma \Lambda\theta\alpha\nu\alpha\iota\alpha\nu$ CIG Pelop. I nr. 554 7.

$\epsilon\acute{\iota}\varsigma$ eadem forma est quam $\eta\acute{\iota}\varsigma$ pronuntiauerunt Graeci occidentales¹⁾ et Arcades: innotuit $\eta\acute{\iota}\varsigma$ Strati, Oeantheae (IGS III nr. 442 9, 867 3), Epidauri (CIG Pelop. I nr. 951 21), Tegeae (Coll. 1222 37). Cui $\eta\acute{\iota}\varsigma$ cum Indorum *ās* plane respondeat, apparet eos Graecos, qui $\eta\acute{\iota}\varsigma$ dixerunt, retinuisse formam vetustam.

Denique $\epsilon\acute{\iota}\alpha\nu$ cum Herodoti $\acute{\epsilon}\alpha\varsigma$, $\acute{\epsilon}\alpha\tau\epsilon$ eadem declinandi ratione coniunctum esse censeo, ipsa quoque perantiqua, cum Graecorum $\acute{\epsilon}\alpha-$ atque Islandorum *ero-* in *erom*, *eroþ*, *ero* eiusdem fontis esse veri sit simillime (Fick Bezz. Beitr. 7. 171). Formam $\epsilon\acute{\iota}\alpha\nu$ a ceteris Graecis non alienam fuisse ex eo mihi videtur concludendum, quod tertia pluralis aoristi $\acute{\epsilon}\theta\epsilon\alpha\nu$, quam substantivi verbi tertiam pluralis imitatam crevisse crediderim, Boeotiae finibus minime continetur. Atque habes $\acute{\epsilon}\theta\epsilon\alpha\nu$ ut apud Boeotos (idque saepissime velut *Eq.* 1896. 243), itidem apud Edalienses ($\kappa\alpha\tau\acute{\epsilon}\theta\upsilon\gamma\alpha\nu$ Coll. 60 27). Accedit quod Tegeatarum participium

1) Obloqui videtur $\delta\pi\omega \text{ } \acute{\epsilon}\acute{\epsilon}\kappa\alpha\sigma\tau\omicron\varsigma \eta\nu$ legis de colonis Naupactum mittendis. At tollitur difficultas, si cum Bechtelio $\eta\nu$ tertiam pluralis esse statuimus (Herm. 31. 318).

ἀπυδόας (Coll. 1222 13) argumento videtur esse Tegeatas *ἔδοαν* pro *ἔδον* vel *ἔδοσαν* dixisse ipsos quoque formae *ῥαν* analogiam secutos.¹⁾

§ 48. De formis *πίει* et *δίδοι*.

In fine tituli, qui in exteriori cantharo quodam nigro incisus est, legitur (3467):

ὡς χ' ἄδαν ΓΙΕ.

Formam ΓΙΕ Meister feliciter ita expedivit (Coll. 1. 405), ut coniunctivos Arcadum et Cypriorum conferri iuberet: *ἔχη, κατυστάση* cett. Tegeae, *ἔξορύξη* et *λύση* Edalii (Coll. 1222 26. 43, 60 12. 29).²⁾

Alia forma, *δίδοι*, in titulo est in pedibus inscripto Apollinis illius aenei, de quo Fröhner in Monumentis et Memoriis 1896. 136 sqq. verba fecit:

τὸ δέ, Φοῖβε, δίδοι χαρίφεται ἀμοι[φάν].

Constat Pindarum eadem forma quater usum esse in Olympiis; in testa quadam Corinthi effossa Blassii sagacitate restituta est: [*δί*]δοι *χαρίεσαν* [*ἀ*]φορμάν Coll. 3119 c. Cum non nisi in carminibus inveniatur, ad sermonem Boeoticum nihil attinet; quod eo minus doleo, quia obscurior (cf. quae Wackernagel exposuit KZ 33. 25 sqq.).

C. DE VOCABULORUM QUORUNDAM FIGURIS.

§ 49. De vocabulo *ἀδελφρός*.

Boeotos *ἀδελφρός*, non *ἀδελφός* dixisse e titulis apparet. Habemus

ἀδελφρός 3379 12, 3385 3;

ἀδελφρόν 2795 3;

ἀδελφεά BCH 21. 555 25;

ἀδελφεή 2777 3.

1) In tit. 3682 habes *ανεθε* litt. domestica. Dittenberger *ἀνέθει* cum scripserit, malim *ἀνέθει* emendare suspicatus eam formam ad exemplar *ἔχεφε* singularis cum plurali *ἔχεφαι* coniuncti fictam esse.

2) De vasculorum *χαῖρε* καὶ *πίει* cf. quae Kretschmer, Die griech. Vaseninschr. 195 sq. exposuit.

Eadem forma in lege de colonis Naupactum mittendis (IGS III nr. 334 7), in lege Labyadarum (Coll. 2506 C 44), in magna illa lege Gortyniorum comparet; Homerum et Herodotum eadem uti non est quod moneam.

§ 50. De Vestae nomine.

Boeotorum pronuntiatione Vestae nomini inest sonus *ι*:

Ηιστίη 556.

Conferas velim Locrorum *ἐν τῷ ἰστίαι* IGS III nr. 334 7. 16, tum Ceiorum *Ἰστίη* (Bechtel, Ion. Inschr. nr. 54) cett.

§ 51. De Dianae Ilithyiae nomine.

Dianam Ilithyiam Boeoti variis nominis formis invocaverunt: in titulis *Ἐλεῖθια*, *Εἰλεῖθια*, *Εἰλεῖθια* comparent.

a) *Ἐλεῖθια*.

Ἀρτάμιδι τῆ Ἐλεθιονίη in titulo Chaeronensi 3385 scriptum est. Formam *Ἐλίθιοια* cum Pindarica *Ἐλεῖθια* convenire (Pyth. III 9 al.) monuit Gu. Schulze Quaest. ep. 260.

b) *Εἰλεῖθια*.

Ἀρτάμιδι Εἰλεθούη Tanagraei (555) et Orchomenii (3214) scripserunt; eadem scriptura in titulis vulgari dialecto compositis 1871. 1872. 3412 adhibita est. Ab *Εἰλεθούη* non nisi scriptura diversa est *Εἰλεθούη*, *Εἰλεθιονίη*, quae formae 3391 5 (Chaeroneae), 4174, 4175 (Anthedone) occurrunt. Eodem spectat *Ἰλ[ε]-θούη* 3413 (Chaeroneae).

c) *Εἰλεῖθια*.

Ἀρτάμιδι Εἰλεθίη e titulis Chaeronensibus innotuit: 3386 10, 3410. 3411; *Εἰλεθειη* in titulo Thisbensi 2228 aetate recentiore conscripto exstat.

Vasorum Atticorum pictores *Ηελεῖθια*, *Ηιλεῖθια*, *Ηιλιθια* formis usi sunt: Kretschmer, Vaseninschr. 156 sqq. Quarum primam cum Boeotorum *Ἐλεῖθια* coniungendam esse manifestum est; ceteras ut expediam nescio. *Εἰλεῖθια* Atticum esse Aristophanes testis est; accedunt *Εἰλυθείαι* CIA II 1586 9, *Ἰλειθία* 1590 1.

§ 52. De vocabulo ὄνομα.

Haec vocabuli ὄνομα figura Attice non invenitur nisi in compositis ἀνώνομος, ἐπώννομος, ἐδώννομος, δμώννομος, aliis, ad quae accedunt nomina propria. Sed viguisse eam apud Lesbios, Thessalos, Selinuntios titulis docemur (Coll. 272 5, 345 21, 3046 8); ab eisdem stabant Boeoti:

ὄνομα 3172 134, 3352 4;

ὄνομα, ὀνούματα REG 12. 70 27. 28.

§ 53. De forma δέχομαι.

Boeotos δέχομαι dixisse testis est

δέκεσθαι REG 12. 69 7.

Constat omnes Graecos Atticis exceptis eodem δέχομαι usos esse.

D. DE DERIVATIONE VOCUM.

§ 54. De adverbii loci.

In titulis duo adverbia loci adhibentur: εἷ et ἀπτεῖ. Illud habes 3054 14: εἷ ὁ πατήρ αὐτῶ . . . , hoc REG 12. 69 5: κῆ ἀπτεῖ λαόντες Ταναργήης καθὰ κῆ νοδν.

Isdem adverbii favere Graecos occidentales nemo est qui nesciat. Sed ne Ionibus quidem ignota fuisse e Cymaeorum τραπεῖ (Bechtel, Ion. Inschr. nr. 3a) apparet, ut omittam adverbium ἐκεῖ, quod Graeciae est totius.

E. DE VOCABULORUM THESAURO.

§ 55. De voce ἀννίς.

ἀννίς in titulo Chaeronensi 3380 servatum quid sibi vellet, postquam Dittenberger coniectura assecutus est, Hesychii testimonio¹⁾ confirmari monuit Solmsen in Mus. Rhen. 56. 503, qui Lat. *anus* aliaque comparari iubet.

§ 56. De voce ἐνείκω.

ἐνείκω verbum a Boeotis usitatum esse ex titulis elucet.

Occurrunt

εἰνίξαν 2418 24;

ἐνευχθεῖ 3172 150.

1) ἀννίς· μητρὸς ἢ πατρὸς μήτηρ.

Formarum *ι* ex *ει* ortum esse e loco quamvis corrupto quodam Herodiani Π 374, 21 intellegitur, quem parum feliciter tractavit Stephan De Herodiani technici dialectologia 49: οἱ Βοιωτοὶ τὸ ἤνεγξα ἤνειγξα λέγουσιν διὰ τῆς ει διφθόγγου τὴν παραλήγουσαν ποιοῦντες. Herodianum ἤνειγξα scripsisse patet; aoristum unde hauserit, nescimus. Praesentis ἐνεικω vestigia deprehenduntur apud Homerum (ἐνεικε, ἐνεικέμεναι), a quo Scuti scriptor pendet (συννεικεται 440). Aoristum Graeci duplicem finxerunt: ἤνεικα habes non solum apud poetas, sed etiam in pedestri sermone Ionum (ἐνεικάντων Chii, Bechtel, Ion. Inschr. nr. 174 b 4), cum ἤνειξα Herodiano teste dixerint Boeoti.

§ 57. De voce κλέψω.

Κλεῦσαι, aoristum veterem verbi κλέψω, e nomine

Κλεύσιππος 2724 e 3

colligendum esse monuerunt Bechtelius Fickiusque, Griech. Personenn.² 472, cum laudarent Hesychii κλευσόμεθα . . . φθραξόμεθα.

§ 58. De voce λάδδουσθη.

Λάδδουσθη dixisse Boeotos e titulo 3054 6 apparet. Eodem verbo Iones usi sunt: is qui librum composuit Περὶ νόσων τὸ δεύτερον, scripsit (Hippokrates VII 110 Littré): καὶ ἄση αὐτὸν λάζεται . . . καὶ φόβος λάζεται. E lingua Ionica vox a tragicis Atticis deprompta est.

§ 59. De praepositione πεδὰ.

Boeoti praepositionem veterem πεδὰ, qua Lesbios, Argivos, Cretenses usos esse tituli testantur, ipsi quoque retinuerunt. Formula est πεδὰ τῶν πολεμάρχων 3171 5. 22, 3172 153, REG 12. 69 13, deinde nomina Πεδανγελίς 3512 (litt. dom.), Πεδάκλεις 2782, aliaque in Dittenbergeri indice congesta. Praepositio μετὰ solo exemplo praebetur 3171 40 ὁ ἐνιαυτός ὁ μετὰ Θύναρχον, sed cum titulus medium saeculum a. Chr. n. tertium non superet, maxima cum probabilitate praepositionem μετὰ a dialecto Boeotica prorsus abiudicaveris.

§ 60. De voce *πιτεύω*.

Verbum *πιτεύω* adhuc nusquam in Graecia inventum est nisi in titulo Thespiensi eo, quem Colin BCH 21. 554 sqq. publici iuris fecit; sed vocabulum a Boeotis servatum, non fictum esse re ipsa apparet. Legimus

τοῖς μὲν πεπιτευνόντεσσι 554 7,

*δπόττα δέ κα ἀπίτευτα ἕωνθι*¹⁾ 554 8.

Verbo sensum inesse irrigandi vidit Meister.²⁾

§ 61. De voce *ποίας*.

ποίας comparet in titulo Thespiensi BCH 21. 554 sqq:

τῶς πῶας 554 5. 12; *πρᾶτον πῶων* 554 15.

Vocis vim perspexit Meister³⁾ simul suspicatus Xenophontem cum diceret *ἐν πῶαι τινὶ κατακείσθαι* (Hell. IV 1, 30; Ages. 36, 5) non feminino *πῶα*, sed masculino *πῶας* usum esse.

§ 62. De praepositione *ποτὶ*.

In Homeri carminibus *πρὸτὶ* ac *ποτὶ* eodem sensu usurpantur. Boeoti quod *πρὸτὶ* plane abiecerunt, cum omnibus fere Graecis faciunt occidentalibus. Satis erit exempla exscripsisse tituli quidem 3172: *ποταποποπισάτω* 85, *ποτὶ δᾶμον* 112, *ποτὶ κατόπτας* 140, *ποδοδωμάτων* 161.

Forma *ποὶ*, quam Ioannes Schmidt in proclisi ex *ποτὶ* profectam esse demonstrare conatus est (KZ 38. 17 sqq.), in Boeotia non occurrit nisi in nomine *Ποίδικος* 2781 13.

§ 63. De adverbio *προτηνί*.

Adverbium *προτηνί* in titulis comparet tribus:

1739 14 *τὸμ προτηνί ἐμβάντα* (Thespiis);

BCH 21. 554 2 *ἐν τῇ π[ροτ]ηνί προρρῆσει* (Thespiis; suppl. Colin);

2406 7 *[ἀγα]θῶν τῶν προτηνί[ι] πεπε[α]γμένων* (Thebis; suppl. Dittenberger).

1) Distinxit Meister.

2) Sitzungsber. der K. Sächs. Gesellsch. der Wissensch. 1897. 145.

3) l. l. 143.

Dittenberger cum vidisset vim adverbii *πρότερον* inesse vocabulo, monuit in Rheso tragoedia legi (592 f.)

*ὁμᾶς δὲ βάντας χρῆ προταινὶ τάξεων
φρουρεῖν . . . .*

et Parmeniscum loci scholio testari vocem *προταινί* Boeoticam esse. Locativus quin sit (velut *ἀμισθί* cett.), non est dubitandum: a quo locativo descendit *προταίνιος*, quod adiectivum Hesychius¹⁾ testatur, eadem ratione qua *ἐνάλιος* ab *ἐν ἀλί*.

§ 64. De voce *χρειεῖσθῃ*.

Χρειεῖσθῃ tituli est 31698.

Verbum recte cum *χρηεῖσθω* tituli Calchedonii Coll. 30527 coniunxit Meister²⁾, Eleorum *χρηησται* eandem formam esse ac Boeotorum *χρειεῖσθῃ* pronuntiavit Bechtel (ad Coll. 3052). Neque minus recte Meister de praesentis *χρηέομαι* origine iudicavit ratus denominativum esse, cui *χρηῖφος* subesset.

---

1) *προταίνιον· παλαιόν* (!). Antecedit *προταίνιον· πρὸ μικροῦ*, ubi in lemmate *προταινί* coniecit Schleussner.

2) Coll. 1. 394.

Pars quinta.

Quibus rebus a ceteris Graecis Boeoti differant.

A. DE SONIS.

Dialectus Boeotica a ceterorum Graecorum consuetudine vocalium mutationibus quibusdam mirum quantum discedit. Ac mutantur quidem *ē* sive priscum sive productione aut contractione effectum, diphthongi *ei*, *ai*, *oi*. Iam singula perlustremur.

I. Quae vocalium mutationes non pendeant e certorum quorundam sonorum vicinitate.

§ 65. De vetere *ē*.

Ei tituli qui litteraturae sunt domesticae¹⁾, hunc sonum ab *e* brevi non distinguunt. Ut praebet titulus 2729 priore saeculi sexti dimidio incisus *ἀνέθεκε, Πτωϊῆϊ, ἐποίφεσε*, tituli 2229. 2230. 2279 centum annis postea exarati *ἐπόεσε, Θεβαῖος, ἀνέθεκεν, Εὐφειερίς*. Vix autem Ionica litteratura recipi coepta erat, cum pro *E* priore scribi solet *Ei*; e. gr. *Εὐφειερίς* 993. In titulis eis, qui mixtum genus scripturae ostendunt, vetus *ē* deprehenditur expressum more et antiquiore et recentiore; velut in tit. 2427 *Μέννει, -κράτεις, Ἰσμεινοτέλεις* comparent iuxta *Πτωῖλλε, Ἰπποκῦδες, Εὐρωμοκῆς, Ἀδώρετος*. Tertia quaedam scriptura Boeoti rarius videntur usi esse: in titulo 2456 pervetusto *Ἄγτ μόνδας*²⁾ occurrit. Litteram *τ* eandem esse atque eam, quam Osci usurpant ad sonum qui inter *e* et *i* intercedit

1) Titulum 4249 omitto, quod de origine Boeotica valde dubitatur. Cf. quae exposuit Fränkel in Mus. Rhen. 56. 423 sqq.

2) Cf. *Ἄγμῶνδας* tituli Tanagraei REG 12. 73 ca.

exprimendum, Dittenberger in commentario titulo 1888 adiuncto summa cum probabilitate coniecit.

Ex eis quae modo exposui sequitur, ut vetus $\bar{\epsilon}$ in sermone Boeotorum iam saeculo sexto — ei enim aetati titulum 2456 attribuerim — is sonus factus sit, qui inter $\bar{\epsilon}$ et $\bar{\tau}$ intercedebat. Ac Boeoti, cum Ionice scribere coeperunt, non parem esse sentiebant eum sonum, quem Iones η scribebant, ei, quem ipsi ϵ illo exprimere soliti erant; qua in difficultate eam viam invenerunt, ut neque ϵ neque η amplexi eorum sonorum, inter quos $\bar{\epsilon}$ Boeotice pronuntiatum medius erat, notas coniungerent. Quod in nummis temporibus etiam recentioribus *Θεβαίων* reperitur (CGC 67 sqq.), nihil ad rem: quippe nummorum inscriptionibus priscam scripturam non raro diutissime conservari constat.

Post receptam Ionicam litteraturam $\epsilon\iota$ Boeoti scripserunt usque ad infima dialecti tempora. Quod ut demonstrarem, ex eis Thebanorum titulis, quorum aetates possunt definiri, paucos deligo.

Intra annos 355 et 346 exaratus est titulus 2418. Semper *ei* exstat:

πρισιγῆες, Ἀνακτορεῖες, ὀδοσεύοντα, Εἰροτίμω, Εἰραίωνος, στατῆρος.

Initio saeculi tertii tribuendus est tit. 2463. Habes

Πτωλλεῖς, Τιμοκλεῖς, Ἰσμενίας.

Priori tertii saeculi dimidio debentur 2419. 2428—2432. 2471, quorum in hoc sunt

Ἀριστοτέλεις ὁ πατεῖρ, μάτειρ, ἐπόεισεν.

Post a. 250 cadunt 2433. 2434. 2435, quorum in primo legitur

Ἀγέσιππος, Νυμεινίω, Κράτεις, Ἰατροκλεῖς, Φιλιππεῖς.

Una tamen est exceptio, quam consulto adhuc praeterii: dico tituli 2429

Λιονόσιος Ἡρακλείδαο.

Ne in uno quidem nomine cui nomen Herculis subest, *ei* scribitur, neque Thebis neque in reliqua Boeotia, quod rectissime monuit Meister (1. 201). Manifestum est veritos esse Boeotos laedere nomen Herculis, quem ut deum quantum venerati sint,

vel inde perspexeris, quod omnes fere urbes Boeotiae Herculis fano erant ornatae.¹⁾

Ut Thebis, item Tanagrae in ceterisque civitatibus Boeotiae ubique *ei* exstat. Quibus in vocabulis *η*, non *ei* scribitur, ea Boeotico sermoni abiudicanda sunt.

Hic ponimus vocem *ἔφηβος*. In titulis Acraephiensibus enim eis quibus Dittenberger numeros 2715 — 2724 *c* adscripsit, semper *ei* comparet, excepto cum nomine *Ἡροδώρω* 2724 *b* 3 (variis rationibus expediri potest) tum forma *ἐφήβων*. Quorum titulorum veterrimi sub a. 300 exarati sunt. Cum non adduci possim ut in hac una voce, si modo fuisset vere Boeotica, Boeotos credam *η* volgare scripturos fuisse, efficitur ut vocem *ἔφηβος* Boeotis ex alia quadam Graeciae regione²⁾ affluxisse staturam. Quod inter eos titulos quos edidit Perdrizet BCH 23. 193 sqq., quattuor *ἐφείβων* offerunt (III 6, V 22, VI 5, VII 16), cum ceteri *η* retineant, illi peregrinam vocem Boeotice transferre sunt conati.

In titulo Lebadensi 3055 sub a. 350 inciso *Θησανυρόν* (v. 13) comparet. Sed ista inscriptio rebus peregrinis est referta.

Sub saeculi tertii finem vocalis ex vetere *ē* orta item atque *ī* sonuit. Quod apparet e titulo Thespiensi BCH 21. 554 sqq. edito, qui ter *παρεῖς* (v. 40. 43. 45), semel *παρεῖς* (v. 48) praebet nec non *Τίρος* nomen proprium (v. 37), quod mihi ut Meistero³⁾ cum *Ἐδτηρίδας*, *Τήρης*, *Τηρίας*, *Τήριλλος* coniungendum videtur. Eadem scripturae inconstantia titulus Lebadensis est 3081, qui saeculo insequente incisus est: [Φιλλ]ῶ Νιομινίω, παριόντος [ἀντῆ κῆ τ]ῶ ονίῳ Νιομεινίω . . . . . (v. 1).⁴⁾ Tertium exemplum hoc loco nulli momenti est, *ἱερί-(τε)ύοντος*⁵⁾ dico tituli Chaeronensis 3392; recte enim Ditten-

1) Cf. Ed. Meyer, *Gesch. d. Altertums* 2. 255.

2) Ex Attica eam manasse in promptu est.

3) *Sitzungsber. der K. Sächs. Gesellsch. d. Wissensch.* 1899. 146.

4) Cave putaveris vocalem vocis *ἱω*, cuius declinationes in *ποθ-ικων* 3083 20, *ποθίκοντα* 3080 8, 3350 4, *ποθείκοντι* 3349 5 habes, eodem spectare: dissuadet Corinthiorum *ἱκόμες* (Coll. 3119 ε), Stiriolorum *τοὺς ἐνικομένους* (IGS III nr. 32 17).

5) Cf. *ἱερητεύκατι* IGS III nr. 32 40.

berger monet huius tituli tres priores versus aetate recentiore incisos esse quam posteriores, et recentissima quidem aetate, qua ceteri quoque Graeci ɛ pro ē et pronuntiabant et scribebant.

§ 66. De ē producto.

In titulo illo Orchomenio 3172 vox *χείλοι* scribitur septies nota diphthongi, semel (*δουκαμισχίλιας* v.118) littera ι . Constat titulum inter annos 222 et 200 exaratum esse. Cui aetati suppreses sunt titt. 4260. 4261, eodem anno incisi; utrique idem praescribitur archon, qui in hoc vocatur *Παμπείριχος*, in illo *Παμπίριχος*. Alteri saeculo tituli tribuendi sunt 3322. 3325, qui *παραμίναντας*, *παρμίναν* ostendunt. Videmus e productum eadem aetate, qua ē vetus, ad pronuntiationem ɛ pervenisse.

§ 67. De ē contractione orto.

Ea vocalis quae duorum e concursu efficitur, litteratura Ionica recepta a Boeotis eadem ratione scribi solet qua ē vetus. Habes e. g. *προστατεῖμεν* 1780 15, *χειρῖσθη* 3169 8, *Δαμοκλειῖος* 2714 5. Sub finem saeculi tertii ι scribi coeptum est. Conferas velim

τρῖς 2420 (ter), 3172 101, 3193 3. 4, BCH 21. 555 31;
λειτωργῖμεν 3083 24;
Διοκλῖος 4128 2; *Καλλικλῖος* 3365 2.

§ 68. De diphthongo εῖ .

Veteres diphthongi αῖ , οῖ quidnam Boeotice factae sint, quaerere desistet is qui exempla deficere mecum meminerit. Contra de soni εῖ mutationibus certiores finis coniunctivis: εῖ plane commixtum in eandemque formam redactum esse atque ε , id est pronuntiatione Boeotica ει factum esse utrumque. Cuius rei ad exempla provooco Thespiensia:

1739 7 *ἔστινάς κα δοκιμάδδαι;*
 1739 10 *ἡ δέ κά τις . . . καθιστάει;*
 1739 14 *κῆ δσοι κα μῖον εῖρει;*
 1780 10 *ἐπι δέ τί κα πάθει;*
 1780 16 *δπως βεβεία εῖ;*
 1780 18 *ἐπι δέ κα τελευτάσει, multaue alia.*

Quod *εἰ* in titulo vergentis saeculi tertii nescio quo modo littera *τ* expressum est: 3172 68. Num is qui incidit libidine quadam adductus est, ut resuscitaret prisca?

§ 69. De veteri diphthongo *ει*.

Tituli domesticae litteraturae perraro *Ei* suppeditant, scriptura *ι* principatum obtinet, semel exstat illud *τ*, de quo iam ante verba fecimus. Haec exempla collegi:

ἀμείνων: Ἐπ[ὶ Ἀ]μεινοκλείας 590, Ἀμεινοκλείης 585 III 8,
Ἀμεινομένεις 1888 c 4, Ἀμεινάδαο 2427 10¹⁾;

γείτων: Ἀθανογιτίς 613, Ἀριστογιτά 3505, Διογιτά 3620,
Διογιτών 3577, 3621, Ἐγγιτονίδα 3508, Καλλιγιτά
BCH 18. 501 nr. 31, Καλλιγιτών 3235;

εἶδο-: Ποτειδάονος Ἐφ. 1899. 64.

πειθε, *πεισι*: Πίδαρχος 585 I 13, Πισιδίκα 655, Πισιδωρίδας 2895;

τεισι-: Ττισιμένεις²⁾ 1888 b 9.

Novum exemplum scripturae *Ei* nescio an nomine Ἐρο-
τεῖο[s] 3507 se offerat, quod cum ἔροτις³⁾ eadem ratione con-
iunctum esse existimaverim qua *Φαλείος* cum *Φάλις*.⁴⁾

Ex eis exemplis intellegitur Boeotos iam ante litteraturam Ionicam receptam non *εἰ* sed eum sonum pronuntiavisse, qui ab *ι* non multum discederet. Eum, qui titulum 1888 incidit (id quod anno 424 a. Chr. factum esse veri est simillimum), aliquantulum discriminis percepisse, inde concludimus, quod *Ττισιμένεις* (et fortasse *Ἀμεινομένεις* Dittenbergero auctore) littera *τ*, *Πολυτιμίδας*, *Πολύνικος*, *Κρινόλαος*, *Καφισῖνος*, *Σφρίγων* littera *ι* distinxit. Inde ab anno 400 progenies veteris *εἰ* ab *ι* differre desiit.⁵⁾ Perlustremur e. gr. adiectiva patronymica tituli 537 saeculo quarto aut tertio exarati, ea quidem,

1) Hoc in titulo duo scripturae genera miscentur.

2) Ex huius nominis scriptura apparet errare eos, qui verbo *τεῖω* non *ει*, sed *ι* inesse volunt (cf. Bechtel in Roberti Studien zur Ilias 280).

3) Eust. 1908, 53 ad ἔροτή: Αἰολεῖς δὲ προπαροξυτόνως καὶ κατὰ μετὰθεσιν ἔροτιν ὡς ἀπὸ εὐθείας τῆς ἢ ἔροτις (Ahrens Diall. 1. 159).

4) [δ]οκεῖ 1875 ut e *δοκέει* contractum ab hoc loco alienum est.

5) Mansit *ει* in *Ποτειδάωνι* 2465 ut in nomine dei.

quae a stirpibus in *-o* descendunt. Ad unum omnia in *-ιος* cadunt, quod tituli Lesbiorum Thessalorumque ex *-ειος* effectum esse docent: Ἀνδρομάχιος, Διοδώριος, Μεγαλίνιος, Θιοσίμιος, Σαγυθίνιος, Πολυξένιος, Θιαγγέλιος, Πολυμνάστιος, Ἐκκολίνιος. Sequitur ut post receptam litteraturam Ionicam ubicumque scriptura *ει* comparet, eam a Boeotico sermone dissentire sit statuendum.

§ 70. De *ει* extinctis consonis intermediis orto.

Quoniam superiore paragrapho de sonis *e* et *i* antiquitus in diphthongum coniunctis dixi, nunc recordandum est, alioquin eo demum coisse *e* et *i*, quod *s* aut *v* consonae intermediae evanescebant. Atque triplicem quidem scribendi rationem videmus in domesticae litteraturae titulis adhibitam eandem, quae modo exemplorum veteris *ει* propria cognoscebatur: EI, I, E. Quod ita demonstraturus sum, ut cum eis, qui legunt, voces communicem eas, quarum *ει* ex *esi* profectum est.

- αλικης: [Ἐπ'] Ἀνφάλικι 591;
- γένος: Ἀντιγενιδας 1888 h 7, Θεαγένεια 2891;
- θάλος: [Δα]μοθάλεια 1909;
- κράτος: Ἐπὶ Καλλικράτει 2739;
- μηδος: Ἐδμηθιδας 1888 i 3;
- σθένος: [Κ]λεσθένεια 1928;
- τέλος: Ἐστέλεια 628, Θιοτέ(λ)ια 632.

Quamquam hoc *ει* diutius mansisse videtur quam *ει* vetus, tamen non potest dubitari, quin altera parte saeculi a. Chr. n. quinti a diphthongi progenie non iam fuerit diversum: nam eidem lapicidae, qui *Τισιμένεις* scripsit, Ἀντιγενιδας et Ἐδμηθιδας debentur. Deinde vocalis quae inter *ει* et *ι* intercedebat, plane in *ι* abiit; quod iam ante receptam litteraturam Ionicam factum esse discimus scripturis Ἐστέλεια, Θιοτέλεια.

At permulta et mulierum nomina et adiectiva patronymica a stirpibus in *-s* descendunt ea, quae in titulis inde a parte saeculi quarti priore exaratis non cadunt in *ια*, *ιος* (*ια*), sed in *εια*, *ειος*. Nam etsi eae formae, quas tum exspectes, non desunt (cf. Ἐπιχάρια 3155, Διοφάνιος 537 a 12), tamen numerus

earum, quas mirere, tantus est, ut paulisper suspexerit quispiam nos de aetate ea, qua hoc *ei* confluerit cum *i*, non recte iudicasse. Occurrunt enim exempla haec:

Ann. 400—350: *Θιογένειος* 2427 17;

Ann. 312—304: [*Ἀντ*]υ[*ενει*]ίω, *Ἀ[ὐ]τομειδε[ί]ω* 2723 1.2;
Ἐπικουδείω, *Ἀριστοκρατείω* 2724 a 3, 2724 1. 5;

Saec. IV aut III: *Ἰαροτέλειος*, *Φοικισθένει[ος]* 537 a 14, b 6;
Διοφάνειος 2429 11; *Τειλεφάνειος*, *Φιλοκράτειος*
2431 10. 12; *Τιμοκράτεια*, *Πτωίλλεια* 1815;

Ann. 300—250: *Θιοκουδείω*, *Λοκράτειος*, *Ἀνδροτέλειος*,
Φιλοκράτειος 3175 5. 15. 46. 47; *Ἀντιγένειος* 1747 7;

Ann. 250—200: *Πεδαγενία* 1832; *Σανκρατείω* 3087 3. 4;
Μνασιγενείω 3166 2.

Sed re vera minime everti legem his exemplis iam intellexit Meister (1. 224). Is vir doctus, cum suo iure negaret vocalem *ει*, qua *Θιογένειος* cett. insignia sunt, ex antiquis temporibus retentam esse, eam expediendi viam iniit, ut hoc *ει* ex patronymicis in *-κλειῖος* statueret translatum esse in ceterarum stirpium sigmaticarum patronymica, qua in re ad scripturas *Ἀντιγενείω*, *Ἀτομειδείω* provocavit, quorum exemplar *Φιλοκλειίω* 3180 12 fuisse veri simillimum est. At ego quidem, quamquam patronymica in *-κλειῖος* cum patronymicis ceterarum stirpium eiusdem declinationis arctis vinculis cohaerere non nego, tamen suspicari maluerim nomina mulierum in *εια* et patronymica in *ειος* vocalem *ει* mutuata esse a nominativis nominum virorum, id est a nominativis in *-γένεις*, *-κράτεις*, *-κίδεις*, *-μειδεις*, *-σθένεις*, *-τέλεις*, *-φάνεις*. Sed utut res se habet: hoc certissimum est formam *Διοφάνειος*, quae comparet in titulo 537, antiquiorem esse quam *Διοφάνειος* tituli 2429.

§ 71. De diphthongo *οι*.

Diphthongus *οι* tempore satis remoto ita mutata est, ut altera pars ad sonum *e* vergeret. Argumento sunt tituli quidam saeculi quinti, in quibus non raro adhibita est scriptura *OE* pro *Oι*:

Tanagrae:

Λιονίσσος 550; *Μοέ(ρ)ιχος*, *Ἀριστοθέωνος*, *Κοέρανος*,
Χοέριλος 585 I 6.7, IV 1.11; *Ἐπὶ Φηκαδάμοσ* 593;
Ἐπὶ Πολυαράτοσ 599; [*Ἐπὶ* . . .]χοσ 611.

Thebis:

Τοῦ Καβίροι 3917.

Plataeis:

Ἐπὶ Λαμαενέτοσ 1689.

Reliquis in oppidis eadem scriptura quin cognita fuerit, non debet dubitari. De Acraephia etiam certius quam de ceteris statui potest res; ibi enim cum AE scriptum inveniamus, OE quoque exstitisse veri est simillimum. Scriptura quidem Tanagraeorum multo magis propria quam ceterarum civitatum est. At pronuntiasse *oe*¹⁾ omnes Boeotos saeculi V parte altera cum aliunde tum hinc est statuendum, quod tertio saeculo pronuntiatio in *ü* conversa exstat.

Litteratura Ionica recepta Boeoti aliquamdiu OI scribunt; sub medium saeculum tertium Y iuxta OI usurpare incipiunt, quod Y sub finem saeculi obtinet principatum. Percenseamus titulos Orchomenios aetate definita incisos:

Ann. 329: 3206 semper *oi*.

Circ. ann. 290: 3175 itidem.

Sub. ann. 250: 3191 *τοιί*, *Μυρίχιος*, 3192 *τυί*.

Ann 240—230: 3174 *Βοιωτῆς*, *Ἐρχομενίης*, *τῆς πολεμάχης*, *τυί*, *Μυρίχω*.

Sub ann. 220: 3193 *Εὐχώροι*, *Ἀθανοδώροι*, *Πεδάλλοι*, *Νικάχοι* — *Θιοντίμν*, *Ξενοτίμν* bis, *Πισιμείλν*; *χάλμοι ὀβολοί* dialecto vulgari debentur.

Ann. 222—205: 3166 *τοῖ δάμοι*, *ἐγγόνιοσ* — *αὐτῦ* bis, *Φυκίας*, *προξένυς*.

Ann. 222—200: 3171 semper *v*, 3172 *oi* saepius quam *v*.

Sub ann. 200: 3169 semper *v*.

1) Cum Boeotorum diphthongis *ae*, *oe* Blassius apte Oscoꝝum *At*, *Vt* confert (Ausspr. 56). Ceterum scripturae AE et OE intra Boeotorum fines non coercentur; cf. Kretschmer, Die griech. Vasenschr. 33. 126. 128 et Jahreshefte des österr. arch. Institut. 3. 134.

Si iam quinti saeculi pronuntiationem non *oi*, sed alium quendam sonum fuisse intellexeris, quem Boeoti signis OE exprimebant, certe OI illud scripturae Ionicae non nisi prioris orthographiae memoriae deberi facile concedes; eius, quam receperunt, litteraturae quonam signo sonum sermonis sui proprium melius exprimerent homines quam diphthongi nota, non inveniebant.

Consentiunt tituli civitatis Boeoticae cuiuslibet; Acraephienses adsumamus:

Ann. 400—350: 4155 *Πτωῖοι*.

Ann. 312—304: 2724 *b* semper *oi*.

Sub ann. 300: 2723. 2724 *a* semper *oi*.

Sub ann. 250: 2715 *τυῖ*; 2716 *Βοιωτοῖς*, *Θοινάρχω*, *Θοινίων* — *τυῖ*; 2717 [*Βοιω*]τοῖς — *τυῖ*; 2719—2721 semper *v*; 4156 *Πτωῖν*.

Apparet sonum illum quem in quinti saeculi titulis OE scriptum supra vidimus, eum tertio saec. in sonum abiisse novum, qui ab Atticorum *ü* aut paulo aut omnino nihil discederet. Quam ob rem Boeoti medio saeculo tertio *Υ* pro OI scribere coeperunt; id quod eo magis eis licebat, quia inde a medio saeculo quarto *u* vetus non littera *Υ* sed OY coeperant exprimere.

Neque vero sonus *ü* ex diphthongo *oi* profectus perstitit immutatus. Altero enim a. Chr. n. saeculo non modo *Υ*, sed etiam EI scripserunt. Recordare quaeso manumissiones Chaeconenses 3301—3406, quas Dittenberger „propter miram dialecti varietatem“ eius aetatis esse censuit. Habemus e. gr. in tit. 3303 *τῷ Σαράπι*, *ἀσαντῷ*, *τῷ ταμίη*, 3348 *τῷ Σαράπι*, *ἀσαντῷ*, *τῷ γονεύς*, sed persaepe *τεῖ Σαράπει*, *τεῖ Σαράπει*, alia, velut in tit. 3356 *τεῖ Σαράπει*, *ἀντεῖς*, *ποιούμενοι*, utramque praeterea scripturam 3313 *ῶ*, *τεῖ Σαράπει*. Ei aetati suppare sunt tituli Lebadenses 3080—3083; quorum in primo legimus *τῷ Δι τεῖ Βασιλεῖ κῆ τεῖ Τρεφωνίει*, *μεῖτε ἀντεῖ Σάωνι μεῖτε ἄλλει μειθενί*, *τό τε ἱαρεῖες κῆ τε[ῖ ἰα]ράρχη* *τὸ ἦτι ἀντιτιονχάνοντες*, in postremo *Βοιωτῶς*, *τῷ Δι τῷ Βασιλεῖ καὶ τῷ Τρεφωνίῳ*, *εἴσι* (id est *οἴσει*).

Cuius pronuntiationis fuerit nova ista diphthongi progenies, non perspicio. Nam quod viri docti sibi persuaserunt Boeotos saeculo altero τ pro $\ddot{u}$ pronuntiasse, id a me ut credam ideo impetrare non queo, quod res si ita se haberet, summe mirum esset, cur scripturae $\mid$ pro $E\mid$ ne vestigium quidem deprehenderetur. Quippe sonum e vetere $\bar{\epsilon}$ profectum sub finem saec. tertii constat modo $E\mid$, modo $\mid$ scriptum esse: cur tandem Boeoti, si modo saeculo altero i pro $\ddot{u}$ pronuntiabant, in scriptura $E\mid$ adeo persisterent, cur ne semel quidem $E\mid$ cum $\mid$ commutarent? Sequitur ut sono i admixtum aliquid fuerit, quod accurate definire non possumus.

Illud addo, diphthongum vocis *Βοιωτός* ubique scriptura retineri, uno titulo excepto: *Βυωτών* 2864 iuxta *ἀντίς* et *τοῖ*. Congruit scribendi ratio ea qua Boeoti usi sunt in nummis (CGC 35 sqq.).

§ 72. De diphthongo *αι*.

Eodem modo quo *oi* vetus in quinti saeculi sermone Boeotico cedit sono *ei*, quem lapicidae non raro litteris *OE* exprimebant, *αι* vetus mutatur in sonum eum, qui in eiusdem saeculi titulis nonnumquam *AE* scribitur. Haec collegi exempla:

Tanagrae:

*Ἀεσχρώνδας Ἀγίτ[αο]*¹⁾ 550; *Ἀβαεόδωρος* et *Φεργαένετος* 585 I 10, III 5; *Ἐ[πὶ Ἀ]μεινοκλείαε* 590; *Ἐπὶ Ἀουανίας* 596; *Ἐπὶ Πραύχαι* 600; *Ἐπὶ Πυλμιάδαε* 602; *Ἐπὶ Ωλίβαε(?)* 606; *Ἀβαεόδωρος* 612; *ἘδΨαεν[έ]τα* 3510; *Μαγνταέα εἰμί Ἐφ.* 1896. 244.

Plataeis:

ταῖ Δάματρι 1671; *Ἐπὶ Λαμαενέτοε* 1689.

Acraephiae:

*Λαῆσος*²⁾ BCH 22. 254 nr. 11.

1) Ita nomen cum Röhlio supplendum esse titulo quodam Thebano demonstratur, quem Francogalli BCH 22. 270 publici iuris fecerunt. Ibi *Ἀγίτας* scriptum est.

2) Reminiscendum est nominum *Λαιστρατος*, *Λαισθένης*, de quibus Bechtelius egit Hermes 34. 396.

Litteratura Ionica recepta Boeoti eum sonum quem antea AI et AE scripserant, littera H coeperunt exprimere. Qua in re summi momenti est, quod titulus ille Thebanus 2427, in quo mixtum quodam genus scripturae supra cognovimus (§ 65), ter litteram H, diphthongi notam minime praebet: *Λαμπρίης, Τελέστης, Ἀρίστημος*. Ergo sub finem saeculi quinti Boeoti non iam diphthongum pronuntiabant, sed monophthongum. Quare AI inde ab anno 400 ubicumque incisum invenimus, discrepare necesse est scripturam a Boeotia. Rei pauca exempla deligo. In nummis a Chaeroneisibus intra annos 387 et 374 percussis XAI aut XAIΠΩNE legitur (Head Hist. Num. 292): de scribendi constantia, qua nummi insignes sunt, iam supra (§ 65) disputavi. Deinde quod in titulis 2407 et 2408, quos intra annos 366 et 363 conceptos esse demonstravit Köhler, semper AI scriptum est, id e monumentorum indole repeto: sunt enim plebiscita de honoribus duobus peregrinis hominibus donandis. Ac in priore quidem cum a sermone Boeotico nihil abhorreat nisi AI diphthongus, in altero non modo καὶ et Αἰώνδαο, verum etiam ἔγκλησιν, Θάλασσαν, αὐτῶι comparent. Res mihi ita videtur expedienda esse, ut statuamus Boeotos mero sermone uti noluisse, quo facilius decreta a popularibus eorum intellegerentur, ad quorum honores pertinebant.

Neque vero permansit is sonus, quem H scripserunt Boeoti, sed ei sono cessit medio saeculo tertio, qui inter ē et ι versatur: post a. 250 enim EI scribere coeperunt.

Titulos Tanagraeos 504—524 medio saeculo tertio recentiores esse exposuit Dittenberger in commentariolo inscriptioni 524 adiuncto. Eiusdem aetatis plebiscitum est 531. In eis titulis sexies (510. 511. 512. 522. 523. 531) habes *Ταναγραείων*, semel *Ἀθαναῖον* 531. Ceterarum vocum retinetur η: *δεδόχθη* et *κή* 510. 511, *προξενίη, ἐσκηδεκάτη, κή, εὐεργέτης* 522.

Thebanus titulus est BCH 23. 588 sq., quem ne altius post medium tertium saeculum detrudas, dissuadent adiectiva patronymica. Hic occurrunt *Θειβεῖν, κή, Σαμῆω, Αητολάω*.

Circa annum 200 titulus Thespiensis 1780 conceptus est, cuius versu 16 *βεβεία* praebetur.

Paulo recentior inscriptio est Acraephiensis, quam Perdrizet BCH 23. 92 edidit. Quo in titulo, cum in ceteris vocibus η retineatur, Ἀθηνεῖον et Ῥωμεῖον scriptum invenimus.

Initio saeculi primi tabulam Orchomeniam 3195 tribuit Dittenberger. Huius quoque tituli ethnicis Ἀθανεῖος, Θειβεῖος $\epsilon\iota$ pro vetustiore η praebetur.

Omnium quae collegi exemplorum $\epsilon\iota$ ante vocalem positum est, neque ullum memini exemplum, cuius $\epsilon\iota$ aut consona excipiat aut vocem terminet. Mero casui nemo est qui tribuere conetur. Profitendum est igitur non omnia $\bar{\epsilon}$ in novum sonum abiisse, sed ea tantum, quae vocalis subsequeretur.¹⁾

Quo tempore EI pro H scribere coeperunt Boeoti, vice versa nonnumquam H pro EI posuerunt. Haec exempla inveni:

ἤμεν 512 3, 523 3 (εἴμεν 523 6), 524 3 (εἴμεν 524 4); in eisdem titulis Ταναργείων deprehendimus;

τῆ βηλομένη REG 12. 69 18 (sub finem saec. III)*);

ἀπήνιξεν 1737 11 (intra annos 229 et 200); contra εἴνιξαν 2418 24 (circa a. 350);

Βιόνη (expectaveris Βιόνται) 1753 6.

Confunduntur igitur scripturae eius soni qui ex $\bar{\epsilon}$, et vetere et productione aut contractione orto, profectus est, atque eius, quem ante vocales ex diphthongi $\alpha\iota$ progenie factum esse modo perspeximus. Neque vero mira ea est confusio: nam ut illum sonum antiquitus inter $\bar{\epsilon}$ et $\bar{\iota}$ versatum esse certissimum est, ita hunc medio saeculo tertio et ipsum inter $\bar{\epsilon}$ et $\bar{\iota}$ intercessisse facere non possumus quin suspicemur. Quare hic sonus cum scribi inciperet ratione duplici, facile poterat fieri, ut ille eadem duplici ratione exprimeretur.

§ 73. De sono υ .

Littera Y scriptura domestica apud Boeotos earundem stirpium est, quarum Attice; postea OY quoque scribi coeptum

1) Sequitur, ut $\epsilon\iota$ tituli Lebadensis 3081₄ e lingua vulgari irrepisse statuamus.

2) In eo titulo persaepe H invenitur, ubi EI expectas: 69 6 ἦ, 9 κατασκευασθείη, 10 φήνητη (= φάληται) cett.

pervicit saeculo fere tertio. Inde viri docti iam dudum collegerunt *v* Boeoticum antiquitus non *ü*, sed *u* pronuntiatum esse.

Υ quidem quod ante receptam litteraturam Ionicam pro sono *u* scriptum est, satis habeo exemplorum commonefacere tituli 1888 anno 424 compositi, cuius litteratura inter utrumque scribendi genus quodammodo intercedit. Hic habes *Πυθίας, Πυθόδωρος, Φθῆνος, Πολύδδαλος, Δραῖπυς, Κόκκνυ* in *a*, *Πολυκλίεις, Πολυτιμίδας, Πυθόδωρος, Πολύνικος, πυθιόνικα, ὀλυμπιονίκα* in *b*, idemque Υ redit per omnes tituli ordines.

Inscriptiones Ionicae litteraturae aetate definita hoc demonstrant:

Anno fere 350:

3055 semel *Πουθόνικος Ταναργῆος Φιλοκράτειος*, bis *Πυθόνικος Φιλοκράτειος Ταναργῆος*.

Anno 329:

3206 *Πουρρίνιος, Σιμού[λιος], Φασύλλιος — Διωνίσιος, [Πολ]υξένιος, Εὐρυφάντιος, Ὀλυμπίχιος, Εὐρυβατάδας*.

Intra annos 312 — 304:

2723 *Πούθωνος — Φαστυμειδοντίω, Γρυλίωνος, Ὀνουμάστω*.

2724 *Ἐπικουδεῖω, Ὀνουμάστω — Εὐωνυμοδώρῳ Πυθορμῖω, Φορυσκίω*.

Sub ann. 300:

2429 semper *v*.

2430 [*Φρο*]νίσκος — *Λύσιππος, Ὑπατόδωρος*.

2431 *Πουθόδωρος — Ὀλυμπιάδας, Ἀνίος, Πολυκάρεις, Εὐρυφάντιος, Ῥύσκος, Ὑπατίας, Πολύδωρος*.

Intra a. 290 et 280:

3175 *Θιοκουδεῖω, Πουθίας, Πούθων, Πουθόδωρος, Πολουξένιος, Εὐθουμος, Πουθόνικος — Πολυρεῖτω, Θρασύλαος, Ὀλυμπίχιος bis, Εὐρύλογος, Μύρτων, Ἴθυκράτειος, Ανκίνιος, Αννάτιος*. — In eodem titulo semel *ιον* (*Διωνιούσιος*) et semel *ο* (*Σομφόρω*) habes.

Hic ad tempus consistamus. Exempla docuerunt de soni *u* pronuntiatione non esse dubitandum. Nihilo minus multo saepius *Y* quam *OY* scribitur per totum saeculum quartum usque in tertii partem priorem. Optime convenit quod eodem tempore diphthongum *oi* veterem pronuntiari quidem *ii*, scribi tamen multo saepius *OI* quam *Y* cognovimus. Quanto magis igitur deficit scriptura *Y* pro *u*, tanto saepius litteram *Y* in locum scripturae *OI* videmus succedentem. Quod *O* occurrit, idem testimonium est pronuntiationis *u*. De scriptura *IOY* infra disputabo.

Iam titulos perlustrari pergamus.

Ante a. 250, sed non iam sine dialecto vulgari:

2781 *Διωνουσίχιος, Πουρρίχιος, Ἀργοννίων — Πολυκριτίω.*

Videmus *OY* scripturam crescere.

Ann. 240—230:

3174 *Διωνουσίω, Ὀξούμαχος Λούκωνος, Μούρωνος — Λιουσίας, Ὀλιουνπίωνος.*

4172 *Πολυκλεῖς, Τύχων.*

Ann. 220—200:

3172 *σονν-, Διωνουσίω, οὔπερ-, ἀργουρίω, μουρίας, ἐγγούως, ἄκουρη, Ἰθούδικος, κούριον, οὔπαρχώση, τεθμοφούλακες — διούο, Ἰθιούδικος, Θιουῖω, Λιουκίσκω, Λιουσιφάντω, Πολιουκρίτω, ὄνιουμα.* Quae scripturarum *OY* et *IOY* exempla omnia fere ter aut quater redeunt forma eadem. At idem titulus praebet *ἄκουρὺ νυ ἐνθω* in parte *B* (v. 88), *Πολυκράτιος* in *D* et *F* (102. 155), *ὑπεραμερίη* ter et *σύγγραφον* in *E* (115. 123. 133. 120), *μουρίας* in *F* (154), *ἐγγύω* et *Συννόμω* in *G* (163).

Huius tituli partes non eadem singulae aetate sunt incisae. Ac partes *A—C* quidem praeter vocem *νυ* dialectice non nisi *OY* vel *IOY* habent, quae intra versus sexaginta fere non minus tricies sexies exstant; duo illorum exemplorum praeterea inveniuntur in parte *A* ceteroquin vulgari. Exceptiones igitur non fere sunt nisi partium *E—G*, ubi nihilominus propemodum evanescunt inter *OY* et *IOY*, summum in parte *E* monstrant

numerum; sed ibidem illic maior est quam in reliquo titulo (excepta parte *A* scilicet) numerus vocum dialecti vulgaris vel potius vocum dialecti item vulgaris. Nam volgare est *Y* partis eius *E* ita, ut *Oi* quoque eodem tempore volgare penetrare supra vidimus (§ 71) pro sono *ü*. Ut vero *Oi* illud volgare pronuntiabatur *oi*, item *Y* volgare *ü* pronuntiandum est. Contra *Y* illud vetustius in Boeotia *u* pronuntiatum erat, deinde evanuit sensim, cum *OY* pro *u* scriberetur eodem tempore quo *ü* illud Boeoticum ex *oi* profectum littera *Y* expressum est. Quam divisionem sub a. 220 factam esse exemplo modo allato aliisque confirmatur. Videlicet per totum saec. IV fieri poterat praeterea, ut etiam *v* volgare hic illic immisceretur linguae. Attamen quam rarum *v* illud volgare fuerit ante annum fere 215, vel inde apparet, quod ab anno fere 235—215 fere semper *OY* et *IOY*, vix unquam *Y* scriptum videmus.

Ad rem accuratius illustrandam nunc titulos Hyettios anno 250 recentiores proferam hos:

Ann. 250—246:

2829 Πουθόδωρος bis — Πολιονκλίδαο, Πολιουξένιος, Διωνιουσοδώρω.

2809 Θρασουλάω, Θρασουλαΐδαο, Εὐθούτιμος, Γοργύλος — Τιούχα, Πολιονκλίδαο.

2817 Διωνιουσίω — Θρασυλάω.

Ann. 240—210:

2830 Πιθούλλω, Ἀμοννίαο — Πολιούξενος.

2831 Λούσανος — Διωνιουσοδώρος.

2818 Βραχούλλεις, Πουρρίας, Πούθων — Πολιουχάριος, Πολιονκλίδας, Πολιονκλίδαο, Ἰθιούλλιος.

2824 Πολούρειτος, Ἀμοννίαο — Διωνιουσοδώρω.

Ann. 214 vel paulo post:

2822 Θρασουλαΐδαο, Μονηρίνω, Ἀμοννίαο, Ἀμοννίας, Πουθόδωρος — Πολιουκλεῖος, Ἰθιούλλιος — Θυμάριος.

2827 Μονηρίνος — Διωνιουσοδώρω τετ, Πολιονκλίδαο — Ἀμοννίαο.

Non multo post 213:

2825 Κουδίπετω, Πούθων.

2826 Πουθογένιος — Πολιουμείλω.

Divisio illa litterarum sub annum fere 220 firmissima fuit, adscribenda est ei temporis spatio, quod annis fere 235—215 continetur; quo serius vel prius abinde decedimus, eo minus est dilucida. Neque legem accurate definitam valere unam atque eandem post vel antea in singulis titulis Boeoticis quisquam expectabit.

De scripturis OY, IOY, O in eis quae antecedunt ita verba fecimus, ut quaerere adhuc neglexerimus, utrum sonos significarent eundem an diversos. Atque O quidem ab OY specie, non re distare pro certo cum habeam, de IOY scriptura aliter est iudicandum.

Cuius scripturae exempla perlustrati facere non possumus, quin non nisi post λ, ν, dentales adhibitam esse animadvertamus.¹⁾ Quod recte Meisterus docuit (Griech. Dial. 1. 283) Beermannum secutus, qui primus post ν et λ illud ι irrepsisse intellexerat (Curt. Stud. 9. 57). Sed hoc u quoque, quod vocis initio est, hic illic IOY scriptum est: ad *ιουιά* tituli Chaeroneensis 3377 ε provocavit Meister. Adde quod unum innotuit exemplum, quo IOY post sibilum praebetur: *Σιούνεσις* 1390. Videmus scripturam IOY in usu fuisse post dentales, nasalem ν, liquidam λ, sibilum σ, vocabulorum initio. Numquam deprehenditur post labiales, nasalem μ, gutturales, liquidam ρ: semper habes *Πουθο-*, *Φουσκίων*, *Ἄμουνο-*, *Κουδο-*, *Βρόχουλλος*, *ἄργουρος*, *Ἐύρου-*: passus est sonus u medio saeculo tertio affectionem quandam impeditam quidem labialibus, nasali μ, gutturalibus, liquida ρ. Perbene Beermann eandem affectionem eisdem fere condicionibus apud Oscos effectam esse monuit, cum afferret *Diumpais*, *tiurei*, *Niumpsis*; addere debuit *Siuttis*.

Scriptura O raro occurrit. Praeter *Σομφόρω* et *Ἄμονία* haec repperi:

Tanagrae:

Πολόκλια, *Πολοξ-* 1341. 1342 (aetatis incertae).

Thespiis:

Ἰολονπίων 2000 (aetat. inc.).

1) Nullo modo igitur genetivus ΤΑΡΙΟΥΟΣ, quem Perdrizet BCH 23. 197 27 legit, tolerari potest. Quid lapicida aut scripserit aut scribere voluerit, non magis enucleo quam van Gelder (Mnemos. 1901. 294).

Coroneae:

² *Ἀμόντας* 2909 (aet. inc.).

Lebadeae:

ὑπεραμερίας 3054 10. 13 (ib. *λάδδουσθη*), *ὑπερδικιόνθω*
3081 5 (ib. *οὐιῶ*, *Πουθαγόρας*), *θοσίης* 3083 25 (ib.
Τούχα).

Scripturam volgarem Y sub finem saeculi III irrepere vidimus. Sed eodem signo sonum *oi* exprimere cum sensim consuevissent Boeoti eaque consuetudo paulatim abolesceret ideo, quod cum volgari dialecto signum OI redibat, errore non mirabili hoc OI quamvis raro scriptum est etiam pro vetere sono *u*. Tituli 3301 exemplum *οἰῶν*, quod cum *ύός* tituli 3307 conferas velim, quamvis saeculi demum sit alterius, tamen ea scriptura iam saeculi tertii partis alterius est. Namque id *u*, quod post vocales ex *o* brevi demum ortum est, eadem iam aetate OI scribi in § 76 exponam. Quod si ita se habet, quin peculiare *u* eadem scriptura exprimi potuerit, non est cur dubites: quae quod mero casu e saeculo tertio conservata non est, inde nihil efficitur nisi eam fuisse perraram.

Venio nunc ad veteris *u* vicissitudines saeculi secundi. Nihil proprie novum exspectamus nisi id, vulgaris *v* exempla augeri.

Ac re vera titulis e. gr. 3301—3407 rem ita fere se habere demonstratur. Habes

3301 *ἄνουμα, συνεδρίω, συννεδοκιόντων* — *οἰῶν*.

3302 *τούχαν, συνεδρίω*.

3303 *Πούριππος, γονημί, συνεδρίω* — *γινιούμενον*.

3304 *συνεδρίω* — *Μικόλος, Ἐϋφροσόνα*.

3305 *συνεδρίω*.

3306 *συνεδρίω*.

3307 *συνεδρίω* — *ύός*.

Similis est distributio in titulis 3308—3406. Hoc loco satis habeo commemorasse *Ἀμονία* 3309 1, *Ἐϋφροσόνα* 3315 3; *οὐιῶ* 3377 6 iam ante attuli.

Restat ut de forma *ποιούμενος* verba faciam.

A praesente *ποιέομαι* quod descendit participium *ποιέμενος*, Boeotice *ποιόμενος* evaserit necesse est: quod creberrimum est in titulis. Inde formam *ποιόμενος* et ipsam lapicidis tritissimam non nisi scriptura distare non est quod moneam. Sed ecce tertia forma: *ποιούμενος*. Quaeritur quid de eius origine statuendum sit. Ac meum quidem assensum fert Guilelmus Schulze, qui *ποιούμενος* orthographice tantum a *ποιόμενος* discedere exposuerit (Quaest. ep. 45 adn. 5): ne *ποιούμενος* e vulgari dialecto irrepsisse quis putaret, dialecto dissuaderi consulto conservata in eis titulis, quibus *ποιούμενος* praeberetur. Idem vir casuum terminationes prorsus Boeoticas mansisse commonuit recte. Exempla vocis collegi illius aetatis Chaeronensia. Ad *ποιόμενος* (1a), *ποιόμενος* (1b), *ποιούμενος* (2b) accedit quarta *ποιούμενος* (2a). Distributio haec est:

1a: 3302. 3309. 3313. 3334. 3348. 3377. 3379. 3397.
3398;

1b: 3303 — 3305. 3307. 3315 — 3317. 3339. 3349 — 3351.
3386;

2a: 3356;

2b: 3301. 3314. 3329. 3342. 3352. 3365.

Animadvertendum est titulos omnes aetate non nimis distare; quin etiam diversae formae saepius eiusdem sunt lapidis, ut 3301 — 3307. Forma *ποιούμενος* Schulzio tum nondum cognita praeclarissimo est argumento recte iudicasse virum doctissimum.

§ 74. De *e* brevi.

Vocalem *e*, quam ab omnibus Graecis quondam pronuntiatam esse ore aperto defendit Blass¹⁾, Boeoti ediderunt labris conclusis.²⁾ Nam inde a saeculo quinto *e* ante consonas positum hic illic *Ei* scriptum exstat. Haec exempla innotuerunt adhuc:

1) Ausspr. ² 27.

2) Lucilius Sat. 322 edd. Lachmann-Vahlen:

'hoc illi factum est uni' — tenue hoc facies *i*;

'haec ille fecere' — adde *e*, ut pinguu' fiat.

Similiter Terent. Scaurus (Keil, Gramm. Lat. VII p. 18 v. 23) *i* exile et *i* plenum commemorat. Quae recordati dicere possumus totius Graeciae *e* plenius a Boeotis tenue factum esse.

*Ἐϋφειτίας*¹⁾ 2730, Acraephiae (litt. dom.);
*Φαστυμειδοντίω*²⁾ 2723 3, ibid. (312—304);
Πειρίπολος 2724 b 5, ibid. (312—304);
*Ξεναρείτω*³⁾ 4157 5, ibid. (medio saec. III)³⁾;
*Ἀρείστωνος*⁴⁾ 3175 42, Orchomeni (ann. 290);
Κλισθείνιος, Λαμοξείνω 2813 4. 6, Hyetti (circ. ann. 246);
Θιόφρυστος, Θεισπιεύς 3172 90. 92, Orchomeni (222—200);
πεποιόντεισσι BCH 21. 554 7, Thespiis (eiusdem aetatis);
Ὀφειλέμω 3068 11. 12, Lebadeae;
ἀντίθειτη 3082 3, Lebadeae.

Recte igitur fortasse *Μενεικράτης* tituli 1203 se habet.

Eadem ratione Meister alios secutus scripturam *Θεισπιεύς* cett. expediri voluit (Dial. 1. 242). Neque nego me ipsum eandem sententiam amplexum esse, priusquam Dittenberger, praeceptor meus, me docuit longam vocalem urbis nomini inesse (*Thēspīae*), Atticos ceterosque Graecos demum vocalem corripuisse, cum de *Θέσπις, Θεσπέσιος* cogitarent.

II. Quas mutationes vocales sonorum concursibus passae sint.

§ 75. De *e* brevis ante vocales mutationibus.

Sonus *e*, quem clausis labris a Boeotis pronuntiatum esse vidimus, ante vocales ita mutatus est, ut ad pronuntiationem *i* perveniret. Quam mutationem iam quinto saeculo perfici coeptam esse testes sunt tituli, in quibus *e* breve ante vocales positum modo *E*, modo *Ei*, modo *ι*, modo *ι* scriptum est.

Perlustremur exempla litteraturae domesticae omnia.

a) *e* = *E*:

Ἀμυνοκλέεις, Φισοκλέεις, Θεόζωτος 585 III 8, IV 10,
 III 15 (426 a. Chr.); *Μνασιθε*- 647; *Τιμασίθεος* 662,
 Tanagrae.

Θεαγένεις 2563, *Θεοκτίδας* 2566; *ἀνέθειαν* *Ἐφ.* 1896.
 243, Thebis.

Μογέα 3467, incertae originis.

1) Meister, Sitzungsab. d. S. Gesellsch. d. Wiss. 1899. 146.

2) Fick-Bechtel, Griech. Personenn. ² 127.

3) *Ὀφειλέμω* 2717 13 lapicidae errore pro *Ὀφειλέμω* scriptum videtur.

4) *Ἀρ(ε)ίστωνος* Dittenberger.

b) *e* = E1:

- ἀνέθειαν* 1671, Plataeis;
Φειάρινος 1919, Thespiis;
Θειογίτα 2565, Thebis;
Θειόδοτος 2733, Acraephiae;¹⁾
Θειοφίτος 3511, Tanagrae.

c) *e* = t:

- Ἀρξικλῆεις, Πολυκλῆεις, Προκλῆεις, Κληγεύεις* in titulo
 Thespiensi 1888 a 5, b 2, f 7, i 1 (ann. 424 a. Chr.);
 verum *Κρεοντίδας* f 1;
Προκλῆεις 1943, Thespiis.

d) *e* = l:

- Θιομνάστα* 631, *Θιοτέλια* 632, Tanagrae;
Θιαγένια 2891, Coroneae;
Προκλίεις 3117, Lebadeae;
 --*νοκλίεις* 3238, Orchomeni;
Ἐξίθιος 3435, Chaeroneae.

Mutationem per omnes Boeotiae urbes vigere vides. Neque quicquam interest, utrum sono *j* an *s* an *v* extincto vocalis *e* et vocalis subsecuta inter se concurrerint: habes enim *-κλίεις* ex *-klevēs* ortum non minus quam *Θιο-* ex *dhveso*-²⁾ profectum. Boeoti igitur dissentiunt a Gortyniis aliisque, quos *e* digammo exceptum retinuisse probavit Solmsen (KZ 32. 513 sqq.), consentiunt cum Metropolitanis, Cieriensibus, Pheraeis Thessaliae.

Priore saeculi quarti parte tituli 2427 (Thebanus) et 3130 (Lebadensis) incisi sunt, in quibus mixtum litteraturae genus adhibetur. In hoc *Θεαγένεις* occurrit, *Θιογένειος* in illo.

Littera t, simul ac scriptura Ionica recepta est, evanuit videlicet; manent E, E1, l, ubi E, sicut iam quinto saeculo historice tantum conservatum, non iam *e* pronuntiatum esse per se ipsum apparet. El longe rarissima est scriptura; cuius exempla in titulis saeculi quarti et tertii inveni haec:

1) Hic occasione oblata moneo pro ΚΙΘΟ; tituli eius qui antecedit legendum esse ΚΙΘΟ; ; cf. *Κίρος, Κιρίας, Κίρων, Κιρωνίδης* allata a Bechtelio, Spitznamen 48.

2) Lit. *duāsē* (spiritus) primus contulit Ferdinandus de Saussure (Mémoire 81).

ἀνέθειαν 2724 2 (312—304; *ibid.* τῷ θεῷ);

Νικείας 1740 8 (post 250 a. Chr.);

Μενεσθένειος 1674 8 (eiusdem aetatis);

Ξενοφάνειος 2782 15 (eiusd. aet.);

Μενεκράτειος 2785 4 (eiusd. aet.; *ibid.* πολεμαρχιόντων).

Scripturarum *ἀνέθειαν*, *Νικείας* cum pauca exempla exstent, in genetivo singularis stirpium sigmaticarum scripturam *ειος* ter adhibitam invenimus. Qua de re ut recte iudicemus, maxime ea scriptura adiuvamur, qua in genetivis nominum in *-κλεις* usi sunt Boeoti:

Καλλικλειος 2716 9 (post 250 a. Chr.);

Ἀμινοκλειος, *Πατροκλε[ι]ος*, *Ἐλευθεροκλειος* BCH 23. 194

I 6, Π 8. 18, *Ἀμινοκλειος*, *Τιμοκλειος* 200 VIII 2. 10. 12 (eiusdem aetatis)¹;

Μνασικλειος 2786 5 (eiusd. aet.).

Non dubitandum esse mihi videtur, quin lapicidae, qui adiectiva patronymica in *-κλείος* (ex *-klevesios*) incidere didicerant, eadem scriptura uti perrexerint, cum non iam patronymica sed genetivos incidere opus esset. Nam *Καλλικλειος*, *Ἀμινοκλειος* ceteraque esse adiectiva patronymica, non genetivos, inde efficitur, quod ea tantum ratione litterae *ει* expediri possunt: nam si quis contendat *ει* idem valere atque *ει*, quaerendus est, cur numquam in titulis eisdem *πολεμαρχιόντων* *sim.* emergere credat. Quodsi concesseris *Καλλικλειος* cett. ex adiectivis patronymicis deprompta esse, facere non poteris quin de *Μενεσθένειος*, *Ξενοφάνειος*, *Μενεκράτειος*²) iudices similiter: scripsisse lapicidas *-ειος* in genetivis ideo, quod in adiectivis patronymicis, quae tum evanescebant, *-ειος* scribere soliti erant.

Quo modo E et I distributa essent, ut statuerem, exempla composui quae tempore definito Ionica litteratura exarata sunt Tanagraea et Thebana.

1) In ceteris tironum catalogis Acraephiensium a Paulo Perdrizet editis *-κλειος* non occurrit: III 10 *Ἄνασιθαμος Ἀριστοκλείος*, III 12 *Ἀρχίας Ἀγαθοκλείος*, IV 8 *Καλλικράτειος Ἀριστοκλείος*, V 18 *Καλλικλείος Πρωϊοκλείος*, V 20 *Νικοκλείος Θέμανος* cett.

2) *Φιλοκράτειος* tituli 3055 23. 25. 27 utrum patronymicum sit an genetivus, diiudicari nequit, etsi hoc quidem multo veri similis est.

Tanagrae:

Intra ann. 371 et 300:

552 *Κληρέτω, τῆς θιῆς.*

Intra ann. 222 et 205:

504 *ἰώσας; 505 νομεινή, ἰώσας, Νεαπολίτας; 506 ἰώσας; 507 Εὔξιθίω et ἰώσας; 508 Ἀφικράτιος.*

Sub finem saec. tertii:

REG 12. 69 sqq. *ἰάοντυς, θιάς, θιῆς, Φέτια, νωτέρως, ἴει, ἐκποιώνθι, ἴωνθι, Θιοτίμω, Θιομνάστω cett. Adversatur Φιλλέας.*

Thebis:

Intra ann. 366 et 363:

2407 *θεός — ἰώσας, βοιωταρχιόντων, Θίωνος;*
2408 *βοιωταρχιόντων.*

Sub ann. 300:

2430 *Θεοζότιος;*
2431 *Θιόπομπος.*

Paulo ante 250:

2428 *Θιότιμος, Θίωνος, Θιόκριτος;*
BCH 23. 587 sq. *καβιριαρχιόντων;*
2471 *Θοινέαν τοῖς θεοῖς; artifex Cantharus Sicyonius.*

Sub ann. 250:

2421 *ἰαραρχιόντος, Θιοδώρα, Θιοζότα;*
2432 *Πυθέας, Θεο --.*

Post ann. 229:

2406 *διατελλώνθι — Ἀρεοπαγῖτη.*

Sub finem saec. tertii:

2420 *καβιριαρχιόντων ter, Ξενοκράτιος, νωτέρω, Τιμόλλιος, Δαϊκράτιος, ἐνία — Εὔρέα.*

Sub finem saec. tertii vel initium alterius:

2434 *Λωροθέω, Θεοτέλιος, Θεοδώρω;*
2435 *--τιος, -αγένιος — Θεόδωρος, Θεογίτων, Κλέων.*

Non minus Thebis igitur quam Tanagrae | longe principatum obtinet. E numero exceptionum duae, ut voces non Boeoticae, censu prohibendae sunt; *Νεαπολίταν* dico et *Ἀρεοπαγῖτη*. Ceterae duas partes amplectuntur, nomina propria in

-έας et nomen *ῥεός*. Nomina in -έας quod a nominibus in *ίας* secernuntur non est cur miremur; *ῥεός* autem ad res sacras spectat, in quibus significandis veterem scripturam diutius retineri quam alibi iam saepe monui. Non igitur dubitandum est, quin mutatio vocalis *e* in *i*, quam quinto iam saeculo urbes Boeotiae intrasse certissimis argumentis demonstravimus, sub annum 400 perfecta sit.

Otto Hoffmann, cum eandem mutationem in oppidis quibusdam Thessaliae vigere animadverteret, initia eius affectionis e priscis illis temporibus repetivit, quorum memoriam Thucydidis aetate nondum deletam esse supra (in § 15) perspeximus (De mixt. Graec. linguae dial. 9); quam opinionem postea contra Solmsenium sollerter defendit (Griech. Dial. 2. 385). Sed si sonus *e* iam eis saeculis, cum Boeoti in parte Thessaliae meridionali sedes haberent, in *i* abire coepisset, fieri potuisse nego ut eidem Boeoti saeculo quinto haesitarent, qua littera vocalis *e* progeniem scriberent. Accedit quod sonus *ɸ* intra vocales positus a Boeotis saeculo sexto retinebatur; si quis igitur sonum *i* formae *ἴωνθι* (ex *εσῶνθι* profectae) aetate Cadmeia, ut cum Thucyde loquar, ortum esse velit, is in nomine *κλεως* nonnullis saeculis postea semivocali *ɸ* elapsa eandem mutationem iterum factam esse cogitur statuere. Quibus de causis dialectos hac in re non nisi casu congruere pro certo habeo.

§ 76. De *o* post vocales in *u* mutato.

Guilelmus Schulze in Quaest. epic. pag. 45 adn. 5 scripsit haec: „Diphthongi *eo* partem alteram prope accedere ad vocalis *u* similitudinem in dialectis ion. aeol. dor. constat; idem valere de boeotico *io*, sive *i* nativum sit sive ex *e* corruptum, adnotat Meister I 234“. Qua in re virum doctissimum recte iudicasse cognosces ex exemplis quae ante oculos ponam; sunt eadem fere, ad quae ipse provocavit Schulze:

- Θιοντίμν* 3193 2 (paulo post 220);
- Λιονσκορίδαν* 5313 (circ. ann. 250);
- Βιοντή* 1753 6 (post ann. 250);
- Λιονκλείς* 3352 2 (saec. alterius).

Hoc loco scripturae eius vocis lumen accipiunt, quam Attici *νομηγία* pronuntiaverunt.

Vetustissima forma in nomine viri *Νομηίνιος* servata est, cuius titulus Thespiensis 1888 e 9 anno 424 conscriptus mentionem facit. *Νομηίνιος* in *Νιομηίνιος* abiit; habes *Νιομηίνιος* in titulis 2718 6 et 3081 1, quorum ille post medium saeculum tertium, hic saeculo altero incisus est. Sed scriptura *Νιο-* non sola est, quae in titulis eius aetatis comparet; scripserunt Boeoti et *Νιου-* et *Νιυ-* et *Νυ-* et *Νο-* et *Νευ-*:

- a) *νιομεινίη* 3172 141 (intra ann. 222 et 200); *Νιομηίνιος* 2814 9, 2823 15, 2830 7 (eiusdem fere aetatis); *Νιομῶν*, *Νιομῶς* 3204 10. 13 (aet. inc.). Accedunt *Νιομηη-*, *Νιομηηίς*, *Νιομηήνιος* titulorum Tanagraeorum 1263—1265, quae nomina Boeotica et volgaria miscent.
- b) *Νιυμεινίος Πολιονξένω* 3179 24 (intra ann. 222 et 200).
- c) *Νυμεινίος* 2428 9 (paulo ante 250), 2420 16 (sub finem saec. III).¹⁾
- d) *Νομεινίω* 1752 20 (sub finem saec. III).
- e) *νευμεινίη* 517 1, 524 1 (sub fin. saec. III); *Νευμεινίος* 1236, REG 12. 74 66 (sub fin. saec. III).

Cum OY scriptura idem valeret quod Y, scripturas quoque IOY et IY idem valere manifestum est. Iam quod *Νιου-* in *Νιομηίνιος* scriptura non distabat a NIOY in *Νιομηρόδωρος*, Atticorum *νόμφη* autem Boeotis eius aetatis et *νιούμφα* et *νόμφα* et *νόμφα* scribere licebat, quidnam scripturae *Νυμεινίος*, *Νομηίνιος* sibi velint, dubium esse non potest. Exempla scripturae *νευ-* ad unum omnia Tanagrae inventa sunt. Qua ex re non concludendum est Tanagraeos sonum *e* vocis *νομηγία* diutius ceteris retinuisse sed potius ut in nomine certi factorum diei diutius scribere perrexisset.

Ut litterae soni *υ*, ita OI quoque pro O scribitur. Vidimus Boeotos medio saeculo tertio Y pro OI scribere incepisse. Cum litterae Y et O eadem aetate inter se mutarentur, non mirabile

1) E *Νυμεινίος* ortum est *Νύμων* 2995, nisi statuere licet lapidem esse praefractum.

est, quod pro ea quoque littera γ , cui o sonus respondet, O scriptum est. Quare de forma

Διοίδοτος Διοιδότω 2810 6,

quam titulus Hyettius medio saeculo tertio exaratus praebet, ita iudicabimus: *Διοίδοτος* nisi scriptura non differt a

Διδότος 2826 12

in titulo eiusdem aetatis ipso quoque Hyetti inciso. Pro *Δι-* in *Διδότος* scripturam *Διου-* reperimus in *Διονκλις*; cum hoc *Δι-* conferendum esse *Νι-* in *Νιμείνιος* nemo est quin intellegat.

Dixerit quis, sola litteratura, non pronuntiatione sonum o post ι (ϵ) parem factum esse sono u . Neque vero separari potest origo signorum soni u illorum ab ea mutatione, quam post α quoque perpessum est o . Elucet ex eis nominibus propriis, quorum prior pars vocabulum *σάφος* est. Illic tam constanter *av* habes, ut non modo orthographice, verum etiam sono o post vocales in u mutato nasci debuerit:

Σανγένεις 585 IV 4, Tanagrae;

Σανκλίαι 3193 8, Orchomeni;

Σανκράτεις et *Σαντέλεις* 1888 c 8, e 4, Thespiis;

Σαύμειλος 3068 12, Lebadeae.

Hoc *Σαν-* cum Arcadum *Σᾶ-* (*Σαλλέος*, *Σαστράτου* Coll. 1230 7, 1248 11) coniungendum esse in propatulo est: Arcades ergo contraxerunt, non contraxerunt Boeoti. In fine vocabulorum Boeoti o retinuerunt, Arcades Cypriique in u verterunt: genitivis Boeotorum terminationis *-ao* horum genitivi in *-av* respondent.

Ut post ι et α , ita o post v mutatum est in u . Argumento est, quod numerale *δύο* apud Boeotos exstitit *διου*. Contraxerunt igitur sonum, quem scribunt *ιου*, cum o secuto in $\bar{u}$; id quod facere non poterant, nisi o proxime ad u accessisset. Exempla occurrunt in titulo 3193:

Είκατι διου (scilicet *δραχμή*), *πένταρες ὀβολοί* v. 1; *διου ὀβολοί* v. 4 et 5.

In titulo Nicaretæ, qui eiusdem aetatis est, *διού(ο)* a Dittenbergero restitutum est (3172 164); lapicida in fine vocis N incidit, quod sensu caret.

§ 77. De vocalium contractione.

Vocales olim consonis diremptae a Boeotis aut contrahuntur aut non contrahuntur. Qua de re disputationem ita instituum, ut consonam eam quae olim aderat, nunc abest, respiciam.

a) *De consona deleta non plane constat:*

Gen. sg. stirpium masc. in $\bar{\alpha}$: $\alpha\omicron$, usque ad medium saeculum tertium non contractum. Formas contractione insignes *Εὐρέα* et *Σωκλείδα* iam supra enumeravi (§ 22); tituli 2420 et 2787, quibus praebentur, alteri saeculi tertii dimidio assignandi sunt.

Gen. sg. stirpium in o : ω ex oo eo, quod Homero hic illic reddendum est.

b) *Semivocalis j evanuit:*

Exempla verbo contracto praebentur.

$\alpha + o = \omega$: *σουλώνθω, σουλώντες* saepe, ex. gr. 3199 13. 12; *νικώντεσσι* 2410 6; *ἐνίκωσαν* 3195 4.

$\epsilon + \epsilon = \epsilon\iota$: *σουλῆμεν* BCH 19. 157 Π 7, *ποιῆμεν* REG 12. 69 8; *χρειῆσθῃ* (ex *χρηφέισθαι*) 3169 8; *δειμένοις* 2858 3 (vide § 16).

$\epsilon + \eta = \epsilon\iota$: *ἀντιποιῆτη* 3080 4 (antecedit η κα).

$\epsilon + \epsilon\iota = \epsilon\iota$: *δοκεῖ* 1875.

$\epsilon + \eta\iota = \epsilon\iota$: **ἀδικεῖ, ἀδικῖ* 3081 5 (antecedit η κα).

$o + o = \omega$: *δαμιώνθω* 3198 6; *καθιαρωμένων* BCH 19. 380 4.

c) *s sibilus (vel potius h spiritus) periit:*

$\alpha + \iota$: *Καραϊόγειτος* 1757 10, *Καράιχος* 3068 8, *Καράϊώνιος* 3175 20.¹⁾

$\alpha + \omega$: non contractum in genetivis pluralis stirpium in α , articuli genetivo excepto (vide § 22 versus finem).

$\epsilon + \epsilon = \epsilon\iota$: *Θειμνάστω*²⁾ 1750 16.

$\epsilon + \eta\iota = \epsilon\iota$: *εἶ* (sit) 1780 16 (EIH Schillbachii apographum; fuitne IEI in lapide?).

1) *καράιο*- ex *καρασιο*-, cf. *κάρα* hymn. in Cer. 12 et quae Ioannes Schmidt, Pluralb. d. idg. Neutr. 365 exposuit. *Καράιο*-, non *Καραιο*- eadem de causa scribendum qua *πάις* simm., vide sub numero d).

2) In Fickii et Bechtelii opere (143) errore omissum. *Θεε*- ut *Ξενε*- in *Ξένετος*.

$\varepsilon + \iota = \epsilon\iota$: Ἀμφάλλει, Ἀντιγενίδας, Θιαγένια; vide quae § 70 exposui. Hoc loco addo Πεδαγένι 1737 12, Πραξιτέλι 3089 1.

Hic ad tempus subsistamus. Ac primum quidem neminem fugiet *e* longum ex duobus *e* brevibus conflatum Boeotice cum vetere $\bar{\epsilon}$ confluisse, neque minus *o* longum duorum *o* brevium coniunctione exortum a vetere $\bar{o}$ discerni non potuisse. Deinde addamus, quod iuxta coniunctivos ἀδικῆ et εἶ(?) coniunctivi δοκίει et ἴει comparent. Alterum habes Tanagrae: REG 12 71 14 ἡ δὲ κά τινος τόπος ἦ (sic) Φυκία χρήσιμος (sic) ἴει. Prior in titulo Orchomenio 3169 exstat, ubi [εἶ κα] δοκίει κάλλιστο[ν εἶμεν] retinere quam cum Dittenbergero δοκῆ ἐν κάλλιστο[ι εἶμεν] corrigere maluerim. Dubium non est, quin ἴει et δοκίει recentiore aetate quam εἶ et δοκῆ facta sint, et ita quidem, ut e formis ἴω, ἴωνθι simm. vocalis *i* restitueretur. Locros quoque et Delphos eiusmodi coniunctivis usos esse constat: δοκέη in lege de colonis Naupactum mittendis (IGS III nr. 334 39), ἀδικέη Coll. 2088 23 leguntur.

d) *F semivocalis extincta est:*

$\alpha + \alpha = \alpha$: ἀναλώσανθι BCH 21. 554 10.

$\alpha + \epsilon\iota = \alpha\acute{\iota}$: ἀίδοντος 3210 4, 3211 3.

$\alpha + \iota$: vocales non contrahuntur; vide infra.

$\bar{\alpha} + o$ aut ω : vocales non contrahuntur.

Exempla:

Ἀγλαοδώρω 2719 6, Ἀγλαοφαῖδαο 3211;

Σαν- pro Σαο- vide § 76; Πολυσάοντος 2435 19;

Σάων saepe, Σάωσις 2064 cett. Sed Σωσι- in priore nominis parte: cf. Σαωσίας Σωσιπόλιος BCH 21. 555 22.

Καλλιφάων 1888 c2, Λαμοφάοντος 2115, Εἰθρουφάοντα 4177 2.

$\bar{\alpha} + o$ aut ω : vocales non contrahuntur nisi in ᾄς et Ἀᾠ- (§ 22).

Exempla:

Ποτειδάονος Ἐφ. 1899. 64, Ποτειδάονι 2465; Ἀνκάωνι 685.

- $\epsilon + \epsilon = \epsilon\epsilon^1$, $\epsilon\iota$, ι : *Κλεοθένεια* 1928 (litt. dom.), *Κλεοθένης* 1747 2 (ante 250); *Κλειτίδας* 1780 27; *Διοκλῆος* 4128 2 (priori parte saec. alt.).
- $\epsilon + \iota = \epsilon\iota$, ι : *Κλείεργος* (ex *ΚλεΐΨεργος* profectum) 1875 (saec. V); *Ολίδα* 4124, hypocoristicum nominis *Κλῆδαμος* 2435 21.
- $\epsilon + \bar{\epsilon} = \epsilon\bar{\iota}$: *Κλεινέλας* 1929 (litt. dom.; *κλεινός* ex *klevesnos* ortum). De *-κλίεις* vide infra.
- $\eta + \iota = \epsilon\iota\bar{\iota}$, $\epsilon\iota$: *μαντειῖαν*²⁾ 3207 2, 4157 2; *Βασιλεῖι* 3083 8; *Δορκείδη* 3193 9.
- $\iota + \iota = \bar{\iota}$: *Δί* 2456. 2733 (saec. V). *Δί* in titulis recentiore aetate compositis scriptum: 3206 3 (ann. 329), 1814 (post ann. 250), 3169 4 (sub finem saec. III), 3090.
- $\alpha\iota + \epsilon\iota = \eta\bar{\iota}$: *ἦτ* (ex *αἶΨει*) 3081 6, BCH 19. 157 Π 6. Obloquitur *ἀτ* in titulis ex parte pervetustis: *Ἀίμναστίδας* 3604 (saec. V), *Ἀίμνάστα* 748, *Ἀίμνώ* 555, *Ἀἴμμεις*³⁾ BCH 23. 194 I 17, *Ἀικλίδας* 2430 14, *τοῖς ἀτ̄ δειμένοις* 2858 3. Neque ex *αἰνει* neque ex *αἰνι* (Lesb. *αἴι*, *ἄι*) Boeotorum *ἀτ̄* proficisci potuit; difficultatem non expedit.

Restat, ut ostendam Boeotos ex *αἰνι* cum hiatu *αἴ* fecisse; quo demonstrato dubitari iam non poterit, quin recte *ἀίδοντος* scripserimus. Postremo de nominibus propriis disputabo, quibus *κλέφος* subest.

Boeotos *παῖς*, non *παῖς* pronuntiasse, ex eo sequitur, quod *αἰνι* vetus numquam in monophthongum *η* abiit, et quod in titulo aetatis iam satis recentis ΠΑΕΙΛΛΥ (709) incisum est.⁴⁾ In hisce igitur vocibus *αἰ* dihaeresi pronuntiatum esse apparet:

1) Thespiis τ E scriptum in *Κλειγένεις* 1888 ε 1, ubi Dittenberger non recte *Κλειγένεις*.

2) Recte ad *μαντήιον* (Coll. 1558₁) provocat Meister 1. 224.

3) Ita restituit Bechtel; in apographo litterae primae vestigium exile comparet. Non est, cur van Gelderum (Mnem. 1901. 293) secutus *Ἀίμ(ν)εις* scribas.

4) *παῖς* tituli Mytilenaei Ins. II nr. 304 nemini in mentem non venit. Cf. quae Schulze CGA 1897. 896 affert.

παῖς, παῖλλος ex. gr. 690 — 702; 704 — 708. *παῖλλος* habes 703; qua scriptura discimus inter *α* et *ι* sonum *j* intercessisse.

Σαῖστρούτιος 538 16.

Ἀγλαοφαῖδαο 3211 1.

Ἐρμάϊος, Ἐρμάϊχος, Ἐρμαῶν saepe; cf. *Ἐρμάου, Ἐρμαίου* Thessalorum.¹⁾

Ποτιδαῖχος 2820 2.

α longum hic habes:

-*λαῖος, -λαῖδας;*

Δαῖκράτιος 2420 31, *Δαῖμαχίδας* 882, *Δαῖμμεν* 558;

cf. *Δεικράτης, Δηῖμαχος* Fick-Bechtel 93.

Quod Boeoti *ι* vetus digammo elapso cum *α*, quod praecedebat, non contraxerunt, fieri non potuit, ut *ι* ex *ει* ortum cum *α* in diphthongum conflarent. Itaque viri docti recte *αῖδοντες* postulaverunt.

Nunc de vocis *κλέφος* vicissitudinibus mihi est exponendum.

Quaeritur de formis *κλεφε-*, *κλεφι-*, quas nominum priorum priorem partem tenere videmus, et de nominativo in *-κλέφης*.

Elementum *κλέφε-* in *Κλεφεθοῖνιος* 2252 deprehenditur. Ad *κλεφε-* proxime accedit *κλεε-*, quod in *Κλεεσθένεια* 1928, *Κλεεσθένης* 1747 2 invenitur. Ab hoc *κλεε-* non nisi scriptura discrepat *κλεε-* in *Κλεεγένεις* tituli notissimi 1888 *i* et ipsius Thespiensis. Sed in eorundem Thespiensium finibus inventi sunt tituli [*Κ*]λεπτόλεμ[ος] 1930, *Κλεσθω* 4241 (titulus litteris minusculis redditus), quorum *E* nullo modo seiungi potest ab eo, quod in nomine mulieris Thebanæ *Κλειμείλα* 3638 (*E* in utraque parte) occurrit. Contraxerunt igitur Thespienses non minus quam Thebani saeculo quinto sonum illum, qui inter *ι* et *e* intercedebat, cum *e* insequenti. Quodsi in titulo 1747, qui ante annum 250 incisus est, *Κλεεσθένης* scriptum videmus, id ita expedire licet, ut scripturam et pronuntiationem non inter se

1) Inter Thessalorum *Ἐρμανος* et *Ἐρματος* (id est *Ἐρμαφος*) cum eadem ratio intercedat, quæ inter *Κλεθας* et *Κλέφας* (id quod Hoffmann, Griech. Dial. 2. 587 non perspexit), sequitur, ut in hypocoristicis *Ἐρμαφος, Ποτίθαφος*, a quibus hominum nomina descenderunt, *α* correptum esse credendum sit.

consentire statuamus.¹⁾ Ex hoc κλει - altera saeculi tertii parte κλι - profectum esse, id propterea veri simile est, quod ea aetate scripturae παρίς iuxta παρεῖς, Παμπιρίχω iuxta Παμπιρίχω inveniuntur (§ 65. 66). Unde sequitur ut qui Κλιμαχίδας, Κλίμναστος nomina, quae in titulo 3179 intra annos 222 et 200 inciso comparent, ad elementum κλεφε - referre maluerit quam ad κλεφι -, is refelli non possit.

Elementum κλέφι - primus Guil. Schulze (Quaest. epic. 41 adn. 3) nomini Κλείεργος 1875 (saec. V) subesse perspexit. Quod κλεφι - admodum mature in κλι - abiisse certissimum est: iuxta ansam cylicis nigrae pictura carentis inscriptum est Φλίδα 4124. Κλι - igitur, quod in nominibus Κλιδαμίδας 2427 4 (ante 350), Κλίμειλος 2435 21, Κλισθένης 2809 3 (post annum 250), Κλιμαχίδας, Κλίμναστος 3179 14.12 (vide supra) exstat, ex eodem κλεφι - repetere licet. Sed quoniam vergente saeculo tertio κλεφε - cum κλεφι - in κλι confluit, de eorum nominum, quae ante eam aetatem non occurrunt, origine iudicari nequit.

Nominativi formae sunt -κλέεις, -κλίεις, -κλείς, quarum -κλέεις et -κλίεις scriptura tantum differre pro certo habeo. -κλέεις habes in titulo illo Tanagraeo, quem Röhl anno 426 tribuit: Ἀμινολέεις, Φισοκλέεις 585 III 8, IV 10. -κλίεις ex Thespiarum († scriptum), Lebadaeae, Orchomeni titulis innotuit: Ἀρξικλίεις, Πολυκλίεις, Προκλίεις 1888 a 5, b 2, f 7 (ann. 424); Προκλίεις 1943; Προκλίεις 3117; -νοκλίεις 3238. In titulis litteratura Ionica scriptis -κλίεις non reperitur; unde efficitur circa annum 400 eos nominativos usurpari desitos esse. Terminationis mutatae exempla, quae novi antiquissima, duobus titulis Thespiensibus praebentur -μείνοκλες 1747 9, --κλες BCH 21. 552 1. Nihil impedit, quo minus ει ex † et ει conflatum esse arbitremur.²⁾ Certum enim est sonum intermedium, quem nota Thespiensi significavi, propius ad ει accessisse quam ad η ex αι perfectum; quodsi Thisbenses ex Κλήγετος teste lapide 3574 Κλήγετος fecerunt, quidni omnes Boeoti Προκλείς ex Προκλίεις?

1) Forma contracta Κλιε scripta est in titulo Thespiensi BCH 19. 375, quem priori parti saec. III attribuerim: Ἐπικύδης (sic) Κλεσθένης.

2) Itidem iudicare Solmsenium (KZ 32. 549) inveni, postquam scripsi, quae modo legisti.

Declinatio *Προκλεῖς*, *Προκλεῖος* igitur inde a saeculo quarto pervicit. Ea non mutatur nisi quod *ει* genetivi in *ι* abiit: *Διοκλῆος* 4128 2 (priore saec. II parte), *Δαμοκλῆος*, *Ἐπικλῆος* BCH 23. 92 10. 1 (eiusdem aetatis), *Καλλικλῆος* 3365 2 (saec. II).

Pauca de adiectivis patronymicis addenda sunt.

A stirpe *kleves-* descendit *klevesios*, quod apud Boeotos *κλειῖος* evasurum esse exspectamus. Neque spes nos fefellit: patronymica in *-κλειῖος* non raro in titulis inveniuntur. Qua in re gravissimi momenti mihi videtur, quod in titulo Orchomenio 3180 genetivus adiectivi patronymici *Φιλοκλειῖω* a genitivis *Ἰαροκλειῖος*, *Εὐθουμοκλειῖος*, *Ἀριστοκλειῖος* distinguitur. Ex patronymicis duplicem litteram in genetivos irrepsisse iam ante monui (§ 75); hoc loco igitur satis habeo e titulo Copaeensi 2786 genitivum *Μνασικλειῖος* (v. 4. 5) adscripsisse.

§ 78. De sono *F* deleto.

In capite vocabulorum Boeoti sub finem saeculi tertii litteram *F* hic illic omiserunt. Titulo Thespiensi 1739, quem Dittenberger parti saeculi tertii posteriori attribuit, bis *ἕκαστος* praebet. Aetate suppar est is, quem Colin BCH 21. 554 sqq. publici iuris fecit: in hoc *Ἐργοφίλω* (v. 16) iuxta *Θεοφέργω* (v. 33. 37) deprehenditur. Eodem tempore Orchomenii *F* modo scribunt, modo neglegunt: in titulo 3171 occurrunt *Φελατῆ*, *Φέτια*, *Φίκατι*, ex altera parte, ut *ὀφείλετη*, *ὀφείλετω* omittam, *ἕκαστον* et *ἕκαστας*. Unde colligendum est in sermone cottidiano Boeotorum semivocalem *v* priore fere saeculi tertii dimidio evanescere coepisse.

Quae cum ita sint, nemo non mirabitur quod in cantharo quodam Thespiis reperto litteris domesticis *Κλειέργος* incisum exstat (1875). Voluitne is, qui titulum inscripsit, non *ι*, sed *ε* scribere? Difficultatem non expedio.

Semivocalis media in voce sita circ. annum 450 plane perierat. Nam in titulis illis Tanagraeis et Thespiensibus, quos ann. 426 et 424 exaratos esse veri est simillimum, huius digammi ne vestigium quidem emergit: 585 *Ἀμινοκλέεις* III 8, *Φισοκλέεις* IV 10, *Καφισοφάων* IV 8, *Δαμόξενος* IV 6, 1888 *Ἀρξικλέεις* a 5, *Πολυκλέεις* b 2, *Προκλέεις* f 7, *Κλειγένεις* i 1,

Καλλιφάων c 2, *Φάων* d 10, *Σάων* c 7, *Κρινόλαος* d 7, *Φιλόλαος* e 7, *Καλλιροῦδας* e 5, *Λιδόωρος* e 6, *Νεομείνιος* e 9, *Πρόθους* g 4 cett.

Digamma post nasales et liquidas a Boeotis ita extinctum esse, ut soni vestigium non relinqueretur, versus finem § 21 exposui.

§ 79. De sono *b* in *θ* mutato.

Vox *ξβδομος* Orchomeni et Thespiis *εβδομος* evasit. Formam *εβδομον* tituli Orchomenii 3170, cui omnes fere viri docti fidem abrogaverunt, a Meistero (Coll. nr. 491 17) iure meritoque defensam esse titulo Thespiensi a Colinio BCH 21. 554 sq. edito docemur, cuius versu 23 alterum formae *εβδομον* exemplum praebetur. De ratione, qua *ξβδομος* in *εβδομος* mutatum est, Meister ita statuit, ut inter mediam *β* et vocalem *υ* sonum *θ* intercessisse suspicaretur (Dial. 1. 262); qua in re viro docto calculum adicere non dubito.

Titulus Thespiensis quem modo laudavi dimidio saeculi tertii altero exaratus est. Iam cum lapis Orchomenius 3193 eadem aetate inscriptus sit, dubitari licet, utrum forma *ξβδομείκοντα*, quae in versibus 3 et 8 occurrit, e vetere sermone resederit an e lingua vulgari deprompta et fucō Boeotico induta sit.

§ 80. De consonarum assimilatione et dissimilatione.

a) *Assimilationis exempla.*

Consona tenuis, quae syllabam priorem incipit, in aspiratam mutari potest, si proximae principium est aspirata:

Φάρφων 3584. 3679. 3680 (litt. dom.);

Φίδων 665. 1951. 3682 (litt. dom.) et *Φιδάδας* Röm. Mittheil. 12. 105 (litt. dom.).¹⁾

b) *Dissimilationis exempla.*

1. Nummi Haliartii qui CGC 49 sqq. enumerantur, titulis signati sunt *ΑΡΙ* aut *ΑΡΙΑΡΤΙΟΣ*. In lapidibus eadem forma exstat:

1) De artificis nomine verba fecit Solmsen in Mus. Rhen. 53. 137 sqq. Formam *επολφεισε*, quam titulus praebet, in § 36 b) me omisisse doleo.

Haliarti Ἀριαρτίων 2848 5;

Acraephiae Ἀριαρτίω 2724 b 2 (intra 312 et 304), Ἀριάρτιοι
4143 7, Ἀριάρτιον BCH 23. 94 nr. IV 2;

Thespiis Ἀριαρτίω 1795 5 (ante 250).

Sed in titulo 2724, qui ad tit. 2724 b aetatem proxime accedit, Ἀλιαρτίω scriptum invenis. Quod dissimilatione ortum esse manifestum est. Utrum Boeoti post litteraturam Ionicam receptam in fronte vocis *h* addiderint an veterem pronuntiationem retinuerint, nescimus. Nam codicum scripturis de Boeotorum sermone nihil demonstratur.

2. Pro στροτός Boeotos nonnumquam dixisse σροτός ex titulo 1086 elucet, in quo

Σρο(υλ)ίς, Σροτονίκα

incisum est. Cave litteram τ inseras: exemplis enim satis multis congestis ostendit Gu. Schulze (GGA 1896. 247) prius τ non errore lapicidae sed consulto deesse.

3. Boeoti ἐσκήδεκα formam usurpaverunt: invenis

ἐσκηδεκάτη 517 2, 522 3,

ἐσκηδέκατον BCH 21. 556 37.

Quam ex ἐξκαίδεκα dissimilatione mutatam esse sponte intellegis. Sed admodum verisimile est eam dissimilationem prius factam esse quam Boeoti ex priscis sedibus in Boeotiam migrarunt.

§ 81. De nasali ante tenuem duplicem expulsa.

Vocem ἔππασις e forma vetere ἔμ-ππασις repetivimus in § 38; ibidem ἔττε eadem ratione ex ἔν-ττε fluxisse suspicati sumus.

Restat ut de eis sonorum mutationibus disseram, quae in syllabis accentu nudis efficiuntur.

§ 82. De vocalium assimilatione.

Vocales accentu destituti ad vocales syllabarum vicinarum assimilari primus Ioannes Schmidt demonstravit (KZ 32. 321 sqq.). Quae assimilatio a Boeotorum sermone aliena non fuit.

a) ἀνασι- ex ἀνασι-¹⁾ mutatum in Ἀνασιφόρον 3242, Ἀνασιώνιος 3175 14 (circ. 290 a. Chr.), Ἀνασιάδα BCH 18. 534 nr. 4 exstat.

b) In nummis Orchomeni urbis intra annos 338 — 315 percussis OPX comparet; in eis, qui usque ad annum 384 signati sunt, EP aut EPXO legitur; inde ab anno 146 EPXO invenimus (CGC p. 56). Non igitur dubitandum est, quin vetus urbis nomen Ἐρχομενός²⁾ fuerit. In titulis incolae et Ἐρχομενιοι et Ὀρχομενιοι vocantur. In eis, qui in urbe ipsa incisi sunt, usque ad finem saeculi tertii Ἐρχομενιοι scriptum est: 3166 5, 3167 3, 3168 6, 3171 saepe, 3172 saepe, 3174 2, 3175 1, 3178 2, 3179 1, 3180 4, 3185 2, 3207 6; postea Ὀρχομενιος habemus: 3223. Acraephae et Coroneae forma Ὀρχομενιοι saeculo iam tertio et quarto adhibita est. Acraephienses Ἐρχομενιος scripserunt in titulis 2723 2, 2724 a 6, 2724 b 5, qui sub finem saeculi quarti aut initio saeculi tertii compositi sunt; sed Ὀρχομενιος in titulo 2724 c 7, quem alteri dimidio saeculi tertii tribuerim. Coronensium sunt plebiscita 2859. 2860, in quibus Ὀρχομενιος exstat; quorum alterum intra annos 312 — 304 videtur incisum esse. Contra Ἐρχομενιος Plataeensibus placuit in tit. 1673 aetate suppari Orchomenio 3207. Ex ea re, quod in tituli 3172 ea parte, quae lingua Attica composita est, Ὀρχομενιους, in ceteris Ἐρχομενιους, Ἐρχομενίω scriptum est, Ioannes Schmidt collegit assimilationem non in urbe ipsa, sed in Attica factam esse (340). Mihi nihil effici videtur nisi Atticos saeculo tertio vergente formae Ὀρχομενός fuisse.

c) Τροφώνιος heros, quem cum τρέφω coniunxit Rohde³⁾, in titulis inde a saeculo quarto conscriptis 3055. 3080. 3081. 3083. 3086. 3087. 3090. 4136 semper Τροφώνιος, in titulis 3077. 3098. 3426 imperatorum aetate incisis Τροφώνιος vocatur.⁴⁾

1) In titulo Tithorensi IGS III nr. 194 nomen eiusdem mulieris Ὀνασιφόρον et Ἀνασιφόρον scriptum est.

2) De veriloquio nuper (Bezz. Beitr. 23. 189) Augustus Fick ingeniose ut solet disputavit.

3) Psyche 193.

4) Pocockii apographo tituli 3055 Τροφωνίω praebetur (v. 13). Sed hoc apographum erroribus scatet.

In nomine sacro vocalis mutationem recentiore demum aetate factam esse non est cur mireris.

§ 83. De praepositionum quarundarum in proclisi mutationibus.

Praepositiones ubicumque accentu carebant, sermone cottidiano varias mutationes subibant, quas Ioannes Schmidt in commentatione post mortem praematuram publici iuris facta (KZ 38. 5 sqq.) detexit. Iam ipse, quantum nos attinet, de hac re disseram.

1. Praepositio *ἐξ* apud Boeotos formae *ἐς* cessit, quae ante vocales retinetur, ante consonas in *ἐς* abiit. Quod *ἐς* e forma *ἐξ* factum esse assimilatione, cui nusquam nisi in proclisi locus sit, optime ita demonstravit Schmidtius, ut formas e praepositione *ἐξ* et nomine numerali *ἕξ* profectas inter se componeret. Veteris formae *ἐξ* unum tantum exemplum aetatem tulit: *Βοιώτιος ἐς Ἐρχομ[ενῶ]* Coll. 1130.

ἐς habes in *ἐσσεῖμεν* 2228 7 al.; *ἐσσεγράφεν* 2389 2, 2390 3; *διεσσεῖλθεικε* BCH 21. 554 2; *ἐς ἐφήβων* 2716 4 al.; *ἐς ἀρχᾶς* 1739 10; *ἐς Ὀπόεντος* 4136 1.

ἐς invenitur persaepe in *ἔσγονοι* (ex. gr. 504 3); *ἐσγράψι* 1739 11; *ἐσλιανάτω* 3172 73; *ἐς τὰς προρρεῖσιος* BCH 21. 554 7; *ἐς τῶν καθιαρωμένων* BCH 19. 380 4; *ἐς Φαλάνας* 2858 3.

2. Praepositiones bisyllabae *ἐπὶ*, *ποτὶ*, *ἀνὰ*, *κατὰ*, *παρὰ* vocali in fine posita privantur. Quo facto consona *τ* gutturali insequenti assimilatur. Praepositio *κατὰ* cum articulo coniuncta syllabam alteram plane amittit.

Praepositionis *ἐπὶ* decurtatae duo exempla exstant:

ἐπΠυλαρέτος 601; *ἐπΠασ*-- 604.

Vocalis igitur inter consonas eiusdem generis posita opprimitur. In ceteris titulis *ἐπὶ* scriptum est: *ἐπὶ Πολυαράτος εἰμί* 599, *ἐπὶ Πολυμιάδαι* 602; quam scripturam minus quam illam cum sermone cottidiano convenire censeo.

Multo crebrius *ποτὶ* mutilatum comparet. Habes:

ποτιτὸν δάμον 2223 3, 2224 3, REG 12. 69 3; *ποτιτὸν κατασικεῶν*, *ποτιτῶς κατόπτας* ib. 15. 23. 32; *ποτιτῆ οὐπαρχώση* 3172 149 cett.

ποταξάντων 1737 11;
ποδλάφνη 518 5.

Vides ea exempla eadem lege coerceri qua *ἐπιΠυλαρέτος*, *ἐπιΠαι*--: vocalis quae praepositionem terminat, non praetermittitur nisi inter consonas generis eiusdem. Cui legi obloquitur *ποκατόπτας* BCH 21. 554 10. Quodsi in titulis Orchomeniis 3171. 3172, qui sub finem saec. III incisus sunt, *ποτιδεδόμενον* (3171 36), *ποτι δάμον* 3172 112. 144), scribitur, id magis orationi politae quam sermoni cottidiano tribuerim.

Κατὰ praepositio α finalis iacturam facit ante dentales:

καττὸν νόμον persaepe invenitur, e. gr. 3301 5. Eodem modo habes *καττὸν μαντείαν* 2724 d2, *καττῆς πόλιος* 3172 74sq., *καττὸ ψάφισμα* 3172 80, *καττῶν πολεμάρχων* 3172 159.

Duplex dentalis in simplicem versa est:

καταντά 3172 132 (= *κατὰ τὰ αὐτά*), *κατὸ ψάφισμα* BCH 21. 554 13; *κατ|ὰν στάλαν* 1780 23 non in *κατ[τ]ὰν στάλαν* mutaverim, quamvis per spatium liceat, ac nescio an recte se habeat *κατὸν νόμον* in titulo 3321 5 ceteroquin prorsus volgari.

Dentalis ante gutturalem mutata est in *καγγῶγ*¹⁾ καὶ *κατθάλατταν* 2407 9 (circ. 366 a. Chr.).

Hic veteris pronuntiationis vestigia tenemus. Ad rationis grammaticae normam directa sunt *κατὰ γᾶν κῆ κατὰ θάλατταν*, quod sexcenties in decretis honorariis legis, et *καταδουλίθδεσθη*, quod verbum in manumissionibus tritissimum est.²⁾

Ex altera parte habes *καταβάς*, *καταβεβᾶων* 3055 8. 5, *κατάλυπον* 3171 17, *κατασκευάτη* 3169 9, *κατὰ μείνα* 3171 53; quae formae num in locum vetustiorum *καββάς* simm. successerint, nescimus.

Vocalis iacturam in praepositionibus *ἀνὰ*, *παρὰ* latius patuisse manifestum est, cum ante cuiusvis generis consonas factam esse animadvertamus.

1) ΚΑΠΠΑΕ Ροσοκκii apographum; corr. Böckh.

2) BCH 19. 157 II 5 *κατδουλίθδειτη* incisum est T et priore Δ supra versum additis. Non dubito quin mero lapicidae errori tribuendum sit, quod non TA sed T supplevit.

Ἄν deprehenditur:

ante dentales: *ἀντίθειτι*, *ἀνθεσις* persaepe, *ἐπὶ ἀνθετα*

2420 7. 17. 33, *ἀνθέμεν* 4136 2; *Ἄνδωρεί[τιος]* 2427 21;

ante gutturales: *ἀγγράψη* 3172 130, REG 12. 70 28;

ante labiales: *ἀνοροά* 3172 150;

ante consonas coniunctas: *ἀστρέφετη* 2849 7, quod ex *ἀνστρέφεται* natum esse intellexit Dittenberger.

ἀνάθεσις aliaque e lingua vulgari irrepsisse vix est cur moneam.

Παρ deprehenditur:

ante *ρ*: *παρραπτῶς πορφύρας* 2421 7;

ante dentales: *παρ τὰς πόλιος* 2410 12, *παρ Θιόφρεστον* 3172 127, *παρ Δωίλον* 3083 19;

ante gutturales: *παρκέλεινε* 2406 12, *παρκαταθείκαν* 2420 34, *παργενομένης* 3172 145;

ante labiales: *παρ Πουθίωνος* 2420 35, *παρπρόφρονον* 2421 5, *Φάρφων* 3584;

ante nasales: *παρμείναντα* 3083 10;

ante sibilum: *παρ Σώφιλον* 3171 19;

ante semivocalem *F*: *παρ Φιριάδαν* 3172 45.

E lingua vulgari *παρα-* in *παρμείνανσαν*, *παρραχεῖμα* 3303 3. 6, *παρὰ Ἐπίτιμον* 1780 12.

§ 84. De aphaeresi quae creditur.

Paulus Kretschmer, cum contra Bechtelium disputaret, quattuor nominibus nitebatur, quibus vocales vocum initio a Boeotis hic illic omissas esse demonstrare sibi videbatur (KZ 36. 271 sqq.).

Γαμείδεις 1873, Kretschmer, Vaseninschr. 52 (litt. dom.);

Γασίας 2815 6;

Λάσιππος 3172 10;

Πινίχης 2152.

Quae demonstratio, si quid video, viro sagacissimo non bene successit.

Γαμείδεις, *Γάδωρος*, *Γάτιμος* nomina Bechtelio auctore *Διομήδης*, *Διδώρος*, *Διότιμος* nominibus respondent (Bezz.

Beitr. 23. 247). Quam opinionem non refutavit Kretschmer: nam quod contra dixit, vocem *μηδος* cum deae nomine coniunctam alibi non inveniri, cum dei nomine non nisi in *Διομήδης*, *Θεομήδης*, quid ea re effici velit, fateor me non assequi.¹⁾ Atque in eadem trutina ponendum est, quod non modo *Ἀγάδωρος*, *Ἀγάτιμος* nusquam inveniuntur, sed etiam *Ἀγάδωρος* Graecum omnino non est.

Γασίαο in manumissione Hyettia scriptum est. Cum in manumissionibus 2809. 2810. 2812. 2820 *Ἀγασίας* compareat illique tituli mendis minime careant, facere non possum, quin cum Dittenbergero restituum *Ἀγασίαο*.

Idem *Ἐλάσιππος*, qui 3172 10 praedis munere fungitur, in titulo 3178 5, ubi in polemarchorum numero recensetur, *Ἐλάσιππος* vocatur. In priore titulo nomini genetivus in *-αο* antecedit: facile igitur fieri poterat, ut lapicida post duas vocales tertiam omitteret.

Sequitur ut, qui aphaeresim a Boeotorum sermone non abhoruisse contendit, is in unius nominis *Πινίχης* auctoritate insistat necesse sit. Quod si quis vult, suo Marte faciat.

B. DE DECLINATIONIBUS.

§ 85. De locativo in locum dativi sg. substituto.

Boeoti dativum veterem in *οἶ* et *αἶ* non retinuerunt, sed eius partes tam mature locativo expleverunt, ut tituli ne unum quidem dativi exemplum praebeant. Inde a litteratura Ionica recepta Boeoti *-οι* et *-η* scribunt, quae scribere pergunt, nisi quod postea *οι* diphthongus eis sonis cessit, quos *Υ* et *ΕΙ* exprimunt. Cum Boeoti diphthongos *εἶ* et *εἰ* non confuderint — indicativus *πράττι* et coniunctivus *πράττει* inter se oppositi sunt —, animum inducere non possum, ut *οι* et *αι* ex *ωι* et *αἶ* mutata esse credam; quamquam eos, qui hoc statuunt, stricto

1) Argumentum Kretschmeri alterum, quod ipse minoris momenti esse concessit, postea titulo quodam Thasiaco sublatum est, quo nomen *Γεωφάνης* praebetur (BCH 24. 269 nr. 9). Apparet *Γᾱ* - e *Γᾱο*- contractum esse ut *Ἀᾱ*- e *Ἀᾱο*-. Nomen *Γεωφάνης* eadem necessitudine cum *Διοφάνης* coniungi qua ex Bechtelii sententia *Γαμήδης* et *Διομήδης*, vix est quod moneam,

argumento refelli non posse facile patior. Sat habeo pauca exempla enumerare:

τοῖ δάμοι 24073 (circ. ann. 366); *τῷ δάμν* 5042 (sub fin. saec. III); *τεῖ Τρεφωνίει* 30802 (saec. II). *Φελατίη, τῆ πόλι* 317126. 28.

Hoffmann cum animadverteret in Epirotarum, Acarnanum, Aetolorum, Eleorum, Phocensium titulis *τοῖ, Φισνωῖ, αὐτοῖ* cett. scribi, substitutionem locativi pro dativo omnibus dialectis Transpindanis propriam esse contendit (De mixtis Graecae linguae dialectis 20). Sed Acarnanes et Phocenses saeculi quarti initio dativis, non locativis usos esse nunc certissimum est: in titulo Stratio IGS III nr. 442 proxenia decernitur *Ἀνσία τῷ Καλλία τῷ Μεγαρεῖ καὶ Ἀριστίωνι τῷ Ἀνσία καὶ Καλλίπ(π)ωι τῷ Ἀνσία*, et consentit lex Labyadarum (Coll. 2501), a qua locativi in *οι* alieni sunt. Corruit igitur consensus iste inter Boeotos eorumque affines, ubi primum ab aetate recenti ad remotiora tempora ascendis.

§ 86. De declinatione nominum in *εύς*.

Nomina quae exitum habent -*εύς*, ita declinantur, ut omnino ea stirps, quae *e* productum praebet, pervicerit per totam flexionem. Idem habes apud Atticos, idem ex parte apud Lesbios et Thessalos. Sed cum Lesbii *e* productum a nominibus propriis arceant¹⁾ — id quod optime monuit Hoffmann, Griech. Dial. 2. 545 —, Boeoti sonum productum ad utrumque nominum genus extenderunt. Conferas velim haec exempla:

	Nomina appellativa.	Nomina propria.
Sg. acc.	<i>ἱαρεῖα</i> 3392 4;	<i>Ἀλεξανδρεῖα</i> 3166 4;
gen.	<i>γραμματεῖος</i> 3172 134;	<i>Ἀρηφιεῖος</i> 2724 c3;
dat.	<i>βασιλεῖι</i> 3083 8;	<i>Φωκεῖι</i> 3171 16;
Pl. nom.	<i>παραγωγεῖς</i> 2428 6.	<i>Φιλιππεῖς</i> 2433 II 6;
acc.		<i>Φωκείας</i> 3171 9;
gen.		<i>Πλατηγεῖων</i> 1664 3;
dat.		<i>Φιλετηρεῖεσσι</i> 1790 6.

1) Eiusdem discriminis vestigia HomERICA detexit Ahrens (Kl. Schr. 194), apud Eleos demonstrare conatus est Bechtel (Bezz. Beitr. 25. 160 sq.).

Obloquuntur Ἐλατία 529 3, Θεοσπιέων 1722 3 et Θεοσπιέες 1796, quae facile expediri possunt. Θεοσπιέων enim cum ἀπειλθέοντες 1756 3 conferre eo magis licet quod eodem titulo Ἀλεξανδρεία et Κανωπειάς praebetur. Titulus 529 formis vulgaribus insignis est: Προστατηρίω, Σωσιμράτης, Εὐμήλω. Titulus 1796 saeculum alterum non superat.

§ 87. De femininorum in *ῶι* declinatione.

Stirpes quae in *οι* cadunt, Boeotice sic declinantur:

- Sg. acc. Παναριῶν 2473 3;
 Νιουμῶν 3204 10 (sub ann. 200);
 Ἀσπλαπῶν 3351 4, Νικῶν 3388 4 (saec. II).
 gen. Νιουμῶς 3204 13;
 Καλλιστῶς 2694. Ἀπολλῶς 3386 19 (saec. II);
 dat. Κλιῶι 3199 13 (saec. III);
 Φιλλῶι 3081 3 (saec. II);
 Εἰσῶ 1609.

Dativi in *-ῶι* analogiae debentur, genetivi *-ῶς* ex *-ός* contractum habent. Accusativos in *-ῶν* ut formas praeae vetustatis defendit Ioann. Schmidt KZ 27. 377; sed si tecum reputaveris Boeotos et dativos in *-ῶι* novasse et genuini accusativi vocis Πολυκλεῖς loco Πολυκλεῖν dixisse, facile concedes eisdem novam accusativi formam Παναριῶν induxisse.

§ 88. De stirpium exitus *-s* declinatione.

Nominis proprii Δαμοτέλεις accusativum Δαμοτέλειν habes 3171 9 Orchomeni, Thespienses Διογένειν et Κλεοφάνειν ex titulo 1728 cognoscimus. Vides saeculo tertio Boeotos eadem analogia usos esse qua Attici inde a saeculo quarto, Lesbii, ceteri.

Nomina in *-κλέφης* a Boeotis ita declinantur:

- nom. Πολυκλέεις, Πολυκλείεις, Πολυκλεῖς;
 acc. Πολυκλεῖν;
 gen. Πολυκλεῖος, Πολυκλεῖος;
 dat. Πολυκλεῖι.

De nominativi formarum vicissitudinibus supra (§ 77) exposui; ibidem de genetivo verba feci. Accusativum Πολυκλεῖν

eidem analogiae deberi cui *Λαμοτέλειν* nemo est qui neget; occurrunt exempla *Ἰατροκλεῖν* 3287 5, *Νικοκλεῖν* BCH 23. 90 Π 4, alia. Dativum *Πολυκλεῖ* scripsi Dittenbergerum secutus, qui ΠΡΟΚΒΕΙ tituli Lebadiensis 3113 ita intellegi voluit. Sed cum *s* inter *e* et *i* positum (*klevesi*) prius evanesceret quam *v* inter *e* utrumque positum, nescio an rectius *Πολυκλεῖ* a me scriptum esset. Proximorum saeculorum exempla mihi non sunt praesto.

§ 89. De stirpis *μᾶτερ*- declinatione.

In titulo 1671 domestica litteratura scripto incisum est: *ἀνέθειαν ταῆ Λάματρι*. Boeoti igitur saeculi quinti nomen deae eadem ratione declinaverunt qua Attici. Contra in titulo 3213, quem alteri parti saeculi tertii tribuerim, *Λαμάτερι* comparet, qua cum forma consentiunt *τᾶς Ματέρος, τῆ Ματέρι* titulorum 3315, 3379, quos saeculo altero exaratos esse constat; itidem *Ματέρι* 1811. Apparet igitur recentiore aetate *e* ex accusativo — *ματέρα* habes 3083 11 — in genetivum et dativum irrepsisse. Sed formae veteres non plane obsoleverunt, nam Tanagraei saeculo tertio vergente *τᾶς Λάματρος* scripserunt REG 12. 694, et similia alibi leguntur.

§ 90. De vocum *Ἄρταμις* et *Θέμις* declinatione.

Boeoti cum sicut Graeci occidentales forma *Ἄρταμις* uterentur, in forma declinanda ab eis discesserunt: non enim *Ἄρτάμιτος* sed *Ἄρτάμιδος* declinaverunt. Deligo pauca exempla:

Ἄρτάμιδος 546 (litt. dom.);

Ἄρτάμιδι 2232.

De declinationis origine satis incerta adeas velim Kretschmeri commentationem in KZ 33. 467 sqq. expressam.

Vocem *Θέμις* voci *χάρις* in declinatione assimilaverunt Boeoti¹⁾; habes enim

Θέμιτι 1816.

Pindarum igitur qui Ol. 13, 8 *χρῶσαι παῖδες εὐβούλου Θέμιτος* cecinit, eam declinationem e popularium sermone hausisse haud improbabiliter coniecero.

1) Et Arcades: *Ἀριστοθέμιτος* Coll. 1194.

§ 91. De pronomibus demonstrativis.

a) *De affixo i demonstrativo.*

Pronomen demonstrativum *ὄδε* a more gentis Boeoticae videtur abhorruisse. Nam pro Atticorum *τήνδε*, *οἴδε* Boeoti *τανί*, *τοιί* dixerunt. Accusativum *τανί* habes 1739 5; de nominativo *τοιί* vide quae § 43 exposui.

b) *ὄτος.*

Pronominis *ὄτος* declinationem Boeoti ita mutaverunt, ut stirpem *δ-*, quam in *ὄτος* inesse nemo est quin intellegat, in omnes casus introducerent. Qua ratione usi has formas novaverunt:

Sg. acc. *ὄτον* 685 2, 686 2, 687 3;

ὄτο 1738 5, 3172 131 al.;

gen. *ὄτω* 1737 11, 1738 6;

Pl. acc. *ὄτως* 1780 14, 4136 4;

ὄτα BCH 21. 554 10 al.;

gen. *ὄτων* BCH 19. 157 I 4 al.

Atticorum *τανί* Boeotis est *ὄτί* 1737 5.

§ 92. De articulo pro relativo substituto.

In pecuniarum recensu 2418, quem intra annos 355 — 346 compositum esse certum est, inde a v. 22 haec legimus: *ἐν τὸν πόλεμον, τὸν . . . ἐπολέμιον Βοιωτοί*. Unde exsistit, ut Boeoti medio saeculo quarto articulo relativi sententiam subiecerint. Alterum exemplum est 3172 150, ubi Dittenberger lacuna duarum litterarum expleta hoc restituit: *ἐ[ν τ]άν κα ἐνενηχθεῖ ἀ ἀνφορά ἐν ὄτο*; titulus est vergentis saeculi tertii. Alibi eae formae usurpatae sunt, quas e sermone Attico novimus; velut *καθάπερ* 504 5. Sed nihil impedit, quo minus *δ*, *ῶ*, *δν*, *ῶν* e lingua vulgari denuo a Boeotis recepta esse statuamus, postquam saeculo quarto vel ante obsoleverint et articuli formis cesserint.

§ 93. De perfecti declinatione.

a) Perfecti stirpem *ηλθη-* cognovimus in *ἀπειλθειόντες*, *ἀπειλθέοντες* participio, de quo in § 9 verba feci, et in *δισσειλθεικε* perfecto et ipso Thespiensi BCH 21. 554 2. Stirps

ηλθῆ- cum aoristi stirpe ἐλθέ- eadem necessitudine cohaeret qua *FeFaθῆ-* (in Locrorum *FeFaθῆγοτα* IGS III nr. 334 38), *κεχαρη-*, *τενχη-* aliae cum *Fαδέ-*, *κεχαρέ-*, *τυχέ-*. Cave igitur praesens ἐλθέω subesse colligas.

b) Terminationem *-αται*, quam post stirpes quae in consonas cadunt ortam esse patet, Boeoti in ea perfecta intromiserunt, quorum stirpes in vocales cadunt:

ἐστροτεύαθῆ 3174 27, 3175 6, 3178 10, 3179 6, 3180 13;
μεισιθώαθῆ BCH 21. 554 6.

c) Terminatione *-ανθι*, quam cum *-αν* in *εἶαν*, *ἔθεαν* cohaerere sponte patet, instructa est forma

ἀποδεδόανθι 3171 35.

Homeri *βεβάασι*, *ἐγγεγάασι* nemini non in mentem veniunt. Obloquitur *ἐκτεθήμανθι* in titulo Aegostenitano 207 6.

§ 94. De coniunctivo verborum, quorum stirpes in vocales longas cadunt.

In titulo 1739 10 legitur: (*ἦ δέ κά τις . . .*) *καθιστάει*, in titulo 3172 77 *ἦ δέ κα μεῖ ἀποδώει*. Quae coniunctivi formae conveniunt cum Delphorum *δῶη*, *ἀποδώη* (Coll. 1878 17, 1717 9), et cum Homericis *στήηι*, *βήηι* quae traduntur.

Eadem declinandi ratione aoristi passivi utuntur. Iuxta veterem coniunctivi formam *ἐνενηχθεῖ* 3172 150 hasce novatas in titulis deprehendimus:

ἐπιμελειθεῖει 4136 7;
κουρωθεῖει 207 14 (tit. Aegost.), REG 12. 69 11;
κατασκευασθεῖει REG 12. 69 17.

Cf. Homerica *μιγήηις*, *φανήηι* quae scribuntur.

Eos coniunctivos aetate recentiore factos esse ex ea re intellegitur, quod contractione carent.

C. DE FICTIONE NOMINUM.

§ 95. De nominibus propriis in *-ώνδας*.

Ex eis quae Constantinus Angermann in Curt. Stud. I, 1. 20 congressit, apparet ceteris quoque Graecorum gentibus nomina in *-δας* a nominibus in *-ων* derivata haud ignota fuisse. Atque

nostra aetate Angermanni exempla facili negotio augeri possunt: Eretrienses *Ξενώνδης* 'Eφ. 1895. 133 32, *Μενεκλείδης Μενώνδω* 139 155, *Στρατώνδης Στράτωνος* 142 242. Neque vero ulla gens pari favore ea nomina amplexa esse videtur atque Erpaminondae populares, quorum ex titulis triginta fere exempla enumerare possumus:

'*Αγεμιώνδας* aut '*Αγεμιόνδας*¹⁾ 2456; '*Αιτώνδας* 2407 13; '*Ασπασιώνδας* 2787 17; '*Δαιτώνδας* aut '*Δαιτόνδας* 2457; '*Διογιτώνδας*²⁾ 916; '*Δρωπόνδας* 2812 14; '*Επαμινώνδας* 2781 14; '*Ερμαιώνδας* 2815 4; '*Ερπώνδης* 2426 4; '*Ηραώνδας* 3249; '*Ησχυριώνδας* 2724 a 4; '*Αέσχυρώνδας* aut '*Αέσχυρόνδας* 550; '*Θρασώνδας* 2716 Π 19; '*Καλλιώνδας* 3174 34; '*Κλιώνδας* 3181 4; '*Λιχμώνδας* 2472; '*Μαιώνδας* BCH 23. 196 IV 10; '*Πασώνδας* 2812 11; '*Πατρώνδας* 1327; '*Πειθώνδας* aut '*Πειθόνδας* 1941; '*Σαώνδας* 2781 4; '*Σιμώνδας* REG 12. 70 39; '*Στιλβώνδας* 2431 7; '*Στιώνδας* aut '*Στιόνδας* 1888 b 6; '*Τιμώνδας* BCH 23. 588 3; '*Φιλώνδας* 3172 91; '*Χαρώνδας* 3377 4; '*Χηρώνδας* 2716 I 17.

Nomina in *-ίδας*, quae apud ceteros Graecos sollemnia sunt, ne a Boeotis quidem abhorrent; sed rarius iuveniuntur. Collegi haec:

Εύγιτονίδα 3508; '*Θεογιτονίδα* 3154; '*Φισωνίδα* 1040; '*Θαλωνίδα* 2781 17; '*Σιμωνίδα* 4215; '*Φιλωνίδα* 1708, 1740 12, 2433 9, 3180 71.

Cum nominum *Διογιτώνδας*, '*Επαμινώνδας*, '*Ερμαιώνδας*, '*Ησχυριώνδας*, '*Σαώνδας*, '*Χαρώνδας*, '*Χηρώνδας* compluria exempla exstent, nominum in *-ίδας* non nisi singula exempla occurrunt, *Φιλωνίδα* nomine excepto. Sed unum addendum est, quod Tanagrae (791), Copis (2783 8), Orchomeni (3179 5), Anthedone (4231), Thespiis (BCH 21. 554 17) deprehenditur: '*Απολλωνίδα*. Qui factum sit, ut hoc ipsum nomen a Boeotorum more discederet, non perspicio.

1) Vide quod § 41 exposui.

2) Quocirca non improbabiler Kretschmer KZ 33. 569 coniecit Eretriensis *Διογειτώνδας* nomen, quod 'Eφ. 1895. 134 62 comparet, e Boeotia oriundum esse. Alteram formam in *-δας* a Kretschmero in censum vocatam, *Μενώνδας*, in lapide non exstare, e nova tituli editione cognoscitur, quam adire Kretschmero nondum licuit.

§ 96. De nominibus propriis in -άδας.

Ut a *γέννα* descendit *γεννάδας*, ita a nominibus urbium aut regionum quae in *ā* (*αι*) cadunt, nomina hominum in -άδας derivata sunt, quibus origo eorum indicaretur. Quae ratio inter nomen loci et nomen hominis intercedat, optime elucet e nominibus filii et patris coniunctis *Φαράδας Θηβαγένουσ*¹⁾, quae in titulo 4149 12 adsunt. Eis quoque nominibus favent Boeoti; nam quamvis exilis eorum numerus sit, tamen in titulis Boeoticis non minus quattuor comparent haec:

Βρεισάδας 2556 Thebis (litt. dom.);

Κρισάδας Ἀριάριτος 2724 b 2;

Φαράδας Thespienses 1856 2, 4149 12, Thebanus 2466 5;

Φεράδας Thespiensis 1751 6.

Praetermitto *Ἀθανάδας* 3175 46, quippe quod aliter expeditur liceat.

§ 97. De consonis in nominibus hypocoristicis geminatis.

Morem consonae in nomine hypocoristico geminandae, quem ne reliqui quidem Graeci ignorabant²⁾, Boeoti praeter ceteras gentes adamaverunt. Atque hac in re maxime cum Germanis consentiunt, qui quanto studio geminationem in hypocoristicis amplexi sint, optime cognoscitur e Francisci Stark libro praeclearo *Die Kosenamen der Germanen* inscripto. Geminatione utuntur Boeoti in utroque hypocoristicorum genere: et in eis quae altera nominis compositi parte plane omissa terminationem affigunt, et in eis quae consona posterioris partis prima retenta suffixum addunt. Accedunt ea, quae non pro nomine composito substituta sunt, sed quibus singulae voces subsunt.

a) Nomina in -ος:

Βίοντος 545 7. 863. 3175 20; *Λάμμος* 3179 31 (cf. *Λά-μαχος*); *Σάμμος* 2751 (cf. *Σαμο-κλείς*, *Σαμό-λας*). Addendum *Μίττος* in *Μίττιος* 2724 a 6, cui subest *μίτος*.

1) Allatis a Gu. Schulze GGA 1897. 874 adn. 1.

2) Cf. quae Fickius collegit in editione altera libri GP 30 sqq.

b) Nomina in -ις:

Δάμασσις 1908. 3231; exemplum incertum, vide § 8.

c) Nomina in -ίδας:

Γοθθίδας 585 II 1 (nomen obscurum); *Δαμοιθίδας* 3169 1 (cf. *Δαμό-θουος*); *Φιμππίδας*¹⁾ BCH 21. 556 47; *Μεγγίδας* 585 III 13; *Μεννίδας* 2560, 2819 8, 3207 9; *Προππίδας* 2816 6 al. (cf. *Θεό-προπος*); *Χιοννίδας* 2708 1, 4127 1.

d) Nomina in -ας, -άδας:

Μέκγας 3172 9, *Μέκγγος* 3180 9 (cf. *Μεγακλείς*); *Κορρινάδας* 1793 1, BCH 19. 380 8 (nomen obscurum; ρρ = ρσ?).

d) Nomina in -έας:

Φιλλέας Μεγακλέους 4149 5.

f) Nomina in -ίας, -ιάδας:

Ἰθυλλίας 1751 4, 2599 (cf. *Ἰθου-λάα* 3440); *Ξεννίας* 2820 10, 2822 10, 2825 6; *Σιμμίας* 2429 1 al., *Σιμμίγος* 538 19 (nomen ioculare a *σιμός* profectum); *Πιθιάδας* 3182 8 (nomen ioculare, descendit a *πίθηγος*).

g) Nomina in ει(ς):

Multa exempla in § 40 enumeravi, ea dico, quae nominativi sunt in -ει. Nunc ea addo, quorum nominativi in -εις cadunt, et ea, quae aut ex casibus obliquis aut ex adiectivis patronymicis in -ιος concludi possunt. Praesto sunt: *Αἴμεις* BCH 23. 194 I 17 (cf. *Αἰ-μνάστα*); *Δαῖμμεν* 558 (cf. *Δαῖ-μάχα*, *Δαῖ-μένης*); *Δορκίλλι* 3193 5 (dat.); *Ἐμπέδδε* . . 3086 3; *Καφισόττει(ς)* concludendum ex *Κα[φισ]όττειος* 3068 1 (gen.; cf. *Καφισό-τιμος*); *Καφίσσει(ς)* concludendum ex *Καφίσσιος* 2720 6 (gen.); *Μελάννεις* concludendum e *Μελάννιος* 3207 6 (gen.); *Τάλλεις* concludendum ex *Τάλλιος*

1) Neque intellego, quid sibi velit nomen, neque quo modo fieri potuerit, ut nasalis ante π productum servaretur. Quare nescio an difficultates ita expedire liceat, ut π duplex pro πβ (cf. *Κοπβίδαιος* Coll. 345 59 et *Μέκγας* infra sub signo d) mihi afferendum) scriptum esse statuam. Quod si concesseris, nomen cum Hesychii *γυμβάναι· ζεύγανα* (?) et *ἱμψας· ζεύξας· Θετταλοί* (Ahrens, Diall. II 54) coniunxerim.

3206 14 (gen.; cf. *Ταλαι-μένης*); *Χιόννης* 4149 4. Accedunt nomina in *-λλει(ς)* ea, quae fieri potest ut hypocoristica sint nominum in *-λαος*: *Ἰθιούλλει(ς)* 2818 15 (cf. *Ἰθου-λάα*), *Πραξιλλει(ς)* 4172 2 (cf. *Πρηξι-λεως*), *Χαρίλλης* 2524 4 (cf. *Χαρί-λαος*); et nomen ioculare *Ὀρτάλλει(ς)* BCH 23. 194 Π 26, quod cum *ὀρτάλιος* coniunxit Bechtel (Bezz. Beitr. 26. 150), Strattidis versibus illis lepidissimis allatis.¹⁾ De veriloquio nominis *Πώταλος*, quod Thessali *Πούταλος* pronuntiaverunt (Coll. 345 49), mihi non magis subolet quam ceteris; Boeotos *Πωτάλλει(ς)* dixisse *Πωτάλλιος* genetivus (3176 2) argumento est.

h) Nomina in *-είδας*:

Πολυσειδας 3659 (cf. *Πολυσάων*).

i) Nomina in *-ων*:

Ἀ(ν)θέμμων 2435 7; *Δίκων* 1888 g 3.

k) Nomina in *-ίς*:

*Ἀμφοτίς*²⁾ 3155 3; *Βιοτίς* 862; *Ἐμπεδοτίς* 3150 (cf. *Ἐμπεδό-τιμος*); *Ἐροτίς* 2950; *Κεφαλλίς* 3230; *Πολυτίς* 2777 1 (cf. *Πολύ-τιμος*); *Φιλοτίς* 1480 (cf. *Φιλο-τίμα*).

l) Nomina in *-ίχα*:

Ἐμπεδδίχα 959.

m) Nomina in *-ώ*:

Ἀγαθῶ 729; *Ἀμφοτῶ* 768. 4248; *Ἀνδροκῶ* REG 12. 75 33 (cf. *Ἀνδρόκλια* ib. 73 44); *Ἀφθονῶ* 853; *Δαλικῶ* 883 (e *Δαλ-ικέτας*³⁾, nomine nondum invento); *Θεοκῶ* 2465; *Θρασκῶ* 1096; *Καλονῶ* 2853 (cf. *Καλό-νικος*); *Νικοτῶ* 1257 (cf. *Νικο-τελής*); *Ξενῶ* 1274 al.; *Ξενοκῶ* 1276 (cf. *Ξενο-κλια* 1277,

1) Athen. p. 621 f:

*Ξυρίετ' οὐδέν, πᾶσα Θηβαίων πόλις,
οὐδέν ποτ' ἄλλ' ἢ πρῶτα μὲν τὴν σπιάν
ὀπιθοτίλαν, ὡς λέγουσ', ὀνομάζετε·
τὸν ἀλεκτρυόνα δ' ὀρτάλιον — —.*

2) Vide sis quae ad *Ἀμφοτίει* in § 40 adnotavi.

3) Meister Bezz. Beitr. 5. 196.

Ξενο-κρίτη 1278); *Πολεμώ* 2653; *Στροπτή* 1403; *Τιμολλώ* 3675 sq. (cf. *Τιμό-λαος*); *Φιλοκώ* REG 12. 75 37; *Φιλλώ* septies velut 1953. Mutilata sunt --*ακκώ* 3724 et --*ορρώ* 4182, quae Bechtelio auctore [*Πεδ*]ακκώ¹⁾ et [*Θε-* aut *Κλε-* aut *Νικ*]ορρώ suppleverim.

Ex hypocoristicis consonarum geminatio in nomina non decurtata translata est. Quam rem duo exempla testantur:

Ξενάρετος Λαματρίω 2826 12 (Hyetti);
Μνασικλείς Εύκρίνιος 3186 3 (Orchomeni).

D. DE VOCABULORUM QUORUNDAM SIGNIFICATIONE.

§ 98. *ἐμβαίνω, ἔμβασις.*

In tit. 1739 5 scriptum est: *ὁ ἐμβά[ς τ]ὰ γὰρ γὰν τῷ Ἡρακλειῶς.* Deinde [*ἡ δέ κα τίς μὲι κατα*]βάλλει τὰν ἔμβασιν. Consentit quod BCH 21. 554 9 legimus: *ἐνβάση τὰν ἀρχὸν καθ' ἃ κα φήνειτη αὐτῇ σύνφορον εἶμεν.* Agitur de agris aut de pratis conducendis; *ὁ ἐμβάς* est is qui „colendi et fructus percipiendi causa intrat in agrum“ (Dittenberger), id. est ‘conductor’, *ὁ ἐμβάσας* est ‘is qui elocavit’, *ἔμβασις* est ‘pretium’.

§ 99. *κόφινος.*

Κόφινος voce Boeotos mensuram quandam significavisse testatur Pollux IV 169, cum ex Strattidis Cinesia versus afferat (Meineke II 768):

*Τὰ δ' ἄλφιθ' ὁμῖν πῶς ἐπώλουν; — Τεττάρων
δραχμῶν μάλιστα τὸν κόφινον. — Τί λέγεις; μέτρῳ
ἐχρῶντο κοφίνῳ;*

Eiusdem rei testis est titulus 2780 quamvis mutilus, in quo *κόφινος* ita usurpatum est, ut de sensu dubitare non liceat. Apud Atticos voce fiscinam significari ex Aristophanis Avibus nemo est qui nesciat.

1) Cf. *Πεδάκων* 538 14.

§ 100. *λιάνω.*

Hoc verbum cum praepositionibus *ἀπό* et *ἐξ* compositum in duobus titulis comparet:

ἀπελειανόμεθα 1737 16;

ἐσλιανάτω 3172 73.

De vi, quae eis formis inest, non melius exponere possum quam verbis usus Dittenbergeri viri mea laude maioris (ad 1737): „... *ἀπελειανόμεθα* ... hoc vocabulum sola praepositione differt ab *ἐσλιάνη* ..., quod ... de nomine post pecuniam redditam delendo usurpatur; atque activum quidem de creditore qui delet, medium de debitore, qui pecunia reddita ut deleatur impetrat, usurpari consentaneum est.“

Addenda.

Ad § 4.

Postquam huius libelli schedae thypothetae traditae sunt, eae inscriptiones, quas Vollgraff BCH 25. 359 sqq. expressit, mihi in manus venerunt. Ex titulis 9 et 12 apparet Thebanos quoque ΚΑΦΙΞΑ scripsisse.

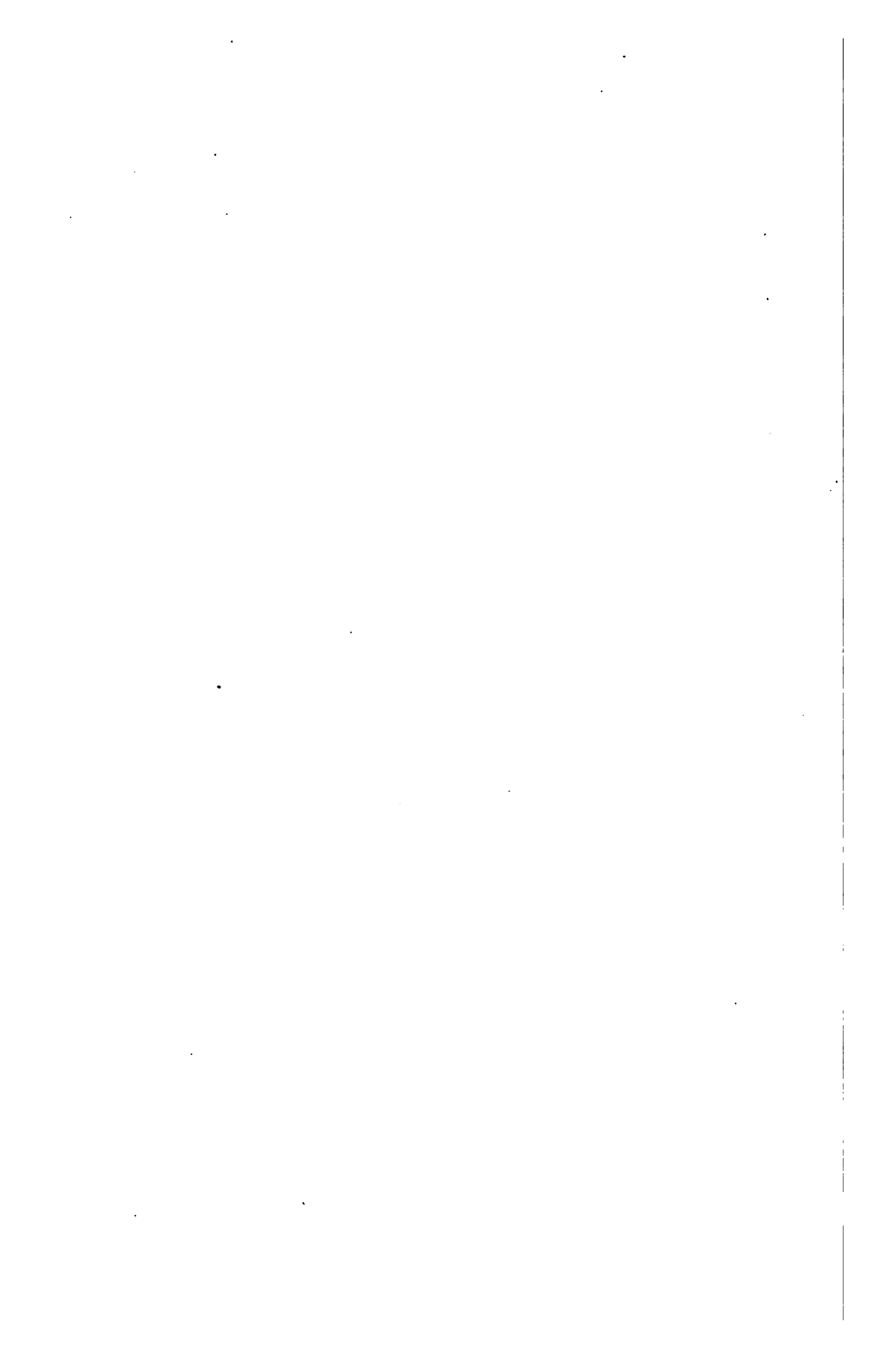
Post § 59 inseras quaeso:

§ 59a. De voce *πιθώ*.

Apud Boeotos verbum *πιθώ*, quod Blass (Mus. rhen. 1881. 608) a *πειθώ* descendere suspicatus est, in usu fuisse titulo Nicaretae docemur, quo formae *ἐπίθωσε*, *ἐπίθωσαν* praebentur: 3172 116 δ *ἐπίθωσε αὐτὰν ἃ πόλις* (quod ut faceret civitas ei persuasit), 3172 58 δ *ἐπίθωσαν οὐπὲρ τῶν οὐπεραμεριῶν*. . . .

Ad § 70.

Doleo quod sero memini Guilelmum Schulze Qu. ep. 31 sq. novam patronymica a stirpibus in -ς descendencia expediendi rationem iniisse. Quae cur mihi minus arrideret exponere profecto non omissem, nisi eo tempore, quo de his patronymicis disserebam, plane memoria elapsa esset.

RUDOLFUS RICHTER:

**DE RATIONE CODICUM LAUR.
PLUT. 69,2 ET VATIC. 126 IN EXTREMA
THUCYDIDIS HISTORiarUM PARTE**

Praefatio.

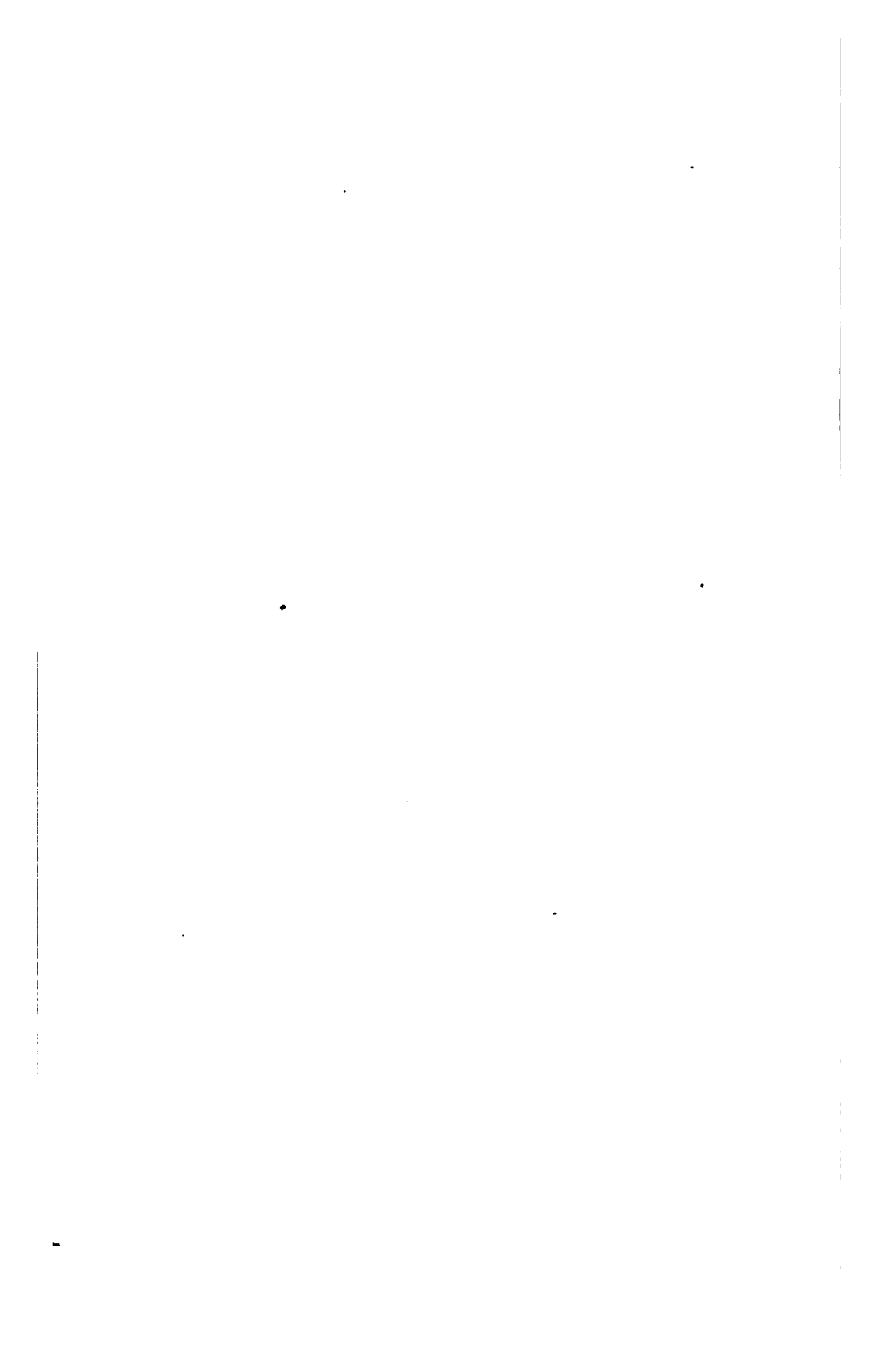

Quamquam codicem Vatic. 126 Thucyd., qui in prioribus historiarum libris cum codd. ceteris, imprimis A, saepissime consentit (cfr. Wilamowitz. cur. Thuc., ind. lect. Gottg. 1885, p. 5), inde ab VI, 92 recensionem plane abhorrentem exhibere satis notum est (cfr. Hudii ed. I, 1898, p. VIII; II, 1901, p. V), tamen omnium virorum doctorum, qui in codd. Thucyd. investigandis versati sunt, excepto Wilamowitzio l. c. neminem, qua ratione haec codd. familia (a Vat. inde ab VI, 92 praebita) et illa ceterorum codd. inter se uterentur, diligentius perscrutatum esse valde miror.

Quam rationem, cum mihi ad verba Thucyd. constituenda gravissima videretur, hoc opusculo explorare ausus sum. Ei autem, qui, quanta sagacitas diligentiaque ab hominibus doctis (imprimis Stahlium et Hudium dico) in recensione et emendatione Thuc. historiarum adhibitae sint, cognoverit, multis locis me novum arbitrium dare non posse, offensionem non erit.

Notis usus sum his:

- Egg. = Joannes Eggert, De Vatic. cod. Thuc. auctoritate, diss. Berol. 1882.
H. = Carolus Hude, Comment. crit. ad. Thuc. pert., diss. Haun. 1888.
Kueh. = Kuehner, Ausführl. Gramm. der griech. Sprache, 3. Aufl. I u. II bes. von Blass, III u. IV von Gerth. 1890 seq.
M. = Meisterhans, Gramm. der att. Inschr. ed. III. 1900.
adn. Cl. (St.) = adnotatio Classen. (Steup.)
adn. P. St. = adnotatio Poppo. Stahl.
-

Caput primum.

De scripturis a codice Laurentiano solo praebitis.

1. Ex his primum eae enumerentur, quae recte se habere videntur.

102,1 *πάλιν* C; *πάλιν ἀπὸ τῆς πόλεως* cett. Cum e part. **VI.** aor. *καταφυγόντες* Syracusanos in oppidum ipsum fugisse satis concludi possit, haec vocabula, quae insuper collocatione iam suspecta neque cum *ἀναθαρσήσαντες* neque cum *ἀντιτάξαντο* quadrant, interpretandi causa inserta sunt. — 4,4 *ῥάων* C, **VII.** *ῥά(ι)ον* cett. Scripturam Laur. Dion Hal. satis tuetur; cfr. H. p. 120. — 34,1 *Ἀχαιίας* C, *Ἀχαιίας* cett. Formam *Ἀχαιίας* antiquiorem puto; cfr. M. p. 33, adn. 179. — 50,3 *ἐδύναντο* C, *ἠδύναντο* cett. cfr. M. p. 169, 3. — 71,1 *καθεστηκίας* C, *καθεστηκνίας* cett., 11,3 *ἀπαναλωκίας* C, *ἀπαναλωκνίας* cett., **VIII.** 48,5 *ἀφροστηκῆαι* C, *ἀφροστηκνῆαι* cett., 92,3 *περιπεπλευκῆαι* C, *περιπεπλευκνῆαι* cett. (*καταπεπλευκνῆαι* G); 108,3 *πεπλευκίας* C, *πεπλευκνίας* cett., cfr. M. p. 59, adn. 505. — **VII.** 81,3 *ἀναγκάζονται* C, *ἀναγκάζονται* cett. cfr. Kueh. IV, p. 425. 426. adn. 1 et 2. H. p. 41. — **VIII.** 5,4 *Ἄρτοξέρξου* C, *Ἄρταξέρξου* cett. Forma *Ἄρτοξ.* codicibus Thucydidea satis comprobatur; cfr. I, 104,1 *Ἄρτοξέρξου* AC; 137,1 *Ἄρτοξέρξην* ABCF; IV, 50,3 *Ἄρτοξέρξην* ACE. Herdt. VI, 106. 151. 152. Dindorf. Xen. an. I, 1, 1. Schneider. Xen. Cyrop. **VIII.** 8, 12. — 23,2 *Ἐρεσον* C, *Ἐρεσσον* cett. [G] cfr. Herodi. I, 210, 8 ed. Lentz. M. p. 98. — 34. *δρμήσασαι* C, *δρμίσασαι* cett. Verbum *δρμίζειν* hic tolerari nullo modo potest cum aliis de causis, tum quia activum *δρμίζειν* semper transitivum est; cfr. IV, 103, 2. — 45, 5 *καὶ νῦν* C, *καὶ νῦν καὶ* cett., cfr. H. p. 57. — 46, 3 *ἐκείνω* C, *ἐκείνων* G, *ἐκείνο* AEF, *ἐκείνοι* M, *ἐκείνος* B. Dativ. propter *σφίσι τε αὐτοῖς* quae praecedunt solus

VIII. rectus est; cfr. H. p. 57. — 53, 3 μάλλον C, μάλλον τὰς ἀρχὰς ποιήσασιν cett. Hudio p. 61 assentior, sed cfr. Stahl. Goett. Gel. Anz. 1891, p. 671. — 58, 3 Λακεδαιμονίων C, Λακεδαιμονίων χώραν cett. [G] cfr. H. p. 63. Thuc. inscriptionum genus dicendi minime diligenter imitatus est, cfr. V, 47, 1. — 63, 3 κατελύετο C, κατελέλυτο cett., cfr. H. p. 64. — 66, 3 αὐτὸ C, αὐτοὶ cett. cfr. H. p. 65. Stahl. G. G. A. 1891, p. 671. — 68, 4 ἔτει C, ἐπ' εἰς cett. Praepos. ἐπὶ cum numero certo coniuncta mihi videtur inepta; cfr. Kueh. III, p. 500, 2). H. p. 67. Postquam ETEI primo in ETI, postea in EII corruptum est, ETEI in codd. cett. denuo additum est. — 69, 2 ἄπωθεν C, ἄποθεν cett., cfr. Kueh., II, p. 309, adn. 3. — 70, 2 μετέστησαν C, μετεστήσαντο cett., cfr. H. p. 67. Stahl. l. l. p. 671. — 76, 6 πατέριος C, πατρώος AB-EFG, πατρώιος M., cfr. Kueh. II, p. 292, 1. H. p. 70. — 76, 6 extr. οἴπερ C; οὐπερ cett. male. — 78. κινδυνεύειν C, κινδυνεύειν cett. Vulgari interpretatione servata Hudio p. 70 assentior; cfr. VIII, 46, 5. — 79, 3 καὶ C, δὲ καὶ cett. (post προσεδέχοντο). Part. δὲ post καὶ ἄμα addita languet; cfr. H. p. 70. — 82, 1 ἂν ἠλλάξαντο C, ἀντηλλάξαντο cett. Sed irrealis hic mihi aptior videtur; cfr. H. p. 72. — 82, 3 ποιεῖν C, ποιεῖν ἤδη cett.; cfr. H. p. 72. — 83, 2 extr. ἔτι C, εἰ ἔτι AB-EF, εἰς ἔτι GM. Neque εἰ ἔτι neque εἰς ἔτι cum toto verborum contextu coniungi potest; cfr. H. p. 73. — 90, 1 Σάμω C, Σάμω(ι) ποτὲ cett. Sed ποτὲ propter τότε quod sequitur non tolerabile est; cfr. H. p. 76. adn. P.-St. — 90, 5 αὐτοὶ C, ἐν αὐτοῖς AB-EF, οἱ αὐτοὶ GM. Cum διωκοδόμησαν et ἦρχον idem subiectum habeant, artic. molestissimus est; cfr. H. p. 76. — 91, 3 δήμου C, τοῦ δήμου cett. Script. Laur. testimonio schol. confirmatam unam aptam puto; cfr. H. p. 76. — 92, 1 ἐσόδους C, ἐσόδους καὶ cett. Cum quaeenam praeter πυλίδας et ἐσόδους illa receptacula sint, non satis intellegatur, Hudio p. 77 assentior. — 92, 4 φυλὴν C, φυλακὴν cett.; cfr. VI, 98, 4. 100, 1. H. p. 77. — 95, 2 ἀποκεκλημένης C, ἀποκεκλειμένοις B, ἀποκεκλεισμένη A, ἀποκεκλεισμένης cett. cfr. Kueh. II, p. 132 a) 2. — 98, 4 τε C, μὲν G, om. cett. (post Οἰνόρη) cfr. H. p. 80. — 101, 2 δειπνοποιοῦνται C, περαιοῦνται cett.; cfr. H. p. 81. — 101, 3 παραπλεύσαντες C,

παραπλεύσαντες τὴν Κυμαίαν cett.; cfr. H. p. 82. — 108, 1 VIII. πεποιήκει μᾶλλον C, πεποιήκει μᾶλλον AB—EF, μᾶλλον πεποιήκει GM. Praeterquam quod hic non (ἐ)πεποιήκει, sed πεποιήκει recte se haberet, cur optativum indicativus sequatur, causa non est. — 108, 4 Αἰολῆς C, Αἰολεῖς cett.; cfr. Kueh. I, p. 449, adn. 5. — 109. Ἀρτέμιδι C, Ἀρτέμιδι ὅταν ὁ μετὰ τοῦτο τὸ θῆρος χειμῶν τελευτήσῃ, ἐν καὶ εἰκοστὸν ἔτος πληροῦται cett.; cfr. H. p. 84; adn. P.-St.

2. Deinde quibus locis cod. Laur. solus scripturam falsam librarii vitio ortam habeat, quaeramus.

98, 1 ἕκαστον C; ἕκατόν cett. recte sine dubio. — 100, 1 VI. φυλακὴν C; φυλὴν cett. bene. — 103, 4 κακῶς C; κακῶν cett. recte. — 3, 1 παρέταξαν C; παρετάξαντο cett. Cum quid VII. suppleri possit ad παρέταξαν non antecesserit, script. Laur. falsa est. — 4, 4 ποιήσασθαι C, ποιήσεσθαι cett.; inf. aor. propter ἐφορμήσειν quod praecedit falsus est. — 8, 2 βουλευέσθαι C, βουλεύσασθαι cett.; cfr. H. p. 13. — 15, 2 ἀσχολαίτερον C, σχολαίτερον cett. Cum ne ἀσχολαίτερον quidem sententiam aptam praebet, script. Laur. pravam esse comprobatur. — 17, 2 φυλάσσειεν C; φυλάσσοιεν cett. recte. — 23, 1 τοῖς C, τὰ cett. ante voces ἐλάσσω δύο, quibus ipsis script. Laur. non veram esse apparet. — 27, 1 τῶν Διαικοῦ C, τοῦ Διαικοῦ cett. [G]; sed Dios Thracas omnes, non partem modo, μαχαιοφόρους fuisse docet Thuc. II, 96, 2. Praeterea artic. τῶν propter τῶν quod bis praecedit esse ortus videtur. — 27, 1 Δαικοῦ C; Διακοῦ cett. [G]; de Thracibus, qui nominantur Dii, cfr. Thuc. II, 96, 2. — 34, 1 Σικελίας C, Σικελίαν cett.; genet. propter τῆς quod praecedit in Laur. ortus est. — 34, 1 αὐτοῖς C, αὐτοῖς cett., accusat. non habet quo bene referatur. — 43, 7 μεμηχανημένον C, μεμαχημένον cett.; script. Laur. hic sententia bona caret. — 47, 4 προσκαθῆσθαι C, προσκαθῆσθαι cett. Script. codd. cett. propter c. 48, 2 et 49, 2 veram puto. — 51, 2 διώκουσιν C, καταδιώκουσιν cett. Cum Athenienses Syracusanos usque ad portas ipsas moenium persecuti sint, aptissimum videtur καταδιώκουσιν. — 55, 2 μεγέθη C, μεγέθει cett.; cfr. H. p. 30. Widmann, Wochenschr. f. klass. Phil. 1889,

- VII. p. 398. — 56, 2 *κωλύσουσι* C, *κωλύσωσι* cett.; Kueh. IV, p. 376, adn. 5; H. p. 30. — 60, 5 *παρεκελεύσατο* C, *παρεκελεύσατο τέ* cett. Script. Laur. dittographia orta est. — 65, 1 *πολλὰ* C, *τᾶλλα* cett. Vox *τᾶλλα* quae ad Atheniensium remedia cap. 62 relata referatur optime, melior est; cfr. H. p. 33. — 67, 3 *ἔσόμεναι* C, *ἔσονται* cett. Script. Laur. recepta verbum huius paragraphi deest. — 69, 2 *ἐαντῷ* C, *ἐν τῷ* cett. ante *τοιούτῳ ἦδη*. Script. Laur. corruptam esse apparet. — 75, 2 *ἀπολεωκότες* C; *ἀπολωλεκότες* cett. recte. — 75, 7 *ξυναπιέναι* C, *ξυνέβη ἀπιέναι* cett. Verbum *ξυνέβη* necessarium est ad contextum. — 76 *γεγωνίσκων* C; *γεγωνίσκων* cett. bene, cfr. Kueh. II, p. 176, b). — 78, 2 *τοῦ* C, *τὸ* cett. Genetiv. *τοῦ* sententiam minime tolerabilem dat. — 80, 3 *αὐτοὶ* C, *αὐτοῖς* cett. *Αὐτοὶ* ne per se ipsum quidem hic aptum non convenit cum *ἐμπίπτει ταραχῇ*. — 87, 6 *πανωλεθρία* C;
- VIII. *πανωλεθρία* cett.; cfr. Lobeck. Phryn. p. 705. — 10, 4 in. *προσβαλλόντων* C; *προσβαλόντων* cett. [G]. Part. aor. propter part. *ἀποβάντων* quod sequitur partic. *καὶ-καὶ* cum hoc artissime coniunctum praefero; cfr. H. p. 46. — 15, 2 *ἐπελθουσῶν* C, *ἀπελθουσῶν* cett.; cfr. § 1 *τὰς μὲν οὐκὼ πέμπειν . . . ἄλλας βοηθεῖν δώδεκα*. — 17, 1 *Σάμου* C, *Σάμον* cett. Praepos. *ἐς* accusativum flagitat. — 17, 1 extr. *ἀποστήσαντες* C, *ἀποστήσαντες* cett.; 24, 1 *παραβοηθήσοντα* C, *παραβοηθήσαντα* cett.; 55, 1 *βοηθήσαντας* C, *προσβοηθήσαντας* cett.; 64, 5 extr. *προτιμήσαντες* vel *-ωντες* C, *προτιμήσαντες* G, *προτιμήσαντες* cett.; 86, 1 *ἀναδιδάξαντας* C, *ἀναδιδάξοντας* cett., quibus locis participia a cett. codd. praebita sententia postulantur. — 18, 1 *Ἀθηναίους* C; *Ἀθηναίους* cett. recte; cfr. VI, 104, 1. — 20, 2 *Τήιος* C, *Τηίους* cett. Dativ. propter *ἔσπεισατο* necessarius est. — 23, 3 *ἀντιστάτας* C, *ἀντιστάντας* cett. Athenienses non eos, qui semper resistere solebant, sed tum quidem ex oppido progressos prostraverant. Et *ἀντιστάτης* apud Thuc. nusquam alibi occurrit. — 24, 2 *προυχίου* C; *πρὸ Χίου* cett. recte. — 31, 1 *μὲν* C, *μετὰ* cett. (ante *Θηριμένους*). Partic. *μὲν* quo referatur non habet. — 39, 1 *ἐν* C; *αἱ* cett. (ante *τῷ Φαρναβάξῳ*) recte. — 44, 2 extr. *τῶν* C, *τῶν* cett.; cfr. Kueh. I. p. 604; M. p. 123, adn. 1113. — 45, 1 *ἐπ' αὐτῶν*

C, ἀπ' αὐτῶν cett.; cfr. H. p. 56; 81, 1 ἀπ' ἐκκλησίας C, ἐπ' VIII ἐκκλησίας cett.; cfr. H. p. 71, sed Stahlum l. l. p. 667 et 669 sequor. — 45, 3 τριηράρχους C; τριηράρχους cett. recte. — 46, 3 in. δὲ C, τε cett. (post ἐπιτηδειοτέρους). Cum mihi quidem paragr. tertia membrum orationis Alcibiadis supremum argumentis confirmatum continere videatur, part. τε praefero; cfr. H. p. 57. — 48, 7 οἰκουν C; οἰκουν cett. recte. — 53, 3 ἐλέγετο C; ἔλεγεν cett. Activ. quod propter ἡρώτα quod praecedat concinnius est, melius est; cfr. c. 54, 1 διδασκόμενος ὑπὸ τοῦ Πεισάνδρου. H. p. 61. — 55, 1 extr. ἀπάροι C, ἀπαίροι cett. recte. — 56, 4 extr. ἐαντῶν C, ἐαντοῦ cett.; cfr. H. p. 62. Sed Stahl. adn. Poppo. hunc locum videtur rectius interpretatus esse. — 57, 2 τρίς C; τρίτας cett. cfr. c. 18 et 36. — 58, 3 εἶναι C, ἰέναι cett.; cfr. § 4 ἦ ἐπὶ τὴν βασιλέως χώραν. — 67, 3 in. δὲ C, δὴ cett. Part. adversativa hic locum non habet. — 68, 2 extr. αἰτίας C; αἰτιασθεῖς E; αἰτιαθεῖς cett. Acc. sententiam absurdam dat. — 68, 3 ἐπραξαν C; ἐπραξε(ν) cett. Plural. neque quod attinet ad rem grammaticam neque ad sententiam aptus est; cfr. c. 50. H. p. 67. — 69, 1 Ἀθηναίων C; Ἀθηναῖοι cett. Genet. part. a πάντες pendens ferri nequit; cfr. H. p. 67. — 71, 1 ξυμβασιτικόν C; ξυμβατικόν cett. recte, cfr. Kueh. II, p. 287, 3. — 71, 3 μείναντες C, μέναντας F, μείναντας cett. Acc. propter τοὺς ἐπελθόντας-ἀπέπεμψε necessarius est. — 73, 3 ἄλλω C; ἄλλα cett. bene. — 75, 2 extr. τοὺς τετρακοσίους C; τοῖς τετρακοσίοις cett. Dativ. verbis quae sequuntur πολέμιοι ἕσσεσθαι postulatur. — 76, 6 τοῖς μὲν C; τοὺς μὲν cett. Accus. propter καταλύσαντας quod seq. rectus est. — 76, 6 extr. χεῖρας C; χείρους cett. Sed χεῖρας sententiae expers est. — 77 ἰδόντες C; ἦδη ὄντες cett. Part. aor. iuxta ἤσθάνοντο pleonasmum intolerabilem efficit. — 78 προτιμότερον C; πρότερον cett. Πρότερον vocibus οὔτε νῦν quae seq. satis confirmatur, προτιμότερον autem ad contextus sententiam non quadrat et apud scriptores Atticos (nisi in Plat. legg. XII, 947 D) non invenitur. — 81, 2 ἐπητίασε C; ἐπητιάσατο cett. Huius verbi activ. Graecis inusitatum est; cfr. H. p. 71. — 83, 1 τὸν C, τῷ cett. (ante Τισσαφέρνει) recte. — 90, 4 τοῦ στόματι (litt. τι c.) C; τῷ

VIII. *στόματι* cett. Praep. ἐπὶ c. gen. hic mihi minus apta videtur. — 92, 2 *κελεύσαντος ὀνόματος* C; ὄνομα τοῦ κελεύσαντος cett. Script. Laur. constructionem verborum evertit. — 92, 8 *ἕκαστος* C, *ἕκαστον* AEF, *ἑκάστοις* cett. Unus dativus propter ἐμποδῶν. . γιγνομένου toleratur. — 93, 1 *ἔλκοντες* C; *ἐλθόντες* cett. recte. — 93, 2 *ὡς εἶδοιεν* C; *οἷς ἴδοιεν* cett. recte. — 96, 5 *διάφορον* C; *διάφοροι* cett. bene. — 98, 3 in. *αὐτοῖς* C, *αὐτοῖς* cett. Voce αὐτοῖς inepte Ἀρίσταρχος augetur. — 98, 3 *κἀκείνοις* C; *κἀκείνους* cett. Accus. propter δεῖ necessarius est. — 98, 3 *ξυμβεβάσθαι* C; *ξυμβεβάσθαι* cett. bene. — 102, 1 *φρυκτωροὶ* C, *φρυκτώριοι* AEF; *φρυκτωροὶ* cett. recte. — 104, 5 *τοῦ* C, *τὸ* cett. (ante *Κυνὸς σῆμα*) Accus. recte se habet. — 105, 3 *τῶν νικησάντων* C, *τὸ νικήσαν τῶν* cett. Si script. Laur. recta esset, ante *τῶν* artic. *τὸ* desideraretur, qui in cod. G correctura additus est. — 106, 4 extr. *ἄγγελον* C; *ἄγγελον* cett. recte. — 108, 1 *ἀποτρέψειε* C; *ἀποστρέψειε* cett. Cum Thuc. verbo *ἀποτρέπειν* „a sententia, ab incepto avertere“ (cfr. I, 76, 3; II, 40, 3; III, 11, 1; 39, 1; 63, 2; 68, 4; IV, 59, 2; VI, 8, 4; 19, 1; 24, 1; 29, 3; 38, 4; 87, 3. VIII, 86, 5.), verbo *ἀποστρέφειν* „redire iubere“ (cfr. IV, 97, 2. VI, 65, 3) significare voluerit, tribus locis, quibus codd. fluctuant (IV, 80, 1; V, 75, 2; VIII, 108, 1), *ἀποστρέφειν*, cuius significatio illis sola quadrat, restitui necesse est. — 108, 4 *Ἀστακοῦ* C; *Ἀρσάκου* cett. Sed Ἀστακος nomen Graecorum, non Persarum est. —

Vitiorum creberrimorum ab omnibus librariis commissorum

VII. in Laur. occurrunt haec: 4, 4 extr. *ἦλκε* C; *ἦκε* cett. cfr. M. p. 170, 9. Script. Laur. ne aptam quidem sententiam dat. — 21, 5 *εἰς* C, *ἐς* cett.; 24, 3 *εἰσκομιδαὶ* C, *ἔσκομιδαὶ* cett. [G]; cfr. Stahl. quaest. gramm. ad Thuc. pert. 1886, p. 43. M. p. 213, 13. — 29, 4 *Θρασήση* C; *Θαρσήση(ι)* cett.; cfr. Stahl. quaest. gr. p. 25. Kueh. I, § 70, 2. — 56, 3 *γινόμενοι* C; *γενόμενοι* cett. Praesens propter aoristos qui seq. ineptum est; VIII, 50, 3 *γίνεται* C, *γίγνεται* cett. [G]; 98, 2 *γινομένην* C, *γεναιμένην* EF, *γενομένην* cett.; cfr. Kueh. II, p. 391. M. p. 75, 4. — 71, 7 *προσαπώλλυντο* C, *προσαπώλλυντο* cett.; cfr. Blass., Über die Ausspr. des Griech. p. 35. 1888. — 81, 3 *πρόσθε* C;

πρόσθεν cett.; cfr. Kueh. I, p. 294. — VIII, 17, 2 *Πελοποννήσου* C (praeter G); *Πελοποννήσου* cett.; cfr. Kueh. I, p. 269, 1.

Hi loci prius corrupti in cod. ipso manu recentiore correcti sunt: litt. η cum litt. ι mutata est: 1, 3 *συμπορησαμένους*; VII. 2, 1 *ἐθελοντή*; 26, 2 *Μηλίτω*; 41, 3 *μὶ*; 73, 5 *Δηομέδων*; 108, 1 *Φασίλιδος*. — Litt. ει permutatae sunt cum η: VII, 74, 2 *ἀναδειςάμενοι*; VIII, 5, 3 *παρεῖ* incoharat C; 11, 1 *ἐφορμηῆν*; 20, 2 *ὕπελῆφθη*; 40, 3 *βοηθεῖσαι*; 86, 8 *καλεῖ*. — Litt. ι et ει mutatae sunt: VIII, 5, 4 *Λαρίωι*; 10, 3 *Κορινθίας*; 48, 5 *δημοκρατείαις*; 49 *Πίσανδρον*; 53, 2 in. *δημοκρατείαις*; 54, 3 *ἐπιτήδιον*; 63, 3 *Σαμείων*; 66, 2 *ἀντίτοι*; 73, 1 et 6 *Σαμείων*; 79, 2 *ἴδον*; 82, 2 extr. *πράξιν*. — Denique litt. ο et ω saepe commutatae sunt: VI, 99, 2 *ἐν τοῦτο*; VII, 11, 2 *πλείωσι*; 71, 3 *ἀπόλλυντο*; 67, 1 *ὑπάρχων*; 68, 1 *νομισσομεν*. VIII, 3, 2 *Φοκεῖσι*; 7 *αἴσθονται*; 39, 2 *ὑπόπτενον*; VIII. 45, 1 *τῶν Χαλκιδέως*; 50, 4 *αὐτῶν*; 58, 6 *βούλονται*; 61, 2 in. *ῶντως*; 65, 3 *πλείωσιν*; 66, 2 *ὑπωπτεύοντο*; 74, 3 *Σάμων*; 90, 3 *δέξονται*; 91, 2 *Λακωνικῆς*; 92, 11 *δμος*; 102, 3 *Προτεσιλάου*. — Cetera cod. Laur. vitia postea correcta haec sunt: VI, 93, 2 *προστα++ξαντες*; 94, 1 *ἔχωσι*; 96, 3 *ἐπίπλων*; 104, 2 VI. *ἐκπλεῖ*; 101, 1 et 102, 3 *μέγα*; *μέγαν* cett. — VII, 11, 1 *μαθόντες* C; *μαθόντας* cett.; acc. propter *ἡμᾶς* quod seq. verus VII. non est. 56, 1 *πρέπλεον* C; *παρέπλεον* cett. recte. 57, 7 *καταργόμενοι* C; *κατειργόμενοι* cett. bene. 60, 2 *γενέσθω* C; *γενέσθαι* cett. Script. Laur. in contextu inepta est. 64, 2 *ξύμπαντας* C; *ξύμπαντες* cett. recte. 67, 4 *ἐκπλεύσουσι* C; *ἐκπλεύσωσι* cett.; fut. *πλεύσω* non Atticum est; cfr. Kueh. II, p. 106, 3. 68, 1 *ἀταξία* C; *ἀταξίαν* cett. propter *πρὸς* recte. 68, 3 *ἄν* C; *ἄ* cett. Ne *ἄν* quidem hic aptum est. 70, 2 *τὸ* C; *τῆ* cett. *Τὸ* cum *ζεύγματι* non convenit. 70, 8 *εἰς* C; *εἰς* cett. recte. 73, 3 *ἐτοῦ* C; *ἐαντοῦ* cett. 79, 2 *δανάμενοι* C; *δυνάμενοι* cett. 79, 4 *ἔπισθε* C; *ἔπισθεν* cett., cfr. Kueh. I, p. 294. 80, 6 extr. *τοῦτο* C, *ταύτη* cett.; pro hac script. non satis intellecta illa irrepsit. 81, 1 *κα* C; *κατὰ* cett. 85, 4 *διαδράσκοντες* C; *διαδιδράσκοντες* cett. 1, 2 *νεωσχοικς* C, *νεωσοίκοις* cett. 1, 3 *τι+ε:ς* (*τινές* olim scriptum erat), *τι* *ἐς* cett. 5, 5 extr. *ἄρξειν* C, *ἄξειν* cett. 6, 2 *τοῦ*

VIII. om. C ante *Φαρναβάζου*; 8, 2 *Ἐλήσποντον*; 8, 2 extr. *διαφέρειν τε* C, *διαφέρειν δὲ* cett. 13 *λυπαὶ* C, *λοιπαὶ* cett.; cfr. 69, 4 extr. *ὑπολόπου* C, *ὑπολοίπου* cett. 23, 5 extr. *ταῦτα* in lit. c_2 . 25, 4 extr. *τίθεντο* C; *τίθενται* cett. 27, 4 *πολεμίας* litt. *μι* in lit. C_1 (fortasse *πόλεως* scriptum erat?). 28, 1 *Τειχιούσης* C; *Τειχιούσης* cett.; cfr. M. p. 98. 31, 3 *ἀπέπνευσεν* C; *ἀπέπλευσεν* cett. 37, 4 *ποιῶνται* C; *ποιῶνται* cett. 38, 2 extr. *ἔχον* litt. *ο* ex corr. c_2 . 40, 1 *πολιορκουμένους* C, *πολιορκουμένοις* cett. 46, 4 *τοὺς τοὺς* C, *τοὺς* cett. 48, 5 *πέποθεν* C, *πέπονθεν* cett. 50, 5 *διφθεῖραι*. 50, 5 extr. *Ἀλκιβιάδη* litt. *η* in lit. c_2 ; cfr. c. 65, 2. 82, 3. — 55, 3 *ἐπεκβοησάντων* C; *ἐπεκβοηθησάντων* cett. 56, 4 *ναῖς* litt. *ν* et *ς* scr. c_2 . 59 *παρασκευάζετο*. 60, 2 *Χί* C; *Χίον* cett. 63, 4 extr. *ιδίων οἰκῶν* litt. *νο* in lit. unius litt. c_2 . 64, 3 extr. *προσδεχόμεναι* C; *προσδεχόμενοι* cett. 65, 2 *ἀνεπηδείους*. 68, 3 extr. *φερυγγνώτατος*. 69, 3 *Καριστίων*. 72, 1 *οὔτε τριακόσιοι* C; *οὐ τετρακόσιοι* cett. 73, 5 *Παράλλους*, cfr. c. 74, 1, 2. 88, 9. — 78 *τὰ* C, *τὰς* cett. (*ἀλλὰ τὰς παρὰ...*). 81, 2 *αἱ* in lit. litt. *ε* c_2 (*αἱ ξυνωμοσίαι*). 82, 3 *Τισσαφέρνει* litt. *ει* in lit. c_2 . 85, 2 *φρούριον* C; *φρουρίου* cett. 90, 1 *προθυμοῦντο*. 90, 5 extr. *προαιροῦντας* litt. *αιρουντας* in lit. c_2 . 94, 2 *παρόντα* om. C, add. c_2 . 96, 2 *ξηραξοῦσι*. 96, 2 *ἀπολωλέκισαν*. 99, 1 *Τισσαφέρρους* litt. *ι* ex corr. C_1 . 102, 3 extr. *καινήν* C(?)F; *κενήν* cett. 108, 4 *Τισσαφέρρους* litt. *ου* in lit. c_2 .

3. Quibus tractatis in eos locos inquiramus, ubi non liquet, script. falsa Laur. errore librarii an correctura orta sit.

VIII. VIII, 74, 1 *ἀπαγγελοῦντες* C; *ἀπαγγελοῦντα* cett. Si in cod. Laur. *ἀπαγγέλλοντες* scriptum esset, correcturam existimarem minime dubiam; cfr. H. p. 69. — 92, 7 extr. *δσον οὐκ* C; *δσον οὐπω οὐκ* G; *δσον οὐπω* cett. Script Laur. sive errore orta est sive quod librarius locutionem usitatiorē inseruit de suo, cfr. H. p. 77. — 108, 3 extr. *τοὺς Ἴωνας* C; *τῆς Ἰωνίας* cett. Genetiv. propter *ἤλανεν* hic aptissimum duco; cfr. c. 109 *πορεύεσθαι διανοεῖτο κτέ.* Kueh. III. p. 496b). Cur librarius cod. Laur. *τοὺς Ἴωνας* scripserit, in dubio est.

4. Duobus locis scripturam Laur. e correctura ortam esse manifestum est.

VIII, 61, 2 ἀντὶ στρατηγοῦ C[G]; Ἀντισθένηι στρατηγοῦ E; VIII. Ἀντισθένηι cett.; cfr. H. p. 63. — 67, 2 ξυνέλεξαν C; ξυνέκλησαν EFM; ξυνέκλεισε(ν) B; ξυνέκλεισαν A. Script. Laur. correcturam sapit, sed ne ceterorum quidem codd. script. ceteroqui inaudita vera est. Herwerdeni igitur correcturam ξυνεκάλεσαν recipiendam esse censeo, praesertim cum, ut librarius formis ξυνεκληθήην etc. perturbaretur, facile fieri potuerit; cfr. H. p. 66.

5. Tum quibus locis cod. Laur. verba a codd. cett. praebita errore omiserit examinemus.

VI, 96, 3 ξυνεσιῶτες om. C. Quae vox scholio iam satis VI. defensa etiam ad sententiam necessaria est. Cum Syracusani enim his sescentis electis, qui in Epipolis, quae regio ampla montanaque est, custodiendis se dispergebant, alibi coniunctis uterentur (cfr. c. 97, 3), Thuc. hic ξυνεσιῶτες recte addidit. — 101, 5 ἀ (finis versus) ἀθηναίων C; κέρας τῶν Ἀθηναίων cett. recte. — 103, 4 ἢ πολιορκουμένων C; ἢ πρὶν πολιορκουμένων cett. Cum quo modo verbum ἀπορούντων voce πολιορκουμένων augeri possit, quamcumque utrimque tribuis sententiam, non intellegatur, script. Laur. falsa est; scripturam codd. cett. tuentur Widmann. (Wochenschr. f. klass. Phil. 1902, p. 1089) et Stahl. G. G. A. 1891, p. 671. — VII, 4, 1 extr. τε VII. om. C. (οἷοί τε), sed cfr. Kueh. IV, p. 237. Krueger, Sprachl. 69, 59, adn. 3. — 23, 3 extr. τε om. C (ταύτας τε γὰρ). Particula τε addita Athenienses Syracusanorum navibus et quae ex portu maiore et quae ex minore profectae erant victis classem totam superavisse aptissime apparet. — 42, 6 τε om. C (τᾷ τε πεζῷ). Verba πεζῶς et νῆες partt. τε-καὶ saepius arte coniungi consentaneum est; cfr. I, 30, 4. III, 13, 4. IV, 9, 1. VII, 37, 1. — 68, 3 τε om. C (τούσδε τε). Quae part., cum Atheniensibus domitis ipsis libertas Siculis per Syracusanos tuta reddatur, recte addita est; cfr. H. p. 34. — 84, 5 τε om. C ἐπίνετό τε) quod iniuria omissum esse opinor; cfr. Kueh. III, p. 250, 3; sed cfr. H. p. 41. — VIII, 65, 3 extr. τε om. C[G]

VII. (μάλιστα τοῖς τε) cfr. H. p. 65. — VIII, 70, 1 τε om. C (πρὸς τάνεις τε cfr. H. p. 67. — VIII, 82, 3 τε om. C (τιμιώτερός τε) cfr. H. p. 72. — 25, 3 ἄγουσα om. C, quo propter accusat. *δπλίτας* carere non possumus. — 33, 3 ἦδη om. C. Cum cap. 31 quo modo Athenienses exercitum sibi comparaverint, relatum sit, part. ἦδη ad exercitum iam collectum significandum aptissima est. — 34, 8 ὡς om. C (ὡς νικήσαντες). De Atheniensibus quoque, cum neque ipsi superiores discesserint neque Corinthii, ὡς νικήσαντες recte dicitur; cfr. § 7 ὡς νικῶντες. — Saepius cod. Laur. articulum neglexit: 43, 6 δ om. C (καὶ δ Γύλιππος). — 47, 4 τοὺς om. C (τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ). — 51, 2 τῶν om. C (καὶ τῶν ἱππέων). Artic. cum partic. καὶ-καὶ et pedites et equites separatim profectos esse appareat, recte repetitur; cfr. Kueh. III, p. 611, 2. — 51, 2 extr. τῶν om. C (τῶν δπλιτῶν). — 57, 7 οἱ om. C (ἐκράτουν οἱ Ἀθηναῖοι). — VIII, 49 τε τῆς om. C (περὶ τε τῆς τοῦ Ἀλκιβιάδου). Et artic., cum de reditu Alcibiadis iam supra dictum sit, hic recte se habet et part. τε propter verba τῆς-καταλύσεως etiam a περιpendentia. — VIII, 50, 1 in. δ om. C (δ Φρόνιχος). — VIII, 50, 2 extr. τοῦ om. C (μετὰ τοῦ τῆς πόλεως); VIII, 70, 1 extr. τοὺς om. C (τοὺς φεύγοντας), quibus locis articul. omitti non licet; cfr. H. p. 67. Kueh. III, p. 594, 4. — VIII, 58, 3 τὴν om. C (χώρην τὴν βασιλέως) cfr. H. p. 63. Kueh. III, p. 618, 3. — VIII, 58, 3 τῶν om. C (μηδὲ τῶν ξυμμάχων) sed cfr. Λακεδαιμονίων καὶ τῶν ξυμμάχων § 1bis, § 3, § 4bis, § 6bis, § 7. — VIII, 66, 1 ἡ om. C (βουλὴ ἡ ἀπὸ). Verba ἀπὸ τοῦ κνάμου neque ad δῆμον et βουλὴν neque ad ξυνελέγετο, sed ad vocem βουλὴ solam pertinent; cfr. adn. Haackii. — VIII, 80, 2 δ om. C (δ Φαρνάβαζος). — VIII, 84, 4 τῆ om. C (ἐν τῇ Μιλήτῳ). — VIII, 100, 4 δ om. C (δ Θρασύβουλος). — VIII, 105, 2 τὸν om. C (τὸν Θράσυλλον); cfr. Kueh. III, p. 597, 8a). 598c). H. p. 26. 29. 73. 89. 83. Herbst. Philolog. 40, 1889, p. 372, 1, 2, 6. — VII, 53, 3 δείσαντες om. C; sed ἐπιβοηθήσαντες quod praecedat cum verbis καὶ-νασὶ coniunctum durius est et sententia bona caret. — 56, 2 extr. ὑπὸ om. C[G] (καὶ ὑπὸ τῶν ἔπειτα) cfr. adn. Krueger. Kueh. III, p. 548 i. a. H. p. 30. — Compluribus locis in cod. Laur. καὶ omissum est: 57, 4 καὶ om.

C (Ἄνδρες καὶ Τῆριοι) Part. καὶ propter prius καὶ necessaria VII. est. — 60, 3 καὶ om. C (ὀποκατέβησαν καὶ). Asyndeton hic ineptum videtur. — VIII, 66, 2 καὶ om. C (καὶ δρῶν). Causae timoris Atheniensibus etiam aliae erant, ad quas iam accedebat, quod magnum esse coniuratorum numerum animadvertabant. Quare ni fallor non inepte haec distinguuntur verbis *δεδιῶς καὶ δρῶν πολὸν τὸ ξυνεστηκός*; cfr. H. p. 65. — VIII, 85, 3 καὶ om. C (*μᾶλλον καὶ κατηγορεῖ*). Part. καὶ hic deesse non debet. — VIII, 92, 1 καὶ om. C (*καὶ ἐσόδους*), quod hic quoque abesse minime potest; cfr. H. p. 76. — VII, 58, 1 *ἡσυχάζόντων* om. C, quo vocabulo omisso nulla omnino causa Agrigentinarum commemoratorum erat. — In cod. Laur. δὲ omissum est: VII, 58, 3 δὲ om. C (*νεοδαμώδεις δὲ*). Part. δὲ propter *Σπαρτιάτην* aptissime addita est. — VIII, 54, 3 δὲ om. C (*ἀντέπεμψαν δὲ*), quo *παρέλυσαν κτέ.* vocibus *ἀντέπεμψαν κτέ.* recte opponuntur. — VIII, 89, 3 δὲ om. C (*ἐκ δὲ δημοκρατίας*). Cum antea de paucorum dominatione dictum sit, iam de populari imperio δὲ suo loco est. — VIII, 91, 3 δὲ om. C (*ἐξείργόμενοι δὲ*) cfr. H. p. 76. — VII, 58, 4 extr. *καὶ οὐ ἐν μεγίστῃ κινδύνῳ ἦσαν* om. C, quae nullo modo abesse possunt. Cur correctura addita sint, non satis intellegitur; cfr. H. p. 32. — 59, 3 *τὸ στόμα* om. C, quibus omissis verba *ἔχοντα — μάλιστα* dicta de portu absurda sunt, cfr. H. p. 32. — 61, 1 *στρατιῶται* om. C (*ἄνδρες στρατιῶται*). Animi militum Atheniensium, quod *ἄνδρες στρατιῶται* appellati sunt, gravius debebant commoveri quam voce nuda *ἄνδρες*; cfr. c. 60, 5 *δρῶν καὶ τοὺς στρατιώτας*. — 80, 1 *προσβολαῖς* om. C, quod deesse nullo modo potest. — VIII, 18, 3 *ἦν δὲ τινες ἀφιστῶνται ἀπὸ βασιλέως, πολέμοι ἔστων καὶ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις* om. C. Librarius ab *ἦν* priore ad *καὶ ἦν τινες* quae seq. aberravit.¹⁾ Eodem modo vitia Laur. orta sunt haec: 67, 3 *τούτους δὲ ἐλέσθαι ἑκατὸν ἄνδρας* om. C; 75, 2 *καὶ τὸν πρὸς Πελοποννησίους πόλεμον προθύμως διοίσειν* om. C; 100, 2 *τοὺς ἐπίπλους τῆ Χίψ ποιησόμενος. ἄμα δὲ Ἐρεσος γὰρ τῆς Λέσβου* om. C; 104, 2

1) Etsi multa vitia iam prioribus temporibus et a variis scribis committi potuisse non ignoro, tamen „librarius Laur. addidit, erravit etc.“ brevilquentiae causa semper dixi.

VIII. οἱ δ' αὖ Πελοποννήσιοι ἀπὸ Ἀβύδου μέχρι Λαρδάνου, νῆες ἕξ καὶ ὀγδοήκοντα om. C; postremo hoc loco vitium cod. Laur. ideo ortum est, quod codd. CG ante οἱ vocem ὀγδοήκοντα (ἑβδομήκοντα cett.) praebent; cfr. H. p. 83. — 27, 3 παρασκευῆς C; παρασκευῆς καθ' ἑκουσίαν cett. Non librarii codd. cett., sed scriba Laurentiani et Hudius ipse antithesin perperam intellexisse videntur; cfr. H. p. 51. Stahl. G.G.A. 1891, p. 671. — 38, 1 μὲν om. C (μὲν παραδούς). Part. μὲν addita est, qua, quo modo utraque hostium pars foedere icto se gesserit, recte disiungatur; cfr. H. p. 53; 54, 1 μὲν om. C (τὸ μὲν πρῶτον). Part. μὲν hic propter σαφῶς δὲ διδασκόμενος recte se habet; 76, 2 μὲν om. C (τοὺς μὲν προτέρους). Priori μὲν respondet ἄλλους δὲ optime; cfr. H. p. 69. — 53, 2 in. καὶ ἄλλων om. C, quae propter πολλῶν facillime excidere poterant; cfr. H. p. 61. — 54, 2 ἂν om. C (ἂν αὐτοῖς δοκοίη) cfr. H. p. 62, sed Kueh. IV, p. 549, 4, lin. 33. — 55, 3 αὐτὸς om. C (Πεδάριτος αὐτός). Pronomen propter auxilia quae paulo post nominantur, aptissimum est et satis part. τε defenditur. — 56, 5 τι om. C (οὐκέτι τι). Part. τι optime traditam quae insuper post οὐκέτι perfacile omitti potuit, Boehmius Widmannusque verbo ἐγίγνετο suppleto mihi quidem recte videntur confirmavisse; cfr. Herdt. VI, 140. H. p. 63; 71, 1 τι om. C (πάνυ τι) cfr. H. p. 67. Matth. Gr. § 487, 4. — 57, 2 πρὸς ἀλλήλους om. C, quae addita sententiam multo clariorem praebent; cfr. H. p. 63. — 61, 2 τοῦτον om. C. Quam epanalepsin a librario Laur. non intellectam loco V, 91, 1 satis defendi opinor; cfr. Krueger. Gr. 51, 5, 1; 7, 5. H. p. 63; 73, 1 τοῦτον om. C, cfr. H. p. 68. — 63, 3 ἔτι om. C (ἔτι βεβαιότερον), quod post στρατεύματι excidit; cfr. c. 47, 2; 67, 3 ἔτι om. C, quo omisso verbis ἐν τοῦ αὐτοῦ κόσμου sententia prava fit. — 72, 2 αὐτὸς om. C (αὐτοὺς εὐθὺς). Αὐτοὺς propter similitudinem soni utriusque vocis omissum est; cfr. H. p. 68. — 73, 5 ὁπότε πλέοιεν C; ὁπότε ποι πλέοιεν BGM; ὁπότε ἐπιπλέοιεν EF; ὁπότε πῆ πλέοιεν A. Part. ποι omissa sententia non vera oritur; cfr. H. p. 69. — 76, 2 ἔπανσαν om. C, sed τοὺς μὲν προτέρους eget, unde pendeat. — 79, 1 extr. ὡς om. C (ὡς πρὸς τὴν Μυκάλην), sed cfr. V, 3, 6. — 85, 4 extr. πάλιν om. C, sed recte additur; cfr. c. 81, 1 — 82, 3. — 88 ἐν

τῆ om. C (*ποῖς ἐν τῆ Σάμῳ*). Utrumque iniuria omissum est; **VIII.** cfr. Kueh. III, p. 598, c. H. p. 74. — 90, 5 *ἐς ἦν* om. C. Sed *καὶ* quod seq. offendere non potest, cum illa in porticu etiam alias res praeter frumentum e schol. Arist. Ach. 554 sepositas esse appareat; cfr. H. p. 76. — 96, 4 *ἦ* om. C (*καὶ ἦ διέστησαν*). Cum *ἐφορμοῦντες ἦ*, quia *ἐφορμεῖν* minime idem ac *ἐπολιόρ-κων μένοντες* valet (cfr. lex. Bétant. s. v. *ἐφορμέω*), non delenda sint, prius *ἦ* quoque rectum esse oportet; cfr. adn. Haack. H. p. 80. Stahl. l. c. p. 671. — 100, 1 *εὐθὺς* om. C, quod ad *ἐπειγόμενος* aptissimum est. — 100, 4 *πάσαις ταῖς* om. C; sed vox *ναυσὶ* nuda hic maxime supervacanea esset.

6. Tum quibus locis cod. Laur. solus supervacanea addiderit, quaeramus.

VII, 58, 1 *οἱ* add. C post *Γελῶροι*; sed Geloi, nisi qui prope **VII.** fines Agrigentorum habitabant, non fuerunt. — 59, 2 *δὲ* add. C post *ἐλεῖν*, quod quo referatur non habet. — VIII, 38, 2 *τῆς* **VIII,** *γῆς* C; *γῆς* cett. Aut *καὶ τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης* scribendum erat (cfr. III, 86, 3; VIII, 46, 1) aut artic. *τῆς* delendus est (cfr. II, 62, 2. VIII, 46, 2). — 38, 3 *τοῦ Τυδέως* C; *Τυδέως* cett. Cum Tydeus ille antea nominatus non sit, artic. ineptum puto, cfr. H. p. 54. Herbst. Phil. 40, 1889, p. 373, b). — 69, 4 *οἱ ἑκατὸν* C[G]; *ἑκατὸν* cett. Sed cur haec iuvenum divisio facta sit, non intellegitur.

7. Compluribus locis quid sit statuendum nescio.

VII, 4, 4. *Πλημύριον* C; *Πλημύριον* cett., qua in voce **VII.** praebenda codd. semper fluctuant; cfr. c. 22, 1 *Πλημμ.* AB—GM; *Πλημμ.* CEF; item c. 22, 1 extr.; 23, 1; 23, 4; 24, 1; 24, 3 *Πλημμ.* AB—M[G], *Πλημμ.* CEF; 25, 9 *Πλημμ.* AB—GM, *Πλημμ.* CEF. — 20, 2 *Δημοσθένη* C; *Δημοσθένην* cett.; VIII, 44, 1 *Τισσαφέρην* C, *Τισσαφέρην* cett. Thuc. temporibus utraque forma usitata erat; cfr. Kueh. I, p. 512. — 51, 1 *μήτε ναυσὶ μήτε τῷ πεζῷ* codd. (*πεζῷ* C); *μήτε ταῖς ναυσὶ μήτε τῷ πεζῷ* B, quarum scripturarum prior, etsi codd. optimis confirmata est, tamen vera non est. Itaque aut in priore artic. *τῷ* cum Laur. omittendum aut in altera art. *ταῖς* cum Vat. addendum esse

- VII. censeo, quod utrumque recte dicitur; cfr. III, 13, 4; VII, 37, 1. — 75, 5 *καὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν σιτία* C; *τὰ σφέτερα αὐτῶν σιτία ὑπὸ τοῖς δπλοῖς* cett. Quamquam script. Laur. sententiam bonam dat, tamen an verba *ἐπὶ τοῖς δπλοῖς* (*ὑπὸ* corr. Bothe), quibus illa ipsa arma, quae *Φεράποντες* portabant, recte significantur, correctura addita non sint, valde dubito. Partic. *καὶ* enim propter *τε* fortasse falso addita voces *ἐπὶ τοῖς δπλοῖς*
- VIII. ut supervacaneae omitti poterant; cfr. H. p. 38. — VIII, 54, 3 *παρέλυσε* C; *παρέλυσεν ὁ δῆμος* cett. Cum *ὁ δῆμος* si correctura addita essent, multo prius iam ad *ἐψηφίσαντο* inseri potuissent, ultra script. praeferenda sit, in dubio relinquo. — 76, 5 *βουλόμενοι* C; *βουλομένων* cett., cfr. H. p. 70. — 91, 2 *Ἠγησανδρίδας* C, *Ἀγησανδρίδας* AB-G, *Ἀγισανδρίδας* EFM; 91, 2 *Ἠγησάνδρου* C, *Ἀγησάνδρου* AB-EG, *Ἀγισάνδρου* FM; 94, 1 *Ἠγησανδρίδας* C, *Ἀγησ.* AB-G, *Ἀγισ.* EFM; 94, 2 *Ἠγησανδρίδας* C, *Ἀγησ.* AB-EG, *Ἀγισ.* FM, 95, 3 eodem modo; cfr. H. p. 76. — 100, 5 *Ἰστερίδας* C, *Ἰστερήσας* cett. Et utrumque Thuc. usitatum est (cfr. Bétant. lex. s. v.) et *ι* et *η* persaepe commutata sunt. — 104, 2 *παρέτεινον* C, *παρέτειναν* cett., cfr. H. p. 82.

Caput secundum.

De scripturis a cod. Vaticano solo exhibitis.

1. Quibus locis cod. Vat. unus verum tradiderit, primum examinetur.
- VI. VI, 92, 5 *ἡγήσθηθε* CG, *ἡγήσεσθε* AEFM; *ἡγήσθε* BH¹⁾, cfr. adn. P. St. et Cl. St. — 94, 3 *Σικελῶν* G, *Σικελικὸν* B, *Σικελόν* cett. Script. *Σικελῶν*, cum a cod. G solo praebatur, nullius fere momenti est; script. cod. B veram esse docent Cl. St. adn. — 95, 2 *Θηβαίων* B; *Ἀθηναίων* cett. γρ B. cfr. Egg.

1) Quibus locis cod. H cum cod. B congruit, hoc in capite tractantur, cum cod. Par. una cum cod. Vat. e fonte communi esse derivatus videatur. De iis locis, quibus ille script. aliquam solus habet, postea agetur.

p. 24 adn. Cl. St. Quae Mueller-Struebing. (*Zeitschr. f. d. österr. VI. Gymn.* 30, p. 566. 1879) pro script. codd. cett. disseruit, aliqua e parte iam interpretatione vera Haackii refutata sunt. Sed ne sic quidem vox Ἀθηναίων hic recte se habet. Verbum ἐξέπεσον enim i. e. effugerunt (cfr. VII, 71, 6) quia subsidium ab Atheniensibus latum erat, ineptum videtur mihi, cum vocabulum quale ἔχομίσθησαν (scil. ἐπ' Ἀθηναίων) expectandum sit. Deinde populares Thespienses, cum semper eos maxime valuisse ex IV, 133, 1 concludi possit, novem annis sequentibus denuo satis augeri potuisse, ut ἀττικισμῶ perducti, etiamsi muri deleti erant, eos, qui oppido praeerant, aggredierentur, puto. Tum Thucydidem etiam quae ad Athenienses ipsos non attinebant, narravisse IV, 133 demonstrat. Sed cum Thespieae utrum Atheniensium fierent an non, satis magni momenti esset, Thuc. merito hunc Thespiensium conatum quidem annotavit. — 98, 1 ἰππεῖς BH, om. cett., cfr. Egg. p. 19. — 99, 1 παρέβαλλον B, παρέβαλον cett. Imperf. hic multo magis placet. — 100, 1 ἐπιλέκτους BH, ἐλλεκτοὺς cett. Vox ἐπιλέκτος antiquis temporibus usitatior erat. — 101, 3 καὶ ὕστερον καὶ BH; καὶ cett. Καὶ ὕστερον vocibus πλὴν ὀλίγου et ὑπολειφθὲν temporibus verborum insuper mutatis (αἰροσιν-εἶλον) necessaria comprobantur. — 101, 4 ἔφυγον BH; ἔφυγον cett., cfr. adn. P. St. et Cl. St. — 102, 3 ἀποδιωξάντων B, ἀποδιωξόντων cett. Verbi διώμαι futurum διώξομαι, nunquam διώξω est; cfr. Kueh. II, p. 403 s. v. — 104, 3 προσπλέοντα BH; πλέοντα cett.; cfr. adn. P. St. — Cod. Vat. articulum saepius solus recte servavit: 105, 1 φανερώτατα τὰς πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους BH, τὰς et τοὺς om. cett.; cfr. adn. Cl. St. — VII, 3, 1 τὸ πρῶτον BH, πρῶτον cett., sed hic „primo“, non „primum“ aptum est; cfr. H. p. 10. Krueger. Sprl. 46, 3, 2. VII, 5, 2 τῶ BH, om. cett. [G] (τῶ Γυλίππῳ) sed cfr. c. 5, 1 in. δ δὲ Γύλιππος. Herbst., Phil. 40, 372, 2. VII, 10 δ τῆς πόλεως BH, δ om. cett., cfr. adn. Krueger. VII, 19, 5 τὰς ὀλκάδας BH; ὀλκάδας cett. Artic. recte additur, brevissimo enim spatium ante αἱ ὀλκάδες iam commemoratae sunt. VII, 20, 1 τῆς Λεκελείας BH; τῆς om. cett., cfr. adn. P. St. H. p. 17. VII, 24, 2 τῶν τριηράρχων BH, τῶν om. cett., cfr. H. p. 18. adn. Cl. VII, 36, 6 τῆς ἀνακρού-

- VI.** *σεως* B, *της* om. cett. [G]. Quae cum inhibitio remigum iam supra commemorata sit, artic. recte se habet; cfr. H. p. 24. VII, 38, 1 *οἱ Συρακόσιοι* B, *οἱ* om. cett., cfr. H. p. 24. VII, 38, 2 *τὰ της ναυμαχίας* BH, *τὰ* om. cett. Stahlio G. G. A. 1891, p. 664 assentior; sed cfr. H. p. 24. VII, 70, 7 *ἡ παρακέλευσις* B, *ἡ* om. cett. cfr. *οἱ κελευσταὶ φθέγγονται*; H. p. 35. VII, 87, 2 *ἐν τῷ τοιούτῳ* B, *τῷ* om. cett., cfr. adn. P. St. H. p. 42. — VIII, 3, 1 *ἀκόντων τῶν* B, *ἀκόντων* cett., cfr. H. p. 43. VIII, 16, 1 *ὁ τῶν Κλαζομενίων* B, *τῶν* om. cett., sed cfr. c. 14, 2 et 3. H. p. 47. VIII, 16, 3 *τὸ πρὸς ἤπειρον* B, *τὸ* om. cett., cfr. adn. P. St. VIII, 28, 2 *Ἀττικὰς τὰς ναῦς* B, *τὰς* om. cett., cfr. H. p. 52 adn. P. St. VIII, 35, 3 *ἐπὶ τῷ Τριοπίῳ* B, *τῷ* om. cett., cfr. adn. P. St. VIII, 56, 4 *τὸ τῶν Ἀθηναίων* B, *τὸ* om. cett. cfr. H. p. 62. VIII, 68, 3 *ὁ Φρόνιχος* B, *ὁ* om. cett., cfr. Herbst. Phil. 40, 373, 6. H. p. 67. VIII, 79, 4 *ἐπὶ της Μυκάλης* B, *της* om. cett., cfr. c. 79, 1 et 2. VIII, 83, 1 *τὴν τοῦ Ἀλκιβιάδου* B, *τοῦ* om. cett. Mihi quidem artic. Alcibiadis nomini recte additus videtur esse; cfr. Herbst. l. c. p. 373, 6. H. p. 72. VIII, 89, 2 *τοῖς* B, om. cett. (G) et schol. (*ἐν τοῖς πρώτοι*), sed cfr. Kueh. III, p. 28i). H. p. 75. VIII, 92, 4 *ὁ Ἀριστοκράτης* B, *ὁ* om. cett., cfr. adn. P. St. In § 2 Thuc. articulum ideo non posuit, quia de hetaeria Theramenis tota dicere volebat; cfr. Kueh. III, p. 611, 2. H. p. 77. VIII, 99 *αἱ* B, om. cett. (*αἱ καὶ της Χερσ.*), cfr. H. p. 81. — VI, 105, 2 *ξυνεπολέμουν* BH; *ἐπολέμουν* cett., cfr. adn. Cl. St. II, 67, 4. — 105, 2 *Λιμηρὰν* B, *Λιμέραν* cett., cfr. Thuc. IV, 56, 2 et Herodian. I, 260, 23. — 105, 2 *Πρασιάς* B, *Πρασίαν* ACGEM, *Πρασσίαν* F; cfr. Thuc. II, 56, 6. VII, 18, 3. M. p. 54, adn.
- VII.** 454. — VII, 1, 3 *γὰρ* BH, *μὲν* cett. Cum part. *μὲν* hic locum idoneum non habeat, at *γὰρ* talibus in explicationibus parenthetice additis usitatissimum sit (cfr. VII, 4, 2; 4, 3; 11, 3; 14, 2; 24, 3; 31, 5; 42, 3; 42, 4; 42, 6; 50, 4; 51, 1; 53, 2; 53, 4; 56, 2; 60, 2; 66, 1; 69, 4; 70, 4; 73, 4; 77, 4; 78, 4; 79, 2), ultra script. praeferenda sit, dubium esse non potest; cfr. H. p. 9; Stahl. G. G. A. 1891, p. 661. — Multis locis cod. B solus part. *τε* recte tradidit: VII, 1, 4 *τε* BH, om. cett. (*τοῦ τε Ἀρχωνίδου*). Sed part. *τε* addita Archonidas et Gylippus inter

se aptissime opponuntur; cfr. Kueh. IV, p. 249, lin. 28. 1, 5 **τέ VII.** BH, om. cett. (*Σελιουντιαν τέ*) cfr. H. p. 9. 11, 2 *τε* BH, om. cett. (*ἐκ τε Πελοποννήσου*) cfr. H. p. 13. 18, 2 *τε* BH, om. cett. (*δτι τε ἐς Πλάταιαν*) cfr. adn. P. St. VII, 1, 4. 18, 3 *τε* BH, om. cett. (*Ἐπιδαύρου τέ*) cfr. H. p. 16. 20, 1 *τε* BH, om. cett. (*περὶ τε Πελοποννήσου*) cfr. H. p. 17. 25, 1 *τε* BH, om. cett. (*τά τε σφέτερα*) cfr. H. p. 18. Kueh. IV, p. 249, 2. 28, 4 in *τε* BH, om. cett. (*ὀπό τε τῆς Δ.*) cfr. adn. P. St. H. p. 20. 29, 2 in *τε* BH, om. cett. (*ὀ δὲ ἕς τε τὴν T.*) cfr. H. p. 20. 30, 2 *τε* BH, om. cett. (*προεκθέοντες τε*) cfr. H. p. 21. 33, 3 *τε* BH, om. cett., cfr. H. p. 22. 42, 4 *τε* B, om. cett., cfr. H. p. 25. 48, 5 *τε* BH, om. cett., cfr. H. p. 27. 53, 4 *τε* B, om. cett. (*τὴν τε φλόγα*) cfr. adn. P. St. H. p. 30. 57, 11 *τε* B, om. cett. (*Ἐγεσταίοι τε*) cfr. H. p. 31. Thuc. VI, 2, 3 et 6 extr. 58, 4 extr. *τε* B, om. cett. (*μέγεθός τε*). Cum verba *δτι-ῆσαν* quae ad sententiam optima sint, minime spuria existimem, *τε* quoque retineo; cfr. H. p. 32. 70, 7 *τε* B (et Dion. Hal.), om. cett. (*κατὰ τε τὴν τέχνην*), cfr. H. p. 35. 72, 4 *τε* B, om. cett., cfr. H. p. 36. 77, 2 *τε* B (et schol.), om. cett., cfr. H. p. 39. 80, 6 *τε* B, om. cett. cfr. H. p. 40. — VIII, 12, 1 *τε* B, om. cett. cfr. adn. Cl. H. p. 46. 14, 3 *τε* B, om. cett. cfr. H. p. 46. 16, 3 *αὐτοί τε* B, *τε* om. cett. Cum, cur hic part. *τε* a librario addita sit, non intellegatur, sed librariorum, cum part. *τε* una cum *δὲ* quod seq. coniunctam non cognoverint, illam part. de suo omisisse multo verisimilius sit, *τε* retinendum esse censeo; cfr. Kueh. IV, p. 244, adn. 3. — H. p. 47. 71, 2 *τε* B, om. cett., cfr. H. p. 68. 78 *ὀπό τε Ἀστυόχου* B, *τε* om. cett., cfr. adn. Cl. H. p. 70. 80, 2 *τε* B, om. cett., cfr. H. p. 71. — Etiam partic. *καὶ* in cod. Vat. solo saepius servata est. VII, 1, 5 *καὶ* BH, om. cett. (*δπλίτας καὶ*) quo carere non possumus. VIII, 9, 3 *ὀλίγοι καὶ συνειδότες* B, *ὀλίγοι ξυνειδότες* cett. *καὶ* cum intellectum non esset, facillime excidere poterat; cfr. H. p. 45. adn. P. St. VIII, 26, 1 *καὶ τῆς ὀπολοίπου* B (et schol.), *καὶ* om. cett., cfr. adn. P. St. H. p. 50. VIII, 38, 2 *καὶ γῆς* B, *καὶ* om. cett., cfr. V, 18, 2, 3. 47, 1. H. p. 53 seq. VIII, 45, 1 *γὰρ καὶ τῶ* B, *καὶ* om. cett. Thuc. comprehensionem aliter atque coeperat ad exitum adducere saepius solebat; cfr. I, 16. III, 62, 5; 67, 6. 71, 1. IV,

VII. 105, 1. V, 88. Qua re non intellecta in archetypo codd. cett. καὶ omissum est; cfr. H. p. 56. — VII, 3, 3 *ἐαυτῶν* BH, *ἐαυτοῦ* cett., sed cfr. Krueger. Sprl. 58, 4, 3. Thuc. VI, 101, 6. H. p. 10, sed *ἐαυτοῦ* propter τοῦ quod praecedit facillime oriri potuisse puto. — 3, 5 τῷ μεγάλῳ λιμένι BH; τῷ λιμένι cett. (et schol.) Stahl. alique editores, cum magnum portum putaverint κατ' ἐξοχὴν portum dici, non satis recte videntur iudicavisse. Locis enim a Stahljo adn. crit. collectis apparet Thucydidem magnum portum, nisi, quem portum haberet in animo, per se ipsum erat manifestum, simplici ὁ λιμὴν voce non significavisse. Sed quibus locis, utrum maior an minor portus significaretur, in dubio esse poterat, aut μέγας aut ἐλάσσων addidit; cfr. VII, 4, 4. 22, 1. Cum igitur Athenienses, quia Syracusani et in maiore portu et in minore (c. 22, 1) naves longas habebant, apud utrumque portum stationes adversas habuisse verisimillimum sit, hic adiect. μεγάλῳ necessarium est; sed cfr. H. p. 11. Egg. p. 11. — 4, 4 ἐπαναγωγὰς BH; ἐπαγωγὰς cett., sed vocabulum ἐπαγωγὰς sententiam bonam non dat; cfr. VII, 34, 6. VIII, 42; IV, 29, 1. — 5, 3 ὁ μὲν Γύλιππος BH, μὲν om. cett. Cum e verbis in cap. 6, 1 ὁ δὲ Νικίας καὶ οἱ Ἀθηναῖοι νομίζοντες ducem hunc quoque (ut Gylipp. c. 5, 3) cum militibus collocutum esse intellegi posse opiner, part. μὲν summo iure esse posita videtur, quippe qua et orationes Gylippi Niciaeque et quae ab utroque deinde facta sunt, opponantur; sed cfr. H. p. 11 seq. — 5, 3 ἐαυτοῦ BH, αὐτοῦ cett., cfr. Kueh. III, p. 562. — 8, 1 εἰ BH, ἦν cett. (εἰ μὴ ὡς τάχιστα). Quamquam de sententia utrumque satis bonum est, tamen εἰ praeferam, cum μεταπέμφουσι et ἀποστελοῦσι multo melius tradita sint quam μεταπέμφωσι et ἀποστείλωσι, quos coniunctivos part. ἦν postularet, cfr. Kueh. IV, p. 474, 1. — 8, 2 μνήμης BH, γνώμης cett. Sed Niciae summi momenti erat, ut legati quae ipse mandaverat, diligenter memoria tenerent, quae recte ad Athenienses referre possent, cum etiamsi γνώμης ἑλλιπεῖς fuissent, eos ab amicis suis in ecclesia adiutum iri speraret. Praeterea γνώμης propter γνώμην quod seq. facillime oriri potuit; cfr. H. p. 13. — 8, 3 μᾶλλον BH, om. cett. Vocem μᾶλλον qua ad sententiam carere non possumus, Cass. Dio XLVII, 36, 2 optime

tuetur. Conradt. (neue Jahrb. f. Phil. u. Päd. 129, p. 539. 1884) VII. vehementissime in correctorem Vatic. hic invecus est. Sed neque scripturas codd. satis bene cognoverat, cum cod. C quoque ἦδη pro ἦ δι' praebere diceret, neque locum Cassii Dionis similimum adhibuerat. Praeterea quo modo ἔχων ἐκουσίῳν κινδύνων (ἦδη s. ἦ δι' delete) i. e. „einhaltend mit selbstgewählten gefahren“ de Nicia consideratissimo cautissimoque dici possit non intellego neque ἔχειν cum genet. quae Conradt. sumpsit, in sermone Graeco significat; cfr. adn. Cl. St. I, 112, 2. H. p. 13. Egg. p. 19. — Compluribus locis cod. Vat. solus collocationem verborum rectam tradidit. 12, 1 καὶ στρατιὰν ἔτι BH; ἔτι καὶ στρατιὰν cett., cfr. H. p. 14; adn. P. St. Stahl. G. G. A. 1891, p. 662. — 13, 2 ἀρπαγὴν καὶ ὑδρείαν μακρὰν BH; ἀρπαγὴν μακρὰν καὶ ὑδρείαν cett. Scriptura Vat. cum nullo loco priore vel de expilationibus ullis Atheniensium vel longis, sed imprimis de aquatione propter longinquitatem fontis difficillima (c. 4, 6) dictum sit, praefenda est; cfr. H. p. 14.¹⁾ Egg. p. 42. — 27, 5 ἀπωλώλει πάντα BH, πάντα ἀπωλώλει cett. Quae voces quomodo Vat. collocavit, graviora mihi videntur; de forma cfr. Kueh. II, p. 500; sed cfr. H. p. 19. — 52, 2 extr. ἦδη ναῦς B; ναῦς ἦδη cett. cfr. H. p. 30. Thuc. VIII, 26, 1. 56, 4. — 70, 1 ἄμα αὐτοῖς B, αὐτοῖς ἄμα cett. [G] et Dion. Halic., cfr. H. p. 35. — VIII, 29, 1 δώσειν ἔφη B, ἔφη δώσειν cett. cfr. H. p. 52. Causas verbi ἔφη delendi ab Hudio allatas satis graves non puto. — VIII, 30, 1 καὶ τὰς ἄλλας πάσας B; πάσας καὶ τὰς ἄλλας cett. cfr. adn. P. St. H. p. 52. — VIII, 32, 1 πρέσβεις ἀφικνοῦνται ACGEFM, ἀφικνοῦνται πρέσβεις B; cfr. H. p. 52. — VIII, 46, 5 φάσκων ναῦς B; ναῦς φάσκων cett., cfr. H. p. 57. — VIII, 50, 1 ὑφ' αὐτοῦ λεχθέντων B; λεχθέντων ὑφ' αὐτοῦ cett., cfr. H. p. 59. — VIII, 60, 3 extr. τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα B; ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ cett. Utraque collocatio

1) Quia Hudius p. 14 contradixit, nonnulla exempla afferam, quibus μακρὰν cum verbo per se ipsum significatione „abesse“ non praedito vim adverbii „procul“ videtur habere; cfr. Aeschyl. Prom. 312. 857. Soph. Oed. R. 16. Polyb. V, 59, 10. Quae si vera sunt, μακρὰν hic quoque adverb. esse potest eoque melius post substantiva positum placet, cfr. adn. Classen.

VII. codd. satis confirmatur; cfr. II, 70, 5. VI, 7, 4 contra II, 47, 1; 103, 2 etc. Sed in collocationem codd. cett. etsi minus elegantem at usitatissimam librarii facillime errore incidere poterant; cfr. H. p. 63. Egg. p. 42. — VIII, 69, 1 ἤδη ὕστερον τρόπῳ τοιῶδε B; τρόπῳ τοιῶδε ὕστερον ἤδη cett. Voce ἤδη post τετρακοσίους posita quadringentos revera iam creatos esse aptissime significatur. Sed cur ὕστερον voce ἤδη hic augeatur, non intellego; cfr. H. p. 67. — VIII, 92, 5 τις τῶν περιπόλων B; τῶν περιπόλων τίς cett. Collocatio codd. cett. propter § 2 τῶν περιπόλων τινός vitio orta videtur esse. Si distinctio ab Hudio p. 77 proposita vera esset, potius post τις vocem καὶ exspectarem. — VIII, 95, 2 βουλόμενοι ἐν τάχει ACGEFM; ἐν τάχει βουλόμενοι B, cfr. H. p. 78. — VIII, 95, 7 ὕστερον οὐ πολλῶ B; οὐ πολλῶ ὕστερον cett., cfr. H. p. 79. — VIII, 104, 3 τὸ δὲ δεξιὸν Θρασύβουλος B; ὁ δὲ Θρασύβουλος τὸ δεξιὸν cett., cfr. adn. P. St. H. p. 83. — VII, 7, 2 et 16, 1 πεζὴν BH; πεζικὴν cett. Formam πεζικὴν cum nisi post ναυτικὴν non tradita sit (VI, 33, 2), apud Thuc. correctura ortam esse suspicor. (Eadem de causa forma πεζικός apud cett. quoque scriptores Atticos suspitione non caret; cfr. Xen. comm. 3, 6, 9 πεζικὴν καὶ ναυτικὴν δύναμιν. Plat. legg. VI, 753 B ἵππικὰ ἢ πεζικά.) Ne ad sententiam quidem forma πεζικὴν hic apta est; cfr. adn. P. St. VI, 33, 2. Cl. St. ibidem. H. p. 12. — 12, 5 ἀναπειρώμεναι B; ἀνάπειρώμεναι H; ἀποπειρώμεναι cett., sed ἀναπειρώμεναι solum sententiam veram praebet; cfr. c. 7, 4. — 14, 4 δεῖ σαφῶς BH; δεῖ ὑμᾶς σαφῶς cett., cfr. H. p. 15. — 15, 1 αὐτοὶ BH; αὐτοῖς cett. [G]. Sed αὐτοῖς quod ad προσδόκιμος refertur, cum nisi a Syracusanis auxilia Siciliae et Peloponnesi non exspectentur, supervacaneum est; at αὐτοὶ coniunctum cum βουλευσασθε suum sonum rectum gravemque habet; cfr. adn. P. St. Stahl. G. G. A. 1891, p. 677, sed cfr. H. p. 15. — 15, 1 βουλευσασθε BH; βουλεύσθε AEFM, βουλεύσθαι C[G], cfr. H. p. 15. — 17, 3 αὐτοῖς οἱ πρέσβεις BH; οἱ τε πρέσβεις αὐτοῖς cett., cfr. adn. P. St. Collocatio vocis αὐτοῖς in BH, quae et ad ἦκον referatur et ad ἡγγελλον, praeferranda est; cfr. H. p. 15. — 17, 3 ἐς τὴν Σικελίαν BH; ἐν τῇ(ι) Σικελία(ι) cett. (G), cfr. Kueh. III, p. 541a. H. p. 15. —

18,3 ἐξ Ἄργους BH; om. cett. Etsi voces ἐξ Ἄργους in VI, VII, 105,2 a Thuc. additae revera non sunt, tamen e contextu illius capituli universo Athenienses una cum Argivis profectos esse Argis coniciendum est, quod toto belli gerendi modo confirmatur. Voces ἐξ Ἄργους igitur hic additae offendere non possunt. Praeterea exemplum Hudii VII, 2,1 nihil probat, siquidem μῆ νηί etiam cum ἀφικνεῖται coniungi potest, cfr. adn. P. St. H. p. 16. — 18,3 ἐλήστεον B, ἐληστεύοντο cett. Sed totus huius loci contextus sententiam forma passiva effectam prohibet. In § 3 enim Athenienses quo modo egerunt, Lacedaemoniis opponuntur. Quae contentio ita demum gravitatem habet, si verbis incipit τότε δὴ οἱ Λακεδαιμόνιοι, quae forma ipsa contrarium aptissime indicant. In priore igitur contentionis parte Lacedaemonii commemorari non debebant; sed cfr. H. p. 16. — 19,5 τὸ πρῶτον BH; τὸ πρότερον cett., cfr. H. p. 17. — 21,4 τι BH, om. cett., cfr. Kueh. III, p. 27, 6. H. p. 18. — 25,1 ὅπως BH, ὥσπερ E, οἵπερ cett. Scriptura codd. BH praeterquam quod formis ἐποτρύνωσι et φράσωσι a codd. omnibus praebitis optime confirmatur, ideo rectior videtur, quod Thuc. nusquam alibi πέμπειν πρέσβεις οἵπερ scripsit, at saepissime πέμπειν πρ. ὅπως (cfr. V, 6, 2. VI, 73, 2. VI, 88, 8. VII, 7, 3. VIII, 49). Denique quibus causis Thuc. commotus hic legatos proprie, ut auxilia pararent, significare voluerit, non intellegitur; cfr. H. p. 18. Krueger. Sprl. 53, 7, 7; 54, 8, 1. Widmann. Wochschr. f. kl. Phil. 1889, p. 399. — 25,9 διαπεπολεμησόμενον BH; διαπολεμησόμενον cett., cfr. H. p. 19. — 26,2 ἄμα BH, om. cett. Sed cum Athenienses illo Laconicae loco occupato praedari voluisse ipsos, priusquam hilotum aliqui transfugissent, appareat, ἄμα recte additum est; cfr. H. p. 19. — 26,3 ἕως BH, ὡς cett. Cum part. ὡς recepta quid Charicles exspectaverit, non intellegatur, ἕως, quod sententiam optimam dat, praeferendum est; cfr. H. p. 19. — 27,2 extr. ἐλάμβανον B; ἐλάμβανεν cett. Singular. correctura ortum esse suspicor; cfr. IV, 80, 3. VI, 69, 3, sed H. p. 19. — 27,3 ἀπὸ BH, ὑπὸ cett. (ἀπὸ τῶν πόλεων). Sed cum vocabula ἀπὸ τῶν πόλεων non cum ἐπικρεῖτο, at cum φρουραῖς coniungenda sint, ἀπὸ solum aptum est, cfr. Krueger. Sprl. 68, 16, 9. — 28,3 οὐδὲν BH; οὐδένα cett., cfr.

VII. Kueh. III, p. 318, adn. 21. — 29, 1 *δύνηται* BH; *δύνονται* cett. Pluralem *δύνονται* cum neque ad Athenienses neque ad Thracas bene referri possit, quia voces *ἀπ' αὐτῶν* supervacaneae fiunt, neque ad duces Atheniensium, quod de alio duce ac Diitrephe hic non dictum est, corruptum puto. Deinde librarium multis pluralibus praecedentibus confusum hic quoque pluralem errore facillime ponere potuisse opinor. Tum loco ab Hudio exempli gratia ascripto pluralem ad Athenienses ipsos, non ad ducem eorum referendum esse existimo; cfr. V, 4, 5. H. p. 20. Stahl. G. G. A. 1891, p. 663. — 29, 3 *οὐ* BH, om. cett., sed cfr. adn. P. St. H. p. 20. — 31, 1 *ἐπὶ* BH, *ἐκ* cett. (*ἐπὶ τῆς Κερκύρας*) Praepos. *ἐκ* paragrapho huius cap. quinta refellitur; cfr. H. p. 21. — 31, 4 extr. *δεούσας* BH, *δεούσαις* ACGe *γρ* B *γρ* H, *δε ουσαις* EFM; dativ. tolerari non potest; cfr. H. p. 21. 31, 4 *τὰς* BH; *ταῖς* cett. Qui dativ. artic. propter *δεούσαις* ortus est falso. — 34, 1 *Πελοποννήσιοι περὶ* B; *Πελοποννήσιοι καὶ οἱ περὶ* cett., cfr. H. 22. Quae vocabula ideo fortasse addita sunt, quod c. 17, 4 non Peloponnesii, sed Corinthii nominati sunt. — 34, 2 *προσβεβοηθηκώς* B; *προσβεβοηθηότες* cett. Qui plural. singulari qui seq. non convenit; cfr. H. p. 22, sed Stahl. l. c. p. 663. — 34, 6 *ῥαδίως* B, *καὶ* cett., cfr. H. p. 22. Egg. p. 26. Scripturam Vat. recte defendit Stahl. l. c. p. 663 seq. — 36, 3 extr. *παίοντες* B, *παρέχοντες* cett. Hudius dissertatione Egg. p. 24 neglecta erravit p. 23; cfr. Stahl. l. c. p. 664. — 36, 5 *ξυγκρούσαι* B, *ξυγκρούσει* CGH, *συγκρούσει* cett. Sed substant. propter artic. *τὸ* hic verum non est. Equidem igitur ad genuinam script. *τὸ* (s. *τῷ*) *ἀντίπρωρον ξυγκρούσαι*, quae restituenda est, *ἀντιπρώρω ξυγκρούσει* adscriptum esse opinor. cfr. adn. P. St. H. p. 23. Herbst, zu Thukydides. Erklärungen und Wiederherstellungen. II, p. 67. 1893. — 37, 2 extr. *ἐπεξέπλεον* B suprascr. H; *ἐξέπλεον* cett., cfr. H. p. 24. Egg. p. 37. — 37, 3 *οἱ δὲ πρὸς τοὺς* BH, *οἱ δὲ Ἀθηναῖοι πρὸς τοὺς* cett., cfr. H. p. 24. Egg. p. 23. — 40, 3 et VIII, 34, 1 *μόλις* B, *μόγισ* cett., cfr. Kueh. I, p. 155 adn. — 42, 5 *τρίβασθαι* B, *τρίβασθαι* cett., infin. futur. magis cum *ἔξειν* et *ἀπάξειν* convenit; cfr. H. p. 25. — 43, 2 in. *ἀδύνατα* B, *ἀδύνατον* cett., cfr. Krueger. Sprl. 44, 4, 2. H. p. 25. — 43, 2 extr. *ὕπελείπετο* B,

ὕπελέλειπτο cett., cfr. adn. P. St. H. p. 25 seq. — 43, 4 *ἐν προ-* VII.
ταχίσμασιν BH₁, om. cett., cfr. H. p. 26. Egg. p. 13, sed Stahl.
 l. c. p. 671. — 44, 1 *ἐν γε τῷδε* B, *ἐν τῷδε* cett., cfr. adn.
 P. St. Krueger. Sprl. 69, 15, 2. H. p. 26. — 44, 4 *ὡς κρατοῦντες*
 B, *κρατοῦντες* cett. Cum Syracusani victoriam nondum totam
 peperissent, *ὡς* aptissime additum est; causam ab Hudio p. 26
 allatam non intellego; cfr. Stahl. l. c. p. 664. — 44, 4 *τὸ ἐξ*
ἐναντίας BH, *τὸ ἐναντίον* cett. [G], cfr. H. p. 26. — 44, 8
καταβαίειν οἱ μὲν B, *καταβαίνοιεν* cett. γρ. B, *καταβαίνοιεν*
οἱ μὲν H; cfr. H. p. 27. Egg. p. 40. — 46 *ἄλλην* B, om. cett.
 [G]; cfr. H. p. 27. — 49, 1 *μὴ ἀπανίστασθαι* BH, *μηδ' ἀπα-*
νίστασθαι AEGM, *μηδ' ἀπανίστασθαι* C, *μηδαπανίστασθαι* F.
 Script. BH sola recta est; cfr. Kueh. IV, p. 185, γ. — 49, 1
 extr. *ἐθάρησε* B, *ἐθάρησε* H, *θαρῆσει* cett., cfr. adn. P. St.
 H. p. 28. Egg. p. 29. Kueh. III, p. 156. — 49, 2 *θρέψονται* BH;
τρέψονται cett. quod sententiam bonam non habet; cfr. H. p. 28.
 — 50, 2 in. *ἀπενεχθέντες* B, *ἀπενεχθέντων* cett., cfr. H. p. 28.
 — 50, 2 *πλοῦν* B, *πλοῦς* cett., cfr. adn. P. St. — 51, 1 *ἐπηρ-*
μένοι B, *ἐγγεγερμένοι* cett. [G], cfr. adn. P. St. Stahl. l. c. p. 665,
 sed cfr. H. p. 29. Egg. p. 25. — 51, 2 in. *ἀνεπειρῶντο* B,
ἀνεπαύοντο cett. Cum versibus superioribus Thuc. Syracusanos
 summo studio (cfr. § 1 *ἐπηγμένοι*) Athenienses quam celerrime
 loco pugnandi idoneo dato, ut proelium navale committerent,
 cogere tetendisse dixerit, quo modo cum his verbis Syracusanos,
 postquam naves ascenderunt, quievisse sententia coniungi possit,
 non intellegitur; cfr. H. p. 29. — 51, 2 extr. *ἐσόδου* B, *ἐφόδου*
 cett., cfr. H. p. 29. — 52, 2 *ἐπεξάγοντα* B, *ἐξάγοντα* cett.,
 cfr. H. p. 29 adn. Krueger. V, 71, 3. — 53, 2 in. *Ἀθηναίους*
ταύτη B, *Ἀθηναίους* cett., cfr. H. p. 30 et Stahl. l. c. p. 671. —
 53, 3 *δὲ* B, om. cett. (*δυοῖν δὲ δεούσας*), sed *τὰς μὲν πολλὰς*
 praecedunt. — 53, 3 extr. *εἴκοσιν* B, *εἴκοσι(ν)* ἄς cett., cfr. adn.
 P. St. H. p. 30. — 54 *Συρακόσιοι* B, *οἱ Συρακόσιοι* cett., cfr.
 H. p. 30. — 56, 2 in. *αὐτοῖ* B, *αὐτοῦ* cett., cfr. adn. P. St. H.
 p. 30. — 56, 2 in. *σωθῆναι* B; *ἡσσωθῆναι* ACEFM, *ἡσση-*
θῆναι G. Ne *ἡσσηθῆναι* quidem sententiam habeat sanam,
 verba *ἐπιμέλειαν ἐποιοῦντο* impediunt, cfr. H. p. 30. — 57, 4
Τήνιοι B; *Τήιοι* cett., propter voces *ἀπὸ δὲ νήσων* hic nomen

VII. *Τῆγιοι* recte se habet. — 57,4 extr. *γς* B, *τα* cett., sed *τε* nihil habet, quo referatur; de *γς* cfr. Kueh. IV, 171, 2. — 57,8 *ἐν Ναυπάκτῳ* om. B; *ἐκ Ναυπάκτου* om. cett., cfr. adn. P. St. — Egg. p. 36. H. p. 31. — 57,9 *μὲν γὰρ* B, *μὲν* cett. (*Ἀργεῖοι μὲν γὰρ*). Vox γὰρ qua *ἐκούσιος* explicatur, aptissime addita est, praesertim cum locus II, 9, 2 ab Hudio p. 31 allatus minime similis videatur. — 57,9 *ὠφελείας* B, om. cett., quo carere non possumus, cfr. adn. P. St. — 57,9 *ἐκόντας* B, *ἄκοντας* cett., cfr. adn. P. St. — 57,11 *Σικελῶν* B; *Σικελιωτῶν* cett., (*Σικελῶν τὸ πλεόν*), sed *Σικελιωτῶν* cum *βαρβάρων* non convenit; cfr. H. p. 31. — 58,4 *Συρακό(υ)σιοι* B; *Συρακο(υ)σίους* cett. Accus. qui vocibus *τοὺς ἄλλους* ortus est, nullam sententiam dat. — 59,2 in. *ἀγώνισμα* B, *ἀγῶνα* cett., cfr. adn. P. St. H. p. 32. — 59,2 *καθ' ἕτερα* B, *καθ' ἑκάτερα* cett., *κακότερα* C; cfr. adn. Krueger. — 60,2 *ἀπάσας* B, *πάσας* cett. [G], cfr. adn. P. St. — 62,3 in. *χρῆ* B, *μὴ* cett., part. *μὴ* hic sententiam non habet. — 62,3 *δὴ* B, om. cett., cfr. H. p. 33. — 63,1 *ἀξιῶν-ῆ* B; *ἀξιων-ῆν* cett., cfr. H. p. 33. — 64,1 *ἡμῶν* B, *ἡμῶν* cett. Sed *ὑμῶν* propter *ὕπελίπετε* quod seq. praefendum est. Librarius Vatic. mire prius *ἡμῶν* scribere videtur voluisse. — 67,1 *τὰ δὲ πολλὰ πρὸς τὰς ἐπιχειρήσεις ἢ μεγίστη ἐλπὶς* B, om. cett. Librarii codd. cett. ab *ἐλπὶς* priore ad *ἐλπὶς* quod seq. aberraverunt. Eodem modo etiam VIII, 22, 2 extr. vitium codd. cett. ortum est, ubi *καὶ καταλείπονται τέσσαρες νῆες ἐν αὐτῇ· καὶ αὐθις αἱ λοιπαὶ Μυτιλήνην ἀριστάσιν* B, om. cett. — 67,2 *ἕκαστον* cett. *τὴν ἐκάστην* cett. Propter *τὰ τῆς ἀντιμιμήσεως* script. Vat. praefero; cfr. H. p. 34. — 69,2 *ἦδη* B, *ἦδη ἦν* cett., cfr. H. p. 34. Kueh. III, p. 41, adn. 1. — 69,2 *ὄντες* B, *ὄντος* cett., sed *ὁ καιρὸς ἐν τῷ τοιούτῳ ἦδη ἐστίν* non bene dicitur; cfr. H. p. 34. adn. P. St. — 69,4 *Εὐθύδημος* B, *Εὐδῆμος* cett., cfr. adn. P. St. — 70,8 *ἀποχωροῦσιν* B, *ἀποχωροῦσιν* cett. et Dion. Hal., sed cfr. adn. P. St. H. p. 35. — 72,2 *ἐβούλοντο* B, *ἐβουλεύοντο* cett. Sed *ἐβουλεύοντο* ita demum de Atheniensium militibus recte diceretur, si una cum ducibus deliberavissent; sed duces statuisset plane alio modo ac milites docet § 3 (de imperf. *ἐβουλεύοντο* i. e. sie berieten sich cfr. adn. Cl. St. I, 85, 1).

Deinde verbum *ἐβούλοντο* multo aptius ad sententiam esse opinor, VII. quo, quomodo Athenienses sine ulla cogitationis mora statim, ut proficiscerentur, optaverint, optime significetur. Tum cur *ἐβούλοντο* minus bene cum *ἐπενόουν* conveniat, non intellego; cfr. H. p. 36. Egg. p. 24. — 74, 2 in. *προεξελθόντες* B, *προσεξελθόντες* cett. Sed Syracusani prius Atheniensibus, non contra illos egressi sunt. — 74, 2 *ποταμῶν* B, *τῶν ποταμῶν* cett., cfr. adn. P. St. Kueh. III, p. 611, 2. — 75, 4 *προλίποι* B; *προλείποι* ACEFM, *προλείπει* GL; cfr. *ἴδοι* quod praecedit; H. p. 38. — 75, 4 extr. *μῆ* B, *μή τι* cett., cfr. adn. P. St. H. p. 38. — 75, 5 *ἕκαστος* B, *κατὰ τὸ* cett. Cum, quae H. p. 38 disseruit, mihi probabilia non videantur, Stahl. l. c. p. 666 assentior; cfr. Egg. p. 24. — Saepius in codd. cett. pro *τε* traditum est δὲ falso: 75, 7 *τε* in lit. B₁, δὲ cett., cfr. H. p. 38; 77, 7 in. *τε* B, δὲ cett., cfr. H. p. 39. Kueh. IV, p. 251, adn. 1; VIII, 1, 1 δὲ B, *τε* cett. (*ἐπειδὴ* δὲ). Part. *τε*, quae vocibus *ἐπὶ πολλὸν μὲν* respondet, post *ἐπειδὴ* mihi ineptissima videtur; cfr. adn. Cl. St. II, 70, 2; VIII, 14, 3 *διαβάντες τε* B, *διαβάντες* δὲ cett. cfr. adn. Cl. et Boe. Widm., H. p. 46; VIII, 43, 2 *τε* B, δὲ cett. (++G) (*περὶ τε τῶν ἤδη πεπερ.*) cfr. *καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος π.* quae seq. — 75, 7 extr. *προσέχοντας* B; *προσχόντας* cett., sed cfr. *πορευομένους* quod praecedit; H. p. 38. — 77, 1 *καταμέμφεσθαι* B, *καταμέμψασθαι* cett., sed infin. praes. propter *ἔχειν* necessarium puto; cfr. H. p. 39. — 77, 5 *ἄν* B, om. cett. (*ἄν ἀναγκασθῆ*), cfr. H. p. 39. Kueh. IV, p. 426, adn. 1. — 77, 6 extr. *ἐχυρῶ* B, *ὀχυρῶ* cett.; cfr. adn. P. St. H. p. 39. Kueh. I, p. 119. — 77, 6 extr. *προπέπεμπται* B, *προπέμπετε* cett. Sed imperat. praes. qui propter *νομίζετε* falso ortus est, ad part. perf. *εἰρημένον* non convenit. — 78, 2 *πρῶτον μὲν ἡγούμενον* B, om. cett., cfr. Egg. p. 17 seq. — 78, 6 *ἐκατέρωθεν* B, *ἐκάτεροι* cett., cfr. 79, 5. H. p. 39. — 79, 4 *αὐ* B, om. cett., quae partic. aptissime addita est; cfr. c. 78, 5. H. p. 39. Kueh. IV, p. 278, 1. — 80, 4 *καὶ πλέον* B, *καὶ τὸ πλέον* cett., cfr. Stahl. l. c. p. 666. H. p. 40. — 80, 5 *ἐπὶ* B, *παρὰ* cett., cfr. adn. P. St. H. p. 40. Kueh. III, p. 510 II. — 81, 2 in. *ὡς* B, *ὥσπερ* cett., cfr. Stahl. l. c. p. 667. Kueh. IV, p. 445, 1, a. H. p. 40. — 81, 4 *τε* om. B (*πόνῳ ξυνεχιστέρῳ*).

- VII. Cum *ἐτύγγαντέ τε* una cum *πόνω τε* tolerari non possit, prius *τε* retinendum esse censeo, quod omnibus codd. praebitum ad contextum satis videtur aptum; cfr. H. p. 41. — 81,4 *καὶ ἐν πολλῶ θορύβῳ* B, *καὶ πολλῶ θορύβῳ* cett. Nudus dativ. hic poni nequit; cfr. Kueh. III, p. 463. H. p. 41. — 81,4 extr. *ἐβάλλοντο* B, *ἐβαλλοντοτε* cett., *ἐβάλοντό τε* M. Part. *τε* addita abundat, cfr. H. p. 41. — 81,5 *ἐγίγνετο* B; *ἐγένετο* cett., cfr. H. p. 41. — 85,2 *ξυνεκόμισαν* B; *συγκομίσας* cett. Particip. non habet quo referatur, cfr. H. p. 41. — 85,4 *προσβολαῖς* B, om. cett. (G). Cum substant. femin. gen. quo voces *ταῖς ἄλλαις κτέ.* recte compleri possint, in prioribus versibus non exstet, vocabulo *προσβολαῖς* carere non possumus; cfr. H. p. 41. — 86,4 *ἦμισα διὰ τοῦτο* B; *ἦμισα* cett. Hudium p. 41 redarguit Stahl. l. c. p. 671. — 86,4 *δῆ* B, om. cett., cfr. H. p. 41. — 86,4 extr. *πέισαντες* B, *πέισαντές τε* cett., cfr. H. p. 41. — 86,5 extr. *πᾶσαν ἐς ἀρετὴν* B, om. cett., cfr. H. p. 41 seq. — 87,1 *καὶ ὀλίγῳ* B, om. cett., cfr. adn. P. St. Stahl. l. c. p. 671. — H. p. 42. Thucydidem voces *ὀλίγῳ πολλοὺς* contrarii causa gravissimi tam arte coniunxisse opinor. — VIII, 2, 1 *ἄμα* B, *ἄμα ἡγούμενοι* cett., cfr. Egg. p. 23. H. p. 43. — 4 in. *αὐτῷ* B, om. cett. Qua voce addita et Lacedaemonios eodem tempore classem sibi comparavisse et Athenienses magis apparet, cfr. H. p. 43. — 6,5 *πέμψειν* B; *πέμπειν* cett. Cum Lacedaemonios ut naves aedificarentur, minime properavisse quae sequuntur demonstrent, inf. fut. aptior est; cfr. Kueh. III, p. 179, adn. 4, lin. 3. — 7 in. *ἄμα δὲ τῷ ἦρι τοῦ* B; *τοῦ δ'* cett. *γρ* B. Propter *εὐθὺς* voces *ἄμα δὲ τῷ ἦρι* omitti potuisse opinor; cfr. H. p. 44. Egg. p. 15 cod. B et *γρ* B confudit. — 8,3 extr. *ἐπιδιαφερομένας* B, *διαφερομένας* cett. Vox *ὑστερον* non idem atque *ἐπι-* significat; cfr. adn. P. St. H. p. 45. Egg. p. 38. Mueller, Berl. Phil. Wochschr. 1891, p. 1093 seq. — 9,2 *ἡσθάνοντο* B, *ἦσθοντο* cett., cfr. adn. Cl. et Kueh. III, p. 155, 4. H. p. 45. — 10,2 *ἰπτήγον* B, *ἐπτήγον* cett., cfr. schol. et H. p. 45. — 12,1 extr. *πιστότερος* B; *πιστότεροι* C, *πιστότερον* cett. Cum Alcibiades nisi de se ipso hic loqui non possit, script. Vat. est vera cfr. H. p. 46. — 13. *ξυνδιαπολεμήσασαι* B, *ξυμπολεμήσασαι* cett. Librarios cum formam raram *ξυν-*

διαπολ. non novissent, usitatam pro ea inculcasse apparet; cfr. VIII. H. p. 46. — 14,2 *γενομένων* B, *λεγομένων* cett.; cfr. H. p. 46. adn. P. St. — 15,1 *οὐκ ὀλίγας* B; *μὴ ὀλίγας* cett.; cfr. Kueh. IV, p. 188, 4, a. — H. p. 46. — 16,1 extr. *ἄμα* B, *ἄμα καὶ* cett.; cfr. adn. P. St. H. p. 47. — 16,3 in. *πεζοὶ* B; *πολλοὶ* cett.; cfr. H. p. 47. Egg. p. 24. — 16,3 extr. *Στάγης* B, *ὁ ταγῆς* EMF, *ὁ τάγης* A, *ὁ γάγης γρ* B, *ὀπάγης* CG; cfr. Xenoph. hist. Graec. I, 2, 5. — 23,4 *παραπέμπει* B; *παρέπλει* cett.; cfr. H. p. 49. — 23,4 extr. *παρέπλει* B; *παρέπλει ἐπὶ τὴν Ἀντισσαν καὶ Μήθυμναν* cett.; cfr. Egg. p. 23. H. p. 49. — 24,3 *Βολίσκω* B, *Βολίσσω(ι)* cett. *γρ* B; cfr. Herodi. I, 212, 22. II, 482, 35. H. p. 49. — 24,4 *ἠὺδαιμόνησάν τε* B, *εὐδαιμονήσαντες* cett.; cfr. H. p. 49 et adn. Cl. — 25,3 *προεξάξαντες* B, *προεξάξαντες* AEFM suprascr. B; *προεξάρξαντες* CG. Formam *προεξαίξ.* ad *καταφρονήσαντες* aptissimam puto; cfr. H. p. 50, contra Widmann. Wochschr. f. kl. Phil. 1889, p. 397. — 25,3 extr. *ὀλίγω* B, *ὀλίγοι* cett. Sed *ὀλίγοι ἐλάσσους* nequaquam Graecum est. — 26,1 extr. *Λέρον* B, *Ελεον* cett. marg. B; cfr. H. p. 51. — 27,1 *Λέρον* B, *Λέρον* cett. suprascr. B. Nomen insulae Lerum, non Derum fuisse demonstrant Herodt. IV, 125. Plin. n. h. IV, 12. V, 31. — 27,2 *ἀγωνίσασθαι ὅποι τε βούλονται* B, *ἀγωνίσασθαι* cett. Neque *ὅποι* pro *ὅπου* neque part. *τε* ullam habet offensionem, cfr. Kueh. III, p. 545, A. 4. IV, p. 242, 2. Sententiam Hudii p. 51 vocabula *ὅποτε βούλονται*, qua correctura insuper ne opus quidem est, ad *ἐν ὀστέρῳ* adscripta esse absurdam puto; cfr. H. p. 51. Egg. p. 18. — 27,4 extr. *ἦ* B, *εἴη* cett. marg. B; cfr. H. p. 52. Kueh. IV, p. 549, 4. — 32,1 *ἀθῆναις* B, om. cett. Quae vox hic abesse non debet; cfr. c. 22, 2 et 23, 3. H. p. 52. — 32,2 extr. *ἐς πεντακοσίους* B; *ὡς ἐς πεντακοσίους* cett. Praepositiones *ὡς ἐς* coniunctae ante numeros non inveniuntur; cfr. Kueh. III, p. 472, adn. 1. — 33,3 *ὕπὸ νύκτα* B, om. cett. Cum Astyocho, quia postera luce Athenienses latere vix poterat, nocte iam profectum esse necesse sit, epistula Pedariti eadem iam nocte advenit. Script. igitur Vatic. rectissimam existimo; cfr. p. 53. — 34 *ἐδίωκον* B, *ἐπεδίωκον* cett. Cum locis ab H. p. 53 allatis sententia Stahlī (cfr. adn. P. St.) ipsa confirmetur script. Vat. sine

VIII. dubio praefero. — 34 *ὡς εἶδον* B, *ὥστερ ἰδόντες* cett. Postquam coniecturae omnes quibus utraque script. cum altera coniungeretur, refutatae sunt, in script. Vat. acquiescendum est, ad quam in cett. codd. explanatio absurdissima *ὥστερ ἰδόντες* adscripta est; cfr. H. p. 53. Egg. p. 33. — 35,4 *ἀπελθόντες* B, *ἐπελθόντες* cett.; cfr. H. p. 53. — 36,1 *ἔς* B, *ὡς* cett.; cfr. Poppo. p. III, vol. 1, p. 318 seq. — 36,2 extr. *ἔτι* B, *εἰτι* cett. et schol., cfr. H. p. 53 et adn. Cl. et P. St. — 37,2 *βασιλεὺς* B, *ὁ βασιλεὺς* cett.; cfr. Kueh. III, p. 602b). — 38,2 *ἔς* B, om. cett. Praepos. *ἔς* post *διαβεβηκότες* facillime excidere potuit. — 39,1 extr. *ἐπέπλει* B, *ἔπλει* cett.; cfr. H. p. 54. Egg. p. 37. — 39,3 *Σάμωι* B, *νήσω(ι)* cett.; cfr. adn. P. St. H. p. 54. — 39,3 extr. *κατηραν* B, *κατη(ι)ρον* cett.; cfr. adn. Cl. — 43,3 *ὄντε τὰς Χαλκιδέως* B, om. cett. Quae voces propter *ὄντε τὰς Θηριμένους* abesse non possunt. — 44,2 *πρῶτον* B, *πρὸς τὴν* cett. Cum Lacedaemonii nulli alii oppido arma intulerint, sed Rhodios convocaverint, *πρῶτον* unum verum est; cfr. H. p. 55. Stahl. l. c. p. 667. — 45,2 extr. *ἀπολείπωσιν οὐχ ὑπολιπόντες* B, *ἀπολιπόντες* cett. (G); cfr. H. p. 56. — 45,5 *πρότερον ἢ ἀποστῆναι* B; *πρότερον ἀποστῆναι* cett., cfr. H. p. 57. — 46,1 ἢ *Ἑλλησι* B, *μελλήσει* ACGEF, *καὶ μελλήσει* M, sed „cunctando“ hic non quadrat. — 46,1 extr. *ἔξεῖναι ἀεὶ* B, *ἔξεῖναι* cett. Vocem *ἀεὶ* quae ad sententiam aptissima est, post *ἔξεῖναι* excidisse minime mirum est; cfr. H. p. 57. — 46,3 *ἀπὸ δ' ἐκείνων* B; *ἀπὸ δ' ἐκείνων τῶν βαρβάρων* cett.; cfr. Egg. p. 22. — 46,5 extr. *ξυνεπολέμει* B, om. cett. Sed cum voces *οὐ πρόθύμως ξυνεπολέμει* artissime comprehendere liceat, adverb. alterum vix offendere potest; cfr. H. p. 58. Egg. p. 19. — 48,1 *ἕστερον ἦλθε(ν)* B; *ἕστερον* cett., quod zeugma mihi durius videtur; cfr. H. p. 58 et Egg. p. 19. — 48,1 *τούτω* B; *τούτω(ι)* cett., sed subiect. verbi *ἐκινήθη* desideratur. — 48,1 *ὑποτείνοντος αὐτοῦ* B; *ὑποτείνοντος αὐτοῦ καὶ* cett.; cfr. H. p. 58. — 48,2 *καὶ ἔς τοὺς πολλοὺς* B; *καὶ τοὺς πολλοὺς* cett. Praepositione repetita *ξυνωμοσία* et *οἱ πολλοὶ* inter se rectissime opponuntur. — 48,3 *παρὰ* B, om. cett.; cfr. H. p. 58. — 48,4 *οὐδὲν* B; *καὶ οὐδὲν* cett. [G] quae partic. hic molestissima est; cfr. H. p. 58. — 48,4 *οὐδ' ἄλλο τι*

B, ἢ ἄλλο τι cett.; cfr. Stahl. l. c. p. 667 et H. p. 58. — 50, 2 **VIII.** in. τὸν Λακεδαιμονίων ναύαρχον B; τῶν Λακεδαιμονίων ναύαρχον cett.; cfr. adn. Krueger. Script. τὸν τῶν ab H. p. 59 proposita mihi necessaria non videtur. — 50, 3 δι' ὅπερ καὶ τῆς (μισθοφορᾶς) B; δι' ὅπερ καὶ περὶ τῆς (μισθοφορᾶς) cett.; cfr. adn. P. St. Stahl. l. c. p. 659 et H. p. 60. — 53, 2 εἴ τινα B, ἦ τινα cett. Script. εἴ τινα paulo graviolem puto; cfr. H. p. 61. — 58, 4 Λακεδαιμονίους B; τοὺς Λακεδαιμονίους ACEF, τοὺς δὲ Λακεδαιμονίους M[G]; sed cfr. §§ 1, 3, 4 in., 6 in. — 61, 1 Ἑλλησπόντου B; Ἑλλησποντον AEFGM, Ἑλλήσποντον C. Genetiv. hic puto aptissimum; cfr. c. 62, 1. H. p. 63. — 62, 3 πότε B, τότε cett.; cfr. adn. Cl. H. p. 64 et Stahl. l. c. p. 668. — 63, 3 προυτρέψαντο B; προτρέψαντος C, προυτρεψάντων EFM, προυτρεψάντων AG; cfr. Egg. p. 34. — 63, 3 δυνατωτάτους B, δυνατοὺς cett.; cfr. Stahl. l. c. p. 668 et H. p. 64. — 64, 1 προσχώσιν B, ἴσχωσιν C, προσίσχωσιν G, προϊσχωσιν M, προσέσχωσι(ν) AEF. Praepositionem πρὸς quam cum πρὸ saepissime commutatam esse notissimum est, cum ab omnibus fere codd. praebatur, in Laur. vitio omisam esse suspicor. Deinde aoristum adn. Boeh. Widmann. tuetur. Cum in archetypo πρόσχωσιν scriptum esset (cfr. Cl. St. I, p. 349), in Vat. unum σ excidit, in cett. ι vel ε correctura insertum est; cfr. H. p. 64. — 64, 5 δοκεῖν B, δοκεῖ cett.; cfr. H. p. 64. Egg. p. 35. — 64, 5 extr. τῆς-ὑποῦλον εὐνομίας B; τῆς-ὑπουλον αὐτονομίαν ex corr. B₁, αὐτονομίας B marg.; τὴν-ὑπουλον εὐνομίαν C, τὴν-ὑπουλον αὐτονομίαν cett.; cfr. H. p. 65 et Stahl. l. c. p. 659. — 64, 5 ἀπὸ B, ἐπὸ cett. Propter εὐνομίας praep. ἀπὸ praefero; cfr. I, 37, 1. — 65, 1 extr. ἀντοῖς B, ἀντοὺς cett. Qua in simplici verborum comprehensione vox σφίσι nuda locum non habet; cfr. Kueh. I, p. 597. — 68, 1 πᾶν B, ἅπαν cett.; cfr. Diels., Goett. Gel. Anz. 1894, p. 298. H. p. 66. — 74, 3 δπόσοι B, δπόσοι τε cett.; cfr. H. p. 69. — 74, 3 extr. τεθνήκωσι B; τεθνηκοσι AEF, τεθνήξωσι M, τεθνήξωνται G, τεθνη+ω+ι C. Neque part. perf. recte hic se habet neque coniunct. fut. exacti omnino est in sermone Graeco, cfr. Kueh. II, p. 110, 1. — 76, 4 ἀμυνεῖσθαι B, ἀμύνεσθαι cett., cfr. Stahl. l. c. p. 669. H. p. 69. — 76, 4 δὴ ἦλθεν B, διεήθε C,

VIII. ++*ἦλθε* G, *ἦλθε* cett.; cfr. adn. P. St. — 76,5 *τοιούτον* B; *τοσοῦτο* CG, *τοσοῦτον* cett. Adiect. *τοιούτον* hic solum aptum est; cfr. H. p. 70. — 76,6 *αὐτοὶ* B, *αὐτοὺς* cett.; cfr. H. p. 70. Herod. VII, 136. — 77 *καὶ τὰ τοῦ πολέμου* B, *καὶ κατὰ τοῦ πολέμου* C, *κατὰ τοῦ πολέμου* cett. Cum *σφᾶς αὐτοὺς* script. Vat. sola convenit. — 81,2 *σμικρὰς* B, *μικρὰς* cett.; cfr. adn. Cl. St. IV, 13, 4. — 81,2 *γε* ACGEFM post *ἐλπίδας*, om. B; sed *τῶν τε μελλόντων* B, *τε* om. cett. Collocationem part. *γε=τε* in. codd. cett. correctura ortam esse suspicor; cfr. H. p. 71. — 81,2 *πλέον* B, *πλεῖον* cett.; cfr. Stahl. quaest. gram. p. 16. Poppo. p. I, vol. I, p. 223. 475 seq. — 81,3 *πιστεύσῃ* B, *πιστεύῃ(ι)* ACGEF (litt. *η* ex *ει* corr. C₁), *πιστεύητε* M, cfr. H. p. 71. Egg. p. 40. — 83,3 *κατ' ἀλλήλους* B, *πρὸς ἀλλήλους* cett.; cfr. Stahl. l. c. p. 669 et H. p. 73. — 86,9 *Μελησίαν* B, *Μιλησίαν* cett.; cfr. adn. P. St. ad Marcell. 28. — 87,1 *διὰ τὴν Ἀλκιβιάδου* B, *διὰ* om. cett.; cfr. H. p. 74. — 87,2 *ἦγαγε* B, *ἦγε* cett.; cfr. H. p. 74. — 87,4 *διατριβῆς* B, *τριβῆς* cett.; cfr. Stahl. l. c. p. 669. H. p. 74. — 88 *τρεῖς καὶ δέκα* B, *τρισκαίδεκα* cett. suprascr. B, cfr. Kueh. I, p. 626, 1). — 90,1 *ὁμολογίαν* B, *ὀλιγαρχίαν* cett.; cfr. H. p. 76. Egg. p. 24. — 90,4 *ἔσπλους* B, *ἔσπλους* M; *ἐπίπλους* cett. [G], cfr. H. p. 76. — 90,4 extr. *τείχος* B, *τείχους* C, *τοῦ τείχους* cett.; cfr. adn. P. St. H. p. 76. — 91,1 *πλείονός τε* B, *πλέονος χρόνου* cett.; cfr. adn. Cl. H. p. 76. Egg. p. 22. — 91,2 *ἐκ* om. B (*καὶ ἐκ Λοκρῶν* cett.), cfr. adn. P. St. H. p. 76. — 91,2 *ἐπὶ Λᾷ* B, *εἰπίλαι* A, *ἐπὶ Λαι* F, *ἐπι* ++ E, *ἐπὶ* CGM. Voce *Λᾷ* omissa *ὁρμῶσαι ἐπὶ τῆς Λακωνικῆς* minime recte coniungerentur; cfr. Kueh. III, p. 495, I, 1. H. p. 76. — 95,5 *ἀναγαγόμενοι* B, *ἀναγόμενοι* cett. Part. aor. propter *νανμαχῆσαντες* praefero; cfr. H. p. 79. — 96,3 *εὐθὺ+* B, *εὐθὺς* cett. Cum Thuc. nullo loco formam *εὐθὺς* pro *εὐθὺ* adhibuerit, hic script. Vat. recta est; cfr. H. p. 79. Kueh. I, p. 28 d) i). — 96,5 *καὶ ἐν ναυτικῇ* B, *καὶ ναυτικῇ* cett.; cfr. H. p. 80. — 100,3 *πρῶτον* B, *πρώτῃ* cett. Cum verbo *ἀφιστάσι* per se Methymnaeos etiam Eresum oppugnasse minime mea quidem sententia appareat, script. *πρώτῃ* veram non puto; cfr. H. p. 81. — 100,4 *ὡς* B, *ὅτε* cett.; cfr. H. p. 81. — 102,2 *Ἰμβρον* B, *ἠπείρον*

ætt.; cfr. H. p. 82. adn. Cl. — 106,3 *Πελληνέων* B, *Πελλη- VIII. ναίων* cett.; cfr. adn. P. St. — Quibus locis cod. Vat. formam vocabulorum Thucydidi usitatam recte tradidit, hi sunt: VI, 95, 1 *ἐλασσον*; VII, 11, 1 *ἦσον*; 15, 1 *ἐλάσσω*; 15, 2 *πράσσετε*; 24, 2 extr. *τεσσαράκοντα*; 34, 7 *ἦσασθαι*, quibus locis codd. cett. pro *σσ* semper *ττ* præbent; cfr. Stahl. quaest. gr. p. 49. — VII, 27, 1 extr. *ξυμπλεῖν*; 58, 4 *ξυνελέγη*; 61, 3 *ξυστρατευόμενοι*; 63, 3 *ξυμφοραῖς*; 70, 6 in. *ξυνετύγχανέ*; 86, 1 *ξυναθροισθέντες*. VIII, 43, 3 *ξυγκεῖσθαι*; 50, 2 *ξυγγνώμην*; 96, 5 *ξυμφοράταιοι*; 97, 1 *ξυνέλεγον*; codd. cett. pro *ξ* hic semper *σ* dant; cfr. Marcell. 52. — VII, 37, 1 *τεθαρρηκότες* B, *τεθαρρηκότες* cett.; VIII, 99 *Χερσονήσου* B, *Χερρονήσου* AC, *Χερονήσου* G, *Χερρονήσου* EF, *Χερρονήσου* M; cfr. Stahl. q. gram. p. 25. M. p. 97, 9. — VII, 50, 2 *Ἐδεσπερίταις* B, *Ἐδεσπερείταις* cett.; cfr. Kueh. II, p. 284, 10; VIII, 101, 3 *Ῥοίτειον* B, *Ῥοίτιον* cett. [G], cfr. Herodian. I, 371, 9. — VIII, 46, 5 *ἐς* B, *εἰς* cett.; cfr. M. p. 213, 13. — VIII, 64, 2 *ἤρημένον* B, *εἰρημένον* cett.; cfr. M. p. 39, 8. — VIII, 95, 3 *Ἐρετριῶν* B, *Ἐρετριέων* cett.; cfr. M. p. 141, 10. — VIII, 100, 1; 100, 4; 104, 3; 105, 2; 105, 3 *Θράσυλλος* B, *Θράσυλος* cett.; cfr. Herodian. I, 159, 2. Dittenberger. Syll: 366, 69. 423, 1.

2. Deinde quibus locis cod. Vat. scripturam errore librarii ortam solus præbeat, quaeramus.

VI, 92, 5 *ἡμέτερα* B, *ὕμέτερα* cett. Sententia, cum τὰ μὲν VI. Ἀθηναίων præcesserint, τὰ δὲ ὕμέτερα postulat. — 92, 5 *πάσης* B, *ἀπάσης* cett., VII, 33, 2 in. *ἅπανα* BH, *πᾶσα* cett.; VIII, 75, 3 *ἅπαντα* B, *πάντα* cett.; cfr. Diels., Goett. Gel. Anz. 1894, p. 298. H. p. 22. — 93, 2 *Γύλλιππον* B, *Γύλιππον* cett. recte. — Cod. Vat. saepe collocationem verborum pravam habet: 93, 4 *ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ* B, *τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα* cett. [G]; cfr. p. 275, s. c. VIII, 60, 3 extr. Idem vitium VII, 18, 4 extr. occurrit, cfr. H. p. 16; 94, 2 *τισὶ περιτυχόντες οὐ πολλοῖς* B, *περιτυχόντες τισὶν οὐ πολλοῖς* cett.; cfr. II, 79, 4; VII, 14, 3 *τὰ τρέφοντα χωρία ἡμᾶς* BH, *τὰ τρέφοντα ἡμᾶς χωρία* cett., cfr. H. p. 15; VII, 29, 5 *ἐσεληλυθότες οἱ παῖδες* BH, *οἱ παῖδες ἐσεληλυθότες* cett.; cfr. H. p. 21; VII, 29, 5 extr. *πάσης πόλει* 20*

VI. BH, πόλει πάση cett. Collocatio Vatic. hic inepta est; cfr. Kueh. III, p. 632, b; VII, 56, 4 ταύτην πόλιν B; πόλιν ταύτην cett. recte; VIII, 7 ἐς Κόρινθον ἄνδρας Σπαρτιάτας B; ἄνδρας Σπαρτιάτας ἐς Κόρινθον cett.; cfr. adn. P. St. H. p. 44; VIII, 33, 1 ἔχων ἦλθεν B, ἦλθεν ἔχων cett. Librarius Vatic. ἔχων artius cum accusat. coniungere voluit; cfr. H. p. 53; VIII, 42, 2 ὄντος ἦδη B, ἦδη ὄντος cett. Collocatione codd. cett. φανεροῦ melius augetur; cfr. H. p. 55; VIII, 44, 2 τοῦτους τε οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ B, οἱ Λακεδαιμόνιοι τούτους τε καὶ cett.; cfr. supra VIII, 33, 1; VIII, 46, 1 in. τῷ καὶ Τισσαφέρνει B; καὶ τῷ Τισσαφέρνει cett. recte; VIII, 50, 2 in. ἔτι τότε ὄντα B; ἔτι ὄντα τότε cett., cfr. H. p. 59; VIII, 55, 3 extr. ὄπλα πολλὰ ἐλήφθη B, ὄπλα ἐλήφθη πολλὰ cett.; cfr. adn. P. St. H. p. 62; VIII, 64, 3 κατέλυσε τὸν δῆμον B, τὸν δῆμον κατέλυσε cett. VIII, 73, 6 τοῦτων πάντων B; πάντων τούτων cett. Vat. hic collocationem minus elegantem praebuit; VIII, 75, 2 προειστήκεσαν μάλιστα τῆς μεταβολῆς B; μάλιστα προειστήκεσαν τῆς μεταβολῆς cett. Script. cett. codd. exquisitior est; VIII, 85, 1 τὸν Τισσαφέρνην καὶ τὸν Ἀστυόχον B; τὸν Ἀστυόχον καὶ τὸν Τισσαφέρνην cett. Mindarum ad Astyochochum primo profectum esse consentaneum est; cfr. H. p. 73; VIII, 86, 6 ἀπαλλάττειν ἐκέλευεν B, ἐκέλευεν ἀπαλλάσσειν cett.; cfr. H. p. 74; VIII, 89, 1 τοὺς πολλοὺς καὶ πρότερον B; καὶ πρότερον τοὺς πολλοὺς cett.; cfr. H. p. 75; VIII, 90, 4 τὸ ἐντὸς τὸ καινὸν B, τὸ καινὸν τὸ ἐντὸς cett.; cfr. H. p. 76; VIII, 98, 1 εὐθὺς post μάλιστα habet B, post ταύτη cett., cfr. H. p. 80. Egg. p. 43. — 93, 4 ξυνέγραψε B, ξυνέγραψε cett.; item VII, 18, 4 extr. VIII, 6, 5 extr., 60, 3 extr. — 94, 3 Κεντόριπα B, Κεντόριπα cett.; cfr. Κεντόριπες Thuc. VII, 32, 1. Hesych. s. v. — 94, 3 ἐμπιπρώντες B, πιπρώντες A, πιμπρώντες cett.; cfr. adn. Cl. St. Formam ἐμπιπρώντες Thucydideam non puto; cfr. Kueh. II, p. 519 s. v. — 94, 3 γεινησιῶν B, Ἰνησσαίων cett. Forma γεινησιῶν e TE IN. . . quod in GE IN. . . corruptum est, contracta est; cfr. III, 103, 1. — 95, 1 εἴκοσιν B, εἴκοσι cett. cfr. Hudii ed. tom. II (1901), p. 302 s. v. — 97, 4 ἀτακότεροι B, ἀτακότερον cett. Neutrum sive adverb. solum Thucyd. est; cfr. VII, 81, 2. VIII, 25, 3.

II, 91, 4. III, 108, 3. V, 9, 3. VII, 53, 2 — 98, 2 *ἐξεληθόντες* B, **VI.**
ἐπεξεληθόντες cett. Script. codd. cett. ad *μάχην διενουθόντο ποιῆ-*
σθαι aptior est. — 98, 2 *ἐπὶ* B, *ἐν* cett. (*ἐν τῷ Λαβδάλῳ*).
 Partic. *ἐν* melius traditam praefero, praesertim cum script. Vat.
 fortasse e c. 97, 5 orta sit. — 99, 2 *πρὸς τοὺς Ἀθηναίους* B,
πρὸς Ἀθηναίους cett. cfr. Herbst. Philolog. 40, p. 373 c.). —
 99, 2 *ἀναπανομένους* B, *ἀν πανομένους* cett.; cfr. adn. P. St.
 — 100, 2 *περιπροτείχισμα* BH, *προτείχισμα* cett. recte. —
 100, 3 *τῶι* B, *τὸ* cett. bene. — 103, 2 *Σικελιωτῶν* BH, *Σικε-*
λῶν cett. Vox *Σικελῶν* sententia postulatur; cfr. VI, 88, 2.
 — Cod. Vat. pro *δὴ* formam *ἤδη* saepius falso praebet: 103, 3
ἤδη B, *δὴ* cett.; VII, 55, 1, cfr. H. p. 30; VII, 71, 2 in. cfr.
 H. p. 35; VII, 77, 3 cfr. adn. P. St. H. p. 39; VII, 81, 2 extr.
 cfr. H. p. 40; VIII, 53, 3 cfr. I, 91, 4. H. p. 61. — 103, 4
Εὐρνκλέα BH, *Εὐκλέα* cett.; cfr. adn. P. St. — 104, 2 *παρέ-*
πλευσε B, *παρέπλει* cett. suprascr. B. Imperfect. codd. cett.
 aptius quam aorist. de conatu non prospere perfecto dici
 puto. — 104, 3 *πως* B, *πω* cett; cfr. Thuc. I, 138, 2; 140, 2;
 142, 7. II, 12, 4; 39, 3. III, 45, 2. V, 59, 3. adn. Cl. St. —
 104, 3 *ἐποιοῦντο* BH, *ἐποιοῖτο* cett; cfr. adn. P. St. et Cl. St.
 — 105, 2 *ἔχοντας* BH, *σχόντας* cett. Sed praesens formae
σχόντας i. e. angelegt habend, *ἴσχειν*, non *ἔχειν* est; cfr.
 Krueger. adn. I, 110, 2. — 105, 3 *ἐξ Ἄργους* B; *ἐκ τοῦ Ἄρ-*
γους cett.; cfr. Herbst. Phil. 40, 372, 2. — VII, 1, 1 *μὲν* BH, **VII.**
δὲ cett. (*ὁ δὲ Γύλιππος*). Cum Gylippus hic non opponatur
 alii, *μὲν* reiciendum est. — 1, 3 *δσα* BH, *δσοι* cett; cfr. adn.
 critic. Cl. VII, p. 159. — 1, 3 *πανοστρατιῶι* B, *στρατιαι* cett.;
 cfr. adn. P. St. H. p. 8 seq. — 2, 1 *Γόγγυλλος* B, *Γόγγυλος* cett.;
 cfr. Herodian. I, 164, 4. — 2, 3 *Συρακόσσιοι* B, *Συρακόσιοι* cett.;
 cfr. M. p. 99, 12. Stahl. q. gr. 51. — 2, 4 *ἐτύγγανε δὲ κατὰ*
τοῦτο τοῦ καιροῦ BH; *ἔτυχε δὲ κατὰ τοῦτο καιροῦ* cett.; cfr. adn.
 P. St. Herbst. Philol. 16, p. 305. H. p. 10. Widmann., Wochschr.
 f. kl. Phil. 1889, p. 399. Krueger. Sprl. 47, 10, 4. — 2, 4 *παρὰ*
βραχὺ BH, *κατὰ βραχὺ* cett.; cfr. H. p. 10. — 4, 2 extr. *ἀπήγει* BH,
ἐπή(ι)ει cett. Verbum *ἀπήγει* cum *πρὸς ἀντὶ* non bene convenit.
 — 4, 5 *ὠρμίζετο* BH, *ὠρμει* cett. suprascr. BH. Sed *ὠρμει* ad
ἔκειτο multo aptius est quam *ὠρμίζετο*. — 4, 7 *τῆς* B, *τὴν* cett.

VII. Vox *προσβολήν* quae a praep. *περί* pendet, accusativum postulat. — 5, 1 *διετίχιζε* BH, *ετίχιζε* cett.; cfr. H. p. 11. — 5, 4 extr. *ἐξελάσσεσθαι* BH, *ἐξελάσασθαι* cett.; cfr. Kueh. II, p. 416; III, p. 185 b. — 6, 3 *κέραι* BH, *κέραι* cett. suprascr. B; cfr. H. p. 12. — 6, 3 *διὰ τοῦτο* BH, *δι' αὐτό* cett.; cfr. H. p. 12. — 8, 1 *μεταπέμψωσιν* BH, *μεταπέμψουσι* cett. Coniunctiv., praeterquam quod etiam cod. B *ἀποστελοῦσι* habet, ad *εἰ μὴ* ab ipsis codd. recte praebita non convenit; cfr. Kueh. IV, p. 474, 1. — 8, 2 *μόλις* B, *μάλιστα* cett. Vox *μόλις* sententiam absurdam dat. — 12, 5 *φανερῶι* B, *φανερῶι* cett. Femin. propter *τὰς-οὔσας* et partic. *ἀναπειρώμεναι* verum est. — 12, 5 *καὶ ἀποξηρᾶναι* AEF CG, *καὶ τὸ ξηρᾶναι* BH. Script. Vat. e *κάποξηρᾶναι* corruptam esse apparet. — 13, 2 *αὐτοῖ* BH, *αὐτοῦ* cett.; Hudio p. 14 assentior, sed cfr. Egg. p. 35. — 14, 4 *τὰς ἐνθάδε* B, *τὰ ἐνθάδε* cett. (om. H.). Quid ad *τὰς ἐνθ.* supplendum sit, non apparet. — 15, 1 extr. *μὲν φρήτιν* BH, *νεφρήτιν* cett. recte. — 16, 1 *ἐπεψηφίσαντο* BH, *ἐψηφίσαντο* cett. Sed „sie gaben durch beschluss ihre zustimmung“ propter infinitivos aptum non videtur; cfr. H. p. 15. — 18, 1 extr. *ἀνείναι* BH, *ἀνίεναι* cett.; cfr. H. p. 15. Egg. p. 41. Kueh. III, p. 192 D. — 19, 3 *ἀπέστειλλον* B, *ἀπέστελλον* cett. De imperf. cfr. adn. Krueger. II, 85, 2. P. St. VII, 20, 2. Kueh. III, p. 143, 3. H. p. 16. — 21, 3 in. *ξυνανέπειθε(ν)* CG, *ξυναναπέθει* BH, *ξυνέπειθεν* cett.; cfr. H. p. 17. Herbst. zu Thuc. II, p. 117 seq. memoriam codd. neglexit. — 22, 2 extr. *ἔκπλων* B, *ἔσπλων* cett. Sed cum Athenienses iam ante portum progressi sint (cfr. *πρὸ τοῦ στόματος*), *ἔκπλων* absurdum est. Neque ad Syracusanos, qui ipsi quoque iam e portu minore provecti sunt (cfr. *ἐπὶ τὰς ἐκ τοῦ νευρίου περιπλεύσας*), *ἔκπλων* convenit; cfr. H. p. 18. — 23, 1 *προσεσχόντων* B, *προσεχόντων* cett.; cfr. H. p. 18. — 25, 6 *ἀναλούμενοι* B; *ἀναδόμενοι* cett. Script. Vat. sententiam probam non habet; cfr. IV, 48, 3 *ἀναδόντες*. — 26, 3 *ἐκεῖ* B, *ἐκεῖθεν* cett., quem usum Graeci sermonis notum librarius cod. B fortasse non perspexit; cfr. Kueh. III, p. 546, adn. 1. H. p. 19. — 27, 2 extr. *ἕκαστος ἡμέρας* B; *τῆς ἡμέρας ἕκαστος* cett. Collocationem cett. codd. et rectiorem et exquisitiorem puto. Scripturam cod. H *ἕκαστος τῆς ἡμέρας* praebentis ex utraque conflata esse opinor. — 27, 3 *χρόνον* B,

χρόνου cett. Accusat. hic ineptus est. — 27, 5 *ζεύγη* BH, *ὑπο- VII.*
ζύγια cett.; cfr. adn. P. St. H. p. 20. — 28, 2 *πλοιοῦμενοι* litt.
λ erasa C; *που* BH, *ποιούμενοι* cett. [G]. Formam codd. cett.
 ab Herbstio zu Thuc. II, p. 124 satis defensam esse opinor; cfr.
 H. p. 20 et Stahl. l. c. p. 663. Coniectura Widmanni (cfr.
 Wochschr. f. Klass. Phil. 1902, p. 1090 seq.) multarum virorum
 doctorum aliorum postrema (de quibus cfr. adn. P. St. Egg. p. 28)
πανόμενοι scribentis vera mihi non videtur, cum *πανόμενοι*
 cum verbis *φλάσσοντες* et *ἐταλαιπωροῦντο* quod attinet ad
 sententiam, coniungi non posse opiner. — 29, 3 *τινας* BH,
τινα cett.; cfr. adn. P. St. H. p. 20. — 32, 1 *διάδοχον* B;
δίοδον cett. Script. cod. B dittographia quadam propter *ἔχοντας*
 orta est. — 32, 1 *Κεντάριπας* B *γη* H, *Κεντόριπας* cett.
 Formam *Κεντορ.* confirmat Strabo VI, 272 C. — 34, 1 *οἱ περι*
 B *γη* H, *οἵπερ* cett.; cfr. H. p. 22. Coniectura Gertz. *αἵπερ*
 scribentis loco II, 86, 5 redarguitur. — 34, 2 in. *ἐν* B, *ἐφ'*
 cett. Partic. *ἐπὶ* hic aptior videtur; cfr. Kueh. III, p. 499,
 II, β. H. p. 22. — 35, 1 extr. *Θουριδάτιδος* B *γη* H, *Θουρί-*
δος H, *Θουριάδος* cett.; cfr. H. p. 23. — 36, 5 *μάλιστα*
αὐτοῖς *χρήσασθαι* B, *μάλιστ' ἂν αὐτοὶ* *χρήσασθαι* cett. Prae-
 terquam quod *αὐτοῖς* non habet, quomodo explicetur, infin. futur.
 correctura fortasse propter *σχῆσιν*, *ἔσασθαι* etc. ortum esse
 suspicor; cfr. H. p. 23. — 36, 5 *ἐξωθουμένης* B; *ἐξωθουμένοις*
 cett. Dativ ad *Ἀθηναίους* necessarius est. — 36, 6 *πάντα* B;
πάντας cett. Formam *πάντας* propter *αὐτοὺς* et *προσπίπτον-*
τας praefero; cfr. H. p. 24. — 37, 1 *ταῦτα* B, *τοιαῦτα* cett.
 cfr. H. p. 24. — 37, 2 *οἱ (γυμνητεία)* B, *ἡ (γυμνητεία)* cett. recte.
 — 42, 4 *αὐτῷ* B, *αὐτῶ* A, *αὐτὸ* cett. (*αὐτὸ ληφθὲν*). Dativ.
 supervacaneus est. — 42, 4 extr. *διαπολεμήσειν* B, *διαπολέ-*
μησιν cett. Substantiv. propter *ξυνομιωτάτην* verum videtur. —
 42, 6 *ἐκάτερα* BH, *ἕτερα* cett.; cfr. adn. P. St. — 43, 2
πρώτην B, *πᾶσαν* cett.; cfr. H. p. 25. — 43, 7 *ἐκεκρατηκότων*
 B; *κεκρατηκότων* cett. recte. — 44, 1 *πειθέσθαι* B suprascr. H,
πυθεσθαι cett. Verbum *πειθέσθαι* ad contextum hic aptum
 non est. — 44, 1; 44, 7; VIII, 86, 2 *μόλις* B, *μόλις* cett.; cfr.
 Kueh. I, p. 155 adn. — 44, 3 *τὸ πρόσθεν* B, *τὰ πρόσθεν*
 cett.; cfr. H. p. 26. — 44, 5 *ἴκρινοντο* B *γη* H; *ἐποκρίνοντο*

VII. cett. recte. — 44,7 *καθίστησαν* B suprascr. H, *κατέστησαν* cett.; Hudio p. 26 seq. assentior; cfr. Krueger. adn. IV, 96, 4. — 46 extr. et VIII, 90, 4 *οὕτως* B, *οὕτω* cett.; cfr. Kueh. I, p. 296, 3, a. — 48, 2 *ἐλπίδας τε* BH (et schol.); *ἐλπίδος τι* cett. Sed *τε* non habet *καὶ* quocum recte coniungatur; cfr. H. p. 27. — 48, 5 *τοὺς ξενотροφόντας* marg. B (signo *γρ* non addito); *αὐτοὺς ξενотροφόντας* omnes codd. recte. — 49, 2 *ἐπάγειν* B; *ἀπάγειν* cett. Verbum *ἐπάγειν* hic ineptum est. — 49, 2 extr. *ἀναχώρησις* B, *ἀναχωρήσεις* cett. Vox *ἔξουσι* accusativ. plur. postulat. — 50, 2 *δυοῖν* B, *δύο* cett.; cfr. H. p. 29. Kueh. I, p. 633, adn. 3, lin. 20. — 51, 1 *βουλόμενος* B; *βουλόμενοι* cett. recte. — 51, 2 in. *δσας* B, *δσαι* cett.; cfr. H. p. 29. — 52, 2 extr. *ἐξώθουν* B, *ἐξεώθουν* cett.; cfr. H. p. 30. adn. P. St. II, 84, 3. Kueh. II, p. 14 seq. — 53, 3 *μὲν* om. *γρ* B. (*τὰς ναῦς τὰς μὲν.*); *δυεῖν γρ* B (*δυεῖν δὲ δεούσαις*) qua de forma cfr. Kueh. I, p. 633, adn. 3, lin. 4. — 53, 4 *σβετήρια* B; *σβεστήρια* cett. probe. — 55, 2 *ναῦς-ἵππους* B, *ναυσί-ἵππους* cett.; cfr. H. p. 30. — 55, 2 et 66, 3 *σφαλόμενοι* B; *σφαλλόμενοι* cett. recte; cfr. Kueh. II, p. 544. — 57, 1 extr. *ἀνάγκης* B; *ἀνάγκη* cett. suprascr. B. Genetiv. propter *ξυντηχίας* errore ortus est; cfr. H. p. 31. — 57, 7 in. *δὲ* B, *τε* cett.; cfr. H. p. 31; 80, 4 *τε* B, *δε* cett. (*τὸ δὲ Δημοσθένους*). Partic. *τε* vocibus *τὸ μὲν* inepta est; VIII, 2, 4 *δ'* B, *τε* cett.; cfr. H. p. 43; VIII, 67, 3 *δ'* B, *τε* cett. (*προέδρους τε*) Propter *μήτε-μήτε* part. *τε* praefero. — 57, 8 *ἔστι* B; *ἔτι* cett. Verbum hic tolerari non potest. — 57, 9 *λειπομένους* B; *αἰὶ πολεμίους* cett. recte. — 58, 1 *Συρακουσίοι* B; *Συρακοσίοις* cett. Dativ. ad sententiam necessarius est; cfr. Stahl q. gr. p. 51. — 59, 2 *τοσοῦτο* B, *τοσοῦτον* cett.; cfr. H. p. 32. Kueh. I, p. 606, 2. — 64, 1 *ἡμῶν* B; *ἡμῶν* cett. Voces *ἐκεί ὑπολοίπους* melius cum *ἡμῶν* conveniunt. — 65, 2 in. *κατεβύσωσαν* B; *κατεβύρ-σωσαν* cett. recte. — 68, 3 *καρπουμένην* B, *καρπουμένη* cett.; cfr. adn. P. St. H. p. 34. — 69, 2 extr. *προσφερόμενα* B, *προ-φερόμα* cett.; cfr. adn. edd. ad III, 59, 2; Krueger. III, 64, 2. — 69, 4 extr. *καταλειφθέντα* B, *παραλειφθέντα* ACEFM, *παρалаφθέντα* GL, *καταληφθέντα* cod. Mosq.; cfr. H. p. 34 seq. — 70, 4 *διέκπλου* B; *διέκπλους* cett. Accusat. plur. prop-

ter *ἀνακρούσεις* necessarius est. — 71,7 *ξυμφορῶν* B; *ξυμ- VII.*
πασῶν cett. Sed consternationes cum calamitatibus hic non
bene comparari opinor; cfr. H. p. 36. Egg. p. 23 seq. — 71,7
et VIII, 38,2 *διαβεβοηκότες* B; *διαβεβηκότες* cett. Script.
Vat. sententiam absurdam dat. — 73,1 extr. *τά* B, *τάς* cett.
recte (*τάς τε ὁδοὺς*). — 73,2 *πεπαυμένους* B, *ἀναπεπαυμένους*
cett.; cfr. H. p. 37. — 73,2 *τετάφθαι* B; *τετραφθαι* cett.
Litt. *ρ* vitio omissa est. — 75,1 *τούτωι* B, *τοῦτο* cett. Accus.
propter *μετὰ* verus est; cfr. VIII, 104,1. — 75,4 extr. *πεπον-*
δοτεσας B; *πεπονθότας* cett. — 75,7 *ἀντιβατῶν* B, *ἀντι*
ναυβατῶν cett.; VIII, 50,3 extr. *μισθορᾶς* B, *μισθοφορᾶς*
cett.; VIII, 50,5 *ἀνεπιφθόν* B, *ἀνεπιφθονόν* cett.; VIII, 73,1
ἐνεωρίζετο B, *ἐνεωτερίζετο* cett.; VIII, 95,2 *βοῆσαι* B, *βοη-*
θῆσαι cett. — 76 extr. *ὠφελεῖν τι. καὶ* B, *ὠφελεῖν. ἔτι καὶ*
cett.; cfr. adn. P. St. H. p. 39. — 78,2 *ἐπόμενον* B, *ἐπεπόμενον*
cett.; cfr. adn. P. St. — 78,3 in. *ἐν* B, *ἐπὶ* cett. (*ἐπὶ τῇ δια-*
βάσει) cfr. adn. P. St. VII, 80,5. Kueh. III, p. 499, II, 1,β. —
79,2 *ὑπάντους* in B fuisse videtur; *ἐπάντους* cett. recta. —
79,4 extr. *καὶ κἀκῆνοι* B; *κἀκῆνοι* cett. Script. Vat. dittographia
orta est; item VIII, 89,1; 98,3. — 79,5 extr. *τρεψόμενοι* B;
τρεψάμενοι cett. Part. aor. ad *φοβήσειαν* solum convenit; VIII,
68,2 extr. *ἀπολογησόμενος* B, *ἀπολογησάμενος* cett. Part. fut.
cum *ἐπειδὴ-ἐκακοῦτο* non convenit; VIII, 69,3 *οἰκήσαντας* B,
οἰκήσοντας cett. Part. aor. post *ἐπεμψαν* supervacaneum est.
— 81,5 *πᾶς* (comp.) B, *πρὸς* cett. (*πρὸς ἀνθρώπους*). Vox
πᾶς hic minime vera est. — 82,3 *ἐσβαλλόντες* B, *ἐσβαλόντες*
cett. Participio aor. librarius cod. B iniuria offensus est; cfr.
H. p. 41. Krueger. Sprl. 53,6,8. Kueh. III, 199, adn. 8; VIII,
31,4 extr. *ἐσβαλλόμενοι* B, *ἐσβαλόμενοι* cett.; cfr. H. p. 52.
Egg. p. 40; VIII, 39,3 *προσέβαλλον* B, *προσέβαλον* cett. Cum
Lacedaemoniorum naves in naves Atheniensium inanes nisi in
portu ipso incidere non potuerint, Hudio p. 54 assentior. — 83,5
κατέθεν B, *κατέθεντο* cett. Forma cod. B Attica non est. —
84,4 *ἀσμένως* B; *ἀσμένους* cett. (script. cod. G incerta), cfr.
Herbst. adv. Cobet. p. 22. H. p. 41. — 87,1 *ἀστέγατον* B; *αστέ-*
γαστον cett. recte, cfr. Kueh. II, 290,8. — 87,1 extr. *ἐπ’*
ἀσθενεῖαι B, *ἐς ἀσθενεῖαν* cett.; cfr. H. p. 42. — VIII, 1,1

VIII. ὠργίζονται B; ὠργίζοντο cett. recte. — 1,1 τις B, τι cett. (δπόσοι τι). Sing. masc. hic locum non habet. — 1,2 μεγίστη B; μεγίστη cett. bene; 43,1 σκεύη B, σκεύη cett.; 58,2 δση B, δση cett.; 101,3 χωρία B, χωρία cett. — 2,2 δργώντας B, δργώντες cett.; cfr. H. p. 43. — 2,4 τοιοῦτον B; τοιοῦτων cett. Genet. plur. propter κινδύνων-οἶος necessarius est. — 3,1 Μηλιέως B, Μηλιως cett.; cfr. H. p. 43. — 3,1 μεμφομένους B, μεμφομένων cett.; cfr. H. p. 43. — 3,2 καὶ Ἀρχάσι δέκα B; Ἀρχάσι δὲ καὶ cett. Scriptura Vat. Πελληνεῦσι satis abrupte sequeretur; cfr. adn. P. St. — 5,2 ὡς B, ὃς cett. Part. ὡς hic non apta est. — 5,3 που B, ποί cett. Που cum ἀποστέλλειν vix convenit. — 5,4 Τισσαφέρωνος B (hic et saepius, cfr. 5, 5); Τισσαφέρωνος cett. ubique recte. — 5,5 τὰ περὶ Καρίαν B, περὶ Καρίαν cett. Τὰ post ἀφροστώτα dittographia ortum est. — 6,1 ἐπὲρ B, περὶ cett.; cfr. H. p. 44. — 6,2 ὁ B, οἱ cett. (οἱ μὲν ἐς τὴν Ἰωνίαν). Propter τῶν τε-καὶ τῶν quae praecedunt sing. ὁ tolerari non potest. — 6,2 extr. πείσωσι B, πείσουσι cett.; cfr. Kueh. IV, p. 372. — 9,2 in. γιγνομένης B, ἐγγιγνομένης cett.; cfr. H. p. 45. adn. P. St. — 10,1 Κεγχρεῶν B, Κεγχρειῶν cett.; 23,1 Κεγχρεῶν B, Κεγχρειῶν cett.; cfr. H. p. 45. Thuc. IV, 42, 4; 44, 4. VIII, 20, 1. — 10,3 αὐτοῖς B, αὐτοῖς cett. Thuc. παραπλεῖν τινι dicere non solebat; cfr. II, 83, 2. — 15,1 Στρομμυχίδης B (hic et saepius), Στρομβιχίδης cett.; cfr. Dittenb. Syll. 145, 18. 198, 95. adn. P. St. — 17,3 extr. ἐφόρμον B, ἐφώρμον cett. Ne ἐφοροσὼν quidem hic tolerabile est. — 17,4 extr. ἐγεγένητο B, ἐγένετο cett.; cfr. H. p. 47. — 18,1 ἐφοίτω B; ἐφοίτα cett. recte. — 19,1 Ἄναι B, ἄναιαν G, Ἀναια cett.; cfr. Thuc. IV, 75, 1. — 20,1 ποιησάμενοι B, ποιησάμεναι cett. [G]; cfr. καταδιωχθεῖσαι-κρατήσασαι-ἀποπλεύσασαι. — 20,1 extr. ναυμαχία B, ναναρχία cett.; 33,1 ναυμαχίαν B, ναναρχίαν cett.; 39, 2 et 85, 1 ναυμαχίας B, ναναρχίας cett.; cfr. H. p. 47. Egg. p. 23. — 22, 1 extr. Κύβης B, Κύμης cett. Cuius oppidi nomen fuisse Κύμη e Thuc. VIII, 31, 3; 100, 3 et Herodt. I, 149 et ex multis aliis locis apparet. — 22, 1 extr. Εδάδας B, Εδάλας cett. suprascr. B. Formam Εδάλας, quippe quae melius tradita sit, praefero; cfr. H. p. 48.

— 23, 2 extr. *ἔάλω* B, *ἔάλωκεν* cett.; cfr. H. p. 49. Egg. p. 41. VIII.
 — 23, 3 *νηῶν* B, *νεῶν* cett.; 63, 2 in. *νηοῖν* B, *νεοῖν* cett.;
 cfr. Kueh. I, p. 462. — 24, 1 extr. *ἕστερον* B, *ἔστησαν* cett.
 Librarius Vatic. *ἕστερον* quod praecedit hic mire repetivit. —
 24, 3 *ἐμφραναῖς* B, *ἐν Φαναῖς* cett.; cfr. Blass. über die ausspr.
 des griech. p. 83 seq. — 24, 4 *τοσῶδε* B, *τόσῳ* cett. Propter
καὶ sequens *τόσῳ* praefero; cfr. IV, 28, 3 et adn. Cl. St. I, 37, 5.
 — 24, 5 in. *ἐς τοῦτο* B, *εἰ τοῦτο* cett. Praepos. *ἐς* totam
 comprehensionem delet. — 24, 5 *ἀσφαλέστατον* B, *ἀσφα-
 λέστερον* cett. Superlativum, qui, cum nimis gravis sit, cum
 contextu toto non satis convenit (cfr. quae seq. *εἰ δέ τι ἐν κτέ.*),
 commutatione creberrima positum esse censeo. — 24, 5 extr.
ξυναναιρεθήσεσθαι B, *ξυναιρεθήσεσθαι* cett.; cfr. H. p. 50. —
 26, 1 *Σελινούντιοι* B, *Σελινούντιαι* cett.; cfr. Kueh. I, p. 537,
 adn. 3. — 26, 1 *ἔτοιμοι* B, *ἔτοιμαι* cett.; cfr. Kueh. I, p. 536,
 adn. 1. — 27, 2 extr. *ὀλίγωι* B; *ἀλόγως* cett. Dativ. hic sen-
 tentiam sanam non praebet. — 27, 3 *ἦττασθῶσι* B; *ἦσσηθῶσι*
 cett. recte. — 27, 3 *που* B, *ποι* cett. Librarius illo *που* quod
 seq. fortasse confusus est; cfr. adn. P. St. — 30, 2 *λαβόντες* B,
λαχόντες cett. Script. codd. cett. voce *διακληρωσάμενοι* (c. 30, 1)
 commendatur. — 32, 1 extr. *ἄλλοι* B, *ἄλλαι* cett. Mihi quidem
 script. Vat. errore mero orta videtur esse; cfr. p. 294 s. c. 20, 1;
 supra c. 26, 1. H. p. 52. — 33, 2 extr. *ἀλλήλοισ* B, *ἀλλήλους* cett.;
 cfr. Kueh. III, p. 296, 4. — 33, 4 *παρὰ* B, *τὰ περὶ* cett.; cfr. H.
 p. 53. — 37, 2 *μήτε* B, *μηδὲ* cett. (*μηδὲ ὄν βασιλεὺς*); *μήτε*
 B, *μηδὲ* cett. (*μηδὲ τοὺς ξυμμάχους*). Quomodo script. Vat.
μήτε-μήτε cum *μηδὲ Δαρεῖον βασιλέα* coniungatur, non
 intellegitur. — 38, 5 *τῷ Μιλήτῳ* B; *τῆ Μιλήτῳ* cett. recte.
 — 38, 5 *ἐπειδὴ δὲ* B, *ἐπεὶ δὲ* cett.; cfr. H. p. 54. — 40, 1
πέμποντες GM, *πέμποντας* ACEF; *πέμψαντες* B. Accus.
 propter *ἀγγέλου* falso ortus est; cfr. H. p. 54. Egg. p. 42. —
 41, 2 *ἐπόρθει* B, *ἐκπορθεῖ* codd. cett. Imperfect. hic mihi
 minus aptum videtur; cfr. H. p. 55. — 44, 2 *ἔφρουγον* B, *ἔφρου-
 γον* cett.; cfr. H. p. 56 et adn. P. St. — 44, 3 *ἐπέπλευσαν* B,
ἔπλευσαν cett.; *ἐπεφάνησαν* B, *ἐφάνησαν* cett.; cfr. H. p. 56.
 — 45, 4 extr. *κινδυνεῦσαι* B, *κινδυνεύειν* cett. suprascr. B; cfr.
 H. p. 57. — 46, 2 *ξυγκαθαιρήσειν* B, *ξυγκαθαιρήσει* cett.; cfr.

VIII. H. p. 57. Kueh. IV, p. 550 seq. — 46,3 *ξυμφερώτατον* B; *ξυμφορώτατον* cett. recte. — 46,5 *ἐαυτῶν* B, *ἐαυτὸν* cett. Propter *προσθεῖς* accus. necessarius est. — 46,5 *ἦκειν* B, *ἦξειν* cett. Si script. Vat. vera esset, aut post *ἦκειν* aut post *ἀγωνιεῖσθαι* part. *ἦδη* adesse debebat; cfr. H. p. 58. — 47,1 *ἐθεραπεύων* B; *ἐπιθεραπεύων* cett. bene. — 47,2 *προπέμψαντος* B, *προσπέμψαντος* cett.; cfr. H. p. 58. — 48,1 *δυνατώτατοι* B, *δυνατοὶ* cett.; cfr. H. p. 58. adn. P. St. — 48,5 *εἰδέν* B; *εἰδέναι* cett. recte. — 48,6 *βεβαιότερον* B, *βιαύτερον* cett. Script. Vat. cum *ἄκριτοι* minime congruit. — 50,1 *ἦν* B, *ἦν* cett. Script. B ex *ἦν* et *ἔν* suprascripto vel invicem conflata est; de forma *ἔν* cfr. Poppo. vol. I, p. 230. — 51,1 *πεπεισμένος* B, *πεπυσμένος* cett. Script. codd. cett. ad *σαφῶς* convenientior est. — 53,3 *ὀλίγον* B, *ὀλίγους* cett. Accus. praepositione *ἐς* postulatur. — 59 *τοιαῦται* B, *αῦται* cett.; sed cfr. c. 57,2 *τάσδε* et c. 17,4 *ἦδε* — 19,1 *αἴτη*; H. p. 63. — 61,2 *δέκα* B, *δώδεκα* cett. Numerum a Vat. praebitum iam iis quae seq. falsum esse demonstratur. — 61,3 extr. *σχόντες* B, *ἔχοντες* cett.; cfr. Egg. p. 40. H. p. 64. — 63,2 extr. *ἀπέπλευσαν* (litt. *αν* per comp.) B, *ἀπέπλευσε* cett. Cum brevi ante *αὐτῷ* praecesserit, sing. verum puto. — 63,3 *ὥσπερ* B, *ὥστε* cett. Sed *ὥσπερ* ad sententiam ineptissimum est. — 64,4 in. *τε ἦν αὐτῶν ἔξω* B, *αὐτῶν ἔξω ἦν* cett. Neque collocatio Vat. satis mihi probatur neque, cum voce *φυγή* idem significetur atque *αἴτη*, part. *τε* addita. — 65,3 extr. *οἷά* B, *οἰοί* cett. [G]. Masc. propter *οἷ* recte se habet. — 66,2 *τεθνήκει* B; *ἐτεθνήκει* cett. bene. — 66,5 extr. *πρὸς ἐαυτῶν* B, *πρὸς ἐαυτὸν* cett. Accus. ad sententiam unus aptus est. — 68,1 *κατέστησε* B, *κατέστη* *ἐς* cett. Scriptura Vatic. cumulatio molesta oritur; cfr. H. p. 66. — 69,1 *οὐ* B, *οἶ* cett. *Οἶ μὲν* praecedentia *οἶ δὲ* postulant. — 69,1 *εἴνεκα* B, *ἐνεκα* cett.; cfr. Kueh. II, p. 251, 10, lin. 15. — 70,1 *ὥστε* B, *ὥς δὲ* cett. Neque *ὥστε* neque *ὥς τε* comprehensionem hic aptam praebet. — 70,1 *τριακόσιοι* B, *τετρακόσιοι* cett.; cfr. c. 69,4. — 70,2 *οὓς* B, *τοὓς* cett.; cfr. H. p. 67. — 71,2 *ὀπωτιοῦν* B; *ὀπωστιοῦν* cett. recte. — 71,3 extr. *παριῶν* *ξυμβάσεως* B, *περὶ ξυμβάσεως* cett. Part. praes. ad verborum

contextum nullò modo quadrat. — 72,1 οἱ τετρακόσιοι B, VIII. οὐ τετρακόσιοι cett. Οὐ sententia contextus postulatur. — 72,2 πρέποντες B; πρέποντα cett. propter ἄλλα-τὰ recte. — 72,2 ἐθέλῃ B; ἐθέλη CG, ἐθέλει cett.; cfr. H. p. 68. — 73,3 extr. πλέουσι B, πλείοσι(ν) cett.; 73,6 πλείοντες B, πλείονες cett. Utroque loco verbum πλεῖν ineptum est. — 75,3 ξυνεκοινωνήσαντο B, ξυνεκοινώσαντο cett.; cfr. adn. Cl. — 76,3 extr. καθιστάναι B; μεθεστάναι CG, μεθισταναι AEF, om. M. Et praep. μεθ' hic aptissima est et perfect. ipsum propter ἀφέστηκε; cfr. H. p. 69. — 76,4 ἤπερ B, ἡ παρ cett.; cfr. adn. P. St. H. p. 69. — 76,6 τε B, γε cett. (δι γε μήτε). Te quo referatur non habet. — 78 extr. ναυμαχεῖν B, διαναναμαχεῖν cett.; 79,6 extr. ναυμαχῆσαι B, διαναναμαχῆσαι cett. [G]; cfr. H. p. 70. Eggert. p. 39 scripturae fefellerunt. — 79,2 Γλανκες B γρ B; Γλαύκη cett. recte. — 79,6 αὐτὸ B, αὐτοὶ cett. Quomodo hic αὐτὸ intellegendum sit, non video. — 81,1 Θρασύβουλλος B, Θρασύβουλος cett. — 81,1 καταγαγεῖν τὸν Ἀλκιβιάδην B, κατάγειν Ἀλκιβιάδην cett.; cfr. H. p. 71. Egg. p. 41. — 81,3 ἐξαργυρῶσαι B; ἐξαργυρῶσαι CG, ἐξαργυρῖσαι cett. Script. Vat. ex utraque forma contaminatam esse apparet; cfr. H. p. 71. — 83,3 ἔξι B; ἔξει CG, ἔξειν cett.; cfr. H. p. 73. — 84,1 τοιόσδετι B, τοιόσδε τις cett. recte. — 85,3 διαφυρόντος B, φυρόντος cett.; cfr. H. p. 73. — 86,3 γίγνεται B, γένοιτο CG, γίνετα AM, γίνεται EF; cfr. H. p. 73 et adn. P. St. — 86,6 ξυνετέμνηται B; ξυντέμνηται cett. — 87,3 ἔτι B, ἐστι cett. Ἔτι hic vix aptum videtur. — 87,4 ἰσχυροτέροις B; ἰσχυροτέρους cett. recte propter ποιήση. — 87,6 ξυγγίνεται B; ξυγγίγνεσθαι A, ξυγγίγνεται cett.; cfr. Kueh. II, p. 391. — 88 αὐτὸν B, αὐτὸ cett.; cfr. H. p. 74. — 89,2 ἔφρασαν B, ἔφασαν cett. Script. Vat. cum sententia tota non convenit. — 90,1 διενέχθη B, διηνέχθη cett. — 90,3 ἐκ Σάμω B, ἐν Σάμῳ cett. Librarius Vat. fortasse vocibus § 2 τὰ ἐκ τῆς Σάμων confusus hic erravit. — 92,1 extr. ἐξειργασμένοι B; ἐξεργασάμενοι cett.; cfr. adn. Cl. St. II, 91, 1. H. p. 77. — 92,3 Λάϊς B, Λᾶς AEF, Λακεδαιμονίας GM; cfr. c. 91, 2. — 92,6 ὁμογνώμων B, ὁμογνώμων cett. recte, ὅστις enim praecedat. — 92,7 ξυνειλεγμένον B, ξυνειλημμένον cett.; cfr. c. 92,4

VIII. *ξυλλαμβάνουσιν*. — 93, 2 *ἀποφαιεῖν* B, *ἀποφανεῖν* cett. Cum *λέγοντες* inf. fut. solus convenit. — 93, 2 extr. *φθείρειν* B, *διαφθείρειν* cett.; cfr. H. p. 78. — 95, 2 *ἀποκεκλειμένους* B; *ἀποκεκλημένης* C, *ἀποκεκλεισμένη* A, *ἀποκεκλεισμένης* cett. Dativ. propter *αὐτοῖς* errore ortus est; cfr. Kueh. II, p. 132a) 2. — 95, 4 *ἐναγαγέσθαι* B, *ἀνάγεσθαι* cett.; cfr. H. p. 79 et adn. P. St. — 95, 5 *ἐκτραπόμενοι* B, *τραπόμενοι* cett.; cfr. H. p. 79. — 95, 6 *ὡσφλίαν* (litt. praeter *σφ* in lit.) B corrupte; *ὡς φιλίαν* cett. — 96, 1 *τῆ ἐν* B, *ἐν τῆ* cett. Dativ., cum *ξυμφορὰ-ἐφόβησεν* sequantur, ferri non potest. — 96, 4 *οὔσης* B, *οὔσας* cett.; cfr. H. p. 80. — 96, 5 *ἀλλ' ἐν κέν* B prave; *ἀλλὰ καὶ ἐν* cett. bene. — 97, 1 *Πύκα* B, *Πύκνα* cett.; cfr. Kueh. I, p. 289, lin. 3. H. p. 80. — 97, 1 *δπόσοις* B, *δπόσοι* cett. voce *παρέχονται* sequente recte. — 97, 2 *μετρι* B negligenter; *μετρία* cett. — 97, 2 *ἦ γε* B, *ἦ τε* cett. Part. *γε* post *μετρία* posita rectius se haberet; de collocatione vocis *τε* cfr. Kueh. IV, p. 245, adn. 5d. — 97, 2 *ξυγκράσεις ἐγίνετο* B, *ξυγκρασις ἐγένετο* cett. Neque plur. hic placet neque imperf., cum *ἀνήνεγκε* sequatur. — 97, 3 extr. *διακελεύονται* B, *διεκελεύοντο* cett.; cfr. H. p. 80. — 99 *Φοίνισαι* B; *Φοίνισσαι* cett. recte. — 99 *ἀπεστάλκει* B, *ἐπεστάλκει* cett.; cfr. H. p. 81. adn. Cl. c. 38, 4. — 100, 2 *γίγνεται* B, *γίγνηται* cett. Coniunct. post *ἦν* necessarius est. — 100, 3 *τριακοσίους* B; *τριακοσίαις* cett. propter *ξύμπασιν* probe. — 100, 4 *πάσι* B, *πάσαις* cett.; *ταῖς ναυσὶν* sequitur. — 101, 3 *κατ'αν/κρὸν* B, *καταντικρὸν* cett. — 106, 4 *ὑποσπόντες* B corrupte, *ὑποσπόνδους* cett. recte. — Forum vitiorum in quae omnes codicum Thuc. librarii saepe incidebant, in Vatic. occurrunt haec: VII, 11, 3 *συμπάση*; 32, 1 *συστραφέντες*; VIII, 26, 3 *σύμπαντα*; 69, 2 *συνωμοσίαι*; 96, 2 *συρράξουσι*, quibus locis codd. cett. pro *σ* semper *ξ* habent; cfr. M. p. 220, 46. Marcell. 52. — VII, 25, 9 extr. *ἔπραττον*; 28, 1 *θάλατταν*; in libro octavo hoc vitium ter et octogies inveni; cfr. Stahl. q. gr. p. 49. — VII, 29, 2 *Εὔρυπον* B, *Εὔριπον* cett.; cfr. Blass. über die ausspr. p. 40. — VIII, 2, 3 *ἐθάρρει*; 23, 4 extr. *θαρρήσειν*; 63, 1 extr. *ἐθάρρησε*; 77 *παραθαρρόναντες*; 81, 2 *θαρροῖεν*; 104, 2 *Χερρόνησον*; codd. cett. semper *ρσ* servaverunt; cfr. Stahl. q. gr. p. 49. — VIII, 5, 2 *εἰς* B, *ἐς* cett.; in libro octavo

idem error undecies exstat; cfr. M. p. 213, 13. — VIII, 8, 4 **VIII.** *οὐθὲν*; 37, 2 extr. *μηθενι*; eodem modo falsa script. octies orta est; cfr. M. p. 104, § 40, 4. — 12, 1 *φθίσονται*; 23, 4 *Μιθύμνης* (lit. *ι* in lit. B₁); 23, 4 *ἔρμισεν*, quibus locis in codd. cett. *ι* pro *η* non irrepsit; cfr. M. p. 19. — 22, 2 extr. *Μιτυλήνην* B (hic et saepius), *Μυτιλήνην* cett.; cfr. Kueh. I, p. 125, 3. M. p. 29, 7. — 35, 1 *ἀφειστήκει* B, *ἀφιστήκει* EF, *ἀφειστήκει* cett.; cfr. Kueh. II, p. 14, 4. — 53, 1 extr. *περιγινέσθαι* B, *περιγενέσθαι* cett.; cfr. M. p. 75, 4. — 82, 3 *ἔρηται* B, *ἤρηται* cett.; cfr. M. p. 39, 8. — 106, 3 *Ἀμβρακιώτιδας* B, *Ἄμπρακιώτιδας* cett.; forma *Ἄμπρακ.* antiquior est; cfr. M. p. 77, 2. — In summa librarius Vat. cum sexaginta quinque locis (vocibus „in lit.“ in ed. Hud. insignitis) scripturam pravam ipse correxerit, negligentius codicem scripsit. — VI, 96, 1 *ἐάν* supra versum habet B; 97, 1 *δὲ++χερσόνησος* B, quae litterae hic erasae sint, non apparet; 100, 1 *πυραμίδα* B, *πυραμύδα* H, *πυλίδα* cett.; cfr. Egg. p. 24. VIII, 46, 5 *δ++σαγε* B; *δσαγε* cett. bene. Quid in Vat. prius fuerit, nescio; 53, 2 *μαρτυρο+μένων* B, cfr. H. p. 61; 87, 4 *ἀνισ+/σεως* B, *ἀνισώσεως* cett. recte.

3. Tum quibus locis scriptura in cod. Vat. solo data librarii errore an consilio orta sit, disceptari non possit, quaeramus.

VII, 1, 2 *πυνθανόμενος αὐτοὺς ὁμως* BH; *ὁμως, πυνθανόμενος αὐτοὺς* cett. Librarius cod. B partic. *ὁμως* prius omissam postea falso inserere potuit; cfr. H. p. 8. Egg. p. 42; 53, 4 in. *βουλόμενοι ἐμπρῆσαι* B; *ἐμπρῆσαι βουλόμενοι* cett.; cfr. H. p. 30. — 4, 4 *τινα* BH, *τι* cett. Pluralis vel dittographia propter *να(ντικῶ)* vel correctura prava propter *κινῶνται* oriri potuit. — 6, 1 *τὸ αὐτὸ* BH, *ταὐτὸν* cett. marg. B. Libr. Vat. propter formam *αὐτὸ* litt. *ν* fortasse omisit, cfr. Kueh. I, 295 κ). — 7, 1 *Θρασωνίδης* BH, *Ἐρασινίδης* cett. [G]. Quo modo forma Vat. orta sit, non liquet. — 11, 2 *ἀπὸ* om. BH (*ἀπὸ τῶν ἐν Σικελίᾳ*). Libr. Vat. praep. *ἀπὸ* aut errore omisit aut consilio propter *ἐκ* praecedens; cfr. H. p. 13. — 25, 5 *σταυρωμάτων* BH, *σταυρῶν* cett. Libr. cod. B cum ne *οὗς* quidem quod seq. commutaverit, errore an consilio *σταυρωμάτων* scripserit, in-

- VII.** certum est; cfr. H. p. 19. — 26, 1 *ἐπειδὴ* B, *ἐπεὶ* cett. Forma *ἐπειδὴ* vel vitio oriri potuit vel correctura. — 31, 2 in. *τε* BH, *τὴν* cett. [G] (*ἐς τὴν Ζάκυνθον*). Part. *τε* aut errore pro *τὴν* orta est aut qua *Ζάκυνθον* et *Κεφαλληνίαν* artius coniungentur; cfr. H. p. 21. — 43, 7 *πρότεροι* B, *πρώτοι* cett. Quo modo script. Vat. orta sit, in dubio est; cfr. H. p. 26. — 44, 8 *ῥιπιοῦντες* BH, *ῥίπτοντες* cett. Forma contracta quam libr. Vat. veriore fortasse putabat, hic necessaria non est; cfr. H. p. 27. Kueh. II, p. 532. — 51, 2 *προτεραΐαι* B, *προτέρᾳ* cett. Formam *προτεραΐα* vitio quoque oriri potuisse non negem; sed cfr. Egg. p. 32. H. p. 29. — 57, 9 extr. *ἐποίκους* B, *ἀποίκους* cett.; cfr. H. p. 31. — 66, 3 *γε λοιπὸν* B, *γ' ἑπόλοιπον* cett. Formam simplicem libr. B quia usitatior existimabat, adhibuit; cfr. H. p. 34. — 71, 3 in. *ἀπάντων* B, *οὐ πάντων* cett.; cfr. H. p. 36. — 79, 3 in. *γὰρ* B, *δὲ* cett.; cfr. H. p. 39. Part. *γὰρ* pro *δὲ* aut correctura aut errore, cum utraque saepissime occurrat, posita esse potest. — 81, 3 *σωτήριον* B, *σωτηρίαν* cett. suprascr. B; cfr. H. p. 40 seq. — 87, 4 *εἰπεῖν* B, *ἔξειπεῖν* cett.; cfr. H.
- VIII.** p. 42. — VIII, 1, 1 *ἄγαν* B, *ὄν* cett. Script. *ἄγαν* dittographia *ΑΓΑΝΙΑΝ*.. oriri potuit aut correctura fortasse eam illatam esse suspicari licet; cfr. Egg. p. 28. Cum Vat. *πανσὺδὶ πᾶν* i. e. *πανσὺδὶ* praebeat, Hudius p. 42 erravit; sed cfr. Mueller, Burs. Jahresber. tom. 58, 1889, I, p. 220. — 1, 1 *αὐτοῖς* B, *αὐτοῖς* cett.; cfr. H. p. 43. Dativ. aut errori mero debetur aut correcturae propter *θειάσαντες*. — 3, 2 *Κορινθίοις δὲ* B, *καὶ Κορινθίοις* cett. Libr. Vat. vocibus *Φωκεῖσι δὲ, Ἀρχαῖσι δὲ* perturbatus est aut *δὲ* pro *καὶ* de suo scripsit. — 21 *τῶν δυνατωτάτων* B, *τῶν δυνατῶν* cett. Script. Vat. fortasse etiam dittographia oriri potuit; cfr. H. p. 47 seq.; Muellero l. c. p. 222 non assentior. — 45, 3 extr. *παντὸς ξυμμαχικοῦ* B, *ξύμπαντος ξυμμαχικοῦ* cett. Propter *ξύμ-* quod seq., *ξύμ-* prius aut errore omitti potuit aut consilio; cfr. H. p. 57. — 59 *ταῦτας* B, *ταῦτα* cett. Vox *ταῦτα* in Vat. aut propter *σπονδαὶ* correctae est aut *σ* neglegenter additum est; cfr. H. p. 63. — 80, 1 *δοπερ* B, *ὡσπερ* cett. Fortasse litt. *ω* et *ο* commutatae sunt, sed cfr. H. p. 71. — 81, 1 *αὐτῆς* B, *αὐτοῦ* cett.; cfr. H. p. 71 et Egg. p. 35. — 84, 2 in. *δὲ* B, *γὰρ* cett.; cfr. H. p. 73 et VII, 79, 3

p. 300. — 86,4 *πρώτον* B, *πρώτος* cett. *Πρώτον* etiam errori VIII. deberi potest; cfr. H. p. 73. — 101,1 *ἐπισιτισάμενοι* B, *ἐπισιτισάμεναι* cett.; cfr. H. p. 81. Sed *αι* et *οι* persaepe commutatae sunt.

4. Tum quibus locis librarius Vatic. scripturam traditam arbitrio suo commutaverit, quaeritur.

VI, 93,2 *κάλλιστα* B, *μάλιστα* cett.; cfr. adn. P. St. Script. VI. Vat. correcturam sapit. — 94,1 *Μεγαρέων* B, *Μεγάρων* cett. [G]. Libr. Vat. cum transitu ab oppido ad incolas sibi non cognito offensus esset, *Μεγαρέων* propter *οὗς* sequens correctura effecisse opinor; sed cfr. Thuc. I, 12,3 *ἀποδασμὸς, ἀφ' ὧν*; I, 136,1 *ἐς Κέρκυραν, ὧν αὐτῶν*; V, 47,6 *ἦν βούλωνται, ἡ πόλις διδότη;* VI, 44,1 *παρασκευή.. τούτοις*; III, 5,1; VIII, 48,5 etc. — 95,2 *ἐξέφυγον* BH, *ἐξέπεσον* cett. Interpretamentum manifestum est; cfr. schol. — 105,2 *ἄλλα ἅττα* B, *ῥσα ἄλλα* cett.; cfr. Egg. p. 24. Stahl. l. c. p. 659. — VII, VII. 6,1 extr. *ἀμύνεσθαι* BH, *μάχεσθαι* cett. suprascr. B; cfr. H. p. 12. Egg. p. 24 seq. — 11,3 *μὴ δυνατὸν εἶναι* BH, *μὴ εἶναι* cett.; cfr. H. p. 14. — 12,4 *τῷ τε πλήθει* B, *τῷ πλήθει* H, *καὶ τῷ πλήθει* cett.; cfr. H. p. 14. Stahl. l. c. p. 662. — 28,4 *κατὰ* BH, *ἐπὶ* cett.; cfr. H. p. 20. — 29,2 *διαπλεύσας* BH, *διέπλευσε(ν)* cett. suprascr. B. Librarium Vat. participium *διαπλεύσας* (ut part. *ἀποβιβάσας*) comprehensionis vocabulorum elegantioris causa verbo *ἦγεν* subiungere voluisse suspicor; cfr. H. p. 20. — 30,2 *τὴν φυγὴν* BH; *τὰ ἐν τῇ γῆ* cett.; cfr. H. p. 21. — 31,4 *εἶναι* B, *οὕσας* cett.; cfr. H. p. 21. Stahl. l. c. p. 659. — 33,5 *αὐτὰς* B, *ταῦτα* cett.; cfr. H. p. 22. — 34,2 *προαναχούσαις* B, *ἀνεχούσαις* cett. [G], cfr. H. p. 22. Egg. p. 38. — 34,8 *ἐτελενήθη* B, *ἐτελεύτα* cett. Librarius Vat. vim imperf. act. non intellexit; cfr. H. p. 23. — 41,4 *δοκεῖν* B, *ἐδόκουν* cett.; cfr. H. p. 25. — 57,4 *φόρου οὐχ ὑποτελεῖς ὄντες* B, *οὐχ ὑποτελεῖς ὄντες φόρου* cett.; cfr. H. p. 31. Collocatio Vatic. etiam propter *φόρου ὑποτελῶν* quae praecedunt orta est. — 60,4 *ῥσα* B, *ὡς* cett. suprascr. B. "Ῥσα propter *τἄλλα* insertum esse opinor; cfr. H. p. 32. — 61,1 *ἐκάστωι* B, *ἐκάστοις* cett.; cfr. adn. P. St. Stahl. l. c. p. 673. H. p. 32. — 62,4 extr. *ἐσομένης* B, *οὕσης* cett. suprascr. B; cfr. H. p. 33. —

- VII. 63, 3 extr. τὸ μὴ ἀδικεῖσθαι B, τὸ ἀδικεῖσθαι cett. Etiam contra Stahlum l. c. p. 665 hic Hudio p. 33 assentior; cfr. Kueh. IV, p. 570, lin. 18. — 64, 2 Ἀθηναίων B, Ἀθηῶν cett. suprascr. B. Vocem Ἀθηναίων propter Ἀθηναίους correctura ortam esse puto; cfr. H. p. 33. — 70, 8 δι' ἀνάγκην B, κατ' ἀνάγκην cett.; cfr. adn. P. St. H. p. 35. — 73, 1 extr. διαλαβόντας B, προφθάσαντας cett. [G]; cfr. Egg. p. 26 seq. H. p. 37. — 73, 2 Ἡράκλεια B, Ἡρακλεῖ cett. Libr. Vat. dativo Ἡρακλεῖ^{ας} non intellecto offensus est; cfr. H. p. 37. — 75, 4 extr. δεδιότες B; δεδιότας cett. recte. — 80, 5 μετεπέμψαντο B, μετέπεμψαν cett.; cfr. H. p. 40. — 81, 2 νυκτὸς // τε B; νυκτὸς τότε cett., quae ipsa libr. Vat. scribere voluisse opinor. — 83, 2 καὶ ++++ Συρακοσίοις B, καὶ Συρακοσίοις cett.; cfr. H. p. 41. — 85, 3 ἐγέν//το B, ἐγένετο cett. In cod. B prius ἐγένοντο fuisse suspicor.
- VIII. — VIII, 1, 1 extr. ἔπεισαν B, ἐπήλπισαν cett.; cfr. H. p. 43. Egg. p. 25. — 2, 1 νομίζοντες^{σαν} B, νομίσαντες cett. Vi aor. non intellecta part. praes. esse insertum videtur; cfr. H. p. 43. — 11, 3 ἐβουλεύοντο B, ἐβούλοντο cett. Script. cett. codd. cum εὐθὺς magis convenire opinor; cfr. H. p. 46. — 12, 1 Ἀθηναίων B, νεῶν cett.; cfr. H. p. 46. Mueller. Burs. Jahrsb. tom. 58, 1889, I, p. 222. — 12, 1 αὐτὸς δι, ἦν... πείσει B; αὐτός, όταν..., πείσειν cett.; cfr. H. p. 46. — 15, 1 ἀφεστηκνίας B, μεθεστηκν(ί)ας cett.; cfr. H. p. 46. adn. P. St. — 16, 2 ἐξανήγετο B, προανήγετο cett. Cum script. προανήγετο tot codd. praebatur, Hudio p. 47 assentior; sed cfr. adn. P. St. — 26, 2 Ἰσιακὸν B, Ἰασικὸν cett. Librarium hic nomen notissimum pro ignoto inseruisse existimo. — 26, 3 οὐ ὑπὲρ B, οἶπερ cett.; cfr. H. p. 51. — 27, 2 ἐξέσται B, ἔσται cett.; cfr. H. p. 51. — 29, 2 οὐκέτι B, οὐ cett. (om. M) cfr. H. p. 52. — 30, 1 οἱ ἐν τῇ Σάμμῳ Ἀθηναῖοι B, τοῖς ἐν τῇ Σάμμῳ Ἀθηναίοις cett.; cfr. H. p. 52. Egg. p. 31. — 39, 4 νήσωι B, Μιλήτῳ cett. Vox νήσω in Vat. propter μηνύσωσιν-αὐτῶν fortasse interpretatione falsissima esse effecta videtur. — 39, 4 τοῦ χάριν τοῦ ξυμπαρακο+μισθῆναι B, τοῦ ξυμπαρακομισθῆναι cett.; cfr. H. p. 54. Egg. p. 10. Widmann., de final. enunt. usu Thuc. diss. Gottg. 1875, p. 11. Cobet. Mnemos. XI, 364. 1862. Cum τοῦ^{χάριν} ξυμπαρακ.

prius scriptum fuerit, τοῦ postea falso repetitum est. — 43,1 VIII. extr. προσπλεύσαντες B, προσλαβόντες M; προσβαλόντες cett.; cfr. H. p. 55. — 44,1 ἐπικηρυκεύομενοι B, ἐπικηρυκευομένων cett.; cfr. H. p. 55. Egg. p. 31. — 53,3 βουλευόμεν B, βουλεύομεν CG, ἐβουλεύομεν E, ἐβουλεύσαμεν cett. Cum sententiam scripturae Vat. si recta esset, ante verba εἰ μὴ πολιτεύομεν κτέ. potius exspectarem, futurum, cum πολιτεύομεν et ποιήσαιμεν praecesserint, a correctore substitutum esse suspicor; cfr. H. p. 62. — 58,1 Ἀλεξιπιδία B, Ἀλεξιπιίδα cett. Vat. vitium suum ipse correxit. — 66,1 μεθίστασαν B, μεθιστάναι cett. ([μεθιστάν]αι G), cfr. H. p. 65. Egg. p. 31. — 83,3 ἰδία ναυμαχήσει B, ἢ διαναυμαχήσει CGM, ἰδιαναυμαχήσει AEF: Libr. Vat. script. ἰδιαναυμαχήσει leviter corruptam in ἰδίᾳ ναυμαχήσει de suo seiunxit; sed cfr. adn. P. St. — 85,2 ὑπὲρ B, περὶ cett.; cfr. H. p. 73. — 87,1 οἱ B, δὴ CG, δεῖ AEF. Quid corrector voce οἱ sibi voluerit, non apparet; cfr. H. p. 74. Thuc. III, 10, 6. VI, 80, 1. — 89,2 δράσειαν B, δράσωσι cett.; cfr. H. p. 75. — 92, 5 extr. πλῆθος B, στίφος cett.; cfr. H. p. 77. Egg. p. 26. — 92, 6 δς BW, δστις cett.; cfr. H. p. 77 et Kueh. IV, p. 399, adn. 1. — 93, 2 extr. τὴν δὲ πόλιν B, τέως δὲ τὴν πόλιν cett.; cfr. adn. P. St. et H. p. 78. — 94, 1 τῷ Διονυσίῳ B, Διονύσου CG, Διονύσω AE, Διονυσίῳ F. Scriptura ἐν Διονύσῳ a librario effecta, qui genetivo a praep. ἐν pendente offensus erat, in ἐν τῷ Διονυσίῳ correctata est. — 95, 6 τείχισμα B, ἐπιτείχισμα cett.; cfr. H. p. 79. — 101, 2 ἐς τὴν Φωκαίδα B, τῆς Φωκαίδος cett.; cfr. H. p. 81.

5. Tum quibus locis cod. Vat. voces quibus carere non possumus, errore omiserit, disquiramus.

Compluribus locis part. καὶ in cod. B non tradita est: VI, 94, 2 καὶ om. B post οὗ πολλοῖς vitio; VII, 16, 1 καὶ om. VI. BH (καὶ ναυτικῆν), cfr. H. p. 15; VII, 44, 6 in. καὶ om. B (ἔβλαψε καὶ), cfr. H. p. 26; VII, 55, 1 in. καὶ om. B (ἤδη καὶ τοῦ), cfr. adn. P. St. H. p. 30; VII, 57, 11 καὶ om. B (Νάξιοι καὶ). Sed καὶ hic abesse non potest; VII, 60, 5 καὶ om. B. (δρῶν καὶ τοὺς στρ.), cfr. H. p. 32; VII, 63, 4 καὶ om. B (δτι καὶ μετ' ἀσθ.). Part. καὶ ad sententiam aptam hic necessaria

- VI.** est; VIII, 71, 3 extr. *καὶ* (ante ἐς τὴν *Λακεδαιμόνα*) om. B, quae vox, cum *παρὰ τὸν Ἄγιν ἐπρεσβεύοντο* praecesserint, hic rectissime se habet, cfr. H. p. 68; VIII, 76, 5 extr. *καὶ* om. B, cfr. H. p. 70. — VI, 95, 1 Vocis Ἄργος litteras γος in fine versus B om. — Saepius etiam partic. *τε* in cod. B omissa est: 97, 5 *τε* om. B post *τροπαῖον*. Sed vocabula *τροπαῖον στήσαντες* merito cum *ὑποσπόνδους ἀποδόντες* artissime coniunguntur; VII, 1, 3 *τε* om. BH (*τούς τε Ἱμεραίους...*), cfr. adn. P. St.; at Cl. adn. crit. p. 159; VII, 12, 2 *τε* om. BH (*τῷ τε πεζῷ...*), cfr. p. 265 s. c. 42, 6; VII, 31, 5 *τε* om. BH; cfr. H. p. 21. adn. P. St.; VII, 36, 2 in. *τε* om. B (*τό τε ἄλλο*) cfr. H. p. 23. Kueh. IV, p. 245, adn. 5 d); VII, 42, 4 *τε* om. B (*ἀπλοὺν τε...*) cfr. H. p. 25; VII, 50, 1 *τε* om. B (*ἄλλην τε*) cfr. H. p. 28; VII, 64, 2 *τε* om. B (*ἐκάστους τε...*) cfr. H. p. 33; VII, 75, 5 *τε* om. B. Hudium *τε* in *γε* recte correxisse opinor; cfr. H. p. 38. Kueh. IV, p. 171, 2; VII, 80, 1 *τε* om. B (*τῶν τε ἐπιτηδείων*) cfr. H. p. 39; VIII, 17, 2 *τε* om. B (*τάς τε ἀπὸ τῆς Πελ.*). Part. *τε* tam bene traditam hic defendere audeo; cfr. H. p. 47. Thuc. VII, 1, 5 et Kueh. IV, p. 245, adn. 5 d); VIII, 44, 2 extr. *τε* om. B (*Λίνδου τε...*). Propter vocabula praecedentia *τοῖν δυοῖν πόλεοιν* hic *τε* aptissimum puto; cfr. H. p. 56; VIII, 46, 3 *τε* om. B (*σφίσι τε αὐτοῖς*), cfr. H. p. 57; VIII, 65, 1 in. *τε* om. B. Qua partic. voces *παραπλέοντες κατέλιον* et *ἔχοντες ἦμον* inter se rectissime coniungi opinor; cfr. H. p. 65; VIII, 89, 2 *τε* om. B, sed hoc vocabulo tertium membrum hic recte additur; cfr. H. p. 75. —
- VII.** Satis multis locis in cod. Vat. artic. perperam omissus est: VII, 2, 4 *τὸ* om. BH (*βραχὺ τι τὸ*) cfr. H. p. 10; 18, 3 *τὰς* om. B. (*κατὰ τὰς σπονδὰς*), cfr. H. p. 16; 19, 1 *οἱ* om. BH (*οἱ Λακεδ.*). Potius alterum *οἱ* abesse potest; cfr. adn. P. St. H. p. 16; 21, 3 *τῶν* om. BH (*μᾶλλον τῶν Συρ.*). Sed artic. hic non desiderem; cfr. Herbst. Philol. 40, p. 372, 2; 24, 3 *οἱ* om. BH (*οὐδ' οἱ ἔσπλοι*), cfr. H. p. 18; 29, 4 *τὸ* om. B (*γένος τὸ τῶν Θρ.*). Cum Thraeces Graecis omnibus notissimi fuerint, hic artic. etiam contra Stahlium retinendum esse censeo; cfr. H. p. 21. Kueh. III, p. 613, 3, A, b); 56, 2 *τὰ* om. B (*τὰ πράγματα*); cfr. H. p. 30; 71, 7 *τοῖς* om. B (*τοῖς Λακεδαιμονίοις*), cfr. H. p. 36; VIII, 24, 5 extr. *τὰ* om. B [G], sed *τῶν Ἀθηναίων* nudum cum *ξυναιρεθήσεται* minime

convenit; 33, 1 τῶν om. B (τῶν Κορινθίων), cfr. H. p. 52. VIII, VII, 35, 2 in. τῆ om. B (τῆ Μιλήτω). Miletus satis nota est; cfr. H. p. 55; VIII, 38, 4 extr. ὁ om. B (ὁ Πεδάριτος). Pedaritus paulo ante bis nominatus est; cfr. H. p. 54; VIII, 39, 3 αἱ om. (αἱ διαφυγοῦσαι) cfr. adn. P. St. H. p. 54; VIII, 54, 2 extr. τὸν om. B (καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην). Cum Pisander c. 53, 3 de Tissapherne et Alcibiade locutus sit separatim, hic artic. bene repetitur; cfr. H. p. 62; VIII, 60, 3 τὸ om. B (περὶ τὸ Τριόπιον), cfr. H. p. 63; VIII, 61, 3 extr. οἱ om. B. (οἱ Χῖοι καὶ). Artic. cum tot codd. praebetur, hic retineam; cfr. adn. P. St. VII, 19, 1; VIII, 69, 3 οἱ ante Ἀθηναῖοι om. B male; VIII, 85, 3 ὁ ante Τισσαφέρους et ὁ ante Ἐρμοκράτης (§ 4) om. B, sed cfr. adn. P. St. H. p. 73; VIII, 96, 1 ἡ om. B, quod propter collocationem deesse non potest. — VII, 3, 1 ἐκ om. BH; cfr. H. p. 10. — 4, 6 extr. τῆ ἐν om. BH. Sed dativ. πολίγῃ nudus tolerari non potest; cfr. H. p. 11. Egg. p. 19 seq. — 11, 1 πολλαῖς om. BH; cfr. H. p. 13. Egg. p. 21. — 19, 1 δὴ om. BH, cfr. H. p. 16. Krueger. Sprl. 49, 8, 2; 56, 4 δὴ om. B, cfr. H. p. 30. Kueh. IV, p. 130, lin. 7. — 21, 3 ἀλλ' codd., ἀλλὰ H; spatium quattuor litt. in B, sed voce ἀλλὰ hic carere non possumus. — 22, 2 in. δ' om. B (οἱ δ' Ἀθηναῖοι.). Postquam § 1 de Syracusanis actum est, iam δὲ de Atheniensibus optime additur; 36, 4 δὲ om. B (τοῖς δὲ Ἀθηναίοις). Sed cum Syracusanorum consiliis commemoratis iam de Atheniensibus agatur, δὲ recte se habet; VIII, 38, 1 in. δὲ om. B, sed cfr. VIII, 18, 1; 45, 1 etc. H. p. 53; VIII, 58, 7 in. δὲ om. B propter ἐπὶ αἱ φασ. . . . ἀφίκωνται (§ 6), sed cfr. Kueh. IV, p. 274, 1; VIII, 108, 2 δὲ om. B minime eleganter; cfr. H. p. 83. — 25, 4 ἐπλεον BH, παρέπλεον cett.; cfr. H. p. 19. Egg. p. 39. — 32, 1 πυνθόμενος B, προπυνθόμενος cett.; cfr. H. p. 21. — 34, 7 δι' om. B (δι' αὐτὸ οὐχ ἦσ.), cfr. H. p. 22 seq. Kueh. III, p. 658, 3. — 41, 4 πολλοὺς om. B; cfr. H. p. 25, at adn. P. St. Egg. p. 23. — 42, 1 μάλιστα om. B, cfr. H. p. 25. Kueh. III, p. 469, b; at Egg. p. 23. — 45, 1 πρῶτον om. B. Sed Syracusanos non locum quo Boeoti restiterant, sed unde primo resistentes pepererunt victoriam, tropaeo ornaverunt; cfr. H. p. 27. — 47, 2 ἦν om. B, cfr. adn. P. St. H. p. 27. — 51, 2 τῶν ὀπλιτῶν [καὶ τῶν ἱππέων κατὰ τινὰς πύλας ἀπολαμβάνουσι τε τῶν ὀπλιτῶν] τινὰς. . . . Vocabula uncis inclusa

- VII.** librarius Vat. cum a priore *ὀπλιτῶν* ad *ὀπλιτῶν* sequens aberraret, omisit; cfr. H. p. 29. Egg. p. 19; simili modo vitia orta sunt haec: VIII, 3, 2 extr. *ὡς εὐθὺς πρὸς τὸ ἕαρ ἐξόμενοι τοῦ πολέμου. παρεσκευάζοντο* om. B, libr. enim *παρεσκευάζοντο* duplici confusus est; VIII, 9, 2 *μᾶλλον, καὶ πέμψαντες ἕνα τῶν στρατηγῶν Ἀριστοκράτη ἐπηγιῶντο αὐτούς* om. B propter *Χίων*; VIII, 37, 2 *Λακεδαιμονίους μῆτε τοὺς ξυμμάχους τοὺς Λακεδαιμονίων. μηδὲ* om. B propter *μῆτε-μηδὲ*; VIII, 106, 3 *καὶ Βοιωτίας δύο* om. B propter *δύο*; cfr. Egg. p. 19. — 58, 3 in. *ἐν* om. B (*ἔθνη τῶν ἐν Σικελ.*). Part. *ἐν* carere non possumus. — 70, 8 *εἰ* om. B (*Συρακόσιοι, εἰ*) cfr. *Ἀθηναῖοι, εἰ τὴν πολ.* H. p. 35. — 71, 3 *ἐν* om. B, cfr. H. p. 36. Kueh. III, p. 211, 4; VIII, 66, 4 *ἂν* om. B, quod hic propter aor. abesse non potest; cfr. H. p. 65. Kueh. III, p. 212, 5. Krueger., Gr. 53, 7, 8. 54, 10, 6. — 70, 2 in. *οἱ ἄλλοι* om. B; cfr. H. p. 35. Egg. p. 20. Kueh. III, p. 275, adn. 1. — 72, 3 *εἰσι* om. B, cfr. H. p. 36. — 78, 4 extr. *ἧ* om. B (et Photius), qua partic. omissa tota verborum comprehensio deletur; cfr. H. p. 39. — 80, 2 *μέρος* om. B; cfr. H. p. 40. Thuc. II, 15, 4. — 87, 3 in. *μὲν* om. B, cfr. H. p. 42; VIII, 104, 3 *μὲν* om. B [G], sed sequitur *τὸ δ' ἕτερον*; cfr. H. p. 83. — VIII, 1, 3 *ἴθην* om. B, cfr. H. p. 43. — 2, 4 *εἰ* om. B. Part. *εἰ* omissa vocabula *τὸ Σικ. προσέλαβον* quo referantur, non habent. — 27, 3 *ἀνάγκη* om. B, sed cfr. Egg. p. 19 seq. — 30, 2 *ἐν* om. B (*ἐν ναυσὶν ὀπλ.*). Quae voces cum non ad *ἔπλεον*, sed ad *ἄγοντες* spectent, praep. careri nequit. — 34 extr. *καλούμενον* om. B, sed cfr. H. p. 53. Egg. p. 21. — 39, 3 *κενὰς* om. B, quae vox collocatione defenditur; cfr. H. p. 54. — 45, 3 *ὥστε* om. B post *πεῖσαι*; cfr. H. p. 56. — 50, 5 *ὅτι* om. B; cfr. H. p. 60 et adn. Cl. — 56, 5 *ἀλλ'* om. B, cfr. H. p. 63. Egg. p. 21. adn. P. St. — 63, 1 in. *ἐν τούτῳ δὲ* om. B. Quibus vocabulis, quae offensionem habent nullam, omissis coniunctio satis dura fit. — 70, 1 extr. *κράτος* om. B, cfr. Egg. p. 19. — 76, 4 *ἄλλας* om. B, cfr. H. p. 69. — 84, 5 *δι'* om. B, cfr. H. p. 73. — 95, 3 *ἕξ* om. B. Plus triginta naves fuisse ex Diod. apparet, cfr. adn. P. St. — 95, 6 *ἐν τῇ* ante *Ἐρετρία* om. B neglegenter. — 97, 2 in. *ὑστερον* om. B, quod voci *εὐθὺς* bene respondet; cfr. H. p. 80. — 100, 4 *ἦν* om. B, quod abesse non potest.

6. Tum additamenta Vaticani quae ad sententiam contextus recte intellegendam necessaria non sunt, examinemus.

VI, 99, 4 *ἐπιτήδεια σιτία* B, *ἐπιτήδεια* cett. Vocem VI. *σιτία* explicationis causa in cod. B olim suprascriptam fuisse opinor. — 100, 1 *φοβούμενοι οἱ Ἀθηναῖοι* BH, *φοβούμενοι* cett. Vocabula *οἱ Ἀθην.* molestissima propter praecedentia eodem modo in textum irrepserunt. — 101, 6 *ἀναρπάσαντες καὶ διαβιβάσαντες πέραν* BH, *ἀρπάσαντες πέραν* cett.; cfr. adn. P. St. Egg. p. 4. — 104, 2 *ῥσαι μάλιστα* BH, *ῥσαι* cett. *Μάλιστα* hic prave iteratum est; cfr. quae praecedunt. — 104, 2 *πρεσβευσάμενος καὶ τὴν τοῦ πατρὸς ἀνανεωσάμενος πολιτείαν* BH, *πρεσβευσάμενος κατὰ τὴν τοῦ πατρὸς ποτε πολιτείαν* cett.; cfr. Stahl. l. c. p. 670, sed Eggertio p. 7 assentior; cfr. adn. Cl. St. — 105, 3 *ἀπέκτεινάν τε τινας* BH, *τε* om. cett. Quae partic. propter *τῆς τε γῆς* tolerari non potest; VII, 43, 1 *ἀπό τε* BH, *ἀπό* cett.; cfr. H. p. 25; VII, 51, 1 *σφῶν τε μήτε* B, *σφῶν μήτε* cett.; cfr. H. p. 29; VIII, 45, 1 *Ἀλκιβιάδης τε* B, *τε* om. cett.; cfr. H. p. 56; VIII, 81, 2 *τῶν τε μελλόντων* B, *τε* om. cett.; cfr. H. p. 71. — VII, 2, 4 extr. *αἱ Συράκουσαι* BH, *Συράκουσαι* VII. cett.; cfr. H. p. 10 et adn. Haack; 4, 4 extr. *ὁ Γύλλιππος* BH, *Γύλιππος* cett., cfr. H. p. 11; 7, 3 *ἐς τὴν Λακεδαίμονα* BH, *τὴν* om. cett., cfr. H. p. 12; 8, 2 *κατὰ τὴν τοῦ λέγειν* BH, *τὴν* om. cett.; cfr. H. p. 12; 11, 2 *ὁ Λακεδαιμόνιος* BH, *ὁ* om. cett.; cfr. adn. P. St.; 51, 1 *ταῖς ναυσὶ* B, *ναυσὶ* cett. [G]; cfr. H. p. 29; v. p. 269 s. c. 51, 1; 58, 4 *καὶ ὁ ἄλλος* B, *ὁ* om. cett.; cfr. H. p. 31 seq.; 78, 3 *καὶ τῶν ξυμμάχων* B, *τῶν* om. cett. Articulo omisso sententiam meliorem fieri opinor; cfr. Kueh. III, p. 611, 2. Thuc. VII, 78, 6; 80, 5 extr. *διὰ τῆς μεσογείας* B, *τῆς* om. cett.; cfr. H. p. 40; VIII, 4 *οἱ ξυστελλόμενοι* B, *ξυστελλόμενοι* cett. Cum omnia huius cap. participia ab *Ἀθηναῖοι* pendeant, art. hic minime aptus est; cfr. H. p. 44; VIII, 37, 3 in. *οἱ Λακεδαιμόνιοι* B, *Λακεδαιμόνιοι* cett. Artic. hic quoque opus non est; cfr. §§ 1, 2, 5; VIII, 58, 1 extr. *τῶν Λακεδαιμονίων* B, *τῶν* om. cett.; cfr. *Λακεδαιμονίων καὶ τῶν ξυμμ.* §§ 1, 3, 4 etc., VIII, 70, 2 *τὸν βασιλέα* B, *τὸν* om. cett.; cfr. H. p. 67; VIII, 87, 3 extr. *εἰς τὴν Λακ.* B; *ἐς Λακ.* cett.; cfr. H. p. 74; VIII, 100, 5

- VII.** αἱ Μηθρυμαῖαι B, αἱ om. cett.; cfr. H. p. 81; VIII, 101, 1 αἱ νῆες B, νῆες cett.; cfr. H. p. 81. Quam partic. prius omissam falso loco insertam esse apparet. — 4, 4 γῆς ἤδη σφίσιν BH, γῆς σφίσιν cett.; cfr. H. p. 11. — 4, 6 γῆς οἱ πολλοὶ διεφθείροντο BH, γῆς διεφθείροντο cett.; cfr. H. p. 11. Egg. p. 13. — 19, 2 δὲ καὶ οὐ πολλῶ BH, καὶ om. cett. Etsi vox καὶ, si vocabula οὐ πολλῶ πλέον vera sunt (cfr. Stahl. l. c. p. 663), retinenda est, tamen quae disseruit H. p. 16 mihi valde probari non negem; 27, 4 καὶ (compendio in lit. scr. B) καταθεούσης BH, καὶ om. cett. Part. καὶ hic valde supervacanea est; 42, 5 τε καὶ B, τε cett.; cfr. H. p. 25. adn. P. St.; 79, 4 in. καὶ ὁ Γύλιππος B, καὶ om. cett. Et Gylippum et Syracusanos exercitum misisse absurdum est; cfr. H. p. 39; 87, 4 in. δὲ καὶ B, καὶ om. cett., cfr. H. p. 42; VIII, 6, 3 καὶ ἐς τὰ μάλιστα B, καὶ om. cett.; cfr. H. p. 44; VIII, 90, 1 καὶ ἐπειδὴ καὶ B, καὶ ἐπειδὴ cett.; cfr. H. p. 76; VIII, 107, 1 καὶ ἀτείχιστον B, ἀτείχιστον H. p. 83; VIII, 108, 2 πράξας καὶ B, πράξας cett.; cfr. H. p. 83. — 31, 1 ἐδρών BH, om. cett. Tot vocibus interpositis αὐτὴν denuo additum nullo modo offendere posse opinor, quibus non cognitis libr. codd. BH part. ἐδρών ad ὀλκάδα addiderunt; cfr. H. p. 21. Egg. p. 7, at Stahl. l. c. p. 671. — 31, 3 extr. ἤδη ἐαλωκός BH, ἤδη om. cett.; cfr. H. p. 21. — 32, 2 τριχῆ B, τινὰ cett. (τινὰ τριχῆ H) cfr. Egg. p. 27. H. p. 21. — 42, 4 εἰ μὴ ἐπικρατήσειέ B, εἰ κρατήσειέ cett.; cfr. adn. P. St. H. p. 25; de origine corruptelae cfr. adn. Haack. — 43, 4 ἄνδρας τινὰς B, ἄνδρας cett.; cfr. Egg. p. 11. H. p. 26. Krueger., Sprl. 47, 9. — 49, 1 extr. νασιὶ θαρρῶν BH, νασιὶ cett.; cfr. adn. P. St. H. p. 28. — 49, 2 ἔστιν ὥσπερ νῦν BH, ἔστιν cett.; cfr. Egg. p. 14. H. p. 28. — 50, 4 πρὶν ἄς ὡς B, πρὶν ὡς cett. Script. Vat. e schol. ὡς] ἄς conflata est; cfr. H. p. 29. — 57, 6 ἐπέφερον B, ἔφερον cett.; cfr. adn. P. St. H. p. 31. Egg. p. 37. — 58, 4 extr. ὅτι γὰρ ἐν B, γὰρ om. cett. Γὰρ molestissime additur; cfr. H. p. 32. — 59, 2 in. Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι εἰκότως B, Συρακόσιοι εἰκότως cett.; cfr. H. p. 32. — 68, 3 πραξάντων ἡμῶν B, ἡμῶν om. cett.; cfr. adn. P. St. H. p. 34. — 79, 3 extr. γὰρ ἔτι B, γὰρ om. cett.; cfr. H. p. 39. — VIII, 1, 1 πανσὺδι πάν B, πανσὺδι cett. Script. Vat. ex παν^{πάν}σὺδι ortam esse apparet; cfr. H.

p. 42. — 1, 4 extr. *τοῦτο* B, om. cett.; cfr. H. p. 43. Egg. p. 12. — VIII, 2, 1 *ἔλθειν ἔν* B, *ἔλθειν* cett. Nisi collocatio *ἐν* additamentum esse non comprobatur; cfr. H. p. 43. — 2, 2 *θέρος αὐτοῖ* B, *θέρος* cett.; cfr. H. p. 43. Egg. p. 19. — 2, 3 extr. *εἰκὸς ἦν* B, *εἰκὸς* cett., cfr. H. p. 43. Adnotatione Steupii VI, 72, 3 nihil fere hic mihi videtur demonstrari. — 2, 4 *διαλογιζόμενοι* B, *λογιζόμενοι* cett.; cfr. H. p. 43. — 5, 1 extr. *ὡς ἐς τριακοσίους* B, *ὡς τριακοσίους* cett.; cfr. p. 283 s. c. 32, 2. H. p. 44. Script. Vat. vocabulis *ὡς ἐς τὴν Εὐβοίαν* orta est. — 5, 5 *ἱκανὴν τροφήν* B, *τροφήν* cett.; cfr. H. p. 44. Egg. p. 12. — 6, 4 *εἰ ἡ πόλις* B, *εἰ* om. cett.; cfr. H. p. 44. adn. P. St. — 10, 1 *αἰ σπονδαὶ* B (post *ἐπηγγέλθησαν γάρ*), om. cett.; cfr. H. p. 45. Egg. p. 9 seq. — 12, 1 *πρὶν ἤ* B, *πρὶν* cett.; cfr. H. p. 46; exempla Kueh. IV, p. 445 c) adn.²⁾ diligentius examinata satis gravia mihi non videntur. — 21 *νειμάμενοι κατεῖχον* B, *νειμάμενοι* cett.; cfr. H. p. 48. Egg. p. 10. — 23, 5 *στρατὸν πεζὸν* B, *στρατὸν* cett.; cfr. adn. P. St. H. p. 49. Egg. p. 12. Stahl. ed. Tauchn. II, p. XXVIII. — 24, 2 *τείχη ἀπήραν* B, *ἀπήραν* om. cett.; cfr. H. p. 49. Egg. p. 15. — 24, 5 *ξυμμάχων μεθ' ὧν* B, *ξυμμάχων* cett.; cfr. H. p. 49. Egg. p. 16. — 28, 4 in. *τὸν Πισσοῦθρου* B, om. cett.; cfr. adn. P. St. § 3. H. p. 52. — 32, 1 extr. *χειμασθειῶν καὶ πλανηθειῶν* B, *χειμασθειῶν* cett.; cfr. Egg. p. 16. H. p. 52. — 43, 2 in. *οὔσαι ἄμα* B, *οὔσαι* cett.; cfr. H. p. 55. — 48, 4 *οὐ περιοπτέον* B, *οὐ* om. cett.; cfr. H. p. 59. — 50, 3 *περὶ τῶν ἄλλων κοινοῦσθαι* B, *περὶ τῶν ἄλλων* cett. Cum ne *κοινοῦσθαι* quidem cum *περὶ* satis conveniat, Hudio p. 59 assentior; cfr. Egg. p. 5. Kueh. III, p. 492 b). — 67, 3 *μήτε καὶ ἄρχειν ἔχειν μὴ δὲ μίαν* B, *μήτε ἀρχὴν ἔχειν μηδεμίαν* cett. Hoc loco in. Vat. graviter corrupto *καὶ* abundat et *ἔχειν* ex *ἄρχειν* ortum est. — 78 extr. *μὴ μέλλειν* B, *μέλλειν* cett.; cfr. H. p. 70. — 97, 2 *ὀλίγους καὶ ἐς* B, *ἐς* om. cett.; cfr. H. p. 80. adn. Boehm. Widm. P. St. — VII, 53, 3 *ἔδιδωξαν* B, *ἐπεδίωξαν* cett.; VIII, 7 *ἐπρεσβεύοντο* B, *ἐπορεύοντο* A; *ἐπρεσβεύοντο* cett. recte; 50, 5 extr. *αὐτὸν* B, *αὐτῶν* A; *αὐτὸν* cett. bene; 73, 3 *διδόντες* B, *διδόντων* A, *διδόντες* cett. Genetiv.

VIII. propter genitivos praecedentes inepte ortus est; 87, 4 οὐ
καταγαγεῖν B, οὐκ ἀγαγεῖν cett. Vitium Vat. T et F commutatis
ortum est.

7. Postremo quibus locis script. Vatic. utrum recta
sit an falsa, disceptari non possit, examinemus.

VI. VI, 93, 1 τοιαῦτα B, τοσαῦτα cett.; cfr. adn. Cl. St. II,
12, 1 et III, 49, 1. — Saepius de collocatione vocabulorum
dubitari licet: 94, 4 τριακόσια ἀργυρίου B, ἀργυρίου τριακόσια
cett.; cfr. Thuc. II, 13, 3; 102, 4 ἀπήμισαν κατὰ τάχος BH,
κατὰ τάχος ἀπήμισαν cett.; VII, 1, 4 extr. δοκοῦντος προθύμως
BH, προθύμως δοκοῦντος cett. Utraque collocatio mihi quidem
satis bona videtur; cfr. H. p. 9; VII, 6, 1 σφίσιν εἶναι BH,
εἶναι σφίσι cett. Utrumque probatur; cfr. H. p. 12; VII, 25, 1
extr. χρημάτων γέμοντα BH, γέμοντα χρημάτων cett.; cfr. H.
p. 19; VII, 43, 6 σφίσιν ἐν νυκτὶ B, ἐν νυκτὶ σφίσι cett.;
utrumque tolerabile est; VII, 50, 1 ἔχων πολλήν B, πολλήν
ἔχων cett.; cfr. H. p. 28; VII, 52, 2 τῶν Ἀθηναίων πρώτον
B, πρώτον τῶν Ἀθηναίων cett.; utrumque satis bonum; VII,
57, 9 εἰωθότες ἵεναι B, ἵεναι εἰωθότες cett.; cfr. H. p. 31;
VII, 65, 3 ἔτοιμα πάντα B, πάντα ἔτοιμα cett.; cfr. Thuc.
VI, 65, 2. VII, 60, 4. H. p. 33; VII, 66, 1 αὐτῶν οὕτω B,
οὕτως αὐτῶν cett. Praeterquam quod exempla ab H. p. 33
allata ineptiora existimo, mihi quidem utraque collocatio satis
placet; VII, 75, 5 ἔφερον πάντες B, πάντες ἔφερον cett.; cfr.
H. p. 38; VIII, 8, 3 τὸν νοτὴν μάλλον B, μάλλον τὸν νοτὴν cett.
Cum locum Thuc. VII, 19, 5 plane similem non putem, utramque
collocationem hic defendi posse opinor; cfr. H. p. 45; VIII, 12, 1
ἀσθένειαν λέγων B, λέγων ἀσθένειαν cett.; cfr. H. p. 46; VIII,
14, 3 εὐθύς οἱ Κλαζομένοι B, οἱ Κλαζομένοι εὐθύς cett.; cfr.
H. p. 46; VIII, 23, 2 ναὴν μίαν CA₁, μίαν ναὴν B; ναὴ μίαν
G, ναυμαχίαν cett. Quae script. melior sit, non apparet; cfr.
H. p. 48; VIII, 26, 1 Σικελίας καὶ Πελοποννήσου B, Πελο-
ποννήσου καὶ Σικελίας cett. Ego quidem utrumque esse verum
censeo, sed. cfr. H. p. 50; VIII, 46, 1 διαλύσαι τὸν πόλεμον
B, τὸν πόλεμον διαλύσαι cett.; cfr. H. p. 57; VIII, 69, 4 πον-
τί B, τί πον cett.; v. c. 4. Utrumque rectum; cfr. adn. P. St.;

VIII, 76, 6 εἶχον ἔτι B, ἔτι εἶχον cett., cfr. H. p. 70; VIII, 96, 5 **VL** ἀρχῆι ναυτικῆι B, ναυτικῆι ἀρχῆι cett. Utraque collocatio satis bona est. — 95, 1 ἀνεχώρησαν B, ἀπεχώρησαν cett.; cfr. adn. Cl. St., at Thuc. III, 103, 3; VII, 79, 2 ἀπεχώρου B, ἀνεχώρου cett. Ἄνεχ. fortasse propter § 5 hic quoque ortum est; cfr. H. p. 39; VIII, 38, 5 ἀποχωροῦντες B, ἀναχωροῦντες cett. Utrumque mihi quidem satis placet. — 99, 3 ἐλαίας B, ἐλάας cett.; cfr. M. p. 31, adn. 158. — 100, 1 αὐτοὺς ante οὐκ ἦλθον κωλύσοντες om. BH; cfr. adn. Cl. St. Sed vox αὐτοὺς ante οὐκ ἦλθον addita fortasse, ne glossema habeatur, impedire potest, praesertim cum hanc vocem, si ex interpretatione orta in contextum irrepisset, potius post verbum κωλύσοντες expectarem. At ut vox αὐτοὺς etiam ex interpretatione in margine adscripta falso loco in textum inferretur, fieri potuisse videtur. Quae cum ita sint, vix quicquam pro certo dicere ausim. — 103, 2 πεντηκόντοροι B, πεντηκόντεροι cett.; cfr. M. p. 23, 11. — 103, 2 πάντα B, τὰλλα cett.; ad sententiam utrumque satis bonum puto, cfr. adn. Cl. St. — VII, 1, 5 τῶν σφετέρων BH, τῶν τε **VII.** σφετέρων cett., cfr. adn. P. St. Stahl l. c. p. 662. H. p. 9. Partic. τε hic fortasse defendi posse opinor adn. Kueh. IV, p. 245. adn. 5 d). — 2, 3 extr. πρὸς B, ἐς cett. Etsi quae H. p. 10 seq. disseruit, satis probabilia videntur, tamen, cur hic πρὸς non recipiatur, causa gravis non est; ἀφικνεῖσθαι πρὸς Thuc. V, 2, 4; 65, 4. VI, 2, 3. VII, 80, 5 — 2, 4 ἀπειτετέλεστο BH, ἐπειτετέλεστο cett. Utramque script. satis hic idoneam puto; cfr. H. p. 10. Thuc. IV, 69, 3; 90, 4; VIII, 40, 3. — 5, 4 extr. ἐπεὶ B, ἐπειδὴ cett. Etiam ἐπεὶ hic tolerabile esse opinor; cfr. H. p. 12. — 10 ἐπηρώτα BH, ἠρώτα cett. Fortasse ἐπ' dittographia ortum est; cfr. H. p. 13. — 15, 1 extr. τε BH, δὲ cett. Utrumque aequo iure defenditur; cfr. adn. Cl. H. p. 15; 24, 3 in. τε BH, δὲ cett.; utrumque probum; cfr. H. p. 18. — 19, 3 ἐς ἑξακοσίους B, ἐς om. cett. E numero sociorum ceterorum, quot fuerint Boeoti, concludere nullo modo licet; cfr. adn. P. St. H. p. 16. — 19, 4 ἀπ' BH, ἐξ cett.; cfr. H. p. 17 et Kueh. III, p. 459, 2, lin. 12. — 21, 3 ἂν αὐτοῖς BH, ἂν om. cett. [G]. Partic. ἂν hic mihi non inepta videtur; cfr. καὶ σφᾶς ἂν quae seq. et Kueh. III, p. 240, lin. 5. At sententia non minus bona etiam ἂν omisso

VII. paritur; cfr. H. p. 17 et Herbst. zu Thuc. II, p. 120. — 21,4 *περιγενησομένους* BH, *περισσομένους* cett.; cfr. H. p. 18. — 21,5 *καὶ Ἐρμοκράτους* BH, *καὶ τοῦ Ἐρμοκράτους* cett. Cum e verbis *ξυνανέπειθε κτέ.* § 3 nihil certi effici possit, artic. et omitti et poni licet; cfr. H. p. 18; 27,5 *τὸ πολὸν μέρος* BH, *πολὸν μέρος* cett.; cfr. H. p. 19; 42,4 extr. *καὶ οἱ* BH, *καὶ* cett.; cfr. H. p. 25; 75,1 *Δημοσθένει* B, *τῷ Δημοσθένει* cett. [G]; utrumque dicitur recte; cfr. H. p. 38. Kueh. III, p. 611, 2; 75,4 extr. *ἐν τῷ ἀφανῆ* B, *ἐν ἀφανῆ* cett.; cfr. H. p. 38; 86,2 *τοῦ Γυλίππου* B; *Γυλίππου* cett.; utrumque non falsum existimo, cfr. H. p. 41; VIII, 8,2 *τελευταῖον* B, *τὸ τελευταῖον* cett. Quid Thuc. scripserit, nescimus; cfr. adn. Krueger; VIII, 24, 2 in. *ἐκ τῆς Λέσβου* B, *τῆς* om. cett.; utrumque satis placet; VIII, 24, 6 *τοῖς Ἀθηναίοις* B, *Ἀθηναίους* cett. Etiam artic. positus ineptus esse non videtur; cfr. H. p. 50; VIII, 25, 2 extr. *τοῖς ξυμμάχοις* B, *ξυμμάχοις* cett.; cfr. adn. P. St. H. p. 50 et VII, 86, 1 etc.; VIII, 32, 3 *ὁ Ἀστύοχος* B, *Ἀστύοχος* cett. Utraque script. defendi potest; cfr. c. 31, 4; VIII, 32, 3 *τὸν λόγον* B, *λόγον* cett. Cum vocabula *ὡς-Λέσβου* idem fere valeant ac *περὶ ἀποστάσεως* (cfr. Thuc. III, 109, 1), quid sit statuendum, dubium est; cfr. H. p. 52; VIII, 38, 2 *τῆς γῆς καρτερόν* B, *γῆς καρτερόν* cett. Utrumque Thucydideum est; cfr. Thuc. IV, 31, 2. H. p. 54. Egg. p. 44; VIII, 48, 4 *οὐ τὰς ἐλαχίστας* B, *οὐκ ἐλαχίστας* cett.; cfr. Thuc. I, 5, 1; VI, 10, 3. H. p. 59; VIII, 108, 1 *τοῖς Πελοποννησίοις* B, *Πελοποννησίοις* cett.; cfr. H. p. 83, sed artic. additus non falsus est. — 27,1 *τοῦ αὐτοῦ θέρους τούτου* BH, *ἐν τῷ αὐτῷ θέρει τούτῳ* cett.; cfr. Kueh. III, p. 387, adn. 5. H. p. 19. — 27,4 *πλειόνων* BH, *πλεόνων* cett. Utrumque Thucydidi usitatum; cfr. Kueh. I, p. 571, 3. — 29, 3 in. *ἠῆλίσατο* BH, *ἠῆλίζετο* cett.; cfr. H. p. 20. — 29,4 *γυναῖκας καὶ παῖδας* BH, *καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας* cett.; cfr. adn. P. St. Egg. p. 43; 34,7 *καὶ πολλοὶ* B, *πολὸν* cett. Praeterquam quod in Vat. quoque *πολὸν* scribendum erat, utrum *καὶ* recipiendum sit an non, dubium est, cum in vocibus similibus seq. non sit illud quidem; cfr. H. p. 23; 41,4 *καὶ πολὸν* BH, *πολὸν* cett.; utrumque placet, cfr. H. p. 25. — 32,1 *καὶ σφίσι ξυμμάχους* BH, *σφίσι* om. cett. Utrumque mihi aequo

probatur; cfr. H. p. 21. — 34, 7 *δι οὐ* B, *εἰ μὴ* cett.; cfr. H. VII. p. 23. adn. P. St. — 47, 3 *ἀπιέναι* B, *ἐξιέναι* cett.; Hudio p. 27 assentior, sed cfr. Stahl. l. c. p. 665. — 57, 1 *ἐκαστοι* B, *ἐκάστοις* cett. suprascr. B. Script. Vat. certe quidem probaretur, si *ἔσχον* traditum esset; sed etiam cett. codd. script. defendi posse opinor; cfr. Egg. p. 30. H. p. 31. — 60, 2 *ἀσθενοῖσιν* B, *ἀσθενέσι(ν)* cett. Mihi quidem utrumque hic aptum videtur; cfr. H. p. 32. — 62, 3 in. *ἀντιναυπηγησαι* B, *ἀντιναυπηγείσθαι* cett. An script. Vat. defendi possit, dubito, cfr. adn. Krueger. P. St. H. p. 32 seq. — 64, 1 *τ' ἐνθάδε* B, *τε ἐνθάδε* cett. Etiamsi *ἐκεῖνα* sequitur, utrumque probabile existimo; cfr. Kueh. III, p. 546, adn. 1. H. p. 33. — 65, 1 *τοσάδε* B, *τοσαῦτα* cett. Fortasse etiam *τοσάδε* retineri licet; cfr. Kueh. III, p. 646 seq.; at H. p. 33. — 66, 2 *ἔπειτα δὲ εἰ* B, *ἔπειτ' εἰ* cett.; cfr. H. p. 34. Kueh. IV, p. 271 seq. Krueger. Sprl. 69, 24, 1. — 66, 2 *Πελοποννήσου τε καὶ* B, *τε* om. cett. Etsi ego quoque exempla Stahl. hic vix apta puto, tamen fortasse *τε* non omittendum est; cfr. Kueh. IV, p. 245, adn. 5d). H. p. 34. — 66, 2 extr. *ἤδη ναυμαχίας* B, *ἤδη* om. cett.; cfr. H. p. 34, sed *ἤδη* proximo *νῦν* satis bene respondet. — 68, 1 extr. *ἐγγενήσομενον* B, *ἐγγενήσομενον* cett.; cfr. H. p. 34. — 68, 3 extr. *ὠφελῶσι* B, *ὠφελοδοσι* cett.; cfr. H. p. 34. — 70, 2 *ἦν* B, om. cett.; cfr. H. p. 35, sed adn. P. St. Stahl. l. c. p. 666. — 70, 8 *δι' ὀλίγου πόνου* B (schol. et Dion. Hal.), *πόνου* om. cett. Quia ego quidem *κεκτημένης* „acquisitae i. e. erworben“ significare posse puto, utramque script. ad sententiam aptam existimo; cfr. H. p. 35 et Stahl. l. c. p. 666. Egg. p. 11 seq. — 75, 4 *ἐς ὄσον* B, *ὄσον* cett. Utrumque Thucydideum; cfr. H. p. 38. Thuc. IV, 128, 2. Stahl. l. c. p. 666. — 75, 4 *ὑπολειπόμενοι* B, *ἀπολειπόμενοι* cett.; utramque script. sententiam probam dare etiam contra Herbst. zu Thuc. II, p. 134 contendo; cfr. H. p. 38. — 79, 5 in. et VIII, 19, 1 *μετὰ τοῦτο* B, *μετὰ ταῦτα* cett.; cfr. H. p. 39 et 47; adn. Cl. VII, 79, 5. — 82, 3 *ταύτη τῆι ἡμέραι ἀφικνοῦνται* B, *ἀφικνοῦνται αὐτῆι τῆι ἡμέρᾳ* cett.; utrumque non ineptum; cfr. H. p. 41. — 83, 2 extr. *μέχρι δ' οὗ* B, *μέχρι οὗ δ'* cett. Ego quidem ex adn. Krueger. ipsa etiam script. Vat. hic veram esse apparere opinor; cfr. H. p. 41. — 85, 1 *χρήσασθαι* B, *χρησθαι* cett.;

VIII. cfr. adn. P. St. H. p. 41. — VIII, 5, 1 *Ἀλκαμένην* B, *Ἀλκαμένη* cett.; 5, 2 *Ἀλκαμένην* B, *Ἀλκαμένη* cett.; 9, 2 *Ἀριστοκράτη* B, *Ἀριστοκράτην* cett.; cfr. M. p. 136, adn. 1192 et 1193. — 11, 2 *ἔπειτ'* B, *ἔπειτα δὲ* cett.; cfr. H. p. 46. Kueh. IV, p. 271 seq. Krueger. Sprl. 69, 24, 1. — 25, 1 *Κιρωνίδου* B, *Σκιρωνίδου* cett.; cfr. H. p. 50, sed vide Isae. VIII, 1, 6, 9, 14, 18 etc. — 25, 5 *ἀμφοτέρωθεν* B, *ἀμφοτέρων* cett. Utrumque recte defenditur; cfr. adn. P. St. H. p. 50. — 33, 4 *πρὸς* B, *παρ'* cett. Utrumque placet; cfr. H. p. 53. — 43, 4 in. *σπένδεσθαι ξυνθήκας* B, *σπένδεσθαι* cett. Etsi Classenum adnotatione P. St. et H. p. 55 et Egg. p. 16 refutatum esse opinor, tamen cur in Vat. *ξυνθήκας*, non *σπονδὰς* explicationis causa adscriptum sit, explicatum volo, praesertim cum *σπονδὰς* (§ 3) antecesserit. Illud enim vocabulum e c. 57, 1 (cfr. Egg. p. 16), quod caput tanto posterius sequitur, sumptum esse mihi credibile non videtur. — 48, 4 extr. *οὐθέν πω* B, *οὐδέν* cett. Part. *πω*, cum et addita correctura et omissa esse possit, utrum recipienda sit an non, in dubio potius relinquam; cfr. H. p. 59. — 50, 2 *τᾶλλα πάντα* B, *τᾶλλα* cett.; cfr. H. p. 59, sed *πάντα* quo *τᾶλλα* explicaretur, adscriptum esse vix verisimile est. — 51, 3 extr. *ἐξαγγείλας* CG, *ἐσαγγείλας* B, *ἀπαγγείλας* cett. Utraque forma ad sententiam apta est; cfr. adn. P. St. H. p. 60. — 62, 3 in. *προσβάλλον* B, *προσβαλὼν* cett. Cum quot impetus fuerint, nesciamus, utra script. recte se habeat, in dubio est; cfr. H. p. 64. — 63, 1 *περὶ τῆς ναυμαχίας* B, *περὶ τὴν ναυμαχίαν* cett.; utrumque Thucyd.; cfr. H. p. 64. — 65, 1 extr. *ἦκον* B, *ἦλθον* cett.; cfr. H. p. 65. — 68, 1 *δευτερος* B, *υστερος* cett. Hic quoque utrumque Thuc. usitatum est nec, utrum altero adscripto explicatum sit, satis apparet; cfr. H. p. 66. Egg. p. 25. adn. Cl. — 72, 2 in. *ἄλλα τ'* B, *καὶ τᾶλλα* cett. Utraque script. defendi potest; cfr. H. p. 68 et adn. P. St. — 74, 3 extr. *ἔρξειν* B, *εἴρξειν* cett. [G], cfr. Kueh. II, p. 414. — 75, 3 extr. *ἐάν* B, *ἄν* cett. Scripturam Vat. paene praefero; cfr. Thuc. VI, 13, 1; 18, 6. M. p. 256, 37; Poppo. vol. I, p. 230. — 79, 2 *προσπλεύσας* B, *ἐπιπλεύσας* CEG, *προσεπιπλεύσας* AFM; cfr. H. p. 70. — 86, 7 *κείνοι* B, *ἐκείνο* CG, *ἐκείνοι* cett.; cfr. H. p. 74, sed vide Widmann., Wochschr. f. kl. Phil. 1889, p. 397.

— 95, 3 *ἀνήγχε* B, *ἀνήγαγε* cett. Utrumque verum puto; cfr. H. VIII. p. 79. — 106, 2 in. *τε γὰρ* B, *γὰρ* cett.; cfr. H. p. 83. Sed part. *τε* pro plane prava habere dubito; cfr. Kueh. IV, p. 244 A. 4. Thuc. VI, 17, 6. — 108, 2 *ἄρχοντα* B, *ἄρχοντας* cett. [G]; utrumque probum esse potest; cfr. H. p. 83.

Caput tertium.

De scripturis et a Laur. et a Vat., utroque cum nonnullis codd. cett., datis.

1. Quibus locis Laur. una cum Vat. soli scripturam rectam praebeant, primum quaeritur.

VII, 3, 1 *προσπέμπει* BHC, *προπέμπει* cett.; cfr. Thuc. VII. III, 52, 2. IV, 114, 2. H. p. 10. — 6, 3 extr. *κατηράχθη* CH, *κατηρ+άχθη* B; *κατεράχθη* cett.; cfr. Kueh. II, p. 373. H. p. 12. — 8, 3 *ἢ δέ* BHC, *ἦδη* AEF, om. GM. *ἦδη* propter prius *ἦδη* vitio ortum est; cfr. H. p. 13. — 10 *ἀπεκρίνοντο* BHC, *ἀπεκρίναντο* cett. Imperf. melius cum *ἐπηρώτα* convenit. — 38, 2 *κλειστοῦ* BC, *κλειστοῖ* cett. suprascr. B, cfr. M. p. 36, 4. — 49, 2 *τὰ* BHC, *τὰς* cett. (*τὰ τῶν πολεμίων...*) Artic. femin. non habet quo referatur. — 57, 11 *στασιωτικῶν* BC, *στασιαστικῶν* GL, *στρατιωτικῶν* cett. *Στρατ.* sententiam bonam non dat et Thucydidi non *στασιαστικός*, sed *στασιωτικός* usitatum est; cfr. IV, 130, 4. VIII, 92, 4. — 60, 2 *ἐσβιάζοντες* BC, *ἐσβιάζοντες* cett. [G]; cfr. § 4 *ἐσεβίβαζον*. — 77, 4 *οἶοι* BC, *οἶ* cett.; *οἶοι* propter *οἶοι* quod seq. necessarium est; cfr. H. p. 39. — VIII, 6, 3 extr. *Ἀλκιβιάδου* BC, *Ἀλκιβιάδης* cett. [G], cfr. adn. VIII. P. St. — 28, 4 *δαρικόν* BC, *δαρικόν* E, *δωρικόν* cett. [G]. Sed *δωρικόν* cum *στατήρα* non congruit. — 52 *τὰς ἀπάσας* BC, *ἀπάσας τὰς* cett. [G]. Cur collocatio codd. BC ad sententiam apta non sit, non intellego; cfr. Kueh. III, p. 632b). H. p. 61. — 53, 2 *ἕκαστον* BC, *ἕκαστον αὐτῶν* cett. Vocem *αὐτῶν*, cum *τῶν ἀντιλεγόντων* sequi cognitum non esset, correctura additam esse existimo. Sententia Eggerti p. 21 verbis Thuc. sequentibus non confirmari opinor; cfr. H. p. 61. — 58, 7 extr. *πρὸς Ἀθη-*

VIII. *ναίους* BC; *πρὸς τοὺς Ἀθηναίους* G, *τοῖς Ἀθηναίοις* cett.; cfr. adn. P. St. — 59 *γόν* BC, *ὄν* cett. Part. *γόν* tuetur recte adn. P. St.; cfr. H. p. 63. — 61, 1 *ἐφ'* BC, *ἐς* cett.; cfr. I, 60, 3. H. p. 63. — 63, 3 *ἐπαναστάντας* BC, *ἐπαναστάντες* cett.; cfr. adn. P. St. — 64, 3 *ἄσαι ἡμέραι* BC (*δοση* B); *δοσημέραι* cett.; cfr. H. p. 64. *δοσημέραι* ex *δοσαι ἡμέραι* male contractum est. — 68, 1 *τε* BC, *γε* cett.; cfr. adn. Haack. — 68, 1 *ἐκούσιος* BC, *ἐκουσίως* cett.; cfr. adn. P. St. H. p. 66. — 69, 4 *νεανίσκοι* BC, *Ἑλληνες νεανίσκοι* cett.; cfr. H. p. 67. Egg. p. 22. — 70, 2 extr. *αὐτόν* BC, *αὐτοῖς* cett. Accus., cum post *εἰκὸς εἶναι* subiectum recens propter sententiam postuletur, necessarius est. — 75, 1 *ἀκούοντες* BC, *ἀκούσαντες* cett.; cfr. H. p. 69. — 75, 2 *Θράσυλλος* BC, *Θράσυλος* cett.; hic et c. 76, 2; cfr. p. 287 lin. 19. — 76, 4 *τὸ Ἀθηναίων κράτος* BC, *τὸ τῶν Ἀθηναίων κράτος* cett. Artic. hic opus non est; cfr. H. p. 69. — 82, 1 *ἀκούοντες* BC, *ἀκούσαντες* cett.; cfr. H. p. 72. — 86, 6 *κωλύοι* BC, *κωλύει* EFGM, *κωλύειν* A. Optativum praesertim cum tam bene traditus sit, praefero; cfr. Kueh. IV, p. 363, 1. — 89, 3 in. *σχῆμα* BC, *τὸ σχῆμα* cett.; cfr. adn. P. St. — 95, 7 *δ(ε)* BC, *δὲ καὶ* cett. Sed *καὶ* hic additum nullo modo aptum est.

2. Deinde quae scriptt. a Laur. et a Vat. exhibitae solis falsae sint, examinemus.

- VII.** VII, 19, 3 *τῶν* BHC, om. cett.; cfr. adn. P. St. H. p. 16. — 25, 1 *μίαν μὲν* BC, *μὲν μία* A, *μὲν μίαι* F, *μία μὲν* cett.
- VIII.** Accus. propter *ῥῆγχο* tolerabilis non est. — VIII, 6, 5 *αὐτοῖς* BC, *αὐτοὶ* cett.; cfr. adn. Haack. — 58, 2 *βασιλευέτω* BC, *βουλευέτω* cett.; cfr. Egg. p. 23. adn. P. St. — 95, 1 *Θουρίκου* C, *Θο+ρνηκοῦ* B; *Θορνηκοῦ* AFGM; *Θορικοῦ* E, cfr. M. p. 30, 10.

3. Tum quibus locis Laur. Vat. que cum nonnullis codd. cett. consentiant, quaeramus.

α) Quibus horum locorum hi codd. coniuncti script. praebent veram, primum examinatur.

- VI.** VI, 102, 4 *ἀπῆ(ι)εσαν* B-CG, *ἐπῆ(ι)εσαν* cett. Verbum
- VII.** *ἀπῆσαν* solum ad sententiam aptum est. — VII, 8, 2 *γιγνώμειοι* ABH-EFG, *γ+ιγνώμενοι* C, *γενόμενοι* M. Partic. praes.

cum λέγοντες optime congruere opinor; cfr. adn. Cl. — 20, 3 προ- VII. σπλεύσας BH-CG, πλεύσας cett.; cfr. H. p. 17. Thuc. II, 30, 2. — 25, 9 ἄλλα BH-CM, ἄλλα αἰ cett., cfr. H. p. 19. — 32, 1 κωλύσασι ABH-CFGM, κωλύσουσι E; cfr. H. p. 21. Kueh. IV, p. 376, adn. 5. adn. Boeh. Widm. — 34, 8 extr. ναυμαχία B-CG, ξυμμαχία cett. Sed ξυμμαχία hic absurdum est. — 39, 2 extr. ἀριστοποιήσονται CEGMH, suprascr. B, ἀριστον ποιήσονται B; ἀριστοποιήσονται cett.; cfr. H. p. 24 et supra. — 47, 3 διεκινδύνευσεν B-CG, διακινδυνεύσαι cett.; cfr. adn. P. St. Cl. H. p. 27. Egg. p. 30. — 49, 1 γούνη BH-CG, γ'ὲν EM, γὰρ AF. Part. ἔν quae verbo ἐθάρασσε coniungenda esset, hic sententiam pravam praebet. — 70, 4 extr. φεύγειν B-CG, φνυγῆν cett. (et Dion. Hal.); inf. praes. hic melior est. — 73, 1 δ καὶ B-CG, καὶ δ E, καὶ δ καὶ AF. Collocatio καὶ δ sententiam absurdam dat; cfr. H. p. 36. — VIII, 1, 3 extr. προβουλεύσουσι VIII. B-CGEFM, προσβουλεύσουσι A; cfr. adn. P. St. — 15, 2 extr. τὴν ἐπὶ τὴν Χίον B-CG; τὴν Χίον EF, τὴν Χίων A, τῶν Χίων M. Duplici τὴν errores orti sunt. — 27, 3 καιροῦ B-CG, καιρόν cett.; cfr. Thuc. VI, 85, 1. — 43, 3 ὄσης B-CG, ἧς cett.; cfr. Thuc. VIII, 37, 5. — 44, 2 extr. Δίνδον B-CG, Δινῆλον cett. Dinelus oppidum nusquam alibi nominatur; cfr. adn. Cl. et Herodot. I, 144. — 52 extr. εἶναι B-CM, εἶη cett. [G]. Optativus nudus vocabulum φάσκων sequi non potest. — 60, 1 ὄν B-CG, δ cett. Voce δ tota comprehensio deletur. — 96, 1 οὐδέν πω B-CH, οὐδέπω cett.; cfr. H. p. 79. — Has codd. differentias vulgarissimas puto: VII, 70, 2 κλή(ι)σεις AB-CEF, κλείσεις GM; cfr. M. p. 36, 4. — VIII, 45, 2 extr. δημηρίαν B-CG, δημηρίαν cett.; cfr. adn. P. St. — VIII, 60, 1 extr. Ἐρετριαν B-CG, Ἐρέτριαν E, Ἐρετρίειαν cett.; cfr. Thuc. VIII, 95, 2 extr. — VIII, 90, 4 Ηετιωνία B-CG, Ἡετιωνία AE, Ἡετιωνία F, Ἡετιωνία M; cfr. Herodi. I, p. 278, 17. — VI, 92, 5 ἦ(ι)καζον B-CEF, εἴκαζον AGM; cfr. Herodi. II, 326, 5. Kueh. II, p. 10, 198 b₁).

β) Deinde quibus locis script. falsa ab illis codd. detur, disquiritur.

VI, 100, 2 ξυνεσέπεσον E, ξυνέπεσον cett. Formam ξυνε- VI. σέπεσον vocabulis ἐντὸς γινόμενοι necessariam esse demon-

- VII. *stratur.* — VII, 15, 1 *ἀνταρκούντων* AB-CGM, *ἀνταρκούντων* EFH. Verbum *ἀνταρκ.* ne usitatum quidem Thuc. sententiam minus aptam praebet; cfr. schol. — 21, 3 in. *τοῦ ταῖς ναυσὶ* AB-CEF, *τοῦ* om. GM; cfr. adn. P. St. — 22, 1 in. *παρεσκευάσατο* B-CGEFM, *παρεσκευάσ^{ατο}+* A₁; *παρεσκευάσατο* cod. Graevianus, cfr. adn. P. St. — 25, 1 extr. *πυνθανόμενοι* M, *πυνθανόμεναι* cett.; cfr. adn. Krueger. I, 110, 2. — 28, 1 *γῆν* cod. Parisin. i Bekker., *γῆς* cett. Accus. propter καὶ *θάλασσαν* necessarius est. — 29, 3 extr. *βραχέως* B-CF, *βραχέος* cett. Adiectiv. hic unum probum est; cfr. Thuc. I, 90, 3. Krueger. Sprl. 57, 4, 2. — 40, 5 in. *τε* B-CE, om. cett. (*ταῖς τε ναυσὶν.*); cfr. Stahl. l. c. p. 662. H. p. 24. — 43, 6 *προσέβαλόν* E, *προσέβαλλόν* cett.; cfr. adn. P. St. — 47, 1 *κατορθοῦντες* GM; *κατορθοῦντας* cett. Nominat. defenditur locis II, 4, 1; II, 40, 4; II, 44, 1 etc. — 57, 1 *ξυνδιασώσαντες* E; *ξυνδιασώσαντες* AB-CM, *ξυγδιασώσαντες* F. Partic. futur. propter *ξυγκτήσομενοι* requiritur; de *ξυγ-* et *ξυν-* cfr. Blass. Hyperid. ed. 3. p. XIV. — 57, 4 *ξυνείποντο* tres deterrimi codd.; *ξυνέποντο* cett. Imperf. verum est; cfr. § 4 extr. *ἠκολούθουν*, § 7 *ξυνείποντο* et *εἶποντο*. — 57, 5 *τοῖς* M, om. cett.; cfr. adn. P. St. H. p. 31. — 67, 4 extr. *πράξαντες* AF, *πράξοντες* cett.; cfr. Stahl. q. gr. p. 9. Kueh. III, p. 242. — 78, 4 in. *προ+ελθόντες* G, *πῶ* (finis versus) *ελθόντες* M, *προσελθόντες* cett.; cfr. καὶ *προῆλθον* κτέ.
- VIII. § 4. — VIII, 8, 1 *ἐκοινοῦντο* M, *ἐκοινοῦοντο* cett.; cfr. adn. P. St. Boeh. Widm. — 21 in. *τοῦ δήμου* F, *ὑπὸ τοῦ δήμου* cett.; cfr. adn. P. St. — 25, 5 extr. *προσχωρήσαι* (litt. ai in lit. G₁) G₁; *προσχωρήσειν* cett.; cfr. Stahl. q. gr. p. 10. Kueh. III, p. 241, d). — 35, 2 *προσβαλοῦσας* B-CG, *προσβαλλούσας* cett.; cfr. Egg. p. 40 et adn. P. St. — 43, 3 *Θηραμένους* B-CGM, *Θηριμένους* cett.; cfr. c. 31, 1 et adn. P. St. c. 26, 1. — 50, 3 *αὐτοῖς* EM, *αὐτοῖς* cett. [G]. Vox *αὐτοῖς*, quae facillime ad *γίγνεται* suppleatur, repetita molesta est. — 53, 3 in. *ὁπότε δὲ μὴ* GM, *ὁπότε δὴ μὴ* cett. Part. *δὲ* quidem hic necessaria est; *δὴ* additum (cfr. H. p. 61) propter *ἐνταῦθα δὴ* supervacaneum fere videtur. — 55, 1 *ἦ* M; om. cett., quo carere non possumus. — 70, 2 *τὸν* EM, *τῶν* cett.; artic. *τὸν* hic aptissimus est neque, cur *τὸν τῶν* scribatur, intellego; cfr. H. p. 67. — 71, 1 *ἡσυχά-*

ζειν M; *ἰσυχάσει* F, *ἰσυχάσειν* cett.; cfr. Stahl. q. gr. p. 10. VIII. Kueh. III, p. 241d). — 73, 5 extr. *κατέλειπον* EF; *κατέλιπον* cett.; sed ob *ὅποτε ποι πλείοιεν* imperfect. pro recto habeo. — 74, 3 *Ἀθηῶν* G, *Ἀθηναίων* cett.; cfr. adn. P. St. — 90, 4 *αὐτὸ* M, *αὐτὸν* cett. Multo facilius hic *τειχος*, non *τειχισμός* e praecedentibus simul auditur. — 91, 3 *διαβολή μόνον* M, *διαβόλιμον ὄν* cett. Vitium, postquam *ι* pro *η* scriptum est, vocabulis prave seiunctis ortum esse apparet; cfr. H. p. 76. — 97, 1 *καὶ* om. B-CE (*ὀπόσοι καὶ δπλα.*) cfr. Kueh. IV, p. 255, l. 8. H. p. 80. — In vitiiis usitatoribus numeranda sunt haec: VI, 99, 1 *αἰεὶ* EF; *αἰεὶ* cett.; VII, 71, 3 *αἰεὶ* B-CGM, *αἰεὶ* cett.; VIII, 92, 3 *αἰεὶ* EM, *αἰεὶ* cett.; cfr. Marcell. 52. — VI, 105, 3 *Φλιασίαν* E, *Φλιασίαν* cett.; cfr. M. p. 36, 3. 53. — VII, 5, 3 *ὠφέλιαν* E, *ὠφέλειαν* cett.; cfr. Stahl. q. gr. p. 40. M. p. 56, 34. — VII, 44, 3 *ἀναβεβήκει* BH-CG; *ἀνεβεβήκει* cett.; cfr. Kueh. II, p. 21, 9. — VII, 44, 8 extr. *ἰππεῖς* BH-CGM, *ἰππηῖς* cett.; VIII, 60, 2 *Ἐρετριεῖς* B-CGM, *Ἐρετριῖς* cett.; cfr. M. p. 140, 8, a. — VII, 74, 1 *συσκενᾶσαντο* AB-CGE, *συσκενᾶσαντο* F, *συσκενᾶσονται* M; cfr. Marc. 52. — VII, 78, 4 *οἰκιῶν* GM, *οἰκειῶν* cett., cfr. Blass. über die ausspr. p. 58. — VII, 79, 1 et 80, 6 *ἤδρον* E, *ἔδρον* cett., cfr. Kueh. II, p. 11, c. — VIII, 9, 1 *προεθνήθησαν* E, *προεθνήθησαν* cett.; cfr. Kueh. I, p. 222h), at vide Stahl. l. e. p. 672. — VIII, 23, 2 extr. *Μιτυλήνη* B-CG (hic et saepius), *Μιτυλήνη* cett.; cfr. M. p. 29, 7. Kueh. I, p. 125, adn. 3. — VIII, 62, 2 *εἴκοσι* EM, *εἴκοσιν* cett.; cfr. ed. Hud. tom. II, p. 302 s. v. — VIII, 64, 2 extr. *Θάσον* B-CFM, *Θάσον* cett. Forma *Θάσον* codicibus Thuc. I, 100, 2. IV, 104, 4 satis comprobatur; VIII, 101, 1 *Ἐρεσσῶ(ι)* AB-C, *Ἐρεσῶ(ι)* cett.; 108, 2 *Ἀλικαρνασσίας* A, *Ἀλικαρνασσίας* cett. cfr. M. p. 98, 12. — VIII, 95, 4 *ἄστεως* EF, *ἄστεος* cett.; cfr. Kueh. I, p. 441, A. 2. — VIII, 104, 4 *ἀποκλῆσαι* EF, *ἀποκλείσαι* cett.; cfr. Kueh. II, p. 460 s. v. — Dubii sunt loci: VII, 7, 2 *ἐπὶ στρατιαν* EH, *ἐπὶ στρατείαν* cett. [G], cfr. adn. Krueger. I, 3, 4. — VIII, 43, 2 *Τισσαφέρην* G, *Τισσαφέρην* cett.; 45, 6 item; 58, 6 *T...η* EF, *T...ην* cett.; 81, 1 *T...ην* B-CGM, *T...η* cett.; 81, 1 *T...η* E, *T...ην* cett.; cfr. M. p. 136, adn. 1192 et 1193. — VIII, 82, 1 *διὰ* B-CG, *κατὰ* cett.; cfr. H. p. 72.

4. De scripturis quibus Laur. cum parte codd. altera a Vatic. cum altera codd. parte divergit.

α) Quibus lecta scriptt. Laur. aliorumque rectae sint, primum examinemus.

- VI. VI, 94, 2 *ἐνεπίπρασαν* AB, *ἐνεπίμπρασαν* cett.; cfr. Kueh. II, p. 519 s. v. *πίμπρημι*. — 95, 1 *Θυραιάτιν* AB, *Θυραετιν* cett.; cfr. Herodi. I, 284, 20; II, 523, 5. Herodot. I, 82; VI, 76. — 96, 1 *τοὺς ἰππέας* BHE, *τοὺς τε ἰππέας* cett.; cfr. adn. P. St. Cl. St., sed Kueh. IV, p. 245, adn. 5 d). — 103, 2 *ἐλπίδα*
- VII. BHM, *ἐλπίδας* cett.; cfr. adn. P. St. — VII, 4, 6 *κακουργήσαντες* ABH; *κακουργήσοντες* cett. Partic. fut. sententiam unam aptam dat; VIII, 57, 1 *ποιησάμενος* CG, *ποιησόμενος* cett.; cfr. adn. Cl.; VIII, 85, 2 *κατηγορήσαντα* AB-F, *κατηγορήσοντα* cett. Part. fut. sententia postulatur. — 8, 2 *ἀπαγγείλωσιν* CG(?) H, *ἀπαγγέλλωσιν* cett.; cfr. H. p. 13. — In codd. Laur. aliisque artic. saepius servatus est: VII, 8, 2 extr. *τοὺς* om. BH-E, cfr. H. p. 13; 8, 3 *τὰ* om. BHM (*ὁ δὲ τὰ κατὰ τὸ στρ.*) *Τὰ* propter *ἔχων* melius additur; 27, 1 *τῶν* om. BH-G, sed cfr. H. p. 19. Thuc. II, 96, 2. Kueh. III, p. 598; 37, 3 extr. *αἱ* om. AB-FM (*καὶ αἱ τῶν Συρ.*); cfr. H. p. 24. Kueh. IV, p. 564 e; VIII, 13 in. *καὶ ἀπὸ* AB-F, *καὶ ἀπὸ* cett.; cfr. H. p. 46 et Kueh. III, p. 613, 3, A, b); VIII, 56, 4 *τοῦ* CG (et schol.), om. cett.; cfr. H. p. 62; VIII, 101, 1 *αἱ* om. AB-FG (*καὶ αἱ ἐκ τῆς X.*) cfr. adn. Cl. H. p. 81; VIII, 109 *τῆ* om. B-EM (*ἐν τῇ Μιλ.*) cfr. H. p. 84. — 11, 3 *χρήσασθαι* CG₁; *χρήσεσθαι* AB-EFGM, *χρησθαι* H; cfr. Kueh. III, p. 185 b. H. p. 14. adn. P. St. — 12, 5 *ἐκείνους* AB-F suprascr. H; (*ἐπ'*) *ἐκείνους* cett. recte, Nicias enim apud Syracusanos iam esse potestatem aggrediendi gravius dicebat quam ad eos eam transferri; cfr. Kueh. III, p. 501 et 543. Krueger. Sprl. 68, 41, 1. — 12, 5 *ἐξουσίαι* AB, om. M; *ἐξουσία* cett. Neque dativ. coniunctus cum part. praeced. *ἐπὶ* aptus neque plural. Thucydidi usitatus est. — 15, 1 *δὲ* om. B [G], *ῆ* om. AB-EFM [G]; *δὲ ῆ* CH; cfr. H. p. 15 et Kueh. III, p. 633, c. — 15, 1 *τούτοις* AB-EM, *τούτους* cett. (*ῆ*) *τούτους μεταπέμπειν*). Dativ. cum *μεταπ.* non convenit. — 16, 2 *χειμερίους* AB; *χειμερινὰς* cett. recte, cum non „solstitium procellosum“, sed „solstitium hibernum“ sententiam veram det; cfr.

Krueger. Spr. 41, 11, 3 et 20. — 23, 2 *ἐξεκομίζοντο ἐς τὸ στρα- VII.*
τόπεδον CGH; *ἐς τὸ στρα. ἐξεκομίζ.* cett.; cfr. H. p. 18. — 25, 5
 extr. *ἐμβalόντες* BE, *ἐμβάλλοντες* cett. (*ἰσβάλλ.* G). Part. praes.
 cum *βλάπτειεν* magis congruit. — 25, 9 *Ἀμβρακιωτῶν* AB-EF,
Ἀμπρακιωτῶν cett.; 58, 3 *Ἀμβρακιῶται* AB-EM, *Ἀμπρακιῶ-*
ται cett.; cfr. supra p. 299 s. c. VIII, 106, 3. — 26, 3 *ποιεῖται*
 AB-F; *ποιῆται* cett. recte propter *δπως*; cfr. Kueh. IV, p. 381 c.
 — 29, 3 *ἐπαναβάντα* CG suprascr. B, *ἐπαναβάντας* cett.; cfr.
 H. p. 20. — 30, 3 *τε* om. BH-M (*ἰππέας τε*), cfr. H. p. 21;
 VIII, 90, 4 *τοῦ ἔσπλου* BM[G], *τοῦ τε ἔσπλου* cett.; cfr. H.
 p. 76; VIII, 92, 8 *τε* om. AB-EFM (*τῶν τε πρεσβυτ.*), cfr. H.
 p. 77. — 34, 5 in. *ἀλλήλους* AB, *ἀλλήλοις* cett. Accusat. verbo
ἀντεῖχον refellitur. — 34, 5 extr. *ἐπ' αὐτῶι τούτωι* AB, *ἐπ'*
αὐτὸ τοῦτο cett.; cfr. adn. P. St. H. p. 22 et 118. Kueh. III,
 p. 501 et 504. — 36, 2 *παχείαις* BE, *παχείας* cett. Dativ.
 voce *πρώραις* falso irrepsit. — 39, 2 *ἐπιμελουμένους* AB-F,
ἐπιμελομένους cett.; cfr. adn. P. St. IV, 111, 3. — 49, 3 *ἐξίστα-*
σθαι ABH, *ἐξανίστασθαι* cett. [G]; cfr. H. p. 28. — 52, 1 *τῶι*
τείχει AB, *τὰ τεῖχη* cett.; cfr. H. p. 29. — 52, 2 *πλοῖωι* AB-F,
πλῶ cett. Eurymedon, praeterquam quod *πλοῖον* non est navis
 longa, non uni navi, sed compluribus praerant; cfr. paulo infra
τὰς μετ' αὐτοῦ ναῦς. H. p. 29. — 54 *ἀπολείψεως* AB-F,
ἀπολήψεως cett. Pedites Atheniensium non derelicti, sed inter-
 cepti sunt; cfr. c. 51, 2 *ἀπολαμβάνουσι τῶν δπλιτῶν τινας*;
 VIII, 13 *ἀπολειφθεῖσαι* AB-M, *ἀποληφθεῖσαι* cett. Ἀποληφθ.
 contextus sententia postulatur. — 56, 2 *φόβου ἀπολύεσθαι* CG,
φόβωι ἀπολύεσθαι cett.; cfr. Krueger. Sprl. 47, 13. — 61, 3
 extr. *παρεσκευάζεσθε* BG, *παρασκευάζεσθε* cett. Imperfect.
 cum *μνήσθητε* praecedat, pravum est. — 62, 1 *ἡμῖν* CG,
ὑμῖν cett.; cfr. adn. P. St. H. p. 32. — 62, 4 *φαίνηται* AB-M,
φαίνεται cett. Coniunctiv. ex accentu verbi *ἐάν* a librariis
 perperam posito (*ἐάν* AB-F) ortus est. — 64, 1 *πλευσο-*
μένους CE, *πλευσομένων* B-FM, *πλευσωμένων* A[G], cfr.
 H. p. 33. — 65, 2 *ἔχη* BM, *ἔχοι* cett., cfr. Kueh. IV, p. 386 b.
 H. p. 33. — 66, 3 *ὄν* AB, *ὄ* cett. Genetiv. sententiam obscu-
 ram facit. — 70, 4 *ἐμβολαῖ* CE (et schol. Patm.), *ἐκβολαῖ* cett.
 (et Dion. Hal.), cfr. adn. P. St. — 70, 6 extr. *φθέγγοντο* B,

- VII. φθέγγοιτο M, φθέγγοιντο cett. Forma cod. M cum *κελευσται* non convenit; script. Dion. Hal. *ἐφθέγγοντο* correctura nata videtur. — 78, 5 extr. *Ἰσκραῖον* AB, *Ἰκραῖον* cett. Quae rupes ab oppido *Ἰκραί* quam formam codd. omnes confirmant VI, 5, 2, nominata est. — 80, 1 *καύσαντες* CG, *καύσαντας* cett.; cfr. H p. 39. — 83, 4 *πορεύεσθαι* AB, *πορεύσεσθαι* cett. Cum Athenienses non statim, sed nocte demum expectata proficisci vellent, infinit. futur. aptiorem puto; cfr. Kueh. III, p. 179. H. p. 41. — 86, 4 *τοιούτον* CG, *τοιούτο* cett.; cfr. H. p. 41. — 87, 2 *ξυνηνημένων* CE, *ξυνηνημένων* AF, *ξυνηνη+μένων* G,
- VIII. *ξυνηνημένων* L, *ξυνηνηνημένων* BM; cfr. H. p. 42. — VIII, 6, 5 extr. *δέοντος* AB, *δέον* cett.; cfr. Kueh. I, p. 630, 5. Krueger. Gr. 24, 2, 9. H. p. 44. — 8, 2 *αὐτοὺς* CG, *αὐτοῖς* cett.; cfr. H. p. 45. De collocatione cfr. exempla Kueh. IV, p. 34 β. — 10, 1 *λήσουσι(ν)* CEF, *λήσωσιν* cett.; 54, 4 *καταλύσωσι* AB—M, *καταλύσουσι* cett.; cfr. Kueh. IV, p. 372, 1. — 11, 3 *Ἀλκαμένη* AB—M, *Ἀλκαμένει* cett.; cfr. H. p. 46. — 26, 1 *ξυναμφοτέροι* BG, *ξυναμφοτέραι* cett. recte. — 29, 2 *Θηραμένης* BG, *Θηριμένης* cett.; item c. 38, 1; 52. Formam *Θηριμ.* melius traditam praefero. — 30, 1 *προαφιγμένοι* AB, *προσαφιγμένοι* cett.; cfr. H. p. 52. — 34, 1 *καταργινον* CGEFM, *κατὰ ῥηγῖνον* AB, cfr. Plin. n. h. V, 37. — 39, 3 in. *πλάγια* AB, *πελάγια* cett. *Πλάγια* hic absurdum est; cfr. VIII, 44, 3; 60, 3; 101, 1. — 40, 2 extr. *πολλοὶ* CG, *οἱ πολλοὶ* cett. Cum *οἱ οἰκέται* antecesserit, *πολλοὶ* pro recto habeo; cfr. H. p. 55. — 48, 3 *ἐκοίνωσαν* CGE, *ἐκοινώνησαν* cett.; cfr. adn. P. St. H. p. 58. — 52 *αὐτῶν* BM, *αὐτῷ* cett.; cfr. H. p. 61. — 52 extr. *τῷ Τισσαφέρνει* CG, *τὸν Τισσαφέρνη(ν)* cett.; cfr. H. p. 61. — 53, 1 *ἀφικόμενοι* CG, *καὶ ἀφικόμενοι* cett.; cfr. H. p. 61. — 53, 3 *μὴ* CG, *μὴν* cett. (*καὶ μὴ περι*). Sententia contextus particulam negativam postulat. — 55, 1 extr. *ποι* CG, *που* cett. (et schol.), cfr. adn. P. St. H. p. 62. — 56, 4 *ἄλλα* CG, *τάλλα* cett.; cfr. H. p. 62. — 57, 1 *ἦν* om. AB (*δεδιῶς μὴ ἦν*..). Quo omisso distinctio a Tissapherne facta minime elegans fit; cfr. H. p. 63. — 58, 6 *ξυμμαχους* CGM, *ξυμμάχους* *κωλύειν* cett.; cfr. H. p. 63. — 61, 2 *ξυνηλθε* AB—FM, *ξυνηξηλθε* cett. [G], cfr. H. p. 63. — 61, 2 *κεκοσμι+μένοι* B, *κεκοσ-*

μιμένοι F, κεκομημένοι A; κεκομισμένοι cett. recte. — 65,3 **VIII.**
προείργαστο CG, *προσείργαστο* cett. Forma προσ. post part.
 τε opus non est; cfr. H. p. 65. — 66,1 *ἐβούλευον* CG, *ἐβου-*
λεύοντο cett.; cfr. H. p. 65. — 66,3 *καὶ* CG, *καὶ διὰ* cett.
 (διὰ M). (*καὶ τὴν ἀλλήλ. ἀγν.*) cfr. Kueh. III, p. 548, 1, b). H.
 p. 65. — 66,3 extr. *εἶχον* CG, *εἶχον αὐτοὶ ἐξευρεῖν* cett. (αὐτὸ
 M); cfr. H. p. 65. Stahl. l. c. p. 671. — 68,1 *ἂν γνοίη* CG, *ἂ*
ἂν γνοίη AB—M, *ἂν ἂ γνοίη* EF, cfr. H. p. 66. adn. P. St. —
 68,4 *ἐκαστοσται* AB—EF; *ἐκαστοσῶι* cett. recte. — 69,3 *Τήιοι*
 AB, *Τήιοι* cett. Hic nisi de Teno insula dici non potest; cfr.
 VII, 57, 4. — 71,1 *ἦ* CGM, *εἰ* cett. (*ἦ βούλονται.*) cfr. schol.
 et H. p. 67. — 73,4 *οὐκ ἔχοντες* AB—EF, *οὐκ ἐκόντες* cett.
 Forma verbi *ἔχειν* hic nullam sententiam dat. — 75,2 *δημοκρα-*
τησεσθαι CG, *δημοκρατηθήσεσθαι* cett. Hic fut. medium solum
 aptum est; cfr. Kueh. II, p. 112. H. p. 69. — 76,2 *ὑπετό-*
πειον AB—E, *ὑπετώπειον* F, *ὑπώπτειον* CG. Forma *ὑπετό-*
πειον ex *ὑπετόπουν* et *ὑπώπτειον* confusa est; cfr. adn. Boeh.
 Widm. V, 35, 4. — 76,3 *ποριμωτέρων* CG, *ποριμώτεροι οἱ*
εὐπορώτεροι cett. Glossem. formam veram extrusit; cfr. H.
 p. 69. — 76,5 extr. *ἐπ' ἐκείνων* AB—F prave; *ἐπ' ἐκείνων*
 cett. — 77 extr. *ἡσύχαζον* CG, *ἡσύχαζον αὐτοῦ* cett.; cfr. H.
 p. 70. — 79,4 *καταπλεύσαντες* CG, *πλεύσαντες* cett.; cfr. adn.
 Cl. H. p. 71. — 80,3 *αἱ πλείους* CG, *αἱ δὲ πλείους* cett.;
 cfr. adn. P. St. H. p. 71. — 81,1 *ἔπεισε* CGM, *ἔπεισαν* cett.;
 cfr. adn. Krueger. P. St. H. p. 71. — 81,2 extr. *καὶ τῶν*
διαρχουσῶν CG, *καὶ ἀπὸ τῶν διαρχουσῶν* cett.; cfr. H. p. 71.
 — 81,3 in. *ἐπικομπεῖν* AB—EF, *ἐπικομπῶν* cett. Praeter
 tempus infin. quoque praes. ipse absurdus est; cfr. H. p. 71. —
 81,3 extr. *αὐτῶι* CGM, *αὐτοῖς* AB—EF, cfr. H. p. 72. adn.
 P. St. — 86,5 *οὐδ' ἂν εἰς* CG, *οὐδεὶς ἂν* cett., cfr. H. p. 74.
 — 86,9 *Ἀθηναῖον* AB, *Ἀθηναίων* cett. Acc. sing. non habet
 quo referatur. — 86,9 *Λαισποδῖαν* CG, *Λαισπονδῖαν* cett.;
 cfr. H. p. 74. — 87,4 *μηδετέροις* BM, *μηδετέρους* cett.; cfr.
 H. p. 74 et Kueh. IV, p. 575, 3, α). — 89,2 *Ἀκμιτιάδην* CM
 (et schol.); *Ἀκμιτιάδην σπουδῆ πάνυ* cett.; cfr. H. p. 75. —
 89,2 *πρεσβενομένους* CM (et schol.), *πρεσβενομένους ἔπεμπον*
 cett.; cfr. H. p. 75. adn. P. St. — 89,2 extr. *ἰσαιτέραν* CGL,

VIII. *ἰωυτέραν* M, *ἑσπετέραν* cett.; cfr. H. p. 76. — 90, 1 ο AB-EF, *δς* cett. (*δς καὶ στρατηγ.*) Verba a Classeno secundum script. codd. AB-EF constituta, quia καὶ non ad *στρατηγήσας*, sed ad *διηγέθη* referendum est, nequaquam probantur. — 92, 4 extr. *τεταγμένον* BM, *τετραμμένον* cett.; cfr. H. p. 77. — 92, 5 *ἄμα* αὐτοῖς CG, *αὐτοῖς ἄμα* cett.; cfr. H. p. 77. — 93, 1 *Διονυσιακὸν* CG, *Διονυσιακὸν τὸ ἐν τῷ Πειραιεῖ* cett.; cfr. adn. P. St. H. p. 78. — 93, 1 extr. *αυ* CE, *αὐτοῦ* G, om. cett.; cfr. H. p. 78. — 95, 3 in. *ἐν Εὐβοίᾳ* CG, *ἐς Εὐβοίαν* cett.; cfr. adn. P. St. H. p. 79. — 95, 4 *ἐξαναγκάσειαν* CGE, *ἀναγκάσειαν* cett.; cfr. H. p. 79. — 100, 3 *ἐξελθεῖν* AB-EF; *ἐξελεῖν* cett. recte. — 105, 2 extr. *διώκοντες* AB-FM, *διώκειν* cett.; cfr. H. p. 83. — 106, 1 *Πύδιον* CGm, *Μεΐδιον* cett.; cfr. H. p. 83. — 107, 1 *ἐν τῇ Σησιῶ* AB, *ἐν Σησιῶ* cett. Artic. codd. auctoritate hic fortasse melius omittitur; cfr. H. p. 83, at Herbat. Phil. 40, 372, 2. — 107, 1 *ἐπέπλεον* CG, *ἔπλεον* cett.; cfr. H. p. 83. — 109 *τε* CG, *τι* cett.; cfr. H. p. 84. — Vitia satis vulgaria haec inveni: VI, 93, 2 *ὠφέλια* CGEF, *ὠφέλεια* cett.; VII, 69, 3 *ὠφέλεια* EGM, *ὠφελία* AFC, *ὠφε* B; VII, 77, 1 extr. *κακοπαθείαις* AB-G, *κακοπαθίαις* cett.; cfr. Stahl q. gr. p. 40. M. p. 56, 34. — VI, 99, 2 *ἀποκλείσεις* AB-GM, *ἀποκλήσεις* cett.; 101, 4 *ἀποκλείσασθαι* AB-EGM, *ἀποκλήσασθαι* cett.; VII, 52, 2 *περικλείσασθαι* AB-GM, *περικλήσασθαι* cett.; 56, 1 *κλείσειν* AB-EG, *κλήσειν* cett.; 59, 3 *ἔκλειον* AB-GM, *ἔκληρον* cett.; 60, 1 *ἀπόκλεισιν* AB-EGM, *ἀπόκλησιν* cett.; VIII, 42, 3 extr. *ἀπεκλήοντο* CF, *ἀπεκλείοντο* cett.; cfr. M. p. 36, b) 4. — VII, 5, 4 *ἄωριεῖς* BH-GM, *ἄωριης* cett.; 37, 2 *ἰππεῖς* B-GM; 57, 2 *Ἔστιαίεῖς* B-GM; 75, 5 *ἰππεῖς* B-GM; 78, 6 *ἰππεῖς* B-M[G]; 81, 2 *ἰππεῖς* B-GM; VIII, 5, 1 *Εὐβοίεῖς* B-GM. Codd. cett. semper formas in -ης finientes dant; cfr. M. p. 141, 8, a). — VII, 7, 2 extr. *ἀφειστήκει* CH, *ἀφειστήκει* cett.; 29, 5 *καθειστήκει* CH, *καθειστήκει* cett.; VIII, 38, 5 *καθιστήκει* EF, *καθειστήκει* BM, *καθειστήκει* cett.; cfr. Kueh. II, p. 14. — VII, 15, 2 extr. *φθίσονται* AB suprascr. H; *φθήσονται* cett.; 57, 5 *κτίσασι* AB-G, *κτίσασι* cett.; VIII, 105, 3 *ὀρμήσαντες* B-EF, *ὀρμήσαντες* cett.; cfr. Blass. ueber die ausspr. p. 33. — VII, 17, 4 *εἴκοσιν* BG, *εἴκοσι* cett.; item VII, 19, 5; VIII, 17, 1;

23, 1; 41, 3; 97, 1 in; *εἴκοσι* cett. ubique; cfr. edit. Hud. tom. VIII. II, p. 302. s. v. — VII, 31, 1 *Φιάλι* BE, *Φειῖ* cett.; cfr. Thuc. II, 25, 3. — VII, 73, 2 in. *Ξυνεγίνωσκον* BE, *Ξυνεγίνωσκον* cett. [G]; cfr. M. p. 75, 4. — VII, 73, 2 *ἦττον* AB, *ἦσσον* cett.; cfr. Stahl. q. gr. p. 49. — VII, 75, 7 *παιάνων* BG, *παιώνων* cett.; cfr. Poppo. vol. I, I, p. 211 (1821), sed v. Stahl. q. gr. p. 44. — VIII, 1, 1 *εἰς* AB-FM, *ἐς* cett.; cfr. Stahl. q. gr. p. 43. M. p. 213 seq. — VIII, 23, 2, *Ἐρεσον* C [G]; 23, 4 *Ἐρεσον* CFG; 100, 3 extr. *Ἐρεσον* CGEFM; item 100, 5 in.; 100, 5 extr.; 103, 2 *Ἐρε+σον* C, *Ἐρεσον* EFGM. Codd. cett. hic semper formam -σσ- praebent; cfr. M. p. 98, 12. — VIII, 25, 5 *Δωριων* CG, *Δωριέων* cett.; cfr. M. p. 141, 10. Poppo. I, II, p. 222. — VIII, 92, 7 extr. *ἄστεος* AB-GM, *ἄστεως* cett.; cfr. Kueh. I, p. 441, adn. 2. M. p. 138, § 55, 1. — VIII, 100, 3 *Μιτυλήνης* B-EG, *Μιτυλίνης* F, *Μυτιλήνης* cett.; 101, 2 extr. *Μιτυλήνης* B-EFG, *Μυτιλήνης* cett.; cfr. M. p. 29, 7.

β) Deinde quibus locis Vat. allique script. veram praebent, quaeritur.

VI, 93, 2 *Κλεαρίδου* CG, *Κλεανδρίδου* cett.; cfr. Plut. VI. Nic. 28. — 94, 2 *τέ* om. CG post *ἀποκτείναντες*. Qua partic. *ἀποκτείναντες* et *τροπαῖον στήσαντες* elegantissime coniunguntur; VII, 81, 4 extr. *ἐνθεν καὶ ἐνθεν* CM, *ἐνθεν τε καὶ ἐνθεν* cett. Coniunctionem paulo inusitatiorē tot codicibus datam hic praefero; cfr. adn. Krueger.; VIII, 86, 5 *τε* om. CG (*τε*) *ἐπίπλου*). Quae vox quod omittatur, non est; VIII, 100, 3 *τε* om. ACEF (*ἐκ τε τῆς Κύμης*) cfr. H. p. 81. — 96, 1 extr. *ταύτας* BG, *ταῦτα* cett.; cfr. adn. Cl. St. — 104, 2 *ἐπόνεσαν* CG; *ἐπόνησαν* cett. recte. — VII, 1, 2 *Μεσῆνη* CG, *Μεσίνη* E, *Μεσσηνη*+ F; *Μεσσήνη* VII. cett. bene. — 2, 4 extr. *κατελείπετο* BH-G, *κατέλιπετο* cett. — 4, 2 *ἐπὶ τῆι θαλάσση* BH-M; *τῆ* om. cett.; cfr. H. p. 11; sed v. adn. P. St. Stahl. l. c. p. 661; 11, 3 *διὰ πλῆθος* CH, *διὰ τὸ πλῆθος* cett. Vocem *πλῆθος*, cum „multitudinem superantem“ significet, articulum rectissime hic habere contendo; cfr. Kueh. III, p. 593, 2. Hudio p. 14 adn. Krueger. Sprl. 50, 2, 16 minime afferenda erat, cfr. Thuc. II, 89, 1. Kueh. III, p. 607i; 18, 1 *Δεκέλειαν* CG, *τὴν Δεκέλειαν* cett.; cfr. VI, 91, 6 in.; Herbst. Phil. 40, p. 372, 2; 19, 4 *Ταινάρου* CH, *τοῦ*

VII. *Ταινάρου* cett.; cfr. Kueh. III, p. 599 extr. H. p. 17; 57, 5 *κατὰ τὸ ἔχθος* BM, *κατὰ ἔχθος* AEF, *κατ' ἔχθος* CG; cfr. adn. P. St. H. p. 31; VIII, 12, 1 *τῶν* om. ACEGF (*τῶν Ἀθηναίων λέγων*), sed cfr. quae seq. *τὴν τῶν Λακεδ. προθ.*; 15, 2 extr. *ἡ προθυμία* BM, *ἡ* om. cett.; cfr. H. p. 47. Kueh. III, p. 637, 11, c; 45, 4 extr. *τῆς* om. ACEFM (*ἐπέε τῆς ἐκείνων ἔλ.*). Perspicuitatis causa artic. retineo; cfr. H. p. 57; 52 *τοὺς* om. CG (*τοὺς Λακεδαιμονίους*); cfr. H. p. 61; 56, 3 in. *ὁ* om. CG (*καὶ ὁ Τισσ.*); cfr. § 2 *τὸν Τισσ.* H. p. 62; 81, 2 *τῶν* om. ACEF (*περὶ τῶν πολιτικῶν*). Alcibiades sine dubio de Atheniensium Lacedaemoniorumque rebus publicis locutus est; cfr. Kueh. III, p. 608, l. H. p. 71; 83, 2 *τῶν* om. CG (*Μίλητον τῶν Ἀθηναίων*); cfr. H. p. 72. Artic. hic codd. optime defenditur; 90, 4 *ἡ Ἡετιώνεια* BG, *ἡ* om. cett.; cfr. § 1 et § 3; 92, 2 *τοῦ* om. CGW (*ὄνομα τοῦ κελύσαντος*); cfr. Thuc. II, 51, 5. IV, 78, 5; 93, 3; VII, 85, 2. — 5, 1 *ἀντιπαρετάσσοντο* AB, *ἀντεπαρετάσσοντο* cett. [G]; cfr. Krueger. Sprl. 28, 15, 4. — 5, 2 *τῆς ἵππου τῶν Συρακοσίων καὶ τῶν ξυμμάχων οὐδεμία* CG; *τῆς ἵππου τῶν Συρακοσίων οὐδεμία* cett. Vocabula *καὶ τῶν ξυμμάχων*, quae paucis vocibus post redeant, et supervacanea molestissimaque sunt et propter *καὶ τῶν ξυμμάχων* § 3 facillime irrepserunt. — 7, 2 *συλλέξων* CG, *ξυλλέγων* FM, *ξυλλέξων* cett. Partic. praes. hic ineptum est; cfr. Kueh. III, p. 173, 5, a. Marcell. 52. — 11, 2 *νῦν* om. CGM (*ἐν οἷσπερ νῦν ἔσμεν*), quod propter *ἐν ᾧ ἔσμεν* § 1 esse omissum videtur; cfr. H. p. 13. — 14, 3 *διαπεπολεμήσεται* BHM₁; *διαπολεμήσεται* cett. Sed Nicias verbo *διαπεπολεμ.* multo atrocis gravitatis pleniore, ut statim sine ulla mora auxilio venire opus sit, Atheniensibus optime demonstravit; cfr. Kueh. III, p. 180, 2. Krueger. Spr. 53, 9, 3. H. p. 15. — 18, 1 *καὶ τῶν Κορινθίων* CG, *καὶ Κορινθίων* cett.; cfr. adn. Haack. I, 7; Herbst. Phil. 40, 373, a. H. p. 15. — 21, 1 *χρόνους τούτους* CGEF; *χρόνους τούτου* cett. recte. — 21, 3 *ἐκείνους* BH, *ἐκείνοις* cett. Dativ. cum *ἔχειν* coniungi non potest. — 21, 4 *οἶδν* CGL; *οἶδν ἐκέλευεν* cett. Quod verbum tot codicibus praebitum non omittendum esse puto. Hermocrates enim, cum Syracusanos, quo modo Athenienses superandi sint, non nescire affirmaverit, cives his

sententiis in memoriam revocatis confirmatos, ut ad pugnam VII. proficiscantur, admonet. Verbum *ἔφη* igitur verbo „dixit“ modo, *ἐκέλευεν* autem „admonuit“ multo graviore vertendum esse particula. *οὐδὲν* ipsa significat, qua ex omnibus rebus antea explicatis conclusiones effici solent; cfr. H. p. 18. — 23, 1 *τῇ γνώμῃ* CG, *τὴν γνώμην* cett. Verbum *προσεχόντων* accusativum postulat. — 26, 3 *Ξυγκατέβαλε* CG, *Ξυγκατέλαβε* cett. Demosthenes una cum Charicle illum Laconicae locum non diruerat (*Ξυγκατέβαλε*), sed occupaverat (*Ξυγκατέλαβε*); cfr. § 2 *ἐτείχισαν . . . χωρίον*; VIII, 14, 1 *προσλαβόντες* CG, *προσβαλόντες* cett. *Προσλαβ.* propter dativ. *Κωρύκῳ* verum esse non potest. — 27, 4 in *χρόνον* om. CG, quo carere non possumus. — 31, 3 extr. *ὄν* CG, *ὦν* cett. (*κατὰ πλοὺν ἤδη ὦν*). Forma *ὄν* sententiam minime sanam praebet. — 33, 4 *παρέσχετο* CG, *παρέσχεν* cett.; cfr. Steup. in ed. Classen. II, p. 214 et ad II, 9, 3. H. p. 22. — 34, 8 *ἀπέιχον* CG, *ἀπέχον* cett. Sed *ἀπέιχον* cum *Ἀθηναῖοι*, ad quod referendum erat, partic. δὲ coniungi debebat. — 36, 3 *ἀντινεναυπαγημένας* CGE, *ἀντινεναυπηγημένας* cett. recte. — 36, 6 *κρούσεως* ACEMH[G], *ἀνακρούσεως* cett. Inhibitio remigum quam hic desideramus, non est *κρούσις*, sed *ἀνάκρουσις*; cfr. quae seq. *ἐπίπλευσιν καὶ ἀνάκρουσιν*. H. p. 24. — 39, 2 extr. *αὐθις καὶ* bis AFCGM, semel idque probe cett. — 42, 6 *ἔτεμον* CG, *ἔτεμον* cett. Aoristum praefero, cfr. Kueh. III, p. 157, l. 36 seq. H. p. 25. — 44, 4 *ἀδύνατα ἦν* CG, *ἀδύνατον ὄν* BH-EM, *ἀδύνατον οὐδὲν* A. Correctura Hudii p. 26 *ἀδύνατα δ' ἦν* scribentis nobis opus non est; cfr. Thuc. VII, 7, 2; 33, 3; 34, 3; 57, 4; 84, 4; 85, 2. Vide praeterea Stahl. l. c. p. 664. Krueger. Sprl. 56, 9, 7. — 48, 3 *ἀκούοντας* BHM, *ἀκούσαντας* cett. [G]. Praesens retineo; cfr. Kueh. III, p. 135, 4, a. H. p. 27. — 51, 2 in *εἶναι* om. CGL, qui infinit. nunquam omittitur; cfr. Kueh. IV, p. 9, 3. H. p. 29. — 57, 11 *Ἰωνίῳ* CGEM, *Ἰονίῳ* cett. recte; cfr. Thuc. VI, 13, 1; 104, 1 et saepius. — 60, 2 *τείχη τῶν ἄνω* CG, *τείχη τὰ ἄνω* cett. *Τὰ ἄνω* (loca superiora) Thuc. inusitatum est. — 63, 3 extr. *πλέον* B, *πλεῖον* cett. utrumque rectum; *πλείω* CG, sed cfr. Kueh. I, p. 404, adn. 2 et p. 571. — 67, 2 *πολλοὶ δὲ ἀκοντισταὶ* CE, *πολλοὶ δὲ καὶ ἀκοντισταὶ* cett. Part. *καὶ* hic mihi satis placet;

- VII.** cfr. Kueh. IV, p. 246, 2. H. p. 34; VIII, 83, 3 *καὶ* om. CGE (*τινες καὶ τῶν ἄλλων*) cfr. H. p. 73; VIII, 84, 5 *καὶ* om. CG (*καὶ νόσφ ὕστ.*) cfr. H. p. 73; VIII, 86, 7 *καὶ* om. CM (*καὶ ξυμβῆναι* etiam reconciliatum se iri) cfr. H. p. 74; VIII, 94, 2 *καὶ* om. CGE (*τάχα μὲν τι καὶ*) cfr. H. p. 78. — 67, 4 *ποι-οῦνται* CEFM, *ποιῶνται* cett. Coniunct. post *ἵνα* necessarius est. — 70, 3 *ὁπότε* BM, *δτε* cett. (et Dion. Hal.) (*ὁπότε προ-σπέσοι. . .*). Cum naves in spatio parvo saepissime collisas esse verisimile sit, *ὁπότε* melius existimo; cfr. Kueh. IV, p. 445. — 70, 4 *ἀπέλειπον* CG, *ἀπέλιπον* cett. Aorist. mihi magis probatur; cfr. Kueh. III, p. 155, 4 extr.; VIII, 82, 2 *ὑπολειπόντας* CEF, *ὑπολιπόντας* cett. Ubi Athenienses navigant, hostes iam relictus sunt; cfr. Kueh. III, p. 200, adn. 10. — 71, 3 *ἐδουλοῦτο* CG, *ἐδουλοῦντο* cett.; cfr. οἱ . . *βλέψαντες . . ἐχρῶντο*. — 71, 7 *αὐταῖς* CG, *αὐτοῖς* cett. (et Dion. Hal.), cfr. adn. Haack. H. p. 36. — 72, 4 *αὐτὸν* AFCG, *αὐτῶν* cett. recte, *αὐτὸν* enim non habet, quo referatur. — 72, 4 *ἀναχωρήσαντες* CGM, *ἀναχωρήσαντες* cett. Particip. aor., cum Athenienses nondum profecti sint, ineptum est; cfr. Kueh. IV, p. 93, lin. 16; VIII, 104, 2 in. *ναυμαχῆσαντες* CGEF, *ναυμαχῆσοντες* cett. Part. fut. hic unum verum est. — 73, 1 *ἀποχωρήσασα* CE, *ὑποχωρή-σασα* cett. Forma *ἀποχ.* propter *ἀποχωρήσαι* quod seq. correctura fortasse orta est; cfr. H. p. 36. — 75, 5 *ἀπτητομολήμισαν* CM, *ἀπτητομολήκεσαν* cett. recte, cfr. Krueger. Sprl. 30, 6, adn. — 80, 3 *δείγματα* CF, *δείματα* cett. *Δείγματα* hic nullam sententiam habet. — 80, 5 *Κοκνῶρει* C, *Κακῶπαρι* E, *Κακ-ῶπαρι* cett. bene. — 80, 6 in. *ἐπεὶ* CG, *ἐπειδὴ* cett.; cfr. H. p. 40. — 81, 4 *πρώτῳ* om. CG, (*αὐτῷ πρώτῳ ἐπικ.*). Qua voce sententiae bonae causa carere non possumus. — VIII, 6, 1 *Φαρνάκου* BM, *Φαρναβάκου* cett.; cfr. VIII, 58, 1. — 6, 1 *τά* CG, *τάς* cett. (*τάς τε ἐν τῇ ἕαν.*). Artic. fem. voce *πόλεις* necessarius fit. — 8, 2 *παρεσκεύαζεν* AB, *παρεσκεύασεν* cett.; cfr. H. p. 45. — 23, 2 in. *Ἀστύμαχος* AFCGM, *Ἀστύχος* BE, cfr. c. 23, 1 in. — 27, 4 *τῶν πεζῶν* CG, *τὸν πεζὸν* cett. Genetiv. propter *τῶν σκευῶν* perperam intrusus est. — 32, 2 *Χαλκιδέως* BE, *Χαλκι-δέων* cett.; cfr. VIII, 17, 1. — 33, 3 *ἀφ + ιγμένοι* C, *ἀφι-γμένοι* G; *ἀφειμένοι* cett. Pleonasm. *ἤκουσιν ἀφιγμένοι* minime
- VIII.**

tolerabilis est. — 33,4 *αὐτὸν* BM, *αὐτῶν* cett.; cfr. H. p. 53. VIII.
 — 40,1 *βοηθήσειν* CG, *βοηθήσαι* cett.; cfr. Kueh. III, p. 185 b).
 — 40,2 *ἐχρήσαντο* CG, *ἐχώρησαν* cett.; cfr. H. p. 55, at v. Stahl.
 l. c. p. 677. — 43,2 *πολέμω* CG, *πολέμου* cett. Genet. vocibus
περὶ τοῦ μέλλοντος certissimus fit. — 48,5 extr. *τούτου* CG,
τούτων cett.; cfr. H. p. 59. Krueger. Gr. 58,3,5. — 48,6
νομίσειν CG, *νομίζειν* cett.; cfr. H. p. 59. — 50,3 *ἀπελθῶν*
 CG, *ἀνελθῶν* cett.; cfr. H. p. 59. adn. P.St. — 50,3 *αὐτῶν*
 CFM, *αὐτὸν* cett. Vox *αὐτῶν* supervacanea est neque satis
 perspicua; cfr. *καὶ παρὰ Τισσαφέρνη*. — 50,5 extr. *τι ἂν* C,
τι πᾶν ἂν G; *πᾶν* cett. In archetypo cod. Laur. *PLAN* in
TLAN corruptum esse opinor. — 51,2 *παραδίδοται* CG,
προδίδοται cett.; cfr. H. p. 60, sed Stahl. l. c. p. 667 assentior.
 — 52 *πιστευθῆναι* CG, *πεισθῆναι* cett.; cfr. H. p. 60. Stahl.
 l. c. p. 667. Widmanno (cfr. Wochenschrift f. kl. Phil. 1902,
 p. 1089) vocem *πιστευθῆναι* in *πισθῆναι* = *πεισθῆναι* cor-
 ruptam esse opinato assentiri non possum. Praeterquam quod
 forma *πεισθῆναι* a multo maiore codd. numero praebetur, ut
 vitium in archetypo codd. CG ortum esse manifestum sit, cod. C
 ipse litt. *ει* et *ι* persaepe commutavit; cfr. p. 263. — 53,1 *κατά-
 γουσι* CG, *καταγαγοῦσι* cett. Part. aor. ad actionem semel factam
 aptissimum est. — 54,1 *ἐλπίζων* CG, *ἐπελπίζων* cett. Praepos.
ἐπ' cum intellecta non esset, facillime omitti potuit; cfr. p. 324
 s. c. 95,4. H. p. 62. — 56,2 *φοβουμένον* AB, *φοβουμένω(ι)*
 cett. Cum quae seq. ad Tissaphernem solum quadrent, genetiv.
 probus est. — 56,3 extr. *τοῖς Ἀθηναίοις* CG, *τοὺς Ἀθη-
 ναίους* cett. Accus. hic necessarius est. — 57,1 *ἐκπεπολε-
 μῶσθαι* BM, *ἐκπεπολεμῆσθαι* CG, *ἐκπεπολεμησθαι* AEF,
 cfr. adn. Cl. St. VI, 91,5. — 57,1 extr. *πορθῶσι* CG, *πορ-
 θήσωσι* cett.; cfr. H. p. 63. — 60,1 *μέγα* CG, *μεγάλα* cett.
 Plural. Thuc. usitatior est; cfr. adn. Cl. St. I, 81,4, ln. 8; H.
 p. 63. — 61,3 *ἀναγομένων* CG, *ἀναγαγομένων* cett. Part. aor.
 propter aor. praecedentes praefertur recte. — 66,3 *ἦ* CG, *ἦ
 δσον* cett. (*ἦ δσον ἦν* M). Codd. auctoritate commotus *δσον*
 retineam; cfr. H. p. 65. — 66,5 *ὡς* ACEF, *οὗς* B—GM (*ἐνήσαν
 γὰρ καὶ οὗς*) Partic. *ὡς* hic inepta est. — 67,3 *ἐαυτὸν* AB,
ἐαυτῶν EF, *ἐαυτῶ* CG, cfr. H. p. 66. — 68,4 *τῶν* AFCG,

VIII. τὸν BE (τὸν Ἀθηναίων δῆμον). Si scripti codd. AF CG vera esset, τῶν Ἀθηναίων τὸν δῆμον scribi necesse esset; cfr. Kueh. III, p. 617, 3. — 71, 2 κατέβαλλον CG, κατέβαλον cett.; cfr. H. p. 68. — 71, 3 ἀπέπεμψαν CM, ἀπέπεμψε(ν) cett. Cum οἱ μετ' αὐτοῦ nisi milites non sint, plural. verus non est; cfr. H. p. 68. — 72, 1 ὑπερορίαν CG, ὑπερόριον cett. Ob analogiam adiectivi μεσόγειος adiectiv. hic ὑπερόριος, ον, at substant. ἡ ὑπερορία esse censeo; cfr. H. p. 68. Kueh. I, p. 540, lin. 7. — 72, 2 μετάστασιν CG, κατάστασιν cett.; cfr. H. p. 68; 75, 2 in. καταστήσαι CG, μεταστήσαι cett.; cfr. H. p. 69, at v. c. 73, 1 τὴν ὀλιγαρχίαν, c. 73, 4 ὀλιγαρχίαν. Idem etiam voce μεταβολῆς § 2 significatum esse opinor; cfr. etiam Stahl. l. c. p. 668. — 73, 4 ἡξίου CG, ἡξιούν cett. Sed quis verbo ἡξίου significatus sit, non apparet. — 74, 2 in. εὐθέως om. CG. Quae vox addita et nullam offensionem habet et ad sententiam aptissima est. — 74, 2 μετεκβιβάσαντες CG, μετεμβιβάσαντες cett. Hoc propter ἀφελόμενοι videtur praefendum esse; cfr. H. p. 69. — 74, 3 extr. λαβόντας CG, λαβόντες cett. Accus. voce προσήκοντας praeced. vitio ortus est. — 75, 1 ἐπὶ CGM, ἔτι cett. (καὶ ἔτι τῶν ἄλλων); cfr. adn. Cl. H. p. 69. — 76, 4 ὠρμητο AFECG, ὠρμώντο BM, cfr. adn. P. St. H. p. 69. — 76, 6 in. δ CG, ὄι cett. Acc. hic minus aptum puto, cfr. Kueh. III, p. 310, adn. 6. H. p. 70. — 76, 6 αὐτοῖς CG, αὐτοὶ cett. Dativ. medio ἐπορίζοντο non convenit. — 79, 2 ὡς BM, καὶ ὡς cett. (ὡς εἶδον...) cfr. H. p. 70. — 79, 3 Ἀβυδον AB-EFM, Ἀβύδου CG; cfr. adn. Krueger. et Thuc. III, 97, 9. H. p. 71. — 79, 4 ἐστρατοπεδεύοντο CG, ἐστρατοπεδεύσαντο cett.; cfr. H. p. 71. — 81, 1 αἰί τε BG, καὶ αἰί τε ACE, καὶ εἴτε F, τε καὶ αἰί M; cfr. adn. Boeh. Widm. Καὶ codd. ACEFM propter τε sequens plane supervacaneum est. (Exemplum H. p. 71 huic loco dissimillimum est.) — 84, 2 ἐλεύθερον CG, ἐλεύθεροι cett. Forma illa nata est ex errore, quo ad πλῆθος, non ad ναῦται referebatur. — 84, 3 ἐγκραγόντες CG, ἐκραγόντες E, ἐκραγέντες cett. Vocibus οἶα δὴ ναῦται commotus vocabulum gravius ἐκραγέντες hic praefero; sed cfr. H. p. 73. — 85, 4 προθῆιτο CG, πρόθοιτο cett. Haec forma librariis minus usitata recipienda est; cfr. Kueh. II,

p. 194, adn. 5. — 86,3 ἀπήγγελε(ν) CGE, ἀπήγγειλεν cett.; VIII. cfr. H. p. 73. Kueh. III, p. 144, lin. 31. — 86,6 ἀπαλλάσσειν CGM; ἀπαλλάσσειν cett. recte. — 87,1 προσάξειν CG, προστάξειν cett.; cfr. c. 99,1. — 87,4 προσθήμενους ACEF; προσθέμενος M, προσθέμενος BG. Accus. errore propter μηδετέρους ortus est. — 89,2 δ(ἐ) ὡς BG; ἀδεῶς cett. Sed φοβούμενοι ἀδεῶς ἔφρασαν plane absurdum est. — 89,4 ἕκαστος ἑπερβολὴν CGEL, ἕκαστος cett.; cfr. H. p. 76. — 90,4 χηλὴ BM, χειλὴ cett.; cfr. Thuc. I, 63, 1. VII, 53, 1. — 91,1 διεθρόουν πρέσβεις CE; πρέσβεις cett. Quod verbum propter διεθρόει additum est mire et inepte. — 91,2 Σικελαὶ καὶ C, Σικελι++ καὶ G; Σικελικαὶ cett. Ob νῆες hic Σικελικαὶ unum verum est. — 92,4 ἑτέρους CGW, ἑταίρους cett.; cfr. H. p. 77 et adn. P. St. — 92,5 ἐβουλεύετο CGW, ἐβούλετο cett.; cfr. H. p. 77. — 92,9 ὅσον CG, ὅσον καὶ cett. Partic. καὶ hic apertissimam esse opinor; cfr. adn. Cl. St. I, 15, lin. 7. H. p. 78. — 93,1 τε om. AB—F (ἐξεκλησίσασάν τε...). Verba ἐξεκλησίσασαν et ἐχώρον mihi minus bene coniuncta videntur esse particula, quam post ἐχώρον ipsum potius exspectarem; cfr. H. p. 78. — 94,1 ξυνειλεγμένοι CG, ξυνειλεγμένοι cett. Forma mascul., cum de militibus gravis armaturae hic dici manifestum sit, vera est. 95,2 αὐτῆς CG, αὐτοῖς cett. Dativ ad πάντα ἦν necessarius videtur esse. — 95,5 τοιαύτην.. παρασκευὴν ACEF, τοιαύτης.. παρασκευῆς cett. De genet. cfr. Thuc. IV, 8, 8; 30, 2; VI, 11, 7. VII, 40, 3. Krueger. Gr. 68, 22, 2. — 98,2 extr. προσκαλέσαντες CG, προσπαρακαλέσαντες cett.; cfr. H. p. 80. — 99,1 ἦκον AB—EFM; ἦκων CG prave. — 100,5 ἐλθὼν ἐφώρμει CG, ἐφώρμει ἐλθὼν cett. Collocationem hanc, cum exquisitior sit, praefero; cfr. H. p. 81. — 104,2 ὀγδοήκοντα CG, ἑβδομήκοντα cett.; cfr. adn. P. St. — 105,3 ἡμύναντό BG, ἡμύνοντό cett.; cfr. H. p. 83. Egg. p. 40. — 108,2 ἐτείχιζε(ν) CG, ἐτείχισε cett. Aor. propter cett. aoristos retineri debet. — 108,4 οἰκήσαντας CG, κατοικήσαντας cett. Praepos. κατ' codicibus optime defenditur; cfr. H. p. 83. — 109 ἐπιβλάπτωσι CG, ἔπι βλάπτωσι cett. Verbum ἐπιβλάπτειν usitatum non est. — 109 τὸ AB—GM, τῶν c, τῶι F, τῶν vel τοῦ E. Cum Lacedaemonii et Mileti idem et Cnidi fecerint, sing. τὸ recipiendus

- VIII.** est; cfr. H. p. 84. — Hac in parte vitia vulgaria occurrunt haec: VI, 100, 2 *εις* CG; VII, 27, 4 in. *εισβολαι* CG; VII, 69, 4 extr. *εις* CG; VII, 70, 5 *εις* ACGFM; VIII, 32, 2 extr. *εισήκουον* CG; VIII, 69, 1 *εις* CG; ibid. *εισήγαγον* CG; VIII, 74, 2 et 86, 6 *εις* CG; VIII, 93, 2 extr. *εις* CEFM, *ει* A. Cett. codd. ubique formam rectam *εις* praebent; cfr. Stahl. q. gr. 43. M. p. 101. 213, 13. — VII, 5, 1 *συγκαλέσας* CG; VIII, 12, 1 *συμφορὰν* CG; VIII, 38, 1 *συνθήκας* ACEFM; VIII, 45, 3 *συγχερῆσαι* ACEFM. Codicibus cett. semper *ξυν*- verum servatum est; cfr. M. p. 220, 46. Marcell. 52. — VII, 12, 4 *αἰ* ACGFM, *αἰεὶ* BE; cfr. Marc. 52 in. — VII, 20, 2 *ξυμπορήσαντες* CEF, *ξυμπορίσαντες* cett.; VIII, 62, 2 *κατοικήσας* CEFM, *κατοικίσας* cett. Forma *κατοικίσας* propter τοὺς ἔλευθέρους recta est; VIII, 92, 3 *δρμησάμενοι* CGEF, *δρμισάμενοι* cett. Forma codd. CGEF nec a verbo *δρμᾶσθαι* nec ab *δρμῆω* recte derivari potest; cfr. Kueh. II, p. 505, s. v. *δρμάω*; VIII, 95, 2 *Θυμοχάρην* CG, *Θυμοχάρην* cett.; cfr. Xen. hell. I, 1, 1. Dioid. XIII, 34, 2. — VII, 37, 2 *γυμνητεία* BH-F (et schol. Patm.), *γυμνιτεία* G, *γυμνητεία* cett.; cfr. adn. P. St. Krueger. Sprl. 41, 7, 3; 15, 6, 3; VIII, 85, 2 *Γαυλείτην* CG, *Γαυλίτην* cett. (*Γλαντίτην* A), cfr. M. p. 49, 26; VIII, 91, 3 *Ἡετιώνειαν* BG, *Ἡετιωνίαν* ACEF, *Ἡετιωνίαν* M; 92, 4 *Ἡετιωνείας* BG, *Ἡετιωνίας* AC, *Ἡετιωνίας* cett.; cfr. Herodi. I, 278, 17; VIII, 101, 3 *Σίγιον* EC, *Σίγειον* cett.; cfr. Herodi. I, 371, 1. — VII, 77, 2 *ἑωροῦμαι* CEFM, *αἰωροῦμαι* cett.; cfr. M. p. 34, 9, b; VIII, 95, 7 *ᾠραιοῦ* CF; *ᾠραιοῦ* cett. recte. — VII, 81, 4 *ξυνετάντετο* CG, *ξυνετάντετο* cett.; cfr. Stahl. q. gr. p. 49. — VIII, 23, 4 *Ἐρεσίων* AB, *Ἐρεσίων* cett.; VIII, 42, 4 extr. *Ἀλικαρνασσ+ον* C, *Ἀλικαρνασσον* GM, *Ἀλικαρνασσον* cett.; cfr. M. p. 98, 12. — VIII, 51, 1 *γίνεται* CG, *γίγνεται* cett.; cfr. M. p. 177, 20. — VIII, 65, 2 *ξυστάντες* CEF, *ξιστάντες* cett.; cfr. Kueh. I, p. 281.
- VII.** lin. 7. — De his locis disceptare non audeo: VII, 24, 3 τὸ om. BH-M (*στράτευμα τὸ τῶν Ἀ*) cfr. Kueh. III, p. 618, adn. H. p. 18. — 36, 2 extr. *ἐπισκευασμένοι* G, *ἐπισκευασμένοι* C; *ἐπισκευασμένοι* cett. (om. M); cfr. H. p. 23. — 49, 4 *ἐνεγένετο* CGE, *ἐγένετο* cett.; cfr. adn. P. St. at v. Krueger. ad I, 113, 1. H. p. 28. — 57, 3 *δὲ καὶ οὐ* ACF, *δ' οὐ καὶ* B-GM (*καὶ* om. E),

cfr. H. p. 31. — VIII, 50, 2 *Τισσαφέρην* AB—M, *Τισσαφέρην* VIII. cett.; 107, 2 extr. *Ἰπποκράτην* AB—GM, *Ἰπποκράτη* cett.; cfr. M. p. 136, adn. 1192 et 1193. — 50, 4 *πέμπει εὐθὺς* CG, *εὐθὺς πέμπει* cett. Utrumque satis aptum; cfr. H. p. 60. — 53, 3 *πλέον* CG, *πλείον* cett.; 91, 1 *πλείονος* AB—M, *πλέονος* cett.; cfr. Kueh. I, p. 571, 3. — 54, 3 *Κιρωνίδην* B—EFM, *Σκιρωνίδην* AC[G]; cfr. p. 314 s. c. VIII, 25, 1. — 55, 1 *καὶ Διομέδων* AB—EF, *καὶ ὁ Διομέδων* CGM; utrumque rectum; cfr. H. p. 62. — 56, 4 extr. *δπιοι* CG, *δπηι* cett. Utrumque aequè placet; cfr. H. p. 63. — 74, 3 extr. *δπακούσωσι* CG, *δπακούωσι* cett. Neutrum tempus offensionem habet; cfr. H. p. 69. — 83, 3 *ἀξίων λόγον* CG, *ἀξιολόγων* cett.; cfr. H. p. 73. — 92, 8 *ἐγγὺς* CGM, *ἔτι* cett. Quod attinet ad sententiam, utraque script. egregia est; cfr. H. p. 78. — 95, 3 *διέχει* CG, *ἀπέχει* cett. Utrumque verum puto; cfr. H. p. 79. — 100, 3 *Ἀναξάνδρον* AB—EFM, *Ἀναξάρχον* cett. Utrum nomen hic fuerit, in dubio relinquitur.

5. Quibus locis et Laur. et Vat. cum inter se dissentiant, uterque cum aliis codd. nonnullis script. falsam praebeant, quaeramus.

a) Quibus horum locis codd. cett. script. veram dent, primum examinatur.

VI, 96, 3 *λιμῶνα* C, *λιμένα* BM; *λειμῶνα* cett. recte. — VI. 101, 4 *ἐγένετο καὶ ἐν αὐτῇ* AFCGM (in [G] pro verbis *ἐν αὐτῇ* spatium), *ἐγένετο ἐν αὐτῇ καὶ* B, *καὶ μάχη ἐγένετο ἐν αὐτῇ* H, verba *ἐν αὐτῇ* om. E, cfr. adn. Cl. St. Thuc. I, 11, 1; 11, 2; 101, 1. II, 69, 2. III, 115, 6. IV, 75, 1; 101, 5. V, 51, 2. VI, 97, 4. VII, 11, 2. VIII, 23, 3; 24, 3; 24, 3; 55, 1. Pari modo *κρατεῖν μάχη* I, 109, 4; 111, 2; 113, 2. II, 25, 3; 26, 2. III, 91, 5; 103, 3. IV, 95, 3. VI, 2, 5; 96, 1. VIII, 62, 2; 107, 1. *κρατεῖν μάχαις* VII, 11, 2. — VIII, 25, 5 voces *ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ* cum *ξυνέβη* coniungendas esse opinor. — VII, 8, 1 *ἄγγελον* CG, VII. *ἀγγέλλοντας* BH, *ἀγγέλλων* cett. (prius λ om. E), cfr. H. p. 13. Thuc. IV, 70, 1; 93, 2; 104, 4. V, 43, 3 etc. — 18, 2 extr. *ἐγεγένοντο* B, *ἐγένετο* HM; *γένοντο* cett.; cfr. adn. P. St. H. p. 16. — 20, 2 extr. *ξυστρατεύεσθαι* CF, *ξυστρατεύασθαι* BH; *ξυστρατεύεσθαι* cett. Infin. praes. propter *περιπλέοντα*

- VII.** *magis probatur.* — 32, 1 Ἀλικυαίους BH—M, Ἀλικυαγίους C, Ἀλικυαίους cett.; cfr. adn. P. St. — 34, 6 ἐπαγωγὴν ACGEFH, ἐπαναγωγὴν B; ἐπαναγωγὴν M; cfr. schol. — 44, 5 ἐπισταμένων B, ἐπιστάντων C, ἐπιστάμενοι cett. suprascr. B; cfr. Stahl. l. c. p. 665. H. p. 26. — 66, 3 κολουθῶσι A, ἀκολουθῶσι B; κολουσθῶσι cett. (et schol. Patm.). Forma ἐκούθην melius tradita est; cfr. Kueh. II, p. 463. — 70, 4 ἐγίγονται C, ἐγίγνετο B; ἐγίγοντο cett. recte. — 77, 4 καταπεπληχθαι B, καταπληχθε C; καταπεπληχθε cett. Imperat.
- VIII.** *propter nominat. partic. ὀρώντες necessarius est.* — VIII, 47, 2 ἑαυτῶν C, αὐτῶν B; ἑαυτὸν cett.; cfr. H. p. 58. — 67, 3 extr. γινώσκουσιν B, γινώσκουσι(ν) CEF[G]; γινώσκωσιν cett.; cfr. Kueh. III, p. 250, 2, b). — 81, 3 extr. ὥς αὐτὸς ML; ὡς αὐτὸς AEF; ὡς αὐτοὺς B, αὐτὸς C[G]; cfr. H. p. 71. — 87, 4 ἐνδοιαστῶς M, ἐνδουαστῶς CG, ἐγγαστῶς cett. Unus codex M formam veram hic servavit. — 87, 5 καταφωρᾶ(ι) EM; καταφωρᾶν F, καταφο/ρᾶν B, καταφθορᾶ C, καταφ+ορᾶ G. Forma καταφωρᾶ ad comprehensionem unice apta est; cfr. H. p. 74. — 89, 2 Σκελίου G, Σκελλίου M; Σικελίου C, Σικέ^λ B, Σικελλίου cett.; cfr. C. J. A. I, 422. — 92, 2 εἰδέη CEF, δεῖη B[GW]; εἰδείη AM recte. — 92, 5 Μονυχίασι M, Μονυχίας AB—EFGW; Μονυχίας C; cfr. M. p. 29, 8. — 93, 1 τεθορυβημένον C; τεθορυβόμενοι B; τεθορυβημένοι cett. probe. — 97, 1 in. ἐπει C, ἐπειδὴ B; ἐπὶ δ' cett. Partic. ἐπει(δὴ) contextus verborum deletur. — 101, 2 Καρτερείους suprascr. G₁; Καρτερίους AB—EFM, Κρατερείους CG; cfr. Plin. n. h. V, 38, 138.

β) Deinde quibus locis cett. quoque codd. scripturam falsam exhibeant, disquiramus.

- VI.** VI, 96, 2 ἐξήρητο B, ἐξήρητ^τ M, ἐξήρηται cett. Stahl. ἔξηρηται restituenti assentior; cfr. Stahl. l. c. p. 674; at v. adn. Cl. St. — 99, 2 ἂν τοῖς σταυροῖς προκαταλαμβάνοντες ACGEFM, αὐτοὶ προκαταλαμβάνοντες τοῖς σταυροῖς BH; cfr. adn. P. St.
- VII.** Stahl. l. c. p. 671. — VII, 2, 3 γέτας τότε CE, γε τὰ τότε A, γέτας τι F, γε+++ τό, τε G, γε τότε τὸ M, γε τὰ τότε τί B; cfr. adn. P. St. H. p. 9. Conradt. (Neue Jahrb. f. Phil. u. Päd. 129,

1884, p. 539), cum hic quoque scripturas codd. non satis cognitatas **VII.** habuerit, nihil effecit gravius. — 18, 2 φέρωσι C, θέλωσι cett., ἐθέλωσι cod. Graevian.; cfr. adn. P. St. — 19, 1 πρώτατα M, πρώϊτατα AEF, πρωϊαίτατα BH, πρωϊ++τατα G, πρωαίτατα C; cfr. Stahl. q. gr. p. 20. — 24, 2 ἔτε BH, ὥστε cett.; cfr. adn. P. St. Stahl. l. c. p. 659. H. p. 18; sed v. Kaibel. ad Soph. El. v. 444. — 28, 3 τῆς BH, τῶν cett. suprascr. B; cfr. H. p. 20. — 32, 1 διαφήσωσι CM, διαφρήσουσι cett., διαφρήσωσι rectum; cfr. H. p. 21. Kueh. II, p. 521. IV, p. 376, adn. 5. — 36, 5 τὸν AF, τὸ cett. Dativ. τῷ rest. Classen. app. crit. s. c. 36, 5; cfr. H. p. 23. — 39, 2 παρὰ τὴν θάλασσαν μεταστῆσαι κομίσαντας ACGEFM, μεταναστήσαντας ἐπὶ τὴν θάλασσαν κομίσαι BH; cfr. adn. P. St. H. p. 24. Egg. p. 33. — 48, 6 extr. ὧν BH, ὡς cett.; cfr. Stahl. l. c. p. 675. H. p. 27. — 49, 1 πού τὸ βουλόμενον BH, πού om. cett.; cfr. H. p. 28 et Stahl. l. c. p. 665. — 52, 2 κοίλω μυχῷ C, κοίλωι καὶ μυχῷ cett. Hudio p. 29 seq. assentior, sed v. Stahl. l. c. p. 673. — 55, 2 κρείσσους ὄντες B, κρείσσους cett.; cfr. H. p. 30. Egg. p. 7 seq. — 69, 3 ἢ B, καὶ cett., e quibus H. p. 34 ἢ καὶ recte effecit; cfr. Stahl. l. c. p. 671. — 70, 1 παραβοηθεῖ CEFM, παραβοήθη(ι) AB[G]; παραβοήθει Dion. Hal. bene; cfr. H. p. 35. — 77, 7 διασωθείητε B, σω(ι)θείητε cett.; cfr. H. p. 39. Stahl. q. gr. p. 62. — 78, 2 πλαισίω B, διπλασίω cett. Coniect. Heitland. διπλασίω aptissimam puto; cfr. Diodor. XIII, 18, 6. — 81, 3 ἑκατὸν καὶ πενήκοντα B, ἑκατὸν cett. om.; cfr. H. p. 40 et Stahl. l. c. p. 667. Ne hic quidem Conradio l. c. assentimur, in quem quidem ipsum quae librario Vatic. opprobrio dedit, cadere videntur. — Quid ante καὶ exciderit, disceptari vix potest. — VIII, 5, 3 εὐθὺς B, αὐτὸς cett. **VIII.** Cum praeter necessarium εὐθὺς ne αὐτὸς quidem displiceat, Hudium p. 44 αὐτὸς εὐθὺς scribentem laudo; cfr. Egg. p. 26. — 5, 5 extr. ἀποκτείνει B, ἀποκτείνειν cett., ἀποκτενεῖν recte rest. Stahl. q. gr. p. 7; cfr. H. p. 44. — 7 extr. ξυμμαχίδων B, ξυμμαχικῶν cett., cfr. Stahl. l. c. p. 673; H. p. 44. Egg. p. 29. — 14, 3 Πολίχραν B, Πολίχραν cett.; cfr. Stahl. q. gr. p. 53. — 18, 2 τοὺς πρὸς Ἀθηναίους B, πρὸς Ἀθηναίους cett. Τοῦ πρὸς Ἀθηναίους ref. Classen. bene, cfr. H. p. 47. — 24, 5

VIII. *ξυγκινδυνεύειν* B, *κινδυνεύσειν* cett.; [cfr. adn. P. St. Cl. St. II, 67, 4. Mueller, Bursian. Jahrb. 58, 1889, I, p. 211 seq. s. c.; Kueh. III, p. 179, lin. 3 seq. H. p. 50. — 24, 6 in. *γοῦν* B, *οὔν* cett. [G], *δ' οὔν* Bekker recte; cfr. adn. P. St. VII, 82, 1. — 27, 2 *παρασκευασμένοις* B, *παρασκευασαμένοις* cett., cfr. adn. P. St. H. p. 51. — 29, 2 *τρία* cett., om. B; *τριάκοντα* corr. Meiboom. et Madvig.; cfr. H. p. 52. — 30, 2 *ἀπολιπόντες* B, *ἀγαρόντες* cett., *ἀγοντες* corr. Krueger; cfr. H. p. 52. — 31, 3 extr. *Δρύμουσαν* B, *Δρύμυσαν* AEFM, *Δρίμυσαν* C[G]; cfr. Stahl. q. gr. p. 15. — 42, 4 *τέγλουσαν* AB, *Τευγλουσαν* cett.; *Τευτλοῦσαν* corr. Stahl. q. gr. p. 15; cfr. Herodi. I, 269, 36. — 45, 3 extr. *Ἐρμοκράτης στρατηγός ὢν* B, *Ἐρμοκράτης τε μόνος* cett.; cfr. H. p. 56. Egg. p. 6. — 46, 1 extr. *αὐτοῦς* C, *αὐτοῦ* cett.; cfr. adn. P. St. — 48, 4 *τῷ τε βασιλεῖ* B, *τῷ βασιλεῖ* cett.; *βασιλεῖ τε* corr. Dobree; cfr. Kueh. III, p. 603, 3. — 52 extr. *μὲν δὴ ὁ* C, *ὁ μὲν* cett. Hudius p. 61 *ὁ μὲν δὴ* recte scr.; cfr. Thuc. II, 4, 8. — 56, 3 *ξυμβασιόντα* B-FGM, *ξυμβάσει ὄντα* AE, *ξυμβασίοντα* C; cfr. adn. Cl. — 67, 2 in. *ἡ+* G, om. cett. Artic. hic abesse non potest propter *ἐς ἡμέραν ἔητην* (§ 1). Quid in cod. G fuerit, non apparet. — 67, 2 *ἀνατρέπειν* ACEF, *ἀνειπεῖν* B-GM. Mea quidem sententia Sauppium scriptur *ἀνατεῖ εἰπεῖν* omnium optime facillimeque hunc locum emendavit, cfr. H. p. 66. — 68, 2 *ἐπειδὴ τὰ τῶν τετρακοσίων κτέ.* CG, *ἐπειδὴ μετὰ τῶν τετρακοσίων κτέ.* M, *ἐπειδὴ μετέστη ἢ δημοκρατία καὶ ἐς ἀγῶνας κατέστη μετὰ τῶν τετρακοσίων κτέ.* AB-EF; cfr. adn. P. St. Stahl. l. c. p. 668. H. p. 66. Widmann. Wochschr. f. klass. Phil. 1889, 397. Herbst. Philolg. 42, 753 seq. — 70, 1 extr. *δὲ* C, ++ G, om. cett.; cfr. H. p. 67. — 71, 1 *οὐδὲ* CG, *οὐδ'* cett., *οὔτ'* corr. Dobree; cfr. adn. P. St. — 73, 4 extr. *μόνον* AEFM, *νῦν μόνον* B, *μόνον μέχρι νῦν* CG; *μόνην* duo deterr. codd. recte; cfr. adn. P. St. — 81, 2 *ξυμφορὰν ἐπητιάσατο τῆς φυγῆς* B, *ξυμφορὰν τῆς φυγῆς ἐπητιάσατο* cett.; *τῆς φυγῆς* del. Herw.; cfr. H. p. 71. — 82, 1 *τότε* C, *τούς τε* cett., *τούς γε* corr. Stahl., cfr. adn. P. St. H. p. 72. Stahl. l. c. p. 669. — 82, 1 extr. *καὶ πλεῖν* B, *πλεῖν τε* cett. Et *καὶ* et *τε* delenda sunt; cfr. H. p. 72. — 82, 3 in. *δὲ* AEFM, om. B-CG, *δὴ* verum; cfr. VII, 26, 2. — 83, 2 in. *καὶ* AB-CGEF,

om. M; *κατὰ* corr. Goeller et Duker; cfr. adn. P. St. — 86, 9 **VIII.** *πεμπτιοὺς* M (et schol.), *πέμπουσι* cett. Utrumque Bekker merito del. — 87, 3 extr. *τὸ* CGEFM, *τῶ(ι)* AB; *τοῦ* (λέγεσθαι) corr. Poppo. — 87, 4 *ἐπιφανές* CGE, *περι ἐπιφανές* AFM, *πῆ//φανές* B, *ἐπιφανεῖς* corr. Reiskius; cfr. H. p. 74. — 89, 2 *οὐ τῶι* B, *οὐτο* cett., *οὔτοι* corr. Poppo; cfr. H. p. 75. — 90, 5 *ἐσπλέοντα* B, *ἐπιπλέοντα* cett., quae H. p. 76 in *ἐπεσπλέοντα* recte conflavit. — 93, 3 extr. *τοῦ Διονύσου* C, *τῶ(ι) Διονυσίω(ι)* cett.; cfr. H. p. 78. Articulum *τοῦ* interpretamento *τῷ Διονυσίῳ* inculcatum esse suspicor, nusquam enim alibi *ἐν τοῦ Διονύσου* invenies; cfr. Isae. 5, 41. Plut. Aristid. 1. Nic. 3. Demosth. 5, 7. Aeschin. 3, 52. — 94, 1 *ὄπλιτῶν* C, *πολλῶν ὄπλιτῶν* AEFGM; *πολλῶν* B. Utrumque del. Stahl.; cfr. Thuc. III, 13, 6. VI, 68, 2. VII, 60, 2; 70, 3; 84, 2. H. p. 78. Egg. p. 33. — 94, 3 in. *αὐ* cett., om. B, *οὐν* corr. Bekker; cfr. H. p. 78. — 96, 4 *εἰ ἐπολιόρκουν* C, *ἐφορομῶντες ἢ ἐπολιόρκουν* cett., *ἐφορομῶντες ἢ εἰ ἐπολιόρκουν* corr. Bekker; cfr. adn. P. St. H. p. 80. Stahl. l. c. p. 671. — 96, 4 *καὶ τὰ μέχρι Βοιωτίας* B, *καὶ τὰ μέχρι Εὐβοίας* cett., quae omnia del. Poppo St.; cfr. H. p. 80 et Stahl. l. c. p. 669. — 99 *τέως* om. C, *τέως που* cett.; *πω* corr. H. p. 81. — 99 *ἀπέπλευσαν* A, *ἐπέπλευσαν* cett., *ἐσέπλευσαν* ex deterr. Bekker recte; cfr. adn. Cl. — 102, 2 *πάσας* B, *πάσαι* cett., *πάσαις* rest. Reisk.; cfr. adn. Boeh. Widm. — 104, 2 extr. *ὀκτώ και ἐξήκοντα* AB-EFM₂[G]; *ἕξ και ὀγδοήκοντα* corr. Stahl. — 108, 4 *Ἄδραμύττειον* A, *Ἄδραμύτειον* B, *Ἄδραμύττιον* EFM, *Ἄτραμύττιον* CG. Forma *Ἄτραμύττειον* Thuc. usitata erat; cfr. adn. Haack. M. p. 79, 2. — Vicia vulgariora sunt haec: VII, 4, 2 *ἀναβεθήκασιν* C[G], *ἀναβεθή- VII.* *κασαν* cett. Plusqpf. *ἀνεβεθήκασαν* hic unum verum est; cfr. Kueh. II, p. 21, 9. — 22, 1 *προσμίξαι* B-EM, *προσμίξαι* CFG, *προμίξαι* A; *προσμεῖξαι* requiritur; cfr. M. p. 181, 1. — 82, 3 extr. *ἐλαθεῖσε* B, *καθεῖσε* E, *καθεῖσε* cett. *Καθῖσε* rest. Stahl. q. gr. p. 61. — VIII, 64, 2 *Διοτρέφη* AB, *Διοτρεφήν* cett. **VIII.** *Διειτρέφη(ν)* recte scrips. M. p. 36, 3; 50, 30. — 66, 4 *εἶρε* CE, *εἶρεν* cett.; *ἡἶρεν* rest. Kueh. II, p. 11, c. — 66, 5 in. *προσῆεσαν* BM, *προσῆεσαν* ACG, *προσῆεσαν* EF; *προσῆσαν* probe Stahl. q. gr. p. 65. — 67, 2 *συγγραφεῖς* AEM, *ξυγγρα-*

- VIII.** *φεῖς* cett. Thuc. *ξυγγραφῆς* scripsit; cfr. Marc. 52. M. p. 141, 8, a). — 75, 2 *προειστήκεισαν* CG, *προεστήκεισαν* cett. *Προειστήκεισαν* forma vera est; cfr. Kueh. II, p. 14, 4. — 93, 1 *Μονυχία(ι)* AB-CGM, *Μονυχίαι* EF, *Μονιχία* rest. M. p. 29, 8. — 95, 1 *Πρασειών* AB-EFM, *Πραστειων* C, *Προαστείων* G. Verum oppidi nomen *Πρασιαί* erat; cfr. M. p. 54. — 101, 2 *Ἄργιν[ούσσαις]* C, *Ἄργινούσαις* G, *Ἄργενούσαις* B, *Ἄργενούσαις* AEF; *Ἄργινούσαις* M, cfr. Stahl. q. gr. p. 51. — 101, 3 *Λάρησαν* C, *Λάρισσαν* cett. *Λάρισσαν* forma recta est; cfr. M. p. 98, 12. — 102, 1 *Χερωνήσω* A, *Χερρονήσω(ι)* BC, *Χερονήσω* G, *Χερσονήσω* E, *Χερσονήσω* F. Thuc. *Χερσονήσω* (quod cod. M dat) scripsit; cfr. M. p. 97, 9.

Caput quartum.

Restat ut de script. a cod. H solo praebitis disputemus.

Quibus locis hic cod. script. rectam servaverit,
primum quaeramus.

- VII.** VII, 16, 2 *καὶ ἑκατὸν* H, om. cett. Cum e verbis c. 20, 2 *εἰ ποθεν-πόλεμον* Demosthenem cum centum viginti talentis profectum esse concludere nullo modo liceat, hic magna summa relata opus est. — 19, 5 *αὐτοῖς* H, *οὔτοι* ACGEFM, *αὐτοῖς οὔτοι* B; cfr. H. p. 17. — 21, 3 *ἐπιχειρήσαι* H, *ἐπιχειρήσειν* cett.; cfr. H. p. 17 adn. — 22, 1 *καὶ περιέπλεον* cett., *καὶ* om. H. Quo omisso contextus multo elegantior fit. — 26, 3 *παρέπλει* H, *ἐπέπλει* ACGEFM, *ἐπιπαρέπλει* B; cfr. H. p. 19. adn. P. St. — 27, 3 *πρώτον* H, *πρώτοις* cett. Dativ. propter *ὑστερον δὲ* intolerabilis est. — 28, 3 *ἐλάσω αὐτήν γε* H, *ἐλάσσω αὐτήν τε* cett.; cfr. adn. P. St. — 30, 2 *τοξέματος* ex *του ξέματος* corr. H₁; *τοῦ ζέματος* B, *τοῦ+εὔματος* G, *τοῦ ζεύματος* cett.; cfr. adn. P. St. — 39, 1 *πρωῖτερον* H, *πρότερον* ACGEFM, *πρωῖτερον ἢ τὸ πρότερον* B; cfr. Kueh. I, 561, a. 6. H. p. 24. — 43, 1 *ὡς ἐπενόει καὶ* H, *ὡς ἐπενόει* B, *ἐπενόει καὶ* cett.; cfr. H. p. 25. — 48, 5 *ἀνηλωκέναι* H, *ἀναλωκέναι* cett.; cfr. M. p. 173, 21.

Deinde quibus locis cod. H solus script. falsam det,
quaeritur.

6, 1 εἰ μὴ ἐκείνοι H, καὶ εἰ ἐκείνοι μὴ cett. Partic. καὶ VII.
omissa sententia absurda fit. — 6, 4 καὶ παρελθόντες om. H,
sed verba καὶ-οἰκοδομίαν omnia delenda sunt; cfr. adn. P. St.
— 12, 4 ἐπι H, δι cett.; ἔτι rectum. — 13, 2 καὶ νῦν ἐπι-
φθείρεται H, καὶ νῦν ἔτι φθείρεται M, καὶ ἔτι νῦν φθείρεται
cett.; cfr. adn. P. St. — 13, 2 ἀπεχώρουν H, ἀποχωροῦσι(ν)
cett. (ἀναχ. M). Praesens propter αὐτομολοῦσι necessarium est.
— 13, 2 τε δὴ cett., δὴ om. H; cfr. H. p. 14. — 15, 1 τοῖς
παροῦσι μὴ H, μὴ cett. om. recte. — 17, 3 πέμψιν H, προ-
τέραν πέμψιν cett.; cfr. VI, 93, 2. — 18, 3 γένοιτο H; γένοιτο
cett. propter διαφοραὶ probe. — 19, 1 πρῶτα H, πρῶτον cett.
Acc. plur. hic inusitatus est. — 19, 1 οἱ om. H (καὶ οἱ ξύμμ.) cfr.
adn. P. St. — 19, 4 in. οὖν om. H post οἶτοι μὲν, sed cfr. Kueh.
IV, p. 162f. — 19, 4 Ἀλέξανδρον H, Ἀλέξαρχον cett. In illud
nomen notissimum libr. facile incidere potuit. — 19, 5 ἐν om. H
ante τῆς Ναυπ. falso. — 19, 5 extr. πρὸς om. H ante τὰς τριήρεις;
cfr. Kueh. III, p. 547, adn. — 21, 2 ἀποπειρᾶν H, ἀπόπειραν
λαμβάνειν cett.; cfr. Plat. Prot. 348A. — 23, 3 extr. αὐτὰς H;
ταύτας cett. melius. — 25, 6 ἀκατίων H, ἀκάτων cett. Athe-
nienses hic lintres parvas adhibuisse verisimile non est. —
26, 2 τι H, ἔστιν ἃ cett.; cfr. adn. P. St. — 27, 4 ἐκωλύοντο
H, ἐκώλων· τότε cett. In cod. H male distinctum est. —
28, 3 τὸ παράλογον H, τὸν παράλογον cett.; cfr. Cl. St. ad
I, 65, 1. — 28, 3 extr. κατατρυχόμενοι H, κατὰ πάντα
τετρυχωμένοι cett.; cfr. adn. P. St. — 29, 5 ἰδέα πασα H,
ἰδέα πασα cett.; cfr. Diels., Goett. Gel. Anz. 1894, p. 298 seq.
— 30, 2 δρμισάντων cett.; ἀνορμισάντων H, quod alibi apud
Thuc. non legitur. — 30, 2 ἐποίησαντο H, ἐποιοῦντο cett.
Imperfect. cum particip. praeced. melius convenit. — 31, 4 οὐχ
ἱκανὰς H, ὡς οὐχ ἱκανὰς οὔσας cett. Script. H verborum
contextum diruit. — 33, 2 πρῶτον H, πρότερον cett.; cfr.
VI, 103, 2. — 33, 4 τῆς Ἰαπυγίας H; τῆς om. cett. optime,
Thuc. enim nusquam alibi ἡ Ἰαπυγία, sed adiectivum Ἰαπύγιος
saepissime posuit; cfr. VI, 30, 1; 34, 4; 44, 2. VII, 33, 3. At
v. Dion. Hal. I, 51, 3 ἄκραν Ἰαπυγίας. — 33, 4 ἀνανεωσαμένοις

VII. H, *ἀνανεωσάμενοι* cett. Dativ. voce *αὐτοῖς* praec. ortus est. — 34, 1 in. *τοῦτον χρόνον* H; *τὸν αὐτὸν χρόνον* cett. recte. — 34, 2 in. *αὐτῆς* H, *αὐτοῖς* cett. Sed *αὐτῆς* valde supervacaneum esset. — 34, 5 *οὐ μία* H, *οὐδεμία* cett. Scriptura *οὐ μία* recepta contrarium falsum exspectamus. — 34, 5 *εὐπλοὶ* H; *ἔπλοὶ* cett. probe. — 36, 4 *ὧ περὶ τῆς τέχνης* H, *ἕπερ τῆς τέχνης* cett. *Περὶ* hic bene se non habet. — 36, 5 *ἐπ' ὀλίγον* H, *ἐς ὀλίγον* cett.; cfr. *ἄλλοσε ἢ ἐς κτέ.* — 36, 6 *παραπλεῦσαι* H hic inepte; *περιπλεῦσαι* cett. — 37, 1 *ἤδη μάλλον* HC (?); *μάλλον ἤδη* cett. probe. — 38, 1 extr. *καὶ ἀπὸ τῶν τειχῶν ἄμα καὶ ὁ πεζὸς ἀπηλθεν* H, *καὶ ὁ πεζὸς ἄμα ἀπὸ τῶν τειχῶν ἀπηλθε* cett. melius. — 42, 2 extr. *ἐγένετο* H; *ἐγεγένητο* cett. recte. — 43, 2 in. *εἶναι* om. HC (?), sed cfr. adn. P. St. — 43, 3 *ἤδη* H, om. cett., quod post *ἐπειδὴ* abundat. — 44, 1 Pro *οὐδ' ἀφ' ἐτέρων* verbis *οὔτε ἀπὸ Ἀθηναίων οὔτε ἀπὸ Συρακουσίων καὶ τῶν ἑκατέρους ξυμμάχων* H, cfr. adn. P. St. — 47, 2 *καθ' ἣν* H; *ἐν ἣ* cett. melius. — 48, 2 in. *ἀφ' ὧν* om. H, quo omisso *αὐτῶν* seq. supervacaneum molestumque esset. — 49, 1 *τὰ* om. H (*τὰ ἐν ταῖς Συρ.*) quo ad sententiam bonam carere non possumus.

Dubii sunt loci c. 19, 3 extr. *Ἀγήσανδρος* H, *Ἡγήσανδρος* cett.; 43, 4 *κτείνουσι* H, *ἀποκτείνουσι* cett. Utrumque bene.

Tabula locorum.

		VI-VII.	VIII.	s.	
Laur. script.	dat solus	rectam . . .	7	34	41
"	"	falsam . . .	35	55	90 (200)
"	"	corr. an vitio . . .	0	3	3
"	"	correct. . . .	0	2	2
"	"	omisit "	26	49	75
"	"	addidit "	2	3	5
"	"	dat "	4	10	14
Vatic. script.	dat solus	rectam . . .	182	148	330
"	"	falsam . . .	138	181	319 (443)
"	"	corr. an vitio . . .	18	11	29
"	"	correct. . . .	29	28	57
"	"	omisit "	49	44	93
"	"	addidit "	39	40	79
"	"	dat "	64	43	107

	VI-VII.	VIII.	s.
B et C consentientes soli script. dant	a) rectam	9	21 30
	b) falsam	2	3 5
B et C coniuncti cum parte codd.			
script. dant	a) rectam	13	11 24
	b) falsam	25	25 50(56)
C cum altera codd. parte script. dat			
	a) rectam	71	91 162
	b) falsam	60	114 174
Cum B et C uterque cum parte codd.			
script. dent falsam, cett. codd.			
praebent	a) rectam	11	11 22
	b) falsam	22	53 75
Cod. H solus script. rectam dat . . . 11			
" " " " " " " "	falsam	"	. . . 49.

Qua e tabula codicem Vat. inde a VI, 92 a reliquis longissime abhorrere luce clarius est, id quod iam prius homines docti intellexerunt. Quanti autem haec contextus Thucydidei forma quam cod. B exhibet, aestimanda sit, facillime ex origine eius diligenter investigata diiudicare licet. — Schoene¹⁾, Conradt²⁾, Classen³⁾, Herbst⁴⁾ extremam codicis Vat. partem, cum memoria in l. VII et VIII hist. Thuc. turbata esset, emendatione grammatici cuiuspiam effectam esse opinati sunt, quae nullis purioris memoriae subsidiis, sed mera coniectura orta esset. Hanc rursus per longum aevum male traditam multis vitiis inquinatam in hunc quem tenemus codicem permanasse. — Sed permultis locis quomodo corrector in script. in B solo praebitam incidere potuerit, non intellegitur; cfr. VII, 25, 1 *δπως* BH, *οίπερ* cett.; 44, 4 *τὸ ἐξ ἐναντίας* B, *τὸ ἐναντίον* cett.; 51, 1 *ἐπιημένοι* B, *ἐγγεμένοι* cett.; 51, 2 in *ἀνπειρῶντο* B, *ἀνεπαύοντο* cett.; VIII, 16, 3 extr. *Στάγης* B, *δ τάγης* EMF, *δ τάγης* A, *δπάγης* CG; 16, 3 *αὐτοί τε* B, *αὐτοί* cett.; 25, 3 in.

1) cfr. Burs. Jahresber. III, 1874—5, p. 869; Wochschr. f. kl. Phil. VIII, 1313.

2) cfr. Neue Jahrb. f. Phil. u. Päd. 133, 1886, p. 33.

3) cfr. ed. tom. VIII, praef. p. XV.

4) cfr. zu Thuc. II, p. 146 et aliis locis.

προεξαίξαντες B, *προεξάξαντες* AEFM, *προεξάρξαντες* CG; 26, 1 extr. *Λέρον* B, *Ελεον* cett.; 27, 2 *διτοι τε βούλονται* B, om. cett.; 44, 2 *πρώτον* B, *πρός τήν* cett.; 45, 2 extr. *ἀπολείπουν οὐχ ἀπολιπόντες* B, *ἀπολιπόντες* cett.; 46, 1 ἢ *Ἑλλησι* B, *μελλήσει* cett.; 90, 1 *ὁμολογίαν* B, *ὀλιγαρχίαν* cett. — VII, 67, 1 *τὰ δὲ πολλὰ πρὸς τὰς ἐπιχειρήσεις ἢ μεγίστη ἐλλίς* B, om. cett.; VIII, 22, 2 extr. *καὶ καταλείπονται τέσσαρες νῆες ἐν αὐτῇ· καὶ αὐθαίαι λοιπαὶ Μυτιλήνῃ ἀφιστάσιν* B, om. cett.!

Omnibus igitur locis, quibus B_{II} (i. e. cod. B VI, 92 — VIII fin.) script. solus dat, reliquias memoriae alterius a codd. AB_ICGEFM valde abhorrentis nos tenere manifestum est.

Hudius quidem (cfr. com. crit. p. 4; ed. tom. I, praef. p. VIII; tom. II, praef. p. V) quamquam nonnullorum locorum formam quam unus B_{II} praebet, memoriae meliori deberi existimavit, tamen Vat. memoriam olim bonam grammatici recensentis culpa pessime corruptam esse opinatus est. At homo doctissimus non perspexit, sua sententia nullo modo explicari illud gravissimum discrimen, quod inter duarum huius libri manuscripti partium (B_I et B_{II}) memoriam intercedit.

Sed ut intellegamus, quo modo quandoque forma contextus Thuc. in B_{II} orta sit, paulo longius nobis repetendum est. Ducentis nonaginta octo enim locis B_{II} cum nonnullis aliis codd. consentiens script. falsam dat. Quamquam vero haud pauci ex his locis tam vulgaribus infecti sunt librariorum erroribus, ut minime incredibile sit, plures homines eodem loco eandem in partem lapsos esse, tamen alibi ita comparatae sunt scripturae discrepantes, ut hac ratione uti nullo modo liceat; cfr. VII, 78, 5 extr. *Ἀσκραῖον* AB, *Ἀκραῖον* cett.; VIII, 34 in. *κατὰ ἠγῖνον* AB, *καταργινον* cett.; 39, 3 in. *πλάγαι* AB, *πελάγαι* cett.; 77 *ἡσύχαζον* CG, *ἡσύχαζον αὐτοῦ* cett.; 89, 2 *πρεσβενομένους* CM, *πρεσβενομένους ἔτεμπον* cett. etc. — Cod. H autem quem non ex B_{II} descriptum, sed cum illo e fonte communi tum satis bono olim derivatum esse me iam supra confirmavisse spero, nonnullis locis veram script. servavit, quibus cod. B_{II} script. ex utraque codd. familia (i. e. AB_ICGEFM et H) conflata praebet; cfr. p. 338. Quibus locis in textu olim constituendo, cuius novis-

simum testem habemus cod. B_{II}, duos codd. singulos familiae diversae adhibitos esse luce clarius est.¹⁾ — Illorum locorum

codd. B_{II} et A script. falsam soli dant 27

„ B_{II}A cett. que (i. e. impr. F et E) 199

„ B_{II} cett. que sine A scr. fals. dant 72.

Quo indice in textu constituendo quem nobis quidem B_{II} postea tradidit, scripturas si non cod. A ipsius, tamen cognatissimi cuiusdam cod., quem eundem fuisse, ex quo prior pars (B_I) integra descripta est, veri simillimum est, cum scriptt. codicis alterius familiae mixtas esse apparet. Quae mixtio non in hoc ipso demum quem tenemus libro conscribendo usu venit, sed iam in eo exemplari, unde ille descriptus est.²⁾ — Breviloquentiae causa exemplar libri cod. B_I β₁ significo, illius alterius familiae β₂. Restat autem quaestio, utri prius scripto alterius lectiones adscriptae sint.³⁾

Wilamowitz. (cur. Thuc. p. 5) inde ab VI, 92 cod. β₂ scripturis β₁ in marg. signo γϞ adscriptis traditum esse opinatus est. Sed scriptt. β₁ non solum in marg., sed etiam in toto textu ab VI, 92 superscriptas fuisse manifestum est (cfr. supra). Scriptt. in marg. additae ideo fortasse signo γϞ praeditae sunt solae, quo ne cum scholiis, quae ibidem fuisse Wilam. p. 4 testatur, commutarentur. — At multo simplicius mihi videtur statuere, exemplar codicis B per totam Thuc. historiam exscriptum fuisse ex illo libro β₁; tum demum permultis locis alterius partis (VI, 92 — VIII fin.) emendatum collato altero cod. β₂, ita ut in

1) Librar. in cod. B_{II} exemplari codd. complures adhibitos esse ipse fatetur; cfr. VIII, 92, 10 extr. *ἐν ἄλλοις ἀντιγράφοις καὶ πολλοὶ τῶν ἐκ τοῦ Πειραιῶς ἀνθρώπων* marg. B.

2) Scriptt. γϞ praeditae minime ad omnes locos quibus B_{II} rectum praebet solus, additae sunt. — Aetas magna scriptt. γϞ additarum ex adn. Kueh. effici posse videtur; cfr. Thuc. VII, 53 *δυσὲν γϞ* B et Kueh. I, p. 633, adn. 3, lin. 4.

3) cfr. The Oxyrhynchus Papyri, ed. Grenfell et Hunt. Tom. I, p. 39 seq.; Steup. Rh. M. 53, 309. — Tom. IV, p. 141 seq. *τὰς ναῦς, αεὶ, χωρίων* etc. suprascr. sunt. Litterae, quae suprascriptis cerriguntur, utrimque puncto singulo mire circumdatae sunt. — cfr. p. 299 et 309; VI, 96, 1 *ἐάν* supra versum B; VII, 77, 7 *δπου* suprascr. B; VIII, 22, 1 extr. *Εὐάλας* suprascr. B et saepius.

Vat. lectiones utriusque in unum quasi alveum confluerent. Cum scriptt. additae postea saepius cum prioribus commutatae sint, in marg. scriptt. β_1 signo $\gamma\varrho$ adscriptas esse puto, quibus commutatio recte perspiceretur. Aliis quoque locis quibus β_2 scripturam β_1 depulerat, scriptt. β_1 postea denuo suprascripta est. — Cur denique libr. β_1 alterum cod. a VI, 92,5 adhibuerit, hodie nescimus, sed omnia vestigia hic evanuisse minime mirabile est (cfr. praeterea Kalinka, Festschr. f. Gomperz 1902 p. 100. Lipsius, Ber. der Sächs. Ges. der Wiss. 45, 1893, p. 12, adn. 3).¹⁾

Quod attinet ad auctoritatem cod. β_2 , illum meliorem fuisse quam nos quidem e B_{II} enucleare possumus, cod. H, ut supra dixi, demonstrat. Cum B_I non semper in libris prioribus verum solus exhibeat, plurimis eorum locorum, quibus B_{II} solus genuinam scriptt. habet, illam cod. β_2 deberi manifestum est. Sed cum quot vitia in β_2 fuerint, cum ad β_1 adhiberetur, nesciamus, non omnes quidem locos, quibus B_{II} nunc solus pravam scriptt. habet, librario β_2 tribuere possumus. Cod. B_{II} igitur omnibus in scriptt. quibus sive solus sive cum codd. cett. aut rectam scriptt. aut falsam praebet, tum demum auctoritatem scriptt. plane auget, cum scriptt. B_{II} ex β_2 (scriptt. β_1 $\gamma\varrho$ servata) ortam esse nobis persuadere possimus.²⁾

At ne Laur. quidem correcturis caret; cfr. p. 265. Cett. correcturae suprascriptae quas numerosiores fuisse suspicari licet, cum a librariis neglectae sint, hodie plane evanuerunt.³⁾

1) Wilamowitz. (cur. Thuc. p. 7) cod. β_2 partem editionis in tredecim libros divisae fuisse sagacissime coniecit.

2) cfr. praeterea Kuebler, Zeitschr. f. d. Gymnw. 46, 1882. Jahrb. d. phil. Ver. p. 334; Mueller, Berl. Phil. Wochschr. 1891, 1093 seq.

3) cfr. Dittenberger, Herm. 41, 1906, p. 79 seq.

H
G119.104

INDEXED

DISSERTATIONES
PHILOLOGICAE HALENSIS
VOL. XVI PARS 1.

THE UNIVERSITY OF
TORONTO LIBRARY
130 ST. GEORGE STREET
TORONTO, CANADA
M5S 1A5

PAULI EPISTOLAS

QUA FORMA

LEGERIT JOANNES CHRYSOSTOMUS

SCRIPSIT

SETH K. GIFFORD

71

v. 16
11102/100

HALIS SAXONUM

MAX NIEMEYER

MDCCCII.

Dissertationes philologicae Halenses cum praefatione Henrici Keilii. Vol. I—XIV. 1873—1900. 8. *№* 115,80

- Vol. I. 1873. *№* 6,00
Kleemann, M., Reliquiarum dialecti Creticae pars I. Glossae Creticae cum commentariolo de universa Creticae dialecti indole. — Gutsche, G., Quaestiones de Homericō hymno in Cererem. — Walther, E., de Taciti studiis rhetoricis. — Friedel, W. O., de Sophistarum studiis Homericis. — Schink, E., de interiectionum epiphonematumque vi atque usu apud Aristophanem. — Kohlmann, R., de verbi Graeci temporibus. — Zacher, K., de prioris nominum compositorum Graecorum partis formatione.
- Vol. II. 1876. *№* 5,00
Weingärtner, Ad., de Horatio Lucretii imitatore. — Votsch, G., Quaestiones de infinitivi usu Plautino. — Schmidt, J., de Herodotea quae fertur vita Homeri. — Doberentz, Aem., de scholiis in Thucydidem. — Matthias, E., de scholiis in Juvenalem.
- Vol. III. 1878. *№* 7,00
Zacher, K., De nominibus graecis in *αιος, αια, αωρ.* — Neidhardt, Aem., De Euripide poetarum maxime tragico.
- Vol. IV. 1880. *№* 9,00
Hendess, R., Oracula graeca quae apud scriptores graecos romanosque exstant, collegit paucasque observationes selectas praemisit. — Huebner, B., de temporum qua Aeschylus utitur praesentis praecipue et aoriste varietate. — Voelcker, F., de Graecorum fabularum auctoribus. — Lange, E., Quid cum de ingenio et litteris tum de poetis Graecorum Cicero senserit. — Segebade, J., Observationes grammaticae et criticae in Petronium. — Hollaender, L., de militum coloniis ab Augusto in Italia deductis. — Karbe, H., de Centurionibus Romanorum.
- Vol. V. 1883. *№* 8,00
Schmidt, J., De Seviris Augustalibus. — Baege, M., de Ptolomaeo Ascalonita. — Jungblut, H., Quaestionum de Parioemigraphis pars prior: De Zenobia. — Koob, H., De mutis quae vocantur personis in Graecorum tragoediis. — Zimmermann, R., Quibus auctoribus Strabo in libro tertio geographicorum conscribendo usus sit, quaeritur.
- Vol. VI.
Roos, C., De Theodoro Clementis et Eusebii compilatore. Accedit epimetrum de Platonis codicibus. — Karbaum, H., De auctoritate ac fide grammaticorum latinorum in constituenda lectione Ciceronis orationum in Verrem. — Schulze, E. Th., De Q. Aurelii Symmachi vocabulorum formationibus ad sermonem vulgarem pertinentibus.
- — 1886. *№* 10,00
Hauschild, O., De sermonis proprietatibus, quae in Philippicis Ciceronis orationibus inveniuntur. — Voigt, Th., De Atrai et Thyestae fabula.
- Vol. VII. 1886. *№* 10,00
Graetzel, P., De pactionum inter graecas civitates factarum ad bellum pacemque pertinentium appellationibus formulis ratione. — Brinck, A., Inscriptiones graecae ad choregiam pertinentes. — Roellig, E., De codicibus Strabonianis, qui libros I—IX continent.
- Vol. VIII. 1887. *№* 7,00
Roellig, P., Quae ratio inter Photii et Suidae lexica intercedat. — Nebe, A., De mysteriorum Eleusiniarum tempore et administratione publica. — Kalkoff, G., De codicibus epitomes Harpocratonaeae. — Herforth, E., De dialecto Cretica.

Diss. philolog. Halenses.

- Vol. IX. 1888. *№* 8,00
Reinecke, G., De scholiis Callimacheis. — Rosenboom, J., Quaestiones de Orphei Argonauticorum elocutione. — Kausche, W., Mythologumena Aeschylea.
- Vol. X. 1890. *№* 8,00
Liermann, O., Analecta epigraphica et agonistica. — Keil, G., De Flavio Capro grammatico quaestionum capita II.
- Vol. XI. 1890. *№* 9,00
Hildebrand, A., De verbis et intransitive et causative apud Homerum usurpatis. — Pusch, H., Quaestiones Zenodoteae. — Meiners, W., Quaestiones ad scholia Aristophanea historica pertinentes.
- Vol. XII. 1891. *№* 10,00
Walther, R., De Apollonii Rhodii argonauticorum rebus geographicis. — Schmidt, H., Observationes archaeologicae in carmina Hesiodica. — Gerstenhauer, A., De Alcaei et Sapphonis copia vocabulorum. — Anz, H., Subsidia ad cognoscendum Graecorum sermonem vulgarem e Pentateuchi versione Alexandrina repetita. 4. 1894.
- Vol. XIII. 1897. *№* 8,40
Kaiser, B., Quaestiones de elocutione Demosthenica. — Haupt, G., Commentationes archaeologicae in Aeschylum. — Wulf, H., De fabellis cum collegii septem sapientium memoria conjunctis quaestiones criticae. — Haym, C., De puerorum in re scaenica graecorum partibus.
- Vol. XIV. 1899. *№* 10,40
Reinhold, H., De graecitate patrum apostolicorum librorumque apocryphorum novi testamenti quaestiones grammaticae. — Schwandke, G., De Aristophanis nubibus prioribus. — Körtge, G., In Suetonii de viris illustribus Libros inquisitionum capita tria. — Ritter, R., De varrone vergilii in narrandis urbium populorumque italiae originibus auctore.
- Vol. XV. 1. 1901.
Lippelt, E., Quae fuerint Justini Martyris ἀπομνημονεύματα quaque ratione cum forma evangeliorum syro-latina cohaeserint. *№* 3,00

- Genethliacon Gottingense.** Miscellanea philologica in honorem Seminarii Regii philologici Gottingensis scripserunt Philologi Gottingenses XXIV. 1888. gr. 8. *№* 7,00
- Heydemann, H.,** Nereiden mit den Waffen des Achill. Ein Beitrag zur Kunstmythologie. Mit 5 Tafeln. 1879. Fol. *№* 8,00
- Heydemann, H., Hallische Winckelmannsprogramme.** 4.
- I. Zeus im Gigantenkampfe. Mit 1 Tafel. 1876. *№* 2,00
  - II. Die Knöchelspielerin im Palazzo Colonna zu Rom. Mit 2 Tafeln und 2 Holzschnitten. 1877. *№* 3,00
  - III. Mittheilungen aus den Antikensammlungen in Ober- und Mittelitalien. Mit 6 Taf. u. 7 Holzschn. 1878. *№* 10,00
  - IV. Verhüllte Tänzerin. Bronze im Museum zu Turin. Mit 1 Tafel und 2 Holzschnitten. 1879. *№* 2,00
  - V. Satyr- u. Bakchennamen. Mit 1 Doppeltafel. 1880. *№* 3,00
  - VI. Gigantomachie auf einer Vase aus Altamura. Mit 1 Doppeltafel. 1881. *№* 2,00
  - VII. Terracotten aus dem Museo Nazionale zu Neapel. Mit 3 Tafeln und 1 Holzschnitt. 1882. *№* 3,00

Heydemann, H., Hallische Winkelmannsprogramme.

- VIII. Alexander der Grosse und Dareios Kodomannos auf unteritalischen Vasenbildern. Mit 1 Doppeltafel und 2 Holzschnitten. 1883. *M.* 2,00
- IX. Vase caputi mit Theaterdarstellungen. Mit 2 Tafeln und 2 Holzschnitten. 1884. *M.* 2,00
- X. Dionysos Geburt und Kindheit. Mit 1 Doppeltafel und 1 Holzschnitt. 1885. *M.* 4,00
- XI. Jason in Kolchis. Mit 1 Doppeltafel 1886. *M.* 2,00
- XII. Pariser Antiken. Mit 2 Taf. u. 8 Holzsehn. 1887. *M.* 7,00
- XIII. Marmorkopf Riccardi. M. 2 Taf. u. 2 Holzsehn. 1888. *M.* 2,00

Robert, C., Hallische Winkelmannsprogramme.

- XIV. Der Pasiphae-Sarkophag. Mit 4 Tafeln. 1890. *M.* 2,00
- XV. Scenen der Ilias und Aithiopis auf einer Vase der Sammlung des Grafen Michael Tyskiewicz. Festschrift zur Eröffnung des archäolog. Museums der Friedrichs-Universität Halle-Wittenberg am 9. Dec. 1891 herausgegeben mit Unterstützung des königl. Universitäts-Curatoriums. Mit 17 Fig. u. 2 farbigen Tafeln. 1891. Gr. Fol. *M.* 10,00
- XVI. Die Nekyia des Polygnot. Mit 1 Tafel und 6 Textabbildungen. 1892. *M.* 8,00
- XVII. Die Iliupersis des Polygnot. Mit 1 Tafel und 2 Textabbildungen. 1893. *M.* 8,00
- XVIII. Die Marathonschlacht in der Poikile und weiteres über Polygnot. Mit 1 Tafel u. 12 Textabbild. 1894. *M.* 12,00
- XIX. Votivgemälde eines Apobaten. Nebst einem Excurs über den sogenannten Ares Borghese. Mit 1 Tafel und 7 Textabbildungen. 1895. *M.* 2,00
- XX. Römisches Skizzenbuch aus dem achtzehnten Jahrhundert im Besitz der Frau Generalin von Bauer geb. Ruhl zu Kassel. Mit 31 Textabbildungen. 1896. *M.* 8,00
- XXI. Die Knöchelspielerinnen des Alexandros. Nebst Excursen über die Reliefs an der Basis der Nemesis von Rhamnus und über eine weibliche Statue der Sammlung Jacobsen. Mit 1 Tafel und 8 Textabb. 1897. *M.* 4,00
- XXII. Kentaurenkampf und Tragoedienscene. Zwei Marmorbilder aus Herkulaneum. Nebst einem Excurs über das Heraklesbild in Casa Del Centenario. Mit 2 Tafeln und 7 Textabbildungen. 1898. *M.* 4,00
- XXIII. Der müde Silen. Marmorbild aus Herculaneum. Nebst einem Excurs über den Ostfries des sog. Theseions. Mit 1 Tafel und 17 Textabbildungen. 1899. *M.* 3,00

DISSERTATIONES PHILOLOGICAE HALENSES
VOL. XVI PARS 2

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY

ASTOR, LENOX
TILDEN FOUNDATION

QUAESTIONIS
CRITICAE IN PLATONIS LACHETEM

SCRIPSIT

EDUARDUS TURNER

DE
BOEOTIAE TITULORUM DIALECTO

SCRIPSIT

LEOPOLDUS SADÉE

HALIS SAXONUM
MAX NIEMEYER

MDCCCIV.

- Dissertationes philologicae Halenses cum praefatione Henrici Keili**
 Vol. I—XVI, pars I. 1873—1903. 8. *M.* 1246
- Vol. I. 1873. . IV, 334 S. *M.* 6.—
 Inhalt: M. Kleemann, Reliquiarum dialecti creticae pars I glossae creticae cum commentariolo de universa creticae dialecti indole. — G. O. Gutsche, Quaestiones de Homericō hymno in Cererem. — E. Walter, De Taciti studiis rhetoricis. — W. O. Friedel, De sophistarum studiis Homericis. — E. Schinck, De interiectionum epiphonematumque vi atque usu apud Aristophanem. — R. Kohlmann, De verbi graeci temporibus. — K. Zacher, De prioris nominum compositorum graecorum partis formatione.
- Vol. II. 1876. 305 S. *M.* 5.—
 Inhalt: Ad. Weingärtner, De Horatio Lucretii imitatore. — G. Votsch, Quaestiones de infinitivi usu Plantino. — Jo. Schmidt, De Herodotea quae fertur vita Homeri. — Aem. Doberentz, De scholiis in Thucydidem. — E. Matthias, de scholiis in Juvenalem.
- Vol. III. pars I. 1877. Pag. 1—280. *M.* 6.—
 Inhalt: Konradus Zacher, De nominibus graecis in *αιος, αια, αιωρ*.
- — pars II. 1878. Pag. 281—319. *M.* 1.—
 Inhalt: Aemilius Neidhardt, De Euripide poetarum maxime tragico.
- Vol. IV. pars I. 1877. Pag. 1—110. *M.* 240
 Inhalt: Richardus Hendess, Oracula graeca quae apud scriptores graecos romanosque exstant, collegit paucasque observationes selectas praemisit.
- — pars II. 1880. Pag. 111—434. *M.* 660
 Inhalt: B. Huebner, De temporum qua Aeschylus utitur praesentis praecipue et aoristi varietate. — Franciscus Voelker, De Graecorum fabularum actoribus. — E. Lange, Quid cum de ingenio et litteris tum de poetis Graecorum Cicero senserit. — J. Segebade, Observationes grammaticae et criticae in Petronium. — L. Hollaender, De militum coloniis ab Augusto in Italia deductis. — H. Karbe, De centurionibus Romanorum quaestiones epigraphicae.
- Vol. V. pars I. 1878. VII u. Pag. 1—132. *M.* 4.—
 Inhalt: J. Schmidt, De seviris Augustalibus. Adjecta est tabula.
- — pars II. 1883. Pag. 133—364. *M.* 4.—
 Inhalt: M. Baege, De Ptolemaeo Ascalonita. — Henricus Jungblut, Quaestionum de paroemiographis pars prior: De Zenobio. — H. Koob, De mutis quae vocantur personis in Graecorum tragoediis. — R. Zimmermann, Quibus auctoribus Strabo in libro tertio geographicorum conscribendo usus sit, quaeritur. Pars prior.
- Vol. VI. pars I. 1885. Pag. 1—232. *M.* 6.—
 Inhalt: C. Roos, De Theodoro Clementis et Eusebii compilatore. Accedit epimetrum de Platonis codicibus. — H. Karbaum, De auctoritate ac fide grammaticorum latinorum in constituenda lectione Ciceronis orationum in Verrem. — E. Th. Schulze, De Q. Aurelii Symmachi vocabulorum formationibus ad sermonem vulgarem pertinentibus.

→ - 5 1000 X

5

DEXEL

Feb 2 07

DISSERTATIONES PHILOLOGICAE HALENSES

VOL. XVI PARS 3

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY,
ASTOR, LENOX AND
TILDEN FOUNDATION.

DE RATIONE

CODICUM LAUR. PLUT. 69, 2

ET

VATIC. 126

IN EXTREMA

THUCYDIDIS HISTORIARUM PARTE

SCRIPSIT

RUDOLFUS RICHTER

HALIS SAXONUM

MAX NIEMEYER

MCMVI

Dissertationes philologicae Halenses cum praefatione Henrici Keilii.
Vol. I—XVI, pars I/II. 1873—1904. 8. *M.* 132,60

— Vol. I. 1873. IV, 334 S. *M.* 6,—

Inhalt: M. Kleemann, Reliquiarum dialecti creticae pars I. glossae creticae cum commentariolo de universa creticae dialecti indole. — G. O. Gutsche, Quaestiones de Homericō hymno in Cererem. — E. Walter, De Taciti studiis rhetoricis. — W. O. Friedel, De sophistarum studiis Homericis. — E. Schinck, De interiectionum epiphonematumque vi atque usu apud Aristophanem. — R. Kohlmann, De verbi graeci temporibus. — K. Zacher, De prioris nominum compositorum graecorum partis formatione.

— Vol. II. 1876. 305 S. *M.* 5,—

Inhalt: Ad Weingärtner, De Horatio Lucretii imitatore. — G. Votsch, Quaestiones de infinitivi usu Plautino. — Jo. Schmidt, De Herodotea quae fertur vita Homeri. — Aem. Doberentz, De scholiis in Thucydidem. — E. Matthias, de scholiis in Juvenalem.

— Vol. III. pars I. 1877. Pag. 1—280. *M.* 6,—

Inhalt: Konradus Zacher, De nominibus graecis in *αιος, αια, αιου*.

— — pars II. 1878. Pag. 281—319. *M.* 1,—

Inhalt: Aemilius Neidhardt, De Euripide poetarum maxime tragico.

— Vol. IV. pars I. 1877. Pag. 1—110. *M.* 2,40

Inhalt: Richardus Hendess, Oracula graeca quae apud scriptores graecos romanosque exstant, collegit paucasque observationes selectas praemisit.

— — pars II. 1880. Pag. 111—434. *M.* 6,60

Inhalt: B. Huebner, De temporum qua Aeschylus utitur praesentis praecipue et aoristi varietate. — Franciscus Voelker, De Graecorum fabularum actoribus. — E. Lange, Quid cum de ingenio et litteris tum de poetis Graecorum Cicero senserit. — J. Segebade, Observationes grammaticae et criticae in Petronium. — L. Hollaender, De militum coloniis ab Augusto in Italia deductis. — H. Karbe, De centurionibus Romanorum quaestiones epigraphicae.

— Vol. V. pars I. 1878. VII u. Pag. 1—132. *M.* 4,—

Inhalt: J. Schmidt, De seviris Augustalibus. Adjecta est tabula.

— — pars II. 1883. Pag. 133—364. *M.* 4,—

Inhalt: M. Baege, De Ptolemaeo Ascalonita. — Henricus Jungblut, Quaestionum de paroemiographis pars prior: De Zenobio. — H. Koob, De mutis quae vocantur personis in Graecorum tragoediis. — R. Zimmermann, Quibus auctoribus Strabo in libro tertio geographicorum conscribendo usus sit, quaeritur. Pars prior.

— Vol. VI. pars I. 1885. Pag. 1—232. *M.* 6,—

Inhalt: C. Roos, De Theodoretō Clementis et Eusebii compilatore. Accedit epimetrum de Platonis codicibus. — H. Karbaum, De auctoritate ac fide grammaticorum latinorum in constituenda lectione Ciceronis orationum in Verrem. — E. Th. Schulze, De Q. Aurelii Symmachi vocabulorum formationibus ad sermonem vulgarem pertinentibus.

Fortsetzung siehe dritte und vierte Umschlagseite.

Dissertationes philologicae Halenses:

- Vol. VI. pars II. 1886. Pag. 233—478. *N* 4,—
Inhalt: Oscarus Hausehild, De sermonis proprietatibus, quae in Philippiis Ciceronis orationibus inveniuntur. — Theodorus Voigt, De Atrei et Thyestae fabula.
- Vol. VII. 1886. 396 S. *N* 10,—
Inhalt: Paulus Graetzel, De pactionum inter graecas civitates factarum ad bellum pacemque pertinentium appellationibus formulis, ratione. — Adolfus Brinck, Inscriptiones graecae ad choregiam pertinentes. — Eduardus Roellig, De codicibus Strabonianis, qui libros I—IX continent.
- Vol. VIII. 1887. 292 S. *N* 7,—
Inhalt: P. Roellig, Quae ratio inter Photii et Suidae lexica intercedat. — Augustus Nebe, De mysteriorum eleusiniorum tempore et administratione publica. — G. Kalkoff, De codicibus epitomes Harpocratonaeae. — Ernestus Herforth, De dialecto cretica.
- Vol. IX. 1888. 312 S. *N* 8,—
Inhalt: Guilelmus Reinecke, De scholiis Callimacheis. — Ioannes Rosenboom, Quaestiones de Orphei Argonauticorum elocutione. — Wolframus Kausche, Mythologumena Aeschylea.
- Vol. X. 1889. 306 S. *N* 8,—
Inhalt: O. Liermann, Analecta epigraphica et agonistica. — G. Keil, De Flavio Capro grammatico quaestionum capita II.
- Vol. XI. 1890. 402 S. *N* 9,—
Inhalt: Aug. Hildebrand, De verbis et intransitive et causative apud Homerum usurpatis. — Hermannus Pusch, Quaestiones Zenodoteae. — Guilelmus Meiners, Quaestiones ad scholia Aristophanea historica pertinentes.
- Vol. XII. pars I. 1891. Pag. 1—176. *N* 4,80
Inhalt: Ricardus Walther, De Apollonii Rhodii Argonauticorum rebus geographicis. — Hubertus Schmidt, Observationes archaeologicae in carmina Hesiodica.
- — pars II. 1894. Pag. 177—387. *N* 5,20
Inhalt: Arthurius Gerstenhauer, De Alcaei et Sapphonis copia vocabulorum. — Henricus Anz, Subsidia ad cognoscendum Graecorum sermonem vulgarem e Pentateuchi versione Alexandrina repetita.
- Vol. XIII. pars I. 1895. Pag. 1—104. *N* 2,80
Inhalt: Bruno Kaiser, Quaestiones de elocutione Demosthenica.
- — pars II. Pag. 105—160. *N* 2,—
Inhalt: G. Haupt, Commentationes archaeologicae in Aeschylum. Cum 3 tabulis.
- — pars III. 1896. Pag. 161—216. *N* 1,60
Inhalt: Harro Wulf, De fabellis cum collegii septem sapientium memoria conjunctis quaestiones criticae.

Dissertationes philologicae Halenses:

- Vol. XIII. pars IV. 1897. Pag. 217—294. *M. 2,—*
Inhalt: Conradus Haym, De puerorum in re scaenica graecorum partibus.
- Vol. XIV. pars I. 1898. Pag. 1—116. *M. 2,80*
Inhalt: Henricus Reinhold, De graecitate patrum apostolicorum librorumque apocryphorum novi testamenti quaestiones grammaticae.
- — pars II. 1898. Pag. 117—186. *M. 1,60*
Inhalt: Georgius Schwandke, De Aristophanis nubibus prioribus.
- — pars III. 1900. Pag. 187—284. *M. 2,40*
Inhalt: Gustavus Körte, In Suetonii de viris illustribus libros inquisitionum capita tria.
- Vol. XIV. pars IV. 1901. Pag. 285—415. *M. 2,—*
Inhalt: Rudolfus Ritter, De Varrone Vergilii in narrandis urbium populorumque Italiae originibus auctore.
- Vol. XV. pars I. 1901. Pag. 1—104. *M. 3,—*
Inhalt: Ernestus Lippelt, Quae fuerint Justini Martyri ἀπομνημονεύματα quaque ratione cum forma evangeliorum syro-latina cohaeserint.
- — pars II. 1903. Pag. 105—184. *M. 2,—*
Inhalt: Henricus Trueber, De hymno in Venerem Homericō
- — pars III. 1903. Pag. 185—304. *M. 3,—*
Inhalt: Rudolfus Ebeling, De tragicorum poetarum graecorum canticis solutis.
- — pars IV. 1905. Pag. 305—466. *M. 4,—*
Inhalt: Richardus Lohmann, Nova studia Euripidea.
- Vol. XVI. pars I. 1902. Pag. 1—88. *M. 2,40*
Inhalt: Seth K. Gifford, Pauli epistolas qua forma legerit Joannes Chrysostomus.
- — pars II. 1904. Pag. 89—250. *M. 4,—*
Inhalt: Eduardus Turner, Quaestiones criticae in Platonis Lachetem. — Leopoldus Sadée, De Boeotiae titulorum dialecto.
- — pars III. 1906. Pag. 253—340. *M. 2,40*
Inhalt: Rudolfus Richter, De ratione codicum Laur. Plut. 69, 2 et Vatic. 126 in extrema Thucydidis historiarum parte.
- — Vol. XVII. pars I. 1906. Pag. 1—113 *M. 2,80*
Inhalt: Paulus Melcher, De sermone Epicteteo quibus rebus ab attica regula discedat.
